Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

KØBENHAVNS KOMMUNALKALENDER

1938

UDGIVET AF

KØBENHAVNS STATISTISKE KONTOR

KØBENHAVNS KOMMUNALKALENDER 1938

AARGANG VIII

KØBENHAVNS KOMMUNALKALENDER 1938

UDGIVET AF
KØBENHAVNS STATISTISKE KONTOR

KØBENHAVN
(I KOMMISSION HOS GYLDENDALSKE BOGHANDEL, NORDISK FORLAG)
1938

BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI A/S, KBHVN.

FORORD.

Naar nærværende 8. Aargang af Københavns Kommunalkalender udsendes en Del senere end sædvanlig, skyldes dette, at forskellige af de Forandringer saavel af administrativ som personel Karakter, der har været en Følge af de i Marts Maaned 1938 gennemførte Ændringer i Kommunens Forfatning og Styrelsesvedtægt, først er blevet gennemført i Løbet af Efteraaret 1938.

Iøvrigt er der ved Udarbejdelsen af Kommunalkalenderen for 1938 fulgt de samme Retningslinier som for de tidligere Aargange, saaledes at Kalenderen fremtræder som en kommunal Haandbog, i hvilken der i store Træk er gjort Rede for de kommunale Institutioners Udvikling og nuværende Organisation og Virksomhed, og tillige er omtalt alle de Institutioner, til hvilke Københavns Kommune vælger Repræsentanter eller yder økonomisk Støtte. Kalenderen skulde saaledes give et fuldstændigt Billede af Københavns Kommunes Virksomhed i alle dens mangeartede Forgreninger.

De forskellige talmæssige Oplysninger er saa vidt muligt ført à-jour, særligt bemærkes at Regnskabstallene for de enkelte Institutioner m. v. refererer sig til Regnskabsaaret 1937—38.

Kalenderen falder i 3 Hovedafsnit: *I. Kalenderafdeling*, *II. Statistik m. m.* og *III. Personregister.*

Kalenderafdelingen indledes med en kortfattet Oversigt over *Københavns Kommunes Historie.* Efter en Oversigt over de Forretninger, der nu henhører under *Overpræsidiet,* og for Overpræsidentens Tilsynsmyndighed, gøres der i Afsnittet om *Kommunalbestyrelsen* kort Rede for Kommunens Forfatning. Dette Afsnit falder i 2 Underafsnit: A) Oversigt over Kommunens Forfatnings Historie indtil 1857 og B) Kommunens Forfatning af 1857 med senere Ændringer. Sidstnævnte Afsnit er fuldstændig omarbejdet i Overensstemmelse med Forfatnings- og Vedtægtsændringerne af Marts 1938. I Tilknytning til disse Afsnit er der optaget en Oversigt over de af Kommunalbestyrelsen nedsatte Udvalg samt over de Hverv og Kommissioner, hvortil Kommunalbestyrelsen eller en af dennes Afdelinger vælger Repræsentanter,

med Angivelse af Navnene paa de til de paagældende Udvalg, Hverv og Kommissioner valgte Personer. Denne Oversigt er udarbejdet i Samarbejde med Overborgmesterens og Borgerrepræsentationes Sekretariater.

Derefter følger *den almindelige Redegørelse* for hver af de under de 6 Magistratsafdelinger hørende Institutioner. Det bemærkes, at Københavns Politi og Fængselsvæsen efter fra 1. April 1938 at være overgaaet til Staten ikke mere er optaget i Kalenderen.

I særlige Afsnit omtales dernæst: Stiftelser under Bestyrelse af Borgerrepræsentation og Magistrat, Organisationer omfattende Københavns Kommunes Tjenestemænd, Lønarbejdere m. fl. samt Institutioner, til hvis Ledelse Københavns Kommunalbestyrelse vælger Repræsentanter, eller hvortil Københavns Kommune yder Tilskud.

Afsnittet vedrørende Statistik m. m. indeholder Oversigter over Grænserne for forskellige Distriktsinddelinger samt Tabeller vedrørende Københavns Areal, Folketal, Stadens Regnskab, Antallet af Kommunens Tjenestemænd m. m. indenfor de forskellige Institutioner og Lønklasser, samt Borgerrepræsentationsvalget den 9. Marts 1937. Endvidere er optaget den for Kommunens Tjenestemænd fra 1. April 1937 gældende Lønningstavle samt i Tabel 9 en Oversigt over de Regler, hvorefter Københavns Kommunes Beboere betaler personlige Skatter til Staten, Udligningsfonden og Kommunen samt kirkelige Afgifter i Skatteaaret 1938—39.

Kalenderens 3. Afsnit er et alfabetisk *Personregister* omfattende Medlemmerne af Kommunalbestyrelsen samt alle de i Kalenderafdelingen under de enkelte Institutioner optagne Tjenestemænd. Største Parten af de i Kalenderafdelingen optagne Personer er saaledes medtaget i Personregistret. Af kommunale Tjenestemænd er, foruden Tjenestemændene i de første 5 Lønklasser, kun optaget enkelte i andre Lønklasser, hvis Navne det paa Grund af, at de paagældende indtager en selvstændig Lederstilling, maa formenes at være af Interesse at kunne finde i Kalenderen. For de kommunale Organisationer er alene Formændenes Navne optaget i Personregistret. For hver af de i Personregistret optagne Personer findes Oplysning om fulde Navn, Fødselsaar samt akademisk Uddannelse, Ansættelsesaar i nuværende Stilling (Lønklasse) i Kommunen med Angivelse af, hvor den paagældende er ansat, privat Bopæl og Telefon samt Henvisning til alle de Sidetal i Kalenderen, hvor vedkommende er omtalt.

Til Slut er udarbejdet et alfabetisk ordnet *Sagregister*.

Af andre Publikationer, der giver Oplysninger om Københavns Kommunes Institutioner og deres Virksomhed, skal nævnes, dels den i H. t. Anordningen

af 1840 § 40 udgivne aarlige Regnskabsoversigt og Beretning om Kommunens Anliggender, hvortil slutter sig enkelte Institutioners (som Skolevæsenets, Hospitalsvæsenets, Forsørgelsesvæsenets og Stadslægens) særskilte Aarsberetninger, og dels den af Statistisk Kontor udgivne »Statistisk Aarbog for København, Frederiksberg og Gjentofte Kommune«.

Til Brug ved Forslag til eventuelle Ændringer og Tilføjelser til Kalenderen er der som sidste Side indhæftet en Afrivningsblanket, der med eventuelle Bemærkninger bedes indsendt til Kontoret inden 1. Juli 1939, saaledes at der kan tages Hensyn til disse i Kalenderens 9. Aargang, der agtes udsendt i September 1939.

Til Slut bringer Kontoret de forskellige kommunale Institutioner sin bedste Tak for velvillig Assistance, og en særlig Tak bringer Kontoret de mange kommunale Tjenestemænd, der har vist Værket Interesse og ofret et betydeligt Arbejde ved Bidragenes Udarbejdelse.

Ekspeditionssekretær *Axel Holm* har varetaget det redaktionelle Arbejde ved Kalenderens Udarbejdelse.

Staden Københavns statistiske Kontor i December 1938.

Kjeld Johansen.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord V
Indholdsfortegnelse VIII
Forkortelser XII
I. Kalenderafdeling 1
Københavns Historie 3
Overpræsidiet 13
Københavns Kommunalbestyrelse 16
A. Oversigt over Kommunens Forfatnings Historie indtil 1857 16
B. Kommunens Forfatning af 1857 med senere Ændringer 20
1. Borgerrepræsentationen 21
a. Borgerrepræsentationens Valg 21
b. Myndighedsomraade og Forretningsgang 23
2. Magistraten 30
a. Valg og Sammensætning 30
b. Myndighedsomraade og Forretningsgang 31
3. Udvalg, Hverv og Kommissioner 34
A. Udvalg 34
I. Fællesudvalg nedsat af Kommunalbestyrelsen 34
II. Udvalg nedsat af Borgerrepræsentationen 37
B. Hverv og Kommissioner 39
I. Hverv m. v., hvortil Borgerrepræsentationen og Magistraten foretager Valg 39
II. Hverv m.v., hvortil Valg foretages af Borgerrepræsentationen alene 50
III. Hverv m. v., hvortil Valg foretages af Magistraten alene 53
Borgerrepræsentationens Sekretariat 55
Borgerrepræsentationens Legatkontor 56
Den kommunale Revision 57
Overborgmesterens Afdeling 58
Overborgmesterens Sekretariat 59
Direktoratet for Stadens Regnskabsvæsen 59
Staden Københavns Hovedkasse 62
Direktoratet for Stadens administrative Revision 63
Direktoratet for Københavns Skattevæsen 65
Direktoratet for Københavns Kommunes Lønnings- og Pensionsvæsen. 80

Direktoratet for Stadens faste Ejendomme 81
Kommunens Søbadeanstalter 83
Nikolai Taarn og Kirkebygning 84
Kommissionen til Førelse af Tilsynet med den teoretiske Uddannelse af Københavns Kommunes Assistentelever og Underassistenter 84
Pensioneringsraadet 85
Forhørslederinstitutionen 85
Magistratens 1. Afdeling 86
Magistratens 1. Afdelings Sekretariat 87
Rundetaarn 91
Magistratens Legatkontor 91
Staden Københavns statistiske Kontor 92
Københavns Stadsarkiv 94
Københavns Kommunebiblioteker 96
Raadhusbiblioteket 101
Københavns Bymuseum 101
Københavns Begravelsesvæsen 102
Københavns kommunale Skolevæsen 107
Psykoteknisk Institut 127
Direktoratet for Københavns Torvevæsen 128
Den offentlige Vejning og Maaling 135
Magistratens 2. Afdeling 137
Magistratens 2. Afdelings Sekretariat 137
Direktoratet for Københavns Hospitalsvæsen 138
I. Hospitalsvæsenet 138
II. Sindssygevæsenet 154
Sundhedsvæsenet 157
I. Stadslægeembedet 157
II. Sundhedskommissionen 159
Københavns Kommunes Beboelsesejendomme 164
Københavns Raadhus 165
Raadhusforvalterens Kontor 167
De offentlige Nødtørftsanstalter 168
Varmbadeanstalterne 169
Folkekøkkenerne 171
Thorvaldsens Museum 171
Magistratens 3. Afdeling 174
Københavns Kommunes Forsørgelsesvæsen 174
I. Centraladministrationen 180
II. Lokaladministrationen 186
III. Stiftelser og Børneinstitutioner m. v. 190
IV. Husvildeforsorgen 201
Centralarbejdsanvisningskontoret 203
Magistratens 4. Afdeling 207
Magistratens 4. Afdelings Sekretariat 207
Stadsingeniørens Direktorat 208

Stadsarkitektens Direktorat ... 215
Stadskonduktørembedet ... 218
Københavns Brandvæsen ... 222
Københavns Bygningskommission ... 227
Magistratens 5. Afdeling ... 231
Magistratens 5. Afdelings Sekretariat ... 231
Københavns Belysningsvæsen ... 232
Københavns Vandforsyning ... 247
Københavns Sporveje ... 253
Københavns Kommunes Kørselsafdeling ... 260
Københavns Kommunes Haandværksafdeling ... 261
Stiftelser ... 263
I. Under Borgerrepræsentationens Bestyrelse ... 263
II. Under Magistratens 1. Afdelings Bestyrelse ... 263
Organisationer, der omfatter Københavns Kommunes Tjenestemænd, Lønarbejdere m. fl. ... 271
I. Organisationer, der har Anerkendelse som Indehavere af Forhandlingsret i H. t. Vedt. af 31. Marts 1920 § 77 ... 271
II. Andre Organisationer ... 282
Institutioner, til hvis Ledelse Københavns Kommunalbestyrelse vælger Repræsentanter, eller hvortil Københavns Kommune yder Tilskud ... 285
I. Institutioner, til hvis Ledelse Københavns Kommunalbestyrelse vælger Repræsentanter ... 285
II. Institutioner, hvortil Københavns Kommune yder Tilskud ... 292

II. Statistik m. m. ... 307
A. *Københavns Inddeling i forskellige Distrikter, Sogne m. v.* ... 309
Hygiejniske Distrikter ... 309
Sogne ... 310
Valgkredse til Rigsdags- og Borgerrepræsentationsvalg ... 313
Postdistrikter ... 314
B. *Tabeller* ... 316
Tabel 1. Københavns Areal, fordelt paa Bydele ... 316
Tabel 2. Københavns Folketal indenfor hygiejniske Distrikter 1901-1938 316
Tabel 3. Folketallet i København indenfor hygiejniske Distrikter og Roder den 5. Novbr. 1938 og 1937 ... 317
Tabel 4. Folketallet i Københavns Sogne den 5. Novbr. 1937 og 1936 320
Tabel 5. Antal Personer i Aldersgrupper med visse offentlige Pligter eller Rettigheder i København d. 5. Novbr. 1935. ... 321
Tabel 6. Folketallet i Opstillingskredse d. 5. Novbr. 1938, 1937 og 1935 321
Tabel 7. Staden Københavns løbende Regnskab for Regnskabsaaret 1937—38 samt Budget for 1938—39 ... 322
Tabel 8. Staden Københavns Status pr. 31. Marts 1936, 1937 og 1938 323
Tabel 9. Regler, hvorefter Københavns Kommunes Beboere betaler personlige Skatter til Staten, Udligningsfonden og Kommunen samt kirkelige Afgifter i Skatteaaret 1938—39 ... 324

Tabel 10. Antal Personer i Kommunens Tjeneste ifølge Budgettet for 1938—39 328
Tabel 11. Kbhvns. Kommunes normerede Lønsatser gældende fra 1. April 1937 330
Tabel 12. Borgerrepræsentantvalget d. 9. Marts 1937 332
a. Vælgerantal og Valgdeltagelse 332
b. Listernes Stemmetal 334
III. Personregister 335
Sagregister 385

FORKORTELSER.

Efter hver af de i Kalenderafdelingen optagne kommunale Tjenestemænd er i Parentes anført, hvilken *Lønklasse* de er ansat i. For de Tjenestemænd, der oppebærer et Bestillingstillæg, er der efter Lønklassebetegnelsen anført + B, altsaa f. Eks. (2 + B). I Tabel 11 S. 330 f. er der givet en Oversigt over de gældende Lønsatser indenfor hver af Kommunens Lønklasser.

Bilag henviser til *Budgetbilagene for 1938—39.*

B. F. henviser til *Københavns Borgerrepræsentanters Forhandlinger.*

Vedt. henviser, hvor intet andet er anført, til Vedtægt af 31. Marts 1920 for Bestyrelsen af Staden Københavns kommunale Anliggender med senere Ændringer.

Kommunalbest. Beslutn. = *Kommunalbestyrelsens Beslutning.*

MB. = Medlem af Københavns Borgerrepræsentation.

MF. = Medlem af Folketinget.

ML. = Medlem af Landstinget.

Vedrørende Forkortelser i Personregistret henvises til S. 337.

I.

KALENDERAFDELING

Københavns Historie.[1)]

Siden Stenaldertiden har der været Beboelse paa det nuværende Københavns Grund. I Frihavnen og Vest for Gammeltorv har man fundet ældgamle Bopladser, paa Frederiksberg Bakke laa indtil Slottets Opførelse en Gruppe Sten- og Broncealderhøje, og spredt omkring er der opgravet Levninger fra samme Tidsrum. I det 12. Aarhundrede fandtes en Landsby, som ydede Korntiende til Sct. Clemens Kirke. I Hovedstadens Hjerte, i Kvarteret ved Vestergade, har man sporet Rester af dens Gadekær og gamle Risveje. Torv og Tingplads for Støvnæs Herred gav Stedet Betydning, og desuden at det var et Hovedled for Forbindelsen mellem Roskilde og Skaanes Markeder.

Udenfor Byen mellem Amager og Sjælland laa det store Vand, bredt og dybt, opfyldt og skærmet af Øer og Holme. Adskillige af dem findes den Dag i Dag, forøget ved Tilgroninger og udvidet ved Opfyldninger. Andre er i Tidens Løb blevet landfaste. Medens Landsbyens Bønder passede deres Dont og dyrkede dens Marker, rørte der sig et broget Liv ved Kysten. I Markedstiden strømmede Købmænd til med deres Varer, og i Fisketiden, mellem Bartholomæi og Dionysii Dag (24. Aug. og 29. Oktbr.), søgte Sundfiskerne til for at tilberede og afsætte deres Fangst. »Bremerholm« — oprindelig en Ø, den senere Gammelholm — vidner om, hvor Købmændene fra Bremen opslog deres Boder. Fast Bebyggelse var der ikke, kun Telte og Skure til de Fremmedes Brug. Midtpunktet var Egnen, hvor senere rejstes den store Kirke, indviet til Sct. Nicolaus, de Søfarendes Beskytter. I Nærheden laa Kongsgaarden, Østergaard, Sædet for den kgl. Foged, som førte Tilsyn med Markedet, holdt Justits og indkrævede Jordskylden af Kongens Forstrand.

»Havn« var Byens ældste danske Navn, »Mercatorum portus« blev dens latinske.

Ved Midten af det 12. Aarhundrede — det nøjagtige Aarstal kendes ikke — fik Biskop Absalon Byen og det halve Herred skænket af Kong Valdemar. 1167 — fortæller Saxo — byggede han Borgen ved Havn paa den nuværende Slotsholm. Oprindelig et Værn mod vendiske Sørøvere, blev den efterhaanden en Beskyttelse for den Købstad, som afløste den gamle Landsby og Strandens Markedsplads. Rimeligvis var det ogsaa Absalon, som anlagde dens ældste Befæstning. Af hans Jordvold er der fundet Rester i Vartovs Gaard, langs Boulevardbanen og ved Gothersgade. Videre gik den frem over Kongens Nytorvs Vestside til Stranden ved Vingaardstræde. Vel engang i det 13. Aarhundredes

[1)] Om Københavns Forfatnings Historie henvises til S. 16 ff.

Slutning er Handels- og Havnekvarteret omkring Nikolai bleven draget indenfor Forsvarslinien. Landsbyen og Havnestaden smeltede sammen. Peder Sunesøn, Absalons Efterfølger som Roskilde Biskop, byggede Vor Frue Kirke og oprettede dens Kapitel. Engang i det 13. Aarhundrede fik Byen sit faste Torv og ældste Raadhus (paa Hjørnet af Skindergade og Skoubogade).

Skridt for Skridt vandt Byen frem i Velstand og Anseelse. Jordebogen 1377 giver et Billede af Bebyggelsen. Nørregade var fuldstændig, Østergade delvis bebygget, Købmagergade indtil Skindergade. Byen havde 4 Kirker, og Gadenettet var i det væsentlige det samme, som bevaredes indtil Branden 1728. Af Grunde var der 560, hvad der svarer til en Befolkning paa omkring 4000. I lange Tider spillede Bymarken en vigtig Rolle for Borgerskabets Næringsliv. Langt de fleste af Indbyggerne var dog Haandværkere og Købmænd, mange tyske, forenede i Gilder og Lav og i Reglen boende samlet paa visse Strøg. Langs Kystlinien Sydvest for Nicolai, anlagdes en »Ladbro«, hvor Skibene kunde lægge til, oprindelig i Stranden, snart ved et Bolværk, hvis Spor man har kunnet følge gennem senere Tiders Udgravninger.

1254 gav Biskop Jacob Erlandsen Byen dens ældste Stadsret, 1294 udstedte Biskop Johannes Krag den næste.

Efter langvarige Stridigheder og mange Omskiftelser — 1368 indtog Hanseaterne Byen, hærgede og brændte den — kom København i 1416 i Kronens Besiddelse. Allerede i 1422 gav Erik af Pommern den vigtige Handelsrettigheder og organiserede Lavsvæsenet. 1443 skænkede Christoffer af Bayern den en ny Stadsret. Tilsyneladende var det af mindre Betydning, at der samtidig stiftedes et dansk Kompagni eller Hellig Trefoldighedsgilde (det endnu bestaaende Skydeselskab), i Virkeligheden var det Udtryk for, at danske Borgere ønskede at skabe en Modvægt mod de tyske Købmænd. Fra Slutningen af det 15. Aarh. udbyggedes Befæstningen, blev de gamle Pallisader afløst af Murværk og opførtes en Række Taarne, bl. a. Hanetaarnet og Jarmers Taarn. Mere og mere blev København Rigets Midtpunkt. Under Kong Christian I, i 1479, fik den sit Universitet, under hans Søn og Efterfølger en Orlogshavn. Talrige Institutioner fandt Ly indenfor dens Mure. Maalt med europæisk Alen var den lille og ubetydelig. Højst har den haft et Indbyggerantal, som laa omkring de 20.000. Kun ringe var Købmandsstandens Kapitaler, som den kunde sætte i Skibe og Varer. I Aarene 1497—1558 sejlede der gennemsnitlig 1336 Skibe gennem Øresund om Aaret. Kun i et af Aarene var der 32 danske imellem dem, almindeligvis laa Tallet omkring de 10. Et enkelt Aar havde 11 Skibe hjemme i København, i Reglen var det adskilligt færre. Heller ikke for de fremmede Søfarere havde Byen større Betydning. Af de ca. 1200 hollandske Skibe, som i 1557 passerede Helsingør, var det kun de 7, som lagde til ved Hovedstadens Bolværk.

I det 16. Aarhundredes sidste Halvdel ændres Billedet. Opdagelserne aabner nye Handelsveje og forøger Landenes Kapitalrigdom, bringer oversøiske Varer paa Markedet og fremmer den hjemlige Produktion. Da Christian IV 1588 har besteget Tronen og nogle Aar senere overtager Styrelsen, kommer Danmark med i Kapløbet. Dansk Foretagsomhed følger de samme Veje som Ud-

landets store Søfarernationer. Selv drager Christian IV paa langvejs Fart til Finmarken. Af Rejseberetningerne fremgaar det, at danske Købmænd allerede dengang drev Handel og Fiskeri i de nordlige Have. 1605 naaede Søfarere i den danske Konges Tjeneste frem til Grønland, og 1619 lander Jens Munk ved Hudsonbugten. Berømtest er Ove Gieddes aarelange Ekspedition til Ostindien 1618—22. Skønt delvis mislykket, blev den Indledningen til den Handel paa Østens rige Lande, som med Afbrydelser er bleven fortsat til denne Dag.

I Danmark — som i Udlandet — var merkantilistiske Principper bestemmende for den økonomiske Politik. Her som der blev de først og fremmest af Betydning for Hovedstaden.

Gennem hele det 16. Aarhundrede spores Fremgang. Reformationens Gennemførelse — 1529 prædikede Hans Tavsen i Nicolai Kirke, og 3. Juledag næste Aar blev Helgenbillederne i Vor Frue Kirke ødelagt af den ophidsede Mængde — øgede Borgerskabets Selvtillid. Selv om Grevefejdens Kampe medførte mange Ulykker, blev det i det lange Løb til Hovedstadens og Borgerskabets Fordel, at Kongemagten var gaaet styrket ud af de politiske Kampe.

Hovedstadens Handel og andre Erhverv gik hurtigt fremad, Bebyggelsen blev tættere, og Befolkningen voksede. I det 17. Aarh.s første Halvdel regner man med ca. 25.000 Indbyggere. En Række Handelskompagnier stiftedes: 1602 det islandske og 1616 et Hvalfangerselskab, 1618 det ostindiske og 1625 det vestindiske, 1636 det genuesiske og samme Aar et grønlandsk. De færreste betalte sig, og adskillige af dem gik hurtigt tilgrunde. Alle vidnede de dog om voksende Købmandsaand. En københavnsk Købmandsstand arbejder sig frem, faatallig og blandet stærkt med Udlændinge, Tyskere og Hollændere, som under de urolige politiske Forhold søger ind over den danske Grænse, bringer Forbindelser og Kapital. Mange er dens Vanskeligheder, udenlandsk Konkurrence, Bøndernes Tilbøjelighed til at handle direkte med de Fremmede og Adelens Købmandsskab. Dengang, som i lange Tider derefter, var det Manglen, at Danmark i ringe Grad raadede over Udførselsvarer, som havde Betydning for den samlede Vareomsætning. Begivenhederne ved det 17. Aarhundredes Midte, som førte til Enevældens Indførelse, vidner dog om, at en handlekraftig og selvbevidst Borgerstand var i Færd med at arbejde sig frem.

Nogle Tal viser dens voksende økonomiske Betydning. Allerede i 1569 sejlede 222 danske Skibe gennem Øresund; 1635 passeredes det femte Hundrede, 1642 det sjette. 1635 havde Hovedstaden en Handelsflaade paa 88 Skibe paa tilsammen 2370 Læster.

Fra det 17. Aarhundredes Begyndelse var den gamle By bleven for lille og trang. I 1606 opkøbte Christian IV hele Terrænet udenfor den gamle Østervold ud til Stranden, et Areal saa stort som Hovedstadens tidligere Omraade. Nye Befæstninger, næppe færdige, da Svenskerne i 1658 stod for Byens Volde, beskyttede »Ny-København«, hvor Kongen opførte Rosenborg Slot og Nyboder for Flaadens Mandskab, paabegyndte den aldrig fuldendte Kirke Sct. Anna Rotunda og lagde Grunden til det senere Kastel. Allerede Kong Christian III havde skænket Københavnerne en sikker Ankerplads udenfor Slotsholmen. Sønnesønnen grundlagde paa Amagers Kyst Christianshavn, gennemtrukken

af Kanaler. Gamle Kort og Skøder viser dens Planlæggelse og langsomme Vækst. Smalle Købmandsgaarde laa med deres Gavle ud til Gader og Kanaler, hvor Ejerne kunde lægge deres Skibe til Bolværket, tømme og indskibe deres Last. I Hamburgs og Amsterdams gamle Kvarterer finder man Forbilledet. Oprindelig var Christianshavn en selvstændig Kommune; først i 1674 blev den indlemmet i Hovedstaden. Paa selve Slotsholmen indrettedes andre Kajer. Mellem Kongens militære Nybygninger, Tøjhuset og Provianthuset, gravedes en ny Orlogshavn, hvor Kongen i Ly bag skærmende Mure kunde udruste sin Flaade. I Tøjhuset laa Kanonerne rede, og i Provianthuset oplagredes Forsyningerne. Udenfor Havnen paa en farlig Grund rejstes Byens Vartegn, en Stensøjle med en Figur forestillende — i hvert Fald senere — Leda med Svanen.

1624 fuldførtes Børsanlægget. Med Rette fremhæver Historikeren Slange »den skønne Lejlighed, at Købmændenes Skibe kan ligge tæt ved begge Sider af de under Børsen anlagte og med stærke Hvælvinger forsynede Pakhuse og Kældere og uden nogen Besværlighed indlade og udlosse deres Ladninger.« Et gammelt Stik fra 1611, efter Maleri af Johannes van Wick, viser den nye Orlogshavn, men har ikke kunnet medtage Børsen og dens Kajer. Kunstnerens Fantasi har dog rimeligvis overdrevet Mængden af de Skibe, som søgte ind i »portus celeberrimus Daniæ«.

Grænsen var dermed sat for en næsten trehundredaarig Udvikling.

Voldsomme Storme gik hen over Hovedstaden ved det 17. Aarhundredes Midte, og indenfor dens Volde udspilledes Begivenheder, som blev afgørende for Landets politiske Udvikling. Svenskekongens Belejring 1658 gav Byens Borgere deres mest heroiske Minde, medens Forbundet mellem Kongemagten og Borgerskabet, som blev sluttet i Krigens vanskelige Maaneder, førte til Arve- og Enevoldsregeringens Indførelse i 1660 og knyttede et Baand mellem By og Konge, som i lange Tider bevarede sin Styrke. Det kan være, at store Muligheder er bleven forspildt, at det københavnske Borgerskabs Selvtillid og Styrke, som den viste sig under Kampen mod den fremmede Angriber, dets økonomiske Velstand, som var samlet til Huse i foregaaende Aartier, allerede dengang havde kunnet danne Grundlaget for en friere politisk Udvikling. Sikkert er det dog, at Enevælden, som blev Resultatet, var i Pagt med den almindelige europæiske Udvikling, var et Fremskridt i Sammenligning med den forudliggende Adelsvælde og bragte Hovedstaden store Fordele.

Den unge Enevælde gennemførte den politiske Lighed, gjorde København til en fri Rigsstad — hvad der klang af mere, end det virkelig var — overdrog Byen Bidstrup Gods og sikrede det kommunale Selvstyre. Ved Privilegierne 24. Juni 1661 bekræftedes det, at Magistraten for Fremtiden skulde have et Raad af de 32 Mænd ved sin Side. I Almindelighed har man tillagt Selvstyret ringe Betydning. Alle vigtigere Anliggender — hedder det — blev afgjort af Centraladministrationens Kollegier. Saa helt ringe har det dog ikke været. Kun i Hovedtrækkene bestemte Regeringen Byens Ledelse. I talrige Enkeltheder var det Magistraten og de 32 Mænd, der raadede for dens Økonomi. Reguleringen af Næringsforholdene var i alt væsentligt deres Sag, i Tvistig-

heder mellem Lavene gjorde de altid deres Indflydelse gældende, og om de allerfleste af Byens Anliggender fik de Lejlighed til at udtale sig.

Ydre politiske Begivenheder kunde bringe Hovedstaden Tab og Kriser. Endnu oftere aabnede de rige Muligheder. Svenskekrigene i Slutningen af det 17. og Begyndelsen af det 18. Aarhundrede tærede paa Landets Velstand; til Gengæld blev de europæiske Søkrige i det 18. Aarhundredes sidste Halvdel Baggrunden for den »glimrende Handelsperiode«. Store Ulykker kunde indtræffe. I 1711 skal Pesten have bortrevet over 20.000 Mennesker; i 1728 hærgedes Byen fem Dage igennem af en voldsom Ildebrand, der ødelagde to Femtedele af alle Huse, 1670 af dens 4100 Bygninger, fortærede en Række af dens offentlige Bygninger og lammede Erhvervslivet. I det lange Løb blev det en Fordel, at der blev ryddet op i gamle og usunde Kvarterer, at nye og bredere Gader blev anlagt, og at mange af de nye Huse blev bedre og solidere. 5. Juni 1795 udbrød der paa Holmen en ny Brand, som ryddede op i Kvarterer, den første Bybrand havde skaanet, og fortærede næsten Tusinde Ejendomme. Ogsaa denne Ulykke havde dog sine Fordele, gav Næring for mange Haandværkere og bragte Forbedringer i Gadeplan og Bebyggelse.

I det hele og store er Fremgangslinien ubrudt. Allerede ved Slutningen af det 17. Aarhundrede var Indbyggerantallet steget til omtrent 60.000; et Aarhundrede senere passeredes de 100.000. I Aartierne omkring det 18. Aarhundredes Begyndelse spillede Indvandring fra de skaanske Provinser en Rolle, senere kom der mange Haandværkere fra de nordtyske Lande. Hof- og Embedsstand, Garnisonens og Flaadens Mandskab havde stor Betydning for Byens Økonomi; i Hovedsagen var det dog Erhvervslivets Fremgang, som bevirkede Tilvæksten. Haandværket havde altid sysselsat mange Hænder; i Løbet af det 18. Aarhundrede voksede Industrien frem, taget under Armene af en gavmild Regering. Handel og Skibsfart bragte store Rigdomme. 1726 fik København Eneret paa de »4 Species«, Salt og Vin, Brændevin og Tobak. Skønt Monopolet atter blev ophævet, har København i lange Tider været ene om at forsyne Landet med disse Artikler. Endnu tungere vejede Handelen med oversøiske Kolonialvarer. Efter at det gamle ostindiske Kompagni var blevet opløst i 1729, stiftedes i 1732 det asiatiske. Handelen paa Asien og Vestindien blev Størsteparten af det 18. Aarh. igennem Hovedstadens store Rigdomskilde. Fra Københavns Pakhuse spredtes Østens Varer over Nordeuropa. Tidligt havde københavnske Redere og Købmænd overtaget en væsentlig Part af Østersøhandelen; under de europæiske Søkrige blev de tillige Herrer over store Dele af Middelhavsfarten.

Hovedstadens Handelsflaade var i stadig Vækst. 1678 bestod den af 116 Fartøjer paa ca. 2600 Læster, foruden Defensionsskibe og Handelskompagniernes store Sejlere. 1704 var Tallet vokset til 208. Mange af dem var dog stadig smaa. Endnu i 1745 var der kun 119 Skibe, foruden 7 Kina- og Vestindiefarere, paa over 5 Læster. 1766 hørte 183 Skibe med 10.545 Læster hjemme i København, 1804 334 med 23.760. 1783 havde Landets samlede Indførsel en Værdi af 2.548.000 Rd. Ikke mindre end 2.299.000 faldt paa København. Endnu den Dag i Dag vidner store og pragtfulde Palæer om Handelsaristokratiets Rigdom og Anseelse.

I Løbet af det 17. Aarhundredes sidste Halvdel bebyggedes Ny-Københavns store Arealer, styrkedes Fæstningslinien og anlagdes Citadellet Frederikshavn. Det grundede Vand ud for Slotsholmen opfyldtes, og Frederiksholmskvarteret blev anlagt. I den økonomiske Opgangstid ved det 18. Aarhundredes Midte bebyggedes Amalienborgkvarteret. Talrige nye og pragtfulde Bygninger vidnede om Kongemagtens Storhed, Enevældens Styrke og Hovedstadens Rigdom. Kongens Nytorv blev reguleret og Gyldenløves og Niels Juels store Palæer opført. Under Kong Frederik IV opførtes Kancellibygningen og under hans Efterfølger Christiansborg Slot. Om Frederik V vidner Amalienborgs fornemme Adelspalæer med den planlagte, men ikke fuldførte Frederikskirke. Paa det nuværende Amalienborgs Slotsplads lagdes i 1760, i Hundredaaret for Enevældens Indførelse, Grundstenen til Frederik den V's Rytterstatue. To store Byggeperioder har givet vor Hovedstad sit Præg, Christian IV.s Tid og Slutningen af det 18. Aarhundrede. I den første var det den »nederlandske Renaissance«, som beherskede Stilen, i den sidste blev det Rokokoen og Klassicismen. Eigtved og Thurah var i det 18. Aarhundrede de førende Arkitekter; først og fremmest blev det dog Harsdorff, som satte sit Præg paa Byens Nybygninger.

Mange Penge blev anvendt for at udvikle Industrien. Talrige af de nye Fabriker fik kun et stakket Døgnflueliv; adskillige beviste dog deres Livskraft og sysselsatte mange Hænder. Alligevel vedblev Havnen at være Hjertet i Byens Liv. Skridt for Skridt udbyggedes dens Bolværk. 1673 var Nyhavn, Kanalen indtil Kongens Nytorv, bleven anlagt, og 1681 reguleredes Frederiksholms Kanal. Vigtigere var det, at den ydre Havn paa Christianshavnssiden stadig mere blev taget i Brug. Det vestindiske Kompagni og det asiatiske Kompagni indrettede hver paa sin Side af Knippelsbro store Pakhuse og Bolværkspladser. Under det 18. Aarhundredes Handelsrøre blev det nødvendigt at uddybe Sejlløbet. Store Pakhuse, fra Toldboden og indefter, blev Havnens varigste Minde om »den glimrende Handelsperiode«. Fra det ene af dem, Vestindisk Pakhus, opført 1780—81 under Harsdorffs Ledelse, iagttog Kronprins Frederik Skærtorsdagslaget paa Reden d. 2. April 1801. Efter Branden 1795 flyttede Marinen bort fra Gammelholm og samlede sine Etablissementer paa Nyholm og de andre Øer, Christiansholm, Frederiksholm og Arsenaløen, der strækker sig i en Bue udenom Byen. Eckersbergske Tegninger fra Begyndelsen af det 19. Aarhundrede viser Udsigten over Toldboden, lidet forskellig fra vore Dage. Dengang som nu beherskedes Billedet af den mægtige Mastekran og Holmens Vagt med sit kroneprydede Spir.

Krigens Aar 1807—14, indledet ved Bombardementet d. 2.—5. Septbr. 1807, sætter Skel i det danske Folks Historie. Det dansk-norske Fællesskab gaar tilgrunde, det dansk-tyske svækkes i sin Bestaaen. Med de gode Aar er det forbi. Pengeforhold og Statsfinanser ødelægges; lettjente Krigsgevinster ødes i kostbart Levesæt eller smuldrer hen under Pengenes Værdiforringelse. Da Freden vender tilbage, og Dagligdagen begynder, er det en lemlæstet Stat og et fattigt Folk, som i taalmodigt Slid skal finde sig tilrette under de forandrede Forhold.

Endnu ved det 19. Aarhundredes Midte, i 1845, havde Hovedstaden ikke mere end 129.000 Indbyggere. Dens Fragtfart var bleven ødelagt ved Krigen, dens asiatiske Handel gaaet tilgrunde. Adskillelsen fra Norge gjorde Ende paa danske Købmænds Fortrinsstilling i dette Land, Kapitalmangel bevirkede, at Provinsbyernes Handlende knyttede deres Forbindelser i Hamburg. Handelen paa Vestindien og Sejladsen paa de nordlige Bilande var den væsentligste Indtægtskilde. Det maaler de økonomiske Vanskeligheder, at der i Aarene 1816—20 forefaldt 250 Fallitter i København. Hvad der i dette Tidsrum holdt Staden oppe — udtaler en dansk Historiker — var hverken dens Havn eller Handel; det var Hoffet, Militæret og Embedsstanden, som gav Byens dens Præg og gjorde den til Hovedstad.

Saa meget beundringsværdigere var det flittige og ufortrødne Arbejde, som i det stille lagde Grunden til en ny Tid. Ogsaa for Byens Ydre, dens Institutioner og Befolkning udrettedes forbavsende meget. Lad være, at mange af de ny Beboelseshuse, som blev opført efter Bombardementet, var fattige og tarvelige; i al deres Enkelthed gør de et tiltalende Indtryk. Sammen med de mange offentlige Bygninger — som næsten alle skyldtes Tidens fremragende Arkitekt C. F. Hansen — det ny Christiansborg (fuldendt 1828), Raad- og Domhuset (1805—15), Frue Kirke (1811—29) etc. giver de vel et Billede af en fattig Tid, men bærer samtidig Bud om rige aandelige Kræfter.

Fra Midten af det 19. Aarhundrede begynder den store Fremgang. I dette lille Rids er det alene muligt at fremhæve enkelte Træk.

I det 17. Aarhundrede havde Københavns Borgerskab været en afgørende Faktor ved Bestemmelsen af Landets Forfatning. To hundrede Aar senere var det atter Hovedstaden, der gik i Spidsen og i de bevægede Martsdage 1848 bragte Enevælden til Fald og banede Vejen for Indførelsen af et konstitutionelt Forfatningsliv. Ogsaa København mærkede Følgerne. Allerede i 1840 var der bleven udstedt en ny Kommunallov, som gav Borgerne større Indflydelse paa Valget af Byens Styrelse (jfr. S. 18 f.). Valgretten var dog meget begrænset. Først ved Kommunalloven af 4. Marts 1857 indførtes en Forfatning, som gav virkeligt Selvstyre og sikrede Borgerskabets Indflydelse paa Afgørelsen af Byens Anliggender. Skridt for Skridt er Forfatningen i den følgende Tid bleven demokratiseret (jfr. S. 20 f.).

Store politiske Forskydninger har været Aarsagen til og Virkningen af denne Udvikling. Til langt op imod Aarhundredskiftet var det nationalliberale og konservative Borgerskab Herre over Byens Styrelse. Ved Valget i 1893 lykkedes det for første Gang de forenede Liberale og Socialdemokrater at gennemføre deres Liste; fra 1898 har de raadet over Flertallet. I 1903 valgtes Formanden for de samvirkende Fagforbund, Maler J. Jensen, til Finansborgmester. 1917 fik Socialdemokraterne Flertal i Borgerrepræsentationen og 1925 i Magistraten.

Siden Midten af det 19. Aarhundrede er Byens Befolkning bleven mangedoblet. Ved Udbrudet af den første slesvigske Krig var Folketallet henved 130.000. 1870 var det steget til over 180.000. I de følgende Tiaar, da Forstæderne blev bebygget, bevirkede en voldsom Indvandring, at Befolkningen 1885 voksede til 280.000, omkring Aarhundredskiftet til 400.000 og i 1937

naaede op til 685.700. Dertil kommer yderligere Frederiksberg med sine 114.300 Beboere, Gjentofte Kommune med 72.100 Beboere og Forstadskommunerne med tilsammen 114.600 Beboere. Alt ialt har de tre Hovedstadskommuner — København, Frederiksberg og Gjentofte Kommune — med Forstadskommuneomraadet en Befolkning i 1937 paa ca. 986.700 Indbyggere.

Saalænge Voldene indesluttede Byen, maatte Befolkningen slutte sig tættere sammen og søge Ly i Kældere og paa Lofter. Uheldige sanitære og sociale Forhold var den uundgaaelige Følge. Efterhaanden sprængtes Baandene. 1852 blev Demarkationslinjen trukket tilbage til Søerne, og Forstadsbebyggelsen tog Fart, først omkring Nørre- og Vesterbrogade, senere paa Østerbro. 15 Aar senere blev det besluttet helt at nedlægge den gamle Fæstning. Allerede i Slutningen af 50'erne var Byportene faldet; i 1870 tog man fat paa Anlægget af Botanisk Have, og Aaret efter begyndte Nedrivningen af Voldene. Rundt om opstod nye Beboelsesstrøg, i Egnen omkring Nyboder (fra 1854—57) og paa Gammelholm (efter 1859). Ogsaa Slotsholmen og den gamle By ændrede Udseende. Kanalen ved Børsen og Tøjhushavnen tilkastedes (1866 ff.), og den ny Knippelsbro blev bygget (1867 f.). I 1870'erne anlagdes Ny Østergade og Hovedvagtsgade, 1898 udvidedes Nygade, og ved samme Tid opstod det nye Citykvarter. Inden længe faldt de gamle Gader omkring Brøndstræde og Gammelmønt. Efter 1894 bebyggedes Glacis- og Frihavnskvarteret, medens Kalvebodterrænet, delvis opfyldt Vand, delvis den tidligere Ejendom Enighedsværn (købt 1871), blev benyttet til Kvægtorv, til Vestre Gasværk og senere til Godsbanegaarden. Voldkvartererne fik efterhaanden deres endelige Skikkelse ved Omlægningen af Jernbanerne og ved Bebyggelsen bag det ny Raadhus. Paa Amager anlagdes og bebyggedes — efter Opførelsen af den ny Langebro (1903) — Islands Brygge Kvarteret. Efterhaanden var ogsaa Forstæderne bleven tæt befolket, og Befolkningen vandret videre ud til de tidligere Landsbyer i Byens Omegn. Omsider drog man Udviklingens Konsekvenser, indlemmede Brønshøj Sogn og Valby (1901) og Sundbyerne (1902). For første Gang siden Christian IV's Dage var Københavns Omraade bleven udvidet. Ved de store Indlemmelser omkring Aarhundredskiftet voksede dens Omfang til det tredobbelte, fra ca. 2300 ha til ca. 7000 ha.

Yderligere Indlemmelser har ikke senere fundet Sted; derimod er der i 1937 ved Lov gennemført en økonomisk Udligning mellem de tre store Hovedstadskommuner (jfr. S. 70). Herved er der tildels raadet Bod paa den skattemæssige Ulighed, der var opstaaet Kommunerne imellem derved, at Hovedstadssamfundets mere velstillede Befolkningsklasser fortrinsvis og i stigende Omfang har Bopæl paa Frederiksberg og i Gjentofte Kommune.

Under alt dette har Hovedstaden skiftet Karakter. Ved Midten af det 19. Aarhundrede var den en Embeds- og Garnisonsby, en Haandværker- og Smaahandelsby. Siden da er den bleven en Industri- og Storhandelsstad. I 1840 var der 42.700 Mennesker, som levede af Haandværk og Industri, i 1930 301.200. Storhandelen har atter knyttet Forbindelse med Landets Provinsbyer og draget dem bort fra Hamburg. Som i det 18. Aarhundrede er København igen bleven et Midtpunkt for nordeuropæisk Søfart, og dens Skibsfart er atter vunden frem i det internationale Kapløb paa de store Handelsveje. To

Navne er fortrinsvis knyttet til dette Arbejde, C. F. Tietgens og H. N. Andersens; to Selskaber har været de førende, Det Forenede Dampskibsselskab (stiftet 1866) og Østasiatisk Kompagni (fra 1897). Ikke blot — erklærede Tietgen i 1891 — skulde det danske Flag føres over Havet til fremmede Havne, men dansk Handel og Landbrug skulde fremmes ved Hjælp af Skibsfarten, saa vi blev mindre afhængig af det almindelige Fragtmarked og mere af den hjemlige Handel, Industri og Agerbrug. Navnlig det Østasiatiske Kompagni har virkeliggjort Skibsfartens Samarbejde med Landets Industri.

Store Havneanlæg har været Følgen af denne Fremgang.

Fra 1865—89 udførtes med en Bekostning paa over 14 Mill. Kr. en Række Uddybningsarbejder. Inden længe viste det sig, at Handel og Skibsfart krævede yderligere Anlæg. Lange Tider igennem havde man syslet med Tanken om en Frihavn. I det 18. Aarhundredes sidste Halvdel var Planen bleven drøftet, men atter opgivet. Først ved det 19. Aarhundredes Slutning var den moden til Gennemførelse. Haabet om at gøre Havnen til Stabelplads for Østersøhandelen var den drivende Kraft, desuden Frygten for, at Kielerkanalen skulde drage Skibsfarten uden om København. Ved Lov af 1891 blev det besluttet at anlægge en Frihavn Nord for Kastellet; ved Koncession af 1892 blev dens Drift overladt til et Aktieselskab, den 9. Novbr. 1894 aabnedes den for Trafiken. Dens samlede Areal var 60,7 ha og Bolværkslængden i de 3 Bassiner over 4 km. Ved Indsejlingen i Havnen beherskes Billedet af det store Silopakhus, og paa Langelinjes høje Vold har Københavnerne faaet deres mest yndede Sommerpromenade.

I den nyeste Tid har Havnen arbejdet sig stedse længere mod Syd. Allerede i 1874—75 byggedes Gasværkshavnen, erstattet med en ny i 1895—97; i 1900 anlagdes Fiskerihavnen i Kalvebodstrand. Strømmen gennem Havnen havde altid bidraget til at forhindre Mudderansamlinger; ved de senere Udbygninger blev den dog saa rivende, at den til Tider voldte Sejladsen alvorlig Besvær. Da det blev besluttet at opfylde det store Fladvand paa Amagersiden — Syd for Langebro — og Strømmen derved vilde forstærkes yderligere, maatte man forinden begrænse dens Magt ved at anlægge en $2^1/_4$ km lang Dæmning tværs over Kalveboderne. Under Verdenskrigen og i Aarene derefter udbyggedes Sydhavnen yderligere. Enghavekajen skaffer Plads til Kullosning, og ved Teglværkshavnen og paa Teglholmen har en Række store industrielle Virksomheder fundet Husly. Med en Bekostning paa 36 Mill. Kr. er der ialt bleven indvundet 80 ha Land og tilvejebragt 5 km Kajplads.

Københavns rivende Udvikling har stillet Bystyret overfor mangfoldige og stadig voksende Opgaver. Endnu i 1904—05 balancerede det løbende Aarsregnskab med ca. 21 Mill. Kr. 1937—38 var Tallet steget til over 120 Mill. I det førstnævnte Finansaar fandtes der 84.971 Skatteydere, i det sidstnævnte 314.935. Lidet hyggelige var de Forstadskvarterer, som opstod i 1860'erne og 1870'erne, med smalle Gader og med usle Lejligheder, tarveligt udstyrede og uhygiejniske. Adskilligt mere tiltalende virker de senere Aartiers Nyanlæg med brede Færdselslinjer og rummelige Gaardspladser. Store Parker og aabne Pladser er bleven anlagt: Fælledparken, som Borgmester Jensen har Æren for, Blaagaardsplads og Enghaven. De senere Tiders Bolignød har

bevæget Kommunen til selv at optræde som Bygherre; i Aarene 1916—37 har den saaledes selv opført ca. 11.700 Beboelseslejligheder og desuden ydet Støtte til Opførelsen af ca. 33.100.

Meget andet kan nævnes. I 1880 fandtes der 13 Kommuneskoler, for Tiden er der over 60. H. C. Ørsteds Elektricitetsværk og Valby Gasværk, Bispebjærg Hospital og det ny Kvægtorv viser hver paa sit Omraade, hvad der er udrettet. Kloakvæsenet er bleven moderniseret, og Vandvæsenet har faaet nye Anlæg. Først og fremmest er der Grund til at fremhæve den stadig mere omfattende sociale Forsorg. 1904—05 havde Forsørgelsesvæsenet et Budget paa godt 3 Mill. Kr., og for 1938—39 budgetteres de sociale Udgifter til 34,5 Mill. Kr. Under Verdenskrigen anvendtes der næsten 100 Mill. Kr. til midlertidige Foranstaltninger.

Ved Begyndelsen af det 20. Aarhundrede fuldførtes det ny Raadhus. Rimeligvis vil Martin Nyrops Bygning i Fremtiden blive betragtet som Bygningskunstens Monument over Københavns Udvikling til moderne Storstad.

Overpræsidiet.

(Raadhuset, V. Tlf. 3800. Ekspeditionstid Kl. 10—15.)

Ifølge Kommunalloven af 4. Marts 1857 med senere Ændringer, senest ved Loven af 18. Marts 1938, udøves Statens almindelige Tilsyn med Københavns Kommune af *Overpræsidenten*, der ligeledes gennem *Overpræsidentens Sekretariat* varetager Overøvrighedsforretningerne i København.

Ved Loven af *4. Marts 1857*[1]) blev det grundlovsbestemte Tilsyn med Københavns Kommune overdraget til Overpræsidenten, men desuden var han stadig Formand for den samlede Magistrat, og i Tilfælde af, at Stemmerne stod lige her, gjorde Overpræsidentens Stemme Udslaget. Denne sidste Bestemmelse bortfaldt dog ved Loven af 8. Maj 1917. Lige til 1. April 1938 indtog Overpræsidenten saaledes en Dobbeltstilling som baade Magistratens Formand og Statens Tilsynsmyndighed, og der tilkom ham som saadan adskillige betydningsfulde Beføjelser.

Efter *Loven af 18. Marts 1938* er Overpræsidenten helt udtraadt af Københavns Magistrat, men *Statens almindelige Tilsyn med Københavns Kommune udøves stadig af Overpræsidenten paa Indenrigsministerens Vegne.*

Som Følge heraf er Overpræsidenten ifølge Loven beføjet til at forlange Oplysning af eller kræve Forhandling med Magistraten om de Kommunen vedrørende Forhold, ligesom han har Adgang til at deltage i Borgerrepræsentationens Møder. Ligeledes har Overpræsidenten Adgang til at deltage i Magistratens Møder, naar foreliggende Sager efter hans Skøn dertil giver særlig Anledning.

Loven siger endvidere, at Overborgmesteren skal drage Omsorg for, at der med passende Varsel forud gives Overpræsidenten Meddelelse om Tidspunktet for Afholdelsen af Borgerrepræsentationens og Magistratens Møder, saa vidt muligt med Angivelse af, hvilke Sager der vil blive bragt under Forhandling, samt om nogen af disse efter Overborgmesterens Skøn er af særlig Interesse for Overpræsidenten som tilsynsførende Myndighed.

Finder Overpræsidenten, at en af Kommunalbestyrelsen tagen Beslutning overskrider den Kommunalbestyrelsen tilkommende Myndighed eller i andre Henseender er stridende mod Lovgivningen eller gaar ud paa at nægte Opfyldelsen af en Kommunen paahvilende Pligt, skal han uopholdelig indberette Sagen til Indenrigsministeren, som derpaa, efter at Kommunalbestyrelsen har haft Lejlighed til at udtale sig, afgør, hvorvidt Beslutningen skal ophæves.

[1]) Om Embedets Historie før Loven af 1857 henvises til det S. 18 f. anførte

Af Indberetningen til Ministeriet skal der tilstilles Kommunalbestyrelsen en Genpart. Under Sagens Behandling kan Ministeriet midlertidigt stille den paagældende Beslutning i Bero.

Overpræsidentens Sekretariat oprettedes ved Kommunalloven af 1857. Fra 1. April 1926 deltes dette i to Kontorer, og siden 1. April 1933 er det delt i 3 Kontorer med hver sin Kontorchef og under Ledelse af en Sekretariatschef.

For de under Overpræsidiet ansatte Tjenestemænd m. fl. finder de i Vedtægten for Kommunens Tjenestemænd m. fl. indeholdte Bestemmelse tilsvarende Anvendelse i det Omfang, som det efter Sagens Natur er muligt. Statens Tilskud til Overpræsidentens Kontorhold fastsættes paa de aarlige Finanslove.

Samtlige Forretninger, der efter den almindelige Lovgivnings Forskrifter og Grundsætninger maa henregnes til Overøvrighedsforretninger, og som ikke ved særlige Bestemmelser er henlagt til andre Myndigheder, henhører under Overpræsidentens særlige Bestyrelse og behandles gennem hans Sekretariat.

Forretningernes Omfang er senere suppleret ved en Række Love, Resolutioner og justitsministerielle Cirkulærer. Særlig kan nævnes Cirkulærer af 1. Novbr. 1861, 1. Decbr. 1922, 28. Novbr. 1925 og 10. Decbr. 1928, hvorved det overdroges Overpræsidenten at udlevere en Række Bevillinger o. l., samt Loven af 12. Juni 1922, der paalægger ham at beskikke Formanden og fire Medlemmer af den Voldgiftsdomstol, for hvilke Kendelser afsagt af Husdyrvoldgiften i visse Tilfælde af ham kan tillades indanket.

For Tiden paahviler der herefter Overpræsidiet følgende Overøvrighedsforretninger:

Fastsættelse af Underholdsbidrag til Børn født udenfor Ægteskab og til forladte, fraseparerede og fraskilte Hustruer samt til Ægtebørn, Afsoning af Underholdsbidrag, Meddelelse af Separations- og Skilsmissebevillinger, Adoptionsbevillinger, Bevillinger til Fritagelse for Lysning og for at stille Forlover og for at skaffe Skifteattest ved Ægteskabs Indgaaelse, samt Bevilling til Hjemmevielse, til Indgaaelse af Ægteskab uanset Mangel af den i Loven foreskrevne Alder, Tilladelse til Ægteskab trods manglende Samtykke fra Forældre eller Værge, Samtykke til, at en Umyndig paa egen Haand udfører en Næring eller anden Virksomhed, og Bevillinger til Behandling af Dødsboer ved Testamentseksekutorer. Endvidere Sager angaaende Tilladelse til Hensidden i uskiftet Bo i H. t. Lov Nr. 120 af 20. April 1926 §§ 2 og 10, Konfirmation paa Testamenter og paa Ægtepagter, paa Fundatser og Vedtægter, Dispensation fra testamentariske Dispositioner og fra Ankefristen; Navneforandring, Æresoprejsning, Tilsyn med Umyndiges Midler som overordnet Pupilautoritet. Fremdeles Afgørelse af Sager vedr. Forældremyndigheden over Børn samt Sager vedr. Ægteskabets Retsvirkninger i H. t. §§ 7, 12 og 20 i Lov Nr. 56 af 18. Marts 1925 eller § 15 i Lov Nr. 75 af 7. April 1899; Meddelelse af Bevilling til fri Proces i første Instans og Tilsyn med Børns Navngivelse. Endelig Sager angaaende Statsstøtte til Tuberkuløses Sygebehandling, samt Udmeldelse af Oversynskommissioner i Hegnssager og Sager om Vandindvindingsret. Endvidere har Overpræsidenten Beføjelse til under

Mulkttvang at tilsige Personer, der har vist sig uvillige til at give Møde for Myndighederne, hvorhos Klager over det sociale Udvalgs Afgørelser m. H. t. Ydelse af Hjælp til Betaling af Sygekassekontingent i H. t. Folkeforsikringslov Nr. 182 af 20. Maj 1933 § 15 afgøres endeligt af Overpræsidenten.

Endelig kan tilføjes, at Overpræsidenten iflg. Lov af 29. April 1913 er Formand for Havnebestyrelsen (se S. 287 f.).

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør det samlede Antal fast ansatte Tjenestemænd under Overpræsidentens Sekretariat 21 og Antallet af andre ansatte 6.

Regnskab 1937—38: Indt. (Statstilskud) Kr. 46.000, Udg. Kr. 207.584. *Budget* 1938—39: Indt. (Statstilskud) Kr. 46.000, Udg. 211.118 (Bilag 22).

Overpræsident.[1])

(Træffetid Kl. 14—15 undt. Mandag).

Bülow, Johan.

Overpræsidentens Sekretariat.

Sekretariatschef (2 + B):

Rosenvinge, Svend V.

1. Kontor.

Sager vedr. almindelige Overøvrighedsforretninger.

Ledelse:

Sekretariatschefen.

Fuldmægtig (5):

Nielsen, Einar.

2. Kontor.

Separations- og Skilsmissesager.

Kontorchef (2):

Krøner, George.

Ekspeditionssekretær (4):

Schibbye, Richard.

Fuldmægtig (5):

Palludan-Nielsen, Louis A.

3. Kontor.

1. Afdeling: Sager vedr. Fastsættelse af Bidrag (herunder alle Paternitetssager).

Kontorchef (2):

Hansen, J. V. Clausen.

2. Afdeling: Sager vedr. Afsoning af Underholdsbidrag.

Ekspeditionssekretær (4):

Spøhr, Jes.

Fuldmægtige under 3. Kontor (5):

Busch-Møller, Hans H.
Larsen, Knud.

[1]) Overpræsidenten lønnes af Staten med Kr. 12.000 (stigende efter 5 Aars Forløb til Kr. 13.200) foruden Sted- og Reguleringstillæg. Hertil kommer Bolig og Kr. 4.800 i Repræsentationstillæg (jfr. Lov Nr. 98 af 31. Marts 1931 §§ 294—295).

Københavns Kommunalbestyrelse.

A. Oversigt over Kommunens Forfatnings Historie indtil 1857.

Den ældste *Stadsret*, vi kender for København, er udstedt af Biskop Jacob Erlandsen i 1254. Byen var i Roskilde-Biskoppens Besiddelse (jfr. Side 3 f.), og Stadsretten gik først og fremmest ud paa at sikre Biskoppens Rettigheder. Det var Biskoppens Slotsfoged, der havde den øverste stedlige Myndighed. Første Gang, *et Raad* omtales i København, er i 1275; dets Medlemmer blev udpeget af Biskoppen. Af Dokumenter fra Midten af det 14. Aarhundrede fremgaar det, at Raadet da har delt sig i *Borgmestre og Raadmænd.*

Københavns anden Stadsret er Biskop Johannes Krags fra 1294; denne gav Byens Raad en vis Selvstændighed ved Siden af Slotsfogeden, omend den væsentlig handlede om Borgernes Pligter overfor Biskoppen. Blandt andet findes en Bestemmelse om, at ingen kunde blive Borger uden at aflægge Troskabsed til Biskoppen. Endvidere indeholdt Stadsretten adskillige Bestemmelser vedrørende almindelige Retsforhold mellem Byens Borgere.

I 1416 overgik Byen fra Roskilde-Biskoppens til Kronens Besiddelse, og i 1443 gav Kong Christoffer af Bayern Byen en ny Stadsret, der gav Borgerne en væsentlig større kommunal Selvstændighed end tidligere.

Foruden den egentlige kommunale Administration havde Byens Raad en anden dengang nok saa betydningsfuld Virksomhed, nemlig Andel i *Retsplejen*, der indtil 1771 i København varetoges af Magistraten, som udgjorde *Raadstueretten*, og *Byfogden*, der var kongelig Embedsmand.

Frederik den 1. gav i 1526 Borgerne Ret til at vælge 4 Borgmestre ved Siden af 12 Raadmænd, der var valgt af Raadet ved Selvsupplering. Denne Borgernes Indflydelse paa Byens Styrelse varede imidlertid kun kort, thi da Frederik den 1. døde i 1533, sluttede København sig til Christian den 2. (Grevefejden), men da Christian den 3. gik af med Sejren og erobrede Byen i 1536, blev de nys givne Rettigheder frataget Byen. Denne havde nu lige til Privilegierne 1659 en svagere Stilling i kommunalforfatningsmæssig Henseende end de andre Byer i Landet.

I økonomisk og topografisk Henseende var Christian den 4.s Regeringsaar 1588—1648 meget betydningsfulde (jfr. S. 4 f.). Men i forfatningsmæssig Henseende skete der intet af Betydning.

I 1650'erne begyndte Borgerne i København at kræve større Selvstændighed og Frihed. Særlig var det Forholdet til Adelen, der skabte Utilfredshed. Adelen

var den privilegerede Klasse, der havde Magten i Rigsraadet. Den var fri for Skatter og havde Forret til Embederne, medens Borgerne og Bønderne var uprivilegerede. Men efterhaanden som Borgernes økonomiske Betydning for Samfundet gennem Handelens og Industriens Udvikling blev større, medens Adelens Betydning særlig som Krigerstand var aftagende, voksede Borgernes Krav om Afskaffelse af Adelens Privilegier samt om Medbestemmelsesret i Styrelsen af Byens Anliggender.

De første Protestmøder her i Byen i 1650'erne havde dog kun en Irettesættelse fra Kongens Side til Følge; men da Karl Gustav i Febr. 1658 stod uden for Byens Porte, og Landets Selvstændighed vilde komme til at afhænge af Københavns Forsvar, blev Frederik den 3. mere lydhør for Borgernes Krav. Freden i Roskilde i samme Maaned syntes vel paany at kølne hans Interesse herfor; men efter Udbruddet af den 2. Krig med Sverige i Aug. 1658 blev Spørgsmaalet atter brændende, og den 10. Aug. s. A. gav Frederik 3. Løfte om nye Privilegier. Disse, der imødekom alle Byens Krav, fik deres endelige Udformning som *Stadens Privilegier af 24. Marts 1659*. Hovedpunkterne i Privilegierne var:

1) Byen blev Stabelplads for Sjælland og Lolland-Falster, d. v. s. den fik Eneret paa Indførsel til og Handel med Provinsbyerne.
2) Borgerne fik Frihed for Skat og Indkvartering, og
3) Ligeret med Adelen.
4) Endvidere oprettedes et Byraad paa 32 Mænd.

Det første Valg af de 32 Mænd, altsaa det første Borgerrepræsentationsvalg i København, foregik i April 1659. Efter Privilegiernes Ordlyd kunde de 32 Mænd kun vælges blandt de bedste og fornemste Borgere; efter Datidens Sprogbrug vil dette sige, at Haandværkerne var udelukkede. Da imidlertid ogsaa Haandværkerne havde ydet en væsentlig Indsats i Byens Forsvar, blev der truffet den Ordning, at der ved Siden af de 32 Mænd, valgte paa Livstid, blev valgt 5 Haandværkere, men det var Hensigten, at naar disse 5 var døde, skulde der kun være 4 Haandværkere, valgt hvert andet Aar af de forskellige Haandværkerlav. Da de 5 i 1659 valgte Haandværkere var døde, erstattedes de imidlertid ikke med andre, og først omkring Aar 1800 træffer vi igen Haandværkere blandt de 32 Mænd.

Privilegiernes Levetid blev imidlertid, i den Form, de var givet i 1659, kort. *I Oktober 1660 blev Enevoldsmagten overdraget til Frederik den 3.*, bl. a. ved Medvirkning af Borgmester Hans Nansen. Herved var faktisk Privilegierne ophævede som uforenelige med den nye Styreform, men formentlig som Tak for de Tjenester, Københavns Borgere havde ydet Frederik den 3. ved Enevældens Indførelse, og i Henhold til de Løfter, Frederik den 3. havde givet Borgerne, udstedtes den *24. Juni 1661 Københavns nye Privilegier*, der, bortset fra en kortvarig Forfatningsændring under Struensee (1771—72), forblev Grundlaget for Byens Forfatning lige til 1840.

Privilegierne af 1661 lignede formelt de tidligere af 1659. København betegnedes ogsaa her som en fri Rigsstad, d. v. s. den faldt udenfor den almindelige Inddeling af Landet i Amter, og som en fri Rigens Stad, men reelt betød Privi-

legierne ikke saa meget. Medens nemlig Privilegierne af 1659 havde Karakteren af Rettigheder, var de nye Privilegier nærmest givet ved en Naadesakt af Kongen, og han kunde tage dem tilbage, naar han vilde, hvilket ogsaa skete for de fleste Punkters Vedkommende; kun Ordningen med de 32 Mænd bevaredes lige til 1840.

Oprindelig var det efter Privilegierne Meningen, at *de 32 Mænd* skulde vælges af Magistraten i Forbindelse med Borgerskabet, men efterhaanden udviklede Praksis sig saaledes, at det blev de 32 Mænd selv, som ved Vakance foreslog 2 Kandidater, af hvilke Magistraten saa valgte een. De 32 Mænd blev herved faktisk selvsupplerende.

De 32 Mænds Opgave var sammen med *Magistraten* at »handle og slutte« om Stadens Anliggender, Indtægter og Udgifter. Magistraten bestod af 3—4 Borgmestre og et skiftende Antal, gerne 6—8, Raadmænd, alle udnævnt af Kongen. Den første Borgmester havde Titel af *Præsident*, og som Magistratens Formand blev han det naturlige Mellemled mellem Statsforvaltningen og Kommunalbestyrelsen. Præsidenten blev derfor betragtet som Kongens — Statens — Tillidsmand. I 1747 ændredes Titlen til *Overpræsident*, uden at dette betød nogen reel Forandring af Embedets Karakter.

Det var faktisk Magistraten, der havde Magten i Byen; den havde svært ved at anerkende de 32 Mænd som et sidestillet Organ, men ogsaa Kancelliet kunde gribe ind i Byens Styrelse, og særlig i den første Del af det 19. Aarhundrede (under Frederik den 6.) svækkedes Magistratens Selvstændighed ved Indgriben fra Statsmagten.

Ved Vurderingen af det daværende Kommunestyre maa det endvidere erindres, at Magistratens kommunale Myndighedsomraade var temmelig begrænset, idet en stor Del af de kommunale Anliggender var henlagt til forskellige *Direktioner og Kommissioner*, der bestod af kongelige Embedsmænd og enkelte Repræsentanter for Magistraten og de 32 Mænd, og som hver for sig havde en selvstændig Myndighed for de Anliggenders Vedkommende, der var henlagt under dem. Fattigvæsenet var henlagt under Fattigdirektionen, Skolevæsenet under Skoledirektionen, Vej- og Brolægningsvæsenet under Vej- og Brolægningskommissionen og Vandvæsenet under vekslende Kommissioner.

Foruden Varetagelsen af de kommunale Sager sad Magistraten ogsaa inde med den almindelige Øvrighedsmyndighed, i hvilken Egenskab den stod umiddelbart under Kongens og Kancelliets Tilsyn. Under Magistraten var endvidere henlagt Bestyrelsen af Overformynderiet. Endelig havde Magistraten som foran nævnt lige til 1771, da Struensee oprettede Hof- og Stadsretten, en betydelig Virksomhed som Domsmyndighed i Raadstueretten.

I Overensstemmelse med de Ønsker, som blev fremsat paa Provinsialstænderne i Aarene efter 1834, skete der omkring 1840 betydningsfulde Reformer af Kommunestyret i Danmark. For Københavns Vedkommende gaves Byens nye Forfatning ved *Anordningen* af *1. Jan. 1840*. Hovedpunkterne i denne Anordning var følgende: Medens *Magistraten* før foruden Overpræsidenten bestod[1]) af 3 Borgmestre og 7 Raadmænd, der alle var udnævnte af Kongen,

[1]) I 1817 var Antallet af Borgmestre forøget fra 2 til 3 (foruden Overpræsidenten), og i 1823 var Antallet af Raadmænd nedsat til 5, hvortil i 1838 kom 2 »borgerlige« Raadmænd.

skulde der nu foruden Overpræsidenten og Borgmestrene, der stadig var kongevalgte, kun være 6 Raadmænd, der skulde vælges af Borgerrepræsentationen med kongelig Stadfæstelse. Valgət gjaldt for 12 Aar, men Genvalg kunde finde Sted. 3 af Raadmændene skulde være Jurister. Derimod vedblev Direktionerne og Kommissionerne at bestaa, og heller ikke skete der Ændringer i det herskende Kollegialsystem, d. v. s. at Borgmestre og Raadmænd mødtes paa Raadstuen og tog Beslutning i Fællesskab under fælles Ansvar, og at Ekspeditionerne underskreves af samtlige Magistratsmedlemmer.

Af større Betydning var det, at den selvsupplerende 32 Mænds Forsamling afløstes af en af Byens Borgere valgt *Borgerrepræsentation* paa 36 Mand. Valgretten og Valgbarheden til den nye Forsamling, der skulde fornyes med en Sjettedel aarlig, var imidlertid i høj Grad indskrænket. Halvdelen af Borgerrepræsentanterne skulde være Grundejere, og iøvrigt krævedes som Betingelse baade for Valgret og Valgbarhed, at man var i Besiddelse af Borgerskab. Ejere af grundtakstpligtige Gaarde og Huse i København til en Assuranceværdi af mindst 4000 Rbdl. eller grundtakstfri Ejendomme til en Assuranceværdi af mindst 6000 Rbdl. havde Ret til, naar de tillige havde Bopæl i Staden, at erhverve Borgerskab, hvad enten de var Næringsdrivende eller ikke; derimod kunde Næringsdrivende, der ikke var i Besiddelse af den i Loven fordrede Grundejendom, kun deltage i Valget, naar de ved den sidst foretagne Ligning var ansat til mindst fem Portioner Næringsskat.

Antallet af valgberettigede udgjorde ved det første Valg til den nye Borgerrepræsentation i 1840 kun 1929 eller blot 1,6 pCt. af Indbyggertallet, der var paa ca. 121.000. Af de 1929 Vælgere stemte kun de 1028 eller 53 pCt. I de følgende Aar svandt Interessen for Valget yderligere, saa at man f. Eks. i 1849 var nede paa en Valgdeltagelse af ca. 13 pCt.

Skønt Anordn. af 1. Jan. 1840 paa enkelte Punkter gav Borgerrepræsentationen en forøget Indflydelse, var det dog i Virkeligheden som hidtil *Kancelliet*, der styrede Byens Sager. Budgettet skulde godkendes af Kancelliet, Kommunens Regnskaber skulde vel gennemgaas af 4 af Borgerrepræsentationen udnævnte Revisorer, men skulde derefter indsendes til vedkommende Kollegium for at decideres. Magistraten kunde ikke uden Borgerrepræsentationens Samtykke tage nogen Beslutning, men i Tilfælde af Uoverensstemmelse mellem Borgerrepræsentation og Magistrat skulde Sagen forelægges Kancelliet til Afgørelse, og dette sluttede sig som oftest til Magistratens Standpunkt. Borgerrepræsentationen blev derfor faktisk kun en raadgivende Forsamling, hvis Udtalelser om Sagerne vel skulde indhentes, men hvis Opfattelse man ikke tillagde særlig Vægt.

Anordningen af 1840 og den Maade, hvorpaa den praktiseredes, var ikke i Overensstemmelse med det Tilsagn, der blev givet i *Junigrundloven af 1849* om kommunalt Selvstyre under Statens Tilsyn, og man gik derfor i Gang med Udarbejdelsen af en ny Forfatning for Københavns Kommune. Imidlertid herskede der indenfor Kommunalbestyrelsen stor Uenighed om Principerne for den fremtidige Ordning. Et Flertal indenfor Borgerrepræsentationen var Tilhængere af Etkammer-Systemet, d. v. s., at den besluttende Myndighed alene skulde ligge hos Borgerrepræsentationen. Imidlertid var det Tokammer-Syste-

met, der gik af med Sejren, saaledes at den besluttende Myndighed i Kommunens Anliggender ved *Loven af 4. Marts 1857* blev henlagt til Magistraten og Borgerrepræsentationen i Forening.

Først ved Loven af 18. Marts 1938 er der sket Ændring i dette Forhold.

B. Kommunens Forfatning af 1857 med senere Ændringer.

Hovedreglerne for Københavns nuværende Styrelse findes herefter i *Lov om Bestyrelsen af Københavns kommunale Anliggender af 4. Marts 1857* med Ændringer, bl. a. ved *Lov Nr. 29 af 21. Febr. 1913, Lov Nr. 193 af 1. April 1919* og *Lov Nr. 75 af 18. Marts 1938*. Desuden er enkelte Bestemmelser fra Anordningen af 1840 stadig gældende.

Reglerne om Valgret og Valgbarhed til Borgerrepræsentationen findes i den *kommunale Valglov af 29. Marts 1924* med senere Ændringer jfr. Lovbekendtg. af 22. Decbr. 1936.

Til de foran nævnte Love slutter sig *Vedtægt for Bestyrelsen af Københavns kommunale Anliggender* af 31. Marts 1920 med senere Ændringer, bl. a. af 31. Marts 1938, samt *Borgerrepræsentationens Forretningsorden* af 15. Marts 1897 med senere Ændringer, sidst af 24. Marts 1938.

Ved Loven af 4. Marts 1857 udvidedes *Kommunalbestyrelsens Myndighedsomraade*, idet den henlagde de hidtil under Direktionen for Fattigvæsenet, Kommissionen for Vandforsyningen samt de under Brolægnings- og Vejkommissionen hørende Sager under Magistraten. Tilsynet med Skolevæsenet forblev under den særlige Skoledirektion, der dog nu efter Loven af 18. Marts 1938 alene bestaar af Kommunalbestyrelsesmedlemmer og Repræsentanter for Forældreraadene. Havnevæsenet er hidtil forblevet under en selvstændig Bestyrelse paa ialt 17 Medlemmer, af hvilke Magistraten og Borgerrepræsentationen hver vælger 2 Medlemmer (jfr. S. 287).

Med Hensyn til de Overøvrighedsforretninger, der hidtil havde henhørt under Magistraten, bestemtes det, at de nu skulde bestyres af Overpræsidenten, det eneste kongevalgte Magistratsmedlem, der blev tilbage. Dog kunde visse Forretninger ved kongelig Resolution henlægges til Magistraten.

Efter 1857-Loven krævede en gyldig Kommunalbestyrelsesbeslutning enslydende Vedtagelse baade af Magistraten og Borgerrepræsentationen. Saafremt disse to Afdelinger af Kommunalbestyrelsen ikke kunde blive enige, henlagdes Afgørelsen efter særlige Regler til Indenrigsministeren.

Efter den Ændring af Kommunens Forfatning, der gennemførtes ved Loven af 18. Marts 1938, bestaar Kommunalbestyrelsen fortsat af Borgerrepræsentationen og Magistraten, men *Borgerrepræsentationen* har nu alene *den besluttende Myndighed* i Kommunens Anliggender, og *Magistraten* har alene *den administrative Myndighed.*

En Kommunalbestyrelsesbeslutning er almindeligvis gyldig uden højere Myndigheders Stadfæstelse, dog skal *Kommunens Styrelsesvedtægt stadfæstes af Indenrigsmin.* og samme Ministeriums Samtykke kræves til forskellige *Dispositioner vedrørende Kommunens Kapitalformue* jfr. S. 27.

Om den *Staten tilkommende almindelige Tilsynsmyndighed* henvises til det foran S. 13 f. under Overpræsidiet anførte.

1. Borgerrepræsentationen.

Telefoner:

Indtil Kl. 22	3800	Udvalgsværelse A	50.742
Efter Kl. 22: Salen.....	50.785, 50.764	— B	50.722
Presseloge under Møder.....	50.783	— C	50.781

a. Borgerrepræsentationens Valg.

Efter at *Valgretten* til Borgerrepræsentationen ved Skattelovene af 14. April 1855 og 19. Febr. 1861 var udvidet til ikke alene at omfatte Personer med Borgerskab men ogsaa Skatteydere, der svarede en vis nærmere angiven Næringsskat eller Hjælpeskat, blev der ved *Lov af 23. Decbr. 1865* givet udførligere Regler om Valg af Borgerrepræsentanter i København. I Henhold hertil fik samtlige Beboere i Staden, som var i Besiddelse af Valgbarhed til Folketinget, naar de paa den Tid, Valglisterne affattedes, var bosat i Byen og ved sidste Ansættelse til Indkomstskat havde været ansat til at betale Skat af en Skatteindtægt af mindst 200 Rbdl. aarlig, Valgret til Borgerrepræsentationen. Efter Skatteloven af 19. Febr. 1861 svarede en Skatteindtægt af den angivne Størrelse til en Indkomst af 500 Rbdl. Valg af Borgerrepræsentanter, der i Overensstemmelse med Anordn. af 1840 gjaldt for 6 Aar, foretoges hvert Aar, saaledes at der aarlig afgik 6 Medlemmer.

Antallet af valgberettigede var ved disse Love udvidet til ca. 10.000, men Valgdeltagelsen var stadig saare ringe. I Aarene 1870—79 udgjorde saaledes Antallet af stemmeberettigede Vælgere gennemsnitlig 12.326, heraf stemte gennemsnitlig kun 1.207 eller 9,8 pCt.

Ved *Lov Nr. 70 af 20. April 1908*, der gjaldt ikke blot for København, men ogsaa for Købstæderne og Landet, indførtes der Valgret og Valgbarhed for Kvinder paa samme Betingelser som for Mænd. Samtidig nedsattes Indtægtsgrænsen for Opnaaelse af Valgret fra 1000 Kr. til 800 Kr., medens der paa den anden Side skete en Skærpelse af Opholdsbestemmelserne. Ved Loven indførtes hemmelig Afstemning, og det bestemtes, at Valget for Fremtiden skulde gælde for 4 Aar, og at samtlige Medlemmer skulde afgaa samtidig. Endelig indførtes Forholdstalsvalg.

De nugældende *Regler om Valg til Borgerrepræsentationen* findes i *Lov Nr. 101 af 29. Marts 1924* med senere Ændringer, jfr. Lovbekendtg. af 22. Decbr. 1936. Valgret til Borgerrepræsentationen tilkommer herefter enhver Mand og Kvinde, som 1) har Indfødsret, 2) opfylder Aldersbetingelsen for Valgret til Folketinget, 3) ved Valgets Foretagelse er Skatteyder til Kommunen (Valgkommunen) og 4) siden 15. Novbr. forud for Valget har haft Bopæl i denne. 5) Det er endvidere en Betingelse for at optages paa de kommunale Valglister, at Vælgeren er paalignet og har betalt de ham (hende) paalignede direkte Skatter — i København Indkomstskat — til Valgkommunen inden for det forud for Valget senest afsluttede Skatteaar eller, saafremt saadan Paaligning ikke har fundet Sted, er paalignet og har betalt de tilsvarende Skatter inden for det paafølgende Skattehalvaar. Svarelse af Erhvervsskat til en Kommune kommer

ikke i Betragtning ved Afgørelse af, hvorvidt Betingelserne for Udøvelse af kommunal Valgret er opfyldt.

Personer, der er tilflyttet Kommunen i Tiden mellem 1. Juli og 15. Novbr. i det Kalenderaar, der ligger umiddelbart forud for Valgaaret, skal — for saa vidt deres Optagelse paa Kommunens Valglister ikke allerede følger af ovenstaaende Regler — optages paa disse, saafremt de senest den paafølgende 15. Decbr. skriftligt over for Valgkommunen fremsætter Begæring om at blive optaget paa Valglisterne. Kravet om Skattesvarelse anses som opfyldt af disse Personer, naar de samtidig med Begæringen paa en af Indenrigsministeren foreskreven Maade godtgør, at de er ansat til Opholdskommuneskat til en Kommune her i Landet for Januar Kvartal i det senest forud for Valgaaret afsluttede Skatteaar, og at de — bortset fra, hvad der maatte være eftergivet indenfor de af Loven fastsatte Grænser — har betalt de dem i nævnte Kommune for det anførte Skatteaar paalignede direkte kommunale Skatter (i København Indkomstskat).

Udelukket fra Valgret er dog Personer, der 1) nyder eller har nydt offentlig Understøttelse, som i H. t. Lovgivningen betragtes som Fattighjælp, og hvis valgretsfortabende Virkning efter de til enhver Tid gældende Regler ikke er bortfaldet, 2) er ude af Raadighed over deres Bo og 3) ved Dom er funden skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling uden at have faaet Æresoprejsning.

Valgbar til Borgerrepræsentationen er enhver, der har Valgret, dog kan Medlemmerne af Kbhvns. Magistrat samt Politidirektøren ikke vælges til Borgerrepræsentanter.

Valget forberedes og ledes i København af en *Valgbestyrelse*, der bestaar af 5 Medlemmer, hvoraf 2 vælges af Magistraten og 3 af Borgerrepræsentationen. Denne Valgbestyrelse gives der tillige Bemyndigelse til paa Kommunalbest. Vegne at foretage Berigtigelse af Valglisterne i Medfør af Valglovens § 6.

Med Hensyn til Afstemningen er Byen delt i 15 Kredse; 3 af disse er yderligere delt i 2, 3 i 3 og 1 i 4 Afstemningsomraader, saaledes at der ialt er 27 Afstemningsomraader. Indenfor hvert af disse udnævner Kommunalbest. dels blandt sine egne Medlemmer, dels blandt de i Kommunen boende Vælgere *5 Valgstyrere*, der selv vælger deres Formand.

Almindelige *Valg til Borgerrepræsentationen* skal afholdes hvert fjerde Aar i første Halvdel af Marts Maaned. Naar Valg har fundet Sted, fratræder de hidtidige Medlemmer den 31. Marts. I Tilfælde af Afgang i Løbet af Valgperioden indtræder den Stedfortræder, der staar øverst paa den Liste, paa hvilken den afgaaede var valgt, som Medlem af Forsamlingen.

Vedrørende Vælgerantal, Valgdeltagelse samt Antallet af Stemmer paa de enkelte opstillede Lister ved Borgerrepræsentationsvalgene den 9. Marts 1937 henvises til Tabel 12 Side 332 f. Borgerrepræsentationens Medlemmer er anført Side 28 f.

Særlige Regler finder Anvendelse ved de saakaldte *Skattevalg*. Herom bestemmer Lov Nr. 12 af 23. Jan. 1914, at det paa det aarlige Budget skal fastsættes, hvorvidt Indkomstskatten skal opkræves med Grundbeløbet eller

med et andet (højere eller lavere) Beløb. I sidste Tilfælde bestemmer Kommunalbest. den Procent af Grundbeløbet, hvormed Forhøjelsen eller Nedsættelsen skal finde Sted. Medfører Budgettets Vedtagelse, at Skatten maa udskrives med et større Beløb end Grundbeløbet med Tillæg af en Femtedel, skal der inden 15. Marts afholdes overordentligt Valg til Borgerrepræsentationen. Den nyvalgte Borgerrepræsentations Funktionstid gælder fra Valgets Afholdelse for den tilbageværende Del af Valgperioden og, hvis der samme Aar skulde have været afholdt ordentligt Valg, tillige for den følgende Valgperiode.

Efter Valget bestemmer Kommunalbest., om den tidligere besluttede eller en mindre Skatteudskrivning skal finde Sted. Indenfor den paagældende Valgperiode kan Indkomstskatten ikke uden Afholdelse af Valg udskrives for noget Aar med et højere Tillæg end det vedtagne. Valg kan dog undlades med Indenrigsmin.s Samtykke, hvis Vedtagelsen af nye Love medfører, at Indkomstskatten for det paagældende Aar skal udskrives med et saa stort Tillæg til Grundbeløbet, at Valg ellers skulde afholdes.

Som foran omtalt fastsattes *Antallet af Borgerrepræsentanter* i Anordn. af 1840 til 36. Trods det stadigt stigende Vælgerantal skete der ingen Ændring heri før ved Indlemmelsen af Valby og Brønshøj Distrikter i 1901. Hvert af disse Distrikter fik 2 Repræsentanter. Ved Indlemmelsen af Sundbyerne i 1902 forøgedes Medlemstallet yderligere med 2 Repræsentanter, og ved Lov Nr. 29 af 21. Febr. 1913 fastsattes Antallet til 55, hvilket stadig er gældende. I H. t. Lov Nr. 193 af 1. April 1919 er der tillagt Borgerrepræsentanterne et aarligt Vederlag, hvis Størrelse i Vedt.s § 9 er fastsat til 500 Kr. aarlig. Ethvert Medlem er pligtig at modtage den fastsatte Godtgørelse.

b. Myndighedsomraade og Forretningsgang.

I H. t. Loven af 18. Marts 1938 har *Borgerrepræsentationen alene den besluttende Myndighed i Kommunens Anliggender og er berettiget til at sætte enhver Kommunen vedrørende Sag under Forhandling og til derom at tage Beslutning. Den kan af Magistraten begære sig meddelt alle de Oplysninger om Kommunens Anliggender, som denne maatte være i Stand til at give.*

Endvidere siger Loven, at Borgerrepræsentationens Beslutning i Sagen straks har Gyldighed som Kommunalbestyrelsens Beslutning, selv om den maatte afvige fra Magistratens Forslag.

I Henhold til Loven af 4. Marts 1857 maa ingen kommunal Udgift afholdes uden Borgerrepræsentationens Samtykke. Ligeledes maa der ikke foretages nogen Raadighedsudøvelse over de til Stadens Kapitalformue hørende Ejendomme og Pengeeffekter eller noget Laan optages uden Borgerrepræsentationens Samtykke.

Den Form, hvori Borgerrepræsentationen udøver sin *bevilgende Myndighed*, er gennem Vedtagelsen af Kommunens aarlige Driftsbudget og de sig dertil sluttende Tillægsbevillinger, af Kapitalbevillinger, ved Godkendelse af Laanetransaktioner m. v.

Vedrørende Borgerrepræsentationens Myndighedsomraade skal det endvidere bemærkes, at medens Styrelsesvedtægten normalt henlægger Beføjelserne over-

for Kommunens enkelte Tjenestemænd til Magistraten eller § 10-Institutionerne, gælder der særlige Regler for Tjenestemænd i 1ste Lønklasse, idet disse iflg. Vedt.'s § 51 vælges af Borgerrepræsentationen efter Indstilling af den samlede Magistrat. Herfra undtages dog de, der ansættes paa et bestemt Aaremaal. Ogsaa med Hensyn til Tjenestemænds Afskedigelse har Borgerrepræsentationen i visse Tilfælde Andel i Afgørelsen, jfr. S. 27.

Af Betydning for Vurderingen af Borgerrepræsentationens Myndighedsomraade er det endvidere, at Forsamlingen vælger Medlemmer til *forskellige Bestyrelser for kommunale Institutioner* og fastsætter deres Styrelsesvedtægter, hvorved den faar Haand i Hanke med den paagældende Administration; dette gælder saaledes § 10-Institutionerne (d. v. s. Skolevæsenet, Thorvaldsens Museum, Nærumgaard Børnehjem, Bygningskommissionen, Sundhedskommissionen samt Borgerrepræsentationen selv) og de tre Institutioner med særlig Bestyrelse: Kommunebibliotekerne, Bymuseet og Centralarbejdsanvisningskontoret. Desuden vælger Forsamlingen baade blandt og udenfor dens egne Medlemmer Personer til Udførelse af særlige Hverv og Ombud jfr. Oversigten S. 39 f.

Endelig har Borgerrepræsentationen gennem de af dens egen Midte nedsatte Udvalg, herunder først og fremmest Budgetudvalget samt gennem Deltagelse i Fællesudvalg, Adgang til at have Indseende med Administrationen, jfr. iøvrigt om Udvalgene S. 34 f.

Borgerrepræsentationens Forretningsorden er af 15. Marts 1897 med senere Ændringer, sidst af 24. Marts 1938.

Første Gang Forsamlingen skal sammentræde efter et Valg, paahviler det den Repræsentant, der staar øverst paa den af Valgudvalget fremsendte Liste over de valgte, at sammenkalde Medlemmerne til Møde og lede *Valget af Formand.* Valget gælder for et Aar og finder Sted hvert Aar i det første Møde i April Maaned. Samtidig vælges der en første og anden Næstformand, der i Tilfælde af Formandens Forfald i alle Henseender indtræder i dennes Rettigheder og Pligter. Er ogsaa Næstformændene forhindret, vælger Forsamlingen en midlertidig Formand, der fungerer, saalænge Formandens og Næstformændenes Forfald vedvarer.

Formanden bestemmer, hvor ofte der skal være *Møde.* Dog kan 9 Medlemmer af Forsamlingen skriftlig forlange et Møde afholdt i et opgivet Øjemed. Møderne afholdes sædvanligvis Torsdag Kl. $18^1/_2$. *Dagsordenen* for et Møde trykkes og udsendes til Medlemmerne og Pressen Fredagen forud for et ordinært Torsdagsmøde og senest Dagen forud for andre Møder. Magistratens Forslag trykkes i det Omfang, Formanden skønner det nødvendigt, og udsendes til Medlemmerne sammen med Dagsordenen. Iflg. Praksis kan Formanden udsende en *Tillægsdagsorden,* paa hvilken de Sager optages, der ikke er indkommet til Borgerrepræsentationen paa et saadant Tidspunkt, at de har kunnet optages paa den ordinære Dagsorden, men dog ønskes behandlet samtidigt med denne. Om Overborgmesterens Ret til at faa tilstillet Dagsordenen henvises til det S. 32 anførte.

De Sager, der staar paa den ordinære Dagsorden, skal ligge fremme til Eftersyn for Medlemmerne fra Lørdag Kl. 10 Formiddag til en Time før Mødets Begyndelse den paafølgende Torsdag.

Der kan ikke tages Beslutning om en Sag, der ikke har været opført paa den ordinære Dagsorden eller en Tillægsdagsorden, medmindre $^2/_3$ af de tilstedeværende Medlemmer tiltræder et af Borgerrepræsentationens Formand stillet Forslag herom.

En Sag, der kun indeholder en *Meddelelse til Forsamlingen*, kan dog altid foretages uden for Dagsordenen, men Beslutning i Sagen kan ikke tages.

Hver enkelt af Forsamlingens Medlemmer kan fremsætte *Forslag*. Om disse Forslag gælder dog den særlige Regel, at de forinden Forhandlingens Begyndelse kan foreslaas afvist, dog har Ordføreren for Forslaget Ret til inden Afstemningen at forlange Ordet for at begrunde sin Stilling til Sagen. Magistratens Forslag skal derimod altid afgøres ved Afstemning.

Ethvert Medlem af Forsamlingen er desuden iflg. Forretningsordenen berettiget til at stille *Forespørgsel til Magistraten*, naar han skriftlig meddeler Formanden dens Indhold, hvorefter der skal gives vedkommende Borgmester Underretning derom.

Magistratens Medlemmer er berettiget til at overvære alle Borgerrepræsentationens Møder og kan tage Ordet, naar de vil, i Overensstemmelse med Forretningsordenen. Ved alle Bevillingssagers Behandling *skal* vedkommende Magistratsmedlem være til Stede for at meddele Oplysninger.

Som Følge af det Staten tilkommende Tilsyn med den kommunale Forvaltning har *Overpræsidenten* Ret til at overvære Borgerrepræsentationens Møder.

I Tilfælde, hvor der findes særlig Anledning dertil, kan ogsaa andre Vedkommende med Borgerrepræsentationens Samtykke indbydes til at give Møde. I H. t. Instruks for Stadslægen af 28. Aug. 1922 § 3 skal Stadslægen have Adgang til at deltage i alle Forhandlinger om Stadens Sundhedsvedtægt (uden Stemmeret).

Forsamlingens Møder er offentlige, dog behandles Sager, der vedrører personlige Forhold eller angaar Kommunens eller andres privatretlige Forhold, for *lukkede Døre*. Desuden kan det efter Forslag af Formanden eller af 6 af Forsamlingens Medlemmer vedtages, at ogsaa andre Sager skal behandles for lukkede Døre.

Finder Formanden Anledning dertil, eller forlanges det af 6 Medlemmer, sættes det uden Forhandling under Afstemning, om *Afslutning af den foreliggende Sags Forhandling* skal finde Sted og Afstemning over Sagen begynde.

Ændringsforslag kan fremsættes paa ethvert Trin af Forhandlingen. Dog kan Formanden, forsaavidt Sagen skal til 2 Behandlinger, foreskrive en Frist for Ændringsforslags Fremsættelse.

Til 2 Behandlinger skal Bevillingssager, endvidere kan Forsamlingen paa ethvert Trin af Forhandlingen vedtage at undergive ogsaa andre Sager 2 Behandlinger. Afstemning over en Sags Overgang til 2. Behandling finder kun Sted efter Formandens Bestemmelse, eller naar et Medlem forlanger det. Nægtes Overgangen, er Forslaget forkastet.

Ved *Afstemning* over et Forslag gør i Almindelighed simpel Stemmeflerhed Udslaget. Det er en Forudsætning for Forsamlingens Beslutningsdygtighed, at Halvdelen af de Medlemmer, hvoraf Forsamlingen bestaar, er til Stede. Ved Beregningen af Medlemstallet fradrages dog de Medlemmer, der udebliver

med Forfald, som af Formanden skønnes at blive af længere Varighed. Ved Valg af Enkeltpersoner til Embeder og Hverv kræves dog absolut Stemmeflerhed, d. v. s. over Halvdelen af Forsamlingens Medlemstal, beregnet som foran anført. Ved alle Valg, hvor to eller flere skal vælges, anvendes Forholdstalsvalgmaaden efter den d'Hondtske Metode.

Afstemning over et Forslag kan undlades, hvis Formanden mener at kunne skønne over Forsamlingens Stilling til Forslaget. Forlanges der da ikke paa Formandens Forespørgsel Afstemning, kan Sagen afgøres ved hans Erklæring, Formanden stemmer kun, hvis Stemmerne staar lige. Finder han Resultatet tvivlsomt, kan han lade Afstemningen foretage ved Navneopraab. Denne Afstemningsmaade kan ogsaa anvendes, dersom 6 Medlemmer fremsætter Begæring derom inden Afstemningens Paabegyndelse.

I mange Tilfælde finder Forsamlingen Anledning til at henvise et stillet Forslag til nærmere Overvejelse i et *Udvalg*.

Ikke alene foregaar den reelle Behandling af Kommunens Budget i det aarlige *Budgetudvalg*, men der findes forskellige *faste Udvalg*, hvortil bestemte Sager henvises. Iflg. Vedt.s § 1 skal Borgerrepræsentationen hvert Aar i April Maaned foretage Valg af Medlemmer til følgende 9 faste Udvalg: *Det staaende Udvalg*, *Legatudvalget* og *Decisionsudvalget* samt *Belysnings-*, *Hospitals-*, *Kloak-*, *Skole-*, *Sporvejs-* og *Vandforsyningsudvalget* (jfr. S. 37 f).

Vedrørende Valgene til disse faste Udvalg indeholder Forretningsordenen i Overensstemmelse med Loven af 18. Marts 1938 nærmere Regler, der tilsigter, at de enkelte Grupper i Borgerrepræsentationen faar saa mange Udvalgspladser, som de vilde have faaet ved en Fordeling under eet efter Forholdstalsvalgmaaden af samtlige Pladser i de faste Udvalg.

Det betydningsfuldeste af de aarligt tilbagevendende Forslag, Borgerrepræsentationen behandler, er *Budgetforslaget*, nærmere sagt Forslaget til Kommunens *Driftsbudget*, idet Kapitalbudgettet efter Sagens Natur ikke paa samme Maade udgør en Enhed, der aarlig bevilges, men derimod omfatter den Samling af Enkeltbevillinger, hvortil Forslag fremsættes af Magistraten, efterhaanden som der er Behov for Udgifter til Nyanlæg og Udvidelser af bestaaende Anlæg.

Det aarlige Budgetforslag skal forelægges Borgerrepræsentationen af Magistraten inden Udgangen af hvert Aars November Maaned. Forelæggelsen sker ved Overborgmesteren, om hvis nærmere Beføjelser vedrørende Bevillingsforslag der henvises til S. 58.

Budgetforslaget skal undergives 2 Behandlinger. Saavel før 1. Behandling som mellem 1. og 2. Behandling kan Forsamlingen nedsætte et Udvalg, *Budgetudvalget*, til Prøvelse af Forslaget i sin Helhed eller enkelte Dele af samme. Magistratens Medlemmer er efter nærmere Anmodning pligtige at samles med Udvalget for at meddele Oplysninger. Budgettets Behandling skal være tilendebragt senest den 15. Febr. (jfr. Lov Nr. 12 af 23. Jan. 1914). Indenrigsmin. kan dog efter Indstilling fra Kommunalbest. udskyde Tidspunktet for Budgettets Vedtagelse til Udgangen af Marts Maaned.

Opstaar der i Aarets Løb Spørgsmaal om Udgifter, der ikke er hjemlede i Budgettet, udkræves *Tillægsbevilling*, der ligesom Budgettet skal underkastes 2 Behandlinger.

I Kommunalloven er der dog hjemlet Ret for Borgerrepræsentationen til at befuldmægtige et af Forsamlingen af sin egen Midte valgt *staaende Udvalg* til paa dens Vegne at meddele Samtykke til mindre Afvigelser fra Budgettet eller Udgifter udenfor dette. Herom bestemmes der i Vedtægten, at dette Udvalg, der bestaar af Formanden eller i hans Forfald af Næstformanden og 6 andre af Forsamlingens Medlemmer, og som nu er et af de foran nævnte 9 faste Udvalg, er bemyndiget til paa Forsamlingens Vegne at tage Beslutning om mindre Udgifter udenfor Budgettet indtil et Beløb af 1000 Kr. eller om saadanne mindre Afvigelser fra Budgettet, hvorved Udgiften ikke paa nogen enkelt Post forøges ud over dette Beløb. Det staaende Udvalg har ligeledes Bemyndigelse til paa Forsamlingens Vegne at træffe Beslutning med Hensyn til Bortleje og Bortforpagtning paa indtil 10 Aar af Kommunens faste Ejendomme, saavel i Staden og paa dens Grund som under Bidstrup Gods, og overhovedet til at tage Beslutning om mindre vigtige økonomiske Anliggender, til hvis Afgørelse Borgerrepræsentationens Medvirkning udfordres. Endvidere bemærkes, at Afskedigelse af en Tjenestemand med Pension inden det fyldte 65. Aar, (for Personalet ved Sygepleje- og Plejegerning dog inden det fyldte 60. Aar, idet dette Personale er pligtig til at afgaa ved 60-Aars Alderen), iflg. Vedt.s § 61 skal forelægges det staaende Udvalg til Erklæring Sager om Afskedigelse uden Pension eller med nedsat Pension efter Vedt.s § 32 skal derimod forelægges Borgerrepræsentationen.

Det staaende Udvalg adskiller sig fra de af Forsamlingen til Behandling af enkelte Sager nedsatte Udvalg derved, at det selvstændigt tager Beslutning, uden at Sagerne senere forelægges til Vedtagelse i Forsamlingen.

Det af Borgerrepræsentationen vedtagne Budget kræver for Driftsbudgettets Vedkommende ikke højere Myndigheders Stadfæstelse, men for Kapitalbudgettet indhentes Indenrigsministeriets Godkendelse til betydeligere Dispositioner. Ifølge 1857-Loven kan Kommunalbestyrelsen *ikke* uden Indenrigsministeriets Samtykke under nogen Form *afhænde* — det være sig ved Salg, Magelæg, Gave eller Forlig — *eller pantsætte nogen af Kommunens Ejendele.* Ejheller kan der *optages noget Laan* af større Beløb eller paa længere Tid, end det kan tilbagebetales af Aarets Indtægter, eller saadanne Laan fornyes eller forlænges uden Samtykke fra Indenrigsministeriet. Dette skal endelig ogsaa *godkende ethvert Køb af fast Ejendom.* Fra disse Bestemmelser er dog undtagne Salg eller Magelæg af udenbys Jorder eller af Ejendomme under Bidstrup Gods, for saa vidt de derved indkomne Købesummer bevares som Dele af Stadens Kapitalformue.

For Driftsbudgettet gælder at mange af de Opgaver, som Kommunalbestyrelsen formelt skal bevilge Penge til, som f. Eks. Socialforsikringen, Socialforsorgen og Skolevæsenet i Virkeligheden er bestemt af Statsmagten, saaledes at Kommunen kun har en begrænset Dispositionsfrihed paa disse Omraader. Med Hensyn til Driftsbudgettets Indtægter er Kommunalbestyrelsen i første Række bestemmende over de Takster, der skal betales for Gas, Elektricitet, Sporveje m. v. For de kommunale Skatters Vedkommende er selve Beskatningsgrundlaget og Beskatningens Rammer derimod fastsat ved Lov, medens Kommunalbestyrelsen alt efter Kommunens Skattebehov indenfor disse

Rammer kan fastsætte Skatternes Størrelse. Om Afholdelse af *Skattevalg* henvises til S. 22 f.

Kontrollen med, at Budgettet overholdes, udøves af Borgerrepræsentationen gennem *den kommunale Revision*, jfr. nærmere S. 57.

Naar de kommunale Revisorer har udfærdiget deres Betænkning vedrørende Regnskaberne, henvises disse inden en nærmere fastsat Frist til det af Borgerrepræsentationen nedsatte *Decisionsudvalg* paa 14 Medlemmer, der gennemgaar Regnskaberne og afgiver Indstilling til Borgerrepræsentationen om deres Afgørelse. Denne giver derefter den endelige Decision af Kommunens Regnskab.

Regnskab 1937—38: Udg. (eksklusive Sekretariatet) Kr. 157.864. *Budget* 1938—39: Udg. (eksklusive Sekretariatet) Kr. 141.250. (Bilag 10).

Borgerrepræsentationens Præsidium.

Formand:

Rønsted, Karmark, Landsretssagfører.

Første Næstformand:

Hansen, Henning, Arkitekt.

Anden Næstformand:

Lillie, Rich., Materialforvalter.

Samtlige Medlemmer[1]).
(Valget gælder indtil 1. April 1941.)

Liste A. Socialdemokratiet:

Nielsen, Otto, V., Kommunelærer.
Andersen, Nina, Frue, MF.
Stjernqvist, Henry, Kontorchef.
Sørensen, H. P., Redaktør.
Skjoldbo, A., Frue.
Jensen, Caroline, Frue.
Klüwer, C., Hovedkasserer.
Nielsen, Robert, Sekretær.
Olsen, Lars M., Sekretær.
Larsen, Helga, Frue.
Rønsted, Karmark, Landsretssagfører.
Andersson, Josef, Forretningsfører.
Fløtkjær, A., Forretningsfører.
Nielsen, Mathilde, Frue, Børnehaveleder.
Christensen, Mikkel, Forretningsfører.
Vedsø, Fr., Maskinmester.
Sørensen, C. F., Sparekasserevisor, ML.
Saunte, Edel, Frue, Landsretssagfører.
Hansen, Laur., Sekretær.
Korsgaard, K., Kontorchef.
Friis, E., Rodemester, MF.
Høst, Margrethe, Frk., Kontorassistent.
Palbo, Hans, Overopsynsmand.
Christensen, Viggo, Formand.
Jensen, Anton, Typograf.
Brochmann, Andrea, Frue, ML.
Bender, Max, Murer.
Dahl, Ingvard, Tømrer.
Sylvest, Ejnar, Dr. med., Kommunelæge.
Bjørneboe, M., Frue.
Hellberg, Sigvald, Typograf.
Nielsen, Julius, Formand.
Heising, Villy, Ingeniør, cand. polyt.
Thorlund, S., Formand.
Christiansen, Carl, Forretningsfører.
Borlund, J., fhv. Sporvejsfunktionær.
Wolf, Otto, Forretningsfører.

Liste B. Radikale Venstre:

Lannung, Hermod, Landsretssagfører.
Lillie, Rich., Materialforvalter.
Petersen, Margrethe, Frue, Skoleinspektør.
Bruun-Rasmussen, P., Administrationschef.
Pedersen, Vald., Bogtrykker.

[1]) En Oversigt over Vælgertal og Valgdeltagelse samt over Antallet af Stemmer paa de enkelte Kandidatlister ved Valget d. 9. Marts 1937 er givet i Tabel 12 Side 332 f.

Liste C. Konservative Folkeparti.

Vibe-Hastrup, Johs., Overretssagfører.
Danstrup, J. P., Ingeniør, cand. polyt.
Mundt, Gerda, Frk., MF.
Hansen, Henning, Arkitekt.
Bouet, O., Værkmester.
Weikop, O., Grosserer.
Pio, Frantz, Dr. polit., Overretssagfører.
Bonnichsen, J. C. Elster, Dr. phil., Skoleinspektør.
Matthiesen, Hedevig, Frue.
Petersen, Thorvald, Malermester.
Estrup, Lauritz, Redaktør.

Liste K.

Danmarks kommunistiske Parti:

Jensen, Richard, Formand.
Hansen, Johannes, Sekretær.

Alfabetisk Fortegnelse over Borgerrepræsentationens Medlemmer[1]).

Andersen, Nina, Frue, MF. (S.).
Andersson, Josef, Forretningsfører (S.).
Bender, Max, Murer (S).
Bjørneboe, M., Frue (S.).
Bonnichsen, J. C. Elster, Dr. phil., Skoleinspektør (K. F.).
Borlund, J., fhv. Sporvejsfunktionær (S.).
Bouet, O., Værkmester (K. F.)
Brochmann, Andrea, Frue, ML. (S.).
Bruun-Rasmussen, P., Administrationschef (R.V.).
Christensen, Mikkel, Forretningsfører (S.).
Christensen, Viggo, Formand (S.).
Christiansen, Carl, Forretningsfører (S.).
Dahl, Ingvard, Tømrer (S.).
Danstrup, J. P., Ingeniør, cand. polyt. (K.F.).
Estrup, Lauritz, Redaktør (K.F.).
Flatkjær, A., Forretningsfører (S.).
Friis, E., Rodemester, MF. (S.).
Hansen, Henning, Arkitekt (K.F.).
Hansen, Johannes, Sekretær (Komm.)
Hansen, Laur., Sekretær (S.).
Heising, Villy, Ingeniør, cand. polyt. (S.).
Hellberg, Sigvald, Typograf (S.).
Høst, Margrethe, Frk. Kontorassistent (S.).
Jensen, Anton, Typograf (S.).
Jensen, Caroline, Frue (S.).
Jensen, Richard, Formand (Komm.).
Klüwer, C., Hovedkasserer (S.).
Korsgaard, K., Kontorchef (S.).
Lannung, Hermod, Landsretssagfører (R.V.).
Larsen, Helga, Frue (S.).
Lillie, Rich., Materialforvalter (R.V.).
Matthiesen, Hedevig, Frue (K.F.).
Mundt, Gerda, Frk., MF. (K.F.).
Nielsen, Julius, Formand (S.).
Nielsen, Mathilde, Frue, Børnehaveleder (S.).
Nielsen, Otto V., Kommunelærer (S.).
Nielsen, Robert, Sekretær (S.).
Olsen, Lars M., Sekretær (S.).
Palbo, Hans, Overopsynsmand (S.).
Pedersen, Vald., Bogtrykker (R.V.)
Petersen, Margrethe, Frue, Skoleinspektør (R.V.).
Petersen, Thorvald, Malermester (K.F.).
Pio, Frantz, Dr. polit., Overretssagfører (K. F.).
Rønsted, Karmark, Landsretssagfører (S.).
Saunte, Edel, Frue, Landsretssagfører (S.).
Skjoldbo, A., Frue (S.).
Stjernqvist, Henry, Kontorchef (S.).
Sylvest, Ejnar, Dr. med., Kommunelæge (S.).
Sørensen, C.F., Sparekasserevisor, ML.(S.).
Sørensen, H. P., Redaktør (S.).
Thorlund, S., Formand (S).
Vedsø, Fr., Maskinmester (S.).
Weikop, O., Grosserer (K.F.).
Vibe-Hastrup, Johs., Overretssagfører (K.F.).
Wolf, Otto, Forretningsfører (S.).

[1]) Forkortelserne: K. F. = Konservative Folkeparti, Komm. = Danmarks kommunistiske Parti. R.V. = Radikale Venstre, S. = Socialdemokratiet.

De først valgte Stedfortrædere.

Liste A. Socialdemokratiet:

Christensen, P., Formand.
Jacobsen, Børge, Sekretær.
Hempel, Inger, Frue, Assistent.
Larsen, Ernst, Sekretær.

Liste B. Radikale Venstre:

Lorentzen, Karen, Frue.
Hedegaard, Harry, Direktør.
Degerbøl, S., Skoleinspektør.

Liste C. Konservative Folkeparti:

Ulrichsen, H. F., Overretssagfører, MF.
Nielsen, Edith, Frk.
Overgaard, Ellen la Cour, Frue.
Hjermind, Poul, Sagfører, cand. jur.

Liste K.
Danmarks Kommunistiske Parti:

Danielsen, Frode, Sporvejsfunktionær.

Borgerrepræsentationens Presseloge.

Borgerrepræsentationens Presseloge er stiftet i 1927 og omfatter de fastmødende Referenter fra Hovedstadens Dagblade.

Formand:

Christiansen, Ernst (»Social-Demokraten«).

Hansen, Søren (»Nationaltidende«).
Hauch, A. F. (»Børsen«).
Jordan, Henrik (»Pressens Radioavis«).
Lassen, A. (»Kristeligt Dagblad«).
Melchior, Otto (»Arbejderbladet«).
Schultz, Aage (»Berlingske Tidende«).
Stephensen, Hakon (»Politiken«).

2. Magistraten.

a. Valg og Sammensætning.

Efter Kommunalloven af 1857 valgtes saavel Borgmestre som Raadmænd af Borgerrepræsentationen ved almindeligt Flertalsvalg, medens Magistratens Formand, Overpræsidenten, fortsat udnævntes af Kongen. Borgmestrene valgtes for Livstid, og Valget krævede kongelig Stadfæstelse; Raadmændene valgtes for 6 Aar. Der skulde være en Borgmester og en Raadmand for hver Magistratsafdeling, hvis Antal sattes til 4. Ved en Vedtægtsændring af 31. Marts 1917 oprettedes en 5te Magistratsafdeling.

Ved den kommunale Valglov af 20. April 1908 bestemtes det, at Raadmændene skulde vælges ved Forholdstalsvalg for et Tidsrum af 4 Aar, og ved Loven af 8. Maj 1917 bestemtes det, at saavel Borgmestrene som Raadmændene skulde vælges ved Forholdstalsvalg for et Tidsrum af 8 Aar. Denne Lov er nu ophævet ved Loven af 18. Marts 1938, hvorefter Københavns Magistrat siden 1. April 1938 bestaar af en *Overborgmester*, *5 Borgmestre* og *5 Raadmænd*. Overborgmesteren er Magistratens Formand, og Overpræsidenten, der siden 1661 havde været Medlem af og Formand for Magistraten, er nu udtraadt af denne og er alene Statens Tilsynsførende, jfr. S. 13.

Antallet af Borgmestre og Raadmænd kan ændres ved en efter Kommunalbestyrelsens Forslag og paa Indenrigsministeriets Foranstaltning udvirket kongelig Anordning.

Valgbar til Magistraten er enhver, der har Valgret til Folketinget.

De 11 Magistratsmedlemmer vælges ved Forholdstalsvalg paa den i den kommunale Valglov, jfr. Bekendtg. Nr. 291 af 22. Decbr. 1936, anførte Maade. De nærmere Regler er fastsat i Kommunens Vedtægt, saaledes som denne er ændret den 31. Marts 1938. Valget gælder for 8 Aar. Dog bemærkes, at det i Marts 1938 i H. t. Loven af 18. Marts s. A. foretagne Magistratsvalg alene har Gyldighed til 1941, samt at Loven bestemte, at hver af Borgerrepræsentationens Grupper indtil 31. Marts 1941 mindst skulde have det samme Antal Repræsentanter i Magistraten som forud for Valget i 1938. Magistratens Medlemmer er anført S. 34.

I Tilfælde af at et Magistratsmedlem afgaar i Løbet af en Valgperiode skal den ledigblevne Plads for den resterende Del af Valgperioden besættes af den Gruppe, paa hvis Liste den afgaaede var valgt. Der foretages altsaa i et saadant Tilfælde ikke noget egentligt Nyvalg, men en Meddelelse fra den paagældende Gruppe om, hvem der af denne er valgt i Stedet for den afgaaede, tages til Efterretning af Borgerrepræsentationen.

b. Myndighedsomraade og Forretningsgang.

Magistraten har som anført ovenfor Side 20 efter 1938-Loven alene den administrative Myndighed i Kommunens Anliggender. Magistraten udøver sin Myndighed dels ved fælles Beslutning, det vil sige ved Beslutning i *den samlede Magistrat*, dels gennem *Afdelinger*, der forestaas enten af Overborgmesteren eller af en Borgmester.

1. *Den samlede Magistrat.*

Overborgmesteren, Borgmestrene og Raadmændene danner i Forening den samlede Magistrat.

Ifølge Kommunalloven af 1857 er der visse Sager, der skal afgøres af den samlede Magistrat. Endvidere skal i denne behandles Anliggender, som angaar Kommunen i Almindelighed, saasom Vedtægten og det aarlige Budget, eller dog omfatter flere af Kommunens Bestyrelsesgrene eller er af særlig indgribende Vigtighed for Kommunens Forvaltning og Økonomi. Der er ved 1938-Loven tillagt Overborgmesteren en Beføjelse til at henvise ogsaa andre Sager til Behandling i den samlede Magistrat, ligesom ifølge 1857-Loven enhver af Borgmestrene er berettiget til i Magistratens Møder at foredrage Sager, som henhører under deres særlige Bestyrelse. Ved Kommunens Vedtægt er der endelig til den samlede Magistrats Afgørelse henlagt en Del særlige Sager, f. Eks. vedrørende Kommunens Tjenestemænd.

Magistraten, der ifølge Vedtægten selv vedtager sin *Forretningsorden*, afholder normalt Møde hver Mandag, dog sædvanligvis ikke i Maanederne Juli og August. Ifølge 1857-Loven afgøres Sagerne efter Stemmeflerhed. Er et Medlem ikke enig i den tagne Beslutning kan det forlange Bemærkning herom tilført Forhandlingsprotokollen. Enhver, der ikke har gjort Indsigelse mod Beslutningen, er ansvarlig for denne. En vedtaget Beslutning udfærdiges i den samlede Magistrats Navn og underskrives af de i Beslutningen deltagende Magistratsmedlemmer, naar Sagen enten ikke henhører under nogen enkelt af

Magistratens Afdelinger, eller den Borgmester, der forestaar samme, paa den ovenfor anførte Maade har fralagt sig Ansvaret for Beslutningen. I alle andre Tilfælde sker Udfærdigelsen under vedkommende Borgmesters Haand og Ansvar.

Ifølge 1938-Loven er *Overborgmesteren* Formand for Magistraten og fører som saadan Forsæde i dens Møder. I sin Egenskab af Formand udøver han en Række særlige Funktioner.

Overborgmesteren træffer Bestemmelse om, hvorledes de til Magistraten indkomne Sager skal fordeles i Overensstemmelse med Vedtægtens Regler. Finder han, at en Beslutning, der er taget af en Borgmester eller af en paa eget Ansvar handlende Raadmand, overskrider den Myndighed, som tilkommer den paagældende, eller strider mod Lovgivningen eller gaar ud paa at træffe en efter hans Formening for Kommunen skadelig Foranstaltning eller at nægte Opfyldelse af en Kommunen paahvilende Pligt, skal han gøre Indsigelse derimod, og Beslutningen stilles derved midlertidigt i Bero. Hvis Enighed ikke opnaas ved Forhandling mellem Overborgmesteren og vedkommende Magistratsmedlem, kan Overborgmesteren lade Sagen afgøre ved Afstemning i Magistraten, og han kan, hvis han herefter finder Anledning dertil, forelægge Sagen for Borgerrepræsentationen til endelig Afgørelse. Overborgmesteren skal have Indseende med, at samtlige kommunale Tjenestemænd opfylder deres Pligter og er derfor berettiget til, saa ofte han dertil finder Anledning, at lade sig forelægge deres Embedsbøger.

For at sikre, at Overborgmesteren — og dermed hele Magistraten — kan have Føling med Borgerrepræsentationens Arbejde, hjemler Loven ham Ret til senest Aftenen forud for hvert af Borgerrepræsentationens Møder at faa tilstillet Meddelelse om de Sager, som paatænkes bragt under Forhandling i Mødet, ligesom der snarest skal gives ham Meddelelse om Afholdelse af Møder med kort Varsel og Behandling af Sager, der ikke findes opført paa den ordinære Dagsorden eller paa en Tillægsdagsorden.

Om Overborgmesterens Pligt til at give Overpræsidenten Meddelelse angaaende Borgerrepræsentationens og Magistratens Møder henvises til Bemærkningerne foran Side 13.

Der er endelig tillagt Overborgmesteren Beføjelse til at overdrage den midlertidige Bestridelse af en Borgmesters eller Raadmands Forretninger til et andet af Magistratens Medlemmer, ligesom han indtil Borgerrepræsentationen træffer anden Bestemmelse i Tilfælde af eget Forfald kan konstituere en Borgmester eller Raadmand til at bestride Overborgmesterembedet. Borgerrepræsentationen kan overdrage den midlertidige Bestridelse af Overborgmesterens Forretninger til et af Kommunalbestyrelsens Medlemmer. Om de af Overborgmesteren i Medfør af ovennævnte Bestemmelse foretagne Konstitutioner skal der snarest gives Borgerrepræsentationen Meddelelse.

2. *De enkelte Magistratsafdelinger.*

Ifølge 1938-Loven skal som foran nævnt Magistratens enkelte Afdelinger forestaas enten af *Overborgmesteren eller af en Borgmester*. Antallet af Magistra-

tens Afdelinger er nu 6, nemlig Overborgmesterens Afdeling og Magistratens 1.—5. Afdeling.

Medens det af selve Magistratsvalget følger, hvem der skal være Overborgmester, indeholder Kommunens Vedtægt særlige Regler for paa hvilken Maade, det skal bestemmes, hvorledes Afdelingerne skal fordeles mellem de enkelte Borgmestre. Ifølge Vedtægten bestemmer de valgte Borgmestre og Raadmænd i det første Magistratsmøde efter Valget i den Orden, hvori de er valgt, hvilken Magistratsafdeling de ønsker at forestaa, saaledes at der bliver en Borgmester og en Raadmand for hver Afdeling. Hvis nogen af de valgte Borgmestre eller Raadmænd tidligere har været Medlem af Magistraten i samme Egenskab som nu, vil dog en af paagældende forinden Mødets Begyndelse til Overborgmesteren afgivet Erklæring om, at han ønsker at forblive ved samme Afdeling som tidligere, være at tage til Følge. Efter at den nævnte Fordeling har fundet Sted skal Overborgmesteren give Borgerrepræsentationen Underretning om, hvorledes Magistraten har konstitueret sig.

Ifølge 1938-Loven skal det i Vedtægten bestemmes, hvorledes de Forretninger, der foretages af Magistraten, skal fordeles mellem de forskellige Afdelinger. Vedtægtens Regler herom vil blive omtalt i det følgende i den under hver enkelt Magistratsafdeling givne Redegørelse. Det skal dog her bemærkes, at der ved Forfatningsreformen af 1938 bl. a. er skabt en finansiel Hovedledelse indenfor Kommunen, og at denne Hovedledelse er tillagt Overborgmesteren, jfr. nærmere herom Side 58.

Ifølge Kommunalloven af 1857 bestyrer den enkelte Borgmester selvstændigt og paa eget Ansvar alle til hans Afdeling henlagte Sager og udfærdiger de af ham tagne Beslutninger under sin Haand i de Tilfælde, hvor Udfærdigelsen ikke udfærdiges i den samlede Magistrats Navn, jfr. foran Side 31.

Det er i samme Lov bestemt, at ingen af vedkommende Borgmester selvstændigt og paa eget Ansvar afgjort Sag kan indankes for den samlede Magistrat; men den, som mener at have Grund til Besværing, har derved at henvende sig til vedkommende Ministerium, for saa vidt Sagen ikke henhører under Domstolenes Afgørelse.

Om Overborgmesterens og Borgmestrenes Løn- og Pensionsforhold er givet Regler i Bestyrelsesvedtægten.

Efter Forfatningsreformen af 1917 opretholdtes *Raadmandsstillingerne* som lønnede Stillinger, mens de siden 1857 havde været ulønnede. Ved Forfatningsreformen i 1938 ændredes der intet ved Raadmændenes Stilling. Den Myndighed og de Forretninger, der skal tildeles Raadmændene, er ifølge Vedtægten Genstand for Overenskomst mellem dem og vedkommende Borgmester, men den i saa Henseende tagne Bestemmelse skal dog for saa vidt den gaar ud paa at overdrage Raadmændene bestemte Hverv, som ikke er blot midlertidige, stadfæstes af den samlede Magistrat, og Raadmændene kan bemyndiges til paa Magistratens Vegne at tage Sæde i Kommissioner og Samlinger, som Forligskommissionen og Udskrivningssessionen, ligesom de vil have at deltage i Bestyrelsen af Borgerrepræsentantvalgene og Valgene til Rigsdagen. Raadmændene, der ikke er pensionsberettigede, oppebærer et aarligt Vederlag, hvis Størrelse er fastsat i Vedtægten.

Lønninger til Borgmestre og Raadmænd: *Regnskab* 1937—38 Kr. 199.847. *Budget* 1938—39 Kr. 227.798 (Bilag 10).

Magistratens Medlemmer[1]).

Overborgmester (Vedt.s § 9):[2])

Christensen, Viggo (S.).

Borgmestre (Vedt.s § 9):[2])

Kaper, Ernst, Dr. phil., 1. Afdl. (K.).
Hansen, Julius, 2. Afdl. (S.).
Munk, S., 3. Afdl. (S.).
Sundbo, Arne, 4. Afdl. (S.).
Andersen, O., 5. Afdl. (S.).

Raadmænd (Vedt.s. § 9):[2])

Kolbjørn, Ib, 1. Afdl. (S.).
Tønder, Thea, Frue, 2. Afdl. (S.).
Bindslev, Alfred, MF., 3. Afdl. (K.).
Nielsen, Vald., 4. Afdl. (R.V.).
Magius, A., 5. Afdl. (K.).

3. Udvalg, Hverv og Kommissioner.

A. Udvalg.

I. Fællesudvalg nedsat af Kommunalbestyrelsen.

Beskæftigelse af Arbejdsløse, Udvalg til Udnyttelse af Loven om.

(Nedsat 30. Juni 1938;
B. F. 1938—39, S. 402 ff.)

Sagerne ekspederes gennem Mag. 3. Afdl.

Valgt af Magistraten:

Munk, S., Borgmester.
Sundbo, Arne, Borgmester.
Bindslev, Alfred, Raadmand, MF.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Andersen, Nina, Frue, MF.
Bouet, O., Værkmester.
Hansen, Laur., Sekretær.
Matthiesen, Hedevig, Frue.
Nielsen, Otto V., Kommunelærer.
Nielsen, Robert, Sekretær.
Petersen, Margrethe, Frue, Skoleinspektør.

Biografteaterbevillinger, Erklæringer om.

I H. t. Lov Nr. 117 af 13. April 1938. om Biografteatervæsenets Ordning § 1 skal Kommunalbest.s Erklæring indhentes, forinden nye Biografteatre oprettes, og forinden Bevilling eller Fornyelse af Bevilling meddeles. Til at gøre Indstillinger i disse Sager er nedsat et Fællesudvalg den 4. Maj 1922 (B. F. 1922—23, S. 111 f.).

Sagerne ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

Valgt af Magistraten:

Kaper, Ernst, Dr. phil., Borgmester.
Munk, S., Borgmester.
Kolbjørn, Ib, Raadmand.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Andersen, Nina, Frue, MF.
Andersson, Josef, Forretningsfører.
Bjørneboe, M., Frue.
Bonnichsen, J. C. Elster, Dr. phil., Skoleinspektør.
Jensen, Anton, Typograf.
Mundt, Gerda, Frk., MF.
Nielsen, Otto V., Kommunelærer.
Olsen, Lars M., Sekretær.
Petersen, Margrethe, Frue, Skoleinspektør.

Bymuseet.

(Se Side 101 f.)

[1]) Sidste Magistratsvalg foretoges i Marts 1938. Bogstaverne efter Medlemmernes Navne angiver: K. = Konservative Folkeparti. R. V. = Radikale Venstre og S. = Socialdemokratiet. [2]) I H. t. Vedt.s § 9 lønnes Overborgmesteren med 21000 Kr. og Borgmestrene med 18000 Kr. aarlig, hvortil ydes et Reguleringstillæg i H. t. Vedt.s Kapitel 2 a. Raadmændene faar et aarligt Vederlag paa 6000 Kr.

Delegerede til Forhandling med Gladsaxe og Lyngby-Taarbæk Sogneraad om Samarbejde, eventuelt Sammenslutning med Kbhvns. Kommune.

(Valgt 9. Febr. 1928;
B. F. 1927—28, S. 1963 f.)

Sagerne ekspederes gennem Overborgmesterens Sekretariat.

Valgt af Magistraten:

Christensen, Viggo, Overborgmester.
Andersen, O., Borgmester.
Hansen, Julius, Borgmester.
Kaper, Ernst, Dr. phil., Borgmester.
Munk, S, Borgmester.
Sundbo, Arne, Borgmester.
Magius, A., Raadmand.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Fløtkjær, A., Forretningsfører.
Korsgaard, K., Kontorchef.
Lannung, Hermod, Landsretssagfører.
Olsen, Lars M., Sekretær.
Palbo, Hans, Overopsynsmand.
Pio, Frantz, Dr. polit., Overretssagfører.
Rønsted, Karmark, Landsretssagfører.
Saunte, Edel, Frue, Landsretssagfører.
Sørensen, C. F., Sparekasserevisor, ML.
Sørensen, H. P., Redaktør.
Vibe-Hastrup, Johs., Overretssagfører.

Forfatning, Overvejelse af Ændringer i Kommunens.

(Nedsat 14. Oktbr. 1937:
B. F. 1937—38, S. 1097—1120).

Sagerne ekspederes gennem Overborgmesterens Sekretariat.

Valgt af Magistraten:

Christensen, Viggo, Overborgmester.
Andersen, O., Borgmester.
Hansen, Julius, Borgmester.
Kaper, Ernst, Dr. phil., Borgmester.
Munk, S., Borgmester.
Sundbo, Arne, Borgmester.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Fløtkjær, A., Forretningsfører.
Klüwer, C., Hovedkasserer.
Korsgaard, K., Kontorchef.
Lannung, Hermod, Landsretssagfører.
Palbo, Hans, Overopsynsmand.
Pio, Frantz, Dr. polit., Overretssagfører.
Rønsted, Karmark, Landsretssagfører.
Sørensen, C. F., Sparekasserevisor, ML.
Sørensen, H. P., Redaktør.
Vibe-Hastrup, Johs., Overretssagfører.

Færdselsforholdene over Havnen og de fremtidige Bebyggelsesforhold ved denne.

(Nedsat 3. Febr. 1927;
B. F. 1926—27, S. 1984 f.)

Sagerne ekspederes gennem Mag. 4. Afdl.s Sekretariat.

Valgt af Magistraten:

Andersen, O., Borgmester.
Hansen, Julius, Borgmester.
Sundbo, Arne, Borgmester.
. . . . . .
Nielsen, Vald., Raadmand.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Danstrup, J. P., Ingeniør, cand. polyt.
Fløtkjær, A., Forretningsfører.
Hansen, Henning, Arkitekt.
Høst, Margrethe, Frk., Kontorassistent.
Jensen, Anton, Typograf.
Lillie, Rich., Materialforvalter.
Nielsen, Julius, Formand.
. . . . . .
Sørensen, H. P., Redaktør.

Gaders Benævnelse.

I H. t. Lov om Gader, Veje m. m. af 14. Decbr. 1857 (jfr. Lov Nr. 85 af 31. Marts 1926 §1) nedsatte Kommunalbest. 7. Septbr. 1874 et Fællesudvalg angaaende Gaders Benævnelse (B. F. 1874—75, S. 454).

Sagerne ekspederes gennem Mag. 4. Afdl.s Sekretariat.

Valgt af Magistraten:

Sundbo, Arne, Borgmester.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Christensen, Mikkel, Forretningsfører.
Mundt, Gerda, Frk., MF.

Kunstneriske Formaals Fremme.

(Nedsat 6. Septbr. 1897;
B. F. 1897—98, S. 343 f., 671 f.; 1901—02, S. 2216 f.)

Valgene gælder for eet Aar. Sagerne ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

Valgt af Magistraten:

Kaper, Ernst, Dr. phil., Borgmester.
Kolbjørn, Ib, Raadmand.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Olsen, Lars M., Sekretær.
Petersen, Margrethe, Frue, Skoleinspektør.
Petersen, Thorvald, Malermester.

Laan, Optagelse af nye.

(Nedsat 1. April 1937;
B. F. 1937—38, S. 15 f.)

Sagerne ekspederes gennem Overborgmesterens Afdeling.

Valgt af Magistraten:

Christensen, Viggo, Overborgmester.
Hansen, Julius, Borgmester.
Magius, A., Raadmand.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Fløtkjær, A., Forretningsfører.
Korsgaard, K., Kontorchef.
Lannung, Hermod, Landsretssagfører.
Pio, Frantz, Dr. polit., Overretssagfører.
Rønsted, Karmark, Landsretssagfører.
Saunte, Edel, Frue, Landsretssagfører.
Stjernqvist, Henry, Kontorchef.
Sørensen, H. P., Redaktør.
Vibe-Hastrup, Johs., Overretssagfører.

Markudvalget.

Nedsat i H. t. Kommunalbest. Beslutn. af 5. Oktbr. 1903 til Behandling af Sager, der angaar Bortforpagtning af Kommunens Landejendomme i de indlemmede Distrikter til Land- og Havebrug (B. F. 1903—04, S. 1003 f.)

Sagerne ekspederes gennem Direkt. f. Stadens faste Ejendomme.

Valgt af Magistraten:

Christensen, Viggo, Overborgmester.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Lannung, Hermod, Landsretssagfører.
Vedsø, Fr., Maskinmester.
Vibe-Hastrup, Johs., Overretssagfører.

Overvejelse af forskellige i Forbindelse med Bygningstilsynet staaende Forhold.

(Nedsat 19. Septbr. 1929;
B. F. 1929—30, S. 595 f.)

Sagerne ekspederes gennem Mag. 4. Afdl.s Sekretariat.

Valgt af Magistraten:

Sundbo, Arne, Borgmester.
Kolbjørn, Ib, Raadmand.
Nielsen, Vald., Raadmand.
.....

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Bender, Max, Murer.
Borlund, J., fhv. Sporvejsfunktionær.
Christensen, Mikkel, Forretningsfører.
Christiansen, Carl, Forretningsfører.
Dahl, Ingvard, Tømrer.
Hansen, Henning, Arkitekt.
Korsgaard, K., Kontorchef.
Lannung, Hermod, Landsretssagfører.
Petersen, Thorvald, Malermester.
Sørensen, H. P., Redaktør.
Vedsø, Fr., Maskinmester.

Raadhushallen, Benyttelse af.

(Nedsat 25. Maj 1903;
B. F. 1903—04, S. 257 f., 309 f.).

Sagerne ekspederes gennem Mag. 2. Afdl.s Sekretariat.

Valgt af Magistraten:

Hansen, Julius, Borgmester.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Hansen, Henning, Arkitekt.
Rønsted, Karmark, Landsretssagfører.

Socialreformens Gennemførelse.

(Nedsat 8. Juni 1933;
B. F. 1933—34, S. 298 f.).

Sagerne ekspederes gennem Mag. 3. Afdl.

Valgt af Magistraten:

Munk, S., Borgmester.
Bindslev, Alfred, Raadmand, MF.
Tønder, Thea, Frue, Raadmand.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Christensen, Mikkel, Forretningsfører.
Danstrup, J. P., Ingeniør, cand. polyt.
Jensen, Anton, Typograf.
Jensen, Caroline, Frue.
Mundt, Gerda, Frk., MF.
Nielsen, Mathilde, Frue, Børnehaveleder.
Nielsen, Robert, Sekretær.
Petersen, Margrethe, Frue, Skoleinspektør.
Skjoldbo, A., Frue.

Ændringer i de for Kommunens Tjenestemænd gældende Bestemmelser.

(Nedsat 30. April 1931;
B. F. 1931—32, S. 159 f.)

Sagerne ekspederes gennem Direkt. f. Kbhvns. Komm.s Lønnings- og Pensionsvæsen.

Valgt af Magistraten:

Christensen, Viggo, Overborgmester.
Andersen, O., Borgmester.
Hansen, Julius, Borgmester.
Kaper, Ernst, Dr. phil., Borgmester.
Munk, S., Borgmester.
Sundbo, Arne, Borgmester.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Andersson, Josef, Forretningsfører.
Bonnichsen, J. C. Elster, Dr. phil., Skoleinspektør.
Dahl, Ingvard, Tømrer.
Danstrup, J. P., Ingeniør, cand. polyt.
Fløtkjær, A., Forretningsfører.
Hellberg, Sigvald, Typograf.
Høst, Margrethe, Frk., Kontorassistent.
Jensen, Anton, Typograf.
Lillie, Rich., Materialforvalter.
Nielsen, Robert, Sekretær.
Olsen, Lars M., Sekretær.
Palbo, Hans, Overopsynsmand.
Saunte, Edel, Frue, Landsretssagfører.

II. Udvalg nedsat af Borgerrepræsentationen.

(Disse Udvalgs Forretninger ekspederes gennem Borgerrepræsentationens Sekretariat).

a. *Faste Udvalg i H. t. Vedt.s § 1.*

Det staaende Udvalg.

Borgerrepræsentationens Formand (eventuelt Næstformanden).
Bonnichsen, J. C. Elster, Dr. phil., Skoleinspektør.
Larsen, Helga, Frue.
Palbo, Hans, Overopsynsmand.
Pedersen, Vald., Bogtrykker.
Sylvest, Ejnar, Dr. med., Kommunelæge.
Sørensen, H. P., Redaktør.

Legatudvalget.

(Se Side 56.)

Belysningsudvalget.

(Nedsat 15. Marts 1923;
B. F. 1922—23, S. 2600 f.)

Christensen, Viggo, Formand.
Christiansen, Carl, Forretningsfører.
Fløtkjær, A., Forretningsfører.
Heising, Villy, Ingeniør, cand. polyt.
Jensen, Richard, Formand.
Korsgaard, K., Kontorchef.
Lillie, Rich., Materialforvalter.
Matthiesen, Hedevig, Frue.
Nielsen, Robert, Sekretær.
Vedsø, Fr., Maskinmester.
Weikop, O., Grosserer.
Wolf, Otto, Forretningsfører.

Decisionsudvalget.

(Nedsat den 3. Maj 1934;
B. F. 1934—35, S. 222).

Andersen, Nina, Frue, MF.
Bjørneboe, M., Frue.
Bruun-Rasmussen, P., Administrationschef.
Christensen, Viggo, Formand.
Danstrup, J. P., Ingeniør, cand, polyt.

Friis, E., Rodemester, MF.
Hansen, Johannes, Sekretær.
Klüwer, C., Hovedkasserer.
Matthiesen, Hedevig, Frue.
Nielsen, Mathilde, Frue, Børnehaveleder.
Nielsen, Robert, Sekretær.
Saunte, Edel, Frue, Landsretssagfører.
Stjernqvist, Henry, Kontorchef.
Wolf, Otto, Forretningsfører.

Hospitalsudvalget.
(B. F. 1927—28, S. 780 f.)

Andersen, Nina, Frue, MF.
Bruun-Rasmussen, P., Administrationschef.
Christensen, Mikkel, Forretningsfører.
Danstrup, J. P., Ingeniør, cand. polyt.
Friis, E., Rodemester, MF.
Hansen, Henning, Arkitekt.
Larsen, Helga, Frue.
Mundt, Gerda, Frk., MF.
Palbo, Hans, Overopsynsmand.
Sylvest, Ejnar, Dr. med., Kommunelæge.
Sørensen, C. F., Sparekasserevisor, ML.
Sørensen, H. P., Redaktør.

Kloakudvalget.
(Nedsat 24. Maj 1934;
B. F. 1934—35, S. 260 f.)

Brochmann, Andrea, Frue, ML.
Christensen, Viggo, Formand.
Dahl, Ingvard, Tømrer.
Fløtkjær, A., Forretningsfører.
Hansen, Henning, Arkitekt.
Hansen, Johannes, Sekretær.
Høst, Margrethe, Frk., Kontorassistent.
Jensen, Anton, Typograf.
Klüwer, C., Hovedkasserer.
Matthiesen, Hedevig, Frue.
Pedersen, Vald., Bogtrykker.
Vedsø, Fr., Maskinmester.

Skoleudvalget.
(B. F. 1931—32, S. 214 f.)

Andersson, Josef, Forretningsfører.
Bonnichsen, J. C. Elster, Dr. phil., Skoleinspektør.
Brochmann, Andrea, Frue, ML.
Christiansen, Carl, Forretningsfører.
Hellberg, Sigvald, Typograf.
Larsen, Helga, Frue.
Mundt, Gerda, Frk., MF.
Nielsen, Otto V., Kommunelærer.
Palbo, Hans, Overopsynsmand.
Petersen, Margrethe, Frue, Skoleinspektør.
Vedsø, Fr., Maskinmester.

Sporvejsudvalget.
(B. F. 1909—10, S. 451.)

Bjørneboe, M., Frue.
Bonnichsen, J. C. Elster, Dr. phil., Skoleinspektør.
Borlund, J., fhv. Sporvejsfunktionær.
Bouet, O., Værkmester.
Fløtkjær, A., Forretningsfører.
Friis, E., Rodemester, MF.
Jensen, Anton, Typograf.
Klüwer, C., Hovedkasserer.
Lillie, Rich., Materialforvalter.
Matthiesen, Hedevig, Frue.
Nielsen, Julius, Formand.
Palbo, Hans, Overopsynsmand.

Vandforsyningsudvalget.
(Nedsat 6. Jan. 1913;
B. F. 1912—13, S. 2077 f.)

Bouet, O., Værkmester.
Bruun-Rasmussen, P., Administrationschef.
Christiansen, Carl, Forretningsfører.
Hansen, Henning, Arkitekt.
Hansen, Laur., Sekretær.
Høst, Margrethe, Frk., Kontorassistent.
Jensen, Richard, Formand.
Klüwer, C., Hovedkasserer.
Larsen, Helga, Frue.
Nielsen, Robert, Sekretær.
Sylvest, Ejnar, Dr. med., Kommunelæge.
Wolf, Otto, Forretningsfører.

b. *Udvalg i H. t. Forretningsord. § 21.*

Beværterbevillinger.
(Nedsat 30. Juni 1913.)

Andersson, Josef, Forretningsfører.
Bender, Max, Murer.
Bjørneboe, M., Frue.
Christensen, Viggo Formand.
Lillie, Rich., Materialforvalter.
Rønsted, Karmark, Landsretssagfører.
Weikop, O., Grosserer.

Boliger for Aldersrentenydere, Udvalget angaaende Opførelse af.
(Nedsat 11. April 1935;
B. F. 1935—36, S. 32—33).

Bjørneboe, M., Frue.
Christiansen, Carl, Forretningsfører.
Dahl, Ingvard, Tømrer.
Fløtkjær, A., Forretningsfører.
Friis, E., Rodemester, MF.
Jensen, Caroline, Frue.
.....
Nielsen, Mathilde, Frue, Børnehaveleder.
Nielsen, Robert, Sekretær.
Petersen, Margrethe, Frue, Skoleinspektør.
Pio, Frantz, Dr. polit., Overretssagfører,
Rønsted, Karmark, Landsretssagfører.
Vibe-Hastrup, Johs., Overretssagfører.

Grønttorvet, Udvidelse af.
(Nedsat 28. Juni 1928;
B. F. 1928—29, S. 480 f.)

Bender, Max, Murer.
Brochmann, Andrea, Frue, ML.
Christensen, Mikkel, Forretningsfører.
Christensen, Viggo, Formand.
Fløtkjær, A., Forretningsfører.
Jensen, Caroline, Frue.
Pedersen, Vald., Bogtrykker.
Petersen, Thorvald, Malermester.
Rønsted, Karmark, Landsretssagfører.
Sørensen, H. P., Redaktør.
Weikop, O., Grosserer.

Sølvgade m. fl. Gader, Udvalget angaaende Udvidelse af.
(Nedsat 21. Januar 1937).

Borlund, J., fhv. Sporvejsfunktionær.
Bouet, O., Værkmester.
Christiansen, Carl, Forretningsfører.
Fløtkjær, A., Forretningsfører.
Friis, E., Rodemester, MF.
Hansen, Henning, Arkitekt.
Lannung, Hermod, Landsretssagfører.
Larsen, Helga, Frue.
Rønsted, Karmark, Landsretssagfører.
Sørensen, C. F., Sparekasserevisor. ML.
Sørensen, H. P., Redaktør.

B. Hverv og Kommissioner.

I. Hverv m. v., hvortil Borgerrepræsentationen og Magistraten foretager Valg.

(Til de med *) mærkede Hverv m. v. vælges Repræsentanter af Kommunalbestyrelsen (d. v. s. Borgerrepræsentationen og Magistraten i Forening). Til de øvrige Hverv m. v. vælger Borgerrepræsentationen og Magistraten hver sine Repræsentanter).

1. *Bundet til alene at vælge egne Medlemmer.*

Borgerrepræsentantvalgbestyrelsen.

I H. t. Lov Nr. 101 af 29. Marts 1924 om kommunale Valg § 11 bestaar Valgbestyrelsen, der forbereder og leder Borgerrepræsentantvalget, af 5 Medlemmer, hvoraf 2 vælges af Magistraten og 3 af Borgerrepræsentationen. Valgbestyrelsen vælges forud for hvert Valg.

Sagerne ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

***) Legatet „Albertina", Bestyrelsen for.**

Legatet er oprettet af Brygger C. Jacobsen i 1879; dets Størrelse er Kr. 100.000. Renterne skal anvendes til

Anskaffelse af Billedhuggerværker paa Byens offentlige Pladser. Legatbestyrelsen bestaar af tre Medlemmer, hvoraf det ene skal være et Medlem af Kbhvns. Kommunalbest. (B. F. 1879—80, S. 354 f., 725). Sidste Valg 11. Decbr. 1930 (B. F. 1930—31, S. 1526).

Sagerne ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

Hansen, Henning, Arkitekt.

Politiraadet.

Oprettet i H. t. Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916 § 118, nu § 115, jfr. Lov Nr. 166 af 18. Maj 1937 § 1.

Valget af Kommunens Repræsentanter til Politiraadet ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

Formand:

Stamm, Ivan, Politidirektør.

Magistratens Repræsentant:

Kaper, Ernst, Dr. phil., Borgmester.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Lannung, Hermod, Landsretssagfører.
Pio, Frantz, Dr. polit., Overretssagfører.
Friis, E., Rodemester, MF.

Rigsdagsvalg, Valgudvalget for.

I H. t. Lov Nr. 139 af 11. April 1920 om Valg til Rigsdagen § 14 skal for Kbhvns. Vedk. Valglisterne fornyes og de mod samme fremkomne Anker paakendes af den samlede Kommunalbest. ved et Udvalg af 7 Medlemmer, hvoraf 2 udnævnes af Magistraten og 5 af Borgerrepræsentationen. Sidste Valg foretaget af Borgerrepræsentationen 21. April 1938. (B. F. 1938—39, S. 54 f.).

Valget af Medlemmer ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat, medens Statistisk Kontor udarbejder Valglisterne og ekspederer Udvalgets Sager.

Valgt af Magistraten:

Kaper, Ernst, Dr. phil., Borgmester.
Kolbjørn, Ib, Raadmand.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Bonnichsen, J. C. Elster, Dr. phil., Skoleinspektør.
Brochmann, Andrea, Frue, ML.
Bruun-Rasmussen, P., Administrationschef.
Jensen, Anton, Typograf.
Klüwer, C., Hovedkasserer.

*) Sessionen.

I H. t. Lov Nr. 123 af 8. Juni 1912 om Værnepligt § 8 skal Kommunalbest. tiltræde Sessionen med 2 af dens Medlemmer. Hvervet gaar paa Omgang blandt Medlemmerne.

Valget af Medlemmer ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

*) „Skolebespisningen", Bestyrelsen for Foreningen.

(Se Side 291.)

Storkredsbestyrelser.

I H. t. Lov Nr. 139 af 11. April 1920 om Valg til Rigsdagen § 22 dannes i hver af de tre Storkredse i Kbhvn.-Frdbg. en Kredsbestyrelse, der bestaar af en af Indenrigsmin. udnævnt Formand samt i første og anden Kreds (Søndre og Østre Storkreds) af 2 Medlemmer valgt af Magistraten og 4 valgt af Borgerrepræsentationen. I tredie Kreds (Vestre Storkreds) vælger Magistraten 1, Borgerrepræsentationen 2 Medlemmer og Frdbg. Kommunalbest. 3 Medlemmer. Sidste Valg foretaget af Borgerrepræsentationen 21. April 1938 (B. F. 1938—39, S. 54 f.).

Valget af Medlemmer ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

Søndre Storkreds.
(1ste Storkreds).

Valgt af Magistraten:

Andersen, O., Borgmester.
Bindslev, Alfred, Raadmand, MF.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Bouet, O., Værkmester.
Friis, E., Rodemester, MF.

Jensen, Anton, Typograf.
Petersen, Margrethe, Frue, Skoleinspektør.

Østre Storkreds.
(2den Storkreds).

Valgt af Magistraten:

Magius, A., Raadmand.
Tønder, Thea, Frue, Raadmand.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Dahl, Ingvard, Tømrer.
Olsen, Lars M., Sekretær.
Pedersen, Vald., Bogtrykker.
Petersen, Thorvald, Malermester.

Vestre Storkreds.
(3die Storkreds.)

Valgt af Magistraten:

Munk, S., Borgmester.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Bender, Max, Murer.
Weikop, O., Grosserer.

Valgbestyrelsen for 1ste Landstingskreds.

I H. t. Lov Nr. 139 af 11. April 1920 om Valg til Rigsdagen § 58 udnævner Kbhvns. Magistrat og Borgerrepræsentationen hver for sig aarlig henholdsvis 2 og 4 Medlemmer af deres Midte til at tage Sæde i Valgbestyrelsen for 1ste Landstingskreds. Sidste Valg foretaget af Borgerrepræsentationen 21. April 1938. (B. F. 1938—39, S. 54 f.). Formanden udnævnes af Kongen.

Forretningerne er delt saaledes, at Mag. 1. Afdl.s Sekretariat varetager Forretningerne vedr. Valgmandsvalget, medens selve Landstingsvalget ekspederes af Overpræsidentens Sekretariat.

Formand:

Bülow, Johan, Overpræsident.

Valgt af Magistraten:

Kaper, Ernst, Dr. phil., Borgmester.
Kolbjørn, Ib, Raadmand.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Bruun-Rasmussen, P., Administrationschef.
Jensen, Anton, Typograf.
Matthiesen, Hedevig, Frue.
Sørensen, H. P., Redaktør.

2. *Bundet til at vælge nogle Repræsentanter blandt egne Medlemmer.*

Børnenævnets Forretningsudvalg.
(Se Side 181 ff.)

Forligskommission, Københavns.
(Adresse: Domhuset, K, Kontortid Kl. 11—14.)

I H. t. Retsplejeloven af 11. April 1916 §269, jfr. Lovbekendtg. Nr. 212 af 1. Oktbr. 1936 beskikkes en Forligskommission til Behandling af de i § 268 omtalte Sager, hvor Mægling ikke foretages for Retten (med Undtagelse af Sø- og Handelsretssager). Kommissionen bestaar af et af Magistratens Medlemmer eller en af dens Embedsmænd, en Borgerrepræsentant samt en af Justitsmin. beskikket Mand udenfor Retterne. Af praktiske Grunde vælger Borgerrepræsentationen 4 Medlemmer, der efter Tur beklæder Pladsen i Forligskommissionen for et Aar ad Gangen. Tillige vælges efter samme Regler 4 Suppleanter (B. F. 1919—20, S. 1690 f., 2952 f., 3399). Sidste Valg foretaget af Borgerrepræsentationen 15. April 1937 (B. F. 1937—38, S. 36) og 7. April 1938 (B. F. 1938—39, S. 4).

Valget af Medlemmer ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

Valgt af Magistraten:

Henriksen, Kaj, Kontorchef.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Forligsmæglere:

Borlund, J., fhv. Sporvejsfunktionær, MB.
Jensen, Anton, Typograf, MB.
Jensen, Caroline, Frue, MB.
Petersen, Thorvald, Malermester, MB.

Suppleanter:

Matthiesen, Hedevig, Frue, MB.

Nielsen, Mathilde, Frue, Børnehaveleder, MB.

Olsen, Lars M., Sekretær, MB.

Pedersen, Vald., Bogtrykker, MB.

***) Valgbestyrelser og Valgstyrere for hvert Afstemningsomraade ved Rigsdagsvalg.**

I H. t. Lov Nr. 139 af 11. April 1920 om Valg til Rigsdagen § 20 vælger Kommunalbest. forud for hvert Rigsdagsvalg for hver Opstillingskreds en Valgbestyrelse bestaaende af 5 Medlemmer, de 2 af sin egen Midte og de øvrige 3 blandt de indenfor Opstillingskredsen bosatte Vælgere. — I Opstillingskredse med flere Afstemningssteder udnævner Kommunalbest. i H. t. Valglovens § 30, dels blandt sine egne Medlemmer og dels blandt de i Kommunen boende Vælgere, mindst 5, højst 9 Valgstyrere for hvert Afstemningsomraade. — Valget af Medlemmer ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

***) Valgstyrere for de enkelte Afstemningsomraader ved Borgerrepræsentantvalg.**

I H. t. Lov Nr. 101 af 29. Marts 1924 om kommunale Valg § 15 udnævner Kommunalbest. forud for hvert Valg dels blandt sine egne Medlemmer, dels blandt de i Kommunen boende Vælgere mindst 5 højst 9 Valgstyrere for hvert Afstemningsomraade.

Valget af Valgstyrere ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

3. *Ikke bundet til at vælge egne Medlemmer.*

***) Alkoholspørgsmaalet, Kommissionen til Undersøgelse af.**

Under 13. Oktbr. 1934 har Handelsmin. nedsat en Kommission til Undersøgelse af Alkoholspørgsmaalet i Danmark. Valget af Kommunens Repræsentant til denne ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat. Kommunalbest. har valgt:

Kaper, Ernst, Dr. phil., Borgmester.

Amagerbanens Generalforsamling, Delegerede til.

(Se Side 285.)

***) Besigtigelses- og Ekspropriationskommissioner i Anledning af Arealerhvervelse til Jernbaneanlæg.**

I H. t. Forordning af 5. Marts 1845 §§ 5 og 9 udnævner Kommunalbestyrelsen 2 Mænd til at tiltræde de Besigtigelses- og Ekspropriationskommissioner, der nedsættes i Anledning af Jernbaneanlæg, der vedrører Kbhvns. Kommune.

Valget af disse ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat, der ligeledes ekspederer de Sager, der vedrører Kbhvns. Kommune.

For Tiden er der udnævnt Medlemmer til at tiltræde følgende Besigtigelses- og Ekspropriationskommissioner:

a. Kommissionen angaaende Erhvervelse af Arealer til den fuldstændige Omordning af de københavnske Banegaardsforhold.

Udpeget af Magistraten:

Møller, H. C. V., Dr. techn., fhv. Borgmester.

Udpeget af Borgerrepræsentationen:

Svendsen, Em., Direktør.

b. Kommissionen i Anledning af Arealerhvervelse til Anlæg af det 2det Spor samt nye Stationer paa København—Slangerup Banen.

Udpeget af Magistraten:

Andersen, O., Borgmester.

Udpeget af Borgerrepræsentationen:

Vedsø, Fr., Maskinmester, MB.

c. Kommissionen ang. den dobbeltsporede Godsbane mellem Vigerslev og Nørrebro.

Udpeget Magistraten:

.....

Udpeget af Borgerrepræsentationen:

Vedsø, Fr., Maskinmester, MB.

d. Kommissionen angaaende Afløsning af Niveauoverkørsler paa Statsbanestrækningen: København—Frederikssund.

Udpeget af Magistraten:

Pedersen, P. J., fhv. Borgmester.

Udpeget af Borgerrepræsentationen:

Vedsø, Fr., Maskinmester, MB.

e. Kommissionen angaaende Arealerhvervelser vedr. Elektrificering af de Banelinier, der besørger den københavnske Nærtrafik.

Udpeget af Magistraten:

Andersen, O., Borgmester.

Udpeget af Borgerrepræsentationen:

Palbo, Hans, Overopsynsmand, MB.

f. Kommissionen i Anledning af Anlægget af det andet Spor fra Vanløse til Ballerup.

Udpeget af Magistraten:

Andersen, O., Borgmester.

Udpeget af Borgerrepræsentationen:

Vedsø, Fr., Maskinmester, MB.

***) Biblioteksraadet.**

I H. t. Lov Nr. 128 af 7. April 1936 om statsunderstøttede Biblioteker § 10 skal Kbhvns. Kommune være repræsenteret i Biblioteksraadet ved 1 Medlem.

Valget ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

Aarsbo, J., Stadsbibliotekar.

***) Biografteatrene, Tilsyn med.**

I H. t. Lov Nr. 117 af 13. April 1938 om Biografteatervæsenets Ordning § 24 vælger Kommunalbest. for 4 Aar ad Gangen 3 Medlemmer til hvert af de 4 Biografteatertilsyn, der skal føre Kontrol med, at Bevillingerne udnyttes paa forsvarlig Maade. Sidste alm. Valg, foretaget af Borgerrepræsentationen i H. t. den ophævede Lov Nr. 105 af 31. Marts 1933 § 19, 15. April 1937 (B. F. 1937—38, S. 36).

Sagerne ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

Udpeget af Magistraten:

Kaper, Ernst, Dr. phil., Borgmester.
Munk, S., Borgmester.
Kolbjørn, Ib, Raadmand.

Udpeget af Borgerrepræsentationen:

Andersen, Nina, Frue, MF., MB.
Andersson, Josef, Forretningsfører, MB.
Bjørneboe, M., Frue, MB.
Bonnichsen, J. C. Elster, Dr. phil., Skoleinspektør, MB.
Jensen, Anton, Typograf, MB.
Mundt, Gerda, Frk., MF., MB.
Nielsen, Otto V., Kommunelærer, MB.
Olsen, Lars M., Sekretær, MB.
Petersen, Margrethe, Frue, Skoleinspektør, MB.

***) Bygningskommissionen.**

(Se Side 227 ff.)

***) Elektricitetsraadet.**

I H. t. Lov Nr. 169 af 11. Maj 1935 om elektriske Stærkstrømsanlæg § 3 afgiver Kommunalbestyrelsen Indstilling til Min. f. off. Arb. om Udnævnelse af et Medlem til Elektricitetsraadet som Repræsentant for Hovedstadsværkerne. (B. F. 1935—36, S. 209—10).

Sagen ekspederes gennem Mag. 5. Afdl.

Børresen, Johs. E., Direktør.

***) Elektro-Installatørprøve, Eksamensbestyrelsen for den kommunale.**

I H. t. Kommunalbestyrelsens Beslutning af 22. April 1912, jfr. Lov Nr. 77 af 19. April 1907 og nu Lov Nr. 169 af 11. Maj 1935, vælger Magistraten en Tekniker som Formand for Eksamensbestyrelsen for den kommunale Elektro-Installatørprøve. Endvidere vælger Kommunalbestyrelsen et Medlem til Eksamensbestyrelsen for de Prøver, som afholdes i København. (B. F. 1912—13, S. 88 ff.).

Valgene ekspederes af Mag. 5. Afdl.s Sekretariat.

Valgt af Magistraten:

Eriksen, E., Ingeniør, cand. polyt.

Valgt af Kommunalbestyrelsen:

Nielsen, J. Chr., fhv. Kontorchef.

Suppleant:

Hansen, P. Flemming, Ingeniør, cand. polyt.

Foreningen af 1865 til Opførelse af billige Arbejderboliger.

I H. t. de for Foreningen gældende Vedtægter af 14. Novbr. 1892 § 3 vælger Magistraten og Borgerrepræsentationen hver et Medlem til Foreningens Bestyrelse. Valget, der gælder for 10 Aar ad Gangen, sker ved Mag. 1. Afdl.s Sekretariats Foranstaltning, ligesom dette foranlediger, at Foreningens Regnskab forelægges Kommunalbest. Sidste Valg 20. Decbr. 1928 og 17. Novbr. 1938. (B. F. 1892—93, S. 725; 1928—29, S. 1815).

Valgt af Magistraten:

Kolbjørn, Ib, Raadmand.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Friis, E., Rodemester, MF., MB.

Fredningsnævnet.

I H. t. Lov Nr. 140 af 7. Maj 1937 om Naturfredning § 3 vælger Magistraten 1 Medlem og Borgerrepræsentationen 1 Medlem til Fredningsnævnet i København. Valget gælder første Gang til 14. April 1941 og ellers for 4 Aar. Første Valg, foretaget af Borgerrepræsentationen, Juli 1937 (B. F. 1937—38, S. 769).

Valgene ekspederes gennem Overborgmesterens Sekretariat.

Valgt af Magistraten:

Sundbo, Arne, Borgmester.

Suppleant:

Nielsen, Vald., Raadmand.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Sørensen, C. F., Sparekasserevisor, ML., MB.

Suppleant:

Saunte, Edel, Frue, Landsretssagfører, MB.

***) Hegnsynsmænd.**

I H. t. Lov Nr. 14 af 27. Jan. 1872 om Hegn m. m. § 16, jfr. Bekendtg. Nr. 199 af 5. Aug. 1912, vælger Kommunalbest. for 4 Aar ad Gangen mindst 3 Synsmænd og en eller flere Suppleanter (B. F. 1871—72, S. 372 f.; 1873—74, S. 79). Sidste Valg 13. Maj 1937 (B. F. 1937—38, S. 305).

Valget ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

Formand:

(Træffes paa Vestre Kirkegaards Kontor).

Skrydstrup, Christian B., Inspektør ved Vestre Kirkegaard.

Synsmænd:

Hannibal, P., Inspektør.

Jensen, L., Slotsgartner.

Lomborg, Sv., Anlægsgartner.

Wilson, Vald., Murermester.

Suppleanter:

Nielsen, Frederik Chr., Tømrermester.

Petersen, Thorvald, Handelsgartner.

***) Herberger, Arbejdshjem m. v., Udvalget angaaende Tilsynet med.**

I H. t. § 5 i Lov Nr. 118 af 7. April 1936 om Tilsyn med Herberger, Arbejdshjem m. m. udøves Tilsynet i København af et Udvalg bestaaende af 5 Medlemmer, hvoraf 2 Medlemmer vælges af Københavns Kommunalbestyrelse.

Borgmesteren for Mag. 3. Afdl. er Udvalgets Formand.

Valgte Medlemmer:

Bindslev, Alfred, Raadmand, MF.

Andersson, Josef, Forretningsfører, MB.

***) Husassistenternes Fagskole.**

(Se Side 287.)

***) „Jacob Michaelsens Minde", Tilsynsraadet for.**

(Se Side 197 f.)

***) Kunstindustrimuseets Bestyrelse.**

(Se Side 287.)

Københavns Havn.
(Se Side 287 f.)

Københavns Idrætspark.
(Se Side 288 f.)

***) Landvæsenskommissioner angaaende Kbhvns. Vandforsyning, Befuldmægtigede til.**

Til at give Møde for de eventuelle Landvæsenskommissioner, som maatte blive nedsat vedr. Spørgsmaal angaaende Kbhvns. Vandforsynings Interesser (jfr. Lov Nr. 54 af 31. Marts 1926 om Vandforsyningsanlæg), har Magistraten og Borgerrepræsentationen hver udpeget en befuldmægtiget med Bemyndigelse til paa Kommunalbestyrelsens Vegne at indgaa paa Forlig, som Kommissionen maatte forelægge Parterne. (B. F. 1926—27, S. 692 f. og B. F. 1935—36, S. 1455).

Sagen ekspederes gennem Mag. 5. Afdl.

Udpeget af Magistraten:

Magius, A., Raadmand.

Udpeget af Borgerrepræsentationen:

Vedsø, Fr., Maskinmester, MB.

***) Luftfartsraadet.**

Under 1. Juli 1926 har Ministeriet for offentlige Arbejder nedsat et Luftfartsraad, der varetager Administrationen af Lufthavnen, fører Tilsyn med Ruteselskaberne og er Ministeriets Konsulent i Luftfartssager. Til at indtræde i dette Raad har Ministeriet valgt 2 Repræsentanter for Kbhvns. Kommune:

Valgene ekspederes gennem Overborgmesterens Sekretariat.

Udpeget af Magistraten:

Hedebol, Peder, fhv. Borgmester.

Udpeget af Borgerrepræsentationen:

Sørensen, H. P., Redaktør, MB.

***) Luftfartselskab, Det danske.**
(Se Side 286.)

***) Lukkeloven, Kommissionen til Fremsættelse af Forslag til Ændringer i.**

Til at indtræde i en af Handelsministeriet nedsat Kommission med den Opgave at fremkomme med Forslag til saadanne Ændringer i den gældende Lukkelov, som maatte anses for hensigtsmæssige, har Kommunalbestyrelsen 10. Marts 1938 valgt en Repræsentant (B. F. 1937—38, S. 2480). Valget er ekspederet gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

Hansen, Julius, Borgmester.

***) Lægehjælp, Raadet for kommunal.**

I H. t. Lov Nr. 88 af 21. April 1914 om kommunal Lægehjælp § 2 (jfr. Lov Nr. 114 af 30. Maj 1927) vælger Kommunalbest. for 4 Aar ad Gangen 3 Medlemmer og 3 Suppleanter til et Raad, for hvilket Uoverensstemmelser mellem Lægerne og Kommunen kan indbringes til Bilæggelse eller Afgørelse (B. F. 1914—15, S. 1748 f.). Sidste almindelige Valg foretaget af Borgerrepræsentationen 7. Marts 1935 (B. F. 1934—35, S. 1570).

Valget ekspederes gennem Mag. 3. Afdl.

Medlemmer.

Udpeget af Magistraten:

Jessen, L., Overretssagfører.

Udpeget af Borgerrepræsentationen:

Christensen, Mikkel, Forretningsfører, MB.

Wanscher, Emil, Overlæge.

Suppleanter.

Udpeget af Magistraten:

.....

Udpeget af Borgerrepræsentationen:

Pio, Frantz, Dr. polit., Overretssagfører, MB.

Saunte, Edel, Frue, Landsretssagfører, MB.

***) Maskinsynsmænd.**

I H. t. Lov Nr. 143 af 29. April 1913 om Arbejde i Fabrikker m. v. § 35 vælger Kommunalbest. Maskinsynsmænd for 4 Aar ad Gangen (B. F. 1913—14, S. 573 f.). Sidste almindelige Valg 14. Novbr. 1935 (B. F. 1935—36, S. 728 f.).

Valget ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

Wagner, C. L. G., Tilsynsassistent (Maskinsynsmand for 1. Kreds og Stedfortræder i 2. og 3. Kreds).

Laursen, L. M., Tilsynsassistent (Maskinsynsmand for 2. Kreds og Stedfortræder i 1. og 3. Kreds).

Søchting, Poul, Ingeniør, cand. polyt. (Maskinsynsmand for 3. Kreds og Stedfortræder i 1. og 2. Kreds).

***) Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse, Centralbestyrelsen for.**

(Se Side 290.)

***) Ny Carlsberg Glyptotek.**

(Se Side 290.)

***) Nævningekreds' Aarsliste, Kbhvns.**

I H. t. Retsplejeloven af 11. April 1916 § 78, jfr. Lovbekendtgørelse Nr. 212 af 1. Oktbr. 1936, vælger Kommunalbest. for 3 Aar ad Gangen 2 Medlemmer til det Udvalg, der afgør, hvem der skal opføres paa Nævningekredsens Aarsliste (B. F. 1919—20, S. 139); Udvalget skal tillige afgøre, hvem der skal optages paa Landsrettens og Kbhvn.s Byrets Domsmandslister. Sidste ordinære Valg 4. Marts 1937 (B. F. 1936—37, S. 2535). Udvalgets Formand vælges for 3 Aar ved kgl. Resolution, sidste Valg 25. Febr. 1937.

Valg af Medlemmer samt Sagernes Ekspedition sker gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

Formand:

Kaper, Ernst, Dr. phil., Borgmester.

Medlemmer:

Jensen, Anton, Typograf, MB.
Matthiesen, Hedevig, Frue, MB.

Suppleanter:

Høst, Margrethe, Frk., Kontorassistent, MB.
Pio, Frantz, Dr. polit., Overretssagfører, MB.

***) Overbevillingsnævnet for Beværterbevillinger.**

I H. t. Lov Nr. 99 af 29. Marts 1924 om Beværtning og Gæstgiveri m. m. § 21 vælger Kommunalbest. for 2 Aar ad Gangen 2 Medlemmer til Overbevillingsnævnet (B. F. 1924—25, S. 1870 f.). Sidste almindelige Valg foretaget af Borgerrepræsentationen 7. April 1938 (B. F. 1938—39, S. 4).

Valget ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

Udpeget af Magistraten:

Kaper, Ernst, Dr. phil., Borgmester.

Udpeget af Borgerrepræsentationen:

Friis, E., Rodemester, MF., MB.

***) Oversynskommissærer.**

I H. t. Lov Nr. 14 af 27. Jan. 1872 om Hegn m. m. § 27 (jfr. Lov om Landvæsenskommissioner m. v. af 30. Decbr. 1858) paahviler det Kommunalbest. at gøre Indstilling til Landbrugsmin. om Udnævnelse af Oversynskommissærer. Indstillingen ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat. (B. F. 1871—72, S. 373; 1873—74, S. 79). Valget gælder for 4 Aar. Sidste Valg 3. Juni 1937 (B. F. 1937—38, S. 468).

Medlemmer:

Christiansen, Chr., Gartner.
Knudsen, Axel M., Ingeniør.
Lannung, Hermod, Landsretssagfører, MB.
Neergaard, Holger, Ingeniør.
Olsen, Axel, Forretningsfører.
Palbo, Hans, Overopsynsmand, MB.
Pedersen, P. J., fhv. Borgmester.
Vedsø, Fr., Maskinmester, MB.

Stiftelsen „Krigsraad Mørks Minde".

(Se Side 291.)

***) Studentereksamen, Bestyrelsen for Statens og Hovedstadskommunernes Kursus til.**

(Se Side 291.)

***) Svinereguleringsnævnet.**

Nedsat i H. t. Cirk. af 25. Febr. 1933 for at bistaa ved Gennemførelsen af den i Lov af 21. Febr. 1933 omhandlede Regulering af Svineproduktionen, for saa vidt angaar Kbhvns. Kommune (B.F.

1933—34, S. 87), jfr. nu Lov Nr. 339 af 22. Decbr. 1937.

Valget ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

Formand:

Kaper, Ernst, Dr. phil., Borgmester.

Medlemmer:

Dirchsen, H., Gaardejer.

Jensen, Hans, fhv. Direktør.

***) Sygekasser, Udvalget angaaende Optagelse i.**

I H. t. Lov Nr. 182 af 20. Maj 1933 om Folkeforsikring § 8 vælger Kommunalbest. Formanden for det Udvalg, der i Tvivlstilfælde afgør, om nogen efter sin økonomiske Stilling kan optages eller forblive staaende som nydende Medlem af en anerkendt Sygekasse, samt om Sygekassen er berettiget til Tilskud fra Staten for et nydende Medlem. Tillige vælger Kommunalbest. en Læge med Sygekassepraksis til Medlem af Udvalget. Udvalgets Kontor: Mag. 1. Afdl.s Sekretariat. Valgene gælder for 2 Aar. Sidste Valg 23. Septbr. 1937 (B. F. 1937—38, S. 997).

Formand:

Jessen, L., Overretssagfører.

Suppleant:

Munk, S., Borgmester.

Medlem:

Backer, K. H., Læge.

Suppleant:

Sø- og Handelsretten, Valg af Medlemmer til Valgforsamlingerne til Valg af Medlemmer til.

I H. t. Lov af 19. Febr. 1861 om Oprettelse af en Sø- og Handelsret i København m. m. § 3 vælges Rettens Medlemmer af en Valgforsamling, til hvilken Magistraten vælger 1 Medlem, der er Valgforsamlingens Leder, og Borgerrepræsentationen vælger et Antal Medlemmer, der er 1 mindre end Antallet af Medlemmer i Grosserersocietetets Komité, hvilket sidste for Tiden andrager 17. Sidste Valg 17. Novbr. 1938. (B. F. 1938—39, S. 839).

Valgets Ekspedition sker gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

Udpeget af Magistraten:

(Valgforsamlingens Leder.)

Kaper, Ernst, Dr. phil., Borgmester.

***) Taksationskommissioner i Anledning af Arealerhvervelse til Jernbaneanlæg.**

I H. t. Forordning af 5. Marts 1845 § 10. jfr. Lov af 2. Marts 1861 § 5, udnævner Kommunalbestyrelsen 2 Mænd samt en Suppleant til at tiltræde de Taksationskommissioner, der nedsættes i Anledning af Jernbaneanlæg, der vedrører Kbhvns. Kommune. Valget af disse ekspederes gennem Mag. 1. Afdelings Sekretariat, der ligeledes ekspederer de Sager, der vedrører Kbhvns. Kommune.

For Tiden er der udnævnt Medlemmer til at tiltræde følgende Taksationskommissioner.

a. Kommissionen angaaende Erhvervelse af Arealer til den fuldstændige Omordning af de københavnske Banegaardsforhold.

Udpeget af Magistraten:

Andersen, O., Borgmester.

Udpeget af Borgerrepræsentationen:

Vedsø, Fr., Maskinmester, MB.

Suppleant:

Hansen, Henning, Arkitekt, MB.

b. Kommissionen i Anledning af Arealerhvervelse til Anlæg af et 2det Spor samt nye Stationer paa København—Slangerup Banen.

Udpeget af Magistraten:

Pedersen, P. J., fhv. Borgmester.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Palbo, Hans, Overopsynsmand, MB.

Suppleant.

.....

c. Kommissionen for den dobbeltsporede Godsbane mellem Vigerslev og Nørrebro.

Udpeget af Magistraten:

Pedersen, P. J., fhv. Borgmester.

Udpeget af Borgerrepræsentationen:

Møller, H. C. V., Dr. techn., fhv. Borgmester.

Suppleant.

d. Kommissionen angaaende Elektrificering af Baner, der besørger Københavns Nærtrafik.

Udpeget af Magistraten:

Pedersen, P. J., fhv. Borgmester.

Udpeget af Borgerrepræsentationen:

Vedsø, Fr., Maskinmester, MB.

Suppleant:

Kunst, Aage, Grosserer.

e. Kommissionen vedrørende Anlægget af Dobbeltspor fra Vanløse til Ballerup,

Udpeget af Magistraten:

Sundbo, Arne, Borgmester.

Udpeget af Borgerrepræsentationen:

Palbo, Hans, Overopsynsmand.

Suppleant:

Hansen, Laur., Sekretær, MB.

***) Teknisk Selskabs Bestyrelse.**

(Se Side 292.)

***) Telefonabonnenter, Repræsentation af.**

Ved Skriv. af 29. Juni 1915 fra Ministeriet for offentlige Arbejder til Magistraten anmodedes Kommunalbest. om at udnævne 7 Medlemmer (og et tilsvarende Antal Suppleanter) til for 4 Aar ad Gangen at indtræde i Repræsentantskabet for Kbhvns. Telefon A/S.s Abonnenter (B. F. 1915—16, S. 675 f.). Sidste alm. Valg foretaget af Borgerrepræsentationen 24. Oktbr. 1935 (B. F. 1935—36, S. 623). Efter Anmodning fra Ministeriet foretoges i 1937 yderligere Valg af syv 2. Suppleanter (B. F. 1937—38, S. 1223—24).

Valgene ekspederes gennem Mag. 4. Afdl.s Sekretariat.

Repræsentanter:

Udpeget af Magistraten:

Jessen, L., Overretssagfører.

. . . . . .

Udpeget af Borgerrepræsentationen:

Andersson, Josef, Forretningsfører, MB.
Matthiesen, Hedevig, Frue, MB.
Petersen, Margrethe, Frue, Skoleinspektør, MB.
Sørensen, C. F., Sparekasserevisor, ML., MB.
Sørensen, H. P., Redaktør, MB.

1. Suppleanter:

Udpeget af Magistraten:

Munk, S., Borgmester.
Nielsen, Vald., Raadmand.

Udpeget af Borgerrepræsentationen:

. . . . . .

Pedersen, Vald., Bogtrykker, MB.
Rønsted, Karmark, Landsretssagfører, MB.
Thorlund, S., Formand, MB.
Weikop, O., Grosserer, MB.

2. Suppleanter:

Udpeget af Magistraten:

Christensen, Viggo, Overborgmester.
Magius, A., Raadmand.

Udpeget af Borgerrepræsentationen:

Bouet, O., Værkmester, MB.
Degerbøl, S., Skoleinspektør.
Klüwer, C., Hovedkasserer, MB.
Nielsen, Mathilde, Frue, Børnehaveleder, MB.
Olsen, Lars M., Sekretær, MB.

*) Turistraadet.

Under 31. Maj 1934 har Udenrigsm. nedsat et Udvalg til Drøftelse af Danmarks udenlandske Turistpropaganda; til det af Udvalget konstituerede foreløbige Turistraad har Kommunalbestyrelsen valgt et Medlem.

Valget ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

Kolbjørn, Ib, Raadmand.

*) Tvangsarbejdsanstalten paa Sundholm, Udvalget til Førelse af Tilsyn med.

I H. t. en mellem Kbhvns. Magistrat, de sjællandske, fynske og lolland-falsterske Amter og Købstæder indgaaet, af Socialmin. godkendt Overenskomst om Oprettelse og Drift af en fælles Tvangsarbejdsanstalt paa Sundholm vælges til et tilsynsførende Udvalg paa 4 Medlemmer: 1 Medlem af Amtsraadsforeningen, 1 af Købstadsforeningen, 1 af De samvirkende Sogneraadsforeninger og 1 af Kbhvns. Kommune udenfor Kommunens Administration. (B. F. 1934—35, S. 1879 f.).

Valget ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

Svendsen, Em., Direktør.

*) Vandafledningskommissionen, Befuldmægtigede til at give Møde for.

Kommunen vælger to Befuldmægtigede til at give Møde ved Lokal- og Forligsprøve for den i Henhold til § 2 i Lov af 30. Novbr. 1857 om Afstaaelse af Grunde til Vandaflednings- og Kloakanlæg, jfr. § 2 i Lov Nr. 123 af 28. April 1906, nedsatte Kommission.

Sagerne ekspederes gennem Mag. 4. Afdl.s Sekretariat.

Befuldmægtigede angaaende

1) Kloakanlægget langs Damhusaaen. (B. F. 1925—26, S. 216 ff.)

2) Kloakanlægget for Brønshøj-Uttersley-Skelgrøftens Opland. (B. F. 1929—30, S. 1615—19 og 1644.)

3) Afvandingsanlægget for »Katrinedal«, »Brønshøjgaards Haveby«, »Quinto« m. fl. (B. F. 1937—38, S. 2546—49 og 2556.)

Udpeget af Magistraten:

Sundbo, Arne, Borgmester.

Udpeget af Borgerrepræsentationen:

Palbo, Hans, Overopsynsmand, MB.

*) Voldgiftsmænd i Tvistigheder angaaende Handel med Husdyr.

I H. t. Lov Nr. 234 af 12. Juni 1922 om Voldgift i Tvistigheder angaaende Handel med Husdyr § 2 beskikker Kommunalbest. for 5 Aar ad Gangen Voldgiftsmænd til at afgøre de i Loven omhandlede Tvistigheder (B. F. 1922—23, S. 634 f.). Sidste Valg 3. Juni 1937 (B. F. 1937—38, S. 469).

Valget af Voldgiftsmænd samt Udmeldelsen til de enkelte Sager ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

Formand:

Larsen, Svend, Overdyrlæge.

Næstformand:

Nielsen, H. P., Dyrlæge.

Medlemmer:

Bech, Hans, Vognmand.
Christensen, C. P., Gaardejer.
Kongstad, A., Vognmand.
Olsen, F. A., Vognmand.
Olsen, Poul, Dyrlæge.

*) Vurderingsmænd ved Vurdering til Ejendomsskyld.

I H. t. Lov Nr. 352 af 7. Aug. 1922 § 10 vælger Kommunalbestyrelsen for 6 Aar ad Gangen Vurderingsmænd ved Vurdering til Ejendomsskyld. Sidste almindelige Valg 2. April 1936. Vurderingsmændenes og deres Stedfortræderes Navne findes i B. F. 1936—37, 1937—38 og 1938—39.

Valget ekspederes gennem Direktoratet for Kbhvns. Skattevæsen.

II. Hverv m. v., hvortil Valg foretages af Borgerrepræsentationen alene.

1. *Bundet til alene at vælge egne Medlemmer.*

Backhausenske Legaters Bestyrelse.

I H. t. Legatets Bestemmelser udnævner Borgerrepræsentationen et Medlem af Legatbestyrelsen (B. F. 1892—93, S. 1105 f.). Sidste Valg 6. Febr. 1936 (B. F. 1935—36, S. 1454).

Sagerne ekspederes gennem Borgerrepræsentationens Sekretariat.

Klüwer, C., Hovedkasserer.

Bevillingsnævnet for Beværterbevillinger.

I H. t. Lov Nr. 99 af 29. Marts 1924 om Beværtning og Gæstgiveri m. m. § 14 bestaar Bevillingsnævnet i København af Borgmesteren (som Nævnets Formand) og Raadmanden for den Afd., hvorunder Næringssager henhører, samt 4 Borgerrepræsentanter, der vælges for 4 Aar ad Gangen. Som 7. Medlem tiltrædes Nævnet af en af Politidirektøren valgt Politiinspektør (B. F. 1924—25, S. 1779). Sidste Valg 15. April 1937 (B. F. 1937—38, S. 36).

Sagerne ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

Formand:

Kaper, Ernst, Dr. phil., Borgmester.

Kolbjørn, Ib, Raadmand.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Andersson, Josef, Forretningsfører.
Lillie, Rich., Materialforvalter.
Petersen, Thorvald, Malermester.
Rønsted, Karmark, Landsretssagfører.

Udpeget af Politidirektøren:

Mellerup, Einer, Politiinspektør.

Børnehjemmet Nærumgaard, Bestyrelsen for[1]).

(Se Side 197).

Mary Ronald Mitchells Legat, Bestyrelsen for.

I H. t. Legatets Bestemmelse skal et Medlem af Borgerrepræsentationens Legatudvalg være Medlem af Bestyrelsen. Sidste Valg 15. April 1937 (B. F. 1937—38, S. 36). Regnskabets Revision og Decision foretages af Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

Matthiesen, Hedevig, Frue.

Schriches Legats Bestyrelse.

(B. F. 1841—42, S. 85 f.).

Sagerne ekspederes gennem Borgerrepræsentationens Sekretariat.

Klüwer, C., Hovedkasserer (valgt 6. Febr. 1936; B. F. 1935—36, S. 1454).

Matthiesen, Hedevig, Frue (valgt 15. April 1937; B. F. 1937—38, S. 36).

Skatteraadet.

I H. t. Lov Nr. 110 af 18. April 1910 om Indkomstskat til Kbhvns. Kommune § 22 bestaar Skatteraadet, der bl. a. behandler Indsigelser mod Ansættelse af den skattepligtige Indkomst, af Borgmesteren og Raadmanden for Magistratens 2. Afdl., henholdsvis som Formand og Næstformand, samt af 3 af Borgerrepræsentationen blandt dennes Medlemmer og 2 af Finansministeren valgte Medlemmer. Valget gælder for 6 Aar fra 1. April. Sidste almindelige Valg 1. Marts 1934 (B. F. 1933—34, S. 1736).

Skatteraadets Forretninger ekspederes gennem Skattedirektoratet.

Formand:

Hansen, Julius, Borgmester.

Næstformand:

Tønder, Thea, Frue, Raadmand.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Palbo, Hans, Overopsynsmand.
Sørensen, H. P., Redaktør.
Vibe-Hastrup, Johs., Overretssagfører.

[1]) Til Bestyrelsen for Børnehjemmet »Nærumgaard« kan en tidligere Borgerrepræsentant genvælges.

Suppleanter:

Hansen, Laur., Sekretær.

Matthiesen, Hedevig, Frue.

Petersen, Margrethe, Frue, Skoleinspektør.

Thorvaldsens Museums Bestyrelse[1]).

(Se Side 171 f.)

Varetægtsfangers Behandling m. v., Tilsyn med.

I H. t. Retsplejeloven af 11. April 1916 § 793 jfr. Lovbekendtgørelse Nr. 212 af 1. Oktbr. 1936 udvælger Borgerrepræsentationen 2 af sine Medlemmer for 4 Aar ad Gangen til at føre Tilsyn med Varetægtsfangers Behandling og Forholdene i Varetægtsfængsler (B. F. 1919—20, S. 1257). Sidste Valg 15. April 1937 (B. F. 1937—38, S. 36).

Valget ekspederes gennem Borgerrepræsentationens Sekretariat.

Jensen, Anton, Typograf.

Mundt, Gerda, Frk., MF.

2. *Ikke bundne til at vælge egne Medlemmer.*

Centralarbejdsanvisningskontorets Bestyrelse.

(Se Side 203 f.)

Dagarbejdsskolen.

(Se Side 125.)

Efterslægtsselskabets Direktion.

I H. t. de for Efterslægtsselskabet gældende Love af 11. April 1793 med Ændringer af 31. Marts 1913 vælger Borgerrepræsentationen to Medlemmer til Direktionen (B. F. 1912—13, S. 2935 f.). Valget gælder for 4 Aar ad Gangen. Sidste Valg 10. Jan. 1935 (B. F. 1934—35, S. 1334).

Valget ekspederes gennem Borgerrepræsentationens Sekretariat.

Jensen, Thorkild, Skoledirektør.

Magius, A., Raadmand.

Forældreraadene.

(Se Side 114 f.).

Karen og C. I. Hoffmanns Mindelegat.

Til Bestyrelsen for Legatet vælger Borgerrepræsentationen 1 Medlem. Sidste Valg 6. Febr. 1936. (B. F. 1935—36, S. 1455.)

Valget ekspederes gennem Borgerrepræsentationens Sekretariat.

Klüwer, C., Hovedkasserer, MB.

Kommunale Revisorer.

(Se Side 57.)

Kommunebibliotekerne og Raadhusbiblioteket, Bestyrelsen for.

(Se Side 99.)

Kuratelet for De forenede Kirkeskoler.

I H. t. de for de forenede Kirkeskoler gældende Regler af 7. Oktbr. 1863, jfr. kgl. Resolution af 27. Septbr. 1858 § 5, vælger Borgerrepræsentationen et Medlem til Skolernes Kuratel. Sidste Valg 26. Novbr. 1931 (B. F. 1931—32, S. 1036).

Valget ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

Mundt, Gerda, Frk., MF., MB.

Ligningsmænd.

I H. t. Lov Nr. 110 af 18. April 1910 om Indkomstskat til Kbhvns. Kommune § 17 udnævner Borgerrepræsentationen for hvert af Stadens Ligningsdistrikter 4 Ligningsmænd blandt Distriktets Beboere for 4 Aar ad Gangen. Valgperiode 1936—39. Sidste almindelige Valg 23. Jan. 1936 (B. F. 1935—36, S. 1420).

Valget ekspederes gennem Direktoratet for Kbhvns. Skattevæsen.

Naturfredning, Taksationskommissionen angaaende.

I H. t. Lov Nr. 140 af 7. Maj 1937 om Naturfredning § 5 vælger Borgerrepræsentationen for 4 Aar ad Gangen 1 Medlem til en Taksationskommission for Erstatningssager, jfr. den ophævede Lov Nr. 523 af 15. Decbr. 1922. (B. F. 1922—23,

[1]) Til Bestyrelsen for Thorvaldsens Museum skal Borgerrepræsentationen vælge et Medlem blandt Magistratens Medlemmer.

S. 2052). Sidste Valg 3. Novbr. 1938 (B. F. 1938—39, S. 813,).

Valget ekspederes gennem Overborgmesterens Sekretariat.

Palbo, Hans, Overopsynsmand, MB.

Nævningekreds' Grundlister, Kbhvns.

I H. t. Retsplejeloven af 11. April 1916 § 73, jfr. Lovbekendtgørelse Nr. 212 af 1. Oktbr. 1936, udnævner Borgerrepræsentationen ved Forholdstalsvalg 3 Medlemmer til hvert af de Udvalg (et for hver Folketingsvalgkreds), der for 4 Aar ad Gangen dannes til at udvælge Personer til Nævningegrundlisterne (B. F. 1918—19, S. 3132 f.). Sidste ordinære Valg 7. Marts 1935 (B. F. 1934—35, S. 1447, S. 1581 f.). Medlemmernes Navne findes i B. F. 1934—35, S. 1581 f., 1809; 1937—38, S. 16, 114 f., 2550.

Valg af Medlemmer samt Sagernes Ekspedition sker gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

Overformynderiets Laanebestyrelse.

I H. t. Bekendtg. af 31. Decbr. 1857 § 1 (jfr. Lov af 26. Maj 1868 § 2) vælger Borgerrepræsentationen for 4 Aar ad Gangen to Mænd til at deltage i Afgørelsen af alle de under Overformynderiets københavnske Afdeling hørende Sager. Sidste almindelige Valg 15. April 1937 (B. F. 1937-38, S. 114).

Valget ekspederes gennem Borgerrepræsentationens Sekretariat.

Pio, Frantz, Dr. polit., Overretssagfører, MB.

Svendsen, Em., Direktør.

Skoledirektionen.

(Se Side 113).

Sparekassen for København og Omegn, Revisorer for.

I H. t. Lov Nr. 64 af 28. Maj 1880 om Spare- og Laanekasser § 5 (jfr. Lov Nr. 159 af 18. Maj 1937 § 13) skal Sparekassens Aarsregnskab gennemgaas af Sparekassens Revisorer, der ikke maa være Medlemmer af Bestyrelsen eller vælges af denne. I Vedt. for Sparekassen for København og Omegn er det fastsat, at Sparekassens 2 Revisorer skal vælges af Borgerrepræsentationen (B. F. 1880—81, S. 936 f.). Sidste Valg 19. Maj 1938 (B. F. 1938—39, S. 216).

Valget ekspederes gennem Borgerrepræsentationens Sekretariat.

Fabricius, Chr., fhv. Bankdirektør.

Sørensen, C. F., Sparekasserevisor, ML., MB.

Sundhedskommissionen.

(Se Side 159 f.)

Syns- og Vurderingsmænd ved Udpegning af Heste og Vogne ved Mobilisering.

I H. t. Lov Nr. 70 af 8. April 1913 om Hærens Forsyning med de i Tilfælde af Mobilisering manglende Heste og Vogne vælger Borgerrepræsentationen Synsmænd til Udpegning af Heste og Vogne ved Mobilisering, samt 1 Medlem til den Vurderingskommission, der skal fastsætte Købesummerne.

Valget, der ekspederes gennem Direktoratet for Stadens faste Ejendomme, gælder uden Tidsbegrænsning (B. F. 1913—14, S. 2523 f., 3170 f.).

Synsmænd.

1. Distrikt:

Keilgaard, S., Dyrlæge.

2. Distrikt:

Olsen, Poul, Dyrlæge.

3. Distrikt:

Plum, M., Dyrlæge.

4. Distrikt:

Larsen, Esper, Dyrlæge.

Udpegning af Automobiler.

Beyer, C., fhv. Markfuldmægtig.

Nielsen, Julius, Formand, MB.

Straarup, O., Markfuldmægtig.

Medlem af Vurderingskommissionen.

Nielsen, H. P., Dyrlæge.

Vejkrydsninger, Sikring af Færdselen ved.

I H. t. Lov Nr. 28 af 1. Febr. 1930 om Sikring af Færdselen ved Vejkrydsninger m. m. § 2 er der i København nedsat et Udvalg til Undersøgelse af de Krav, der rejses i ovennævnte Anledning. Ifølge

Lov Nr. 75 af 18. Marts 1938 er Borgmesteren for Magistratens 4. Afd. Formand for Udvalget, der desuden bestaar af 4 Medlemmer, hvoraf 1 vælges af Justitsministeren, 1 af Ministeren for offentlige Arbejder og 2 af Borgerrepræsentationen. Sidste Valg 7. April 1938 (B. F. 1938—39, S. 4).

Sagerne ekspederes gennem Mag. 4. Afdl.s Sekretariat.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Nielsen, Julius, Formand, MB.

Vedsø, Fr., Maskinmester, MB.

Vurderingsmænd ved Udlaan af umyndiges Midler m. m.

I H. t. Lov af 19. Marts 1869 om Udlaan af umyndiges Midler m. m. §§ 2 og 3 (Indenrigsmin. Bekendtg. af 5. Aug. 1912) vælger Borgerrepræsentationen ved Mag. 1. Afdl.s Sekretariats Foranstaltning for 4 Aar ad Gangen 32 Vurderingsmænd ved Udlaan af umyndiges Midler m. m. (B. F. 1869—70, S. 34). Sidste almindelige Valg 29. April 1937. Valgets Ekspedition samt Udmeldelsen af Vurderingsmænd til de enkelte Sager foretages ligeledes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

III. Hverv m. v., hvortil Valg foretages af Magistraten alene.

(Hvor intet særligt bemærkes, er Magistraten ikke bundet til at vælge egne Medlemmer).

Erhvervsskatteudvalget.

I H. t. § 24 i Lov Nr. 28 af 18. Febr. 1937 vedrørende personlig Skat til Kommunen oprettes et for hele Landet fælles Erhvervsskatteudvalg. Til at indtræde i dette udpeger Magistraten en Repræsentant for Københavns Kommune samt en Stedfortræder for denne.

Valget ekspederes gennem Overborgmesterens Sekretariat.

Rønsted, Karmark, Landsretssagfører, MB.

Stedfortræder:

Stjernqvist, Henry, Kontorchef, MB.

Evakuering af Civilbefolkningen i de centrale Bydele i København, Udvalg vedrørende eventuel.

Under den 15. Septbr. 1938 har Indenrigsministeren nedsat et Udvalg med Politidirektøren i København som Formand og iøvrigt bestaaende af en Repræsentant for Københavns Magistrat og en Repræsentant for Københavns Amtsraad med den Opgave overfor Ministeriet snarest muligt i Forbindelse med Chefen for det civile Luftværn at fremkomme med en Indstilling om, i hvilket Omfang en Evakuering af Civilbefolkningen i de centrale Bydele i København bør søges gennemført, samt at tilvejebringe Planer for den nærmere Organisation af en eventuel Evakuering. Valget af Magistratens Repræsentant ekspederes gennem Overborgmesterens Sekretariat. Den 20. Septbr. 1938 har den samlede Magistrat udpeget:

Sundbo, Arne, Borgmester.

Forhørslederinstitutionen.

(Se Side 85).

Fællesudvalget angaaende de Brandvæsenet i H. t. Lov Nr. 161 af 11. Maj 1935 paahvilende Opgaver til Beskyttelse af Befolkningen i København og omliggende Kommuner under Luftangreb.

Udvalget, der nedsattes i Novbr. 1935, omfattede oprindelig kun Repræsentanter for København, Frederiksberg og Gjentofte Kommune. I Marts 1936 udvidedes Udvalget til ogsaa at omfatte Repræsentanter for hver af de øvrige 19 Kommuner indenfor Københavns Amt.

Udvalgets Forretninger varetages af et Sekretariat, der er henlagt under Kbhvns. Brandchef.

Fællesudvalgets Formand:

Sundbo. Arne, Borgmester.

Fællesudvalget til Udarbejdelse af en endelig samlet Luftbeskyttelsesplan for det storkøbenhavnske Luftbeskyttelsesomraade.

I H. t. Indenrigsministeriets Skrivelse af 13. Septbr. 1938 er af Københavns Magistrat, Frederiksberg og Gjentofte

Kommunalbestyrelser samt Københavns Amtsraad udpeget Repræsentanter til et Fællesudvalg til Udarbejdelse af en endelig samlet Luftbeskyttelsesplan for det storkøbenhavnske Luftbeskyttelsesområde, jfr. § 2 i Lov Nr. 180 af 29. April 1938 om Beskyttelse af Civilbefolkningen mod Følgerne af Luftangreb.

Udpegningen af Mag.s Repræsentanter ekspederes gennem Mag. 4. Afdl.s Sekretariat. I sit Møde den 19. Septbr. 1938 har den samlede Magistrat udpeget:

Christensen, Viggo, Overborgmester.

Andersen, O. Borgmester.

Hansen, Julius, Borgmester.

Kaper, Ernst, Dr. phil., Borgmester.

Munk, S., Borgmester.

Sundbo, Arne, Borgmester.

Hvidøreudvalget.

Under 19. Febr. 1930 har Statsmin. nedsat et Udvalg til Drøftelse af Spørgsmaal, der opstaar i Forbindelse med Hvidørearealets Omdannelse og Anlæggelse af en Strandpark langs Kysten.

Valget af en Repræsentant for Mag. ekspederes gennem Direktoratet for Stadens faste Ejendomme.

Hedebol, Peder, fhv. Borgmester.

Jægersborg Dyrehave og Hegn, Tilsyn med Driften af.

I H. t. Landbrugsmin. Skrivelse af 16. Oktbr. 1925 angaaende Jægersborg Dyrehave og Hegn vælger den samlede Magistrat et Medlem til et af Ministeriet nedsat Udvalg, der skal føre Tilsyn med Driften af Jægersborg Dyrehave og Hegn. (B. F. 1925—26, S. 1125). Sidste Valg 9. Maj 1938.

Valget ekspederes gennem Overborgmesterens Sekretariat.

Valgt af Magistraten:

Hedebol, Peder, fhv. Borgmester.

Suppleant:

Munk, S., Borgmester.

Karantænekommissionen i København.

I H. t. Lov Nr. 53 af 10. Marts 1938 forestaar Karantænekommissionen de Foranstaltninger, som sigter til at forhindre smitsomme Sygdommes Indførelse ad Søvejen. Karantænekommissionen i København bestaar af Overtoldinspektøren for København som Formand, en af Stadens Borgmestre, Stadslægen og Havnedirektøren.

Valget ekspederes gennem Mag. 2. Afdl.s Sekretariat.

Valgt af Magistraten:

Hansen, Julius, Borgmester.

Københavns Kommunes Luftværnsudvalg.

Den 20. Jan. 1936 har den samlede Magistrat nedsat et Udvalg med det Formaal at planlægge Gennemførelsen af de ifølge Lov Nr. 161 af 11. Maj 1935 fornødne Foranstaltninger til Beskyttelse af den civile Befolkning mod Følgerne af Luftangreb.

Udvalgets Sager ekspederes gennem Mag. 4. Afdl.s Sekretariat.

Udvalgets Medlemmer:

Formand:

Christensen, Viggo, Overborgmester.

Næstformand:

Sundbo, Arne, Borgmester.

Medlemmer:

Andersen, O., Borgmester.

Hansen, Julius, Borgmester.

Kaper, Ernst, Dr. phil., Borgmester.

Munk, S., Borgmester.

Børresen, Johs. E., Belysningsdirektør.

Vinding, Povl, Dr. techn., Brandchef.

Nielsen, K. M., Hospitalsdirektør.

Forchhammer, Olaf, Stadsingeniør.

Larsen, S. Ahrend, Dr. med., Stadslæge.

Sørensen, Poul, Direktør for Københavns Vandforsyning.

Luftværnsforening, Dansk.

Magistraten vælger 1 Repræsentant til Landsraadet.

Valget ekspederes gennem Overborgmesterens Sekretariat.

Bindslev, Alfred, Raadmand, MF.

Pensioneringsraadet.

(Se Side 85).

Sanitets- Gas- og Vandmestre, Eksamensbestyrelsen for Prøven for.

I H. t. til Magistratens Bekendtgørelse af 6. Oktbr. 1931, jfr. Lov Nr. 9 af 23. Jan. 1903 og nu Lov af 7. Maj 1937 om tekniske Installationer, vælger Magistraten en Eksamensbestyrelse bestaaende af 3 Eksaminatorer og 2 Censorer. (B. F. 1930—31, S. 2129).

Valgene ekspederes af Mag. 5. Afdl.s Sekretariat.

Jensen, Karl J. P., Ingeniør, cand. polyt.

Lauridsen, N. K. J., Ingeniør, cand. polyt.

Claudi-Hansen, H. O., Ingeniør, cand. polyt.

Pers, H., Sanitets-, Gas- og Vandmester.

Hoppe, W., Sanitets-, Gas- og Vandmester.

Statsskolebygninger, Udvalget vedr. Hovedstadens.

I H. t. Undervisningsmin. Skrivelse af 23. Jan. 1932 har dette Ministerium nedsat et Udvalg, der skal stille Forslag overfor Ministeriet med Hensyn til Opførelse, Nedlæggelse og Omplacering af Statsskolebygninger i de tre Hovedstadskommuner.

Valget af en Repræsentant for Kbhvns. Kommune til dette Udvalg ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

Kaper, Ernst, Dr. phil., Borgmester.

Borgerrepræsentationens Sekretariat.

(Raadhuset, V. Tlf. 3800. Ekspeditionstid Kl. 10—15.)

Den nuværende Ordning af Borgerrepræsentationens Sekretariatsforhold hviler paa Borgerrepræsentationens Beslutninger af 24. Marts 1902 og 20. Juni 1918 samt paa enkelte spredte Bestemmelser i Borgerrepræsentationens Forretningsorden af 15. Marts 1897 med Ændringer af 29. Marts 1909, 25. Marts 1912, 23. Marts 1914, 31. Maj 1917, 23. April 1936 og 24. Marts 1938.

I H. t. disse Bestemmelser paahviler det Sekretæren at føre Protokollen ved Forsamlingens Møder og bistaa Formanden under Afstemningerne. Han skal dernæst lede Forretningsgangen vedr. Borgerrepræsentationen og sørge for Sagernes behørige Ekspedition i Overensstemmelse med Forsamlingens Beslutninger. Fremdeles fører han Protokol over Afstemningerne i det staaende Udvalg og har Tilsyn med Borgerrepræsentationens Arkiv samt deltager sammen med Referenten i Redaktionen af Borgerrepræsentationens Forhandlinger.

Endelig staar Sekretæren til Raadighed for Medlemmerne med Hensyn til Fremskaffelse af de Oplysninger, disse har Brug for, og han skal, naar det ønskes af den paagældende Udvalgsformand, deltage i Udvalgsmøderne og være Formanden behjælpelig med Betænkningernes Affattelse.

Borgerrepræsentationens Tjenestemænd vælges af Borgerrepræsentationen ved Flertalsvalg.

Det stenografiske Referat af Forhandlingerne i Borgerrepræsentationens Møder foretages af 2 Stenografer, der tillige med Referenten vælges af Borgerrepræsentationen, jfr. Vedt.s § 52.

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør det samlede Antal fast ansatte Tjenestemænd under Sekretariatet 5, heri medregnet 2 Stenografer.

Regnskab 1937—38: Udg. Kr. 89.567. *Budget* 1938—39: Udg. Kr. 86.810. (Bilag 10).

Sekretær (2 + B):

Andreasen, Niels.

Borgerrepræsentationens Legatkontor.

(Raadhuset, V. Tlf. 3800. Ekspeditionstid Kl. 10—15.)

Københavns Borgerrepræsentation, eller som den tilsvarende Forsamling dengang hed »De 32 Mænds Collegium«, overtog det første Legat til Bestyrelse i Aaret 1767.

Indtil 1840 bestyrede »De 32 Mænds Collegium« Legaterne enten saaledes, at alle de et Legat vedr. Sager umiddelbart afgjordes af Formanden for og de 4 ældste af Forsamlingen, eller saaledes, at Sagerne vel behandledes af disse, men herefter forelagdes Forsamlingen til Godkendelse, enkelte Sager afgjordes dog ogsaa umiddelbart af Forsamlingen.

Efter at den ved Anordn. af 1. Jan. 1840 indførte ny Kommuneforvaltning var traadt i Kraft, blev der nedsat en Legatkomité, bestaaende af 3 Medlemmer af Borgerrepræsentationen, og en saadan er herefter valgt hvert Aar, dog saaledes at Navnet efter 1865 er blevet forandret til Legatudvalg; dette Udvalg gennemgaar Sagerne og afgør disse eller afgiver Indstilling til Borgerrepræsentationen til Godkendelse.

Til Assistance ved Legaternes Bestyrelse har der siden 1806 været en Sekretær.

Da Legatkapitalen efterhaanden voksede betydeligt, og Arbejdet derved væsentligt forøgedes, oprettedes ved Kommunalbest. Beslutn. i 1880 et Legatkontor for de af Borgerrepræsentationen bestyrede Legater (B. F. 1879—80, S. 442 f., 475 f., 509).

Paa Legatkontoret føres Regnskaberne for alle Legaterne, alle Sager vedr. Forespørgsler, Udlevering og Modtagelse af Ansøgninger m. m. ekspederes, og alle Sager, hvor disse vedrører Indstillinger til Borgerrepræsentationen eller Bestyrelse af Kapitalen, lægges til Rette for Legatudvalget.

Legatkapitalen androg i 1767 et Beløb af 400 Rdl., den 31. Marts 1938 androg den Kr. 11.784.308.

I Aaret 1937—38 udbetaltes 2542 Legatportioner med ialt Kr. 378.010.

Under Kontoret sorterer *Boghandler Salomon Soldins og Hustru Hanne Soldins Stiftelse* (se S. 263).

Legaternes Administration bestrides af Legaternes Administrationsgebyr. Eventuelt Overskud henlægges til et Opsamlingsfond til Forøgelse af Legatkapitalerne.

I Kommunens Aarsberetning findes en Fortegnelse over de enkelte Legater og deres Størrelse.

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør det samlede Antal fast ansatte Tjenestemænd under Legatkontoret 2.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 17.915. Udg. Kr. 14.400. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 17.800, Udg. Kr. 14.535. (Bilag 10).

Legatudvalget:
(Forretningsord. § 23)

Klüwer, C., Hovedkasserer, MB.
Matthiesen, Hedevig, Frue, MB.
Petersen, Margrethe, Frue, Skoleinspektør, MB.

Legatsekretær (4):
Funch, Carl.

Den kommunale Revision.

(Raadhuset, V. Tlf. 3800. Ekspeditionstid Kl. 10—15.)

Den kommunale Revision oprettedes ved Anordn. af 1. Jan. 1840 angaaende Kommunalbest. i København, hvis § 39 bestemmer: »til at revidere samtlige Stadens Regnskaber udvælger Borgerrepræsentanterne blandt Byens Borgere 4 Revisorer . . .«.

De valgte Revisorers Arbejde var dengang en Talrevision, idet den kritiske Revision varetoges af Borgerrepræsentationen gennem særlige Revisionsudvalg; Regnskaberne decideredes af Cancelliet (jfr. dog B. F. 1842—43, S. 108). Ved Kommunalloven af 1857 henlagdes Decisionen af Regnskaberne til Borgerrepræsentationen; efterhaanden som Regnskabernes Antal og Størrelse tiltog, blev Borgerrepræsentationens kritiske Revision i alt væsentligt kun en Decision, og i 1882 henlagdes ogsaa den kritiske Revision under den kommunale Revision, jfr. Vedt. af 10. Juli 1882. (B. F. 1882—83, S. 191 f.).

Fra 1. Juli 1907 henlagdes Talrevisionen under Magistraten, der herefter har det fulde Ansvar for Regnskabernes Talrigtighed; den kommunale Revision blev derefter alene en kritisk parlamentarisk Revision, jfr. Vedt. af 30. Decbr. 1912 (B. F. 1911—12, S. 458 f.) med senere Ændring af 22. Marts 1934. (B. F. 1933—34 Till. S. 569 f.).

Revisionens Opgaver er herefter i Hovedsagen følgende: kritisk at gennemgaa alle til Regnskaberne hørende Bilag, paase, at ingen paaregnet Indtægtspost er udeladt, at ingen Udgift er afholdt uden Bevilling, at de bevilgede Summer er anvendt efter de trufne Beslutninger, at alt er behandlet overensstemmende med de gældende Regler, at undersøge, om de betalte Priser er forsvarlige og gængse, og om de iflg. Kontrakter og Tilbud udbudte Leverancer og Arbejder er leveret i deres fulde Udstrækning, og ved Overskridelser at undersøge om Udgiften har været paatrængende, uforudseelig og nødvendig.

Revisorerne kan hertil fordre sig alle Oplysninger og Aktstykker, der er fornødne for Revisionen, udleveret af Magistraten.

Paa Grundlag af de af Revisorerne udfærdigede Betænkninger fremsendes Stadens løbende Regnskab aarsvis til Borgerrepræsentationens Kvittance.

Revisorerne, hvis Antal siden 1926 (jfr. Budgetbetænkningen 1926—27) er 5, vælges paa 4 Aar ved Forholdstalsvalg; en af de saaledes valgte vælges derefter til Revisionens Formand, hvem det paahviler at lede Revisionens daglige Arbejde, at fordele Regnskaberne mellem de enkelte Revisorer, samt at assistere det Udvalg, der skal afgive Betænkning over Budgettet.

Regnskab 1937—38: Udg. Kr. 69.400. *Budget* 1938—39: Udg. Kr. 75.299. (Bilag 10).

Formand (Vedt.s § 13):
Høffner Jacobsen, C.

Revisorer (Vedt.s § 13):
Friis, Peter.
Olsen, O. Chr.
Braae, Karen, Frue.
Schrøder, Julius, MF.

Overborgmesterens Afdeling.

Ved Forfatningsloven af 1938 blev som foran S. 33 nævnt den finansielle Hovedledelse af Kommunens Anliggender tillagt *Overborgmesteren*. Den Overborgmesteren saaledes tilkommende Myndighed har ved Loven fundet Udtryk dels i en Bestemmelse om, at hans Udtalelse skal være indhentet i enhver Bevillingssag, forinden dens Forelæggelse for Magistraten til Beslutning, dels i et Krav om, at ethvert Bevillingsforslag, der af Magistraten fremsættes for Borgerrepræsentationen, skal være ledsaget af Overborgmesterens Bemærkninger. Yderligere udkræves en Udtalelse fra Overborgmesteren i Tilfælde, hvor en Bevillingssags Behandling i Borgerrepræsentationen ikke sker paa Grundlag af et fra Magistraten fremsendt Forslag.

Afgrænsningen af Overborgmesterens Forretningsomraade er foruden ved Forfatningslovene sket ved den af Kommunalbestyrelsen den 10. Marts 1938 vedtagne, af Indenrigsmin. under 31. Marts 1938 stadfæstede Ændring i Vedtægten af 31. Marts 1920.

I H. t. denne Vedtægtsændring henhører følgende Forretninger under Overborgmesterens Afdeling:

Bestyrelsen af Kommunens almindelige økonomiske Anliggender, Kommunens almindelige Budget og Regnskab samt den aarlige Beretning, Bestyrelsen af Kommunens Formue og Gæld samt Kasse- og Regnskabsvæsen, den administrative Revision, Skatte- og Afgiftsvæsenet, Kommunens faste Ejendomme med Undtagelse af Beboelsesejendommene og saadanne, der er henlagt til andre Magistratsafdelinger, Lønnings- og Pensionsvæsenet, det almindelige Tilsyn med Kommunens Forvaltning, Forandringer i og Tillæg til Vedtægten saavel som Forslag om Kommunalbestyrelsen i Almindelighed og overhovedet alle Kommunens almindelige Anliggender, som ikke er tildelt nogen af Magistratens øvrige Afdelinger.

Ovennævnte Forretninger varetages, foruden af Overborgmesterens Sekretariat, af følgende Institutioner: Direktoratet for Stadens Regnskabsvæsen (Budgetkontoret, Kontoret for Stadens Laan og Hovedbogholderikontoret), Stadens Hovedkasse, Direktoratet for Stadens administrative Revision, Direktoratet for Københavns Skattevæsen, Direktoratet for Københavns Kommunes Lønnings- og Pensionsvæsen og Direktoratet for Stadens faste Ejendomme (Kommunens faste Ejendomme, herunder Bidstrup Gods og Sct. Nicolaj Kirkebygning, med Undtagelse af Beboelsesejendomme, samt Søbadeanstalter m. m.).

Den 1. April 1938 er der oprettet en Stilling som *Økonomidirektør*. Økonomidirektøren danner Mellemled mellem Overborgmesteren og de til hans Embedsomraade henlagte Institutioner, bortset fra Overborgmesterens Sekretariat og Direktoratet for Stadens Regnskabsvæsen, af hvilke Økonomidirektøren har den direkte Ledelse.

Overborgmester (Vedt.s § 9):
(Raadhuset, V, Tlf. 3800. Træffetid: Tirsdag og Fredag Kl. 11—12).
Christensen, Viggo.

Økonomidirektør (1+B):
Koed, Holger.

Overborgmesterens Sekretariat.

(Raadhuset, V. Tlf. 3800. Ekspeditionstid: Kl. 10—15).

Sekretariatet oprettedes pr. 1. April 1938. Det udfører det til Overborgmesterens Forretninger hørende Kontorarbejde og behandler de Sager, der staar i Forbindelse med, at Økonomidirektøren danner Mellemled mellem Overborgmesteren og de til dennes Embedsomraade henlagte Institutioner. Som Følge af de Beføjelser, der tidligere var tildelt Overpræsidenten, men som fra den 1. April 1938 er tillagt Overborgmesteren, herunder at Overborgmesteren er Formand for den samlede Magistrat, er der under Sekretariatet henlagt Førelsen af den samlede Magistrats Forhandlingsprotokol og Varetagelsen af det fornødne vedrørende Tilrettelæggelsen af Magistratens Møder, Sager vedrørende Besættelse af kommunale Embeder i Tilfælde, hvor Beslutning om Ansættelse ikke er overladt til Overborgmesteren eller den enkelte Borgmester, og i det hele Behandlingen eller Deltagelse i Behandlingen af en Række Sager, der omfatter Kommunens almindelige Anliggender.

Under Sekretariatet henhører Sager vedrørende Fællesudvalget til Forhandling med Gladsaxe og Lyngby-Taarbæk Sogneraad (se S. 35) og Fællesudvalget til Overvejelse af Ændringer i Kommunens Forfatning (se S. 35). Desuden ekspederer Sekretariatet Sager vedrørende Valg af Repræsentanter til forskellige andre Udvalg.

Personale: Iflg. Tillægsbevilling til Budgettet for 1938—39 udgør Antallet af fastansatte Tjenestemænd 6.

Tillægsbevilling til Budgettet for 1938—39: Udg. Kr. 72.658. (Bilag 10).

Ledelse:

Økonomidirektør:
Koed, Holger (se S. 58).

Kontorchef (2):
Møller Mikkelsen, Carl.

Fuldmægtig (5):
Wiberg Larsen, Børge.

Direktoratet for Stadens Regnskabsvæsen.

(Raadhuset, V. Tlf. 3800. Ekspeditionstid Kl. 10—15).

I Vedtægten af 30. Decbr. 1857 § 12 bestemtes det, at Kontorchefen for *det under Magistratens 2. Afdeling hørende Bogholderikontor* overtager hele Kommunens Bogholderi og Regnskabsvæsen. I Praksis udførtes denne Bestemmelse paa den Maade, at Magistratens 2. Afdelings Bogholderi ikke alene blev Hovedbogholderi for hele Kommunen, men tillige blev Detailbogholderi for en stor Del af Kommunens forskellige Institutioner. Denne Ordning varede indtil 1. Juli 1907, da der blev foretaget en Omlægning af Kommunens Regnskabsvæsen, hvorved dette blev decentraliseret, og en Omorganisation af det hidtidige Bogholderikontor, hvorved dette blev til et Direktorat, som fik Benævnelsen *Direktoratet for Stadens Hovedbogholderi og Revision* (B. F. 1906—07 S. 2236 f., 2277 f., Till. S. 731 f.; 1907—08 S. 511 f.).

Dette Direktorats regnskabsmæssige Opgaver blev i det væsentlige følgende: 1) at føre Regnskab over de Budgetkonti, som særlig var underlagt Hovedbogholderiet, i hvilken Henseende det blev sideordnet med de andre regnskabs-

førende Institutioner; 2) at føre Regnskab over, hvad hver enkelt Institution anviste til Indtægt eller Udgift ved Stadens Hovedkasse; 3) paa Grundlag af de forskellige Institutioners maanedlige Indberetninger at føre et summarisk Regnskab over samtlige Budgetkonti og 4) at føre Statusregnskabet. Under Direktoratet kom endvidere til at sortere Forvaltningen af Stadens Gæld samt Behandlingen af en Del Sager om Løn og Pension. Endelig henlagdes Ledelsen af en ved Omordningen nyoprettet administrativ Revision under Direktøren for dette Direktorat. For Førelsen og Aflæggelsen af Kommunens Regnskaber blev der vedtaget et Regulativ, og for de administrative Revisorer blev der udfærdiget en Instruks, begge af 24. Juni 1907.

Regulativet af 1907 blev i 1908 afløst af et nyt af Magistraten udstedt Regulativ (af 2. Jan. 1908) for Kommunens Regnskabsvæsen, og i 1934 optoges dette Regulativ i omtrent uændret Skikkelse i en af Kommunalbestyrelsen vedtaget og af Indenrigsmin. under 13. Aug. 1934 stadfæstet Vedtægt for Kommunens Regnskabsvæsen og Revision.

Ved Oprettelsen af Direktoratet for Stadens Hovedbogholderi og Revision blev dets Forretninger ikke fordelt paa forskellige Kontorer; men efterhaanden som Forretningernes Mængde voksede, blev det nødvendigt at foretage en saadan Fordeling og at oprette de hertil svarende Kontorchefstillinger. Den første Kontorchefstilling oprettedes den 1. Decbr. 1911 (B. F. 1911—12 S. 1252 f., 1663 f.); Stillingens Indehaver fungerede oprindelig for hele Direktoratet, men blev, efterhaanden som Fordelingen af Forretningerne skred frem, Chef for et særligt Kontor: Hovedbogholderiet. Den 1. Juli 1917 blev der oprettet et særligt Kontor for Lønnings-, Pensions- og Enkeforsørgelsessager (B. F. 1917—18 S. 330 f., 379); dette Kontor blev dog fra 1. April 1926 udskilt fra Direktoratet, idet der oprettedes et nyt Direktorat for Lønnings- og Pensionsvæsenet, og Stillingen som Kontorchef ændredes til en Direktørstilling (B. F. 1925—26 S. 1206 f., Till. S. 397, 411); men fra 1. Oktbr. 1930 blev Direktørstillingen igen nedlagt og Direktoratets Ledelse henlagt under Direktøren for Stadens Hovedbogholderi og Revision, idet der samtidig oprettedes en Kontorchefstilling for Lønnings- og Pensionsvæsenet (B. F. 1930—31 S. 844). Den 1. April 1920 oprettedes et særligt Kontor for Stadens Laan (B. F. 1919—20 S. 2543 f., 3023 f.). Endelig oprettedes der den 1. April 1933 en Stilling som Kontorchef for den administrative Revision (B. F. 1932—33 Till. S. 297, 313 f.).

Direktoratet for Stadens Hovedbogholderi og Revision bestod i denne Skikkelse indtil 1. Oktbr. 1937. Fra denne Dato udskiltes den administrative Revision fra Forbindelsen med Hovedbogholderiet og etableredes som et selvstændigt Direktorat (B. F. 1937—38 S. 816 f.). Fra samme Dato omorganiseredes den tilbageblivende Del af Direktoratet for Stadens Hovedbogholderi og Revision saaledes, at der i Stedet for det hidtidige Hovedbogholderikontor traadte to nye Kontorer: Budgetkontoret og Hovedbogholderikontoret. Samtidig besluttedes det at ændre Direktoratets Benævnelse til *Direktoratet for Stadens Regnskabsvæsen.* (B. F. 1937—38 S. 963 f., 1009).

Ved den fra 1. April 1938 gennemførte Ændring af Kommunens Forfatning og af Forretningernes Fordeling paa de forskellige Magistratsafdelinger blev Direktoratet for Stadens Regnskabsvæsen henlagt under Overborgmeste-

rens Afdeling (B. F. 1937—38 S. 2404 f.). Der blev derhos den 30. Juni 1938 truffet Beslutning om, at Stillingen som Direktør for Stadens Regnskabsvæsen nedlægges fra 31. Decbr. 1938 at regne, og at de under Direktoratet for Stadens Regnskabsvæsen hørende Kontorer fra 1. Jan. 1939 henlægges under Økonomidirektørens direkte Ledelse. Fra samme Dato genoprettes Stillingen som Direktør for Kommunens Lønnings- og Pensionsvæsen. (B. F. 1938—39 S. 483 f.).

I Borgerrepræsentationens Møde den 3. Novbr. 1938 har Magistraten fremsat Forslag om en ny Vedtægt for Kommunens Regnskabsvæsen og Revision, men Behandlingen af denne Sag er ikke afsluttet ved nærværende Kalenders Trykning.

Direktoratet for Regnskabsvæsenets Kontorer, der som ovenfor nævnt fra 1. Jan. 1939 er henlagt under Økonomidirektørens direkte Ledelse, er følgende.

1. *Budgetkontoret.* Ved Omorganisationen i 1937 bestemtes det, at dette Kontor skal behandle alle Sager vedrørende Budget, Arbejdsplan, Indhentelse af Indenrigsministeriets Samtykke til Kapitaludgifter og i det hele taget Sager vedrørende Kommunens centrale Finansledelse, i Forbindelse med Bestyrelsen af en stor Del af Kommunens Tilgodehavender, af Kommunens Selvforsikringer, af de under Magistratens 2. Afdeling henlagte Legater og Fonds samt Anvisning af en Række Tilskud.

2. *Kontoret for Stadens Laan.* Medens Optagelsen af nye Obligationslaan oprindelig henhørte under Magistratens 2. Afdelings Sekretariats Ressort, var den videre Administration af de optagne Laan overdraget Bogholderkontoret. Da dette i 1907 blev omorganiseret til et Direktorat, blev ogsaa Laanstiftelsen henlagt herunder, og da Arbejdet med Laanenes Administration stadig voksede, blev de herhen hørende Opgaver, som foran nævnt, i 1920 henlagt til et særligt under Direktoratet sorterende Kontor for Stadens Laan.

De Hovedopgaver, der paahviler Kontoret, er dels Forvaltning af Stadens Gæld (Optagelse af nye Obligationslaan, Indløsning af Obligationer og Kuponer, Udtrækning af Obligationer, Noteringsinstituttet, Indskrivningsinstituttet samt Forvaltning af Kommunens Prioritetsgæld og Bankhæftelser), dels Forvaltning af Kommunens Kassebeholdning (Kontantbeholdningens Anbringelse og Forrentning, Mellemværende med Kommunens Bankforbindelser, Køb og Salg af Obligationer). Regulativ for Indskrivning af Obligationer af Staden Københavns Laan er i senest ændret Form udfærdiget den 1. Septbr. 1938.

Kommunens samlede Laanegæld var den 31. Marts 1938: Kr. 573.150.564 (heraf Prioritetsgæld og Bankhæftelser Kr. 83.042.436).

3. *Hovedbogholderikontoret.* Ved Omorganisationen i 1937 fik dette Kontor følgende Opgaver: Førelsen af Kommunens Centralbogholderi, Aflæggelsen af Kommunens Aarsregnskab, Varetagelsen af Kassekontrollen ved Stadens Hovedkasse, af Kontrollen med Institutionernes Anvisning paa Hovedkassens Bankbeholdninger og med deres indbyrdes Likvideringer samt endelig Virksomheden som en Art »Organisationskontor«, hvorfra Impulser til Forbedringer af Kommunens Regnskabsvæsen stadig kan udgaa og formidles.

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør Direktoratets samlede Antal fast ansatte Tjenestemænd 21 og Antallet af andre ansatte 6.

Regnskab 1937—38: Udg. Kr. 176.831. *Budget* 1938—39: Udg. Kr. 190.040 (Bilag 10).

Litteratur: Aarlig Fortegnelse over Staden Københavns Laan udgivet siden 1927.

Ledelse:

Økonomidirektør:
Koed, Holger (se S. 58).

1. Budgetkontoret.

Kontorchef (2):
Tobiesen, Poul L.

Fuldmægtig (5):
Tjørnehøj, Erik P. F.

2. Kontoret for Stadens Laan.

Kontorchef (2):
Fræmohs, Albert.

Fuldmægtig (5).
Gjeddebæk, Harald.

3. Hovedbogholderikontoret.

Kontorchef (2):
Gjødesen, Niels C. P.

Kassekontrolør (4):
Zahle, Karen B., Frue.

Ekspeditionssekretær (4):
Jørgensen, Harry.

Staden Københavns Hovedkasse.

(Raadhuset, V. Tlf. 3800. Ekspeditionstid Kl. 10—14.)

I Reskript angaaende Stadens økonomiske Forfatning af 31. Maj 1814 bestemtes, at Kassevæsenet for København fremtidigt skulde ordnes saaledes, at der oprettedes en *Hovedkasse*, hvori alle Stadens Indtægter skulde indgaa, herunder ogsaa Opkrævningen af Skatter og Afgifter, og der fastansattes en *Kæmner;* i Kæmneriet ansattes desuden en Kasserer og en Bogholder.

Tidligere indgik Byens Indtægter dels til Kæmnerkassen, dels til en Del andre Autoriteter. Hvervet som Kæmner var dengang et borgerligt Ombud, hvortil der hvert Aar skete Valg. Kæmneren havde foruden Kassevæsenet ogsaa en Del andre kommunale Forretninger at varetage.

Ved Anordn. af 1. Jan. 1840 angaaende Kommunalbest. i København skete ingen Ændring i Reglerne for Kæmnerforretningernes Bestyrelse, men Udnævnelsen af Kæmner saavelsom Kasserer og Bogholder ved Stadens Hovedkasse overgik til Magistraten med kgl. Stadfæstelse; jfr. herved Amtsstueforordn. af 8. Juli 1840, bl. a. § 50 om at Regnskab over kgl. Skatter m. m. afgives af Kassereren ved Stadens Hovedkasse, samt Forordn. om Kasse- og Regnskabsvæsenet af 8. Juli 1840, bl. a. §§ 48 og 49.

Ved Organisationen af Kommunens Kasse- og Regnskabsvæsen i H. t. Vedtægten af 30. Decbr. 1857 oprettedes under Magistratens 2. Afdl. Embedet som *Hovedkasserer.* Vedrørende Organisationen af de tidligere under Kæmneren hørende Forretninger henvises til S. 65 f. og 218 f.

Hovedkassererens nærmeste Medhjælpere blev i Tidens Løb til en Underkasserer og en Fuldmægtig. De af den samlede Kommunalbestyrelse vedtagne Bevillinger bliver efter Anvisning af en Magistratsafdeling eller af en dertil vedtægtsmæssig autoriseret kommunal Institution effektueret af Hoved-

kassen, der i denne Henseende arbejder nøje sammen med den ved Hovedkassen værende Kassekontrol (der sorterer under Direktoratet for Stadens Regnskabsvæsen). Pengetransaktionen sker enten direkte mellem Hovedkassen og vedkommende Betaler eller Modtager eller afvikles i Mellemregning mellem Hovedkassen og Institutionen, der har afgjort Ind- eller Udbetalingen med Vedkommende.

Hovedkassen er for flere Institutioner Opbevaringssted for deponerede Effekter, saaledes vedrørende Leje og Forpagtningsafgifter af faste Ejendomme, Sikkerhedsstillelser, som Entreprenører og Leverandører ifølge Kontrakt med Kommunen afgiver, og Værdieffekter i forskellige andre Øjemed.

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør Hovedkassens samlede Antal fast ansatte Tjenestemænd 7.

Regnskab 1937—38: Udg. Kr. 61.340. *Budget* 1938—39: Udg. Kr. 66.984. (Bilag 10).

Hovedkasserer (2 + B):
Felbo, Immanuel, (Depotafdelingen samt Ind- og Udbetalinger over 10.000 Kr.).

Underkasserer (4):
Jerner, Gotfred (Udbetalingskassen).

Fuldmægtig (5):
Schieltved, Aage C. L. (Indbetalingskassen).

Direktoratet for Stadens administrative Revision.

(Farvergade 27, K. Tlf. 16.600. Ekspeditionstid Kl. 10—15).

Den administrative Revision oprettedes ved Kommunalbest. Beslutn. af 17. Juni 1907 (B. F. 1906—07, S. 2236 f., 2277 f.; 1907—08, S. 511 f.) som et integrerende Led af Direktoratet for Stadens Hovedbogholderi og Revision.

Revisionens Arbejde foregik paa Grundlag af Instruks af 24. Juni 1907 for de administrative Revisorer (B. F. 1906—07, S. 741) med Tillæg af 19. Juli 1911, og lededes direkte af Direktøren for Stadens Hovedbogholderi og Revision indtil der pr. 1. April 1933 blev oprettet en Stilling som Kontorchef i den administrative Revision (B. F. 1932—33, Till. S. 297, 313 f.).

Instruksen af 1907 afløstes af nye Bestemmelser i Regnskabsregulativet af 2. Januar 1928, hvis Bestemmelser angaaende den administrative Revision overførtes i Hovedsagen uforandret til den nugældende Vedtægt for Københavns Kommunes Regnskabsvæsen og Revision, der vedtoges af Kommunalbestyrelsen den 26. Marts 1934 og stadfæstedes af Indenrigsmin. den 13. Aug. 1934 med Gyldighed fra og med Regnskabsaaret 1933—34 (B. F. 1933—34, S. 1808, Till. S. 569).

Revisionens Opgaver er fastsat i denne Vedtægts Afsnit IV, §§ 16—20; Omraadet er samtlige Kommunens regnskabsførende Institutioner med Undtagelse af Belysningsvæsenet og Forsørgelsesvæsenet, der begge har egen intern Revision. Revisionen af Institutionerne foregaar paa Stedet, hvor Hovedbøgerne føres og med Benyttelsen af det der foreliggende Materiale, og Revisorerne kan

forlange sig meddelt alle saadanne Oplysninger og forelagt alle saadanne Aktstykker, som efter Revisionens Skøn er af Betydning for Regnskabernes Prøvelse. Det paahviler Revisionen at kontrollere de af Institutionerne i Henhold til Regnskabsvedtægtens §§ 8—9 fremsendte maanedlige Regnskabsuddrag, herunder navnlig at paase, at Uddragene er i Overensstemmelse med Institutionernes Bogføring, samt at der findes behørig Legitimation for de i Stadens Hovedkasse ind- og udbetalte Beløb, og i det hele taget foretage de for en forsvarlig Revision af Kommunens Kasse- og Regnskabsvæsen fornødne Undersøgelser. Om Resultatet af Revisionen gives Indberetning til vedkommende Borgmester.

Ved Kommunalbestyrelsens Beslutning af 8. Juli 1937 blev den administrative Revision fra 1. Oktbr. 1937 udskilt fra Direktoratet for Stadens Hovedbogholderi og Revision, og etableret som et selvstændigt Direktorat under Magistratens 2. Afdeling (B. F. 1937—38, S. 816 f.). Pr. 1. April 1938 henlagdes Direktoratet for Stadens administrative Revision under Overborgmesterens Afdeling (B. F. 1937—38, S. 2415).

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør Direktoratets samlede Antal fast ansatte Tjenestemænd 28 og Antallet af andre ansatte 14.

Regnskab 1937—38: Kr. 161.973,90. *Budget* 1938—39: Udg. Kr. 244.539 (Bilag 10).

Direktør (1):

Georg, Carl.

Sekretariat og Ekspeditionskontor.

Ekspeditionssekretær (4):

Frederiksen, Viggo.

1. Revisionskontor.

Kontorchef (2):

Manscher, Niels.

Revisorer (4)

Christensen, Niels (Skatteværsenet, Statistisk Kontor, Stadskonduktøren, Bygningskommissionen, Kørselsafdelingen og Haandværksafdelingen).

Andersen, Carl (Hovedbogholderiet, Budgetkontoret, Kassekontrollen ved Stadens Hovedkasse, Mag. 2. Afd.s Legater, Thorvaldsens Museum og Kapitalregnskaber).

Bomholtz, Edvin (Kontoret for Stadens Laan, Direktoratet for Stadens faste Ejendomme, Bidstrup Skovdistrikt og Kommunens Beboelsesejendomme).

Revisorer (5):

Andersen, Poul (Stadslægen, Sundhedskommissionen, Stadsingeniørens Direktorat og Stadsarkitektens Direktorat).

Klitsøe, Ejnar, kst. (Lønningsdirektoratet, Centralarbejdsanvisningskontoret og Sporvejene).

2. Revisionskontor.

Kontorchef (2):

Nielsen, Erhardt.

Revisorer (4):

Altorp, Francis (Hospitalsvæsenet).

Kongsdam, Heinrich (Torveværsenet og Vandforsyningen).

Lauridsen Vang, Aage, kst. (Magistratens 1. Afdelings Sekretariat, Stadsarkivet, Bymuseet, Biblioteksvæsenet, Psykoteknisk Institut og Begravelsesvæsenet).

Revisorer (5):

Berthelsen, Verner (Raadhusforvalterens Kontor, Folkekøkkenerne og Brandvæsenet).

Persson, Aksel (Skoleværsenet).

Direktoratet for Københavns Skattevæsen.

(Hans Nansens Gaard, Gyldenløvesgade 15, V.
Tlf. 870. Ekspeditionstid Kl. 10—15.)

Københavns Skatteadministration blev ved Vedt. af 30. Decbr. 1857 samlet under Magistratens 2. Afdeling, hvor Forretningerne deltes mellem Hovedbogholderiet, Kæmnerkontoret, Stadskonduktøren og Formanden for Rodemestrene, se nærmere herom Afsnittet Stadskonduktørembedet, S. 218 f. Denne Ordning varede dog kun i faa Aar, idet Kommunalbest. den 23. Septbr. 1861 vedtog at oprette et særskilt *Skattekontor* (B. F. 1861—62, S. 108 f.). Kontorchefen for Skattekontoret skulde herefter overtage hele Beskatnings- og Afgiftsvæsenet efter Magistratens nærmere Bestemmelser. Grundene til denne Omordning var dels Indførelsen af en almindelig personlig Indkomstskat i København ved Lov af 19. Febr. 1861, dels Vanskelighederne ved at indordne de forskellige Kontorers Arbejde under en fælles Plan og under de givne Forhold at gennemføre en betryggende Kontrol med Oppebørselen.

Skattekontoret traadte i Virksomhed fra 1. Jan. 1862. Foruden den hidtidige Skatteadministration overtog Kontoret tillige som Sekretariat for den ved Loven af 1861 oprettede *Ligningskommission* Forarbejderne til Ligningen og den til denne hørende Korrespondance, ligesom det efter nogen Tids Forløb overdroges Kontorets Chef at udarbejde Forslag til Skatteansættelserne.

Ved Lov af 1. April 1887 blev Staden inddelt i Ligningsdistrikter, indenfor hvilke Skatteansættelserne skulde foretages af 4 af Borgerrepræsentationen valgte *Ligningsmænd* under Forsæde af et Medlem af Ligningskommissionen, og det blev paalagt Magistraten at drage Omsorg for, at der ydedes Ligningsmændene den fornødne Medhjælp ved selve Skatteligningen, ligesom alle Ekspeditioner vedr. denne nu skulde ske ved Magistratens Foranstaltning. Ligningskommissionen — til hvilken Magistraten ligeledes skulde yde den nødvendige Medhjælp — blev 1. Klageinstans for Ligningsmændenes Ansættelser og kom fremtidig til at bestaa af Borgmesteren og Raadmanden for Magistratens 2. Afdeling samt 3 Borgerrepræsentanter.

I Forbindelse med denne Omordning vedtog Kommunalbest. den 18. Juli 1887 *Vedtægtsbestemmelser for Ordningen af Bestyrelsen af Stadens Skattevæsen* (B. F. 1887—88, S. 420 f.). Iflg. disse skulde fra 1. Jan. 1888 ansættes en Inspektør for Stadens Skattevæsen, og under ham henlægges Varetagelsen dels af de Sager, der hidtil havde henhørt under Skattekontoret, dels de Forretninger vedr. Paaligningen af Indkomstskatten, for hvis Udførelse Magistraten efter Loven af 1. April 1887 skulde drage Omsorg. Skatteinspektørens Myndighedsomraade og Forhold til Magistraten skulde fastsættes af denne.

Skattekontoret blev herefter inddraget fra 1. Jan. 1888 og afløst af *Københavns Skatteinspektorat*, under hvilket Navn Institutionen virkede indtil 1. April 1898, da Skattevæsenets Chef i H. t. den af Kommunalbest. den 21. Marts 1898 vedtagne Lønreform (B. F. 1897—98, S. 1684 f., 1799 f.) fik Benævnelsen Direktør for Skattevæsenet. Institutionens Navn har siden da været *Direktoratet for Københavns Skattevæsen.*

Da Indkomst- og Formueskatten til Staten blev indført ved Lov af 15. Maj

1903, kom denne Lovs Regler angaaende Ligningsmyndighederne ikke til at gælde for København, hvor man ønskede at gøre Brug af det allerede bestaaende Ligningssystem. Det blev derfor i Loven bestemt, at Forholdene her skulde ordnes ved Anordn. efter Forhandling med Kommunalbest. I Følge den derefter udstedte *Anordn. af 22. Oktbr. 1903* skulde Skattedirektoratet udarbejde Forslag saavel til Ansættelsen af den skattepligtige Indkomst og Formue som til Afgørelsen af Klager over de skete Ansættelser, ligesom ogsaa Forretningerne iøvrigt vedr. Indkomst- og Formuebeskatningen direkte henlagdes under Direktoratet. Medens der ikke ved Anordn. skete nogen Forandring med Hensyn til Ligningsmændene, blev Ligningskommissionens Navn forandret til *Skatteraad* (se S. 50) og Medlemmernes Antal forøget med 2, valgt af Finansministeriet. Denne Ordning er siden opretholdt i Loven af 18. April 1910 om Indkomstskat til Kbhvns. Kommune og de som Følge af Statsskattelovens Revision udstedte Anordninger, sidst i *Anordn. af 20. Juli 1922.*

Ligningskommissionens Afgørelser kunde indankes for en Overligningskommission og Skatteraadets for et Overskatteraad indtil 1912, da Statsskatteloven af 8. Juni oprettede et for hele Landet fælles Landsoverskatteraad, der ved Lov Nr. 108 af 31. Marts 1938 er afløst af Landsskatteretten.

Ved Lov af 15. Maj 1903 om Ejendomsskyld til Staten blev oprettet *Vurderingsraad* til Vurdering af faste Ejendomme. Vurderingsraadene — i hvis Forretninger Skattedirektoratet ikke deltager — bestaar af en af Finansministeriet valgt Vurderingsformand og 2 af Kommunalbest. valgte Vurderingsmænd (se ang. Vurderingsmændene B. F. 1930—31, S. 508 f.). De foretagne Vurderinger kan nu indankes for den ovenfor nævnte Landsskatteret.

Ved Skattekontorets Oprettelse kom dets Chef ogsaa til at forestaa *Skatteoppebørselen*, hvorunder navnlig hørte Skatteopkrævningen og Optagelsen af Mandtal til Brug ved Ligningen af personlig Skat og en Del af de øvrige Skatter. Oppebørselforretningerne besørgedes fra gammel Tid af Stadens *Rodemestre*[1]). Bestillingen var oprindelig et borgerligt Ombud, der maatte udføres uden Vederlag, men efterhaanden blev der tillagt Rodemestrene Procenter af de opkrævede Skatter. Ved Vedt. af 1857 fastsattes Lønnen til 2 pCt. Der skulde i hvert Kvarter være 2 Rodemestre, som var solidarisk ansvarlige for de Kvarteret vedr. Forretninger.

Efterhaanden som Stadens Indbyggerantal steg, voldte det betydelige Vanskeligheder at tilpasse dette gamle Oppebørselssystem efter Tidens Behov. I 1871 blev Stadens Kvarterer bl. a. af Hensyn til Oppebørselsdistrikternes Regulering delt i *Roder*[2]), men Procentlønnen vanskeliggjorde de tiltrængte Distriktsomlægninger. For at komme ud over denne uheldige Tilstand og begrænse Omkostningerne ved Oppebørselen vedtog Kommunalbest. i 1899 *Vedtægtsbestemmelser for Skatteoppebørselen i København*, hvori fastsattes, *at* Rodemestrene fremtidig skulde lønnes dels med fast Gage, dels med $^1/_4$ pCt. af de opkrævede Skatter, *at* Dobbeltdistrikterne efterhaanden skulde omlægges, saa-

[1]) Navnet stammer fra Stadens Inddeling i Rodemaal i Slutningen af det 15. Aarh.; forinden brugtes Betegnelsen Fjerdingsmand efter en ældre Inddeling i Fjerdinger (O. Nielsen, Kbhvns. Historie I, S. 123 f.). Rodemestrene dannede forhen et Lav med en Oldermand i Spidsen (se herom nærmere F. Molde: Kbhvns. Skattevæsen 1862—1912 i Historiske Meddelelser om Kobenhavn 3., S. 363 f.).

[2]) Rodernes Folketal findes anført i Tabel 3, S. 317 f.

ledes at der i hvert Distrikt kun blev 1 Rodemester, samt *at* der til Medhjælp for Rodemestrene skulde ansættes Rodemesterassistenter og Rodemestermedhjælpere (B. F. 1898—99, S. 1839 f.; 1899—1900, S. 777 f.).

I 1904 rejste Borgerrepræsentationen Spørgsmaalet om Oprettelsen af faste Skattekontorer, men da Magistraten og Skattedirektoratet paa det daværende Tidspunkt ikke kunde tilraade en saadan Reform, blev den i 1899 vedtagne Ordning bibeholdt, idet dog den sidste Rest af Rodemestrenes Procentløn bortfaldt i 1906 (B. F. 1905—06, S. 2247 f., Till. S. 623 f.; 1906—07, S. 659 f., 791). I 1917 blev Spørgsmaalet om en Omordning af Skatteoppebørselen rejst paany, og Magistraten henviste nu Sagen til en Kommission, som afgav Betænkning i 1919 og foreslog, at der i hver Bydel skulde oprettes enkelte store Oppebørselskontorer, hvortil Rodemesterforretningerne skulde henlægges. Kommissionen fandt det dog ønskeligt, at der, forinden den endelige Afgørelse blev truffet, ved Oprettelsen af Forsøgskontorer blev indhøstet Erfaringer angaaende Forslagets Virkninger i Praksis. Kommunalbest. vedtog da (B. F. 1919—20, S. 41 f., 146, 2938 f., 2952) fra 1. Juli 1920 forsøgsvis at oprette 3 store Oppebørselskontorer, og hertil kom i de følgende Aar yderligere 11 større og mindre Kontorer. Omordningen blev derefter endelig gennemført ved en af Kommunalbest. den 26. Febr. 1925 vedtagen *Reform af Skatteoppebørselen* (B. F. 1924—25, S. 1837 f., 2276 f., Till. S. 551 f.).

Vedtægtsbestemmelserne af 1899 afløstes nu fra 1. April 1925 af *Vedtægtsbestemmelser for Rodeforvaltningen i København.* Herefter henlagdes Opkrævningen af Skatter og Afgifter til *Rodekontorer* under Direktoratet for Kbhvns. Skattevæsen, og samtidig bortfaldt den ambulante Skatteopkrævning; Kommunalbest. skulde dog kunne anvise andre Indbetalingssteder ved Siden af Rodekontorerne (Bankindbetaling og Postgirering). Rodemesterkontorer kunde opretholdes, hvor og saalænge dette skønnedes nødvendigt. 31 Rodemesterposter omnormeredes til Stillinger som Inspektør og Kasserer paa Rodekontorerne. De overtallige Rodemestre overgik til Tjeneste paa Rodekontorerne som Medhjælpere for Lederne; ledige Rodemesterposter skulde fremtidig inddrages. De personelle Rammer for Rodekontorerne blev endelig fastlagt ved Kommunalbestyrelsens Vedtagelse af 6. Febr. 1936, som bl. a. ændrede Benævnelsen for Lederne af Rodekontorerne til Kontorchef.

Reformen gik endvidere ud paa, at de Stadens faste Beboere paalignede Skatter til Stat, Kommune og Kirke, som hidtil var blevet opkrævet kvartalsvis, fremtidig skulde betales i 10 lige store Rater i Maanederne Juli—November og Januar—Maj. Reglerne i saa Henseende blev givet ved *Anordn. af 30. Marts 1925.*

Bankindbetaling af Skat blev indført fra 4. Maj 1926 (B. F. 1925—26, S. 2375 f., 2533 f.), *Postgirering* af Skat fra 1. Juli s. A.

Angaaende Oppebørselsvæsenet skal endvidere anføres, at Kommunalbest. i 1922 jH. t. Lov af 30. Juni s. A. om Ændringer i Retsplejeloven vedtog at lade Skatteudpantningen foretage af Oppebørselspersonalet som Pantefogeder (B. F. 1922—23, S. 1319 f., 1783), og ved Lov Nr. 185 af 23. Juni 1932 indførtes fra 1. Jan. 1933 den Bestemmelse, at Udpantning for Skatter og Afgifter, der opkræves ved Kommunens Foranstaltning, *alene* foretages af

kommunale Pantefogeder i de Kommuner, hvor saadanne er ansat, uanset om Udpantningen angaar de i Kommunen paalignede Skatter og Afgifter eller Restancer fra andre Kommuner. Herved forøgedes Kbhvns. Skattevæsens Udpantningsvirksomhed med et større Antal Udpantningsforretninger for fremmede Kommuner.

Med Hensyn til de af Kbhvns. Skattevæsen forvaltede Skatter og Afgifter har Lovgivningen i store Træk formet sig paa følgende Maade:

Ved *Loven af 19. Febr. 1861* gennemførtes en indgribende Omordning af de kommunale Skatter i København. Der blev ved denne Reform dels indført en almindelig Indkomstskat for Stadens faste Beboere, dels foretaget en Regulering og Fiksering af Skatterne paa faste Ejendomme.

Indkomstskatten afløste den summarisk paalignede Nærings- og Hjælpeskat. Ligningen skulde ske paa Grundlag af Selvangivelse efter faste Regler for Opgørelsen af Indkomsten. Skatten kunde højst udskrives med 3 pCt.; i Indtægter under 2400 Kr. skete et skattefrit Fradrag.

Ejendomsskatterne var hidtil blevet opkrævet hver til sit særlige Formaal med skiftende Beløb efter Aarets Behov. Loven af 1861 afskaffede dette »Skuffesystem« og fastsatte bestemte ubevægelige Takster for Ejendomsskatterne, men bibeholdt iøvrigt i Grundtrækkene den gamle Ordning med tilhørende Beregningsgrundlag. De tidligere Særskatter blev sammendraget i to Hovedskatter: Grundskatten og Arealskatten, og desuden skulde som hidtil svares en Brolægningsskat[1]).

Foruden Indkomstskatten og de faste Ejendomsskatter udskrev Kommunen ved Skattekontorets Oprettelse forskellige andre Skatter og Afgifter, af hvilke de væsentligste var Brændevinsskat og Skat af Billard- og Keglebanehold iflg. Næringsloven af 29. Decbr. 1857 samt Skat iflg. Vandforsyningsloven af 30. Novbr. 1857 af Vand til Næringsbrug og andet Brug, som ikke omfattedes af den i Arealskatten indregnede Vandskat. Skattekontoret beregnede og opkrævede endvidere Bygningsafgiften og Rangskat til Staten, for hvilken Kommunen dengang som nu tildels varetog Oppebørselen af Skatter og Afgifter, der andetsteds er henlagt til Amtstuerne. Desuden henhørte under Skattekontoret Opkrævningen af kirkelige Afgifter samt Hesteskat til Fødselsstiftelsen og Brandkontingent til Landbygningernes Brandforsikring.

I Tiden fra 1862 til 1902 skete der ingen større Forandringer med Hensyn til Skattelovgivningen. Foruden Omordningen af Ligningsvæsenet ved Loven af 1. April 1887 blev i dette Tidsrum kun gennemført to Ændringer af væsentlig Betydning: Ved Lov om Kbhvns. Brandvæsen af 15. April 1868 blev givet nye Regler for faste Ejendommes Deltagelse i Udgifterne ved Brandvæsenet, og ved Lov om Brændevinshandel af 2. Juli 1870 blev indført mere vidtgaaende Bestemmelser angaaende Brændevinsskatten.

Endvidere blev det ved Lov af 1. April 1888 bestemt, at Ligningen af Bidrag til Sognekirkerne i København skulde ske i Tilslutning til den kommunale Indkomstskat.

Efter 1902 er Skattelovgivningen derimod undergaaet store Forandringer. Den *15. Maj 1903* udstedtes 3 nye betydningsfulde Skattelove: *Lov om*

[1]) Se nærmere Kbhvns. Kommunalkalender 1931, S. 100.

Ændringer i og Tillæg til de gældende Regler for den kommunale Beskatning, Lov om Indkomst- og Formueskat til Staten og *Lov om Ejendomsskyld til Staten.*

Ved førstnævnte Lov blev udenbysboende erhvervsdrivende og Ejendomsbesiddere samt Aktieselskaber o. l. fra 1. April 1904 inddraget under den kommunale Indkomstskat. Derimod fastholdtes den hidtidige Norm for Beregningen af Indkomstskatten af Stadens faste Beboere, endog med en Nedsættelse af Skattens Maksimum til 2,5 pCt. Den fra samme Tidspunkt gældende Lov om Indkomst- og Formueskat til Staten, der ligeledes omfattede Aktieselskaber, indførte Beskatning efter stigende Skala, dog ikke for Selskabsskatten og Formueskatten. Loven indeholdt mere indgaaende Regler for Opgørelsen af den skattepligtige Indkomst end den kommunale Lov af 1861; de nye Regler i saa Henseende blev ved Anordn. af 22. Oktbr. 1903 ogsaa bragt til Anvendelse for den kommunale Indkomstskat.

Ved Loven om Ejendomsskyld ophævedes fra 1. Juli 1904 Bygningsafgiften til Staten samt Hartkornsskatterne, der i København kun gjaldt for de udenbys Ejendomme og for disse var blevet udredet af Kommunens Kasse siden 1857. Ejendomsskylden blev paalagt efter Ejendommens samlede Værdi i Handel og Vandel. Ved Loven af 1903 angaaende den kommunale Beskatning fik København Ret til i Forbindelse med Ejendomsskylden til Staten at udskrive *en kommunal Ejendomsskyld* med nærmere Regler for en gradvis Udjævning af Forskellen mellem de enkelte Ejendommes hidtidige Bygningsafgift til Staten og den samlede Ejendomsskyld. Denne kommunale Ejendomsskyld blev indført fra 1. Juli 1905[1]) ved en af Kommunalbest. d. 25. April 1905 vedtaget Vedt. (B. F. 1905—06, S. 99 f., 219, Till. S. 81 f.). Iøvrigt skulde Ejendomsskatterne vedblivende svares efter Loven af 1861.

Da de kommunale Skatteændringer af 1903 viste sig finansielt utilstrækkelige for København, indsendte Kommunalbest. i 1907 til Indenrigsmin. et Forslag til Lov om Indkomst- og Formueskat til Kbhvns. Kommune med progressiv Rateskala for Indkomstskatten af Stadens faste Beboere og bevægelig Skatteudskrivning. Endvidere fremsendtes i 1908 et Forslag til Lov om Ejendomsskatterne i København, hvorefter bl. a. skulde indføres en Grundværdistigningsafgift.

Medens Lovforslaget om Ejendomsskatterne ikke blev fremmet, blev under *18. April 1910* udstedt en *Lov om Indkomstskat til Kbhvns. Kommune* efter de af Kommunalbest. foreslaaede Principper, dog uden Formueskat og med mindre Bevægelighed for Skatteudskrivningen. Forinden havde Kommunen ved Lov af 1. April 1909 om Foranstaltning i Anledning af den ekstraordinære Arbejdsløshed faaet Ret til for 1909—10 at forhøje Indkomstskatten til $2^3/_4$ pCt.

Af andre *Ændringer vedr. den kommunale Indkomsskat* skal anføres: Ved Lov af 23. Jan. 1914 blev givet supplerende Bestemmelser angaaende Skatteudskrivningens Bevægelighed. Ved Lov af 22. Decbr. 1915 om Dyrtidsforanstaltninger blev indført en siden opretholdt Bestemmelse om Forskelsskat for Personer, som en Del af Aaret tager Ophold i en Kommune med lavere

[1]) For Tiden 1. Juli 1904—30. Juni 1905 opkrævedes Bygningsafgiften for Kommunens Regning mod, at denne skulde tilsvare Ejendomsskylden til Staten.

Skat end Hovedopholdskommunen. Ved Lov af 20. Marts 1918 blev Erhvervsskatten udvidet til udenbysboende, som er Bestyrelsesmedlem for eller fast ansat i private Virksomheder i Kommunen eller er ansat under denne. Ved *Lov af 22. Decbr. 1919* gennemførtes en *Ændring af Rateskalaen*, jfr. nu Lov af 30. Jan. 1925. Ved *Lov af 29. Marts 1924 vedr. personlig Skat til Kommunen* blev Reglerne angaaende Pligten til at svare Opholdsskat (herunder Forskelsskat), Erhvervsskat og Selskabsskat revideret og samlet i en enkelt Lov.

De heri givne Regler er undergaaet betydningsfulde Ændringer ved *Lov Nr. 28 af 18. Febr. 1937*, der bl. a. forhøjede Maksimum for Beskatning af Aktieselskaber o. l. fra 3 til 5 pCt. og indførte et nyt System for Erhvervsbeskatningen, hvorefter den erhvervsskattepligtige Indtægt beskattes efter samme Maalestok, som er gældende for Erhvervskommunens egne Beboere. Mellem København og Frederiksberg og mellem København og Gjentofte Kommuner er Erhvervsbeskatningen bortfaldet i H. t. *Lov Nr. 84 af 31. Marts 1937 om økonomisk Udligning mellem disse Kommuner.*

Vedrørende Ændringer *i de kommunale Ejendomsskatter* skal bemærkes, at i 1921 fremsendte Kommunalbest. et nyt, af en Kommission udarbejdet Forslag til en Reform af Ejendomsskatterne. Heller ikke dette Forslag blev gennemført, men en Del af dets Bestemmelser blev indarbejdet i *Loven af 31. Marts 1926 om kommunale Ejendomsskatter*, hvorved det endelig lykkedes at tilvejebringe et nyt Grundlag for Ejendomsbeskatningen i København. Arealskatten, Grundskatten, Brolægningsskatten og den hidtidige kommunale Ejendomsskyld blev nu afløst af en Grundskyld paa Grundværdien og en Ejendomsskyld paa den skyldpligtige Del af Bygningsværdien[1]) paa Grundlag af Vurderingerne til Stats-Ejendomsskyld. Dog blev den under Arealskatten indbefattede Vandskat erstattet med en Afgift for Vandforsyning, fastsat af Kommunalbest. Paa Ejendomme, hvis Skattebyrde formindskedes ved den nye Ordning, blev midlertidig lagt en Tillægsskat, medens Ejendomme, hvis Skattebyrde forøgedes, kun gradvis skulde gaa over til fuld Skat. De nærmere Overgangsregler samt Bestemmelser angaaende den kommunale Grundstigningsskyld blev fastsat i en af Kommunalbest. den 16. Decbr. 1926 vedtaget Vedt. (B. F. 1926—27, S. 1282 f., 1887 f.). De for Grundskyld og Ejendomsskyld fritagne offentlige Ejendomme svarer som Bidrag til Vejudgifter en Dækningsafgift; de herom gældende midlertidige Regler (B. F. 1928—29, S. 60 f.), er fra 1. April 1931 afløst af en af Kommunalbest. den 19. Novbr. 1931 vedtaget Vedt. for Opkrævning af Dækningsafgift (B. F. 1931—32, S. 934 f.). Vandafgiften blev indtil videre fastsat til $^3/_{10}$ af den hidtidige Arealskat, beregnet efter det til enhver Tid værende Etageareal (B. F. 1926—27, S. 158 f.).

Endelig kunde der i H. t. Lov af 31. Marts 1926 fra 1. April 1932 opkræves en kommunal Grundstigningsskyld, der nu er blevet erstattet med den ved *Lov Nr. 202 af 20. Maj 1933* indførte nye Grundstigningsskyld, hvoraf Halvdelen tilfalder Kommunen og Halvdelen Staten, idet dog Stat og Kommune hver især oppebærer den fulde Afgift af egne Ejendomme.

Loven af 1903 om Indkomst- og Formueskat til Staten er revideret gentagne Gange, bl. a. er indført stigende Skalaer for Formueskatten og Selskabs-

[1]) Som Bygningsværdi anses Forskellen mellem Ejendommens Totalværdi og Grundværdien.

skatten samt Pligt til Selvangivelse af Formuen. De nugældende Regler er givet i *Lov af 10. April 1922 om Indkomst- og Formueskat til Staten*, jfr. Anordn. af 20. Juli 1922, Anordn. af 30. Marts 1925 og Lov Nr. 304 af 22. Decbr. 1927 samt Lov Nr. 102 af 31. Marts 1933 om Ændringer i Loven af 1922.

I Ejendomsskylden til Staten blev ved *Lov af 7. Aug. 1922 om Beskatning til Staten af faste Ejendomme* gennemført den principielle Ændring, at Grundværdien beskattes med en højere Sats end den skyldpligtige Del af Bygningsværdien.

Foruden de ordinære personlige Skatter til Stat og Kommune blev i Tiden fra 1915—21 og 1924—25 samt for $19^{37}/_{38}$ og $19^{38}/_{39}$ opkrævet en Række *særlige Skatter* paa Indkomst og Formue (Dyrtidsskat, Merindkomstskat, Tillægsskat, overordentlig Skat og Valutaskat). Endvidere er i Aarene $19^{31}/_{32}$—$^{38}/_{39}$ til Staten opkrævet Tillæg til Indkomstskatten og (i særlige Tilfælde) Formueskatten i H. t. forskellige Love om ekstraordinære Foranstaltninger i Anledning af Landbrugskrisen m. v.

En betydningsfuld Nyordning inden for Beskatningen er tilvejebragt ved den i H. t. *Lov Nr. 100 af 14. April 1937* oprettede *Udligningsfond*, hvis Midler tilvejebringes ved fælleskommunale Skatter paa Indkomst, Formue og fast Ejendom, der udskrives Landet over efter ensartede Regler. For den fælleskommunale Indkomstskat gælder det særlige, at den svares efter to forskellige Rateskalaer, den ene for Familieforsørgere, den anden — og højere — for Ikke-Familieforsørgere. De fælleskommunale Ejendomsskatter beregnes og opkræves under eet med Grundskyld og Ejendomsskyld til Staten. Udligningsfonden yder Kommunerne Tilskud til Udgifterne til sociale Formaal, Skolevæsen og Hospitalsvæsen.

Af andre Forandringer i Skattelovgivningen efter 1902 skal nævnes:

Ved Lov af 18. April 1910 om Kørsel med Motorvogne indførtes en *Afgift af Motorvogne*. Afgiften er senere undergaaet betydelige Forhøjelser og Forandringer. Nu opkræves iflg. Lov Nr. 135 af 28. April 1931, jfr. Lov Nr. 122 af 23. Marts 1932 og Lov Nr. 112 af 6. April 1933 en Vægtafgift af Motorkøretøjer og en Benzinafgift, hvoraf en Part tilfalder Kbhvns. Kommune tilligemed en Part af den ved Lov af 20. Decbr. 1924 hjemlede Omsætningsafgift af Motorkøretøjer, jfr. Lov Nr. 134 af 28. April 1931. For Kbhvns. Vedkommende beregner og opkræver Skattedirektoratet Vægtafgiften.

Ved Lov af 13. Maj 1911 indførtes en *Afgift af offentlige Forestillinger og Fremvisninger*; samtidig bortfaldt en Afgift til Fattigvæsenet af Skuespil og Kunster i H. t. Fattigplanen af 1. Juli 1799. Afgiften af offentlige Forestillinger og Fremvisninger svares nu efter Lov af 1. April 1922 og opkræves af Skattedirektoratet, $^1/_3$ af Afgiften tilfalder Kommunens Kasse.

Ved Lov af 10. Maj 1912 om Beværtning og Gæstgiveri samt om Handel med stærke Drikke blev givet nye Regler angaaende Brændevinsskatten. Der indførtes en almindelig *Afgift for Udskænkning af og Handel med stærke Drikke*, lignet efter Omsætningens Størrelse. En Revision af Loven af 1912 skete ved Lov af 29. Marts 1924. Nu er Afgiften for Udskænkning af og Handel med stærke Drikke ved Lov af 22. Marts 1930 blevet afløst af en Afgift til Stat og Kommune paa Omsætning af stærke Drikke. Der er tillagt Kbhvns.

Kommune $^1/_3$ af det samlede Afgiftsbeløb, som indgaar fra de i Kommunen beliggende afgiftspligtige Virksomheder. Afgiften opkræves nu af Toldvæsenet.

Med Hjemmel i Beværterlovene af 1912 og 1924 er endvidere fastsat Afgifter for Tilladelse til Natbeværtning, Musiktilladelse, Dansetilladelse og Varietébevilling (Afgiften for Natbeværtning blev dog allerede indført 1888 ved et Tillæg til Politivedtægten). Disse Afgifter opkræves af Skattedirektoratet.

Ved Lov af 20. Marts 1918 indførtes en af vedkommende Forsørgers Skatteindtægt afhængig *Skoleafgift* for Undervisning i offentlige Mellemskoler og Gymnasier m. v., jfr. nu Lov af 30. Juni 1919 og Undervisningsmin. Bekendtg. af 3. Maj 1938.

Med Hensyn til de *kirkelige Afgifter* skete ved Lov af 14. April 1904 den Forandring, at Præste-, Degne- og Klokkerpenge — som indtil da i H. t. en Plakat af 1814 blev lignet paa hver enkelt Sognemenighed af en dertil nedsat Kommission af Sognemedlemmer — fremtidig skulde udskrives i Tilslutning til den kommunale Ligning ligesom Kirkebidraget. Senere er ved en Lønningslov af 28. Juli 1920, jfr. nu Lov af 28. April 1931, paabudt et Tillæg til Præste-, Degne- og Klokkerpengene. For Kirkebidraget gælder nu Lov Nr. 281 af 30. Juni 1922 om Kirkers Bestyrelse.

De kommunale Skatter og Afgifter i København samt de kommunalt forvaltede Skatter og Afgifter til Stat og Kirke m. m. androg:

	1863[1])	1902	1905—06[2])	1937—38
Til Kommunens Kasse:	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.
Indkomstskat	567	3.767	4.089	58.181
Ejendomsskatter af Grund og Bygninger[3])	1.396	4.880	6.396	21.238
Andre Skatter og Afgifter[4])	211	1.535	2.065	24.894
Ialt til Kommunen	2.174	10.182	12.550	104.313
Til Statskassen	614	1.714	3.903	81.662
Til andre Kasser[5])	46	140	308	25.373
Ialt	2.834	12.036	16.761	211.348

For Stadens faste Beboere har Hovedligningen vedr. den kommunale Indkomstskat stillet sig saaledes:

	1863	1902	1937—38
Antal Skatteydere	17.844	76.071	314.935
I pCt. af Indbyggerantallet	10,1	18,7	46,9
Ansat Indkomst 1000 Kr.	44.504	177.959	952.241
Paalign. Skat i pCt. af ansat Indkomst	1,24	2,41	5,48

[1]) Det første Regnskabsaar, hvori Indkomstskatten indgik for et helt Aar.
[2]) Det første Regnskabsaar, hvori Ejendomsskylden til Stat og Kommune indgik for et helt Aar.
[3]) Heri er medregnet den almindelige Vandskat (nu Vandforsyningsafgift).
[4]) Beløbene er ikke helt ensartede, idet enkelte kommunale Afgifter efterhaanden er overført til Skattebilaget fra andre Bilag. Under Beløbene er indbefattet nogle Afgifter og Kendelser, som ikke indbetales til Skattevæsenet. Paa den anden Side er ikke medregnet de af Skattevæsenet opkrævede Vej- og Kloakbidrag.
[5]) Heri er ikke medregnet Brandkontingent til Landbygningernes Brandforsikring.

For 1937—38 blev 4.168 erhvervsskattepligtige ansat til en Indkomst af 37 Mill. Kr. og 2637 Selskaber m. fl. til en Indkomst af 204 Mill. Kr. For 1905—06 blev 2328 erhvervsskattepligtige og 573 Selskaber m. fl. ansat til en Indkomst af henholdsvis 13 Mill. Kr. og 39 Mill. Kr.

Den sidste statistisk bearbejdede Vurdering til Ejendomsskyld pr. 1. Okt. 1936 omfattede 31.834 Ejendomme, hvis samlede Vurderingssum ansattes til 3.963 Mill. Kr., heraf Grundværdi 1.295 Mill. Kr. Pr. 1. Jan. 1904 udgjorde den samlede Vurderingssum 1.258 Mill. Kr.

Efterhaanden som Stadens Vækst, nye Skattelove og en mere intensiv Ligning forøgede Skattedirektoratets Arbejde, har det været nødvendigt at dele Forretningerne mellem flere ledende Tjenestemænd.

Ved en partiel Lønreform af 1906 blev oprettet 2 Stillinger som Ekspeditionschefer (Kontorchefer), af hvilke den ene forestod Ekspeditionskontoret, den anden Skatteligningen for faste Beboere, hvilke Omraader allerede i 1897 var delt i 2 Afdelinger, hver med sin Ekspeditionssekretær.

I 1906 blev dernæst ansat en Skattekontrollør til at bistaa Skattedirektøren ved Tilsynet med Rodemestrene. Stillingen blev i 1917 omnormeret til en Kontorchefspost i 2. Lønklasse (Chef for Kontrolkontoret).

I 1916 blev oprettet 2 Poster som Kontorchefer for Bogholderiet og for Ejendomsbeskatningen (2. Ekspeditionskontor) og i 1918 2 Poster som Kontorchefer i Skatteligningen (2. og 3. Ligningskontor). Ogsaa her drejede det sig om Omraader, som længe før Kontorernes Oprettelse var udskilt som særlige Afdelinger.

I 1919 blev — efter Forslag af den angaaende Oppebørselsvæsenet nedsatte Kommission — oprettet 2 Underchefsposter, en Oppebørselschef til at forestaa Regnskabs- og Oppebørselsvæsenet og en Vicedirektør til at deltage i den øvrige Ledelse (førstnævnte Stilling fik i 1920 ogsaa Benævnelsen Vicedirektør).

Stillingen som Chef for Kontrolkontoret nedlagdes ved Oprettelsen af Posten som Oppebørselschef, men den genoprettedes i 1920, dog nu under 3. Lønklasse indtil 1925, da den atter normeredes i 2. Lønklasse. Samme Aar blev 1. Ekspeditionskontor overført til Skatteligningen som 4. Ligningskontor og Benævnelsen for 2. Ekspeditionskontor ændret til Kontoret for Ejendoms- og Motorskatter.

Skattedirektoratets samlede Administrationsudgifter udgør iflg. *Regnskab* 1937—38: Kr. 2.688.308; *Budget* 1938—39: Kr. 3.001.424 (Bilag 10).

Litteratur: F. Molde: Kbhvns. Skattevæsen 1862—1912 i Historiske Meddelelser om København 3., S. 305 f. (Afhandlingen indeholder en udførlig Fremstilling af den københavnske Skattelovgivning og Skatteadministration i Aarene 1862—1912 og Tiden forud). Kbhvns. Kommunalkalender 1931, S. 96 f. (Skattevæsenets Udvikling er der behandlet noget udførligere end i nærværende Aargang). Betænkning vedr. København og Frederiksberg 1935 I., S. 29—32 og II. 305—370.

A. Centralforvaltningen.

(Hans Nansens Gaard, Gyldenløvesgade 15, V. Tlf. 870.
Ekspeditionstid Kl. 10—15, Kassen Kl. 10—14.)

Under Centralforvaltningen sorterer: Skattevæsenets almindelige Ledelse, Forretningerne vedr. Skatternes Paaligning og Beregning m. m., Centralbogholderi og -kasse samt Styrelsen af Rodeforvaltningen.

Centralforvaltningen er delt i 2 Afdelinger, hver forestaaet af en Vicedirektør: 1) Skatteligningen med 4 Kontorer, 2) Ejendoms- og Motorbeskatningen samt Regnskabs- og Oppebørselsvæsenet med 3 Kontorer.

Forslagene til Indkomst- og Formueansættelserne ved Hovedligningen samt Afgørelse af Klager til 1. Behandling udarbejdes af Ligningssekretærer, som sorterer direkte under Vicedirektøren for Skatteligningen. Som Ligningssekretærer fungerer Tjenestemænd indenfor hele Centralforvaltningen.

Ifølge Budgettet for 1938—39 udgør det samlede Antal Tjenestemænd under Centralforvaltningen 276. Antallet af andre ansatte i 1937 svarer til 100 helaarsbeskæftigede Personer.

I. *Skatteligningen.*

1. Ligningskontor. Ekspeditioner og Skatteberegninger vedr. Hovedligningen for Stadens faste Beboere. Andragender fra disse om Henstand med Skattebetalingen og Skattelempelse m. m. Skoleafgift og Rangskat.

2. Ligningskontor. Revision af afdøde Skatteyderes Skatteansættelser. Bøde- og Revisionssager samt Klager til 2. Behandling vedr. faste Beboere i 10.—19. og 31.—42. Ligningsdistrikt.

3. Ligningskontor. Beskatning af Selskaber, Foreninger, Stiftelser, Institutioner og Dødsboer. Bøde- og Revisionssager samt Klager til 2. Behandling vedr. faste Beboere i 1.—9. og 20.—30. Ligningsdistrikt.

4. Ligningskontor. Tillægsligninger og Skattefordelingssager med fremmede Kommuner vedr. faste Beboere. Erhvervsbeskatning. Forlystelsesskat. Restauratørafgifter for Billard- og Keglebanehold, Natbeværtning m. m.

II. *Ejendoms- og Motorbeskatningen samt Regnskabs- og Oppebørselsvæsenet.*

Kontoret for Ejendoms- og Motorskatter. De almindelige Skatter og Afgifter paa faste Ejendomme samt Afgift for særligt Vandforbrug, Klosetafgift, Vejafgift, Vandledningsbidrag, Kloakbidrag, Brandkontingent og Tiendeafløsning. Motorafgift. Hesteskat. Fritagelse for Hundeafgift.

Bogholder- og Kassererkontoret. Regnskabsførelsen og Regnskabsaflæggelsen vedr. Skatter og Afgifter til Kommune, Stat og Kirke. Kontrolbogholderi for Rodeforvaltningen. Tilrettelæggelse af Skattevæsenets Beretning og Budgetforslag. Betaling af Forlystelsesskat, Bøder og Efterskat, Motorafgift, Skat inkasseret af fremmede Jurisdiktioner m. m.

Kontrolkontoret. De centrale Forretninger vedr. Rodeforvaltningen, herunder Revision og Kassekontrol. Inkassation af Skatterestancer gennem fremmede Jurisdiktioner. Skatteudpantning i særlige Tilfælde, herunder Udpantning for fremmede Kommuners Restancer af Skatter og Afgifter.

Direktør (1 + B)
(Træffetid Kl. 11½—12½):
Christophersen, A.

I. Skatteligningen:
Vicedirektør (2 + B):
Toft, Edvard A.

1. Ligningskontor:
Chef (2):
Helmstedt, Otto L.

Ekspeditionssekretærer (4):
Kiil, Johannes H.
Plesner, Thorkild.

Fuldmægtige (5):
Bondesen, Betzi, Frk.
Svanholm, Hans.
Andersen, Tage.

2. Ligningskontor:
Chef (2):
Kønigsfeldt, Albert H.

Ekspeditionssekretærer (4):
Danielsen, Knud Boje.
Thomsen, Peter.

Fuldmægtige (5):
Henningsen, Viggo.
Mortensen, Niels P.
Lindegaard Hanson, Albert.

3. Ligningskontor:
Chef (2):
.....

Ekspeditionssekretærer (4):
Stjerngren, Einer J. A.
Albrectsen, Hans F. Leth.

Fuldmægtige (5):
Nielsen, Hans.
Schmidt, R. Hay.
Pedersen, Torben.
Juul, Svend.

4. Ligningskontor:
Chef (2):
Hermann, Jacques.

Ekspeditionssekretærer (4):
Rahbek, Alfred C.
Bredmose, Enevold.

Fuldmægtige (5):
Jacobsen, William.
Liisberg, Gunnar.

II. Ejendoms- og Motorbeskatningen samt Regnskabs- og Oppebørselsvæsenet:
Vicedirektør (2 + B):
Frigast-Hansen, Ejnar.

Kontoret for Ejendoms- og Motorskatter:
Chef (2):
Brodersen, Hans C.

Ekspeditionssekretær (4):
Jespersen, Jens Christian.

Bogholder- og Kassererkontoret:
Chef (2):
Andersen, Rasmus.

Ekspeditionssekretær (4):
Larsen, Hans P.

Fuldmægtig og Kasserer (5):
Sørensen, Karl.

Kontrolkontoret:
Chef (2):
Maagaard, Otto V. M. C. T.

Ekspeditionssekretærer (4):
Garde, Jacob N. A.
Simonsen, Anders J.

Fuldmægtige (5):
Olsen, Ove M.
Christensen, Ejner V.

B. Rodeforvaltningen.

(Rodekontorerne er aabne alle Hverdage Kl. 10—14 samt hver Fredag og de 4 sidste rettidige Indbetalingsdage for alm. personlig Indkomstskat tillige Kl. $17^1/_2$—$18^1/_2$)[1].

Under Rodeforvaltningen henhører: Den almindelige Opkrævning og Indrivning af Skatter og Afgifter og den dertil hørende Regnskabsførelse, Betaling af Belysningsregninger, Optagelsen af Ligningsmandtal, samt Indberetninger til Statistisk Kontor vedr. Prisstatistik og Statistik over ledige Lejligheder m. m.

I Rodeforvaltningen blev ved Oppebørselsreformen af 1925 oprettet 11 større Rodekontorer og 9 mindre. Desuden opretholdtes foreløbig 4 Rodemesterdistrikter. Siden da er samtlige smaa Rodekontorer og Rodemesterkontorer efterhaanden afløst af større Kontorer, hvorefter Rodeforvaltningen fra 1. Juli 1933 omfatter 18 saadanne Kontorer. Nævnte Oppebørselsreform blev revideret i Skatteaaret 1935—36.

Under Rodeforvaltningen er ansat 231 Tjenestemænd samt 53 Kontormedhjælpere.

Rodekontorer[2].

Nyropsgade 5, V.

Tlf.: Kontorchef: C. 870, Lokal 345; Ekspedition: C, 870, Lokal 346—347—348.

Kontorets Omraade: Sct. Peders, Bispegaardens, Raadhusets, Kalvebodernes, Tivolis, Reventlowsgades, Ørstedsparkens, Peblingesøens, Helgolandsgades, Vandværkets, Gyldenløves, Stenosgades, Frederiksborggades, Rømersgades, Søtorvets, Korsgades, Evaldsgades, Blaagaards og St. Josephs Hospitals Roder.

Kontorchef (3):
Husum, Rudolf M.

Kasserer (4 + B):
Andersen, Anders C.

Ekspeditionssekretær (4):
Ledertoug, Henrik Aa.

Fuldmægtig (5):
Jerning, E. P. A.

Bredgade 76, K.

Tlf.: Kontorchef: Palæ 3680; Ekspedition: Palæ 3675.

Kontorets Omraade: Adelgades, Amalienborgs, Citadellets, Fredericiagades, Frederiks Hospitals, Frimurerlogens, Garnisons Hospitals, Gothersgades, Kongens Haves, Marmorkirkens, Rigensgades, Kommunehospitalets, Nyboders, Rørholms, Sølvgades og Webergades Roder.

Kontorchef (3):
Lerkentorp, Steen Lerche.

Kasserer (4 + B):
Bahnson, Sofus P.

Rodemester (4 + B):
Friis, E., MF., MB.

Fuldmægtig (5):
Andersen, Ernst A.

Laksegade 19, K.

Tlf.: Kontorchef: Palæ 2681; Ekspedition: Palæ 3837.

Kontorets Omraade: Gl. Holms, Hovedvagtens og Pilestrædes Roder. Frimands Kvarter. Holmens Kirkes, Nikolais, Gl. Strands, Slotsholms, Nyhavns, Palægades, Borgergades, Fiolstrædes, Reformert Kir-

[1]) Foruden paa Rodekontorerne kan Skatten indbetales i Stadens Hovedkasse, i Banker samt i Sparekassen for Kobenhavn og Omegn. Betaling efter sidste rettidige Betalingsdag samt Forudbetaling kan dog ikke ske i Bank eller Sparekasse. Endvidere kan Skatter indbetales paa Postgirokonto; Kontonummeret er angivet paa Skattebilletten.

[2]) De enkelte Roders Folketal findes i Tabel 3, S. 317 f.

kes, Synagogens, Trinitatis Kirkes og Universitetets Roder, Snarens Kvarter samt Skibene.

Kontorchef (3):
Arffmann, Johannes S.

Rodemester og fg. Kasserer (4 + B):
Jørgensen, Peter N.

Ekspeditionssekretær (4):
Willumsen, Hans P. T.

Østerbrogade 42, Ø.

Tlf.: Kontorchef: Øbro 6610; Ekspedition: Øbro 7906.

Kontorets Omraade: Østerbros, Kalkbrænderiets, Sct. Jacobs Kirkes, Faxegades, Sorøgades, Rosenvængets, Ø. Farimagsgades, Børnehospitalets, Collinsgades, Rigshospitalets, Ryesgades og Blegdams Roder.

Kontorchef (3):
Hansen, Carl.

Kasserer (4 + B):
Prause, Anton G. E.

Ekspeditionssekretær (4):
Jørgensen, Axel C. L.

Livjægergade 22, Ø.

Tlf.: Kontorchef: Øbro 6499; Ekspedition: Øbro 6498.

Kontorets Omraade: Aggersborgs, Viborggades, Strandboulevardens, Struergades, Øresunds, Aalborggades, Niels Finsens, Jens Munks, Rhedhavnens og Classens Roder samt Frihavnskvarteret.

Kontorchef (3):
Birch, Adolf.

Rodemester og fg. Kasserer (4 + B):
Schmidt, Vilhelm K.

Ekspeditionssekretær (4):
Lorentzen, Helge H. C.

Jagtvej 227, Ø.

Tlf.: Kontorchef: Ryvang 1487; Ekspedition: Ryvang 598.

Kontorets Omraade: Bryggervangens, Lundehus, Kildevælds, Strandvejens, Bogensegades, Sions Kirkes, Nygaardsvejs, Hesseløgades, Ingeniørkasernens, Kuhlausgades, Landskronagades, Lange-Müllers, Livøgades, Manøgades, Rebekkavejs og Ryvangens Roder.

Kontorchef (3):
Johansen, Chr. F. A.

Kasserer (4 + B):
Løhren, Alfred P. T. N.

Fuldmægtig (5):
Frandsen, K. K. E.

Nørrebrogade 63, N.

Tlf.: Kontorchef: Nora 5862; Ekspedition: Nora 5562.

Kontorets Omraade: Kirkegaards, Fælled, Slotsgades, Elmegades, Læssøesgades, Ravnsborgs, Sct. Hans og Hellig Kors Kirkes Roder.

Kontorchef (3):
Olivarius, Hans R.

Kasserer (4 + B):
Olfert, Frantz A. E.

Rodemester (4 + B):
Zangenberg, Julius G.

Ekspeditionssekretær (4):
Hersløv, H. A.

Arresøgade 20, N.

Tlf.: Kontorchef: Nora 7214; Ekspedition: Nora 7213.

Kontorets Omraade: Lersøens, Haraldsgades, Guldbergsgades, Odinsgades, Raadmands, Klostervængets, Lyngbyvejs, Militærhospitalets, Nørre Allés, Stevnsgades, Vibekegades og Thorsgades Roder.

Kontorchef (3):
Carlsholt, Niels C.

Rodemester og fg. Kasserer (4 + B):
Svanholt, Jens M.

Fuldmægtig (5):
Madsen, Kaj V. Bløsch.

Thorsgade 74, N.

Tlf.: Kontorchef: Taga 2245; Ekspedition: Taga 2231.

Kontorets Omraade: Ægirs, Heimdalsgades, Balders, Frederiksborgvejs, Glentevejs, Blytækkervejs, Grundtvigs Kirkes, Hovmestervejs, Lærkevejs, Mejsevængets, Oldermandsvejs, Vestergaards og Ørnevejs Roder.

Kontorchef (3):
Enevoldsen, S. K.

Kasserer (4 + B):
Møller, Viggo C. C. P.

Rodemester (4 + B):
Jørgensen. Emil L. P.

Stefansgade 48, N.

Tlf.: Kontorchef: Taga 2393; Ekspedition: Taga 1945.

Kontorets Omraade: Aaboulevardens, Rantzausgades, Havremarkens, Kronborggades, Sct. Stefans Kirkes, Genforeningspladsens, Esromgades, Landsarkivets, Struensegades og Husumgades Roder.

Kontorchef (3):
Staberg, Carl J. A.

Fuldmægtig (5):
Rasmussen, Thorvald.

Fuldmægtig og fg. Kasserer (5):
Bruus, J. A. E.

Bratskovvej 36, Vanløse.

Tlf.: Kontorchef: Damsø 1630; Ekspedition: Damsø 852.

Kontorets Omraade: Bogholdergaardens, Islevhus, Frederiksgaardens, Grøndalsvængets, Slotsherrens, Aabjerg, Dybendals, Katrinedals, Krogebjerg, Nørager, Skjulhøj og Annebergvejs Roder.

Kontorchef (3):
Bjerke, Oskar H.

Rodemester og fg. Kasserer (4 + B):
de Nully, Caj B.

Fuldmægtig (5):
Hansen, Anders P.

Parkstykket 5, Brh.

Tlf.: Kontorchef: Bella 1214; Ekspedition: Bella 450.

Kontorets Omraade: Nebbegaards, Degnemosens, Kagsbroens, Glumsøvejs, Knabstrupvejs, Taastrupvejs, Bellahøjs, Bispebjergs, Søborghus, Bakkehusenes, Borups, Hulgaards, Hvedevejs, Parkstykkets, Provstevejs, Ringertoftens, Tomsgaards, Valløvejs og Hyrdevangens Roder.

Kontorchef (3):
Groth, Ernst R.

Rodemester og fg. Kasserer (4 + B):
Erichsen, Peter F. T.

Fuldmægtig (5):
Bjernum, C.

Slagterboderne 9, V.

Tlf.: Kontorchef: Vester 3171; Ekspedition: Vester 3170.

Kontorets Omraade: Abel Cathrines, Gasværkets, Arkonagades, Istedgades, Sønderboulevardens, Gl. Kongevejs, Kaalundsgades, Saxogades, Skydebanens, Absalons, Gethsemane Kirkes, Ingerslevsgades, Stenderupgades og Kvægtorvets Roder.

Kontorchef (3):
Bjørklund, Carl H.

Kasserer (4 + B):
Olsen, Karl V.

Ekspeditionssekretær (4):
Vinten, Gunnar.

Lyrskovgade 6, V.

Tlf.: Kontorchef: Vester 4499; Ekspedition: Vester 8607.

Kontorets Omraade: Enghavevejs, Sorte Hests, Sankelmarks, Jerichausgades, Sct. Matthæus Kirkes, Jesus Kirkens, Bavnehøj, Stubmøllens, Sydhavnens og Vesterfælled Roder.

Kontorchef (3):
Scheibel, Vilhelm L.

Kasserer (4 + B):
Johansen, Georg C. J.

Ekspeditionssekretær (4):
Meldal, Andreas.

Toftegaards Plads 10, Valby.

Tlf.: Kontorchef: Valby 1373; Ekspedition: Valby 1372.

Kontorets Omraade: Søndermarkens, Trekronergades, Gl. Køgevejs, Harrestrups, Danshøj, Ellebjerg, Hanssted, Langvaddam, Mosedals, Overbys, Roskildevejs, Skellets, Tingstedets, Toftegaards, Vigerslev Skoles og Flaskekroens Roder.

Kontorchef (3):
Bodenhoff-Olsen, N. Ejnar.

Rodemester og fg. Kasserer (4 + B):
Bendtsen, Peder C.

Fuldmægtig (5):
Drewes, Aage.

Torvegade 29, K.

Tlf.: Kontorchef: Amager 1722; Ekspedition: Amager 5399.

Kontorets Omraade: Frederiks Kirkes, Skydeskolens, Kløvermarks, Frelsers Kirkes, Nyholms, Prinsessegades, Accisebodens, Islands Brygges, Artillerivejs, Thorshavns og Njalsgades Roder.

Kontorchef (3):
Johansen, Johs.

Rodemester og fg. Kasserer (4 + B):
Rabes, Christian B. N.

Ekspeditionssekretær (4):
Sørensen, H. J. P.

Fuldmægtig (5):
Jarnholt, H. E. M.

Ølandsgade 1, S.

Tlf.: Kontorchef: Amager 5148; Ekspedition: Amager 5121.

Kontorets Omraade: Saltholms, Tyrolsgades, Hveens, Lyongades, Tingvejs, Sundholms og Reberbanens Roder. Eksercerpladsen. Hessensgades, Torben Oxes, Englandsvejs, Jenagades og Hollænderdybets Roder.

Kontorchef (3):
Hindskov, R.

Kasserer (4 + B):
Christensen, J. Georg V.

Fuldmægtig (5):
Petersen, Georg E.

Gimles Alle 3 A, S.

Tlf.: Kontorchef: Amager 4138; Ekspedition: Amager 3554.

Kontorets Omraade: Kastrupvejs, Amsterdamvejs, Backersvejs, Cypernsvejs, Elbagades, Grækenlandsvejs, Hans Bogbinders, Milanovejs, Smyrnavejs, Sundby Hospitals, Thingvalla, Tycho Brahes, Vejlands og Højdevejs Roder samt Sundby Overdrev.

Kontorchef (3):
thor Straten, Jens V.

Kasserer (4 + B):
Hansen, Aage C. V.

Fuldmægtig (5):
Rankov, K.

Direktoratet for Københavns Kommunes Lønnings- og Pensionsvæsen.

(Raadhuset, V. Tlf. 3800. Ekspeditionstid Kl. 10—15.)

Behandlingen af Sager om Lønninger og Pensioner foregik i Tiden til omkring Aar 1900 dels i Magistratens 2. Afdelings Sekretariat og dels i Hovedbogholderiet. Men fra dette Tidspunkt, og navnlig efter at Hovedbogholderiet i 1907 var blevet omordnet til et Direktorat, samledes Behandlingen af de fleste af disse Sager efterhaanden i en særlig Afdeling for personelle Sager indenfor Hovedbogholderiet. Da Arbejdet paa dette Omraade stadig voksede i Omfang og Betydning samtidig med, at der følte Trang til Gennemførelse af et nærmere Samarbejde mellem Kommunens forskellige Administrationsgrene for at fremme Ensartethed i Behandlingsmaaden og Afgørelsen af Sagerne, organiseredes den nævnte Afdeling fra 1. Juni 1917 som et særligt Kontor, og hertil overførtes Enkeforsørgelsessagerne fra Magistratens 2. Afdelings Sekretariat (B. F. 1917—18, S. 330 f., 379). Fra 1. April 1926 udskiltes Kontoret fra Direktoratet for Stadens Hovedbogholderi og Revision og organiseredes som en selvstændig Institution under Benævnelsen: *Direktoratet for Københavns Kommunes Lønnings- og Pensionsvæsen* (B. F. 1925—26, S. 1206, Till. S. 397, 411). Fra 1. Oktober 1930 blev Direktoratets Ledelse henlagt under Direktøren for Stadens Hovedbogholderi og Revision (nu Regnskabsvæsenet), og Stillingen som Direktør for Lønnings- og Pensionsvæsenet blev derfor nedlagt, idet der samtidig oprettedes en Kontorchefstilling (B. F. 1930—31, S. 844). Fra 1. Januar 1939 er der paany oprettet en Stilling som Direktør i Lønningsdirektoratet (B F. 1938—39, S. 481—501).

Direktoratets Opgaver ligger i første Række i den principielle Behandling af Kommunens Lønnings- og Pensionssager, Udarbejdelsen af Regulativer og Fortolkningen af gældende Regler vedr. Personalets Vilkaar, Forberedelse af og Deltagelse i Forhandlinger med Tjenestemands- og Lønarbejderorganisationer angaaende Lønforhold m. v. Direktoratet foretager dernæst Udarbejdelse af løn- og pensionsstatistiske Publikationer. Af regelmæssige Publikationer udsendes aarlig: Oversigt over Kommunens Lønningsudgifter paa det forelagte Budgetforslag og Oversigt over Kommunens Lønarbejderlønninger i det forløbne Kalenderaar. Fra 1. April 1924 føres i Direktoratet et Kartotek over Kommunens Tjenestemænd og fastansatte budgetmæssigt lønnede Personer, og paa Grundlag af de i dette indeholdte Oplysninger er der med aktuarmæssig Bistand udarbejdet en i November 1930 offentliggjort Oversigt over Kommunens Pensionsforpligtelser m. v. pr. 31. Marts 1929. Direktoratet beregner og anviser endvidere Løn til ca. 2300 af Kommunens Tjenestemænd og Pension m. v. til Kommunens ca. 5300 Pensionister og Understøttede. Endelig foretager Direktoratet Opstilling af Budget og Førelse af Regnskab for Bilagene 10 og 11 paa Kommunens Budget og Regnskab.

Gennem Direktoratet ekspederes endvidere Sager vedrørende Kommissionen til Førelse af Tilsynet med den teoretiske Uddannelse af Københavns Kommunes Assistentelever og Underassistenter (se S. 84).

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør Direktoratets samlede Antal fast ansatte Tjenestemænd 10 og Antallet af andre ansatte 3.

Regnskab 1937—38: Udg. Kr. 104.186. *Budget* 1938—39: Udg. Kr. 97.877. (Bilag 10).

Direktør (1):
Dalgaard, Knud.

Kontorchef (2):
Mark, Svend K., kst.

Ekspeditionssekretær (4):
Ravn, Axel J. C. (Pensions- og Regnskabsafdeling).

Fuldmægtig (5):
Ipsen, Kaj K. (Lønningsafdeling).

Direktoratet for Stadens faste Ejendomme.

(Raadhuset, V. Tlf. 3800. Ekspeditionstid Kl. 10—15. Jordafdelingen: Kalvebod Brygge 4, V. Tlf. 3386. Ekspeditionstid Kl. 10—15.)

Administrationen af Kommunens faste Ejendomme hørte iflg. Vedt. af 30. Decbr. 1857 til Kæmnerens Forretningsomraade.

I 1861 blev forskellige af Kæmnerens Forretninger henlagt til det nyoprettede Skattekontor, og Kæmneren erstattedes samtidig med en Økonomiforvalter (B. F. 1861—62, S. 108 f.).

I 1879 oprettedes i Stedet for Økonomiforvalterens Kontor Stadens Økonomikontor, hvorunder foruden Økonomiforvalterens Sager henlagdes Sager vedr. Køb af Ejendomme og Salg af Kommunens Jorder og Grunde, herunder Salg af det tidligere Fæstningsterræn, samt Sager vedr. Torve- og Slagtehallerne, hvilke Grupper af Sager indtil da havde henhørt under Magistratens 2. Afd.'s Sekretariat. (B. F. 1879—80, S. 495 f., 506).

I 1899 oprettedes et Embede som Raadhusforvalter (se S. 167 f.), til hvilket Tilsynet med det nye Raadhus samt Anskaffelsen af Inventar og Kontorrekvisitter m. v. overførtes fra Økonomikontoret (B. F. 1899—1900, S. 352 f., 435 f.).

I 1914 overgik endvidere Administrationen af Nødtørftsanstalterne og i 1920 Administrationen af Varmtvandsbadeanstalterne fra Økonomikontoret til Raadhusforvalterens Kontor. I 1916 henlagdes en helt ny Opgave under Økonomikontoret, nemlig Administrationen af Kommunens Boligbyggeri og Støtte til det private Boligbyggeri. I 1917 overgik Administrationen af Torve- og Slagtehallerne fra Økonomikontoret til Magistratens 4. Afdeling. I 1918 afløstes Stadens Økonomikontor af *Direktoratet for Stadens faste Ejendomme* (B. F. 1917—18, S. 1670 f., 2724; 1918—19, S. 141), til hvilket i 1926 yderligere henlagdes Administrationen af Bidstrup Skovdistrikt (se S. 82).

Da Direktoratet for Stadens faste Ejendomme pr. 1. April 1938 henlagdes under Overborgmesteren, udskiltes Direktoratets Husafdeling som en selvstændig Institution, *Københavns Kommunes Beboelsesejendomme,* der forblev under Magistratens 2. Afdeling (se S. 164).

Ejendomsdirektoratets Forretningsomraade er nu delt mellem nedennævnte 4 Kontorer (foruden Bidstrup Skovdistrikt).

1. Kontoret for Køb og Salg. Under Kontoret henhører Sager angaaende Salg samt Sager angaaende Erhvervelse af faste Ejendomme, herunder Eks-

propriationer til nye Færdselsaarer, Sanering af usunde Kvarterer, Bebyggelsesplaner for Komm.s Grundarealer o. lign. Under Kontoret hører endvidere Sager angaaende Kommunens Forhold til Kbhvns. Idrætspark, Sager vedr. de A/S Kbhvns. Plakatsøjler og A/S Kbhvns. Telefonkiosker meddelte Koncessioner, Bestyrelsen af Kommunens Panteobligationer (med Undtagelse af Obligationerne for de til Afhjælpning af Bolignøden ydede Laan) og af de fra Grundsalg hidrørende Servitutrettigheder.

2. Kontoret for Bygge-Støtte. Under Kontoret henhører Sager om Stats- og Kommunelaan eller kommunal Garanti for Laan til det private Boligbyggeri (siden 1916 indrømmet med Hensyn til ca. 33.000 Lejligheder), alt i Forbindelse med en vis Kontrol med Driften af dette private Byggeri. Endvidere Sager om »§ 5 Hjælp«, jfr. Lov Nr. 551 af 23. Decbr. 1922 § 5, til en Del af det private Boligbyggeri, som har modtaget Boligfonds-Laan, Sager om kommunal Skattelempelse, Prioriteringen af de af Kommunen til Afhjælpning af Bolignøden opførte Ejendomme samt Bestyrelsen af de i det støttede Byggeri indestaaende kommunale Panteobligationer — bortset fra Panteobligationer hidrørende fra Grundsalg. Kontoret bistaar Indenrigsministeriet i Anliggender, der staar i Forbindelse med Statens Laan i Ejendomme beliggende i Kommunen, og Stadsingeniøren i Sager angaaende Ekspropriationer til Gennemførelse af Vejordninger.

Ovennævnte to Kontorer benævnes under eet Direktoratets juridiske Afdeling.

3. Jordafdelingen varetager Administrationen af Kommunens Jorder og Landejendomme — ialt ca. 6919 Tdr. Ld., hvoraf ca. 4881 Tdr. Ld. uden for Stadens Grænse; samlet Statusværdi ca. 41 Mill. Kr. — samt Kommunens Lossepladser for Dagrenovation.

4. Kasse- og Regnskabsafdelingen. Herunder henhører Kasse- og Regnskabssager, Budgetsager og personelle Sager. Endvidere hører Administrationen af Kommunens Bolværker samt Søbadeanstalterne og Nikolai Kirkebygning m. v. under dette Kontor (se nærmere S. 83 f.).

Uden at være henlagt under noget af ovennævnte Kontorer hører endvidere følgende Sager under Ejendomsdirektoratet: Sager angaaende Kommunens Forhold til Kbhvns. Sommertivoli, og Udpegning af Heste og Vogne til Brug for Hæren i Tilfælde af Mobilisering (se S. 52).

Gennem Direktoratet ekspederes endvidere Sager vedrørende Markudvalget (se S. 36).

Bidstrup Skovdistrikt er den i Kommunens Eje tiloversblevne Del af Bidstrup Gods, der ved Privilegierne af 1661 blev skænket Byen af Frederik III. til dels dog som Dækning af en Gæld til Byen paa ca. 70.000 Rdl.

Det til Godset hørende Bøndergods er for Størstedelens Vedkommende frasolgt efter en af Kommunalbest. den 11. Septbr. 1861 vedtagen Salgsplan (B. F. 1861—62, S. 77 f.). Skovdistriktets Omraade er i 1922 blevet forøget ved Købet af Storskoven og udgør nu ialt ca. 2200 Tdr. Ld., hvoraf ca. 2000 Tdr. Ld. Skov og Resten Agerjord.

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør Antallet af fast ansatte Tjenestemænd under Direktoratet ialt 71, Antallet af Lønarbejdere 168 (heraf 76 ved

Lossepladserne og 37 ved Søbadeanstalterne, de sidste er kun ansat i 4 Maaneder af Aaret) og Antallet af andre ansatte 21.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 3.724.423, Udg. Kr. 3.459.947. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 3.601.404, Udg. Kr. 3.569.819. (Bilag 3 ekskl. Husejendommene). Herunder er ikke medregnet Lossepladserne, Søbadeanstalterne og Nikolai Kirkebygning.

Direktør (1):
Bjerregaard, Knud.

Kontoret for Køb og Salg m. v.

Chef (2):
Lindblom, Albert.

Ekspeditionssekretær (4):
Hansen, Gregers.

Fuldmægtige (5):
Larsen, Egon.
Nielsen, Kay.
Borring, Sverre.

Kontoret for Bygge-Støtte.

Chef (2):
Hedborn, Edelhard J.

Fuldmægtige (5):
Hermann, E. S.
Christensen, Arne.
Nørby, Viggo.

Jordafdelingen.

Chef (2):
Frederiksen, Hans.

Fuldmægtig (5):
Rukov, H.

Markfuldmægtig (5):
Straarup, O.

Kasse- og Regnskabsafdelingen.

Ekspeditionssekretærer (4):
Poser, Axel.
Nissen, Axel.

Direktoratets Arkivar, Fuldmægtig (5):
Erlandsen, Vilh.

Bidstrup Skovdistrikt.

(Skovriderbolig: Valborup. Tlf. Hvalsø 13. Skovkontor: Hvalsø. Tlf. Hvalsø 16.)

Skovrider (3):
Krarup, L. V.

Skovfuldmægtig (5):
Olsen, Lauritz.

Kommunens Søbadeanstalter.

1. Søbadeanstalten ved Kalvebodstrand.

(Gasværkshavnens Sydmole, V. Tlf. Byen 4578. Aaben fra 16. Maj til 15. Septbr.)

Anstalten aabnedes den 18. Juli 1902.

Det samlede Antal Bade udgjorde i Sæsonen 16. Maj til 15. Septbr. 1937 203.529, heraf 109.713 til Kommuneskolebørn.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 19.111, Udg. Kr. 35.297. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 19.405, Udg. Kr. 35.865 (Bilag 23).

2. Søbadeanstalten ved Langebro.

Anstalten aabnedes den 7. Juni 1908.

Det samlede Antal Bade udgjorde i Sæsonen 16. Maj til 15. Septbr. 1937 ialt 184.952, heraf 130.545 til Kommuneskolebørn.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 13.361, Udg. Kr. 56.303. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 13.530, Udg. Kr. 52.495 (Bilag 23).

Nikolai Taarn og Kirkebygning.

Taarnet, som hidrører fra den i 1795 nedbrændte Sct. Nikolai Kirke, blev i 1908—10 paa Brygger Carl Jacobsens Bekostning forsynet med Spir.

Kirkebygningen er i H. t. det af Lenssekretær, Departementschef P. N. Rentzmann — paa Grundlag af hans og hans Søster, Frk. Ida Rentzmanns Fællestestamente af 12. Juni 1902 — til Kommunen indgivne Tilbud og i Overenstemmelse med de af Professor Amberg udførte Planer og Tegninger opført og indrettet som Foredrags- og Forsamlingssal, Folkebibliotek samt Kirkesal for Gudstjenester. Bygningen fuldførtes i 1917. For Rentzmanns efterladte Midler er i 1929—31 med Tilskud fra Kommunen opsat et Koncertorgel med mekanisk Traktur og 44 Stemmer.

Kommunens Udgift: *Regnskab* 1937—38: Kr. 8.137. *Budget* 1938—39: Kr. 9.198. (Bilag 22 II).

Kommissionen ~~til Førelse af~~ Tilsynet med den teoretiske Uddannelse af Københavns Kommunes Assistentelever og Underassistenter.

(Raadhuset, V. Tlf. 3800).

I H. t. en i Vedt.s § 49 Stk. 2 indeholdt Bestemmelse er Regler om den teoretiske Uddannelse af Assistentelever og Underassistenter fastsat i et af den samlede Magistrat den 21. Novbr. 1932 vedtaget Regulativ. Herefter indmeldes Eleverne til Undervisningen i Maskinskrivning, Stenografi og Sprog til 1. Del paa Københavns kommunale Fortsættelseskursus. Undervisningen i Bogføring og Kontorpraksis og i Fagene til 2. Del (Engelsk ell. Tysk samt Kommunens Forfatning, Administration og Økonomi) foregaar derimod paa et særligt Kursus. Dette Kursus administreres og tilses af en i dette Øjemed nedsat Kommission bestaaende af 6 Medlemmer, hvoraf hver Magistratsafdeling udpeger et. Det Medlem, der repræsenterer Overborgmesterens Afdeling, er Formand for Kommissionen.

I Maj 1938 bestod 38 Elever den afsluttende Prøve; denne er herefter bestaaet af ialt 171 Elever.

Kommissionens Forretninger ekspederes gennem Direktoratet for Kbhvns. Kommunes Lønnings- og Pensionsvæsen (se S. 80).

Regnskab 1937—38: Udg. Kr. 11.843 *Budget* 1938—39: Udg. Kr. 12.500. (Bilag 22 II).

Kommissionens Medlemmer.

Formand:

Dalgaard, Knud, Direktør.

Olsen, Valdemar, Kontorchef.

Vikelsøe Jensen, A., Fuldmægtig.
Hjorth, O., Ekspeditionssekretær.
Nielsen, Rudolf, Kontorchef.
Sørensen, H. E., Kontorchef.

Pensioneringsraadet.

(Kommunehospitalet, Øster Farimagsgade, K.)

I H. t. Vedt.s § 28 er der oprettet et Pensioneringsraad bestaaende af 3 Læger. Raadet høres i de Tilfælde, hvor en Tjenestemand begærer Afsked med Pension paa Grund af Svagelighed eller Tilskadekomst i Tjenesten. Saafremt Raadet finder det fornødent, kan vedkommende Magistratsafdeling forlange, at den afskedsbegærende fremstiller sig for Raadet til Undersøgelse eller indlægges til Observation paa et Hospital eller lignende.

Pensioneringsraadets Medlemmer.

(Valgt d. 3. Juni 1938 for Tiden fra 1. Juni 1938 til 31. Maj 1941, dog længst til Funktionstidens Udløb som kommunal Overlæge).

Formand:

Iversen, Povl, Dr. med., Overlæge.

Hansen, Svend, Dr. med., Professor, Overkirurg.

Smith, Jens Chr., Dr. med., Overlæge.

Forhørslederinstitutionen.

Til Afholdelse af Forhør i H. t. de i Vedt.s § 74 givne Bestemmelser om disciplinære Undersøgelser mod Tjenestemænd har den samlede Magistrat valgt en Forhørsleder. Henvendelse fra Institutionerne angaaende Afholdelse af Forhør i Henhold til nævnte Bestemmelse rettes gennem vedkommende Magistratsafdeling til Forhørslederen ved disciplinære Undersøgelser mod Tjenemænd, Raadhuset.

Forhørsleder:

Jacobi, H., Byretsdommer.

Sekretær:

Thorsen, S., Kontorchef.

Magistratens 1. Afdeling.

I H. t. § 5 i Stadens Vedt. af 31. Marts 1920 saaledes som denne er ændret den 31. Marts 1938 er følgende Sager henlagt under Magistratens 1. Afdeling:

Indfødsretssager, de Sessionsvæsenet vedkommende Forretninger, Understøttelser til Elever paa Højskoler, Husholdningsskoler og private Efterskoler. De almindelige Øvrighedsforretninger saasom Sager vedrørende Næringsvæsenet, Firmaregistret, Værge- og Lavværgemaal, Indgaaelse af Ægteskab, offentlige Valg, Udmeldelse af Vurderings-, Syns- og Skønsmænd, Lærlingevoldgift. Endvidere Sager vedrørende Kirke- og Skolevæsenet, Biblioteksvæsenet, Stadsarkivet, Bymuseet, Psykoteknisk Institut, Politi-, Begravelses- og Torvevæsen, den offentlige Vejning og Maaling, Statistisk Kontor, herunder Folkeregistret, Huslejelovgivningen, Bestyrelse af og Tilsyn med en Række Stiftelser, velgørende Foreninger og Legater, forsaavidt de ikke fundatsmæssig er knyttet til Stadens Hospitalsvæsen eller Forsørgelsesvæsen, samt alle kulturelle og juridiske Forvaltningsanliggender, som ikke henhører til andre af Magistratens Afdelinger.

Medens Indfødsretssager, de Sessionsvæsenet vedkommende Forretninger, Understøttelser til Elever paa Højskoler m. v. og Flertallet af de almindelige Øvrighedsforretninger samt Bestyrelsen af Kirker og Stiftelser administreres *direkte* gennem Afdelingens Sekretariat, er de øvrige Forretninger henlagt til særlige Institutioner, der dog sædvanemæssigt forelægger Borgmesteren de principielle Spørgsmaal og Bevillingssagerne skriftligt gennem Afdelingens Sekretariat.

Under Afdelingen hører herefter, foruden Sekretariatet, følgende Institutioner: Magistratens Legatkontor (Bestyrelsen af de under Afdelingen henlagte Legater samt tildels Stiftelsernes Regnskabsvæsen), Stadens statistiske Kontor (Udarbejdelse af Stadens Statistik, Affattelse af Valglister til Brug ved Rigsdagsvalg og Borgerrepræsentationsvalg samt Kommunens Folkeregister), Stadsarkivet, Kommunebibliotekerne, Raadhusbiblioteket, Kbhvns. Bymuseum, Kbhvns. Begravelsesvæsen, Torvevæsenet, den offentlige Vejning og Maaling samt Psykoteknisk Institut. Endvidere Skoledirektionen forsaavidt angaar denne Institutions Økonomi.

Borgmester (Vedt.s § 9):
(Raadhuset, V. Tlf. 3800. Træffetid: Tirsdag og Fredag Kl. 14—15)

Kaper, Ernst, Dr. phil.

Raadmand (Vedt.s § 9):
(Raadhuset, V. Tlf. 3800)

Kolbjørn, Ib.

Magistratens 1. Afdelings Sekretariat.

(Raadhuset, V. Tlf. 3800. Ekspeditionstid Kl. 10—15.)

Magistratens 1. Afdelings Sekretariat oprettedes samtidig med, at Vedt. af 30. Decbr. 1857 henlagde Magistratens Funktioner til 4 Afdelinger.

Af de under Magistratens 1. Afdeling hørende Forretninger er for Tiden følgende henlagt under Sekretariatet:

I. Almindelige Øvrighedsforretninger.

1. *Sager vedr. Næringsvæsenet.* Meddelelse af Næringsbreve og Vandrebreve (Næringslov af 28. April 1931) samt Beværterbevillinger (Lov Nr. 99 af 29. Marts 1924), Udstedelse af Sønæringsbeviser (Lov Nr. 50 af 28. Febr. 1916, jfr. Lov Nr. 73 af 31. Marts 1928), samt Tilladelse til at udveje, sælge og udlevere Gifte til Bekæmpelse af Plantesygdomme, Skadedyr o. l. (Lov Nr. 34 af 28. Febr. 1931 § 6).

Forlængelse af den Konkurs- og Dødsboer i H. t. Næringslovens § 13 hjemlede Ret.

Andragende om Anvendelse af fremmed Medhjælp i H. t. Næringslovens §§ 25, 27 og 39.

Autorisation af Forretningsbøger (Lov Nr. 98 af 10. Maj 1912).

Førelse af Handelsregistre (Lov Nr. 23 af 1. Marts 1889 om Handelsregistre, Firma og Prokura med Tillæg af 27. Marts 1929), samt Meddelelse af Udskrift af Registret.

Udfærdigelse af Bevillinger vedrørende Billard- og Keglebanehold og Ekspedition af Sager vedrørende Brændevinsafgift og Auktionsvæsen.

2. *Udmeldelse af Vurderings-, Syns- og Skønsmænd og Afhjemling af disses Forretninger.* Udmeldelse af Vurderingsmænd i hver enkelt Sag ved Udlaan af umyndiges Midler samt Besørgelse af Forretningens Afhjemling, Udmeldelse af Voldgiftsmænd i den enkelte Sag ved Voldgift i Tvistigheder angaaende Handel med Husdyr (se S. 49) og Udmeldelse af Vurderingsmænd til Fastsættelse af Værdien af en Ejendom til Stempling af Dokumenter (Lov Nr. 113 af 1. April 1922 om Stempelafgift med senere Ændringer).

Som herhen hørende Forretninger kan ogsaa nævnes, at Magistraten efter Anmodning fra Havnedirektøren i H. t. Indenrigsmin. Resol. af 20. Oktbr. 1860 udmelder Haandværksmestre til at deltage i Besigtigelse af Stadens Broer og Bolværker, og efter Anmodning fra Generalkommandoen udmelder Synsmænd over Fourage, som leveres til Hærens Afdelinger, over Rug, der leveres til Hærens Brødfabrik, og over Mælk, der leveres til Hærens Afdelinger, samt udmelder Vurderingsmænd til Vurdering af de kongelige Ordenstegn, der er forsynet med ædle Stene, og Vurderingsmænd til Vurdering af Skade forvoldt af Husdyr, jfr. Lov Nr. 53 af 25. Marts 1872 om Mark- og Vejfred § 13; desuden udmelder Magistraten efter Anmodning fra Materielintendanturen Besigtigelsesmestre som tilforordnede ved Intendanturens Besigtigelseskommission til at deltage i forefaldende Besigtigelser af Leverancer til Hæren.

Endvidere Ekspedition af Sagerne for de i H. t. Forordn. af 5. Marts 1845 §§ 5 og 10 nedsatte Besigtigelses- og Taksationskommissioner, forskellige Forhold Jernbaneanlæg vedrørende.

3. *Beskikkelse af Værger og Lavværger.* Udfærdigelse af Værgebeskikkelser for mindreaarige og umyndiggjorte, Lavværgebeskikkelser samt de i Lov Nr. 277 af 30. Juni 1922 om Umyndighed og Værgemaal Kap. VII omhandlede Værgebeskikkelser og endvidere Beskikkelser af Tilsynsværger i H. t. Lov Nr. 120 af 20. April 1926 om Ægtefællers Arveret og uskiftet Bo og Lov Nr. 118 af 13. April 1938 om sindsyge Personers Hospitalsophold.

4. *Prøvelse af Bevisligheder*ne for, at de i H. t. Lov Nr. 276 om Ægteskabs Indgaaelse og Opløsning af 30. Juni 1922 med Ændringer af 13. April 1938 fastsatte Betingelser for Ægteskabs Indgaaelse er tilstede. Prøvelsen vedrører alle Vielser, saavel kirkelige som borgerlige, hvor Bruden har fast Bopæl i København.

5. *Borgerlig Vielse,* der foretages af Afdelingens Borgmester eller de af ham hertil autoriserede Stedfortrædere, for Tiden Sekretariatets Chef og 5 af Sekretariatets Fuldmægtige.

6. *Meddelelse om Dødsfald i Udlandet* og Udlevering af saadanne afdøde Personers Efterladenskaber til herboende Slægtninge.

7. *Lærlingevoldgift.* Lov Nr. 120 af 7. Maj 1937 (Lærlingeloven) foreskriver i § 22, at Tvistigheder mellem Mester og Lærling vedr. en Række af Lovens Bestemmelser skal afgøres ved Voldgift, forsaavidt ikke begge Parter bliver enige om en anden Fremgangsmaade. Voldgiften skal afsiges af en af Magistraten valgt Formand samt to af hver af Parterne valgte, myndige Mænd eller Kvinder, der er oplært i Faget. Endelig Afgørelse med uigenkaldelig bindende Virkning for Parterne træffes med Stemmeflerhed i et Voldgiftsmøde.

II. Andre Sager.

1. Behandling af *Forslag til Budgetter og Bevillinger* for de under Afdelingen sorterende Institutioner samt Tilskud til private Skoler, Foreninger o. l., forinden Forslaget forelægges Kommunalbest.

2. *Sager vedkommende Kirkevæsenet.* Magistraten har Overtilsynet med 8 københavnske Kirker og godkender saaledes Kirkernes Budgetter samt reviderer og deciderer deres Regnskaber.

De 8 Kirker er følgende: Helligaands Kirken og Vor Frelsers Kirke (Instruks af 28. Aug. 1795, jfr. Reskript af 1. April 1740), Trinitatis Kirke (Plakat af 17. Febr. 1869), Sct. Pauls Kirke (Resl. Nr. 31 af 3. Febr. 1877 § 5), Sct. Jacobs Kirke (Resl. Nr. 103 af 5. Juni 1878), Sct. Matthæus Kirke (Resl. Nr. 144 af 25. Oktbr. 1880 § 4), Hellig Kors Kirke (Resl. Nr. 10 af 7. Jan. 1890) og Sct. Andreas Kirke (Resl. af 21. Decbr. 1900).

Tilsyn med Førelsen af Kirke- og Medlemsbøger for de fra Folkekirken afvigende anerkendte Trossamfund: Svenska Gustafsförsamlingen, Den tyskreformerte Menighed, Den fransk-reformerte Menighed, Det mosaiske Trossamfund, De romersk-katolske Menigheder, De biskoppelig-metodistiske Menigheder, Den ortodoxe russiske Kirkes Menighed.

I H. t. Reglem. af 29. Marts 1814, jfr. de af Indenrigsmin. d. 3. Oktbr. 1936

stadfæstede Bestemmelser vedrørende Styrelsen af Det mosaiske Trossamfund i København, udøver Magistraten derhos et vist Tilsyn, bl. a. ved at udmelde Taksationsmænd til Fastsættelse af den aarlige Ligning, der forelægges Magistraten til Godkendelse. Trossamfundets Protokoller autoriseres af Magistraten.

I H. t. Kirke- og Undervisningsmin. Cirkulære af 16. Juni 1911 fremskaffes endvidere statistiske Indberetninger om Ægteskaber og Fødsler fra Præsterne ved disse Trossamfund.

3. *Indfødsret.* Behandlingen af de i H. t. Grundloven af 5. Juni 1915 § 50 indgivne Andragender om dansk Indfødsrets Erhvervelse ved Naturalisation, herunder Tilvejebringelsen af de for Indfødsrets Erhvervelse nødvendige Oplysninger, dog kun forsaavidt Andrageren har Bopæl i København. Endvidere Sager vedrørende Personers statsborgerlige Forhold iøvrigt, forsaavidt den paagældende har Bopæl i København.

4. *De Sessionsvæsenet vedkommende Forretninger.* Jfr. herved Lov Nr. 123 om Værnepligt af 8. Juni 1912 § 8, hvorefter 2 Medlemmer af Kbhvns. Kommunalbest. har Sæde i Sessionen.

5. *Højskoleunderstøttelse.* Indstilling til Undervisningsmin. om Fordeling af Statstilskud til Elevers Ophold paa Højskoler i H. t. Lov Nr. 137 af 29. April 1913 § 4, jfr. Lov Nr. 248 af 11. April 1919 og Lov Nr. 183 af 13. April 1938.

Indstilling til Undervisningsmin. om Fordeling af Statstilskud til Elevers Undervisning og Ophold paa statsanerkendte *Husholdningsskoler* i H. t. Lov Nr. 113 af 31. Marts 1931 § 3, jfr. Undervisningsmin. Cirkul. af 18. Juni s. A. og Lov Nr. 175 af 13. April 1938.

6. *Bestyrelsen af de under Afdelingen sorterende Stiftelser.* De under Afdelingen sorterende Stiftelser er følgende: Gl. Kloster, Det kgl. Opfostringshus og den Thorupske Stiftelse, Abel Cathrines Stiftelse, H. J. Andersens og Hustrus Stiftelse, Goldschmidts og Hustrus Stiftelse, Det Harboeske Enkefruekloster, Heymans og Hustrus Sølvbryllups-Stiftelse, Jomfru Christine Lassens Stiftelse, Konferentsraad J. H. Mundts Stiftelse, Brdr. Soldenfeldts Stiftelser samt den Nissenske Stiftelse og det Nissenske Kapelgods.

Magistraten godkender Stiftelsernes Budgetter, foranstalter de af Forstanderne aflagte Driftsregnskaber revideret og decideret samt behandler andre Sager vedr. Stiftelsernes Administration. (Det af Forstanderen for Det Harboeske Enkefruekloster aflagte Driftsregnskab revideres dog af Justitsministeriet, hvortil Legatkontoret aflægger Kapitalregnskab).

Magistratens Legatkontor (se S. 91) forvalter iøvrigt Stiftelsernes Formuer samt fører og aflægger Stiftelsernes Kapitalregnskaber. Endvidere henhører Indkaldelse af Ansøgninger om ledige Boliger og Bortgivning og Udlejning af disse (undtagen for Gl. Kloster) under Legatkontoret.

Angaaende de enkelte Stiftelser se Side 263 ff.

7. *Foranstaltninger i Anledning af Borgerrepræsentations- og Rigsdagsvalg.* Medens de i Lovgivningen foreskrevne Valglister til Brug ved de ovennævnte Valg udarbejdes af Statistisk Kontor, (se S. 92 f.), udføres de Funktioner, som Loven iøvrigt paalægger Magistraten ved Valgs Afholdelse, gennem Sekretariatet.

8. *Forældreraadenes Valg af Medlemmer af Skoledirektionen i København.* Valget foretages i H. t. Lov om Folkeskolens Styrelse m. v. af 20. Maj 1933

§ 35 under Ledelse af Borgmesteren for Magistratens 1. Afdeling, jfr. Lov Nr. 75 af 18. Marts 1938 § 12 og Undervisningsmin. Bkg. af 29. Jan. 1934.

9. *Offentlig Musik.* Administrationen af Bevillingerne til offentlig Musik (Regnskab 1937—38 Kr. 35.929) herunder Musicering paa Genforeningsdagen og Nytaarsaften samt Beløbene til Grundlovsdagens Festligholdelse og til Midsommerfesten for Byens Grundlægger (Regnskab 1937—38 Kr. 3744).

10. Ansøgninger om Laan og Tilskud fra Staten i H. t. Lov om *Grundforbedring* Nr. 33 af 26. Febr. 1937. Endvidere Ansøgninger om Jord og Statslaan til Oprettelse og Udvidelse af mindre Landbrug, herunder Gartnerier og Havebrug, samt Tildeling af Byggepladser og Havelodder i H. t. Lov Nr. 163 af 14. Maj 1934 med senere Ændringer, jfr. Lovbekendtgørelse Nr. 195 af 10. Maj 1938, Ansøgninger om Laan og Tilskud til Oprettelse af Frugtavlskolonier og Frugtplantager i H. t. Lov Nr. 13 af 25. Jan. 1935 Afsnit I, jfr. Lov Nr. 97 af 31. Marts 1938, samt Ansøgninger om Præstegaardsjord i H. t. Lov Nr. 537 af 4. Oktbr. 1919 med Tillægslove.

11. *Tilskud til Fiskere* i H. t. Lov af 31. Marts 1937, hvorefter der kan ydes Statstilskud til Anskaffelse og Reparation af Fiskeredskaber m. v.

12. *Konfirmation af Fundats for Legater og Stiftelser*, hvor der indhentes en Udtalelse fra Kbhvns. Magistrat, forinden vedkommende Ministerium meddeler Stadfæstelse paa Fundatsen.

13. *Revision og Decision* af samt Tilsyn med Regnskaber for Legater og Stiftelser, naar disse Hverv ifølge Fundatsen er henlagt til Magistraten.

14. *Beskikkelse* af Stadsbedemænd i H. t. Raadstue-Plakat af 9. April 1864.

15. *Undersøgelser* for det i H. t. § 8 i Lov Nr. 182 af 20. Maj 1933 med Ændringer senest af 9. Marts 1938 nedsatte Sygekasseudvalg (se S. 47), for hvilket der i Tvivlstilfælde skal forelægges Spørgsmaalet, om nogen efter sin økonomiske Stilling kan optages eller blive staaende som nydende Medlem af en anerkendt Sygekasse.

16. Meddelelse af *Autorisation til at drive erhvervsmæssig Virksomhed ved Udlejning* af Lokaler i H. t. Lov om Leje Nr. 54 af 23. Marts 1937.

17. Redaktionen af Samling af Bestemmelser vedrørende Københavns Kommune, jfr. Kommunalbest. Beslutning af 11. Febr. 1937 (B. F. 1936—37, S. 2247 f. og 2373.)

18. Administrationen af *Rundetaarn* (se S. 91) og af den gamle *Rytterskole i Brønshøj* (indtil 1929 under Skolevæsenet) samt den interimistiske Musiktribune i Fælledparken (opført 1931).

19. Endelig Sager angaaende Foreningen af 1865 til Opførelse af billige Arbejderboliger (se S. 44), Tilsynet med Biografteatre (se S. 43), Fonden til kunstneriske Formaals Fremme (se S. 36), Ny Carlsberg Glyptoteket (se S. 290), Droskevæsenet, jfr. Justitsmin. Bekendtgørelse Nr. 43 af 25. Febr. 1936 om Reglement for Droskekørsel i København, Ekspropriations- og Taksationsforretninger for Kommissionerne vedrørende forskellige Jernbaneanlæg (se S. 42 og 47), Hegnsyns- og Oversynskommissionsforretninger (se S. 44 og 46), Svinereguleringsnævnet (se S. 46), Prisbelønninger for gode og smukke Bygninger i København, Magistratens og Borgerrepræsentationens Repræsentation i Forligskommissionen, Tilsyn med Magistratens Haandbibliotek, Valg af Med-

lemmer til Havnebestyrelsen, Valg i Forbindelse med Borgerrepræsentationen af et Medlem til Bestyrelsen for Legatet »Albertina«, Valg af et Medlem til Bestyrelsen for Stiftelsen »Krigsraad Mørks Minde« (se S. 291), Valg af Maskinsynsmænd samt Medlemmer til Aalegaardsnævnet i H. t. Lov Nr. 93 af 31. Marts 1931 § 7. Endvidere Valg til Kbhvns. Nævningekreds' Aarsliste samt Domsmandslisten og Nævninge- og Domsmands-Grundlisterne (se S. 46), samt Valg af Medlemmer til den Valgforsamling, der foretager Valg af Medlemmer til Sø- og Handelsretten (se S. 47).

Personale: Ifig. Budgettet for 1938—39 udgør det samlede Antal fast ansatte Tjenestemænd under Sekretariatet 23 og Antallet af andre ansatte 8.

Regnskab 1937—38: Udg. Kr. 200.646. *Budget* 1938—39: Udg. Kr. 210.078. (Bilag 10).

Chef (2):
Thorsen, Sigurd.

Ekspeditionssekretær (4):
Colberg, H. A.

Fuldmægtige (5):
Hjort, Emil V. R.
Bülow, Kaj.
Rostrup, Hakon.
Behnke, Benedict.
Nielsen, Svend Aage.
Knudsen, H. Søgaard.

Rundetaarn.

(Købmagergade, K. Tlf. Byen 8608.)

Rundetaarn opførtes af Kong Christian IV i Aarene 1637—42 og var bestemt til Observatorium; dets Højde er 36 m. Astronomiens Udvikling i det 19. Aarh. medførte, at Taarnet ikke mere var brugbart til sit oprindelige Formaal, og fra 1861 til 1929 anvendtes Taarnet kun til Udsigtstaarn. I 1929 opførtes der paa Magistratens Initiativ et tidssvarende Observatorium, og i Tilslutning hertil indrettedes en mindre historisk-astronomisk Samling (B. F. 1928—29, S. 970 f., 986; 1929—30, S. 460). Øverst i Taarnet er anbragt en Planetmaskine (oprindelig konstrueret af Ole Rømer, istandsat i 1928), der viser Planeternes Løb omkring Solen efter det Kopernikanske System.

Ved Kirkemin. Skriv. af 31. Jan. 1928 er Administrationen af og Tilsynet med Rundetaarn overgaaet til Mag. 1ste Afdl.s Sekretariat.

Litteratur: Rundetaarn 1637—1937, udg. af Magistratens 1. Afd. 1937.

Magistratens Legatkontor.

(Raadhuset, V. Tlf. 3800. Ekspeditionstid Kl. 10—15.)

Bestyrelsen af de under Magistratens 1ste Afdeling hørende Legater, Stiftelser og Kirker var indtil 1897 ordnet saaledes, at Sager angaaende Udfærdigelse af Fundatser, Formuens Styrelse, Uddeling af Legater m. m. henhørte under Magistratens 1ste Afdelings Sekretariat, medens Bogholderiet og Regnskabsvæsenet hørte under Stadens Hovedbogholderkontor.

Da denne Ordning ikke var tilfredsstillende, oprettedes fra 1. Febr. 1897 Magistratens 1ste Afdelings Legatkontor, som overtog ikke alene Bogholderiet og Regnskabsvæsenet vedr. de under Afdelingen hørende Legater, Stiftel-

ser og Kirker, men tillige de Legaterne og Stiftelserne vedr. Forretninger, der hidtil havde henhørt under 1ste Afdelings Sekretariat (B. F. 1896—97, S. 1778 f.).

Legatformuen var i 1873 ca. 5 Mill. Kr., i 1897 ca. 13 Mill. Kr. og androg 31. Marts 1938 ca. 29 Mill. Kr. Beløbet er fordelt mellem 520 Legater, 10 Stiftelser (se S. 263 f.) og de 8 af Stadens Hovedkirker (se S. 88), der er undergivet Magistratens Overtilsyn. Formuen bestaar, foruden af Stiftelsernes faste Ejendomme, der er bogført med deres Ejendomsskyldsværdi ca. 5 Mill. Kr., af Panteobligationer til et samlet Beløb af ca. 3 Mill. Kr. og ca. 21 Mill. Kr. i Obligationer fra forskellige Kreditforeninger m. m.

I 1937 er der af samtlige Legater og Stiftelser uddelt 3967 Lodder med ialt Kr. 792.000.

Iflg. Kommunalbest. Beslutn. af 2. Juli 1923 hviler Legaternes Forvaltning i sig selv, idet Administrationsudgifterne udredes af den af Legaterne erlagte Bestyrelsesafgift, og Legatkontoret modtager herefter intet Tilskud fra Kommunen. Mulige Overskud indgaar ikke i Kommunens Kasse, men tillægges Legatkapitalerne.

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør det samlede Antal fast ansatte Tjenestemænd 5.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 41.534. Udg. Kr. 33.200. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 45.435. Udg. Kr. 36.216. (Bilag 8).

Litteratur: Aarlig *Legatberetning* (siden 1881) udg. af Magistraten.

Chef (3):	*Fuldmægtig* (5):
Henriksen, Kaj.	**Andersen**, Axel.

Staden Københavns statistiske Kontor.

(Hans Nansens Gaard, Gyldenløvesgade 15, V. Tlf. 15.100. Ekspeditionstid Kl. 9—16.)

Københavns kommunale Statistik gaar tilbage til 1875, fra hvilket Aar der paa Budgettet opførtes en Bevilling til særskilte statistiske Arbejder, som agtedes udført i det kommende Aar. I 1883 foresloges det at skaffe den statistiske Virksomhed en fastere Form, og den 28. Maj 1883 vedtog Borgerrepræsentationen at oprette et statistisk Kontor (B. F. 1883—84, S. 189 f., 204, 365). Til Kontoret, der begyndte sin Virksomhed den 1. Juli 1883, henlagdes foruden de statistiske Arbejder forskellige Opgaver, der sorterede under Magistratens 1ste Afdeling, og af hvilke den vigtigste var *Udarbejdelsen af de aarlige Valglister* til Brug ved Valgene til Rigsdagen og Borgerrepræsentationen. I 1921 blev det under Krigen i Anledning af Rationeringen oprettede *Mandtalsregister* henlagt under Statistisk Kontors Ledelse som et Led i en Ordning, der tilsigtede at knytte et kommende Folkeregister til Kontoret. (B. F. 1921—22, S. 1011 f., 1027). Paa Grundlag af den bestaaende Lovgivning oprettedes et *Folkeregister for Kbhvns. Kommune* fra Febr. 1923 (B. F. 1916—17, S. 2607 f., 2831 f.; 1917—18 S. 1544 f., Till. S. 473 f.; 1918—19, S. 531 f., 742 f; 1922—23, S. 591 f., 689 f., 760, Till. S. 141 f.), og dette fik sin nuværende Organisation ved Lov Nr. 57 om Folkeregistre af 14. Marts 1924.

Statistisk Kontors nuværende Opgaver er herefter følgende tre: 1) Udarbejdel-

sen af Stadens Statistik, 2) Udarbejdelsen af Rigsdags- og Borgerrepræsentationsvalglister for København og 3) Administrationen af Kbhvns. Folkeregister.

1) Udarbejdelsen af Stadens Statistik. Af regelmæssige Publikationer udsender Kontoret: Statistisk Aarbog for København, Frederiksberg og Gjentofte Kommune (for København og Frederiksberg siden 1919, for København, Frederiksberg og Gjentofte Kommune siden 1923), Statistisk Maanedsskrift siden 1925, halvaarlige Beretninger vedr. Byggevirksomheden siden 1907, større 5aarlige Undersøgelser vedr. Ejendoms-, Beboelses- og Huslejeforhold siden 1880, Folketællingsopgørelser siden 1880 og Københavns Kommunalkalender siden 1931. Desuden en Række Publikationer vedr. forskellige Spørgsmaal. Endvidere redigerer Kontoret siden 1900 den aarlige Beretning om Kommunens Anliggender. Fuldstændig Publikationsfortegnelse findes i Statistisk Aarbog.

Kontoret besvarer talrige Forespørgsler fra indenlandske og udenlandske Myndigheder og Institutioner og foretager statistiske Undersøgelser for Kommunens Institutioner samt indsamler forskelligt Materiale til Statistisk Departement.

Kontorets Bibliotek, der ogsaa staar til Raadighed for Personer udenfor Kontoret, i første Række Kommunalbestyrelsens Medlemmer og Kommunens Tjenestemænd, omfatter ca. 10.000 Bind, nemlig foruden al officiel dansk Statistik ogsaa de vigtigste officielle statistiske Publikationer fra de større udenlandske Byer. Endvidere omfatter Biblioteket ca. 100 inden- og udenlandske Tidsskrifter vedrørende kommunale, samfundsøkonomiske og statistiske Emner.

2) Udarbejdelsen af Valglisterne. Folketingsvalglister udarbejdes hvert Aar (1938—39: 422.253 Vælgere paa Hovedlisten og 14.091 paa Tillægslisten), Landstingsvalgliste hvert 8. Aar (ved Valget den 6. Septbr. 1932: 256.701 Vælgere), Borgerrepræsentationsvalgliste hvert 4. Aar (ved Valget den 9. Marts 1937 ialt 336.032 Vælgere).

Forud for Afholdelse af Rigsdags- og Borgerrepræsentationsvalg udsender Statistisk Kontor i H. t. Kommunalbestyrelsens Beslutning af 3. Novbr 1932 (B. F. 1932—33, S. 570 ff.) *Valgkort* til Vælgerne (samboende Ægtepar faar Fælleskort) med Meddelelse om Valgsted, Valgbord og Valgnummer.

3) Folkeregistret. Hovedreglerne for Registrets Virksomhed findes i Lov om Folkeregistre af 14. Marts 1924, i Indenrigsmin. Bekendtg. af 25. Oktbr. 1924 (med Ændringer af 26. Oktbr. 1925) samt i Indenrigsmin. Cirkulære af 25. Oktbr. 1924.

Herefter er enhver, der flytter, pligtig til senest 5 Dage efter Flytningen at anmelde denne til Folkeregistret. For Flytninger indenfor Kbhvns. Kommune eller indenfor Kbhvns., Frederiksbergs og Gjentofte Kommunes samlede Omraade sker Anmeldelsen ved at aflevere eller indsende en Anmeldelsesblanket til Folkeregistret i den Kommune, hvor Bopælen hidtil var beliggende. Ved Flytning til eller fra disse Kommuner fra eller til andre Kommuner her i Landet skal den flyttende medbringe et Flyttebevis udstedt af Fraflytningskommunens Folkeregister og aflevere dette i Tilflytningskommunens Folkeregister.

Anmeldelse af Tilflytning fra Udlandet skal ske ved personligt Fremmøde i Folkeregistret. Legitimationspapirer maa medbringes.

Foruden de flyttende selv er endvidere den, hos hvem de har Bopæl, pligtig til at anmelde saavel Til- som Fraflytning, d. v. s. at Husejer, Logivært og Husbond er pligtig at anmelde Fra- og Tilflytning for henholdsvis selvstændige Lejere, Logerende, Husassistenter o. l..

Undladelse af at foretage de paabudte Anmeldelser straffes med Bøder paa mindst 5 Kr.

Private Personer kan i Folkeregistret mod et Gebyr af 75 Øre faa udstedt Attest for, under hvilke Adresser de har været tilmeldt, og i Reglen vil private Personer og Institutioner — ligeledes mod et Gebyr af 75 Øre — kunne faa Oplysning om en anden Persons Adresse (Regulativ for Afgivelse af Oplysninger fra Kbhvns. Folkeregister af 31. Maj 1929. Budgetudv. Betænkn. 1929—30, S. 758, 845 f.)

I 1937—38 anmeldtes til Registret Flytning for 356.100 Personer, iflg. Meddelelse fra offentlige Myndigheder foretoges 50.700 Registreringer (Fødsler, Dødsfald, Ægteskaber m. v.) eller ialt Registreringer vedr. 406.800 Personer. Fra offentlige Myndigheder modtoges telefonisk Forespørgsel vedr. 256.300 Personer og skriftlig Forespørgsel vedr. 212.400 Personer. Fra private indgik Forespørgsel angaaende 102.700 Personer. Ialt besvarede Registret 1937—38 Forespørgsler vedr. 571.400 Personer.

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør det samlede Antal fast ansatte Tjenestemænd 72 og Antallet af andre ansatte 131.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 102.814, Udg. Kr. 647.367. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 85.000, Udg. Kr. 755.790. (Bilag 10).

Litteratur: Statistisk Maanedsskrift 5. Aarg. 1929 Nr. 5—6: Registreringen af Kbhvns. Befolkning. Kjeld Johansen: Staden Københavns statistiske Kontor 1883—1933 (Udg. af Statistisk Kontor 1933).

Chef (2):

Johansen, Kjeld.

Ekspeditionssekretær (4):

Holm, Axel (Statistisk Afdeling, Kommunalkalenderen, Kommunens Beretning).

Fuldmægtige (5):

Jacobsen, Conrad (Afd. f. Tilsigelser, Adressebeskyttelse).

Jørgensen, H. C. (Afd. f. Flytningsanmeldelse, Adresseforespørgsler samt Udarbejdelse af Valglister).

Københavns Stadsarkiv.

(Raadhuset, V. Tlf. 3800. Ekspeditionstid Kl. 10—15).

Et kommunalt Arkiv har eksisteret lige saa længe, som København har været Købstad, idet Stadens Myndigheder altid med Omhu har vaaget over de Privilegier, der fastslog dens Rettigheder, og *Københavns Stadsarkiv* er da en fuldt selvstændig Institution, som — i Kraft af mange Aarhundreders historiske Udvikling — er Danmarks eneste store administrative og videnskabelige Arkiv uden for Rigsarkivet (med derunder sorterende Landsarkiver).

Muligvis er man allerede ved Overgangen mellem det 13. og 14. Aarhundrede begyndt at føre Bog over de Sager, der blev afgjort paa Byens Ting. Et egentligt Arkiv nævnes dog første Gang midt i det 16. Aarhundrede, da den øverste

Borgmester havde det under sin Varetægt. I det 17. Aarhundrede gik Hvervet over til Raadstueskriveren. Først ved kgl. Resolution af 26. Juli 1817 oprettedes et særligt Embede som *Raadstuearkivar* — fra 1868 altid beklædt af en Historiker — saaledes at Indehaverens eneste Embedsforretning skulde være at forestaa Stadens Arkiv. Hertil er senere kommet en stedse mere omfattende Gerning som *historisk Konsulent* for Magistrat og Borgerrepræsentation samt (siden 1907) Stillingen som *Redaktør* af Kommunens nedennævnte Tidsskrift.

Endvidere er Arkivchefen Næstformand og Leder af det daglige Arbejde i det i 1935 stiftede *Selskab for Staden Københavns Historie og Topografi.*

Fra 1. April 1936 ændredes Arkivets Navn fra *Raadstuearkivet* til *Københavns Stadsarkiv*, Titlen Raadstuearkivar til *Stadsarkivar*. Stadsarkivet, der ialt indeholder over 6600 Hyldemeter (»løbende Meter«), omfatter nemlig foruden selve *Hovedarkivet* (med tilhørende 2 Reservearkiver) paa Raadhuset et *Reservearkiv for Regnskabssager* i det tidligere Kvindefængsel paa Nytorv og et *Arkivdepot for Tryksager* i den Mundt'ske Stiftelse i Stormgade.

Stadsarkivet rummer hovedsagelig ældre og yngre Arkivalier fra Hovedstadens forskellige kommunale Administrationsgrene og Myndigheder. Ved den store Bybrand 1728 gik største Delen af de ældre Arkivalier tabt; dog er de fleste af Stadens gamle *Privilegier* bevarede. Det ældste, af 20. Febr. 1275, er Bisp Peder af Roskildes Stadfæstelse af Jacob Erlandsens Stadsret af 10. Marts 1254, det yngste Frederik VI.s Bekræftelse af Stadens Privilegier, dateret 6. Novbr. 1810; det rigt indbundne Pergamentshaandskrift »Valkendorfs Bog« fra 1582 indeholder Statholderens Afskrift af Privilegierne. Af Vigtighed er endvidere Protokoller og Akter fra det saakaldte »*Politi- og Kommercekollegium*«, en Række dels statslige, dels kommunale Institutioner (1670—1771), samt Raadstueprotokoller, Kopibøger og Resolutionsprotokoller, der — med faa Undtagelser — er bevarede fra henholdsvis 1683, 1660 og 1715. Af Værdi er endelig Arkivets store Samling af københavnske *Lavsarkivalier.*

Fra 1728 er Københavns Arkiv fuldstændig bevaret og har modtaget aarlige *Afleveringer* fra de forskellige Myndigheder. 1937 *afleveredes* saaledes 344 Bd. og 2620 Pkr. Arkivalier samt 1223 Bd. og Hefter og 39 Pkr. Tryksager, ialt 4226 Stkr. I dette Aar *kasseredes* ingen Arkivalier.

Det er Arkivets Hovedopgave til Brug for *Kommunens Institutioner og Kontorer* at udlevere Sager, der af en eller anden Grund faar aktuel Interesse, bliver genoptaget eller skal tjene som Fortilfælde. I 1937 udgjorde Antallet af *Ekspeditioner til Magistraten* 11.121 Journalsager, 1138 Bd., Pkr. m. v. samt 901 Tryksager, *Ekspeditioner fra Magistraten* 4352 Journalsager samt 1036 Bd., Pkr. m. v., ialt 18.548 Ekspeditioner.

Ved Siden deraf er Københavns Stadsarkiv det naturlige Midtpunkt for den *videnskabelige Udforskning af Hovedstadens Historie* i de forløbne Aarhundreder. I 1937 besøgtes Arkivet, der har *2 Læsestuer*, af 1970 Personer, som beslaglagde ialt 11.465 Ekspeditioner. Af større *historiske Undersøgelser* for Magistraten eller Private foretoges ialt 50, hvortil benyttedes 1274 Stkr. Bøger og Arkivalier.

De ældste *Registraturer* over det gamle Raadstuearkiv er gaaet tabt. Af Betydning er endnu en Fortegnelse over Stadens Privilegier og vigtigere Dokumenter fra 1786. En fuldstændig Registratur tilvejebragtes 1870—71, en ny

er under Udarbejdelse. Endelig kan nævnes, at Arkivet ejer en righoldig *Kortsamling*, hvorimod dets *Haandbibliotek* endnu kun er lille.

Under Stadsarkivarens Redaktion udgiver Arkivet for Københavns Kommunalbestyrelse 3 à 4 Gange aarlig Tidsskriftet »*Historiske Meddelelser om Staden København og dens Borgere*«.

Personale: Ifølge Budgettet for 1938—39 udgør det samlede Antal fast ansatte Tjenestemænd 4 og Antallet af andre ansatte 2.

Regnskab 1937—38: Udg. Kr. 105.687 (Bilag 10) og Kr. 3.749. (Bilag 22).

Budget 1938—39: Kr. 108.693 (Bilag 10) og Kr. 3.750. (Bilag 22).

Litteratur: Oluf Nielsen: Bidrag til Københavns Raadstuearkivs Historie (Danske Samlinger IV, S. 234 ff.); Axel Linvald og Flemming Dahl: Meddelelser fra Raadstuearkivet 1923—37 (i Historiske Meddelelser om København 1924—38); Axel Linvald: Dansk Arkivvæsen, 1933, S. 99 f.; Harald Hatt: Arkiverne og deres slægtshistoriske Indhold (i Paul Hennings: Slægtsforskning, 1933, S. 166 ff.).

Stadsarkivar (3):

Dahl, Flemming.

Københavns Kommunebiblioteker.

(Hovedkontor: Nikolai Plads, K. Tlf. 11.336. Ekspeditionstid Kl. 9—16.)

Institutionen oprettedes den 2. Marts 1885 efter Forbilleder fra Udlandet især fra Paris og Berlin og fik Navnet Kbhvns. Kommunes Folkebiblioteker (B. F. 1884—85, S. 968 f., 1340 f.). I 1918 forandredes Navnet til *Kbhvns. Kommunebiblioteker.*

Virksomheden begyndte den 7. Novbr. 1885 og omfattede de nyoprettede 6 Kredsbiblioteker og 2 Læsestuer.

Folkebibliotekerne var oprindelig bestemt for ubemidlede og Folk i smaa Kaar, for hvem Bøgers Tilvejebringelse paa anden Maade var vanskelig. Adgangen var kun aaben for Personer over 16 Aar med Bopæl i København, og for Benyttelsen ydedes 15 Øre om Maaneden. Aabningstiden var sædvanligvis 2—3 Timer om Aftenen.

I 1912—13 reorganiseredes Bibliotekerne, nærmest efter Forbillede fra det nordamerikanske Biblioteksvæsen (B. F. 1912—13, S. 2432). Herefter udvidedes Bibliotekerne efter mere tidssvarende Principper som et Oplysningsforetagende, der tager Sigte paa alle Samfundslag, og som en social Institution, frit tilgængelig for alle Stadens Indbyggere. Aldersgrænsen for Læserne sattes til 14 Aar. Et Hovedbibliotek, hvorfra Virksomheden ledes, oprettedes, og der ansattes faguddannet Personale. Bogbestanden fornyedes og forøgedes baade med dansk og udenlandsk Litteratur, og der indførtes ny Klassedeling og Katalogisering. Aabningstiderne udvidedes efterhaanden til Tiden Kl. 12—20 (Bogudlaan) og 10—22 (Læsesal).

I 1915 oprettedes 2 Børnelæsestuer, 1917 flyttede Hovedbiblioteket til Sct. Nikolai Kirkebygning (B. F. 1914—15, S. 698 f.), og samtidig erhvervedes Ejendommen Stefansgade 9 til Brug for et Kredsbibliotek, 1918 aabnedes Kredsbiblioteket i Helligaandshuset, 1919 blev det private Folkebibliotek i

Sundby inddraget under Institutionen, og 1920 overdrog Frk. Rudolph sin Børnelæsestue til Kommunen. Endvidere oprettedes 5 Udlaansfilialer i Byens Yderdistrikter, Vesterbro Kredsbibliotek flyttedes 1930 til Kommunens Bygning ved Enghavevej, og der aabnedes fra 1. Juli 1930 en Avislæsesal, der nu har Lokaler i Larslejsstræde 2. I 1931 udvidedes Biblioteket i Valby ved en Tilbygning til den gamle Rytterskole, og Christianshavns Kredsbibliotek flyttedes til Kommunens nye Bygning paa Christianshavns Torv. 1934 flyttedes Østerbro Kredsbibliotek til Ryesgade 106 (Dosseringen 87), og i 1936 flyttede Sundby Kredsbibliotek ind i dertil indrettede Lokaler i Ejendommen Ølandsgade 1.

Efter Nyordningen i 1912—13 bestaar Kommunebibliotekerne for Tiden af *Hovedbiblioteket, 9 Kredsbiblioteker, 8 Udlaansfilialer* og *1 Avislæsesal.*

Hovedbiblioteket bestaar af Hovedkontoret, hvorfra hele Virksomheden ledes, og hvor Regnskab, Bogvalg, Bogkøb, Katalogisering, Indbinding, Udgivelse af Kataloger m. v. er centraliseret, samt af 2 Udlaansafdelinger, en Læsesal, forskellige Bogmagasiner og et Bogbinderværksted.

Bogbestanden her omfatter: 1. Dansk Faglitteratur fra 1850 til Nutiden; 2. Dansk Skønlitteratur (især Poesi og Drama); 3. Udenlandsk Faglitteratur paa Svensk, Engelsk og Tysk fra ca. 1890; 4. Skønlitteratur paa de nævnte Sprog samt Fransk, Italiensk, Spansk, Russisk o. a.; 5. En Musikafdeling; 6. Bogmuseum, omfattende et Udvalg af ældre Litteratur, Folkebøger, Børnebøger og Kunsttryk; 7. Haandbogsamling paa Læsesalen samt Avis- og Tidsskriftsamling.

Hvert *Kredsbibliotek* bestaar af en Udlaansafdeling, som omfatter dansk og oversat Skønlitteratur samt populærvidenskabelig Faglitteratur paa Dansk og Norsk, og en Læsesal for Voksne. Ved 3 af Kredsbibliotekerne findes en Børnelæsestue, og siden henholdsvis 1930 og 1937 findes ved Kredsbibliotekerne paa Vesterbro og Østerbro desuden Udlaansafdelinger for Børn.

Til flere af Kredsbibliotekerne hører en Udlaansfilial. Filialerne har ingen egentlig Læsesal, men hvert Sted er en Haandbogsamling og nogle Tidsskrifter tilgængelige for Læserne i Udlaanstiden.

Bibliotekernes samlede *Bogbestand* var i 1912 ca. 45.000 Bind, i 1917 ca. 90.000 og 1. April 1938 378.541, heraf i Hovedbiblioteket 96.737 og i Kredsbibliotekerne 281.804 Bind.

Boganskaffelsen ved Bibliotekerne udgjorde i 1937—38 38.393 Bind, deraf til Hovedbiblioteket 4.245 Bind. Der udrangeredes samtidig 22.598 Bind.

Læsesalenes Haandbogsamlinger omfatter tilsammen 34.899 Bind, der holdes for Tiden ca. 300 danske og udenlandske Tidsskrifter og 75 danske og udenlandske Aviser.

I 1937—38 var Antallet af *Laanere* 101.971 og det samlede *Bogudlaan* 2.579.183 Bind (Faglitteratur: 813.484 Bind, Skønlitteratur paa fremmede Sprog: 141.134 Bind, Skønlitteratur paa Dansk: 1.624.565 Bind). Antallet af *Læsesalsbesøg* var 711.592 (heraf 151.394 paa Børnelæsesalene).

Bibliotekernes *Kataloger* bestaar af to forskellige Katalogtyper: Kortkatalog i Kartotekskuffer og trykt Katalog i Bogform.

Paa Hovedbiblioteket findes Centralkortkatalogen, bestaaende af saavel en

alfabetisk som en systematisk Katalog over Bibliotekernes samlede Bogbestand, medens hver Udlaansafdeling har Kartotek over sin egen Bogbestand.

Den trykte Katalog er udkommet i flere Afdelinger, som hver især indeholder visse Litteraturgrupper, og som med faa Aars Mellemrum udsendes i nye Udgaver; herfra adskiller sig dog Katalogen over udenlandsk Faglitteratur, der foreligger i Form af en Grundkatalog fra 1920, i Tilslutning til hvilken der hvert femte Aar udsendes et Supplement indeholdende Tilvæksten i disse Aar.

Foruden Katalogerne lader Bibliotekerne hver anden Maaned trykke et Blad, »*Meddelelser og Boglister*«, med Fortegnelse over de nyeste Boganskaffelser samt Meddelelser af forskellig Art af Interesse for Bibliotekets Benyttere.

Hovedbiblioteket er tilgængeligt for alle Indbyggere i Byen, dels direkte ved personlig Adgang, dels indirekte ved Indsendelse af Bogrekvisitioner gennem et af Kredsbibliotekerne; saaledes bestilte Bøger udsendes hver Eftermiddag pr. Automobil til Kredsbibliotekerne. — Benyttelsen af Kredsbibliotekerne er i det væsentlige begrænset til paagældende Bydels Indbyggere.

I H. t. den for *Københavns Kommunebiblioteker* gældende Vedtægt af Juni 1936 (B.F. 1935—36, S. 1734 f., 1936—37, S. 532 f.) bestaar *Biblioteksbestyrelsen* af 7 Medlemmer, nemlig af Borgmesteren og Raadmanden for Magistratens 1. Afd. som henholdsvis Formand og Næstformand samt 5 Medlemmer valgt af Borgerrepræsentationen.

Kommunebibliotekernes daglige Drift ledes — under Ansvar overfor Magistraten og Biblioteksbestyrelsen — af *Stadsbibliotekaren.*

Bibliotekernes Personale ansættes efter Stadens Vedtægts almindelige Regler. Ved Ansættelse af Stadsbibliotekar, tilsynsførende Bibliotekarer og Kredsbibliotekarer indstiller Biblioteksbestyrelsen 3 af Ansøgerne, blandt hvilke den ansættende Myndighed skal vælge; for Stadsbibliotekarens Vedkommende kræves desuden Forhandling med Biblioteksdirektøren. For det øvrige fast ansatte Personale skal Ansøgningerne forelægges Biblioteksbestyrelsen, der fremsender dem til den ansættende Myndighed med en Udtalelse.

Det overordnede Personale er uddannet dels ved Biblioteksskoler i Amerika, dels ved Statens Biblioteksskole. Afgangseksamen fra denne Skole er saaledes en Betingelse for Ansættelse som Assistent eller i højere Stillinger.

Personale. Ifig. Budgettet for 1938—39 udgør Kommunebibliotekernes samlede Antal fast ansatte Tjenestemænd 78, Antallet af Lønarbejdere 7 og Antallet af andre ansatte 112.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 208.236 (heraf Statstilskud Kr. 138.960), Udg. Kr. 963.576. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 211.900 (heraf Statstilskud Kr. 149.900), Udg. Kr. 1.025.350. (Bilag 21 I).

Litteratur: Kommunebibliotekernes Beretning 1885 flg.; i Beretningen 1918—1925 findes Litteraturfortegnelse S. 38. — J. Aarsbo, Folkebibliotekerne og deres Historie i: S. Dahl, Haandbog i Bibliotekskundskab, 3. Udg. 1927, S. 304 f. — Kronologisk Oversigt over Kommunebibliotekernes Udvikling 1885—1925 i: »*Meddelelser og Boglister*« 1925, Nr. 65. — J. Aarsbo, Bibliotekerne og Samfundet. Københavns Kommunebiblioteker gennem 50 Aar. Kbh. 1935.

Kommunebibliotekernes Hovedbestyrelse.

Formand:

Kaper, Ernst, Dr. phil., Borgmester.

Næstformand:

Kolbjørn, Ib, Raadmand.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Andersen, Nina, Frue, MF, MB.
Mundt, Gerda, Frk., MF, MB.
Olsen, Lars M., Sekretær, MB.
Palbo, Hans, Overopsynsmand, MB.
Petersen, Margrethe, Frue, Skoleinspektør, MB.

Hovedbiblioteket.

Nikolai Plads, K., Tlf. 11.336 (Kontor), 11.329 (Udlaan), Byen 8713 (Regnskabsafdeling), Byen 6043 (Læsesal), Byen 6083 (Stadsbibliotekaren).

Bogudlaan: Kl. 12—18, *Læsesal:* Kl. 10—22, Juni—August Kl. 10—20 (Helligdage Kl. 14—20).

1937—38: *Laanertal:* 6126 (heraf har 5785 ogsaa benyttet Kredsbibliotekerne); *Bogudlaan:* 123.032 Bind (heraf er 48.803 Bind udlaant gennem Kredsbibliotekerne); *Læsesalsbesøg:* 133.839.

Stadsbibliotekar (2):

Aarsbo, J.

Tilsynsførende Bibliotekarer (4):

Struckmann, Ingrid, Frue (Katalogisering, Bogindbinding).
Rolff, H. (Administration, Regnskab).

Bibliotekarer (5):

Neumann, Karen, Frk. (Bogtilvækst).
Hasselbalch-Larsen, Kjeld (Udlaan og Læsesal).

Kredsbiblioteker.

Den indre By.

Helligaandshuset, Valkendorfsgade, K. Tlf. Byen 6477.

Bogudlaan: Kl. 12—20, *Læsesal:* Kl. 10—20.

1937—38: *Laanertal:* 11.399; *Bogudlaan:* 234.060 Bind; *Læsesalsbesøg:* 30.356.

Kredsbibliotekar (5):

Thomsen, Svend.

Christianshavn.

Torvegade 45—47, K. Tlf. Amager 6478.

Bogudlaan: Kl. 12—20, *Læsesal:* Kl. 10—20.

1937—38: *Laanertal:* 5942; *Bogudlaan:* 146.145 Bind; *Læsesalsbesøg:* 30.429.

Kredsbibliotekar (5):

Jensen, Aage.

Vesterbro.

Lyrskovgade 2—4, V. Tlf. Vester 8679 (Bogudlaan og Læsesal) og Vester 8699 (Kontor og Børnelæsesal).

Bogudlaan: Kl. 12—20; *Læsesal:* Kl. 10—22, Juni—August Kl. 10—20 (Helligdage: Kl. 18—22, Juni—August Kl. 16—20), *Udlaan for Børn:* Mandag, Onsdag, Fredag Kl. 14—20, Tirsdag, Torsdag, Lørdag Kl. 14—16 (Lukket Juli); *Børnelæsesal:* Kl. 14—19½ (Lukket Juni—Juli).

1937—38: *Laanertal:* 10.239 (foruden 2044 Børn); *Bogudlaan:* 268.752 Bind; *Læsesalsbesøg:* 62.089; *Bogudlaan til Børn:* 48.545 Bind; *Besøg paa Børnelæsesal:* 67.761.

Kredsbibliotekar (5):

Pedersen, Jens.

Nørrebro.

Griffenfeldtsgade 4, N. Tlf. Nora 4169.

Bogudlaan: Kl. 12—20; *Læsesal:* Kl. 10—22, Juni—August Kl. 10—20 (Helligdage Kl. 18—22, Juni—August Kl. 16—20); *Børnelæsesal:* Kl. 14—19½ (Lukket Maj—August).

1937—38: *Laanertal:* 10.710; *Bogudlaan:* 281.863 Bind; *Læsesalsbesøg:* 67.007; *Besøg paa Børnelæsesal:* 54.256.

Kredsbibliotekar (5):

Thunbo, Margrete, Frk.

Østerbro.

Ryesgade 106 (Dosseringen 87), Ø. Tlf. Øbro 4691.

Bogudlaan: Kl. 12—20; *Læsesal:* Kl. 10—22, Juni—August Kl. 10—20; *Udlaan for Børn:* Mandag, Onsdag, Fredag Kl. 14—20, Tirsdag, Torsdag, Lørdag Kl. 14—16 (Lukket Juli).

1937—38: *Laanertal:* 10.655 (foruden 834 Børn); *Bogudlaan:* 230.359 Bind; *Læsesalsbesøg:* 54.400; *Bogudlaan til Børn:* 20.349.

Kredsbibliotekar (5):
Bruun, Ellen, Frue.

Lygte-Kvarteret.

Stefansgade 9, N. Tlf. Taga 1342.

Bogudlaan: Kl. 12—20; *Læsesal:* Kl. 10—20.

1937—38: *Laanertal:* 8961; *Bogudlaan:* 226.371 Bind; *Læsesalsbesøg:* 26.251.

Kredsbibliotekar (5):
Jacobsen, Anne-M., Frk.

Sundby.

Ølandsgade 1, S. Tlf. Amager 3355.

Bogudlaan: Kl. 12—20; *Læsesal:* Kl. 10—22.

1937—38: *Laanertal:* 11.284; *Bogudlaan:* 286.299 Bind; *Læsesalsbesøg:* 34.516.

Kredsbibliotekar (5):
Kunov, N.

Valby.

Skolegade 2 C, Valby. Tlf. Valby 1502.

Bogudlaan og Læsesal: Mandag, Onsdag, Fredag, Lørdag Kl. 14—20, Tirsdag og Torsdag Kl. 12—16.

1937—38: *Laanertal:* 5757; *Bogudlaan:* 137.035 Bind; *Læsesalsbesøg:* 17.487.

Kredsbibliotekar (5):
Kaae, N.

Brønshøj.

Brønshøjvej 1, Brh. Tlf. Bella 797.

Bogudlaan og Læsesal: Mandag, Onsdag, Fredag Kl. 15—20, Tirsdag, Lørdag Kl. 13—16, Torsdag lukket.

1937—38: *Laanertal:* 4185; *Bogudlaan:* 98.665 Bind; *Læsesalsbesøg:* 5850.

Kredsbibliotekar (5):
Blauenfeldt, Johs.

Udlaansfilialer.

Godthaabsvej 341, Vanløse. Tlf. Damsø 291.

Bogudlaan og Læsesal: Mandag, Onsdag, Fredag Kl. 16—20, Tirsdag, Lørdag Kl. 13—16, Torsdag lukket.

1937—38: *Laanertal:* 3699; *Bogudlaan:* 92.224 Bind; *Læsesalsbesøg:* 5457.

Husumvej 115, Husum. Tlf. Bella 1476.

Bogudlaan: Tirsdag, Lørdag Kl. 17—20, Torsdag Kl. 13—16.

1937—38: *Laanertal:* 629; *Bogudlaan:* 15.948 Bind.

Frederiksborgvej 150 A, N. Tlf. Taga 6860.

Bogudlaan: Mandag, Fredag Kl. 17—20, Onsdag Kl. 13—16.

1937—38: *Laanertal:* 1222. *Bogudlaan:* 31.016 Bind.

Dronningens Tværg. 54, K. Tlf. Palæ 3922.

Bogudlaan: Mandag, Tirsdag, Torsdag, Lørdag Kl. 14—20.

1937—38: *Laanertal:* 2501; *Bogudlaan:* 65.473 Bind.

Nygaardsvej 45, Ø. Tlf. Ryvang 1876.

Bogudlaan: Mandag, Tirsdag, Torsdag, Fredag, Lørdag Kl. 14—20; *Børnelæsesal:* Kl. 14—19½ (lukket 1. Maj—15. August).

1937—38: *Laanertal:* 5209; *Bogudlaan:* 131.014 Bind; *Besøg paa Børnelæsesal:* 29.377.

Vibevej 52, N. Tlf. Taga 3455.

Bogudlaan: Mandag, Onsdag, Fredag Kl. 15—20, Lørdag Kl. 13—16.

1937—38: *Laanertal:* 3385; *Bogudlaan:* 82.941 Bind.

Enghavevej 238, V. Tlf. Sydhavn 97.
Bogudlaan: Mandag, Fredag Kl. 13—16, Tirsdag, Torsdag, Lørdag Kl. 16—20.
1937—38: *Laanertal:* 1121; *Bogudlaan:* 41.034 Bind.

Artillerivej 70, S. Tlf. Amager 5394.
Bogudlaan: Mandag, Onsdag, Fredag Kl. 15—20.
1937—38: *Laanertal:* 1854; *Bogudlaan:* 50.168 Bind.

Avislæsesal.

Larslejsstræde 2, K. Tlf. Palæ 5686.
Kl. 10—20 (Helligdage Kl. 14—18).
1937—38: *Besøg:* 89.446.

Raadhusbiblioteket.

(Raadhuset, V. Tlf. 3800. Aabent Kl. 12—17, i Juli Maaned dog kun Kl. 13—14.)

Raadhusbiblioteket er oprettet den 26. Oktbr. 1896 og aabnedes for Publikum 1. Novbr. 1897 (B. F. 1896—97, S. 763 f., 994 f.).

Raadhusbibliotekets Opgave er at være til Brug for Kommunalbest. og Kommunens Tjenestemænd samt til Nytte for Studiet af Hovedstadens Historie i videste Omfang. Biblioteket omfatter en Læsesal med en Haandbogsamling paa 900 Bind Bøger og 65 Tidsskrifter samt en Udlaansafdeling med Bogmagasin, der indeholder ca. 18.000 Bind Bøger, dels Litteratur om dansk og udenlandsk Kommunalvæsen og Kommunalforvaltning, dels Skrifter om Kbhvns. Historie, Topografi og Personalhistorie. Blandt disse mærkes et sjælden fuldstændigt Eksemplar af Kbhvns. Vejviser (kun Aargang 1806 mangler), endvidere en stor Mængde Minde-, Fest- og Jubilæumsskrifter fra Foreninger og Institutioner samt privat udgivet personalhistorisk Litteratur. Foruden en anselig Række af gamle Skrifter om København ejer Biblioteket bl. a. Hans Nansens Eksemplar af Eriks sjællandske Lov og Arild Huitfeldts Danmarkskrønike.

Der findes ingen trykt Katalog, men en alfabetisk og en systematisk Seddelkatalog over Bogbestanden.

Raadhusbiblioteket havde oprindelig sin egen Bestyrelse, men blev 1923 underlagt Kommunebibliotekernes Styrelse (B. F. 1922—23, S. 1853 f.). Personalet bestaar af Stadsbibliotekaren og en Assistent.

I 1937—38 var Antallet af *Laanere* 189 og det samlede *Bogudlaan* 1211 Bind. Antallet af *Læsesalsbesøg* var 3752.

Regnskab 1937—38: Udg. Kr. 9.731. *Budget* 1938—39: Udg. Kr. 10.015. (Bilag 21 II.)

Litteratur: Tidsskrift for Kunstindustri 1899. — G. A. Larsson: Rådhusbiblioteket i Köpenhamn, 1915. — Jul. Salomon: Raadhusbiblioteket i 25 Aar (i Nationaltidende for 4. Marts 1922). — J. Aarsbo: Bibliotekerne og Samfundet 1935.

Bibliotekar (honorarl.):
Aarsbo, J., Stadsbibliotekar.

Københavns Bymuseum.

(Raadhuset, V. Tlf. 3800. Aabent: Søndag Kl. 10—16, Tirsdag og Torsdag Kl. 12—15, samt om Sommeren Lørdag Kl. 12—15. Betaling: Voksne 25 Øre, Børn 10 Øre, Søndag gratis.)

I det 18. Aarh. fandtes der paa Kbhvns. Raadhus en lille Antikvitetssamling. Raadhusets Brand i 1795 og senere Tiders Vanrøgt bevirkede, at

mange af Sagerne gik tabt eller afleveredes andet Steds (bl. a. paa Rosenborg). Omkring 1900 var dog endnu enkelte Ting opbevaret i Raadstuearkivet eller paa Raadhusets Loft, ligesom der i forskellige af de kommunale Institutioner fandtes adskillige ældre Sager til Belysning af de paagældende Institutioners Udvikling, Modeller, grafiske Fremstillinger o. l. Endvidere var der paa Raadhusets Tegnestue anlagt en Samling af Prospekter af København (Malerier, Lithografier og Stik), bestemt til Raadhusets Udsmykning, og til den i 1896 oprettede kommunale Bogsamling var der knyttet en Samling af københavnske Fotografier.

Med dette Materiale som Grundlag oprettedes Kbhvns. Raadhusmuseum i 1901 (B. F. 1900—01, S. 992 f., 2027 f.; 1901—02, S. 13, 323 f.). Samtidig fik et Fællesudvalg overdraget det Hverv at tilvejebringe en Samling af Genstande og Billeder, der kunde belyse Byens Historie ned gennem Tiderne. Museumslokaler savnedes dog endnu en Tid lang.

I 1917 vedtog Kommunalbest. en Nyordning af Museets Forhold (B. F. 1916—17, S. 2811 f., 2886). Dets Navn blev nu *Københavns Bymuseum*, og efter at en Plan om at overflytte Samlingen til Nikolai Kirkebygning var opgivet, indrettedes Museet (Side om Side med Modelsamlingen) i Raadhusets Loftetage, hvor det aabnedes den 3. Juni 1925.

Museets Opgave er, som bestemt ved dets Oprettelse, at illustrere Hovedstadens Udvikling gennem Tiderne, dens vekslende Udseende og dens kommunale Historie. Dets Grundstamme er den historisk-topografiske Billedsamling, som indeholder mange værdifulde Malerier. Hertil føjer sig andre Minder om Begivenheder og Borgere, Erindringer fra de kommunale Institutioner, Gadedøre og andre gamle Arkitekturdele, Modeller og Tegninger (bl. a. til det nuværende Raadhus). En stor Samling Fotografier m. m. i Mapper er tilgængelig for Studerende. Museets Malerier og andre Billeder, yngre end ca. 1870, er indtil videre ophængt i Raadhusets Kontorer.

Regnskab 1937—38: Udg. Kr. 38.463. *Budget* 1938—39: Udg. Kr. 35.922. (Bilag 22 I).

Museets Bestyrelse:

Valgt af Magistraten:

Kaper, Ernst, Dr. phil., Borgmester.
Kolbjørn, Ib, Raadmand.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Friis, E., Rodemester, MF., MB.
Kjøwer, C., Hovedkasserer, MB.
Matthiesen, Hedevig, Frue, MB.
Petersen, Margrethe, Frue, Skoleinspektør, MB.
Sørensen, H. P., Redaktør, MB.

Museumsinspektør (honorarl.):

Jensen, Chr. Axel.

Københavns Begravelsesvæsen.

(Løngangsstræde 28, K. Tlf. 12.780. Ekspeditionstid Kl. 10—15.)

Indtil Midten af det 18de Aarh. begravedes i København de fleste Lig paa de Kirkegaarde, der fandtes ved Kirkerne eller andet Steds inden for Stadens Volde, eller bisattes i Kirkerne eller Kirkekapellerne. Kun de militære Sogne og det mosaiske Trossamfund havde allerede den Gang Begravelsesplads uden for Fæstningsværkerne.

I 1760 blev et Stykke af Stadens Fælled uden for Nørreport indtaget til *Assistens Kirkegaard* for samtlige Kirkesogne i København, og samtidig blev en Del af de indenbys Kirkegaarde nedlagt. Andre bestod endnu i en kortere eller længere Aarrække, og først i 1851 blev det forbudt at nedsætte Lig inden for Kbhvns. Volde. Assistens Kirkegaard blev delt imellem de forskellige Sogne, og hver Del administreredes af vedkommende Kirkeværge paa Kirkens Vegne, saaledes at Begravelsesvæsenet direkte var underlagt Kirkebestyrelserne. Denne Tilstand vedvarede uforandret indtil den 1. Jan. 1861, da der ved Oprettelsen af et Begravelseskontor for København under Magistratens Bestyrelse blev gjort det første Skridt til en samlet Administration af Begravelsesvæsenet. Paa Begravelseskontoret modtoges alle Bestillinger og alle Indbetalinger vedr. Begravelser og Kontoret fik Eneret paa Besørgelsen af Ligbæring og Ligkørsel. Hvert Sogn beholdt dog fremdeles sin Del af Kirkegaarden, og Begravelseskontoret sendte hver Maaned Afregning til de forskellige Kirkebestyrelser over de oppebaarne Indtægter.

Da Assistenskirkegaarden ikke i Længden var stor nok til at modtage Begravelserne fra den stærkt voksende Hovedstad, købte Kommunen i 1869 og de følgende Aar et Areal ved Valby, Vest for København, der udlagdes til Kirkegaard under Navnet *Vestre Kirkegaard* og toges i Brug i 1870 (B. F. 1870—71, S. 197 f.). Denne Kirkegaard udstykkedes ikke imellem Sognene, men benyttedes som Fælleskirkegaard for disse, i de første 10 Aar væsentligst dog kun til Frijordsbegravelser. Den første Familiebegravelse fandt Sted 17. Septbr. 1878.

Da Ulemperne ved Kirkegaardenes spredte Administration bestandig blev mere følelig, nedsatte Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet i 1875 en Kommission til at tage en Omordning af de københavnske Kirkegaardsforhold under Overvejelse og fremkomme med Forslag desangaaende. Resultatet heraf blev, at der ved kgl. Resol. af 22. Decbr. 1879 fastsattes en Række nye Bestemmelser om Kirkegaardsforholdene og Begravelsesvæsenet i København (B. F. 1878—79, S. 1031; 1880—81, S. 326 f., 582 f., 657, 658 f., 674).

Fra 1. Jan. 1880 overgik herefter Bestyrelsen af alle Anliggender vedr. Kirkegaardene og Begravelsesvæsenet i København til en Kommission, bestaaende af vedkommende Borgmester som Formand, Stadens to Provster og to af Kommunalbest. valgte lønnede Medlemmer, og fra samme Tidspunkt ophørte Nørrebros Assistenskirkegaards Udstykning mellem Kirkerne saavelsom de enkelte Kirkers Deltagelse i denne Kirkegaards Bestyrelse.

Indtægterne af Begravelsesvæsenet og Kirkegaardene tilfaldt Kbhvns. Kommune, som til Gengæld skulde afholde alle Udgifter ved Kirkegaardene, overensstemmende med det for hvert Aar efter de for Kommunen gældende Regler vedtagne Budget. Kommunen forpligtede sig til aarlig at udrede til Fordeling mellem de københavnske Kirker en Sum af Kr. 21.000, samt desuden Kr. 6.000 aarlig, der skulde oplægges til en fælles Fond for Kirkerne under Bestyrelse af den før nævnte Kommission. Kirkeministeriet har den afgørende Bestemmelse vedr. disse Beløbs Fordeling mellem Kirkerne, og i 1929 er Fællesfondens Midler afgivet til dette.

Vestre Kirkegaard er Kommunens Ejendom, hvilket vil faa Betydning,

naar Arealet med Kirkeministeriets Samtykke til sin Tid gives anden Anvendelse end som Begravelsesplads. Det samme gælder om nye Kirkegaardsarealer, som senere erhverves, saavelsom de Dele af Nørrebros Assistenskirkegaard, der er solgt paa det Vilkaar, at de i sin Tid skal falde tilbage til Kommunen.

Fra 1887 gik de to af Kommunalbest. valgte Medlemmer af Bestyrelseskommissionen over til at være ulønnede, og samtidig overdroges Overtilsynet med samtlige Kirkegaarde til Chefen for Begravelseskontoret (B. F. 1887—88, S. 814 f.). Fra 1. April 1899 benævnes denne Direktør for Begravelsesvæsenet (B. F. 1898—99, S. 1696 f.).

Ved kgl. Resolution af 9. Marts 1925 ophævedes Bestyrelseskommissionen, og dennes Forretninger henlagdes til Magistratens 1ste Afdeling (B. F. 1925—26, S. 15).

Efter Indlemmelserne i Kbhvns. Kommune i 1901 og 1902 er Driften af Brønshøj og Sundby Kirkegaarde overtaget af Kbhvns. Begravelsesvæsen fra 1. Juni 1903, og det i den kgl. Resolution af 22. Decbr. 1879 nævnte Tilskud er blevet forøget med et aarligt Beløb af 2500 Kr. til Kirkerne i de indlemmede Distrikter. Medens Sundby Kirkegaard er Kommunens Ejendom, tilhørte Brønshøj Kirkegaard Staten, men er nu overgaaet til Selveje.

En ny Kirkegaard Nord for Byen blev anlagt og taget i Brug i 1903 under Navnet *Bispebjerg Kirkegaard* (B. F. 1900—01, S. 1815 f.).

Kbhvns. Kommunes Kirkegaarde er herefter *Assistens Kirkegaard* (ca. 20 ha), *Bispebjerg Kirkegaard* (ca. 46 ha), *Brønshøj Kirkegaard* (ca. 3 ha), *Sundby Kirkegaard* (ca. 10 ha) og *Vestre Kirkegaard* (ca. 54 ha).

Foruden de her nævnte Kirkegaarde har Kbhvns. Begravelsesvæsen siden 1. Jan. 1927 bestyret de katolske Kirkegaarde, nemlig:

Katolsk Vestre Kirkegaard, ved Vestre Kirkegaardsvej, der blev taget i Brug 1888, og som har et Areal paa ca. 1 ha, samt *Katolsk Assistens Kirkegaard* gammel og ny Afdeling paa Assistens Kirkegaard, Nørrebro, der blev taget i Brug henholdsvis 1805 og 1864. Taksterne for Gravsteder samt for disses Anlæg og Vedligeholdelse er de samme som for de kommunale Kirkegaarde.

Ligbrænding. Ved Lov af 1. April 1892 blev Ligbrænding tilladt her i Landet, og den første Brænding fandt Sted 13. Jan. 1893 paa det i Frederiksberg Kommune af Ligbrændingsforeningen opførte Krematorium, der senere er nedlagt.

Fra 1. April 1913 har Begravelsesvæsenet overtaget det af Forening for Ligbrænding i 1906 byggede Krematorium ved Bispebjerg Kirkegaard, hvorefter dette drives af Begravelsesvæsenet som kommunal Institution (B. F. 1910—11, S. 2304 f., Till. S. 681 f.; 1911—12, S. 1982 f., jfr. Bekendtg. af 29. Novbr. 1912). Ved Kommunalbest.s Beslutning af 22. Maj 1930 (B.F. 1929—30, S. 808 f., 1930—31, S. 175 f., 1931—32, S. 79 f.) vedtoges det at opføre et Krematorium paa Sundby Kirkegaard. Opførelsen af dette, hvortil bevilgedes c. 144.700 Kr., afsluttedes i Efteraaret 1931. Den første Ligbrænding her fandt Sted 20. Novbr. 1931.

De nugældende Regler for Ligbrænding findes i Lov Nr. 60 af 14. Marts 1931, jfr. Justitsmin. Regulativ af 1. Juni 1937.

Antallet af *Begravelser* paa de under Begravelsesvæsenet sorterende Kirkegaarde har i Aarene 1934, 35, 36 og 37 været henholdsvis 5164, 5521, 5411 og 5154.

Antallet af *Ligbrændinger* i Bispebjerg Krematorium har i Aarene 1934, 35, 36 og 37 været henholdsvis 1894, 1991, 2078 og 2206. I Sundby Krematorium var der i 1934, 35, 36 og 37 henholdsvis 168, 263, 220 og 280 Ligbrændinger.

Reglerne vedr. Anmeldelse af Dødsfald, Udførelse af Begravelser, Takster m. m. findes i Vedt. for Kbhvns. Begravelsesvæsen af 28. Febr. 1929 med Tillæg af 10. Juli 1934 og 4. Marts 1937 samt i Lov om forsk. Forhold vedr. Begravelser 19. April 1907, Bekg. vedr. Dødsattester 25. Marts 1931, Lov ang. Vedligeholdelse af Kirker og Kirkegaarde 30. Juni 1922, Anord. ang. Kirkegaarde 10. Dec. 1927 og m. H. t. Ligbrænding foruden ovenanførte Bestemmelse Anord. 16. Marts 1910 og Bekg. 8. Jan. 1913.

Anmeldelse af Dødsfald. Ethvert Dødsfald skal anmeldes paa Begravelsesvæsenets Kontor senest den 3. Dag efter Døden og mindst 2 Søgnedage før Begravelsen. Ved Anmeldelsen maa medbringes den af Lægen udstedte Dødsattest med Paategning om Dødsfaldets Indførelse i Kirkebogen og om Tiden for Begravelsen, Attest fra Skifteretten samt Daabs- og Vielsesattest. Naar Ligbrænding ønskes, maa tillige medbringes Attest fra Politiet.

Modtagelse af Lig. I Kapellerne paa Assistens, Vestre og Bispebjerg Kirkegaarde samt i Krematoriet paa Bispebjerg modtages Lig hver Dag fra Kl. 9 til Kl. 17 undtagen 1. Jule-, Paaske- og Pinsedag, paa hvilke Dage alle Kapeller er lukkede. Paa Sundby og Brønshøj Kirkegaarde modtages Lig til samme Tider, dog kun paa Hverdage. Naar et Lig ønskes indsat her paa en Helligdag, maa det forud anmeldes til Kirkegaardens Kontor.

Begravelsesvæsenets Takster er forskellige efter Gravstedets Klasse, der falder i tre Hovedgrupper, nemlig Familiegravsteder af 1. og 2. Takstklasse og Liniebegravelse (for enkelte Personer). Forskellen mellem Familiegravsteder af 1. og 2. Klasse er væsentlig den, at ved Køb af Familiegravsteder af 1. Klasse kan Vedkommende selv vælge Stedet i de til denne Klasse Begravelser bestemte Kvarterer, medens man ved Køb af Familiegravsteder af 2. Klasse maa tage Gravstedet i fortløbende Række med andre paa det Sted, hvor der begraves i denne Klasse Gravsteder.

Betalingen ved *Køb af Gravsteder* er for Familiegravsteder af 1. Klasse for hver 3 m² i 20 Aar Kr. 135, for 40 Aar Kr. 240, for 2. Klasse for 20 Aar Kr. 80, for 40 Aar Kr. 140; for Liniegravstederne til Voksne betales ialt Kr. 35, til Børn under 12 Aar Kr. 8. For Gravsteder i Urnehaven betales Kr. 12 pr. 0,5 m² (Plads til 2 Urner). Familiegravsteder kan for samme Betaling fornyes, dog som Regel ikke paa kortere Tid end 5 Aar.

For *Begravelsers Udførelse* som *Normalbegravelse* betales for Familiegravsteder af 1. Klasse, af 2. Klasse og Liniegravsteder henholdsvis Kr. 52, 37 og 20. For Begravelser fra Krematoriet betales Kr. 30.

Ønskes særlige Ydelser, saasom større Kapel, Korsang, særlig Udsmykning af Kapellet m. m., betales dette ligesom Kistepyntning og Ligbærere særskilt.

For Ligbrænding betales Kr. 30 for en Voksen, Kr. 15 for et Barn.

Betalingen for *Gravning af Grave* til Voksne i Familiegravsteder er Kr. 55 for 1. Klasse og Kr. 53 for 2. Klasse. For Liniegravsteder betales Kr. 20, og for Urner 8 Kr. eller 4 Kr., hvis Nedsættelse sker i Liniejord.

Renholdelse af Gravsteder betales efter følgende Takster:

For Gravsteder paa 3 m² og derover betales aarligt 2 Kr. pr. m². Dog betales Renholdelse af et Liniegravsted paa 3 m² med 4 Kr. aarligt og Liniegravsteder for Børn med 2 Kr. aarligt.

For Gravsteder i Urnehaven betales aarligt 3 Kr. pr. m², naar Gravstedets Størrelse er mellem 1 m² og 2,5 m²; for mindre Gravsteder betales aarligt 2 Kr.

Begravelsesvæsenet overtager Beplantning og aarlig Vedligeholdelse af Gravsteder paa alle de under dette hørende Kirkegaarde.

Begravelsesvæsenet overtager ligeledes Gravsteder saavelsom de derpaa værende Monumenter, Indhegninger etc. til Vedligeholdelse for en længere Aarrække mod Indbetaling af et Beløb een Gang for alle. Betalingen beregnes da efter en bestemt Skala, saaledes at saavel Hovedsummen som Renterne benyttes til Vedligeholdelsen.

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør det samlede Antal fast ansatte Tjenestemænd under Begravelsesvæsenet 142, Antallet af Lønarbejdere 238 og Antallet af andre ansatte 101.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 2.399.361, Udg. Kr. 2.462.404 (heraf Krematoriet: Indt. Kr. 283.115, Udg. Kr. 249.298). *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 2.494.200, Udg. Kr. 2.553.000 (heraf Krematoriet: Indt. Kr. 273.000, Udg. Kr. 261.700). (Bilag 2).

Litteratur: Festskrift: Vestre Kirkegaard (1920).

Direktoratet for Københavns Begravelsesvæsen.

(Løngangsstræde 28, K. Tlf. 12.780. Ekspeditionstid Kl. 10—15.)

Direktør (1):

Nielsen, August K. N.

Kontorchef (3):

Rasmussen, Theodor.

Bogholder (4):

Krag, J.

Kirkegaardene.

Kirkegaardenes Aabningstider: Jan., Decbr.: Kl. 8—16, Febr., Novbr.: Kl. 8—17, Marts, Oktbr.: Kl. 8—18, April, Septbr.: Kl. 7—19, Maj, Aug.: Kl. 7—20, Juni, Juli: Kl. 7—21.

Assistens Kirkegaard.

(Kontor: Kapelvej 2, N., Tlf. Nora 2304. Ekspeditionstid: Kl. 9—16).

Inspektør (4):

Jørgensen, N. K. J.

Bispebjerg Kirkegaard.

(Kontor: Frederiksborgvej, N., Tlf. Taga 59 og 5659. Ekspeditionstid: Kl. 9—16).

Inspektør (3):

Bjørn, Orla G. A.

Overgartner (5):

Quist, Eigil.

Fuldmægtig (5):

Kjærtsholtsen, Olaf H. P.

Brønshøj Kirkegaard.
(Kontor: Brønshøj Kirkegaard, Frederikssundsvej, N., Tlf. Bella 29. Ekspeditionstid: Kl. 11—12 og Kl. 15—16).

Bestyrer (7):
Christensen, Axel.

Sundby Kirkegaard.
(Kontor: Kastrupvej 51, S., Tlf. Amager 343. Ekspeditionstid: Kl. 9—16).

Inspektør (4):
Jensen, Carl.

Vestre Kirkegaard.
(Kontor: Vestre Kirkegaard, V., Tlf. 6820 og 6821. Ekspeditionstid: Kl. 9—16).

Inspektør (2):
Skrydstrup, Christian B.

Overgartner (5):
Madsen, Harald M.

Fuldmægtig (5):
Bjørn, Leo.

Københavns kommunale Skolevæsen.

(Skoledirektionens Kontor: Raadhuset, V. Tlf. 3800. Ekspeditionstid: Kl. 10—15.)

Allerede i den katolske Tid fandtes der her i Landet flere Arter af Skoler som f. Eks. Pogeskoler, Skriveskoler, danske og tyske Skoler, men ved Kirkeordinansen af 1537 blev bestemt, at der fremtidig i hver Købstad kun maatte være een Skole, Latinskolen, (i København Vor Frue latinske Skole, den nuværende Metropolitanskole). For Børn, der ikke kunde lære Latin, skulde Øvrigheden dog kunne oprette Skriveskoler, og en saadan, en Betalingsskole, nærmest svarende til, hvad man nu vilde kalde en Realskole, fandtes fra vistnok 1584 til 1682. I 1641 fik den tyske Menighed Tilladelse til at oprette en tilsvarende Skole, Petri Menighedsskole.

I 1605 havde Christian IV oprettet et Børnehus, en Opdragelsesanstalt for Børn, hvis Forældre var ude af Stand til at underholde og opdrage dem, og af Kbhvns. Kommune oprettedes en tilsvarende Anstalt for forældreløse Børn. Endelig havde Christian IV oprettet Holmens Korskole og Broens Skole i Nyboder, begge for Børn af Bremerholms Menighed. Iøvrigt oprettedes der, skønt det var i Strid med Kirkeordinansens Bestemmelse, efterhaanden en Del private Skoler.

Først i det 18. Aarh. lægges Grunden til et almindeligt Skolevæsen. I Begyndelsen af Aarhundredet oprettedes ved private Gaver, men under Bestyrelse og Kontrol af det offentlige, i de forskellige Sogne Skoler, de senere Kirkeskoler samt Christianshavns tyske fattige Skole. Mod Slutningen af Aarhundredet oprettedes Magistratens Blegdamsskole og »De 32 Mænds« Skole samt ved privat Initiativ Holcks Friskoler og endelig Fattigvæsenets Skoler. For Militæretaternes Børn var der oprettet særlige Skoler. I Begyndelsen af det 19. Aarh. indrettede Jøderne deres egne Skoler.

Ved kgl. Reglement for Almue- og Borgerskoler i København af 29. Juli 1814 udnævntes den første Direktion for Kbhvns. Skolevæsen, hvorved der tilsigtedes at skaffe samtlige Almue- og Borgerskoler en samlet Ledelse og et effektivt Tilsyn samt at sørge for, at disse Skolers Undervisning kom paa Højde med Tidens Tarv. Samtlige Byens Skoler undtagen de lærde Skoler og Militæretaternes Skoler stilledes under Direktionens Overbestyrelse og Overtilsyn. Paa Grund af de daarlige økonomiske Tider kom Reglementet ikke til

at virke efter sin Hensigt, og i de 30 Aar, for hvilke det gjaldt, naaede dets Bestemmelser aldrig at blive fuldt gennemført.

Ved Anordn. angaaende Borger- og Almueskolevæsenet i København af 20. Marts 1844 revideredes Reglementet af 1814. Skoledirektionen suppleredes med en lønnet Direktør, Kontrollen med Børnenes Skolegang skærpedes, og Børnetallet i en Klasse sattes til højest 35. Der oprettedes nye Skoler, dels Betalingsskoler, dels Friskoler, og kun de Børn, hvis Forældre var ude af Stand til at betale for Undervisningen, henvistes til de sidste. Ved Siden heraf fandtes stadig de af Fattigvæsenet oprettede Skoler, der nærmest maatte betegnes som Proletarskoler. Af Hensyn til Enhedsbestræbelserne samledes de kommunale Skoler ved Kancelliskrivelse af 21. Juli 1846 i større Distrikter uafhængige af Sognegrænserne. Denne Bestemmelse betød, at København fik et udpræget Byskolevæsen, hvor store Skoler afløste de mange smaa og spredte. Samtidig hermed ansattes de første Skoleinspektører, og ved hver af de nye Skoler ansattes desuden en Viceinspektør. Ved Lov af 29. Decbr. 1857 blev der truffet ændrede Bestemmelser vedr. Skoledirektionens Sammensætning.

I 1860erne rejste der sig stærke Krav om Afskaffelse af Fattigskolerne, og et af Borgerrepræsentationen i 1865 nedsat Udvalg afgav i 1868 en Betænkning, hvori det paavistes, at Undervisningen i disse Skoler var dyrere end i Kommunens Friskoler, saaledes at det alene af økonomiske Grunde vilde være tilraadeligt at henvise fattige Børn til disse. I 1871 vedtog Kommunalbest. at ophæve samtlige Fattigskoler i Løbet af 5 Aar og optage Eleverne i Kommunens Friskoler (B. F. 1870—71, S. 333 f.; 1871—72, S. 14). Fra Midten af 1870erne er de offentlige Skoler herefter delt i Fri- og Betalingsskoler, og naar Kommunen vedblev at opretholde disse sidste, skyldtes det ikke i første Række Hensynet til Indtægten af Skolepengene (i 1876 fastsat til 1 Kr. maanedlig pr. Elev), men derimod at denne Skoleform imødekom en Trang hos Middelstanden, som man under de daværende Forhold fandt berettiget (Undervisningen i den private Børneskole var enten daarlig eller dyr).

I 1873 nedsatte Borgerrepræsentationen paa eget Initiativ en Kommission til Omordning og Forbedring af Byens kommunale Skolevæsen, hvilket i 1876 førte til vigtige Reformer af Undervisningen og Forbedring af Lærernes Kaar (B. F. 1876—77, S. 58 f., 150 f., 250 f.). I Henhold hertil oprettedes saaledes i 1877 et *Opdragelseshjem med Internat for Drenge*, som paa Grund af vedvarende Skulkeri eller slet Opførsel unddroges Forældres eller Værgers Myndighed (B. F. 1877—78, S. 735 f.), Institutionen blev overtaget af Magistratens 3. Afd. den 1. Juli 1934. I 1897 oprettedes *kommunale Fortsættelseskursus* (B. F. 1897—98, S. 429 f., 593 f.), jfr. nærmere det følgende. I 1909 oprettedes en *Dagarbejdsskole* for Drenge, som henvistes hertil af Værgeraadet (B. F. 1908—09, S. 2331 f., 2404).

I Begyndelsen af indeværende Aarh. fremkom stærke Krav om Gennemførelse af den økonomiske Enhedsskole, hvor Delingen af Børnene skulde finde Sted ikke efter økonomiske Linier, men efter Evne og Dygtighed, og da Kommunen i 1908 var begyndt at oprette kommunale Mellemskoler, der netop skulde tjene til at skabe bedre Undervisningsbetingelser for begavede Børn uden Hensyn til deres økonomiske Vilkaar, mistede Betalingsskolen sin Be-

rettigelse. Fra 1. April 1915 nedlagdes Betalingsskolerne, hvorefter samtlige Skoler benævnes Kommuneskoler (B. F. 1913—14, S. 2549 f., 2868, 2896), og Børnene faar herefter alle Undervisningsmidler vederlagsfrit.

Som Led i Ordningen af den højere Undervisning oprettedes der i 1918 et 2-aarigt Kursus til *Præliminæreksamen*, hvor der ydes vederlagsfri Undervisvisning til unge Mænd og Kvinder, som er udgaaet af Kbhvns. Kommuneskolers almindelige Klasser (B. F. 1918—19, S. 373 f., 386). Herfra kan Undervisningen fortsættes vederlagsfrit paa et af Staten og Hovedstadskommunerne i Forening i 1921 oprettet *Kursus til Studentereksamen* (se S. 291 samt B. F. 1921—22, S. 333 f.).

I 1918 vedtoges Lov Nr. 169 af 20. Marts 1918 ang. Ordningen af den højere Undervisning i København, Frederiksberg og Gjentofte Kommune, og efter at Kommunalbest. den 3. Juli 1919 havde tiltraadt den heri fastsatte Ordning, udvidedes Mellemskole- og Realklassernes Antal, og Kommunen overtog nogle private Gymnasier og fortsatte disse som *kommunale Gymnasier* (B. F. 1919—20, S. 840 f., 895 f.).

Der er herefter lige Adgang til de højere Almenskoleklasser (Mellemskole-, Real- og Gymnasieklasserne) ved Statens og Kommunernes Skoler i København, Frederiksberg og Gjentofte Kommune for Børn i de 3 Kommuner. For Elever, hvis Forældre er ansat til en Skatteindtægt af over 3050 Kr., erlægges i disse Klasser en efter Indtægten stigende *Skoleafgift*, der opkræves af Skattemyndighederne (jfr. Undervisningsmin. Bekendtg. af 18. Juni 1919 ang. Beregning af Skoleafgift og Undervisningsmin. Bekendtg. af 1937 ang. Fastsættelse af Skoleafgiften for Finansaaret 1937—38).

Fornævnte Anordning angaaende Borger- og Almueskolevæsenet i København af 20. Marts 1844 og Loven af 29. Decbr. 1857 §§ 1—2 er nu afløst af Lov Nr. 211 af 20. Maj 1933 om Folkeskolens Styrelse og Tilsyn og Tilsynet med private Skoler — saaledes som denne er ændret ved Lov Nr. 73 af 18. Marts 1938 § 12 — samt Lov Nr. 160 af 18. Maj 1937 om Folkeskolen.

Herefter træffer Københavns Kommunalbestyrelse Bestemmelse i alle Sager vedr. Skolevæsenets Økonomi, stadfæster den af Skoledirektionen udarbejdede Skoleplan og Undervisningsplaner og vedtager Planer angaaende Skoleopførelser. Overledelsen og Overtilsynet med Kommunens Skolevæsen paahviler en *Skoledirektion*. Københavns Skoledirektion bestaar af 9 Medlemmer, nemlig: Magistratens 1. Afdelings Borgmester, der er Skoledirektionens Formand, Magistratens 1. Afdelings Raadmand, 4 Medlemmer valgt af Borgerrepræsentationen og 3 Medlemmer valgt af og blandt samtlige Medlemmer af Forældreraadene ved Kommunens Skoler. Yderligere tiltrædes Direktionen af en Repræsentant valgt af Fælleslærerraadet, hvilken Repræsentant ikke har Stemmeret og ikke deltager i Behandlingen af personelle Sager. Valget af de af Forældreraadene valgte Medlemmer gælder for 4 Aar. De øvrige valgte Medlemmer har Valgperiode sammen med Borgerrepræsentationen. Den daglige Ledelse af Skolevæsenet forestaas af en *Skoledirektør*, der vælges af Borgerrepræsentationen efter Indstilling af den samlede Magistrat. Skoledirektøren er Skoledirektionens Forretningsfører og Dele af den Skoledirektionen tillagte Myndighed kan overdrages ham. En Instruks for Skole-

direktøren er godkendt af Kommunalbestyrelsen den 2. Maj 1935 og stadfæstet af Undervisningsmin. den 18. Juni 1936. Skoledirektøren deltager i Direktionens Møder og Forhandlinger, men ikke i dens Beslutninger.

Til Medhjælp ved Tilsynet med Skolerne har Skoledirektøren 3 *Vicedirektører*; de to af Embederne er oprettet i 1899, det tredie i 1917 (B. F. 1899—1900, S. 211, 492 f., 1526 f.; 1916—17, S. 2497 f., 2798 f.).

I Henhold til den nu afløste Anordning af 1844 fandtes en Stilling som Skoledirektionens Sekretær og Regnskabsfører. Denne Stilling omdannedes i 1908 til en Stilling som *Chef for Skoledirektionens Kontor* (B. F. 1907—08, S. 2221 f. 2616, 2686, 2725).

Et Embede som *Gymnastikinspektør* var allerede oprettet den 24. Maj 1831 og deltes i 1919 i to, det ene for en mandlig, det andet for en kvindelig Gymnastikinspektør (B. F. 1918—19, S. 3305 f.; 1919—20, S. 229 f.). I 1886 oprettedes et Embede som *Tegneinspektør* (B. F. 1886—87, S. 575 f.) og i 1910 et Embede som Husholdningsinspektør (*Skolekøkkeninspektør*) (B. F. 1906—07, S. 519 f., 1024 f., 1411 f., 2193; 1907—08, S. 295 f., 348 f.; 1909—10, S. 2150 f., 2988, 3210). En *Undervisningsassistent* er raadgivende vedr. Undervisning i *Sang*. Fra 1. April 1935 er bevilget Oprettelse af en Stilling som *Haandarbejdsinspektør* og en Stilling som *Sløjdinspektør*. Fra 1. April 1937 er bevilget en Stilling som *Skoleinspektør* med Ledelse af det skolepsykologiske Arbejde. Fra samme Tidspunkt er Stillingen som honorarlønnet *Skole-Overlæge* omdannet til en Stilling som Skole-Overlæge i 2. Lønklasse med et personligt pensionsgivende Tillæg paa 2000 Kr. aarlig.

Skolernes Ledelse. Hver Skole ledes iflg. kgl. Resol. af 26. Maj 1847 af en *Skoleinspektør*.

Ved hver Skole findes et *Forældreraad* paa 5 Medlemmer, hvoraf de 2 er valgt af Borgerrepræsentationen, de øvrige 3 vælges af og blandt Forældre og Værger, der paa det Tidspunkt, Valget foregaar, har Børn i paagældende Skole. Disse Valg, der foregaar i Overensstemmelse med en af Undervisningsmin. udarbejdet Bekendtg. af 29. Jan. 1934, foretoges første Gang i April 1934 og skal iøvrigt foretages i Marts Maaned i de Aar, i hvilke der afholdes almindeligt Valg til Borgerrepræsentationen.

Forældreraadenes Opgave er bl. a. at gøre sig bekendt med Skolens Virksomhed, at føre Tilsyn med at Undervisningen følges af Børnene og at modarbejde Skoleforsømmelser.

Hver Skoles Leder og samlede Lærerstab (herunder faste Vikarer) danner Skolens *Lærerraad*, og for det samlede Skolevæsen findes et *Fælleslærerraad* bestaaende af 3 Skoleledere, 3 mandlige og 3 kvindelige Lærere, valgt henholdsvis af samtlige Skoleledere, samtlige mandlige og samtlige kvindelige Lærere. Valgene gælder for 4 Aar. Fælleslærerraadets Erklæring skal indhentes i en Række Sager bl. a. ang. Byggeplaner, Skolernes Renholdelse, Autorisation af Skolernes Undervisningsmidler, Ordens- og Straffebestemmelser m. m.

Undervisningspligten. Forældre, der ikke paa anden Maade sørger for, at deres Børn undervises tilfredsstillende, er i H. t. Lov af 18. Maj 1937 — jfr. Grundlovens § 83 — forpligtet til at lade dem undervise i Kommuneskoler.

Undervisningspligten indtræder ved Skoleaarets Begyndelse for de Børn, der paa dette Tidspunkt er fyldt 7 Aar og ophører med Udgangen af et Skoleaar for de Børn, der paa dette Tidspunkt er fyldt 14 Aar. *Skoleaaret*[1]) gaar fra Sommerferie til Sommerferie (Undervisningsmin. Skriv. af 15. Jan. 1920).

Det kommunale Skolevæsen omfatter for Tiden, *Kursus til Præliminæreksamen* indbefattet: 67 *Almenskoler* (med 10 Filialskoler), 1 *Dagarbejdsskole* samt *Fortsættelseskursus* og *frivillig Ungdomsskole*.

Skolevæsenet bekoster helt eller delvis Undervisningen af Børn, der af forskellige Grunde ikke kan undervises i den alm. Skole (døvstumme, imbecile, vanføre, tuberkuløse Børn m. fl.).

Omfanget af Skoledirektionens Tilsyn med private Skoler i H. t. Loven af 20. Maj 1933 er nærmere fastlagt ved Undervisningsministeriets Skrivelse af 16. Maj 1934.

1. Almenskoler. Af Almenskolerne er 58 Kommuneskoler, 1 Skole for tunghøre, 1 Skole for svagsynede og talelidende Børn, 3 Værneskoler og 4 Gymnasier.

Samtlige Skoler paa een nær har egne Bygninger, Filialerne findes dels i egne Bygninger, dels i lejede Lokaler; som Hjælpelokaler benyttes 41 Skolebarakker. Alle Skoler har Gymnastiksale, ved 44 Skoler er indrettet Skolekøkkener, ved 63 Skoler Læge- og Sygeplejerskeværelse, ved 50 Skoler Bespisningslokaler og ved 54 Skoler Badeindretning. De første Skolebade indrettedes i 1890 (B. F. 1887—88, S. 572 f.; 1889—90, S. 207, 992 f., 1151 f.).

I H. t. Kommunalbest. Beslutn. af 14. Jan. 1907 har Kommuneskolerne 7 Klasser samt en Afgangsklasse og ved Siden af disse Hjælpeklasser for Børn, der ikke kan følge med i de almindelige Normalklasser (B. F. 1903—04, S. 1749 f., Till. S. 541 f.; 1906—07, S. 1890 f., 2193, Till. S. 580 f.; 1907—08, S. 1915 f.). Fra Febr. 1923 er Hjælpeklasserne indskrænket til enkelte Klassetrin (B. F. 1922—23, S. 2190 f., 2370). Nogle allerede i 1899 oprettede Hjælpe- eller Sinkeklasser er omdannet til *Værneklasser*; af Normalklasserne er i 1916 udskilt *særlige Klasser* for *tunghøre* Børn, og i de nærmest følgende Aar for Børn, der *stammer*, og for *svagsynede* Børn yderligere findes nu særlige *Læse- og Observationsklasser*.

Elevantallet den 31. Decbr. 1937 var 60.747, heraf 47.918 i Normal- og Afgangsklasser, 1.008 i Hjælpeklasser, 1.470 i særlige Klasser, 8.644 i Mellemskoleklasser, 1.030 i Realklasser, 451 i Gymnasieklasser og 226 i Præliminærklasser.

Det *faste Lærerpersonale* (Særskolernes indbefattet) var den 31. Marts 1938 2051, heraf 970 Lærere og 1081 Lærerinder, samt 52 Lektorer og Adjunkter (heraf 3 prøveansatte).

Skolesparekasser findes ved 16 Skoler. Antallet af Sparere udgjorde den 31. Marts 1938 8221 og den samlede Sparesum Kr. 108.264. I 1937—38 er der desuden ved Skolerne solgt for Kr. 120.710 Sparemærker.

Skolernes Bogsamlinger indeholdt den 31. Marts 1938 278.738 Bind, hvoraf Lærernes udgjorde 25.460 og Elevernes 253.278 Bind, hvori er indbefattet

[1]) I H. t. den af Kommunalbest. d. 3. Novbr. 1938 vedtagne Skoleplan, gaar Skoleaaret for Fremtiden fra 1. April til 31. Marts; for Aaret 1939 dog fra 15. Maj.

170.510 Bind anbragt i Læsestuer. Elevernes Bidrag for Boglaan har i Aarets Løb andraget Kr. 3.500.

Angaaende *Bespisning af Skolebørn* se Side 291.

For *Skolebørns Ferieophold* sørger siden 1854 en Komité bestaaende af Skolernes Inspektører med Skoledirektøren som Formand.

2. Dagarbejdsskolen for Drenge (31. Decbr. 1937 73 Elever).

3. Kbhvns. kommunale Præliminærkursus. Undervisningen, der er vederlagsfri, paabegyndtes i 1918. Undervisningen er 2-aarig. Som Elever optages unge Mænd og Kvinder, der er udgaaet fra Kbhvns. Kommuneskoler. Elevantallet den 31. Decbr. 1937 var 226.

4. Fortsættelseskursus og frivillig Ungdomsskole. Undervisningen, der er vederlagsfri, paabegyndtes i 1897 (B. F. 1897—98, S. 429 f., 593 f.). Eleverne er unge Mænd og Kvinder i Alderen fra 14 Aar. Undervisningen, der omfatter fra 4—8 ugentlige Timer væsentlig i Maanederne Oktbr.—Marts, er delt i 4 Afdelinger A, B, C og D. I Afd. A undervises i Sprog og Handelsfag og Sang, i Afd. B i almindelige Skolefag, Centralfag (Sløjd, Gymnastik, Havebrug), »Faglig Dansk og Regning« for Haandværkslærlinge og Sang, i Afd. C i Husgerning og i Afd. D i Kjolesyning.

Antallet af Elever i hver af de 4 Afdelinger har i Skoleaaret Oktbr. 1936—Marts 1937 andraget henholdsvis 5995, 4462, 1721 og 1438.

5. Skolehygiejniske Virksomheder. Til Skolevæsenet er knyttet *Skolelæger*, *Skolesygeplejersker* og *Skoletandlæger*.

Skolelægeinstitutionen oprettedes i 1897 (B. F. 1896—97, S. 1624 f., 1645, 1662; 1897—98, S. 1312, 1349 f.). Der er ialt ansat 18 Skolelæger. Disse er tilsynsførende med Elevernes Helbredstilstand, med de hygiejniske Forhold i Undervisningslokalerne og med, at de for Skolerne gældende hygiejniske Forskrifter overholdes, samt Skolens Raadgiver paa disse Omraader, ligesom de skal være til Raadighed for Skolen i alle Sager vedr. Eleverne, saafremt Skolen finder Grund til at søge en Læges Raad.

Skolesygeplejersker ansattes første Gang i 1909 (B. F. 1908—09, S. 2836 f., 2896 f.), deres Antal er for Tiden 24. En Gang aarlig skal Skolesygeplejerskerne veje og maale samtlige Elever, undtagen Drenge i 6.—8. Klasse og de tilsvarende Mellemskoleklasser, som vejes og maales af Skolelægerne. Elever, som er undervægtige eller paa anden Maade gør et svageligt Indtryk, skal Sygeplejersken fremstille for Skolelægen til Undersøgelse. Endvidere foretager Sygeplejersken Utøjsrensning og aflægger Besøg i Hjemmene for at konferere med Mødrene om Børnenes Helbred og bistaa dem med Raad efter Skolelægens Ordre.

Skoletandplejevirksomheden. Skoletandpleje indførtes i 1922 (B. F. 1920—21, S. 306 f.; 1922—23, S. 431 f.); der er ialt 5 Centralklinikker samt 14 lokale Klinikker, ved hvilke der er ansat 35 Tandlæger. Børnene undersøges og behandles 2 Gange aarlig og kan desuden naar som helst henvende sig til Klinikken, hvis de trænger til øjeblikkelig Hjælp.

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør det samlede Antal fast ansatte Tjenestemænd under Skolevæsenet 2359, Antallet af Lønarbejdere 898 og Antallet af andre ansatte 443.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 9.244.974 (heraf Statstilskud Kr. 8.940.672), Udg. Kr. 24.133.329. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 9.321.044 (heraf Statstilskud Kr. 9.033.000), Udg. Kr. 24.934.434. (Bilag 16).

Litteratur: Saml. af Bestemmelser vedr. Borger- og Almueskolevæsen i Kbhvn. 1891 (af Niels Bache) og 1891—1912 (af Einar Blom, udg. 1913). Saml. af Bestemmelser vedr. Kbhvns. Skolevæsen 1929 (af Valdemar Olsen). Hans Kyrre og H. P. Langkilde: Byens Skole, Kbhvns. kommunale Skoles Historie (1926). Aarsberetning for Kbhvns. kommunale Skolevæsen (siden 1844). Skoledistrikts-Fortegnelse 1938. Anciennitetsliste pr. 1. Jan. 1937 over det undervisende Personale.

Skoledirektionen:

Formand:

Kaper, Ernst, Dr. phil., Borgmester.

Kolbjørn, Ib, Raadmand.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Matthiesen, Hedevig, Frue, MB.
Lillie, Rich., Materialforvalter, MB.
Vedsø, Fr., Maskinmester, MB.
Bender, Max, Murer, MB.

Valgt af Forældreraadene:

Pedersen, Jens, Kredsbibliotekar.
Skjoldbo, A, Frue, MB.
Olsen, Ole, Gartnerassistent.

Fælleslærerraadets Repræsentant:

Hartling, M., Kommunelærer.

Fælleslærerraadet:

Valgt af Inspektørerne:

Petersen, Ludvig.
Gehl, E.
Rasmussen, A. Stampe.

Valgt af Lærerne:

Hartling, M.
Bøgeskov-Jensen, O.
Fischer, P,

Valgt af Lærerinderne:

Hanssen, Ph., Frue,
Nordentoft, Inger M., Frk.
Rasmussen, Rebekka, Frk.

Staaende Udvalg af Skolelæger:

Grandjean, Ejnar.
Hertz, Povl, Dr. med.
Ørum, Hans P. T., Dr. med.

A. Skoledirektionens Kontor.

(Raadhuset, V. Tlf. 3800.
Ekspeditionstid: Kl. 10—15.)

Direktør (1):

(Træffetid: som Regel Mandag, Onsdag og Fredag Kl. 13—15).

Jensen, Thorkild.

Viceskoledirektører (2):

(Træffetid: Mandag, Onsdag og Fredag Kl. 14—15).

Svane, Hans A. (Amager, Vesterbro og Valby).

Nystad, Th., (Østerbro og det østlige Nørrebro).

Battaglia, Valborg, Frk. (Indre By, det vestlige Nørrebro, Vanløse og Brønshøj).

Chef for Kontoret (2):

Olsen, Valdemar.

Ekspeditionssekretær (4):

Bentved, Edmund (Regnskabsafdelingen).

Fuldmægtige (5):

Baruël, Frédéric (Sekretariatet).
Madsen, Einar (Sekretariatet og Ekspeditionen).
Dansgaard, Gunnar (Bygnings- og Inventartilsynet).
Hansen, E. Rørbæk (Sekretariatet og Ekspeditionen).

B. Skolerne.

I. Almenskoler.

1. Kommuneskoler.

(Saafremt der ved en Skole findes Mellemskole og (eller) Realklasser, er dette angivet).

Skoleinspektørernes Træffetid er, hvor intet andet er anført, Kl. 12—13 samt Onsdag Kl. 18—19.

De to førstnævnte Medlemmer af *Forældreraadene* er valgt af Borgerrepræsentationen, de tre sidstnævnte er valgt af og blandt Forældre til Elever i de paagældende Skoler. Forældreraadets Formand er betegnet med *.

Alsgades Skole.

(Alsgade 14, V. Tlf. Vester 3052.)

Mellemskole og Realklasse for Drenge og Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 1055.

Forældreraad:

Jensen, Caroline, Frue, MB.*
Christensen, A., Karetmager.
Larsen, Albert, Inspektør.
Nielsen, Kaj B., Sygekassefunktionær.
Bäth, H., Grosserer.

Skoleinspektør (3):

Jensen, Ewald.

Amagerbroskolen.

(forhen Skolen ved Sundholm).

(Amagerfælledvej 49, S. Tlf. Amg. 818.)

Filialskole: Peter Vedels Gade 8, S. Tlf. Amg. 4842.

Mellemskole og Realklasse for Drenge og Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 1583.

Forældreraad:

Jepson, Maren, Frue.
Høst, Margrethe, Frk., Kontorass., MB.*
Jørgensen, L., Graver.
Bauch, E. W., Ingeniør.
Brorson Hansen, J., Urmagermester.

Skoleinspektør (3):

Skibelund Eeg, Jens.

Bestyrerinde ved Filialskolen (6 + B):

(Træffetid Kl. 12—13 samt Onsdag Kl. 18—19).

Raaschou-Nielsen, E. H., Frk.

Bavnehøjens Skole.

(Natalie Zahles Vej, V. Tlf. Eva 1378.)

Mellemskole for Drenge og Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 1467.

Forældreraad:

Theisen, Kirstine, Frue.
Petersen, Hans Peter.
Bender, Max, Murer, MB*.
Lund, Mads J., Kontorfuldmægtig.
Nielsen, M. Inger, Frue.

Skoleinspektør (3):

Nielsen, Axel.

Bellahøj Skole.

(Svenskelejren 18, Brh. Tlf. Bella 2282.)

Filialskole: Haabets Alle 3, Brh. Tlf. Bella 1723.

Mellemskole for Drenge og Piger, Realklasse for Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 1580.

Forældreraad:

Petersen, Poul, Overassistent.*
Dyre, E, Kaptajn, Revisor.
Hedtoft-Hansen, H. Partisekretær, MF.
Petersen, Henry S., Skotøjsarbejder.
Quist, Dall, Kedel- og Maskinpasser.

Skoleinspektør (3):

Egerod, Oluf.

Bispebjerg Skole.

(Frederiksborgvej, N. Tlf. Taga 421.)

Mellemskole for Drenge og Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 1718.

Forældreraad:

Christiansen, Oscar, Maskinarbejder.*
Permin, Ingeborg, Frue.
Berthelsen, Hans K., Detailhandler.
Andersen, Henry Aug., Repræsentant.
Ostmann, Fritz, Cigarhandler.

Skoleinspektør (3):

Løber, Jacob.

Bryggervangens Skole.

(Wennerbergsgade 1, Ø.
Tlf. Ryvang 683.)

Mellemskole for Drenge og Piger, Realklasse for Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 1045.

Forældreraad:

Hansen, J. E., Smed.
Boje, Andreas, Sekretær.
Ulrichsen, F. R., Cigarhandler.*
Johansen, Jutta, Frue.
Lorentzen, Marie E. J., Frue.

Skoleinspektør (3):

Søndergaard, Hans J.

Brønshøj Skole.

(Liselundvej, Brh. Tlf. Bella 36.)
Filialskole: Brønshøj gl. Skole.

Mellemskole og Realklasse for Drenge og Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 1363.

Forældreraad:

Klüwer, C., Hovedkasserer, MB.*
Nørløv, Viola, Frue.
Petersen, Axel, Forretningsfører.
Mathiasen, Hans P., Maskinpasser.
Palvig, H., Bankfuldmægtig.

Skoleinspektør (3):

Arnvig, H. N. A.

Christianshavns Skole.

(Forhen Skolerne i Dronningensgade og Prinsessegade.)

(Dronningensgade 34, K.
Tlf. Amg. 5104.)
Afdeling i Prinsessegade. Tlf. Amg. 5108.
Filialskole: Sofiegade 17, K.
Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 873.

Forældreraad[1]*):*

Petersen, H., Forvalter.*
Martin, Karen, Frue.
Nielsen, N., Frue.
Rasmussen, Anna, Frue.
Christensen, P., Laboratoriearbejder.
Schlottmann, S., Tjener.
Madsen, Emil, Mekaniker.
Just, J., Murer.

Skoleinspektør (3):

Arnefelt, Ella, Frk.

Classenske Legatskole.

(Vester Voldgade 96. Tlf. 3109.)

Mellemskole og Realklasse for Drenge og Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 564.

Forældreraad:

Ahlstrand, Chr., Bestyrer.
Mundt, Gerda, Frk., MF., MB.*
Palle, Chr., Mekaniker.
Andersen, Olaf, Montør.
Andersen, Emma, Frue.

Skoleinspektør (3):

(Træffetid: Kl. 12—13.)

Engelstorp, Oscar A. F.

Enghave Plads Skole.

(Enghave Plads 21, V. Tlf. Vester 4305.)

Mellemskole og Realklasse for Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 709.

Forældreraad:

Petersen, Hans, Formand.
Hansen, Emilie M., Frue.*
Mortensen, Jens, Specialarbejder.
Sørensen, Jens Chr., Overportør.
Andersen, O. Rye, Repræsentant.

Skoleinspektør (3):

Cadovius, Ingeborg, Frk.

Enghavevejs Skole.

(Enghavevej 49, V. Tlf. Vester 4306.)

Mellemskole for Drenge og Piger, Realklasse for Drenge. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 685.

[1]) En Sammenslutning af Forældreraadene ved de tidligere Skoler i Dronningensgade og Prinsessegade med Undtagelse af 2 Medlemmer, der er udtraadt af Raadet.

Forældreraad:
Andersson, Josef, Forretningsfører, MB.*
Scharnowsky, F. T. C., Assistent.
Sigdal, Hans Vald., Politibetjent.
Jensen, Harry V. F. R., Assistent.
Helander, H. A., Fabrikant.

Skoleinspektør (3):
Herling, Ingeborg, Frk.

Frankrigsgades Skole.
(Frankrigsgade 4, S. Tlf. Amg. 263.)
Mellemskole for Piger.
Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 702.

Forældreraad:
Bjørneboe, M., Frue, MB.*
Ifversen, N. L., Kaptajn.
Hansen, Aksel K., Maskinarbejder.
Henriksen, Anna, Frue.
Lundorff, S, Mekaniker.

Skoleinspektør (3):
Petersen, Ellen, Frk.

Frederikssundsvejs Skole.
(Frederikssundsvej 79, N. Tlf. Taga 565.)
Mellemskole for Drenge og Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 1465.

Forældreraad:
Wiborg, Viola, Frue.*
Hansen, Laur., Snedkermester.
Vorborg, Lars Peder, Motorfører.
Jensen, Lars Chr., Fabrikarbejder.
Verdelin-Jørgensen, Forvalter.

Skoleinspektør (3):
Røjel, Johannes F. P.

Gasværksvejens Skole.
(Gasværksvej 22, V. Tlf. Vester 4310.)
Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 711.

Forældreraad:
Larsen, Viggo, Sekretær.*
Lillie, Rich., Materialforvalter., MB.
Olsen, H., Tilskærer.
Nielsen, N. Georg, Kommunalarbejder.
Bjerregaard, E., Fabrikant.

Skoleinspektør (3):
Stricker-Petersen, A. F. K.

Grundtvigskolen.
(Hovmestervej, N. Tlf. Taga 1590.)

Skoleinspektør (3):
Jürgensen, C. A.

Grøndalsvængets Skole.
(Vibevej, N. Tlf. Taga 3350.)
Mellemskole og Realklasse for Drenge og Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 1595.

Forældreraad:
Mejlsing, R., Lærer.*
Høgsgaard, Viggo, Kontorchef.
Riis, P., Tapetserer.
Christensen, Aug., Assurandør.
Müller, F., Bogbinder.

Skoleinspektør (3):
Jørgensen, Laur.

Hans Tavsens Gades Skole.
(Hans Tavsens Gade 4, N. Tlf. Nora 2312.)
Mellemskole for Drenge og Piger, Realklasse for Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 823.

Forældreraad:
Nielsen Kock, Ejner V., Modelsnedker.*
Johansen, K. S. V., Snedkermester.
Berg, Emil Edvard, Maskinist.
Olfert, Henriette B., Frue.
Rasmussen, C. E., Brandmand.

Skoleinspektør (3):
Müller, Ernst.

Havremarkens Skole.
(Husumgade 44, N. Tlf. Taga 599.)
Mellemskole for Drenge og Piger. Realklasse for Drenge. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 834.

Forældreraad:
Skjoldbo, A. Frue, MB.*
Limschou, K., Værkmester.
Olsen, Johs. V., Snedker.
Biener, G., Guldsmed.
Østergaard, C., Frue.

Skoleinspektør (3):
Illemann, A. V.

Hellig Kors Kirkes Skole.
(Hans Tavsens Gade 5, N. Tlf. Nora 2305.)
Mellemskole for Drenge og Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 776.

Forældreraad:
Svendsen, Otto, Maskinarbejder.*
Egesø, Emil, Skomagermester.
Egbo, Henry, Kedelpasser.
Christoffersen, Gerh. C., Sporvejsfunktionær.
Olesen, K. V., Tømrermester.

Skoleinspektør (3):
Mathiasen, Valdemar.

Hillerødgades Skole
(Hillerødgade, N. Tlf. Taga 1214.)
Mellemskole for Drenge og Piger, Realklasse for Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 1290.

Forældreraad:
.....*
Christiansen, P., Malermester.
Boolsen, Emma, Frue.
Lundby, C. C., Snedker.
Boserup, O., Vaskeriejer.

Skoleinspektør (3):
Jørgensen, Jørgen J.

Holsteinsgades Skole.
(Livjægergade 36—38, Ø.
Tlf. Øbro 4697.)
Filialskole: Strandboulevarden 46, Ø.
Tlf. Øbro 6036.
Mellemskole og Realklasse for Drenge og Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 1127.

Forældreraad:
Aagren, H., Havnebetjent.*
Fauerholt, Jens, Skomager.
Olsen, Alma K., Frue.
Nielsen, Sigrid O., Frue.
Pedersen, Peder M., Vognstyrer.

Skoleinspektør (3):
Tscherning, E.

Bestyrer ved Filialskolen (6+B):
(Træffetid: Kl. 12—13 samt Onsdag Kl. 18—19).
Rasmussen, S. V., Dr. phil.

Husum Skole.
(Karlslundevej, Brh. Tlf. Bella 768.)
Mellemskole for Drenge og Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 1430.

Forældreraad:
Neergaard, E., Oliearbejder.
Lund, Axel A. V., Grosserer.
Petersen, Lorentz, Forretningsfører.*
Køppen, Marie Kathrine, Frue.
Skovsted, H., Ekspeditionssekretær.

Skoleinspektør (3):
Petersen, Ludvig.

Højdevangens Skole.
(Irlandsvej, S. Tlf. Amg. 1977.)
Mellemskole og Realklasse for Drenge og Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 1520.

Forældreraad:
Borlund, J., fhv. Sporvejsfunktionær, MB.*
Munch Jensen, K. V., Ekspeditionssekretær.
Jensen, Anna, Lotterikollektrice.
Larsen-Ledet, J., Karetmager.
Ifversen, Julius, Forvalter.

Skoleinspektør (3):
Laustrup, J. Møller.

Jagtvejens Skole.
(Jagtvej 34, N. Tlf. Nora 2310.)

Mellemskole for Drenge og Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 664.

Forældreraad:

Hansen, Louis, Trafikmesterassistent.*
Claussen, P., Apoteker.
Ystrøm, Constantin, Tapetserer.
Frøsig, L. Th., Maskinarbejder.
Pedersen, Lars, Vicevært.

Skoleinspektør (3):

Claudi-Hansen, Rigmor, Frk.

Kapelvejs Skole.
(Kapelvej 42, N. Tlf. Nora 2308.)

Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 325.

Forældreraad:

Palbo, Vita, Frue.
Poulsen, Martha, Frue.*
Jensen, Alf., Tømrer.
Henningsen, E. J., Jord- og Betonarbejder.
Jensen, Søren, Snedkermester.

Skoleinspektør (3):
(Træffetid: Kl. 12—13 samt Onsdag Kl. 18—19.)

Nielsen, Kai.

Katrinedals Skole.
(Vanløse Allé 30, F. Tlf. Damsø 1742.)

Mellemskole for Drenge og Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 1628.

Forældreraad:

Christensen, Viggo, Formand, MB.*
Hermann, Frue.
Bergstedt, Helga, Frue.
Noll, Fr. V., Elektriker.
Svensgaard, C. P., Ingeniør.

Skoleinspektør (3):

Petersen, Margrethe, Frue, MB.

Kirkeskoler, De forenede
(Sangskolen.)
(Fredericiagade 39, K. Tlf. Palæ 1475.)

Mellemskole for Drenge. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 415.

Forældreraad:

Kallestrup, I. Chr., Boremester.
Korsgaard, K., Kontorchef, MB.
Graby, Th., Tømrer.
Lindow, Ketty, Frue.
Aagaard, P., Ingeniør.

Skoleinspektør (3):

Schepelern, Vilhelm E., Dr. phil.

Sanginspektør (3):

Wøldike, Mogens A.

Klostervængets Skole.
(Biskop Krags Vænge, Ø.
Tlf. Ryvang 380.)

Mellemskole for Drenge og Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 1364.

Forældreraad:

Friedner, Margr., Frue.*
Matthiesen, Hedevig, Frue, MB.
Jessen, Marie, Frue.
Johansen, Johs. F., Kontrolør.
Christiansen, Georg, Mejeriejer.

Skoleinspektør (3):

Jørgensen, R. Jørgen.

Lergravsvejens Skole.
(Frankrigsgade 67, S. Tlf. Amg. 2036.)

Mellemskole for Drenge og Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 1496.

Forældreraad:

Holm, Eigil, Inkassator.
Sørensen, Holger, Pastor.
Enersen, Ejner, Hovedbogholder.*
Dauer, Thora, Frue.
Borum, Chr., Tilskærer.

Skoleinspektør (3):

Olsen, J. P.

Matthæusgades Skole.
(Matthæusgade 33, V. Tlf. Vester 4309.)

Mellemskole for Drenge og Piger, Realklasse for Drenge. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 640.

Forældreraad:

Akselholt, Jul. Bruno, Overpostbud.*
Jensen, Nielsine K., Enkefrue.
Simonsen, Hansine G. M., Frue.
Larsen, Hjalmar C., Møbelsnedker.
Krogsøe, A., Pastor.

Skoleinspektør (3):

Rasmussen, Th.

Nansensgades Skole.
(Nansensgade 44—46, K.
Tlf. Byen 3103.)

Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 605.

Forældreraad:

Petersen, Ch., Overfaktor.*
Andersen, Anna, Frue.
Pedersen, Sofus L., Skrædermester.
Bengtsson, Lilly Constance, Frue.
Wiberg, Oskar, Skrædermester.

Skoleinspektør (3):

Degerbøl, S.

Nyboder Skole.
(Øster Voldgade 13—15, K.
Tlf. Palæ 2476.)

Mellemskole for Drenge og Piger, Realklasse for Drenge. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 1277.

Forældreraad:

Olsen, P. G. A., Underkvartermester.
Brøndum, Sophy, Frue.
Laursen, Laur., Kontrolør.*
Faxøe, Knud Georg, Postbud.
Jensen, Carl, Vicevært.

Skoleinspektør (3):

Suhr, L. A.

Ny Carlsberg Vejs Skole.
(Ny Carlsbergvej 35, V. Tlf. Vester 3801.)

Mellemskole og Realklasse for Drenge og Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 1000.

Forældreraad:

Petersen, Viggo, Sekretær.
Nyholm, A. M., Inspektør.
Pedersen, Jens, Kredsbibliotekar.*
Thillemann, J. Chr., Sporvejsfunktionær.
Rimberg, G., Bankassistent.

Skoleinspektør (3):

Pedersen, Hans Ejler.

Nørre Allés Skole.
(Nørre Allé 7, N. Tlf. Nora 2307.)

Mellemskole for Drenge og Piger, Realklasse for Drenge. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 545.

Forældreraad:

Larsen, Helga, Frue, MB.*
Andersen, P. S., Inspektør.
Heltoft, Carl, Sporvejsfunktionær.
Bak, Carl M. Christensen, Graver.
Rasmussen, Svend Kaj, Skolebetjent.

Skoleinspektør (3):

Spager, Ingeborg C., Frue.

Nørre Vold, Skolen ved.
(Fhv. Larslejsstrædes Skole.)
(Nørre Voldgade 28, K. Tlf. Byen 3107.)
Filialskole: Nørregade.

Mellemskole og Realklasse for Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 622.

Forældreraad:

Christensen, Mikkel, Forretningsfører, MB.*
Jensen, Louise K., Frue.
Andersen, Mariane, Frue.
Thorkildesen Nielsen, R., Pølsemager.
Raavig, C., Skrædermester.

Skoleinspektør (3):
Pagh, Charlotte, Frk.

Bestyrer ved Filialskolen:
Andersen, Arnold, fg.

Oehlenschlægersgades Skole.
(Oehlenschlægersgade 57, V.
Tlf. Vester 4312.)

Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 618.

Forældreraad:
Syvertsen, Elna L., Frue.
Perssen, C. F., Frue, Grosserer.
Christensen, Sv. Aa., Jernreniser.*
Ryssel, Ebba I. M., Frue.
Jensen, Sv. Anker, Skibsbygger.

Skoleinspektør (3):
Kobbernagel, Thora, Frk.

Prs. Charlottes Gades Skole.
(Prs. Charlottes Gade 42, N.
Tlf. Nora 2306.)

Mellemskole for Drenge og Piger, Realklasse for Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 602.

Forældreraad:
Gottschalck, Vilhelmine, Frue.*
Ottens, Carl, Fuldmægtig.
Torp, Jenny, Frue.
Larsen, Laur. N., Sporvejsfunktionær.
Cramer, Else, Frue.

Skoleinspektør (3):
Rasmussen, A. Stampe.

Raadmandsgades Skole.
(Raadmandsgade 22, N. Tlf. Taga 578.)

Mellemskole for Drenge og Piger, Realklasse for Drenge. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 663.

Forældreraad:
Andersen, Erna, Frk., Kontorassistent.
Gammeltoft-Hansen, N., Pastor.
Møllgaard, C., Portner.*
Cramer, H., Politibetjent.
Nordberg, A., Fotograf.

Skoleinspektør (3):
Buchhave, H.

Randersgades Skole.
(Randersgade 38, Ø. Tlf. Øbro 874.)

Mellemskole for Drenge og Piger, Realklasse for Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 745.

Forældreraad:
Jensen, Robert, Forvalter.
Petersen, K. Th., Direktør.
Christensen, Agnes, M. V., Frue.
Toft, Heinrich I., Chauffør.
Larsen, Lars Chr., Skomagermester.

Skoleinspektør (3):
Blomquist, K. J.

Ryesgades Skole.
(Ryesgade 101, Ø. Tlf. Øbro 2405.)

Mellemskole for Drenge og Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 586.

Forældreraad:
Petersen, Carla, Frue.
Rager, B., Frue.
Moesby, K. W., Tagdækker.*
Hansen, Johan Edv., Kontorassistent.
Pedersen, Niels C., Inkassator.

Skoleinspektør (3):
Sørensen, L. Lykke, Frk.

Skt. Hans Gades Skole.
(Skt. Hans Gade 25, N. Tlf. Nora 2309.)

Mellemskole for Drenge og Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 527.

Forældreraad:
Frederik, Frydling, Raadhusbetjent.*
Andersen, Hans J., Raadhusbetjent.
Ambrosiussen, N. P., fhv. Skolebetjent.
Jensen, Laur. C. Chr., Lagerarbejder.
Møller, J. L. Albrecht, Forstander.

Skoleinspektør (3):
Lundkvist, A. L.

Sjællandsgades Skole.
(Prs. Charlottes Gade 12, N.
Tlf. Nora 2311.)
Mellemskole for Drenge og Piger, Realklasse for Drenge. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 961.

Forældreraad:
Jensen, L. M., Kommunalarbejder.*
Møller-Larsen, L., Blikkenslager.
Larsen, Rigmor J., Frue.
Andersen, Reinholdt, Postbud.
Flygenring, Jean, Repræsentant.

Skoleinspektør (3):
Westerkjær, A.

Skolen ved Skellet.
(Vibeholmen 1, Valby. Tlf. Valby 2632.)
Mellemskole for Drenge og Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 1653.

Forældreraad:
Andersen, Mary, Frue.
Jarlbo, Poul, Overassistent.
Andersen, Marius P., Gartner.*
Arnesen, Vilh. Th., Kasserer.
Jørgensen, A., Pastor.

Skoleinspektør (3):
Kyrre, Hans.

Stevnsgades Skole.
(Stevnsgade 36—38, N.
Tlf. Nora 1760.)
Mellemskole for Drenge og Piger, Realklasse for Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 890.

Forældreraad:
Petersen, Chr., Snedker.
Saxosen, V., Maskinmontør.
Lund, G. O. F., Lokomotivfører.*
Bjerregaard, K., Sognepræst.
Henriksen, A., Frue.

Skoleinspektør (3):
Boolsen, Detleff F. L. J.

Sundbyvester Skole.
(Sundholmsvej 4, S. Tlf. Amg. 2308.)
Mellemskole for Drenge og Piger, Realklasse for Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 1240.

Forældreraad:
Tandgaard, Jens P., Kontrolør.
Hedegaard, Harry, Direktør.
Jacque, Chr. Aug., Ekspedient.*
Jørgensen, Edith, Frue.
Ruben, Leon, Grosserer.

Skoleinspektør (3):
Frigast-Hansen, K.

Sundbyøster Skole.
(Smyrnavej 5—7, S. Tlf. Amg. 419.)
Mellemskole og Realklasse for Drenge og Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 1700.

Forældreraad:
Bjelding, F. G. H., Maskinarbejder.
Rasmussen, R. P., Pastor.
Hansen, Hans Chr., Kasserer.
Hansen, E. A. M., Frue.
Hansen, Emil V., Sukkerhusarbejder.*

Skoleinspektør (3):
Jacobsen, Aage.

Sundet, Skolen ved.
(Samosvej, S. Tlf. Amg. 7508.)
Filialskole: Svagbørnsskolen paa Samosvej, S. Tlf. Amg. 7410.

Skoleinspektør (3):
Fredebo, S. P.

Sølvgades Skole.
(Sølvgade 16, K. Tlf. Palæ 1476.)
Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 675.

Forældreraad:
Tryggedson, Johanne, Frue.*
Nielsen, Svend, Pastor.
Jensen, Alfr. F. Em., Trykkeriarbejder.

Holtze, Chr., Godskontrollør.
Knudsen Madsen, J., Skomager.

Skoleinspektør (3):
Gehl, Ernst.

Valby Skole.
(Rughavevej 6, Valby. Tlf. Valby 263.)
Filialskole: Gl. Skole, Annexstræde.
Mellemskole for Drenge og Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 1104.

Forældreraad:
Lyngesen, S., Formand.
Thygesen, Hjalmar, Prokurist.
Hansen, Alb. Bernh., Distriktsbestyrer.*
Frederiksen, Gerda, Frue.
Olsen, G. Axel, Tapetserer.

Skoleinspektør (3):
Erichsen, L. Kjeld.

Vanløse Skole.
(Aalekistevej 111, Vanløse.
Tlf. Damsø 95.)
Mellemskole for Drenge og Piger, Realklasse for Piger. Antal Elever d. 31. Dec. 1937: 1558.

Forældreraad:
Skjoldbo, C. L., Translatør.*
Nielsson, Edm., Blikkenslager.
Hansen, Frida, Frue.
Wollesen, C., Snedker.
Jelsdal, Ellen Marg., Frue.

Skoleinspektør (3):
Bonnichsen, J. C. Elster, Dr. phil., MB.

Vibenshus Skole.
(Strandboulevarden 147, Ø.
Tlf. Øbro 875.)
Filial: Teknisk Skole, Øresundsgade 15.
Mellemskole for Drenge og Piger, Realklasse for Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 860.

Forældreraad:
Brochmann, Andrea, Frue, ML., MB.
Resendahl, G. R., Grosserer.
Nielsen, Chr., Inkassator.*
Jacobsen, Ane M. K., Frue.
Rasmussen, Vilh. N., Elektriker.

Skoleinspektør (3):
Christensen, M. C.

Vigerslev Allés Skole.
(Vigerslev Allé 108—110, Valby.
Tlf. Valby 330.)
Mellemskole for Drenge og Piger, Realklasse for Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 1794.

Forældreraad:
Kristensen, Hertha, Frue.
Torp-Steffensen, S., Maskinarbejder.*
Wilhelmsen, Otto, Maskinarbejder.
Jensen, Villy C., Maskinist.
Nybo, S., Kontorchef.

Skoleinspektør (3):
Lerche, Aug.

Vognmandsmarkens Skole.
(Bellmansgade 1, Ø. Tlf. Ryvang 397.)
Mellemskole for Drenge og Piger, Realklasse for Drenge. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 1050.

Forældreraad:
Olsen, Ole, Gartnerassistent.*
Hansen, Augusta M. H., Frue.
Dekov, Agnes F., Frue.
Jølm, Aage V., Kriminalbetjent.
Nielsen, I., Vognmand.

Skoleinspektør (3):
Starklint, I. Chr.

Øresundsvejs Skole.
(Øresundsvej 6, S. Tlf. Amg. 162.)
Mellemskole og Realklasse for Drenge. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 1195.

Forældreraad:
Nielsen, Ingeborg, Frue, Klasselotterikollektrice.*

Jørgensen, Aage, Inkassator.
Nielsen, Eiler H. C., Bager.
Benzin, Ebba, Frue.
Jørgensen, Peter N., Rodemester.

Skoleinspektør (3):
Kock. Peter M. K.

Øster Farimagsgades Skole.
(Ø. Farimagsgade 40, Ø. Tlf. Øbro 2404.)
Filialskole: Ole Suhrs Gade 10, K. Tlf. Byen 5100.

Mellemskole og Realklasse for Drenge og Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 977.

Filialskolen har Mellemskole for Piger.

Forældreraad:
Vedsø, Fr., Maskinmester, MB.*
Jensen, Orla, Sporvejsfunktionær.
Lorentzen, F. M. H., Postpakmester.
Clausen, Dagmar J., Frue.
Brabrand, E., Pastor.

Skoleinspektør (3):
Andersen, A. K.
Bestyrerinde ved Filialskolen (6 + B):
(Træffetid: Kl. 12—13 samt Onsdag Kl. 18—19).
Thomsen, Joh., Frk.

Østre Gasværk Skole.
(Zionsvej 1, Ø. Tlf. Ryvang 215.)

Mellemskole for Drenge og Piger, Realklasse for Drenge. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 852.

Forældreraad:
Mørch, Marius, Snedker.
Poulsen, Johanne, Frue.
Reich, Jul. Anton, Reparatør.*
Nielsen, Adolf E. C., Havnearbejder.
Rasmussen, Edv., Kordegn.

Skoleinspektør (3):
Larsen, Vald.

Østrigsgades Skole.
(Østrigsgade 14, S. Tlf. Amg. 436.)

Mellemskole for Drenge og Piger, Realklasse for Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 1350.

Forældreraad:
Christensen, Anna, Frue.
Dose, Edvin, Inkassator.*
Danielsen, Ejner J., Karetmager. .
Nielsen, Ellen, Frue.
Sørensen, Anna, Frue.

Skoleinspektør (3):
Hjelme, Niels.

Faginspektører.

Gymnastikinspektører (3):
(Kontor: Løngangstræde 28, K. Tlf. 15632, Lokal 38.)

Langkilde, H. P., Oberstløjtnant (Træffetid: Mand. og Onsd. Kl. 14—15).

Thomsen, Else, Frk. (Træffetid: Tirsd. og Torsd. Kl. $10^1/_2$—$11^1/_2$).

Tegneinspektør (3):
(Kontor: Ny Vestergade 11, K. Tlf. Byen 2210. Træffetid: Mand. og Lørd. Kl. 10—11.)
Jensen, S. Chr., Kunstmaler.

Skolekøkkeninspektør (3):
(Kontor: Nansensgade 47. Tlf. Byen 4768. Træffetid: Mand. og Torsd. Kl. 14—15, Onsd. og Lørd. Kl. 9—10).
Nielsen, Christa, Frk.

Haandarbejdsinspektør (3):
(Kontor: Skolen paa Kapelvej. Telf. Nora 8371. Træffetid: Mand., Onsd. og Fred. Kl. 13—15).
Næsgaard, A., Frue.

Sløjdinspektør (3):
(Kontor: Skolen paa Kapelvej. Telf. Nora 3748. Træffetid: Mand. og Onsd. Kl. 13—15).
Garatius, Gunnar.

Leder af det skolepsykologiske Arbejde (3):
(Kontor: Nørregade 37, K. Tlf. Palæ 6323. Træffetid: Skoledage, undt. Tirsdag, Kl. 11½—13).
Rifbjerg, S. M., Frk.

2. Skolen i Rysensteensgade. (Tunghøreskolen).
(Rysensteensgade 3, V. Tlf. Byen 6535).
Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 225.

Forældreraad:
Petersen, Carla, Frue.
Madsen, J. E., Frue.
Jansen, Hans Chr., Bødker.*
Jensen, Ejner Chr., Pensionist.
Sørensen, A. P., Bygningskonduktør.

Skoleinspektør (3):
(Træffetid: Kl. 11½—12½ samt Onsd. Kl. 18—19).
Gunnersen, Ingeborg, Frue.

3. Svagsyns- og Taleklasser.
(Rosenvængets Hovedvej 14, Ø. Tlf. Øbro 5424).
Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 158.

Forældreraad:
Bode, Martin E., Chauffør.*
Bustoft, C. I. A., Portner.
Andersen, Lily Nina, Frue.
Christensen, Henry H. J., Rørlægger.
Thomsen, V., Kontorchef.

Skolebestyrer (6 + B):
Træffetid:
Svagsynsklasser: Tirsd., Trosd. og Lørd. Kl. 12—13 samt Onsdag Kl. 18—19.
Taleklasser: Mand., Onsd. og Fred. Kl. 12—13 samt Onsdag Kl. 18—19.
Andersen, Ammon.

4. Værneskoler.
Skoleinspektør (3):
Træffetid:
Mand. og Torsd. Kl. 12—13 (Fælledvej 12, Tlf. Nora 1236).
Tirsd. og Fred. Kl. 12—13 (Maria Kirkeplads 3, Tlf. Vester 4308).
Onsd. og Lørd. Kl. 12—13 (Øresundsvej 7, Tlf. Amg. 2208).
Desuden:
Første Onsdag i Maaneden Kl. 18—19, Skolen Fælledvej 12.
Anden Onsdag i Maaneden Kl. 18—19, Skolen Maria Kirkeplads 3.
Tredie Onsdag i Maaneden, Kl. 18—19, Skolen Øresundsvej 7.
Haunsø, K.

Maria Kirkeplads Værneskole.
(Maria Kirkeplads 3, V. Tlf. Vester 4308.)
Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 213.

Forældreraad:
Jensen, A., Maskinist.*
Lorentzen, Karen, Frue.
Lauritzen, William Lauritz Martin, Smed.
Nielsen, Carl Sofus Henry, Arbejdsmand.
Larsen, Vald., Snedker.

Viceskoleinspektør (6 + B):
(Træffetid: Kl. 12—13 samt Onsd. Kl. 18—19).
Scharthi, C.

Fælledvej Værneskole.
(Fælledvej 12, N. Tlf. Nora 1236.)
Filialskole: Sct. Hans Torv 28, N. Tlf. Nora 7543.
Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 283.

Forældreraad:
Nielsen, Mathilde, Frue, Børnehaveleder, MB.*
Lyngbye, C. E., Frue.
Larsen, Holg. S. M., Jord- og Betonarbejder.
Olsen, Anna M., Frue.
Jensen, C. G., Belysningsarbejder.

Viceskoleinspektrice (6 + B):
(Træffetid: Kl. 12—13 samt Onsd. Kl. 18—19).
Madsen, Agnes, Frue.

Øresundsvejs Værneskole.
(Øresundsvej 7, S. Tlf. Amg. 2208.)
Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 151.

Forældreraad:
Poulsen, Carl, Typograf.*
Grøndahl, Henry, Kontorchef.
Hansen, Hans J., Sporvejsfunktionær.
Pedersen, Anna Kristine, Frue.
Jensen, Annette Jenny, Frue.

Viceskoleinspektør (6+B):
(Træffetid: Tirsd., Torsd. og Lørd. Kl. 12—13 samt Onsd. Kl. 18—19).
Strange-Andersen, P.

5. Gymnasier.

Christianshavns Gymnasium.
(Baadsmandsstræde 14, K.
Tlf. Amg. 5005.)

Mellemskole og Realklasse for Drenge og Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 416.

Forældreraad:
Ege, Einar, Pastor.
Andreasen, Niels, Sekretær.*
Sylvest, Ejnar, Dr. med., Kommunelæge, MB.
Østrup, Ellen, Frue.
Jørgensen, Einar, Tømrermester.

Rektor (Vedt.s § 105):
(Træffetid: Kl. 12—13.)
Bøgh, F.

Efterslægtselskabets Gymnasium.
(Jacob Dannefærdsvej 3, V.
Tlf. Nora 2888.)

Mellemskole og Realklasse for Drenge. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 391.

Forældreraad:
Christiansen, Ernst, Redaktør.
Hansen, Henning, Arkitekt, MB.*
Hansen, Johanne Kirsten, Frue.
. . . . . .
Rasmussen, William S., Fuldmægtig.

Rektor (Vedt.s § 105):
(Træffetid: Kl. 12—13.)
Nielsen, H. Chr.

Rysensteen Gymnasium.
(Tietgensgade 74, V. Tlf. Vester 4311.)

Mellemskole og Realklasse for Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 409.

Forældreraad:
Hempel, Inger, Frue, Assistent.
Wolf, Otto, Sekretær, MB.
Larsen, Marius P., Handelsmand.
Linvald, A., Frue.
Nielsen, Knud, Direktør*.

Rektor (Vedt.s § 105):
(Træffetid: Kl. 12—13).
Bo, A. M., Frue.

Sortedam Gymnasium.
(Sortedamsdosseringen 97, Ø.
Tlf. Øbro 5662.)

Mellemskole for Drenge og Piger. Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 300.

Forældreraad:
Georg, Carl, Direktør.
Saunte, Edel, Frue, Landsretssagfører, MB.
Rubin, Edgar, Professor.*
Bohr, Margrethe, Frue.
Holm, Bodil, Frue.

Rektor (Vedt.s § 105):
(Træffetid: Kl. 12—13).
Braae, Johs.

II. Særskoler.

Dagarbejdsskolen.
(Stevnsgade 34, N. Tlf. Nora 2595.)

Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 73.

Tilsynskommission:
(Vedt. for Kommunens Dagarbejdsskoler af 15. Aug. 1924; B. F. 1924—25, S. 499 f.).
Arnvig, H. N. A., Skoleinspektør.
Sørensen, H. P., Redaktør, MB.
Boje, Andreas, Sekretær.

Bestyrer (Vedt.s § 13):
(Træffetid: Kl. 13—14.)
Rathje, H.

III. Kursus til Præliminæreksamen.

(Ravnsborggade 11, N. Tlf. Nora 5509.)
Antal Elever d. 31. Decbr. 1937: 226.

Skoleinspektør (3):
(Træffetid: Kl. 12—13.)
Højlund, Ths.

IV. Fortsættelseskursus og frivillig Ungdomsskole.

1. Ravnsborggade 11, Tlf. Nora 5509.

Skoleinspektør (3):
(Træffetid: Kl. 12—13.)
Højlund, Ths. (Sprog- og Handelsfag).

2. Vester Voldgade 98, V. Tlf. Byen 8046.

Skoleinspektør (3):
(Træffetid i Maanederne fra 1. Septbr. til 31. Marts: Mand., Tirsd., Onsd., Torsd. og Fred. Kl. 17½—18½.)
Jacobsen, Folke (alm. Skolefag samt praktisk Ungdomsskole).

3. Nansensgade 47, Tlf. Byen 4768.

Skolekøkkeninspektør (3):
(Træffetid: Mand. og Torsd. Kl. 14—15, Onsd. og Lørd. Kl. 9—10).
Nielsen, Christa, Frk. (Husgerning).

Skolen paa Kapelvej.

Haandarbejdsinspektør (3):
(Træffetid: Mandag, Onsdag og Fredag Kl. 13—15. Tlf. Nora 8371.)
Næsgaard, A., Frue.
(Kjolesyning og Boligudstyr).

V. Skolehygiejniske Virksomheder.

Skolelægeinstitutionen.

Skole-Overlæge (2+B):
(Kontor: Skolen i Klostervænget. Tlf. Ryvang 2732.
Træffetid: Mandag, Onsdag og Fredag Kl. 15—16.)
Jørgensen, Gustav E., Dr. med.

Skoletandplejevirksomheden.

(Kliniktid: Skoledage Kl. 8½—15½.)

Chef (2):
(Ø. Voldgade 15, K. Tlf. Palæ 3169.)
Krohn, C. Chr.

Amagers Skoletandklinik.
(Kommuneskolen, Frankrigsgade 4, S. Tlf. Amg. 5162.)

Klinikkens Omraade: Børn fra Kommuneskolerne paa Amager og Christianshavn.

Klinikbestyrer (4):
Darum, Karen J., Frue.

Skoletandlæge (5):
Christensen, Rosa M. C., Frk.

Brønshøjs Skoletandklinik.
(Gl. Kommuneskole, Brønshøj. Tlf. Bella 1137.)

Klinikkens Omraade: Børn fra Kommuneskolen i Brønshøj.

Klinikbestyrer (4):
Bach, Carl G. V.

Nørrebros Skoletandklinik.
(Kommuneskolen, Stevnsgade 36—38, N. Tlf. Nora 7051.)

Klinikkens Omraade: Børn fra Kommuneskolerne paa Nørrebro.

Klinikbestyrer (4):
Smith, Asbjørn.

Vesterbros Skoletandklinik.
(Kommuneskolen, Ny Carlsbergvej 35, V. Tlf. Vester 4831.)

Klinikkens Omraade: Børn fra Kommuneskolerne paa Vesterbro og i Valby.

Klinikbestyrer (4):
Teglbjærg, Anne M. Stubbe, Frk.

Skoletandlæger (5):
Blinkenberg, Kirsten, Frk.
Neersø, Anna, Frk.
Nielsen, Inger, Frk.

Østerbros Skoletandklinik.
(Kommuneskolen, Øster Voldgade 13—15, K.. Tlf. Palæ 3169.)
Klinikkens Omraade: Børn fra Kommuneskolerne paa Østerbro og den indre By.
Klinikbestyrer (4):
Nielsen, Edel, Frue.
Skoletandlæger (5):
Kisbye, Margrethe S. E., Frue.
Eriksen, Gerda, Frue.

Lokale Klinikker.
Skoletandlæger (5):
Schumacher, E. Frk. (Sundbyvester Skole).
Stoltz-Andersen, Anna, Frue (Bispebjærg Skole).
Stamer, Inger, Frue (Skolen v. Skellet).
Mossing, Bodil, Frue (Skolen i Vognmandsmarken).
Jensen, Margr., Frk. (Skolen paa Frederikssundsvej).
Jensen, Gudrun M., Frk. (Skolen paa Øresundsvej).
Hansen, Jutta A., Frk. (Vanløse Skole).
Jensen, Marie, Frk. (Katrinedalsskolen).
Steffensen, Irmgard, Frue (Skolen i Hillerødgade).

Psykoteknisk Institut.

(Løngangsstræde 28, K. Tlf. 5699, 10.486. Ekspeditionstid Kl. 9—16.)

Den 18. Oktbr. 1923 vedtog Kommunalbest. forsøgsvis at oprette en Afdeling for psykotekniske Undersøgelser foreløbig for et Tidsrum af 3 Aar (B. F. 1923—24, S. 1038 f., 1120 f.). Samtidig indvilligede saavel Staten som Frederiksberg Kommune i at deltage i Udgiften i samme Forhold som ved Driften af Centralarbejdsanvisningskontoret.

Afdelingen oprettedes den 1. Juli 1924 i Tilknytning til Centralarbejdsanvisningskontorets Lærlingeanvisning.

Da de tre Forsøgsaar var ved at udløbe, indstillede Centralarbejdsanvisningskontorets Bestyrelse til Magistraten at bevilge yderligere 3 Forsøgsaar, og da Staten trak sit Tilskud tilbage fra 1. April 1927, indstillede Bestyrelsen til de to Kommunalbestyrelser at efterbevilge de Beløb, som Statens Tilskud vilde have andraget. Siden da er Udgiften baaret af de to Kommuner alene, idet Afdelingen dog fra Efteraaret 1928 fik Bemyndigelse til at tage Betaling for visse særlige Undersøgelser.

Fra 1. April 1929 udskiltes Afdelingen fra Centralarbejdsanvisningskontoret og fortsatte som en selvstændig Institution med Navn af *Psykoteknisk Institut.*

Instituttet foretager psykotekniske Undersøgelser af 1) Lærlinge, forinden der anvises dem Lærepladser indenfor Haandværk, Industri eller Handel, 2) Kontorelever, der ansøger om fast Ansættelse under Kbhvns. Kommune samt Ansøgerne til visse Tjenestemandsstillinger (Brandmænd, Maalerkontrollører) under Kbhvns. og Frederiksberg Kommuner. Disse Undersøgelser udføres gratis, d. v. s. dækkes af de kommunale Tilskud.

Mod Betaling foretages desuden psykotekniske Undersøgelser af Ansøgere til Stillinger inden for forskellige Statsvirksomheder. Saaledes undersøges Ansøgere til Politibetjentstillinger inden for Rigspolitiet eller til Arrestbetjent-

stillinger inden for Fængselsvæsenet. De Danske Statsbaner lader Aspiranter til Stillinger som Fyrbødere, resp. Motorvognsførere psykoteknisk undersøge. Paa Foranledning af Invalideforsikringsretten undersøges invaliderede Personer med det Formaal at opnaa Vejledning ved Valg af det Erhverv, som de paagældende har størst Mulighed for at kunne magte. Ogsaa private Virksomheder, som f. Eks. De forenede Vagtselskaber lader mod Betaling Ansøgere til Stillinger som Vægtere psykoteknisk undersøge. Endelig har Forældre uden for Københavns—Frederiksberg Kommuner Adgang til mod Vederlag at faa deres Børn undersøgt inden Valg af Erhverv.

I 1937—38 er der blevet undersøgt 2213 Lærlinge, 154 kommunale Kontorister, 191 Ansøgere til Stillinger som Politibetjente eller Arrestbetjente, 70 Vægtere, 274 Ansøgere til Stillinger som Motorførere under D.S.B., 16 andre Motorførere, 30 Brandmænd, 120 Ansøgere til Pladser som Cyklebude ved Post- og Telegrafvæsenet, 51 Radiotelegrafister, 108 Tjener- og Kokkelærlinge, 422 Invalider og 136 andre Personer eller ialt 3785 Personer.

Foruden den psykotekniske Undersøgelse underkastes Lærlingene og enkelte andre tillige en Lægeundersøgelse.

Foruden Lederen, der er faguddannet Psykolog, er der til Instituttet knyttet en Læge med særligt Kendskab til Erhvervssygdomme.

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør det samlede Antal fast ansatte Tjenestemænd 2, Antallet af Lønarbejdere 4 og Antallet af andre ansatte 4.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 11.021, Udg. Kr. 46.908, Nettoudg. er fordelt mellem København og Frederiksberg med henholdsvis Kr. 31.258 og Kr. 4.629. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 8.700, Udg. Kr. 47.798, Nettoudg. fordeles mellem København og Frederiksberg med henholdsvis Kr. 33.621 og Kr. 5.477 (Bilag 22).

Instituttets Leder (4):

Bahnsen, Poul P.

Direktoratet for Københavns Torvevæsen.

(Gl. Strand 48, K. Tlf. 15.292. Ekspeditionstid: Kl. 10—15.)

Ved Kommunalbest. Beslutn. af 25. Marts 1926 vedtoges det fra 1. April s. A. at samle Administrationen af Byens forskellige Torve og Pladser under et nyoprettet *Direktorat for Torvevæsenet* der henlagdes under Magistratens 4. Afdl. (B. F. 1925—26, S. 2306 f., 2572 f.).

Af Byens Torvepladser henhørte paa det daværende Tidspunkt de egentlige Torve, Grønttorvet med Amagertorv samt Halmtorvet og Gl. Torv, under Magistratens 1. Afdl., medens de som Salgshaller indrettede Pladser, Kvægtorvet og Flæskehallen, var henlagt som selvstændig Institution under Magistratens 4. Afdeling, og de tidligere Torvepladser: Vandkunsten, Hauserplads og Kultorvet, der benyttedes væsentligt som Holdepladser for Fragtmænd, administreredes af Magistratens 2. Afdeling.

Under Torvedirektoratet henlagdes foruden ovennævnte Torve og Pladser tillige Fisketorvet ved Gl. Strand, der hidtil til Dels havde henhørt under

Havnevæsenet, men som nu overtoges fuldstændig af Kommunen i H. t. en fælles Overenskomst (B. F. 1925—26, S. 2312 f.).

I Maj 1929 besluttede Kommunalbest. Oprettelsen af 300 *Avishuse* (B. F. 1929—30, S. 144 f., 188), der for en maanedlig Lejeafgift af 10 Kr. pr. Hus udlejes til Avishandlere med fast Stadetilladelse. Den 1. Jan. 1938 var ialt opstillet og udlejet 257 Avishuse.

Plakattavlerne paa Avishusene udlejes til Dag- og Ugeblade halvmaanedsvis for Kr. 1,25 pr. Reklametavle. De derved indkomne Penge fordeles mellem Bladhandlerne hvert Kvartal.

Ved Ændringen af Komm.s Vedt. d. 31. Marts 1938 er Torvedirektoratet fra 1. April s. A. henlagt under Magistratens 1. Afdl.

I det følgende skal der herefter gives en Fremstilling af Udviklingen og Administrationen af 1) Kvægtorvet, de offentlige Slagtehuse og Flæskehallen m. m., 2) Københavns Grønttorve, 3) Fisketorvet, 4) Halmtorvet og 5) Torve og Pladser, bestemt til Holdeplads for Bøndervogne.

1. Kvægtorvet, de offentlige Slagtehuse og Flæskehallen m. m.. Stadens første Markedsplads for Kreaturer var anlagt af en Privatmand, Hofslagter Niels Olufsen, i 1671 sammen med en Accisebod paa den Plads, hvor Gl. Kongevej udmundede i Vesterbro. Pladsen benævntes *Trommesalen*, fordi Markederne aabnedes ved Trommeslag. Da Pladsforholdene, baade hvad Stalde og Salgspladser angik, efterhaanden blev utaalelige, besluttede Kommunalbest. i 1878 Anlægget af et *Kvægtorv*, der aabnedes den 28. Novbr. 1879 og kom i fuld Drift fra 1. Febr. 1880 (B. F. 1878—79, S. 209 f.). Administrationen af Torvet henlagdes under Magistratens 2. Afdeling, hvor det forblev, indtil det i 1917 overførtes til Magistratens 4. Afdeling.

Kvægtorvet fik Plads ved det nuværende Halmtorv paa en af Kommunen i 1870 indkøbt Grund ved de tidligere militære Skydebaner og paa et Terræn, der indvandtes ved Opfyldning af Kalvebodstrand. Af det indtagne Areal, ca. 15 Td. Land, bebyggedes straks Halvdelen, medens Resten forbeholdtes til Udvidelse. Foruden Administrationsbygning, Restauration og Gæstgivergaard opførtes Haller til Kostalde og Faarefolde, Salgspladser m. m.. Udgifterne ved Anlæg og Bygninger beløb sig i 1880 til godt 600.000 Kr.. I 1880 førtes en Gren af Havnebanen ind paa Torvet (B. F. 1880—81, S. 650 f.).

Ved Anlægget var det tillige bestemt, at der i Forbindelse med Torvet skulde opføres *Slagtehuse* (B. F. 1878—79, S. 262 f., 285 f.; 1880—81, S. 964 f., 1257, 1267 f.; 1881—82, S. 1188 f.; 1882—83, S. 349). Opførelsen af Slagtehusene paabegyndtes i 1882, og i Oktbr. 1883 aabnedes de 3 første. I Sundhedsvedt. af 15. Juni 1886 § 82, jfr. § 35, bestemtes, at der fra 1. Jan. 1888 skulde indføres *Slagtetvang* i København, hvorved Forhandling af Kød stilledes under offentlig Kontrol. Denne Bestemmelse krævede en Udvidelse af Slagtehusene, en Udvidelse der allerede var fuldendt i 1885 (B. F. 1885—86, S. 456 f., 671 f.).

Nye Udvidelser fandt Sted 1888, 1891 og navnlig i Aarene 1900—01, hvor der opførtes en stor Salgshal for Øksne til en Anlægsværdi af ca. 340.000 Kr. (B. F. 1899—1900, S. 1355 f., 2350 f.; 1900—01, S. 1909 f.).

I 1890 opførtes en *Destruktionsanstalt* paa Vester Fælled (B. F. 1889—90, S. 226 f., 485 f.). Anstalten udvidedes betydeligt i 1899 (B. F. 1898—99, S. 1086 f., 1346 f.), hvorefter Anlægsomkostningerne beløb sig til Kr. 183.934. Til Anstalten er der i 1937—38 henført 831.000 kg Affald, væsentlig fra Slagtehusene og Flæskehallen, samt 50.000 kg Fiskeaffald.

I 1908 besluttede Kommunalbest. at indrette en *Salgshal for Kød, Flæsk m. m.* (B. F. 1907—08, S. 102 f., Till. S. 3 f.; 1908—09, S. 18 f., Till. S. 25 f.). Den opførtes i 1909 paa Pladsen mellem Godsbanegaarden og Kalvebod Brygge og benævntes *Københavns Flæskehal.* Foruden en Administrationsbygning opførtes en Salgshal og et Kølehus med to Kølerum. I 1921 og 1926 byggedes paa Grund af den efterhaanden opstaaede Pladsmangel et tredie og fjerde Kølerum, og det sidste Aar tilbyggedes tillige en *Fjerkræhal,* der blev taget i Brug i Decbr. 1926 (B. F. 1925—26, S. 1116 f.; 1926—27, S. 1893 f.). Herefter ophørte den Handel med levende Fjerkræ og Æg, der hidtil havde fundet Sted paa Gl. Torv. For en Del af Æggehandelen skaffedes der, efter de Handlendes Ønske, Plads ved Nørrevold.

Den Ordning m. H. t. Byens Forsyning og Handel med Kød og Flæsk, som var blevet til i Aarene fra 1879 til 1926, kunde ud fra sin stykkevise Tilblivelse ikke være rationel, og da samtidig Tilførslerne af Svin og Kreaturer steg i et stadig stærkere Tempo, tog Magistraten i 1928 atter Spørgsmaalet om en Omordning af Torve- og Slagtehallerne op. En medvirkende Grund var, at Vestre Gasværk var blevet nedlagt, og det 73.000 m² store Areal, der laa i umiddelbar Tilslutning til Slagtehusterrænet, derved var blevet disponibelt. Den 3. Juni 1930 fremsatte Magistraten Forslag om en Omordning af Torve- og Slagtehallerne, og den 5. Marts 1931 bevilgede Borgerrepræsentationen hertil 16 Mill. Kr.; med senere Ekstrabevillinger blev det samlede Beløb 18,7 Mill. Kr.. Arbejdet blev straks sat i Gang (B. F. 1930—31, S. 367 f., 646 f., 2071 f., Till. S. 627 f.) og afsluttedes i 1934.

Paa det nyerhvervede Areal er nu de forskellige Stadier i Forsyningen og Handelen med Kød og Flæsk samlet i direkte Fortsættelse af hinanden. Allerede d. 5. Oktbr. 1932 blev den ny *Slagtehal* med tilstødende *Svalehal* og *Kølehus* taget i Brug, og i direkte Forbindelse hermed er opført den ny *Salgshal for Kød og Flæsk,* i Tilknytning til hvilken der findes 4 Kølerum, 2 beregnet til Kød og 2 til Flæsk. Salgshallen aabnedes d. 15. April 1934. Ud imod Halmtorvet ligger den ny *Fjerkræhal* samt en mindre Hal beregnet for Handel med levende Fjerkræ.

Af de tidligere Slagtehaller er de to største, beliggende mod Halmtorvet, sammenbyggede til een stor Hal, hvor samtlige Fragtmænd, der tidligere havde Modtagelsesrum paa forskellige Steder i Byen, nu er samlede. Bygningen, der benævnes »*Københavns Fragtmandshal*«, er udlejet til Fragtmændenes Sammenslutning og toges i Brug d. 2. Jan. 1933.

I 1937—38 var der paa Stade paa Kvægtorvet 26.592 Okser, 4.897 Kalve, 1577 Faar og Lam, 40 Svin og 5732 Heste. I de offentlige Slagtehuse slagtedes der i 1937—38 35.529 Okser, 15.470 Kalve, 14.329 Faar og Lam, 12.369 Svin og 1597 Heste til en samlet Vægt af 10,3 Mill. kg (heraf kasseredes ca. 164.000 kg).

Paa *Kvægtorvet* er der, bortset fra Kalvemarkedet Tirsdag Eftermiddag, kun een *Torvedag* om Ugen, nemlig Onsdag, og *Torvetiden* er Kl. 8—14. *Noteringen* foretages Kl. $12^1/_2$, idet fire Køber- og fire Sælgerrepræsentanter ved dette Tidspunkt samles paa Kvægtorvets Kontor med Inspektøren som Opmand. De otte Deltagere i Noteringen beskikkes af Magistraten for 3 Aar, efter at de respektive Organisationer er hørt.

I *Slagtehusene* kan *Slagtning* foretages Mandag og Fredag Kl. 6—13, Tirsdag og Onsdag Kl. 6—18, Torsdag Kl. 5—14 og Lørdag Kl. 6—11. *Kølehusene* er aabne Mandag, Tirsdag, Onsdag og Torsdag Kl. 5—13 og Kl. 15—19, Fredag Kl. 5—13 og Kl. 15—$19^1/_2$, Lørdag Kl. 5—$21^1/_2$, Søndag Kl. 6—9.

I *Flæskehallen* er der fra 1. Marts til 31. Oktbr. *Torvedag* hver Søgnedag Kl. 7—9 og fra 1. Novbr. til 28. (29.) Febr. Kl. 8—10. *Notering* foretages saavel for Flæsk som Kød Mandag og Fredag Morgen og desuden for Flæsk Onsdag Morgen af et Udvalg bestaaende af 3 Sælgere og 3 Købere med Inspektøren som Formand.

I *Fjerkræhallen* er der fra 1. Marts til 31. Oktbr. Torvedag hver Søgnedag Kl. 7—10 og fra 1. Novbr. til 28. (29.) Febr. Kl. $7^1/_2$—10. *Notering* sættes hver Fredag af et Udvalg bestaaende af tre Sælgere og tre Købere med Inspektøren som Formand. Endvidere foretages *Ægnotering* hver Torsdag af et Udvalg bestaaende af en Sælger og en Køber med Inspektøren som Formand.

Kødkontrollen. Som foran omtalt indførtes fra 1. Jan. 1888 Slagtetvang i København, hvorved Forhandling af Kød stilledes under offentlig Kontrol. Denne omfatter Heste, Okser, Kalve, Svin og Faar. Dyr, som slagtes paa det offentlige Slagtehus, undersøges saavel før som efter Slagtningen. Kød, som indføres i kontrolleret Tilstand fra Provinsen, underkastes en Efterkontrol i Flæskehallen.

Paa Slagtehuset afstemples de godkendte Kroppe med de for offentlige Slagtehuse og Eksportslagterier af Staten foreskrevne Stempler, som indeholder Slagtehusets Autorisationsnummer (i København Nr. 61). Svinekroppe, som opfylder de for Eksport til England gældende Fordringer, forsynes med rødt Lurmærke (1. Kl. A.). Andre Kroppe af Svin samt alle Kroppe af andre Dyrearter afstemples, naar de kan henføres til 1. Kl., med et ovalt Statskontrolstempel i blaa Farve. Kroppe af 2. Kl. afstemples med et rektangulært Statskontrolstempel i sort Farve.

Ved Efterkontrollen anvendes et femkantet Stempel, som anbringes i resp. rød, blaa eller sort Farve. Mærket indeholder 3 Taarne og derunder Tallet 61.

Svinekroppe, som trikinundersøges, afstemples i violet Farve. Stemplet er firkantet med afrundede Hjørner og indeholder Bogstaverne T. K. og derunder Tallet 61.

Bakteriologisk Undersøgelse af mistænkelige Kroppe udføres i Københavns Sundhedskommissions Laboratorium for Undersøgelse af Kød og Mælk m. m. (se S. 162).

Kød, som ikke kan godkendes, destrueres paa Kommunens Destruktionsanstalt. Butikstilsynet er underlagt Sundhedspolitiet.

2. Københavns Grønttorve. Stadens ældste Grønttorv kan føres tilbage til 1516, da Christian II indkaldte hollandske Havebrugere til Dyrkning af Grøntsager til Slottets og Byens Forsyning. Det første Grønttorv eller Grøntplads har antagelig ligget i Nærheden af Vandkunsten, senere flyttedes det til Pladsen mellem Vimmelskaftet og Østergade, som derefter benævntes *Amagertorv*. Antagelig omkring 1730 flyttedes Torvet til Højbroplads, hvor Pladsforholdene var betydelig bedre. Her forblev Torvet i en lang Aarrække, men da Pladsmanglen i Tidens Løb gjorde sig gældende, flyttede de af Producenterne, der kom fra Amager, de saakaldte »Amagere«, hen til Pladsen mellem Børsen og Ministerialbygningen, medens de øvrige Gartnere forblev paa Højbro Plads. I 1868 flyttede »Amagerne« til Christianshavns Torv sammen med Køkkengartnerne, hvorefter kun Blomstergartnerne blev tilbage paa Højbro Plads, dog saaledes, at en Del af de Handlende fra Christianshavns Torv, hvor Handelen sluttede Kl. 9, fortsatte Handelen paa Højbro Plads, hvor det var tilladt at handle til Kl. 15.

Pladsforholdene paa Christianshavns Torv blev meget snart for smaa, hvorfor Kommunalbest. i 1888 besluttede at lade Torvet flytte til den forholdsvis store Plads mellem Vendersgade og Ahlefeldtsgade (B. F. 1887—88, S. 1237 f.). Flytningen fandt Sted 1889, men da Befolkningens Forbrug af Frugt og Grøntsager i de kommende Aar var stærkt stigende, blev Pladsen her snart for indskrænket, og efter talrige Overvejelser og Forhandlinger udvidedes Torvet i 1913 med det mellem Vendersgade og Frederiksborggade liggende Anlæg, det saakaldte »Hundetorv« (B. F. 1912—13, S. 122 f., Till. S. 485 f.). Herefter findes saaledes to Grønttorve i København, nemlig Torvet paa Højbro Plads og Grønttorvet ved Vendersgade.

I Eftersommeren 1932 besluttede Magistraten efter forudgaaende Forhandling med forskellige Erhvervsorganisationer, at iværksætte Bortsalg af Grøntsager og Frugt af indenlandsk Oprindelse ved offentlig Auktion, og i Jan. 1933 paabegyndtes Auktionerne, der benævnes *Københavns Grønttorvs Auktion*. Auktionerne afholdes indtil videre med en privat Forretningsdrivende som Bevillingshaver, men under Magistratens Kontrol og efter reglementariske Bestemmelser udfærdiget af Magistraten. Auktionernes Hyppighed afhænger af Tilførslerne.

Torvet paa Højbroplads søges siden Aar 1900 ikke mere af Producenter, men domineres fuldstændigt af Handelsfolk for Videresalg af Varer indkøbt paa Torvet ved Vendersgade. Iflg. Raadstueplakat af 1. Marts 1924 er Handel tilladt i Tiden Kl. 8—18. Stadeafgiften er 5 Kr. pr. Maaned.

Grønttorvet ved Vendersgade. Samtidig med Torvets Udvidelse i 1913 fastsattes en ny Torveordning for Grønttorvet, og ansattes en Torveinspektør (B. F. 1912—13, S. 2237 f., 2671 f.).

Pladsen er ved Afmærkning i Stenbroen inddelt i Stader paa dels 14 og dels 2 m^2, som bortlejes til Producenterne for en aarlig Afgift af henholdsvis Kr. 144 og Kr. 24 pr. Stade. Antallet af Stader andrager 828 Stk. à 14 m^2 og 429 Stk. à 2 m^2. Den samlede Stadeafgift har i 1937—38 andraget Kr. 201.570.

Torvets *Aabningstider* varierer efter Aarstiderne, men Torvet lukker hele

Aaret Kl. 9. *Notering* foretages hver Lørdag Morgen af et Udvalg bestaaende af 4 Sælgere og 4 Købere med Inspektøren som Formand. Endvidere har Magistraten fra 1. Decbr. 1934 nedsat et særligt Noteringsudvalg for Kartofler. Dette bestaar af: 1 Repræsentant for De sjællandske Landboforeninger, 1 Repræsentant for Amagerlands Producentforening, 1 Repræsentant for Frugthandlerforeningen af 1889 og 1 Repræsentant for Kartoffelhandlerforeningen med Torveinspektøren som Formand.

Der foretages daglig Optælling af de tilførte Produkter og disses Priser samt af Antallet af Købere og Sælgere. For 1890 og 1937 kan anføres følgende Tal:

	Antal Sælgere	Antal Købere	Værdien af de tilførte Produkter Mill. Kr.
1890.....	90.100	60.600	2,3
1937.....	317.475	194.060	42,6

I 1928 nedsatte Borgerrepræsentationen et *Udvalg* til at overveje en Udvidelse af Grønttorvet (se S. 39), idet der i længere Tid havde været fremsat Ønsker fra de Handelsgartnere, som søger Kbhvns. Grønttorv, om en Ændring og Udvidelse af Stadeforholdene paa det nuværende Torv. Udvalget har endnu ikke afsluttet sit Arbejde.

3. Fisketorvet ved Gl. Strand. Fra 1. April 1926 overtog Kbhvns. Kommune som foran nævnt ogsaa Fisketorvet ved Gl. Strand, der hidtil havde sorteret under Havnevæsenet (angaaende Overenskomsten se B. F. 1925—26, S. 2312 f.). Den 1. Novbr. s. A. indførtes en gros Notering paa Fisk. *Noteringen* sættes hver Tirsdag og Fredag af et Noteringsudvalg bestaaende af 1 Medlem valgt af Magistraten (Udvalgets Formand) samt Repræsentanter for Grossister, Kommissionærer og Detailhandlere valgt af de paagældende Organisationer.

Torvet er delt i Stader i Vandet langs Kanalen og Stader paa Land. Vandstaderne, der giver Plads for en Damjolle og et Hyttefad, indehaves af Grossisterne, medens Staderne paa Land er delt mellem Kommissionærer og Detailhandlerne (Fiskekonerne). De Fiskerbaade, der løber direkte ind til Torvet ved en Anløbsbro i Kanalen, har ogsaa Salgssteder paa Land.

Fisketorvets Torvetider er: Fra 1. April til 1. Oktbr. Kl. 6—14, fra 1. Oktbr. til 1. Novbr. Kl. $6^1/_2$—14, fra 1. Novbr. til 1. Marts Kl. 7—14 og fra 1. Marts til 1. April Kl. $6^1/_2$—14.

4. Halmtorvet. I flere Aarhundreder havde Kbhvns. Halmtorv haft sin Plads lige indenfor den gamle Vesterport paa det Sted, hvor Frederiksberggade nu udmunder i Raadhuspladsen, indtil Handelen med Hø, Halm og anden Slags Fourage ved Raadstueplakat af 19. Decbr. 1887 flyttedes til det nuværende Halmtorv mellem Colbjørnsensgade og Gasværksvej. Samtidig indskrænkedes Torvedagene til de nuværende to: Onsdag og Lørdag. *Torvetiden* er April—Septbr. Kl. 6—15 og Oktbr.—Marts Kl. 7—15. Paa Torvet findes en Vejerbod.

Med det aftagende Hestehold er Tilførslerne i stadig Tilbagegang; i 1937—38 androg de henholdsvis 887 Læs Hø og 390 Læs Halm.

Halmtorvet sorterer under Torve- og Slagtehallerne (Kvægtorvet).

5. Torve og Pladser, bestemt til Holdeplads for Bøndervogne. Paa de tre Torve, Kultorvet, Vandkunsten og Hauserplads, der er bestemt til Holdeplads for Bøndervogne, har der i Aaret 1937—38 holdt henholdsvis 4618, 2011 og 1458 Vogne.

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør Antallet af fast ansatte Tjenestemænd under Direktoratet 118, Antallet af Lønarbejdere 208 og Antallet af andre ansatte 37.
Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 3.649.736 Udg. Kr. 4.030.026. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 3.910.823., Udg. Kr. 4.247.341. (Bilag 4).
Litteratur: A. Clemmensen: Omkring Kbhvns. Kvægtorv (udgivet af Kommunalbest. 1929).

Torvedirektoratet.

(Gl. Strand 48, K. Tlf. 15.292. Ekspeditionstid: Kl. 10—15.)

Direktør (1):
Klug-Andersen, C.

Kontorchef (3):
Schierning, Julie A.

Bogholder (4):

Bogholder (4):
Sjøntoft, N. P.

Kasserer (5):
Lahn-Andersen, Ejner.

1. Maskinmester (5):
Petersen, Niels A.

Overdyrlæge (2):
Følger, Henrik E.

Dyrlæger (4):
Thostrup, Georg C. J.
Pedersen, Marius.
Christophersen, Christian.
Isaksen, Thorvald M.
Reerstorp, Alb. R.

Torve- og Slagtehallerne m. m.

Kvægtorvet og Slagtehusene, Halmtorvet, V. Administrationskontoret, Tlf. 2637 og 2629, Inspektøren, Tlf. 4724. Ekspeditionstid Kl. 8—14, Tirsd. og Onsd. Kl. 8—15. Dyrlægevagten ved Rampen, Tlf. Vester 7037.

Kød- og Flæskehallen, Flæsketorvet, V. *Fjerkræhallen*, Halmtorvet, V. Administrationskontoret, Tlf. 9365. Ekspeditionstid: Kl. 7—14. Veterinærkontoret (Kødkontrollen), Tlf. 9366, Overdyrlægen, Tlf. 6778.

Destruktionsanstalten, Vasbygade, V. Forvalteren: Tlf. Byen 7650.
Halmtorvet, Tlf. 2637.

Inspektør (2):
Daugaard Peters, K. F.

Grønttorvet.

(Kontoret: Grønttorvet, K. Tlf. 10.780. Ekspeditionstid: Kl. 6—13.)

Torveinspektør (2):
Rannow, Rich. V. E.

Fuldmægtig (5):
Christiansen, Harald C. Fog.

Fisketorvet.

(Kontoret: Gl. Strand 48, K. Tlf. Byen 4681. Ekspeditionstid: Kl. 9—12.)

Torveinspektør (3):
.....

Den offentlige Vejning og Maaling.

Vejning udenfor Frihavnen: Kontor: Tordenskjoldsgade 21, K. Tlf. 344 og Byen 6268. Ekspeditionstid Kl. 7—16½. (Natvejning efter Rekvisition Kl. 16½—7).

Vejning i Frihavnen: Kontor: Frihavnens Kontorbygning, Ø. Tlf. 8314. Ekspeditionstid Kl. 7—16½. (Natvejning efter Rekvisition Kl. 16½—7).

Oprindelsen til Kbhvns. offentlige Vejerinstitution kan føres tilbage til 1281, da Bispen i Roskilde gav Kbhvns. Byfoged og Raadmænd Fuldmagt til at bestemme Maal og Vægt. I det 15. Aarh. indrettedes der et særligt Hus til Vejerbod, beliggende i et Stræde mellem det nuværende Kompagnistræde og Snaregade, hvor den forblev, indtil Magistraten i 1581 lod bygge en ny Vejerbod ved Siden af det nuværende Assistenshus. Regler for Vejningen var udfærdiget ved Anordn. af 5. Maj 1683, og disse gjaldt i det væsentlige indtil 1857.

Efter Magistratens Indstilling approberede Indenrigsmin. ved Skrivelse af 30. Juni 1857, at Vejerboden skulde nedlægges, og at der i Stedet aabnedes Adgang til at foretage Vejning overalt i Staden under Kontrol af en hertil autoriseret Mand. Kbhvns. Justermester bemyndigedes indtil videre til at udføre den offentlige Vejning.

I 1882 udfærdigede Indenrigsmin. et »Reglement for den offentlige Vejning i København«. Bestemmelserne findes nu i to Reglementer af 23. Marts 1910 henholdsvis for Vejning udenfor Frihavnen og i Frihavnen med senere Ændringer bl. a. vedrørende Taksterne, se nedenfor. I §§ 86—89 og § 98 i Næringsloven af 28. April 1931 samt i Bekendtg. af 27. Novbr. 1931 fra Min. f. Handel og Industri er der givet Regler for de statsautoriserede Vejere og Maalere.

I 1895 udskiltes Frihavnen som et særligt Distrikt (jfr. S. 136).

Vejningen udenfor Frihavnen, der foregaar i Henhold til Reglement af 23. Marts 1910 (jfr. Regulativ af 28. Juni 1926 angaaende den Betaling, der tilkommer det ved den offenlige Vejning i København ansatte Personale), forestaas af en Forstander, der er eneberettiget til at udføre al almindelig Vejning — for hvilken der udstedes Vejesedler eller Attester med offentlig Troværdighed — bortset fra den Vejning, der foretages paa Justerkammeret. Forstanderen er berettiget til at paatage sig det Arbejde med Losning, Læsning m. m., som nødvendiggøres ved den af ham besørgede Vejning, men forøvrigt maa han ikke befatte sig med nogen anden Forretning, der kan komme i Kollision med hans Stilling som Forstander. Forstanderen ansættes og afskediges af Magistraten og staar med Hensyn til sin Embedsførelse under Magistratens Tilsyn, fra 1. April 1938 Magistratens 1. Afdeling. Under 6. April 1932 er Forstanderen af Ministeriet for Handel og Industri blevet beskikket som statsautoriseret Vejer og Maaler i København udenfor Frihavnen. Forstanderen lønnes alene ved Indtægten af den af ham besørgede Vejning; han antager selv det nødvendige Personale, dog saaledes at Valget skal godkendes af Magistraten, og han maa selv sørge for Anskaffelsen af de nødvendige Vejeapparater.

Vejning rekvireres paa Hovedkontoret, Tordenskjoldsgade 21, og for Vognes

og Automobilers Vedkommende paa Vognvægtene i: Kristiansgade, Ny Toldbodgade (Larsens Plads), Halmtorvet, Kalvebod Brygge og Islands Brygge (udfor Gunløgsgade).

De nugældende *Takster* for offentlig Vejning af Motorkøretøjer til Indregistrering er udfærdiget den 29. Septbr. 1933 og for anden offentlig Vejning den 31. Juli 1930 (se Ministerialtidende 1930, Afd. A. Skrivelse fra Handelsmin. Nr. 108 af 31. Juli 1930).

Vejningen i Frihavnen, der i 1895 udskiltes som et særligt Distrikt, foregaar i H. t. et særligt Reglement for *den offentlige Vejning i Frihavnen.* Det nuværende Reglement er af 23. Marts 1910 med Ændring af 23. April 1925. Herefter sorterer Vejningen i Frihavnen under en særlig Forstander, der beskikkes og afskediges af Magistraten, d. v. s. vedkommende Borgmester, der ogsaa skal godkende Valget af Vejerne. Forstanderen er ikke statsautoriseret. Frihavns-Aktieselskabet har overtaget Udredelsen af samtlige Udgifter, der efter Reglementet paahviler Forstanderen eller iøvrigt er forbundet med Vejningen, imod at Indtægterne indgaar i Selskabets Kasse. For offentlig Vejning i Frihavnen er Taksterne udfærdiget af Handelsmin. den 31. Juli 1930 (se Ministerialtidende 1930, Afd. A. Skrivelse fra Handelsmin. Nr. 109 af 31. Juli 1930).

For den *offentlige Maaling* i de to Distrikter: København udenfor Frihavnen og Frihavnen gælder to af Handelsmin. den 5. Aug. 1929 udstedte Reglementer med Takst. Offentlig Maaling er nu næsten uden Betydning.

Vejningen udenfor Frihavnen: *Regnskab* 1937: Indt. Kr. 179.834, Udg. Kr. 163.092.

Vejningen i Frihavnen: *Regnskab* 1937: Indt. Kr. 225.289. Udg. Kr. 232.193.

Litteratur: Meterudvalgets Beretning (1915). F. O. Crone: Offentlig Vejning og Maaling (1925).

Magistratens Tilsynsførende:
Topsøe-Jensen, J. F., fhv. Kontorchef.

Vejning og Maaling udenfor Frihavnen.
Statsautoriseret Forstander:
Boesen, Peter.
Fuldmægtig:
Andersen, Adolf.

Vejning og Maaling i Frihavnen.
Forstander:
Dornonville de la Cour, Henri.
Fuldmægtig:
Hansen, Henning.

Magistratens 2. Afdeling.

I H. t. § 5 i Stadens Vedt. af 31. Marts 1920 saaledes som denne er ændret d. 31. Marts 1938 er følgende Sager henlagt under Magistratens 2. Afdeling:

Sundhedsvæsenet og Stadslægen for saa vidt angaar hans Embedsførelse i kommunale Anliggender m. v., Hospitalsvæsenet og Sindssygevæsenet samt de hertil henlagte Kapitaler og Legater, Kommunens Beboelsesejendomme, Raadhuset, Folkekøkkenerne, Badeanstalter og Nødtørftsanstalter.

Ovennævnte Forretninger er fordelt mellem følgende Institutioner:

Direktoratet for Københavns Hospitalsvæsen, Stadslægen, Københavns Kommunes Beboelsesejendomme, Raadhusforvalterens Kontor (Raadhusets Drift, Nødtørfts- og Varmtvandsbadeanstalter m. m.) og Københavns Kommunes Folkekøkkener. Endvidere sorterer under Afdelingen Sundhedskommissionen og Thorvaldsens Museum forsaavidt angaar disse Institutioners Økonomi.

Borgmester (Vedt.s § 9):	*Raadmand* (Vedt.s § 9):
(Raadhuset, V. Tlf. 3800. Træffetid: Tirsdag, Onsdag, Torsdag og Fredag Kl. 13—14.)	**(Raadhuset, V. Tlf. 3800. Træffes kun efter Aftale.)**
Hansen, Julius.	**Tønder,** Thea, Frue.

Magistratens 2. Afdelings Sekretariat.

(Raadhuset, V. Tlf. 3800. Ekspeditionstid Kl. 10—15.)

Sekretariatet oprettedes samtidig med Afdelingen i H. t. Vedt. af 30. Decbr. 1857.

Gennem Sekretariatet behandles de under Magistratens 2. Afdeling henlagte Sager vedrørende Direktoratet for Københavns Hospitalsvæsen, Stadslægen, Københavns Kommunes Beboelsesejendomme, Raadhusforvalterens Kontor og Københavns Kommunes Folkekøkkener. For saa vidt angaar Sundhedskom-

missionen og Thorvaldsens Museum, der bestyrer deres egne Sager, jfr. Bestyrelsesvedtægtens § 10, varetager Sekretariatet kun Ekspeditionen af Sager, der vedrører disse Institutioners Økonomi, eller som iøvrigt skal forelægges Kommunalbestyrelsen. Endvidere henhører under Sekretariatet Ekspeditionen af Kommunens Annoncer (Den samlede Magistrats Resolution af 14. Marts 1921) og Behandlingen af Tilskudssagerne paa Budgettets Bilag 22. IV.

Endelig ekspederer Sekretariatet Sager vedrørende Fællesudvalget angaaende Raadhushallens Benyttelse (Side 36) samt Valgene af Kommunalbestyrelsens Repræsentanter i Bestyrelsen for Thorvaldsens Museum (Side 171 f), i Sundhedskommissionen (Side 159 f), Karantænekommissionen (Side 54) og Centralbestyrelsen for Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse (Side 290).

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør Antallet af fast ansatte Tjenestemænd 4 og Antallet af andre ansatte 1.

Regnskab 1937—38: Udg. Kr. 48.034. *Budget* 1938—39: Udg. Kr. 46.460. (Bilag 10).

Chef (2):	*Fuldmægtig* (5):
Andersen, Aksel.	**Vikelsøe Jensen**, A.

Direktoratet for Københavns Hospitalsvæsen.

(Kontor: Kommunehospitalet, Øster Farimagsgade, K. Tlf. 7858 og 13.858. Ekspeditionstid Kl. 9—16.)

Under Hospitalsdirektoratet administreres dels I) Hospitalsvæsenet, dels II) Sindssygevæsenet (Sct. Hans Hospital).

I. Hospitalsvæsenet.

Indtil Kommunehospitalet toges i Brug i 1863, havde Kbhvns. Kommune ikke noget egentligt selvstændigt Hospitalsvæsen, idet det eneste kommunale Sygehus, der da fandtes, nemlig Almindelig Hospital, tillige var Forsørgelsesanstalt[1]). Af Statshospitaler fandtes Frederiks Hospital (opf. 1757) samt Garnisons Hospital og Søkvæsthuset.

Koleraepidemien 1853 viste imidlertid Byens utilstrækkelige Forsyning med Hospitaler, og Opførelsen af *Kommunehospitalet* blev besluttet i Maj 1855 (B. F. 1855—56, S. 47). I September 1863 toges Hospitalet i Brug. Det var bestemt til at modtage Patienter med alle Sygdomme — ogsaa epidemiske og Sindssygdomme — og omfattede 4 Afdelinger, nemlig 1 kirurgisk, 2 medicinske og 1 Afdeling for Hud- og Kønssygdomme. Imidlertid viste det sig i de følgende Aar, at Hospitalet ikke magtede denne Opgave, og det blev nødvendigt baade at udvide Hospitalet med flere Afdelinger og at bygge nye selvstændige Hospitaler. I 1870 oprettedes saaledes en blandet kirurgisk og medicinsk Afdeling paa Kommunehospitalet (B. F. 1869—70, S. 65 f.); Ordningen var imidlertid ikke tilfredsstillende, og i 1875 ophævedes denne blandede Af-

[1]) Om dette Hospital samt de ældre Institutioner af samme Art henvises til Afsnittet om Forsørgelsesvæsenets Stiftelser og Børneinstitutioner m. v. S. 190 ff.

deling, og i Stedet for oprettedes to nye Afdelinger, nemlig 5te Afdeling som rent kirurgisk Afdeling og en 6te Afdeling for Sinds- og Nervesygdomme (B. F. 1875—76, S. 75 f.). 1. Novbr. 1933 oprettedes en selvstændig neurologisk Afdeling,

Overfor de forskellige ondartede Epidemier i 60erne og 70erne slog Kommunehospitalets Plads ikke til, og der oprettedes i disse Aar forskellige Lasaretter for Patienter med disse Sygdomme. Ogsaa dette var dog utilstrækkeligt, og man besluttede derfor Oprettelsen af to »Smittehospitaler«, nemlig Øresundshospitalet og Blegdamshospitalet.

Øresundshospitalet byggedes i 1875—76 og toges i Brug i 1878 som Karantænehospital med kun 32 Senge (B. F. 1874—75, S. 1341 f.; 1875—76, S. 11). 1889 begyndte man at indlægge Patienter med kroniske Lungelidelser, og fra 1906 har det været Kbhvns. Tuberkulosehospital. Denne Ændring af Hospitalets Formaal medførte store Udvidelser af Hospitalets Areal og Bygninger. De største Udvidelser foretoges i 1902—04 og i 1908 (B. F. 1900—01, S. 571; 1901—02, S. 2262; 1902—03, S. 227 f., 2098 f.; 1903—04, S. 725 f.; 1906—07, S. 453; 1907—08, S. 1446 f.).

Blegdamshospitalet opførtes 1876—79 og toges i Brug i 1879 (B. F. 1876—77, S. 406 f., 541 f., 564 f., 598). Det var oprindelig bestemt som Epidemihospital for akute, smitsomme Sygdomme som Kopper, eksantematisk Tyfus, Dysenteri og lign.. Disse Sygdomme henvistes senere til Øresundshospitalet, medens Behandlingen af Skarlagensfeber og Difteritis nu i første Række finder Sted paa Blegdamshospitalet.

Ogsaa dette Hospital har været Genstand for store Udvidelser, særlig i 1883—84 (B. F. 1881—82, S. 87 f.; 1882—83, S. 375 f.; 1883—84, S. 307 f.), i 1891 (B. F. 1888—89, S. 943; 1889—90, S. 293), i 1899 (B. F. 1897—98, S. 42 f.) og i 1916—18 (B. F. 1916—17, S. 98 f.; 1917—18, S. 5 f.).

Rudolph Berghs Hospital. Hospitalet, der under Navn af Vestre Hospital aabnedes i 1886, var fra Begyndelsen af kun bestemt til at modtage Kvinder, henhørende saavel til den offentlige som den saakaldte hemmelige Prostitution, og som led af Syfilis eller andre veneriske Sygdomme (B. F. 1883—84, S. 213 f.).

I 1906, da den i tidligere Lovgivning hjemlede politimæssige Reglementering af Erhverv ved Utugt ophævedes ved Lov af 30. Marts s. A., ændredes Hospitalets Karakter, og det bestemtes, at Hospitalet indtil videre skulde modtage saavel mandlige som kvindelige Patienter, lidende af Hud- og Kønssygdomme, og saaledes tjene som Supplement til Kommunehospitalets 4de Afdeling (B. F. 1906—07, S. 942 f.). I 1910 ændredes Hospitalets Navn til Rudolph Berghs Hospital.

Indlemmelserne af Valby, Brønshøj og Sundbyerne i 1901—02 i Forbindelse med Byens egen Tilvækst medførte, at det blev nødvendigt at bygge nye Hospitaler. Det første, der aabnedes, var *Sundby Hospital*, der indrettedes i den af Taarnby Kommune i 1894 opførte Forsørgelsesanstalt (B. F. 1901—02, S. 303 f., 1017 f.).

Ved Omdannelsen til Hospital bestemtes det, at Hospitalet væsentligt skulde behandle Patienter med almindelige medicinske og lettere kirurgiske Sygdomme

samt være i Stand til at yde poliklinisk Hjælp. Den i Anstalten værende Børneoptagelsesafdeling opretholdtes foreløbig.

I 1907 overgik Hospitalet til at være et kirurgisk Hospital (B. F. 1907—08, S. 1392 f.). I de følgende Aar udvidedes Hospitalet ved Opførelse af en Forbindelsesbygning mellem to af Fløjene, Børneoptagelsesafdelingen flyttedes, og Lokalerne indrettedes til Sygestuer.

Med de senere Udvidelser i 1913 og 1918 samt efter Tilendebringelsen af de i Aarene 1929—30 besluttede Udvidelser (B. F. 1926—27, S. 2007; 1927—28, S. 268 f.; 1929—30, S. 280 f.) omfatter Hospitalet en kirurgisk Afdeling med Poliklinik, en medicinsk Afdeling, en Børneafdeling, en Øreafdeling med Poliklinik, en Røntgenklinik samt en Bade- og Massageklinik.

Byens stærke Vækst omkring Aarhundredskiftet førte endvidere til Oprettelsen af *Balders Hospital*, der aabnedes i 1903 i en af Kommunen erhvervet Ejendom i Baldersgade, som tidligere havde afgivet Plads for de Kellerske Anstalter (B. F. 1902—03, S. 412 f.).

Hospitalet var oprindelig tænkt væsentligt at skulle anvendes til Rekonvalescenter og lettere kroniske Sygdomstilfælde, men anvendtes indtil Sommeren 1933 til Patienter med almindelige medicinske Sygdomme, saavel akute som kroniske Lidelser.

Ved Kommunalbest. Beslutn. af 8. Juni 1933 vedtoges det midlertidigt at benytte Hospitalet som en Filial af Kommunehospitalets 6. Afdeling for sindssyge Patienter.

En i Anledning af Hospitalsmanglen i 1899 nedsat Kommission afgav i 1903 Betænkning, hvori fremsattes Forslag om, at der paa Bispebjerg Bakke opførtes et nyt Hospital med 5 à 600 Sengepladser. I 1905 besluttedes Hospitalets Opførelse, og i 1908 bevilgedes Midlerne hertil (B. F. 1904—05, S. 1731; 1905—06, S. 549 f.; 1907—08, S. 674). Hospitalet toges i Brug den 19. Septbr. 1913 under Navnet *Bispebjærg Hospital*.

Hospitalet havde oprindelig 700 Sengepladser fordelt i 3 Afdelinger, en kirurgisk og to medicinske, men i 1927 skete der en Omlægning, saaledes at der nu er to kirurgiske og to medicinske Afdelinger (B. F. 1926—27, S. 261 f.). Den 14. Novbr. 1935 vedtoges Opførelsen af en psykiatrisk Afdeling (B. F. 1935—36, S. 91 ff. og S. 643 ff.) med 149 Sengepladser. Afdelingen er taget i Brug den 25. Juli 1938.

Endvidere findes Bade- og Massageklinik, Røntgenklinik samt patologisk Institut. Yderligere findes et i 1916—17 oprettet Centralvaskeri, der besørger Vasken for samtlige kommunale Hospitaler med Undtagelse af Boserup Sanatorium og Sct. Hans Hospital (B. F. 1916—17, S. 398 f.).

I 1916 lejede Kbhvns. Kommune den af Homøopatisk Hospital tidligere benyttede Ejendom paa *Fuglebakken* og indrettede den til *Børnehospital* (B. F. 1916—17, S. 945). I 1920 købte Kommunen Ejendommen (B. F. 1919—20, S. 3482 f.), og i 1925—26 opførtes i Tilslutning til Hospitalet et Rekonvalescenthjem for Børn (50 Pladser) (B. F. 1924—25, S. 2417 f.; 1925—26, S. 264 f.). Rekonvalescenthjemmet er senere i 1936 indrettet som Tuberkuloseafdeling og statsanerkendt med 48 Sengepladser. I 1934—36 udvidedes Hospitalets

Hovedbygning (B. F. 1933—34, S. 1754 ff.; 1934—35, S. 18 ff.). Udvidelsen omfattede 37 Sengepladser, og Hospitalet har herefter 157 Sengepladser.

Foruden de ovenfor nævnte egentlige Hospitaler raader Kbhvns. Kommune over følgende Institutioner:

Boserup Sanatorium, *Rekonvalescenthjemmet »Skjoldborg«*, *Plejehjemmet »Gyvelholm«*, *Afvænningshjemmet »Faarupgaard«*, *Rekonvalescenthjemmet »Fr. Vilh. Hegels Minde«*, *Plejehjemmet »Rydholt«*, *Plejehjemmet »Stenslettegaard«* og *Rekonvalescenthjemmet »Næsseslottet«*. Om disse Institutioner henvises til S. 152 ff.

I Forbindelse med de ovenanførte Oplysninger angaaende de kommunale Hospitaler kan nævnes, at Kbhvns. Hospitalsvæsen staar i Forbindelse med forskellige *Private Hospitaler og Klinikker*, saaledes at et Antal Sengepladser paa disse belægges af Hospitalsvæsenet (gennem Visitator paa Kommunehospitalet) for at aflaste de kommunale Hospitaler. Dette er f. Eks. Tilfældet med *Dronning Louises Børnehospital* (se S. 286), hvor Hospitalsvæsenet belægger langt den største Del af Sengepladserne. Hospitalsvæsenet benytter ogsaa enkelte private Rekonvalescenthjem.

Endvidere belægger Hospitalsvæsenet efter Overenskomst med Staten Pladserne paa den under *Rigshospitalet hørende ekstraordinære Fødeafdeling C* (midlertidig indrettet i Dr. med. Axel Blads Klinik). Denne Afdeling er bestemt til at modtage normalt fødende, gifte Kvinder, hvor Forholdene i Hjemmet er af en saadan Art, at en Fødsel dér ikke vil kunne forsvares af hygiejniske eller moralske Grunde. (Ang. Fødeklinikken henvises iøvrigt til B. F. 1924—25, S. 76 f. og 1929—30, S. 1763 f.).

Endelig hører *den kommunale Hjemmesygepleje og Barselpleje* under Hospitalsvæsenet (se S. 154).

Ledelsen af Hospitalsvæsenet har fra Kommunehospitalets Aabning i 1863 i det væsentlige været uforandret i Princippet. Der oprettedes i 1863 et raadgivende Lægeraad, og i Spidsen for Administrationen stilledes en ikke-lægekyndig Embedsmand. Siden da er Hospitalsvæsenet vokset, og de to Faktorer har ogsaa været undergivet Udvikling. Lægeraadets Medlemstal er stadig forøget, efterhaanden som nye kommunale Hospitaler er kommet til. Medens der som administrativ Leder af Kommunehospitalet oprindelig ansattes en Forstander, der senere i 1885 afløstes af en Inspektør og atter i 1898 af en Direktør, under hvem de kommunale Hospitaler henlagdes, udskiltes Stillingen som *Hospitalsdirektør* i 1910 fra Stillingen som Administrationschef for Kommunehospitalet, idet Kommunalbest. vedtog, at Hospitalsdirektøren fremtidig — under Borgmesteren for Magistratens 2. Afdeling — skulde have den administrative og økonomiske Overledelse af samtlige under Magistratens 2. Afdeling hørende Hospitaler (ekskl. Sct. Hans Hospital). Samtidig inddroges den hidtidige Stilling som Kontorchef ved Kommunehospitalet og erstattedes med en Inspektørstilling. Fra den 1. April 1919 henlagdes ogsaa Overledelsen af Sct. Hans Hospital under Hospitalsdirektørens Embedsomraade.

Reglerne for Administrationen af de under Magistratens 2. Afdeling hørende Hospitaler udenfor Sindssygevæsenet er samlet i et Regulativ, vedtaget af Kommunalbest. under 24. April 1924 (B. F. 1924—25, S. 31 f.).

For at tilvejebringe den fornødne Enhed i Hospitalernes Ledelse danner samtlige Lægechefer i Forening med Borgmesteren og Raadmanden for Magistratens 2. Afdeling, Stadslægen og Hospitalsdirektøren et *Hospitalsraad.*

Hospitalsraadet vælger paa sit Aarsmøde i November 4 Lægechefer, der for det følgende Aar sammen med Hospitalsdirektøren danner et staaende Udvalg, *Hospitalsraadsudvalget* (se S. 143). Dette afgiver Betænkning om alle de Sager, som forelægges det af Magistraten. Udvalget, hvis Møder ledes af Hospitalsdirektøren, kan selv tage Initiativ til Behandling af Sager, der angaar en Flerhed af Hospitaler, eller som skønnes at have særlig Betydning for et enkelt Hospital eller en Hospitalsafdeling, hvis Lægechef da tilkaldes af Udvalget til en saadan Sags Behandling. Desuden kan hver enkelt Lægechef forelægge Udvalget Spørgsmaal til Drøftelse. Udvalgets Betænkning indhentes om Sager af almindelig eller principiel Betydning for Hospitalsvæsenet.

Medens Hospitalsraadsudvalgets Virksomhed er af raadgivende Art, er selve Udøvelsen af den administrative Myndighed henlagt under Hospitalsdirektøren, der som foran nævnt har den administrative og økonomiske Overledelse af samtlige Hospitaler. Hospitalsdirektoratet virker som Centraladministrations Kontor for samtlige Hospitaler, medens den daglige Administration af disse er henlagt til en Inspektør, resp. Forvalter, med det fornødne Kontorpersonale.

For Indlæggelse m. v. af Patienter paa de kommunale Hospitaler gælder følgende *Hovedregler* (jfr. „Regler for Indlæggelse af Patienter paa Kbhvns. Kommunes Hospitaler" af 22. Juni 1917).

Patienter modtages som Regel kun i Tiden fra Kl. 8—16, i særlig paatrængende Tilfælde modtages dog ogsaa Patienter udenfor disse Tider. Ved Indlæggelsen maa der forelægges Hospitalet en af en Læge udfærdiget Optagelsesbegæring med Angivelse af Sygdommen, eller den syge maa af Hospitalets visiterende Læge findes egnet til Optagelse. Patienter, der indlægges mod Betaling, maa stille fornøden Sikkerhed for Betalingen ved kontant Depositum eller ved et skriftligt Bevis. For de Patienter, som bliver behandlet for en anerkendt Sygekasses Regning, tjener en af Sygekassens Bestyrelse udstedt Indlæggelsesbegæring som Sikkerhedsstillelse. I H. t. Lov af 10. Maj 1915 § 28 er visse Sygdomme Genstand for vederlagsfri Behandling. Ligeledes har Patienter, der lider af veneriske Sygdomme, Adgang til at blive behandlet paa det offentliges Regning.

Den almindelige *Betaling for Kur og Pleje* er for indenbys Patienter pr. Dag paa Fællesstuer Kr. 1,20 (Depositum Kr. 50), paa Enestue Kr. 12 (Depositum Kr. 400), for udenbys og udenrigs Patienter paa Fællesstue Kr. 10, og paa Enestue Kr. 18. For Børn under 1 Aar betales Halvdelen af de nævnte Beløb.

For Medlemmer af anerkendte Sygekasser og for deres i Hjemmet værende Børn under 15 Aar er Betalingen henholdsvis 60 Øre og 30 Øre daglig i de første 13 Uger, de følgende 13 Uger ligger Patienten frit, hvorefter den modererede Betaling atter erlægges i 13 Uger, hvorpaa der igen følger en ikke-betalingspligtig Periode paa 13 Uger o. s. fr.

Det samlede *Antal Sengepladser* paa Kommunens Hospitaler udgjorde pr.

1. April 1938 3709; paa Rekonvalescent-, Pleje- og Afvænningshjemmene raadede Kommunen over 284 Senge. I Aaret 1937—38 har Hospitalsvæsenet endvidere paa private Hospitaler og Klinikker gennemsnitlig raadet over ialt 518 Senge (heraf 131 paa Dronning Louises Børnehospital).

Personale: Ifig. Budgettet for 1938—39 udgør det samlede Antal fast ansatte Tjenestemænd under Hospitalsvæsenet ialt 1051, Antallet af Lønarbejdere 812 og Antallet af andre ansatte 2210.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 3.422.247 (heraf Statstilskud og Refusioner fra Staten Kr. 1.288.812), Udg. Kr. 18.851.381. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 5.508.765 (heraf Statstilskud og Refusioner fra Staten Kr. 1.299.450 og Tilskud fra den fælleskommunale Udligningsfond Kr. 1.998.800), Udg. Kr. 20.267.699. (Bilag 13).

Litteratur: Kbhvns. Kommunehospital 1863—88. Blegdamshospitalet i København 1879—1904. Tabelværk til Kbhvns. Statistik Nr. 14 (Beskrivelse af Kbhvns. Kommunes Ejendomme). K. M. Nielsen og E. A. Tscherning: Kbhvns. Kommunehospital 1863—1913. Boserup Sanatorium 1901—26. Hospitalsvæsenets Aarsberetninger.

A. Direktoratet for Københavns Hospitalsvæsen.

(Kontor: Kommunehospitalet, Øster Farimagsgade, K. Tlf. 7858 og 13.858. Ekspeditionstid Kl. 9—16.)

Direktør (1 + B):
Nielsen, K. M.

Kontorchef (2):
Falster, Otto.

Ekspeditionssekretær (4):
Jacobsen, A. W.

Fuldmægtige (5):
Hansen, Leo.
Andersen, N. P.

Hospitalsraadsudvalget:
Nielsen, K. M., Direktør.
Bie, V., Dr. med., Professor, Overlæge.
Iversen, Povl, Dr. med., Overlæge.
Jensen, Jørgen, Dr. med., Overlæge.
Kissmeyer, A. H., Dr. med., Professor, Overlæge.

B. Hospitalerne.

Kommunehospitalet.

(Øster Farimagsgade, K.)

Telefoner:

Ekspeditionskontoret	959
Inspekt. (Kl. 10 og Kl. 13—14) Byen	6603
Kassereren Byen	6443
Bogholderiet	7812
Vagtmesteren (Modtagelse af Patienter fra Kl. 7 til Kl. 22)	5832

Ekspeditionstid:

Ekspeditionskontoret	Kl. 9—16
Kassererkontoret	- 10—14
Bogholderiet	- 9—16

Besøgstid:

Fællesstuer: Hverdage	Kl. 12—13
Søn- og Helligdage	- 11—13
Enestuer	- 10—19

Hospitalet rummer 1015 Senge fordelt paa 8 Afdelinger samt en Afdeling

for Øre- og Halssygdomme og en for Øjensygdomme samt 5 Sengepladser paa Kirurgisk Poliklinik.

De enkelte Afdelingers Sengeantal er saaledes: 1ste Afdeling: 129 Senge, 2den Afdeling: 128 Senge, 3die Afdeling: 126 Senge, 4de Afdeling: 68 Senge, 5te Afdeling: 133 Senge, 6te Afdeling: 98 Senge, Neurologisk Afdeling: 126 Senge, 7de Afdeling: 66 Senge, Afdelingen for Øre- og Halssygdomme: 55 Senge, Afdelingen for Øjensygdomme: 34 Senge. Endvidere findes der paa Enestuer fælles for alle Afdelinger 47 Senge.

I 1937—38 behandledes ialt 16.295 Patienter, og det gennemsnitlige daglige Antal Patienter udgjorde 1153.

I H. t. Overenskomst mellem Undervisningsmin. og Kbhvns. Magistrat afholder Overlægerne ved de to medicinske og de to kirurgiske Afdelinger Praktikantklinikker for de medicinske Studerende paa de dem underlagte Hospitalsafdelinger.

Paa Kommunehospitalet besørges *Sygeplejen*, som paa alle under Kbhvns. Hospitalsvæsen hørende Hospitaler, af Sygeplejersker, der uddannes af Hospitalerne selv.

Ved hver Afdeling er ansat 2 Plejemødre, henholdsvis en ved Mandsafdelingen og en ved Kvindeafdelingen. Hver Plejemoder har foruden Elever et Antal fuldt uddannede Sygeplejersker under sig, almindeligvis 7.

En Forstanderinde fører Tilsynet i Sygeplejerskeboligen og bistaar ved Antagelsen af nye Elever. Hun har Ansvaret for deres første Uddannelse og fordeler dem til videre Uddannelse ved de enkelte Afdelinger.

Fra Kommunehospitalet foregaar Fordelingen af Patienter til de forskellige kommunale Hospitaler.

Til at forestaa Visitationen af Patienter er antaget 6 Visitatorer, der skiftes til at have Vagt paa Hospitalet Døgnet rundt.

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgjorde Antallet af fast ansatte Tjenestemænd 369, Antallet af Lønarbejdere 292 og Antallet af andre ansatte 647.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 955.244 (heraf Refusioner fra Staten Kr. 111.101), Udg. Kr. 5.393.481. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 870.650 (heraf Refusioner fra Staten Kr. 37.000), Udg. Kr. 5.554.004. (Bilag 13 I).

Inspektør (2):
Andersen, Carl R. la Cour.

Forvalter (4):
Køln, Oscar.

Kasserer (4):
Petersen, Carl L.

Fuldmægtige (5):
Obelitz, G. W. F.
Jørgensen, Halvor.
Kunov, Chr.

Maskinmester (5):
Nielsen, N. P. V.

1ste Afdeling (kirurgisk):

Overkirurg (2):
Mikkelsen, Otto, Dr. med.

1. Reservelæge (honorarlønnet):
Husted, Erik, Dr. med.

2den Afdeling (medicinsk):

Overlæge (2):
Bing, H. J., Dr. med., Professor.

1. Reservelæge (honorarlønnet):
Bjering, Tage, Dr. med.

3die Afdeling (medicinsk):
Overlæge (2):
Iversen, Povl, Dr. med.
1. Reservelæge (honorarlønnet):
Bang, O., Dr. med.

4de Afdeling
(Hud- og Kønssygdomme):
Overlæge (2):
Kissmeyer, A. H., Dr. med., Professor.
1. Reservelæge (honorarlønnet):
Buhmann, Arne.

5te Afdeling (kirurgisk):
Overkirurg (2):
Knudtzon, T. G., Dr. med.
1. Reservelæge (honorarlønnet):
Lehmann, Karl, Dr. med.

6te Afdeling
(Psykiatrisk Afdeling):
med Filial paa Balders Hospital
Overlæge (2):
Smith, Jens Chr., Dr. med.
1. Reservelæge (honorarlønnet):
Gullach Petersen, A.

7de Afdeling
(midlertidig Afd.; medicinsk):
Overlæge (honorarlønnet):
Heckscher, H., Dr. med.

Neurologisk Afdeling
Overlæge (2):
Krabbe, Knud H., Dr. med.
1. Reservelæge (honorarlønnet):
Munch-Petersen, C. J., Dr. med.

Afdeling for Øre- og Halssygdomme:
Overlæge (4 + B):
Mygind, S. H., Dr. med.
1. Reservelæge (honorarlønnet):
Kettel, Karsten, Dr. med.

Afdeling for Øjensygdomme:
Overlæge (4 + B):
Holm, Ejler, Dr. med., Professor.
1. Reservelæge (honorarlønnet):
Ladekarl, Peter Møller, Dr. med.

Prosektor (2):
Petri, Sv., Dr. med.

Hospitalsapoteker (4):
Dalsgaard, Arne Thorstensen.

Forstanderinde (7):
Feldthaus, Clara, Frk.

Foruden de forannævnte Afdelinger findes:

Røntgenklinik og Lysbadeanstalt:
Overlæge (3):
Biering, Georg.
Afdelingslæge (honorarlønnet):
Meyer, Torkild.

Bade- og Massageklinik[1]):
Badelæge (4):
Clemmesen, Sv., Dr. med.

[1]) Foruden at være en Badeanstalt for Patienter og Funktionærer er Anstalten offentlig tilgængelig for Mænd som Regel paa Hverdage fra Kl. 7—17½. Billetter faas i Hospitalets Kiosk. Badeanstaltens Tlf. 7835 (Mænd) og 7862 (Kvinder).

Paa Hospitalet gives endvidere for ubemidlede gratis Konsultation paa:

Kirurgisk Poliklinik:
For Mænd: Mandag, Onsdag, Fredag og Søndag Kl. 9, Tirsdag, Torsdag og Lørdag Kl. 10.
For Kvinder: Mandag, Onsdag og Fredag Kl. 10, Tirsdag, Torsdag, Lørdag og Søndag Kl. 9—10.

Overlæge (4):
Jensen, Jørgen, Dr. med.

Medicinsk Poliklinik:
Hverdage Kl. 9—10.

Chef (honorarlønnet):
Schultzer, Poul, Dr. med.

Nervepoliklinik:
Tirsdag, Torsdag og Lørdag Kl. 12½.

Klinik for Øre-, Næse- og Halssygdomme:
Hverdage Kl. 9—10.

Klinik for Hud- og Kønssygdomme:
For Mænd: Hverdage Kl. 10½.
For Kvinder og Børn: Hverdage Kl. 11.

Øjenklinik:
Hverdage Kl. 8½—9½.

Sindslidelser og nervøse Tilstande:
Onsdag (særlig for Børn) og Fredag Kl. 12½—13½.

»Broen«s Poliklinik:
Fredag Kl. 12½—13½.

Gynækologisk Poliklinik:
Mandag, Onsdag og Fredag Kl. 15—16.

Chef (honorarlønnet):
Felding, Svend, Dr. med.

Øresundshospitalet.

(Carl Nielsens Allé, Ø. Tlf. 9463, 9553 og 14.389. Ekspeditionstid: Hverdage Kl. 9—16, Helligdage Kl. 8—17. Besøgstid: Hverdage Kl. 12—13, Søn- og Helligdage Kl. 11—13.).

Hospitalets Sengeantal udgør ialt 479 fordelt paa to Afdelinger, hvoraf Afdeling I omfatter 155 statsanerkendte Tuberkulosepladser, 46 ikke statsanerkendte Pladser og 1 Karantæneafdeling med 8 Senge, ialt 209 Senge, medens Afdeling II omfatter 131 statsanerkendte Tuberkulosepladser og 139 ikke statsanerkendte Pladser, ialt 270 Senge.

I 1937—38 behandledes ialt 2014 Patienter, og det gennemsnitlige daglige Antal Patienter udgjorde 436.

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgjorde Antallet af fast ansatte Tjenestemænd 146, Antallet af Lønarbejdere 116 og Antallet af andre ansatte 205.

Regnskab: 1937—38: Indt. Kr. 584.678, Udg. Kr. 2.095.712. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 583.208 (heraf Statstilskud og Refusioner fra Staten Kr. 314.000), Udg. Kr. 2.213.146. (Bilag 13 II).

Inspektør (2):
Ridter, H. Chr. S.

Fuldmægtig (5):
Madsen, Johannes E.

Afdeling I:

Overlæge (2+B):
Würtzen, C. H., Dr. med.

1. Reservelæge (honorarlønnet):
Groth-Petersen, E.

Afdeling II:

Overlæge (2):

Tørning, Kjeld, Dr. med.

1. Reservelæger (honorarlønnet):

Holm, Johs., Dr. med.

Cold, Sigurd.

Røntgenklinik:

Overlæge (4):

Wolff, Aage O.

Øre-, Næse- og Halsklinik:

Overlæge (4):

Blegvad, Niels Rh.

Apoteker (4):

Andersson, C. J.

Blegdamshospitalet.

(Blegdamsvej, N. Tlf. 7380. Ekspeditionstid Kl. 9—16. Besøgstid Kl. 11—12.)

Hospitalet udgør en Afdeling med ialt 499 Senge.

I 1937—38 behandledes ialt 7353 Patienter, og det gennemsnitlige daglige Antal Patienter udgjorde 391.

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør Antallet af fast ansatte Tjenestemænd 93, Antallet af Lønarbejdere 24 og Antallet af andre ansatte 207.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 548.271 (heraf Refusioner fra Staten Kr. 447.863), Udg. Kr. 1.653.895. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 499.272 (heraf Refusioner fra Staten Kr. 425.000), Udg. Kr. 1.709.808. (Bilag 13 III).

Inspektør (2):

Olsen, K. V.

Fuldmægtig (5):

Hartoft, N. J. B.

Overlæge (1):

Bie, V., Dr. med., Professor.

Reservelæger (honorarlønnet):

Bojlén, Knud, Dr. med.

Eldahl, Arnold, Dr. med.

Lassen, H. C. A., Dr. med.

Forstanderinde (10):

Reumert, Ellen Ponsaing, Frk.

Rudolph Berghs Hospital.

(Tietgensgade 31, V. Tlf. 1870, 7541 og 11.873. Ekspeditionstid: Hverdage Kl. 9—16, Søn- og Helligdage Kl. 9—14. Besøgstid: Hverdage Kl. 12—13, Søn- og Helligdage Kl. 11—13. Paa Børnestuerne kun Onsdag og Søndag Kl. 12—13.

Poliklinikken for Hud- og Kønssygdomme: Gratis Konsultation for ubemidlede: Hverdage Kl. $10^1/_4$—$10^3/_4$ for Mænd og Kl. 11—$11^1/_2$ for Kvinder).

Hospitalet rummer en Afdeling for Mænd og en for Kvinder, begge under samme Overlæge, samt en Poliklinik for Hud- og Kønssygdomme. Antallet af Senge udgør 176.

I 1937—38 behandledes ialt 2023 Patienter, og det gennemsnitlige daglige Antal Patienter udgjorde 163.

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør Antallet af fast ansatte Tjenestemænd 31, Antallet af Lønarbejdere 15 og Antallet af andre ansatte 81.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 186.061 (heraf Refusioner fra Staten Kr. 125.911), Udg. Kr. 613.801. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 187.919 (heraf Refusioner fra Staten Kr. 134.000), Udg. Kr. 598.086. (Bilag 13 IV).

Forvalter (4):
Ovesen, H. Glahn.
Overlæge (2):
Kristjansen, Aage, Dr. med.

Reservelæge (honorarlønnet):
Reyn, Arne.

Sundby Hospital.

(Italiensvej, S. Tlf. 15.455. Ekspeditionstid Kl. 9—16. Besøgstid: Hverdage Kl. 12—13, Søn- og Helligdage Kl. 11—13. Paa Børnestuerne kun Onsdag og Søndag Kl. 12—13).

Hospitalet rummer 420 Sengepladser fordelt paa 4 Afdelinger, nemlig: en kirurgisk Afdeling (155 Senge), en medicinsk Afdeling (155 Senge), en Børneafdeling (70 Senge) samt en Øreafdeling (40 Senge); endvidere en kirurgisk Poliklinik, en Røntgenklinik, en Poliklinik for Øre-, Næse- og Halssygdomme samt en Bade- og Massageklinik.

I 1937—38 behandledes 7451 Patienter, og det gennemsnitlige daglige Antal Patienter udgjorde 443.

Personale: Ifig. Budgettet for 1938—39 udgør Antallet af fast ansatte Tjenestemænd 114, Antallet af Lønarbejdere 59 og Antallet af andre ansatte 287.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 179.946 Udg. Kr. 2.152.804. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 173.298, Udg. Kr. 2.260.044. (Bilag 13 VI).

Inspektør (2):
Johansen, W.
Fuldmægtig (5):
Solem, G. A.

Kirurgisk Afdeling.

Overkirurg (2 + B.):
Hansen, Svend, Dr. med., Professor.
1. Reservelæge (honorarlønnet):
Kristensen, Bjørn, Dr. med.

Medicinsk Afdeling.

Overlæge (2 + B.):
Gram, H. C., Dr. med., Professor.
1. Reservelæge (honorarlønnet):
.....

Børneafdeling.

Overlæge (4 + B):
Friderichsen, C., Dr. med.

Øreafdeling.

Overlæge (4 + B):
Lund, R., Dr. med., Professor.
1. Reservelæge (honorarlønnet):
Riemke, Vilh., Dr. med.

Røntgenklinik.

Overlæge (4):
Scheuermann, H. W.
Forstanderinde (10):
Schmidt, S. S. K. Serritslev, Frk.

Paa Hospitalet gives gratis Konsultation for Ubemidlede paa:

Kirurgisk Poliklinik.

For Mænd: Hverdage Kl. 10—10½.
For Kvinder: Hverdage Kl. 10½—11.
Chef (honorarlønnet):
Thomsen, E., Dr. med., Professor.

Klinik for Øre-, Næse- og Halssygdomme.

Hverdage Kl. 9½—10½.

Klinikken henhører under Øreafdelingen.

Balders Hospital.

(Baldersgade 24, N. Tlf. 9467. Ekspeditionstid Kl. 9—16. Besøgstid: Hverdage Kl. 12—13, Søn- og Helligdage Kl. 11—13).

Hospitalet rummer 79 Sengepladser og er Filial af Kommunehospitalets psykiatriske Afdeling.

I 1937—38 behandledes ialt 713 Patienter, og det gennemsnitlige daglige Antal Patienter udgjorde 77.

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør Antallet af fast ansatte Tjenestemænd 16, Antallet af Lønarbejdere 12 og Antallet af andre ansatte 55.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 51.053 (heraf Refusioner fra Staten Kr. 36.369), Udg. Kr. 304.602. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 44.632 (heraf Refusioner fra Staten Kr. 29.000), Udg. Kr. 321.370. (Bilag 13 VII).

Forvalter (5):
Skov, Chr. P.

Overlæge:
Smith, Jens Chr., Dr. med., Overlæge ved Kommunehospitalets 6. Afdeling

Bispebjærg Hospital.

(Bispebjergvej, N., Ekspeditionstid Kl. 9—16, Besøgstid: Hverdage Kl. 12—13, Søn- og Helligdage Kl. 11—13).

Telefoner:

Ekspeditionskontoret ..... Taga 1250	Bogholder og Kasserer ..... Taga 1249
Inspektøren (Kl. 9½—10 og Kl. 13½—14)..... Taga 1224	Forvalter ..... Taga 1353

Hospitalet rummer 873 Sengepladser fordelt paa 2 kirurgiske og 2 medicinske Afdelinger samt 1 psykiatrisk Afdeling. Endvidere er der til Hospitalet knyttet en Røntgenklinik, en Bade- og Massageklinik samt en kirurgisk Poliklinik. Desuden findes et Centralvaskeri, der besørger Vasken for samtlige kommunale Hospitaler (med Undtagelse af Boserup Sanatorium og Sct. Hans Hospital).

I 1937—38 behandledes ialt 11.767 Patienter, og det gennemsnitlige daglige Antal Patienter udgjorde 731.

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør Antallet af fast ansatte Tjenestemænd 243, Antallet af Lønarbejdere 270 og Antallet af andre ansatte 537.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 381.947, Udg. Kr. 3.488.204. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 419.640 (heraf Refusioner fra Staten Kr. 30.000), Udg. Kr. 4.066.226. (Bilag 13 VIII).

Inspektør (2):
Lambertsen, L. H.

Bogholder og Kasserer (4):
Malmstrøm, Chr.

Forvalter (4):
Kristensen, N. F. S.

Fuldmægtige (5):
Jensen, Ejner.
Hvid-Hansen, Ove.

Maskinmester (5):
Oberbech-Clausen, O.

Kirurgisk Afdeling A.

Overkirurg (2):
Foged, Jens, Dr. med., Professor.

1. Reservelæge (honorarlønnet):
Krieger Lassen, H., Dr. med.

Medicinsk Afdeling B.

Overlæge (2 + B):
Moulengracht, Einar, Dr. med., Professor.

1. Reservelæge (honorarlønnet):
Thune Andersen, W., Dr. med.

Medicinsk Afdeling C.

Overlæge (2 + B):
Secher, Knud I. A., Dr. med., Professor.

1. Reservelæge (honorarlønnet):
Mogensen, Erik, Dr. med.

Kirurgisk Afdeling D.

Overkirurg (2 + B):
Retlev-Abrahamsen, H. E., Dr. med., Professor.

1. Reservelæge (honorarlønnet):
Gregersen, Niels F., Dr. med.

Psykiatrisk Afdeling.

Overlæge (2 + B):
Clemmesen, A. J. C. C., Dr. med.

1. Reservelæge (honorarlønnet):
Schwalbe-Hansen, P. A.

Røntgenklinikken.

Overlæge (4):
Baastrup, Chr. I.

Afdelingslæge (honorarlønnet):
Christiansen, Harald, Dr. med.

Bade- og Massageklinikken.

Badelæge (4):
Rasmussen, K. A.

Prosektor (4):
Vimtrup, B. J., Dr. med.

Apoteker (4):
Pedersen-Bjergaard, Kaj.

Forstanderinde (7):
Funding, Inge Louise, Frk.

Paa Hospitalet gives gratis Konsultation for Ubemidlede paa:

Kirurgisk Poliklinik.

Hverdage Kl. 9—10½.

Chef (honorarlønnet):
Rovsing, Chr. M.

Børnehospitalet paa Fuglebakken.

(Drosselvej 57, F. Tlf. 12662. Ekspeditionstid Kl. 9—16. Besøgstid: Onsdag og Søndag Kl. 12—13.)

Hospitalet, der modtager Børn under 7 Aar, rummer 157 Sengepladser, heraf findes de 48 paa en statsanerkendt Tuberkuloseafdeling og de 109 paa en almindelig medicinsk Afdeling.

Antallet af behandlede Patienter udgjorde i 1937—38 ialt 1532, og det gennemsnitlige daglige Antal Patienter var 149.

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør Antallet af fast ansatte Tjenestemænd 22, Antallet af Lønarbejdere 16 og Antallet af andre ansatte 87.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 114.664 (heraf Refusioner fra Staten Kr. 48.921), Udg. Kr. 581.079. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 112.000. (heraf Refusioner fra Staten Kr. 50.000), Udg. Kr. 633.800. (Bilag 13 IX).

Forvalter (4 + B):
Zangenberg, H. C. R.

Overlæge (2 + B):
Poulsen, Vald., Dr. med.

1. Reservelæge (honorarlønnet):
Andersen, Bent.

Boserup Sanatorium.

(pr. Roskilde. Tlf. Roskilde 235 x. Ekspeditionstid Kl. 10—14. Overlægen træffes hver Torsdag Kl. 10½—11½ paa Vartov, Farvergade 27.)

Sanatoriet aabnedes i 1901 og modtager Patienter, der lider af Lungetuberkulose (B. F. 1898—99, S. 657 f.; 1899—1900, S. 384 f.; 1901—02, S. 103 f.). I 1906 meddeltes der i H. t. Lov af 14. April 1905 Sanatoriet Statsanerkendelse som »Folkesanatorium« (B. F. 1904—05, S. 8).

Den almindelige Betaling, for hvis Erlæggelse Sikkerhed maa stilles, er p. T. Kr. 4,00 daglig, dog saaledes at Patienter, for hvilke der ydes Statsunderstøttelse efter Lov af 29. Marts 1924, kun erlægger Forskellen mellem foranførte Betaling og Statsunderstøttelsen, saa at Betalingen pr. Dag nedsættes til p. T. Kr. 1,00. For Medlemmer af anerkendte Sygekasser erlægges modereret Betaling.

Det samlede Sengeantal udgør 160.

Antallet af behandlede Patienter udgjorde i 1937—38 608, og det gennemsnitlige daglige Antal Patienter var 159.

Den daglige administrative Ledelse er henlagt under Inspektøren ved Sct. Hans Hospital.

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør Antallet af fast ansatte Tjenestemænd 17, Antallet af Lønarbejdere 8 og Antallet af andre ansatte 50.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 234.890 (heraf Tilskud fra Staten Kr. 173.193), Udg. Kr. 409.968. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 236.476 (heraf Statstilskud Kr. 172.200), Udg. Kr. 399.462. (Bilag 13 V).

Overlæge (1):
Rischel, Axel, Dr. med.

1. Reservelæge (honorarlønnet):
Johnstad-Pedersen, M.

Avnstrup Sanatorium.

Den 16. April 1936 vedtoges Opførelsen af dette Sanatorium paa et Kommunen tilhørende Areal ved »Avnstrupgaard« ved Hvalsø (B. F. 1935—36, S. 1457 ff.; 1936—37, S. 32 ff.).

Sanatoriet er endnu ikke færdigbygget.

Inspektør (3):
Avnslev, Henry.

C. Rekonvalescent-, Pleje- og Afvænningshjemmene.

Rekonvalescenthjemmenes Kontor.

(Løngangstræde 28, K. Tlf. 16600, Ekspeditionstid Kl. 10—15).

Forvalter (4):
Hansen, K. H.

Rekonvalescenthjemmet »Skjoldborg«.

(Frederiksværk. Tlf. Frederiksværk 127.)

Hjemmet aabnedes i 1917 (B. F. 1916—17, S. 2473 f.) og er bestemt for kvindelige Rekonvalescenter, udskrevet fra de kommunale Hospitaler. Opholdstiden er normalt 3—4 Uger. Hjemmet har Plads til 26 Kvinder.

Den daglige Ledelse af Hjemmet er overdraget en Bestyrerinde, der er fuldt uddannet Sygeplejerske; Lægetilsynet udøves af en lokal praktiserende Læge, der normalt tilser Rekonvalescenterne en Gang om Ugen.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 6352, Udg. Kr. 30.659. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 8000, Udg. Kr. 39.481. (Bilag 13 X).

Plejehjemmet »Gyvelholm«.

(Virum pr. Holte. Tlf. Frederiksdal 19.)

Hjemmet aabnedes 1918 (B. F. 1917—18, S. 94 f.) og modtager Mænd, der lider af langsomt forløbende Former af Lungetuberkulose uden Feber og af en saadan relativ godartet Karakter, at Patienten er i Stand til at hjælpe sig selv og ikke trænger til stadig Sygepleje eller Lægetilsyn.

Hjemmet har Plads til 28 Mænd og er statsanerkendt.

Ledelse og Lægetilsyn er ordnet paa samme Maade som for Rekonvalescenthjemmet »Skjoldborg«.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 18.885, Udg. Kr. 45.206. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 26.000 (heraf Refusioner fra Staten Kr. 10.000), Udg. Kr. 46.865. (Bilag 13 XI).

Afvænningshjemmet »Faarupgaard«.

(Jelling. Tlf. Jelling 22.)

Hjemmet aabnedes i 1918 (B. F. 1913—14, S. 1043; 1917—18, S. 2629 f.; 1918—19, S. 495 f.; 1920—21, S. 1308 f.) og modtager mandlige Afvænningspatienter. Patienterne søges beskæftiget ved det til Hjemmet knyttede Landbrug, og deres Opholdstid paa Hjemmet er fra 9—18 Maaneder. Hjemmet har Plads til 38 Mænd.

Den daglige Ledelse af Hjemmet er overdraget en Forstander, hvis Hustru staar i Spidsen for Husholdningen. Lægetilsynet er ordnet paa samme Maade som for Rekonvalescenthjemmet »Skjoldborg«.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 48.702, Udg. Kr. 68.587. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 47.925, Udg. Kr. 70.631. (Bilag 13 XII).

Forstander (5):
Storm, R. C. F.

Rekonvalescenthjemmet »Fr. Vilh. Hegels Minde«.
(Fredensborg. Tlf. Fredensborg 3.)

Hjemmet, der overtoges af Kbhvns. Kommune i 1922 (B. F. 1922—23, S. 468, S. 760, S. 1832, S. 1852), har Plads til 37 kvindelige Rekonvalescenter.

Den daglige Ledelse og Lægetilsynet er ordnet paa samme Maade som for Rekonvalescenthjemmet »Skjoldborg«.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 21.925, Udg. Kr. 41.287. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 20.300, Udg. Kr. 44.329. (Bilag 13 XIII).

Plejehjemmet »Rydholt«.
(Øverødvej 20, Holte. Tlf. Holte 558.)

Hjemmet, der er overtaget af Kbhvns. Kommune i 1931 (B. F. 1930—31 S. 1566 f.), aabnedes efter endt Ombygning d. 1. Septbr. 1931. Hjemmet modtager Kvinder, der lider af langsomt forløbende Former af Lungetuberkulose uden Feber og af en saadan relativ godartet Karakter, at Patienten er i Stand til at hjælpe sig selv og ikke trænger til stadig Sygepleje eller Lægetilsyn.

Hjemmet har Plads til 27 Kvinder og er statsanerkendt. Ledelse og Lægetilsyn er ordnet som ved Rekonvalescenthjemmet »Skjoldborg«.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 20.634 (heraf Refusioner fra Staten Kr. 8.034), Udg. Kr. 42.526. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 25.000 (heraf Refusioner fra Staten Kr. 9.700), Udg. Kr. 45.646. (Bilag 13 XIV).

Plejehjemmet »Stenslettegaard«.
(Nøddebo pr. Fredensborg. Tlf. Fredensborg 1610).

Hjemmet aabnedes i 1932 (B. F. 1930—31, S. 1688 f.) og modtager Mænd, der lider af langsomt forløbende Former af Lungetuberkulose uden Feber og af en saadan relativ godartet Karakter, at Patienten er i Stand til at hjælpe sig selv og ikke trænger til stadig Sygepleje eller Lægetilsyn.

Hjemmet har Plads til 57 Mænd og er statsanerkendt. Ledelse og Lægetilsyn er ordnet som ved Rekonvalescenthjemmet »Skjoldborg«.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 49.175 (heraf Refusioner fra Staten Kr. 18.402), Udg. Kr. 84.966. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 52.055 (heraf Refusioner fra Staten Kr. 20.000), Udg. Kr. 92.893 (Bilag 13 XV).

Rekonvalescenthjemmet »Næsseslottet«.
(Holte. Tlf. Holte 1175).

Hjemmet aabnedes i 1935 (B. F. 1934—35, S. 835 f.) og modtager mandlige Rekonvalescenter udskrevet fra de kommunale Hospitaler. Opholdstiden er normalt 4 Uger. Hjemmet har Plads til 62 Mænd.

Den daglige Ledelse og Lægetilsynet er ordnet paa samme Maade som for Rekonvalescenthjemmet »Skjoldborg«.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 19.820, Udg. Kr. 96.623. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 19.090, Udg. Kr. 99.358 (Bilag 13 XVI).

D. Den kommunale Hjemmesygepleje og Barselpleje.

(Gothersgade 95, Tlf. Byen 7630. Ang. de enkelte Sygeplejerskers Adresser og Telefonnumre henvises til Telefonbogens grønne Blade.)

I 1916 indførtes *Den kommunale Hjemmesygepleje* forsøgsvis i enkelte Distrikter og er senere gentagne Gange blevet udvidet. Den omfatter nu hele Kommunen, som er inddelt i 6 Distrikter (B. F. 1913—14, S. 840 f.; 1916—17, S. 592 f.; 1917—18, S. 1847 f.; 1919—20, S. 252 f.).

I Spidsen for Sygeplejerskerne staar en Forstanderinde.

Hjemmesygeplejen ydes til Sygekassepatienter og dermed ligestillede, som ellers vilde blive nødt til at søge Indlæggelse paa et Hospital, eller som paa Grund af Pladsmangel ikke kan modtages, og endelig for saadanne Patienter, som udskrives fra Hospitalet tidligere end ellers, fordi man kan sikre dem Sygepleje i Hjemmet.

I 1924 indførtes i Tilknytning til Hjemmesygeplejen forsøgsvis *Barselpleje* i to Distrikter. Barselsygeplejen udvidedes senere, saaledes at den nu omfatter hele Byen (B. F. 1924—25, S. 76 f.; 1926—27, S. 1049 f.).

Hjemmesygeplejen (inkl. Barselplejen) tæller nu — foruden Forstanderinden — 50 Assistenter og 5 Elever ved Sygeplejen.

Regnskab 1937—38: Udg. Kr. 136.646. *Budget* 1938—39: Udg. Kr. 279.500. (Bilag 13 XVII).

Forstanderinde (8):
Nathanielsen, Selma, Frk.

II. Sindssygevæsenet.

Sct. Hans Hospital.

(Roskilde Kommune pr. Roskilde. Ekspeditionskontoret: Tlf. Roskilde 2233. Ekspeditionstid: Kl. 9—18, Helligdage Kl. 9—14. Overlægerne ved henholdsvis Mands- og Kvindehosp. træffes paa Vartov, Farverg. 27, henholdsvis Tirsdag og Fredag Kl. 11—12½.)

De første Spirer til en Art »Forsorg« for sindssyge kendes i København i de i 1527—28 indrettede »*Stadsdaarekister*«, der formentlig har været Tremmebure, hvori de syge holdtes indespærret. Fra ca. 1620 brugtes Kbhvns. daværende eneste Sygehus, Pesthuset, som Fængsel for de afsindige; desuden indlagdes her ogsaa de fattige pestbesmittede og de veneriske syge. Pesthuset, der var den første Begyndelse til det senere Sct. Hans Hospital, laa først i det saakaldte Lille Helliggejsthus ved den nuværende Niels Hemmingsensgade. Det flyttedes i 1630 udenfor Nørreport, hvor det imidlertid blev ødelagt under Belejringen i 1658. Det nye Pesthus opførtes yderst paa Vesterfælled, og herude havde de fattige syge og de afsindige deres Opholdssted i over 100 Aar. Paa denne Tid begyndte Pesthuset iøvrigt at blive benævnt som Sct. Hans Hospital. Behandlingen af de sindssyge var yderst slet og havde ikke som nu Karakteren af virkelige Helbredelses- og Plejeforanstaltninger,

men var kun at betragte som Afsondringsforanstaltninger fra det øvrige Samfund. Bedre Tider for de sindssyge indlededes først, da Købmanden *Claudi Rosset* (død i 1767) i 1766 skænkede hele sin Formue, ca. 43.000 Rdl., til Hospitalet, der herefter fik Navnet »Sct. Hans Hospital og Claudi Rossets Stiftelse«. For de skænkede Midler købte derefter Kbhvns. Magistrat den tidligere som Krigshospital benyttede *Ladegaard* mellem Nørre- og Vesterport og indrettede her i 1769 et nyt Hospital. Imidlertid var Behandlingen af de sindssyge stadig i højeste Grad mangelfuld, og i de følgende Aar hørtes ofte Klage over de usømmelige Forhold. Men først i Begyndelsen af det 19de Aarh. skete der afgørende Forandringer i Forholdene, idet Kbhvns. Kommune i 1808 købte Bidstrupgaard ved Roskilde og indrettede den dels som Lemmestiftelse, væsentlig for Vanføre, Blinde og Epileptikere, og dels som Sindssygehospital. Først i 1860 udskiltes Lemmestiftelsen fra Sindssygehospitalet, og samtidig overgik Hospitalet fra Fattigvæsenets Administration til Magistratens 2den Afdeling, hvorunder det øvrige Hospitalsvæsen sorterede. I Forbindelse hermed opførtes i Aarene 1855—59 et nyt Kurhus, og det gamle Hospital blev benyttet som Plejestiftelse (B. F. 1853—54, S. 106 f.).

I Anledning af Hospitalets 50 Aars Jubilæum besluttede Kbhvns. Kommunalbest., at alle de gamle Bygninger efterhaanden skulde rømmes for Patienter, og at nye Bygninger skulde bygges (B. F. 1866—67, S. 197; 1867—68, S. 215 f.; 1868—69, S. 40 f.; 1869—70, S. 91 f.). De mest betydende Ny- og Ombygninger foretoges derefter i 1869—71, da Plejestiftelsen deltes i en Mands- og en Kvindeafdeling, og der indrettedes et Centralkøkken og et Gasværk.

I 1878—81 opførtes en ny Plejestiftelse for Mænd i ca. $^1/_2$ km Afstand fra det gamle Hospital paa den saakaldte Bjærgmark (B. F. 1877—78, S. 298 f.). Dette Kompleks udvidedes atter i 1892—94 med to Patientbygninger; samtidig indrettedes en Epidemibygning og Badebygning m. m. (B. F. 1891—92, S. 962 f.). I 1903—07 blev Kurhuset udvidet med to Tilbygninger, hvori indrettedes Vagtafdelinger. Desuden opførtes et Elektricitetsværk, samt installeredes Centralvarme og Varmtvandsanlæg m. v. (B. F. 1902—03, S. 1825 f.; 1903—04, S. 692 f.; 1904—05, S. 43 f.).

Fra 1. April 1919 deltes Hospitalet i to selvstændige Hospitaler, et for Mænd og et for Kvinder, dog saaledes at Administrationen forblev fælles og henlagdes under Hospitalsdirektoratet (B. F. 1917—18, S. 2372 f.; 1918—19, S. 3062 f.).

I 1920 indførtes forsøgsvis Anbringelse i kontrolleret Familiepleje af mandlige Patienter (B. F. 1921—22, S. 1326 f.); i 1924 gjordes Familieplejen til et fast Led i Sct. Hans Hospitals Sindssygepleje (B. F. 1924—25, S. 27 f.).

Efter Hospitalets Deling i 1919 overførtes en Del mandlige Patienter til Kattingeværk; endvidere opførtes paa Sct. Hans Hospital to 1-Etages Sygebygninger à 30 Pladser; disse Bygninger toges i Brug i 1921.

I 1925 vedtoges Opførelse af en Patientbygning paa Mandshospitalet med ialt 60 Pladser (B. F. 1924—25, S. 1790 f.).

Ved Kommunalbest. Beslutn. af 26. Novbr. 1925 vedtoges forskellige Æn-

dringer i Regulativet for Administrationen af Sct. Hans Hospital, som var nødvendiggjort ved den ny Administrationsform for Hospitalet (B. F. 1925—26, S. 1202, 1927—28, S. 1066).

Den 6. Jan. 1927 tiltraadte Borgerrepræsentationen en af Kommissionen vedr. Opførelse af en ny Patientbygning paa Sct. Hans Hospitals Mandshospital afgiven Betænkning angaaende den fremtidige Anbringelse af sindssyge fra Kbhvns. Kommune, herunder Opførelse af et nyt Sindssygehospital i umiddelbar Nærhed af og i Tilslutning til Sct. Hans Hospital, beregnet til 1000 Patienter (B. F. 1926—27, S. 1812 f., 1898, Till. S. 355 f.).

Den 10. April 1930 vedtoges Opførelsen af 2 Patientbygninger og en Sygeplejerskebolig paa Mandshospitalets Terræn; Sygebygningerne beregnes at skulle kunne rumme ialt 152 Patienter (B. F. 1930—31, S. 18 f.).

Den 11. Oktbr. 1934 vedtoges at erhverve Ejendommen Stubberupgaard til Indretning af en Afdeling under Sct. Hans Hospital (B. F. 1934—35, S. 528 ff. og 784 ff). Afdelingen toges i Brug i Sommeren 1936. Stubberupgaard har Plads til 76 Kvinder og 5 Mænd.

Som Hovedregel maa ingen Patient optages, før han er undersøgt og hans Sindssygdom attesteret af en ved Hospitalet ikke ansat Læge.

Betalingen, for hvis Erlæggelse der maa stilles Sikkerhed, er for Patienter hjemmehørende i København i »Bedste Pleje« og »Almindelig Pleje« henholdsvis Kr. 6 og Kr. 3.50 daglig, efter 6 Maaneders Ophold nedsættes Betalingen for disse Patienter til henholdsvis Kr. 5 og Kr. 3; for udenbys Patienter er Betalingen i de to Klasser henholdsvis Kr. 12 og Kr. 8. For udenrigs Patienter, der kun modtages i »Bedste Pleje«, betales Kr. 15. Medlemmer af anerkendte Sygekasser betaler for »Almindelig Pleje« Halvdelen af den anførte Takst og deres Børn under 15 Aar Halvdelen af det Beløb, Sygekassen udreder for et voksent Medlem; Reglerne om Sygekassepatienters vekslende Betalings- og Friperioder er de samme som paa Kommunehospitalet m. v. (se Side 142).

Det samlede Antal *Sengepladser* paa Sct. Hans Hospital udgjorde den 31. Decbr. 1937 paa Mandshospitalet 987 samt 115 Ekstrasenge, ialt 1102 (heraf for Kvinder 76 samt 6 Ekstrasenge), og paa Kvindehospitalet ialt 1114. Antallet af behandlede Patienter i Aaret 1937—38 udgjorde 2772, nemlig paa Mandshospitalet 1439 (heraf Kvinder 92) og paa Kvindehospitalet 1333. Det gennemsnitlige daglige Antal Patienter udgjorde henholdsvis 979 og 1168, tilsammen 2147.

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør det samlede Antal fast ansatte Tjenestemænd under Sindssygevæsenet 225, Antallet af Lønarbejdere 121 og Antallet af andre ansatte 666.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 3.563.245 (heraf Statstilskud og Refusioner fra Staten Kr. 3.018.973), Udg. Kr. 4.571.137. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 3.621.873 (heraf Refusioner fra Staten Kr. 3.098.565), Udg. Kr. 4.878.369. (Bilag 14).

Litteratur: K. M. Nielsen og E. A. Tscherning: Kbhvns. Kommunehospital 1863—1913. A. Wimmer: Sct. Hans Hospital 1816—1916.

Inspektør (2 + B):
Johansen, V.

Kontorchef (3):
Rasmussen, Kaj.

Forvalter (4):
Oxhøj, H. C.

Fuldmægtige (5):
Simonsen, K. K.
Andersen, Andreas.
. . . . . .
Petersen, Aa. R.

Maskinmester (5):
Ingvorsen, Holger.

Mandshospitalet:
Overlæge (1 + B):
Bisgaard, A. E., Dr. med.

Afdelingslæger (2):
Madsen, J. P., Dr. med.
Dickmeiss, P.
Ellermann, M., Dr. med.

Kvindehospitalet:
Overlæge (1 + B):
Thalbitzer, S., Dr. med.

Afdelingslæger (2):
Friedenreich, S. L. V.
Hansen, S. V.
Jacobsen, Otto.

Forstanderinde (8):
Bruun, Britha, Frk.

Sundhedsvæsenet.

I. Stadslægeembedet.

(Vesterport, Gl. Kongevej 1 D, V. Tlf. 16.870. Ekspeditionstid: Ekspeditionskontoret Kl. 9—16. Medicinalstatistisk Kontor Kl. 14—16.)

Stadslægeembedet i København kan føres tilbage til 1668, da den første Stadsfysikus fik kgl. Bestalling med udtrykkelig Angivelse af hans Embedspligter, som hovedsagelig bestod i at føre Tilsyn med Apotekerne og det øvrige Medicinalpersonale; desuden skulde han forblive i Byen og hjælpe de syge, naar der var Pest, hvad disse dog selv maatte betale ham for.

Forøvrigt havde Staden allerede længe forinden af og til haft en offentlig ansat Læge, om hvis Embedsforhold der dog ikke haves sikre Oplysninger. Heller ikke i den følgende Tid har Stadsfysikatet haft en fast Karakter, før der under 23. Marts 1813 blev udfærdiget en meget udførlig Instruks for Stadsfysikus, som i en Aarrække om end med Afbrydelser havde haft Sæde i Magistraten som lægekyndig Borgmester eller Viceborgmester (Raadmand) og i det Hele haft en ret uklar Stilling.

I nævnte Instruks, som i sin Helhed forblev gældende indtil 1922, paalagdes det Stadsfysikus »at paase alt, hvad der hører til at befordre og bevare Stadens Indvaaneres Sundhed«, altsaa i det væsentlige det samme som nu, alene med Undtagelse af, at det egentlige Retslægevæsen og enkelte mindre Forretninger er udskilt fra Embedet.

Ved Kommunalloven af 4. Marts 1857 § 11 omdannedes Stadsfysikatet til det nuværende *Stadslægeembede*. Herefter er Stadslægen en kommunal Tjenestemand, der vælges af Kommunalbestyrelsen og lønnes af Kommunen, men han har visse statslige Funktioner, der nærmere er fastsat i *Instruks for Stadslægen i København af 28. Aug. 1922.*

I Henhold hertil staar Stadslægen umiddelbart under Sundhedsstyrelsen (der er det Statsorgan, som har Overtilsynet med Sundheds- og Sygeplejen i hele Landet, jfr. Lov af 21. April 1914 med senere Ændringer) som Mellemled mellem denne og Stadens samlede Medicinalpersonale og er paa Sundhedsvæsenets Omraade Kommunens sagkyndige Raadgiver, som skal høres i alle Kommunen vedr. Sager, der skønnes at kræve lægekyndig Indsigt. Han kan kaldes til Deltagelse i Kommunalbest.s Forhandlinger og skal have Adgang til at deltage i Forhandlinger om Stadens Sundhedsvedtægt (dog uden Stemmeret). Stadslægen er Medlem af Stadens Sundhedskommission (jfr. S. 162) og Karantænekommission (jfr. S. 54). Han skal med alle til hans Raadighed staaende Midler modarbejde Indførelse og Forplantelse af smitsomme Sygdomme af enhver Art i Overensstemmelse med den herom gældende Lovgivning og iøvrigt føre Tilsyn med alle Forhold, hvorfra Fare for Befolkningens Sundhed kan befrygtes.

Endvidere afgiver Stadslægen alle foreskrevne Anmeldelser og Indberetninger til Sundhedsstyrelsen samt indsamler og bearbejder det Staden vedrørende medicinalstatistiske og demografiske Materiale og udsender herom en *Beretning*. Stadslægen skal høres i Sager angaaende:

1. Ansættelse af Kommunelæger, Sanitetslæger, Skolelæger og Læger i lignende Stillinger.
2. Planer til Opførelse og Udvidelse eller Ombygning af kommunale Sygehuse og andre kommunale Anstalter, hvor flere Mennesker holdes samlede — Forsørgelsesanstalter, Alderdomshjem, Arbejdsanstalter, Plejeanstalter, Fængsler, Tvangsarbejdsanstalter, Opdragelsesanstalter, Internater, Børnehjem, Asyler o. l.
3. Planer til Opførelse og Ombygning af Skoler.
4. Anlæg af nye Apoteker og disses Beliggenhed.

Under Stadslægens Tilsyn sorterer i Henhold til Instruksen:

1. De i Staden praktiserende Læger, forsaavidt angaar Overholdelsen af de for deres Virksomhed gældende Bestemmelser med Hensyn til Receptskrivning og Medicinudlevering samt tjenstlige Anmeldelser og Indberetninger.
2. De i Staden virkende Tandlægers Udøvelse af deres Kaldsvirksomhed, forsaa vidt den vedkommer det offentlige.
3. Stadens Apotekervæsen med Hensyn til, at der paa Apotekerne findes fornøden kvalificeret Medhjælp, og ligeledes med Hensyn til Lægemidlernes Udlevering og deres Beskaffenhed.
4. De praktiserende Jordemødre i alle Forhold, der falder ind under Bestemmelserne i Loven om Jordemodervæsenet og den dertil sig sluttende Instruks for Jordemødre.
5. De hygiejniske Forhold i saadanne Anstalter i Staden, hvor flere Mennesker holdes samlede, saasom Forsørgelsesanstalter, Alderdomshjem, Plejeanstalter, Fattighuse, Arbejdsanstalter, Straffeanstalter, Fængsler, Arrester, Tvangsarbejdsanstalter, Opdragelsesanstalter, Internater, Børnehjem, Asyler, Vuggestuer, Skoler, Arbejderboliger o. lign. Endvidere de i Staden værende Sygehuse, Sanatorier, Klinikker, Fødehjem, Helbredelsesanstalter, Re-

konvalescenthjem, Anstalter til Behandling eller Forplejning af Syge, Vanføre, Blinde, Døvstumme, Aandssvage, Epileptikere, Morfinister, Drankere, Nervesvage o. a. samt alle private Hjem, hvor svangre eller fødende Kvinder, Plejebørn, Alderdomssvækkede eller Syge af hvilkensomhelst Art i erhvervsmæssig Hensigt haves til Huse. Undtaget herfra er dog Rigshospitalet og Hærens og Flaadens Sygehuse.

6. Almindelige sundhedsmæssige Forhold, herunder Afløbs- og Byggeforhold, Vandforsyning samt Tilberedelse af og Handel med Nærings- og Nydelsesmidler, Brugsgenstande o. l., hvorfra Fare for Befolkningens Sundhed kan befrygtes.

I H. t. Lov af 31. Marts 1931 om *Vaccination mod Kopper* kan Stadslægen meddele Tilladelse til Udsættelse med, eventuelt Fritagelse for Vaccination. Ansøgning herom skal være bilagt med Lægeerklæring, indeholdende Oplysning om Barnets Fødselsdag og -aar, Forsørgerens Stilling og Bopæl samt Barnets Helbredstilstand.

Ifølge Lov af 14. Marts 1931 om Ligbrænding udkræves, i Tilfælde, hvor afdøde ikke under sin sidste Sygdom er bleven behandlet af en Læge, en af Stadslægen udstedt Dødsattest, forinden Tilladelse til Ligbrænding kan meddeles af Politiet.

I H. t. Kirke- og Undervisningsmin. Cirkulære af 15. Maj 1914 skal Lig, der ønskes hensat i overjordisk udefra tilgængelige Gravkamre, forinden være balsamerede paa en efter Stadslægens Skøn betryggende Maade og anbragt i hermetisk tillukket Metalkiste, for hvis Tæthed der skal foreligge Attest fra Stadslægen.

Stadslæge (1):	*Vicestadslæge* (Vedt.s § 13.)
(Træffetid: Kl. 14—15.)	(Træffetid: Kl. $14^1/_2$—$15^1/_2$.)
Larsen, S. Ahrend, Dr. med.	**Thrane**, M. K., Dr. med.

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—1939 udgør det samlede Antal fast ansatte Tjenestemænd under Stadslægeembedet ialt 51, Antallet af Lønarbejdere 24 og Antallet af andre ansatte 34.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 345.002 (heraf Statsrefusion Kr. 344.403), Udg. Kr. 742.069 (heraf Pensionskonto Kr. 21.197). *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 391.610 (heraf Statsrefusioner Kr. 391.043), Udg. Kr. 850.336 (heraf Pensionskonto Kr. 23.131. (Bilag 15).

II. Sundhedskommissionen.

(Sekretariatet Vesterport. Gl. Kongevej 1 D, V. Tlf. 16448.)

Tilsynet med Stadens Sundhedspleje, bortset fra det Tilsyn, der er henlagt direkte til Stadslægen, paahviler *Sundhedskommissionen*, som i H. t. Sundhedsvedtægtens Bestemmelser skal føre dette Tilsyn i den Udstrækning, der er fastsat i Vedtægten. Sundhedskommissionen bestaar af 5 Medlemmer, nemlig: Politidirektøren (Formand), Borgmesteren for Magistratens 2. Afdeling, Stadslægen og to af Borgerrepræsentationen for 4 Aar ad Gangen valgte Medlemmer, af hvilke et skal være bygningskyndigt; 3die Politiinspektør kan

fungere paa Politidirektørens, Vicestadslægen paa Stadslægens Vegne. Den udøvende Myndighed er hos Politidirektøren, hvem det særlig paaligger som Sundhedskommissionens Formand at paase Overholdelsen af Sundhedsvedtægten og de Sundhedsvæsenet vedkommende Love. Han kan i forekommende Tilfælde nægte at bringe de af Sundhedskommissionen tagne Beslutninger til Udførelse, men skal da uopholdelig bringe Sagen ind for Justitsministeriet.

Stadens første Sundhedsvedt. var af 26. Oktbr. 1860. Den blev i H. t. Lov af 12. Jan. 1858 om Tilvejebringelse af Sundhedsvedtægter udarbejdet af Justitsministeren, og Forslaget skulde forelægges Kommunalbest. til Godkendelse. Denne Sundhedsvedt. afløstes af en af Kommunalbest. i Maj 1886 vedtagen Sundhedsvedt. (B. F. 1886—87, S. 86, 99 f., 221, 243 f., 1288 f.). I Vedt. af 26. Oktbr. 1860 blev Sundhedskommissionen bemyndiget til at overdrage det specielle Tilsyn med Sundhedsplejen til Distriktskommissioner, som til Udførelsen af dette Hverv kunde forlange Bistand af vedkommende Distriktslæger. Iøvrigt var det i Vedtægten paalagt Politidirektøren, som i sin Egenskab af Sundhedskommissionens Formand har den udøvende Myndighed, at paase Overholdelsen af de Sundhedspolitiet vedkommende Love og hertil at benytte hele det ham underordnede Politipersonale.

I Sundhedsvedtægten af 1886 blev indføjet en Bestemmelse om, at der skulde stilles et Lægepersonale til Raadighed for Sundhedskommissionen, hvis Opgave det skulde være at virke i den offentlige Sundhedsplejes Tjeneste, og ved Kommunalbest. Beslutn. af 27. Decbr. 1886 blev denne Bestemmelse suppleret med en Bestemmelse om, at der foruden Lægepersonalet, der samtidig blev fastsat til 6 Læger, skulde stilles en Dyrlæge til Raadighed for Sundhedskommissionen. Samtlige disse Stillinger oprettedes fra 1. Maj 1887 (B. F. 1886—87, S. 803 f., 938 f.).

Ved denne Ordnings Gennemførelse, der altsaa maa siges at være Begyndelsen til Sundhedsvæsenets nuværende Organisation i København, fik hver af de ansatte Læger tildelt sit særlige Omraade (Kreds), heraf Benævnelsen Kredslæge, medens Dyrlægen havde alle Sager angaaende Kontrol med Kød og Mælk at varetage. Senere hen, da de ydre Bydele blev indlemmet i Staden, forøgedes Personalet med 3 Læger og 1 Dyrlæge (B. F. 1900—01, S. 878 f.; 1901—02, S. 1138 f.). I 1907 blev den tillagt 1. Kredslæge Benævnelse af Vicestadslæge, og samtidig vedtoges det at forlænge Ansættelsestiden for Læge- og Dyrlægepersonalet, der hidtil havde været ansat for 3 Aar ad Gangen, til 6 Aar (B. F. 1906—07, S. 1666 f.).

Under denne Ordning virkede Lægepersonalet i Sundhedsvæsenets Tjeneste, indtil Kommunalbest. den 15. April 1920 vedtog at omordne Lægepersonalets Forhold saaledes, at dets Forretninger fremtidig fordeltes efter Sagernes Beskaffenhed i Stedet for som hidtil efter territoriale Principer, og at benævne Lægerne som *Sanitetslæger* i Stedet for Kredslæger samt for 6 Aar ad Gangen at ansætte 4 Sanitetslæger i Stedet for 9 Kredslæger. Den ene af Sanitetslægerne er tillige *Vicestadslæge*. Til Medhjælp for hver Sanitetslæge blev ansat en Lægeassistent med 3-aarig Ansættelsesperiode (den ene af disse sidste Stillinger er siden inddraget). Denne Ordning traadte i Kraft fra 1. April 1921 (B. F. 1920—21, S. 18 f., 131 f.).

Byens tredie og nugældende Sundhedsvedt. af 4. Novbr. 1918, i hvilken der blev indføjet en Bestemmelse om, at al Sødmælk, som indføres til København, skal være af Kvægbesætninger, der staar under Dyrlægekontrol, gav Anledning til, at der 1921 ansattes endnu en Dyrlæge. Fra 1. Oktbr. 1928 nedlagdes 2 af de 3 normerede Dyrlægestillinger, og i Stedet for disse 2 Stillinger oprettedes 1 Stilling som Overdyrlæge under Sundhedskommissionen (B. F. 1928—29, S. 773 f., 859 f.). Sundhedsvedtægten af 4. Novbr. 1918 har senere faaet en Del Tillæg, af hvilke særligt kan nævnes Tillæget af 15. Decbr. 1932, som udgør Regulativet for Kbhvns. Kommunes Kødkontrol, Tillæg af 26. Aug. 1933 om obligatorisk Indførelse af Vandklosetter samt Tillæg af 24. Juli 1934 om obligatorisk Tuberkulinprøve for alle Kvægbesætninger, som leverer Mælk til København.

I Sundhedsvedt. af 4. Novbr. 1918 blev der endvidere indføjet en Bestemmelse om, at der foruden Læge- og Dyrlægepersonalet skulde stilles et nærmere bestemt Antal bygnings- og teknisk-hygiejnisk kyndige Teknikere til Sundhedskommissionens Raadighed. Den 9. Decbr. 1920 vedtog Kommunalbest. at oprette et *Boligtilsyn* under Sundhedskommissionen.

Allerede i Kommunalbest. foran anførte Beslutn. af 27. Decbr. 1886 blev det fastslaaet, at *Stadslægen* paa Sundhedskommissionens Vegne er Lægepersonalets nærmeste foresatte i alle den daglige Tjeneste vedr. Forhold, og denne Bestemmelse, der senere er gentaget ved en af Sundhedskommissionen udarbejdet Instruks af 21. Decbr 1920 for Læge- og Dyrlægepersonalet, er udvidet til at omfatte ogsaa Boligtilsynets Personales Virksomhed.

Lægepersonalets Virksomhed bestaar i at behandle alle saadanne Sager, som omfattes af Bestemmelserne i Sundhedsvedtægtens §§ 10—29, 31, 33—37, 43—47, 63—88 og 96, forinden Sagerne forelægges Sundhedskommissionen til Afgørelse.

1. Sanitetslæge behandler Sager angaaende Børneforsorg (Vedtægtens §§ 82 og 96)

2. Sanitetslæge og hans Assistent behandler Sager angaaende Afløbsforhold, offentlig Renlighed, Latrinvæsen, skadelige Anlæg og Boligforhold (Vedtægtens §§ 10—29, 31 og 65—69).

3. Sanitetslæge og hans Assistent behandler Sager angaaende Tilsyn med Næringsmidler, Drikkevand, Beværtninger, Logishuse og Herberger (Vedtægtens §§ 33—37, 43—47 og 63—64 samt 70—81).

4. Sanitetslæge og hans Assistent behandler Sager angaaende Desinfektionsvæsen, Foranstaltninger mod smitsomme Sygdomme, Modarbejdelse af offentlig Usædelighed og venerisk Smitte og Foranstaltninger til Tuberkulosens Bekæmpelse (Vedtægtens § 83, jfr. Lov af 10. Maj 1915 (Epidemiloven), og Lov af 30. Marts 1906 § 12 samt Lov Nr. 145 af 12. Marts 1918).

Dyrlægepersonalets Arbejde bestaar i Udøvelse af Kontrol med Forhandling og Tilberedning af Kødvarer samt Indførsel og Forhandling af Mælk (Vedtægtens §§ 38—42 og 48—61 med senere Tillæg).

Boligtilsynet, der staar under Ledelse af en Overingeniør, har til Opgave dels at føre Tilsyn med de sanitære Forhold i Beboelseslejligheder, Forretningslokaler og Værksteder, forsaavidt disse ikke henhører under Fabrik-

tilsynet, og dels at yde Sundhedskommissionen sagkyndig Bistand i Behandlingen af alle saadanne Sager, der kræver teknisk-hygiejnisk Indsigt (se Instruks for Boligtilsynet af 30. April 1921).

Foruden dette Personale, der har Kontorfællesskab med Stadslægeinstitutionens Personale, er der i H. t. § 12 i Lov af 30. Marts 1906 (jfr. Sundhedsvedtægtens § 3) under Sundhedskommissionen ansat et Antal Læger, som paa forskellige Steder i Byen i dertil indrettede Kliniklokaler giver *gratis Konsultation i Kønssygdomme* (se S. 163 f.).

Fra 1. April 1935 har Københavns Kommune overtaget Tuberkulosestationsdriften i København. (Lov Nr. 66 af 29. Marts 1924 § 12). I en særlig Bygning (Ingerslevsgade, Hj. af Tietgensgade) aabnedes d. 1. Aug. 1935 *Københavns Kommunes Diagnosecentral* (Centralstation for Tuberkulosebekæmpelsen). Den drives under Sundhedskommissionen, ledes paa Kommissionens Vegne af Stadslægen og forestaas af en Overlæge med Assistance af en Afdelingslæge og 1 Forstanderinde. Det øvrige Personale bestaar af: 9 Læger, 1 Oversygeplejerske, 17 Sygeplejersker, Fotograf og Kontorpersonale. Diagnosecentralen er anerkendt med Ret til Statstilskud efter Lovens Regler.

Fra 1. April 1935 har *Sundhedskommissionens Laboratorium* faaet en særlig Afdeling for Undersøgelse af Kød, Mælk m. m. beliggende Flæsketorvet 87, som paa Kommissionens Vegne ledes af dens Overdyrlæge og forestaas af en Laboratorieforstander. Andre, væsentlig kemiske, Undersøgelser foretages fremdeles i en Afdeling af V. Steins analytisk-kemiske Laboratorium.

Endelig hører under Sundhedskommissionens Overbestyrelse *Desinfektionsstationen*, Lyrskovgade 2. Ved Desinfektionstationen er f. T. tjenstgørende 1 Formand og 5 Desinfektionsbetjente.

Personale: Ifig. Budgettet for 1938—39 udgør Antallet af fast ansatte Tjenestemænd under Sundhedskommissionen 16, Antallet af Lønarbejdere 1 og Antallet af andre ansatte 1.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 19.070 (heraf Statstilskud Kr. 14.537), Udg. Kr. 238,482 (heraf Pensionskonto Kr. 7.423). *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 17.570 (heraf Statstilskud Kr. 13.442), Udg. Kr. 255.211 (heraf Pensionskonto Kr. 7.471). (Bilag 15).

Litteratur: Ugentlig Oversigt over Fødsler, Sygdomme og Dødsfald i København (siden 1875). Aarsberetning omfattende Sundhedstilstanden i København (siden 1868).

Sundhedskommissionen.

Formand:

Stamm, Ivan, Politidirektør.

Hansen, Julius, Borgmester.

Larsen, S. Ahrend, Dr. med., Stadslæge.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Andersson, Josef, Forretningsfører, MB.

Hansen, Henning, Arkitekt, MB.

Sundhedskommissionens Sekretariat,
»Vesterport«, Gl. Kongevej 1 D, V.
Tlf. 16448.

Sundhedskommissionens Sekretær:

Larsen, K., Politiinspektør.

Sundhedskommissionens Lægepersonale,
»Vesterport«, Gl. Kongevej 1 D, V.
Tlf. 16870.

Stadslæge (1):
(Træffetid: Kl. 13½—14½.)
Larsen, S. Ahrend, Dr. med.

Vicestadslæge (Vedt.s § 13):
(Træffetid: Kl. 14½—15½.)
Thrane, M. K., Dr. med.

1. Sanitetslæge (Vedt.s § 13):
(Træffetid: Kl. 14½—15½.)
Bojlén, K., Dr. med.

2. Sanitetslæge (Vedt.s § 13):
(Træffetid: Kl. 14½—15½).
Thrane, M. K., Dr. med.

3. Sanitetslæge (Vedt.s § 13):
(Træffetid: Kl. 14—15.)
Nissen, Valdemar V. T.

4. Sanitetslæge (Vedt.s § 13):
(Træffetid Kl. 14½—15½).
Poulsen, Kai Aage.

Sundhedskommissionens Dyrlægepersonale,
»Vesterport«, Gl. Kongevej 1 D, V.

Overdyrlæge (2):
Tlf. 16847
(Træffetid: Kl. 13—14½.)
Hansen, H. J.

Dyrlæge (4):
Tlf. 16857
(Træffetid: Kl. 13—14½.)
Seidel, Kaj V.

Sundhedskommissionens Boligtilsyn,
»Vesterport«, Gl. Kongevej 1 D, V.

Overingeniør (2):
Tlf. Palæ 3219
(Træffetid: Kl. 13—15.)
Schmidt, Holger, Dr. ing.

Ingeniør (4):
Tlf. 13801
(Træffetid: Kl. 13—15.)
Larsen, Søren.

Centralstationen for Tuberkulosebekæmpelsen (Diagnosecentralen),
Ingerslevsgade 4, V. Tlf. 11870.

Overlæge (2 + B):
Winge, Knud, Dr. med.

Afdelingslæge (4 + B):
Holm, Sigrid.

Speciallæge (4):
Andersen, Karen.

Sundhedskommissionens Laboratorium.
Afdeling for Undersøgelse af Kød, Mælk m. m.
Flæsketorvet 87, V. Tlf. 8524.

Laboratoriefor stander (3):
Mejlbo, Erik G.

Dyrlæge (4):
Winther, O.

Kommunens vederlagsfri Konsultation i Kønssygdomme.
Klinik: Enghavevej 42, V.

Kvinder: Mand., Tirsd. og Fred. Kl. 17½—18½, Tirsd. Kl. 14½—15½, Onsd. og Fred. Kl. 10—11.

Mænd: Mand., Tirsd. og Torsd. Kl. 10—11, Mand. og Torsd. Kl. 15—16, Tirsd. Kl. 15½—16½ og Kl. 18½—19½, Torsd. Kl. 17½—18½, Fred. Kl. 17½—18½, Onsd., Fred. og Lørd. Kl. 11—12.

Læger (Vedt.s § 13):
Henningsen, Einer V. M.
Meincke, H. C.
Gelbjerg-Hansen, G.

Klinik: Nørrebrogade 18 A, N.

Kvinder: Mand. og Fred. Kl. 11—12, Tirsd. Kl. 20—21, Onsd. og Fred. Kl. 19½—20½, Torsd. Kl. 12½—13½.

Mænd: Mand., Tirsd., Onsd., Torsd. Fred. og Lørd. Kl. 10—11, Mand., Tirsd. og Onsd. Kl. 12½—13½, Onsd. og Lørd. Kl. 18—19, Torsd. Kl. 20—21.

Læger (Vedt.s § 13):

Korsbjerg, A.
Finsen, H.
Reyn, Arne

Klinik: Østerbrogade 56 D, Ø.

Kvinder: Tirsd., Onsd., Torsd. og Fred. Kl. 9½—10½, Mand. og Onsd. Kl. 18—19, Tirsd. Kl. 17—18, Fred. Kl. 16—17.

Mænd: Mand., Tirsd. og Torsd. Kl. 16—17, Fred. Kl. 17—18.

Læger (Vedt.s § 13):

Petersen, Hjalmar O. H. P.
Dencker-Christensen, Manna, Frk.

Klinik: Wildersgade 29, K.

Kvinder: Mand. Kl. 10—11, Onsd. og Fred. Kl. 17—18, Lørd. Kl. 11½—12½.

Mænd: Mand., Onsd. og Torsd. Kl. 16—17, Tirsd., Torsd. og Lørd. Kl. 10—11. Mand. Kl. 19—20 og Torsd. Kl. 17½—18½.

Læger (Vedt.s § 13):

Haslund, Otto.
Genner, Viggo, Dr. med.

Klinik: Amagertorv 31, K.

Kvinder: Tirsd., Onsd., Torsd. og Fred. Kl. 11—12, Tirsd. og Fred. Kl. 18—19.

Læge (Vedt.s § 13):

Feilberg, Johanne, Frk.

Københavns Kommunes Beboelsesejendomme.

(Raadhuset, V. Tlf. 3800. Ekspeditionstid Kl. 10—15).

Opførelsen af kommunale Beboelsesejendomme henlagdes i 1916 til Økonomikontoret, fra 1918 til Direktoratet for Stadens faste Ejendomme (se Side 81), der i Forvejen varetog Administrationen af Kommunens Ejendomme. Da dette Direktorat fra 1. April 1938 blev henlagt under Overborgmesteren, udskiltes Direktoratets Husafdeling som en selvstændig Institution under Magistratens 2. Afdeling under Benævnelsen: Københavns Kommunes Beboelsesejendomme.

Institutionen varetager Administrationen af de af Kommunen ved Ekspropriation eller paa anden Maade med kommunale Formaal for Øje (Gadeudvidelser m. m.) erhvervede Husejendomme, de af Kommunen paa Tvangsauktion overtagne Husejendomme, de af Kommunen opførte Sten- og Træhusejendomme, visse af Kommunen dels erhvervede, dels opførte Institutionsejendomme samt paa Statsboligfondens Vegne de af denne i København overtagne Husejendomme. Endvidere forestaar Institutionen Kommunens eget Boligbyggeri.

Ejendommene indeholdt den 1. April 1938:

a. Husejendomme erhvervede med kommunale Formaal for Øje: 2.026 Lejligheder m. v. til en aarlig Lejeværdi af ca. 1,2 Mill. Kr., Statusværdi ca. 15,2 Mill. Kr..

b. Husejendomme erhvervede paa Tvangsauktion: 516 Lejligheder m. v. til en aarlig Lejeværdi af ca. 0,8 Mill. Kr., Statusværdi ca. 8,8 Mill. Kr..

c. Husejendomme opførte af Kommunen (Stenhuse): 10.442 Lejligheder m. v. til en aarlig Lejeværdi af ca. 7,4 Mill. Kr., Statusværdi ca. 86 Mill. Kr..

d. Husejendomme opførte af Kommunen (Træhuse): 1.608 Lejligheder m. v. til en aarlig Lejeværdi af ca. 0,7 Mill. Kr., Statusværdi ca. 4,6 Mill. Kr..

e. Husejendomme erhvervede eller opført til hel eller delvis Brug for kommunale Institutioner: 136 Lejligheder m. v. til en aarlig Lejeværdi af ca. 0,6 Mill. Kr., Statusværdi 6,6 Mill. Kr..

Ialt: 14.728 Lejligheder m. v. til en aarlig Lejeværdi af ca. 10,7 Mill. Kr.. Statusværdi 121,2 Mill. Kr..

De af Statsboligfonden overtagne Ejendomme i København indeholder: 651 Lejligheder m. v. til en aarlig Lejeværdi af ca. 0,5 Mill. Kr., Ejendomsskyldværdi ca. 5,6 Mill. Kr..

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør Antallet af fast ansatte Tjenestemænd 27 og Antallet af andre ansatte 1.085.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 10.550.826, Udg. Kr. 10.550.826. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 10.668.800, Udg. Kr. 10.668.800 (Statsboligfonds-Ejendommene ikke medregnet).

Chef (2):
Christensen, N. K.

Ekspeditionssekretærer (4):
Johansen, Hj.
Sletø, Chr.

Fuldmægtig (5):
Fuglsang, C.

Husinspektør (Vedt. § 13):
Jessen, Jørgen K. H.

Københavns Raadhus[1]).

(Raadhusets Telefoncentral, Tlf. 3800, er aaben Hverdage fra Kl. 8½—22. Fra Kl. 22—8½ kaldes Oplysningskontoret Tlf. 50.784 samt Vagten ved Porten mod Brandstationen Tlf. 50.701.)

Københavns nuværende Raadhus er det sjette i Rækken. Byens ældste Raadhus, der antages at have ligget paa eller ved Gammeltorv, ødelagdes rimeligvis ved Hanseaternes Angreb i 1368, og Byens andet Raadhus blev opført paa den nuværende Bispegaards Grund paa Hjørnet af Studiestræde og Nørregade. I 1479 udlaante Byen en Del af denne Bygning til det da nyoprettede Universitet, og omkring samme Tidspunkt paabegyndtes Opførelsen af Byens tredie Raadhus, der laa paa Nytorv. Ved den store Brand i København i Oktbr. 1728, hvorved næsten hele den gamle By ødelagdes, brændte ogsaa

[1]) *Raadhuset er aabent:* Hverdage fra Kl. 10—15 og Søndag fra Kl. 10—16, Søndag fra Kl. 10—12 dog kun mod Betaling for Fører (50 Øre pro persona — dog mindst 4 Personer). Med Fører beses bl. a. Taarnet, Samlingerne og Repræsentations- og Mødelokalerne.

Uden Betaling er Trapper og Gange tilgængelige hver Dag; Søndag tillige Festsalen og Borgerrepræsentationens Mødesals Galleri samt Kbhvns. Bymuseum paa den Tid, Taarnet er aabent.

Bymuseet (se herom nærmere S. 101) er desuden *aabent* mod Betaling (Voksne 25 Øre, Børn 10 Øre) hver Tirsdag, Torsdag og Lørdag (Lørdag dog kun i Tiden 1/5—30/9) fra Kl. 12—15 (samtidig Adgang til Taarnet i Sommerhalvaaret).

Taarnet er tilgængeligt hver Søndag fra Kl. 10—16 mod en Betaling af 25 Øre for Voksne og 10 Øre for Børn.

Raadhuset er *lukket* Paaskedag, Pinsedag og Juledag.

Raadhuset. Aaret efter paabegyndtes Opførelsen af det nye Raadhus paa det gamles Plads; det blev færdigt i 1733. Ogsaa dette Raadhus brændte ved den store Ildebrand i Juni 1795. Byens femte Raadhus blev det nuværende Domhus, hvortil Grundstenen nedlagdes i 1805, og det blev indviet i 1815.

Den 18. Juli 1892 vedtog Borgerrepræsentationen Opførelsen af Kbhvns. nuværende Raadhus paa det gamle Fæstningsterræn efter Professor Martin Nyrops Tegning (B. F. 1892—93, S. 346 f.).

Grundgravningen begyndte 10. Decbr. 1892, Grundstenen nedlagdes 28. Juli 1894. Indflytningen begyndte i 1900, og da Borgerrepræsentationen aabnede sit første Møde 12. Jan. 1903, var Bygningen i det væsentlige færdig; dog manglede endnu en Del af Udsmykningen (Festsalen udstyredes 1904), ligesom Kælderen i Hovedfløjen endnu ikke var taget i Brug. Indvielsen af Raadhuset fandt Sted 12. Septbr. 1905. Udgiften ved Opførelsen var, foruden Grunden, ca. 5 Mill. Kr.. Den 31. Marts 1938 udgjorde Raadhusets Statusværdi Kr. 5.438.823. Bygningen er opført paa en betonlagt Grund (Fundamentet er til Gadelinien 6,25 m) med et bebygget Areal af 7052 m², og har Form af et Rektangel, 71,2 m bred (Forhus), 70,8 m bred (Baghus) og en samlet Længde af 127,1 m, omsluttende en aaben og en overdækket Gaard (Raadhushallen), der adskilles ved en Mellembygning. Raadhustaarnets Højde er, regnet til Fløjknappen, 105,6 m over Gaden. Hele Bygningen har ca. 600 Fag. Materialet er røde, haandstrøgne Mursten med rigelig Anvendelse af Granit i Sokler, Gesimser, Kragsten o. s. v., Kridtsten og brændt Ler. Bygningens Stil har som Udgangspunkt middelalderlig Murstensarkitektur i Danmark og Norditalien.

I Raadhuset findes intet Ildsted, idet Opvarmningen sker fra et bagved Hovedbrandstationen mellem denne og Overformynderiet liggende Kedelhus, fra hvilket Dampledningen føres ind i Raadhuset gennem Rør, der ligger i en Betontunnel under Brandstationen og Gaden.

Foran Hovedfacaden ud mod Raadhuspladsen ligger en halvrund Indsænkning med Mønsterbrolægning (Muslingeskallen). Paa Forpladsen overfor denne er anbragt en af Arbejdernes faglige Foreninger i 1908 skænket Broncekumme.

Langs Bygningens Sydside mod Vestre Boulevard findes den 3625 m² store Raadhushave. Paa Pladsen mellem Muslingeskallen og Haven er der opstillet et Springvand af Bronce.

Administration. Raadhuset administreres af Raadhusforvalterens Kontor. Herfra administreres ogsaa følgende Bygninger, der er indrettede til Kontorbrug:

1) Raadhusets Anneks i Vartov, Farvergade 27. Bygningen er forbundet med Raadhuset ved en Tunnel under Vester Voldgade.
2) Raadhusets Anneks »Bernstorffshus«, Bernstorffsgade 17, der udelukkende benyttes af Socialdirektoratet.
3) Raadhusets Anneks i Stormgade 18 (Overformynderiets gamle Bygning). der fra Maj 1938 er indrettet til Brug for Børneværnets Kontorer.

Fra og med 1935—36, for Bernstorffshus' Vedkommende fra og med 1936—37, for Stormgade 18's Vedkommende fra 1938—39, er Budgetterne

for de Institutioner, der har Lokaler paa Raadhuset i Vartov, i Bernstorffshus og i Stormgade 18, belastet med Udgifter til Lokaler. Disse Beløb er ført til Indtægt paa Raadhusforvaltningens Budget.

Indtægten ved Raadhusets Drift udgjorde iflg. *Regnskab* 1937—38: Kr. 980.837, Udgiften Kr. 1.018.425. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 991.827, Udg. Kr. 1.036.242. (Bilag 10).

Indtægten ved *Vartovs* Drift udgjorde iflg. *Regnskab* 1937—38: Kr. 132.910, Udgiften Kr. 170.892. *Budget:* 1938—39: Indt. Kr. 105.950, Udg. Kr. 180.576. (Bilag 10).

Litteratur: Beskrivelse af Kommunens Ejendomme i Tabelværk til Kbhvns. Statistik Nr. 14. P. Købke, Kbhvns. Raadhus (Kbhvn. 1903). A. C. Karsten, Beskrivelse af Ingeniørarbejderne (Kbhvn. 1903). F. Hendriksen og Francis Beckett, Kbhvns. Raadhus (1908) samt Fagskriftet Architekten 16. Jan., 15. Maj og 24. Decbr. 1904, 16. Septbr. 1905, 2. Juni 1906 og 8. April 1911.

Raadhusforvalterens Kontor.

(Raadhuset, V. Tlf. 3800. Ekspeditionstid: Kl. 10—15.)

Embedet som Raadhusforvalter paa det nye Raadhus oprettedes den 19. Juni 1899 (B. F. 1899—1900, S. 352 f., 435 f.).

Indtil 1. April 1917 sorterede Raadhusforvalterembedet under Økonomikontoret, jfr. S. 81 f., men herefter blev Embedet henlagt direkte under 2den Afdelings Borgmester.

Under Raadhusforvalterembedet henlagdes ved dettes Oprettelse alt vedr. Tilsynet med og Ledelsen af det Personale, der var beskæftiget med Renholdelsen og Vedligeholdelsen af Raadhuset, ligesom Raadhusbetjente og Nattevagter samt Kedelhusets Personale sorterede direkte under Raadhusforvalteren.

Efter Forslag af en i Aaret 1902 nedsat Kommission bestemtes det, at alle Indkøb af Tegne- og Skrivematerialer, Tryksager m. v. til de paa Raadhuset værende Kontorer skulde rekvireres gennem Raadhusforvalterens Kontor. Forslaget fik fast Form i 1907, da der af Borgmesteren for Magistratens 2. Afdl. udstedtes *Reglement for Rekvisition af Inventarium, Kontorrekvisitter m. v. ved Kbhvns. Raadhus.*

I Aarenes Løb er der henlagt forskellige Virksomheder baade i og uden for Raadhuset under Raadhusforvalterens Kontor, og Kontorets nuværende Arbejdsomraade kan herefter inddeles saaledes:

1. Paa Raadhuset. Vagt- og Budtjeneste samt Omvisning paa Raadhuset, Rengøring samt Vedligeholdelsesarbejder for Bygning, Inventar samt Tæpper og Gardiner, herunder Snedkerværksted, Malerværksted samt Linnedstue, Raadhusets Kedelhus, Indkøb af Kontorartikler, Tryksager m. v. samt Anskaffelse af Inventargenstande, herunder Priskontrol ogsaa for Kontorer udenfor Raadhuset, Raadhusets Maskinskrivestuer, Raadhusets Telefoncentral, Raad-

huskøkkenet med tilhørende Filial i Hans Nansens Gaard, Raadhusets Lystrykanstalt.

2. Udenfor Raadhuset. *Renholdelse* af Raadhusets Annekser i Vartov i Stormgade og i Bernstorffshus, Skattedirektoratets og Statistisk Kontors Lokaler i Hans Nansens Gaard samt Pasning af de der værende Telefoncentraler, Renholdelse af 16 Rodekontorer, af Centralarbejdsanvisningens Hovedkontor, 6 Filialkontorer og 2 Kontrolsteder, af Kommunebibliotekernes Hovedbibliotek, 7 Kredsbiblioteker og 1 Læsesal, af Forsørgelsesvæsenets 8 Socialkontorer, af Opklædningsdepotet i Wildersgade, af Nicolai Kirkesal samt af Poliklinikken Enghavevej 42 og af Bygningsinspektoraternes Lokaler i Trommesalen.

Endvidere sorterer under Raadhusforvalteren: *De offentlige Nødtørftsanstalter* og *Kbhvns. Kommunes Varmbadeanstalter* (se det følgende).

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør det samlede Antal fast ansatte Tjenestemænd under Raadhusforvalterens Kontor 250, Antallet af Lønarbejdere 434 og Antallet af andre ansatte 35.

Raadhusforvalter (2):

Kaarøe, Laur.

Ekspeditionssekretær (4):

Thuesen, Axel Kragh.

Kasserer (5):

Olsen, Kai.

Bogholder (5):

Sølvkjær, J. P.

Maskinmester (5):

Andersen, Vilhelm S.

De offentlige Nødtørftsanstalter.

Fra 1. Juli 1914 overtog Raadhusforvalterens Kontor Administrationen af de offentlige Nødtørftsanstalter. I Løbet af Aarene er der sket en Tilvækst af Anstalternes Antal, ligesom der har fundet Modernisering Sted som f. Eks. paa Nørrebros Runddel og i Gothersgade, paa hvilke Steder der til Erstatning for de daværende Nødtørftshuse er indrettet underjordiske Nødtørftsanstalter. Ved Udgangen af Aaret 1934 fandtes der ialt 21 Nødtørftsanstalter og 1 Retirade med følgende Beliggenhed:

Gothersgade, Vesterbrogade 3, Nyhavn, Vesterbros Torv, Langeliniemolen, Ahlefeldtsgade, Amagertorv, Raadhuspladsen, Kalvebod Brygge, Ørstedsparken, Østre Anlæg, Nørrebros Runddel, Trianglen, Hans Egedes Gade, Fælledparken, Grønttorvet v. Frederiksborggade, Langelinie, Svanemølleviadukten, Vor Frelser Sogns Kirkegaard, Langebro, Raadhushaven, Enghaveplads og Vibenshus.

Paa Anstalterne findes paa Dameafdelingerne Bidets til gratis Afbenyttelse, ligesom der for de i og ved Parker beliggende Anstalter findes gratis Børne-W.C.

Betaling: Benyttelse af W.C. 10 Øre, Haandvask 10 Øre.

Samlet Besøg mod Betaling i 1937—38: Toilet 606.415, Haandvask 31.137, ialt 637.552.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 77.491, Udg. Kr. 274.231. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 76.790, Udg. Kr. 283.260. (Bilag 23).

Varmbadeanstalterne.

Kommunen driver ialt 4 egentlige Varmbadeanstalter, og desuden er Badeanstalterne i Sundbyøster Skole og Vigerslev Allés Skole aabne for Publikum nogle Timer daglig. Anstalterne administreres siden 1. April 1920 af Raadhusforvalterens Kontor.

De for Tiden gældende Priser er: Brusebade 15 Øre, Karbade 60 Øre, Dampbade inkl. Sæbe 60 Øre, 1 Stk. Haandklæde 10 Øre, 1 Stk. Sæbe 5 Øre.

Endvidere yder Kommunen Tilskud til Driften af Svømmehallen i Idrætsparken (se S. 288 f.), der foruden Svømmehals-Badene har indrettet Bruse-, Kar- og Dampbade, der leveres til samme Priser som for de tilsvarende Bade paa Kommunens Badeanstalter.

Ligeledes yder Kommunen Tilskud til Arbejdernes Andelsboligforenings Brusebadstue i Brønshøj, beliggende Egevangen Nr. 4. (Se S. 298).

Det samlede Antal Bade paa Varmbadeanstalterne (inkl. de to Skoler) udgjorde i 1937—38 ialt: 896.719 (heraf 520.238 for Mænd og 376.481 for Kvinder).

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 326.762, Udg. Kr. 587.121, *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 329.620, Udg. Kr. 613.450. (Bilag 23).

Badeanstalten i Sofiegade 15—17. Tlf. Amager 6654.

(Billetsalget er aabent: Hverdage fra Kl. 7—18½, Lørdage til Kl. 20½, Søn- og Helligdage fra Kl. 7—10½, Grundlovsdag Kl. 7—11½. 1. og 2. Paaskedag, Pinse- og Julehelligdage samt Nytaarsdag er Anstalten lukket. Herreafdl. er lukket: Mandag, Tirsdag, Onsdag og Torsdag fra Kl. 11½—14½. Dameafd. er lukket hver Torsdag fra Kl. 12½—15.)

Anstalten er fuldendt i 1909 og opført i 2 Etager med Badeafdelinger for Damer og Herrer i Stueetagen og Skolekøkken paa 1. Sal.

I Dameafdelingen findes 6 Brusebade med tilhørende Afklædningsrum samt 2 Karbade og i Herreafdelingen 14 Brusebade med tilhørende Afklædningsrum.

Antal *Brusebade* 1937—38: 90.491 (heraf 57.067 Herrebade og 33.424 Damebade) samt 5621 *Damekarbade.*

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 29.018, Udg. Kr. 39.629. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 29.000, Udg. Kr. 41.383. (Bilag 23).

Badeanstalten i Helsingørsgade 17—19. Tlf. Palæ 5717.

(Billetsalget er aabent: Hverdage fra Kl. 7—18½, Lørdage til Kl. 20½, Søn- og Helligdage Kl. 7—10½, Grundlovsdag Kl. 7—11½. 1. og 2. Paaskedag, Pinse- og Julehelligdage samt Nytaarsdag er Anstalten lukket.)

Anstalten blev taget i Brug i 1910 og er opført i 2 Etager med Badeafdeling for Damer i Stue og Parterre og for Herrer i 1. Etage.

I Modsætning til de øvrige Varmbadeanstalter, der har selvstændigt Kedelanlæg, leveres der Varme til Opvarmning af Badevand m. v. fra Varmeværket i Gothersgade.

I Dameafdelingen findes 10 Brusebade med 10 Afklædningsrum, 6 Karbade

samt 14 Afklædningsrum til Dampbade og i Herreafdelingen 8 Brusebade med 15 Afklædningsrum, 8 enkelte samt 2 store, fælles Afklædningsrum for Dampbade.

Antal *Brusebade* 1937—38: 95.229, *Karbade* 14.344, *Dampbade* 39.550, ialt 149.123 Bade (heraf 83.932 Herrebade og 65.191 Damebade).

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 58.628, Udg. Kr. 103.317. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 61.500, Udg. Kr. 109.277. (Bilag 23).

Badeanstalten i Sjællandsgade. Tlf. Nora 6751.

(Aabningstider de samme som for Badeanstalten i Helsingørsgade.)

Anstalten er taget i Brug i 1917.

I Stueetagen findes Afdeling for Damer, medens Herreafdelingen er paa 1. Sal.

I Dameafdelingen findes 8 Brusebade med 16 Afklædningsrum, 6 Karbade samt 8 Afklædningsrum for Dampbade og i Herreafdelingen 16 Brusebade med 32 Afklædningsrum, 4 Karbade samt 16 Afklædningsrum for Dampbade.

Antal *Brusebade* 1937—38: 177.838, *Karbade* 31.602, *Dampbade* 48.003, ialt 257.443 Bade (heraf 154.331 Herrebade og 103.112 Damebade).

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 93.864, Udg. Kr. 142.205. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 93.600, Udg. Kr. 141.403. (Bilag 23).

Badeanstalten ved Enghaveplads, Lyrskovgade 2—4. Tlf. Eva 1679.

(Aabningstider de samme som for Badeanstalten i Helsingørsgade.)

Badeanstalten toges i Brug i 1930.

I Stueetagen findes Afdeling for Damer, medens Herreafdelingen er paa 1. Sal.

I Dameafdelingen findes 22 Brusebade med 44 Afklædningsrum, 8 Karbade samt 42 Afklædningsrum for Dampbade og i Herreafdelingen 22 Brusebade med 44 Afklædningsrum, 8 Karbade samt 42 Afklædningsrum for Dampbade.

Antal *Brusebade* 1937—38: 258.285, *Karbade* 40.460, *Dampbade* 79.868, ialt 378.613 Bade (heraf 214.800 Herrebade og 163.813 Damebade).

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 142.167, Udg. Kr. 245.000. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 142.400, Udg. Kr. 258.697. (Bilag 23).

Badeanstalten i Sundbyøster Skole, Smyrnavej.

(Billetsalget er aabent: *For Damer:* Mandag og Onsdag fra Kl. 17—19, Tirsdag fra Kl. 17—20. *For Herrer:* Torsdag og Fredag fra Kl. 17—19, Lørdag fra Kl. 17—22.)

Antal *Brusebade* 1937—38: 7838 (heraf 5606 Herrebade og 2232 Damebade).

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 1537, Udg. Kr. 4113. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 1500, Udg. Kr. 4560. (Bilag 23).

Badeanstalten i Vigerslev Allés Skole, Vigerslev Allé.

(Billetsalget er aabent: *For Damer:* Mandag og Tirsdag fra Kl. 17—19, Onsdag fra Kl. 17—22. *For Herrer:* Torsdag og Fredag fra Kl. 17—19, Lørdag fra Kl. 17—22.)

Antal *Brusebade* 1937—38: 7590 (heraf 4502 Herrebade og 3088 Damebade).

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 1513, Udg. Kr. 4197. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 1575, Udg. Kr. 4580. (Bilag 23).

Folkekøkkenerne.

(Møllegade 33, N. Ekspeditionstid Kl. $8^1/_2$—16.)

Hovedkontor: Tlf. 6257. Bogholderi: Tlf. Nora 1810. Kassererkontor: Tlf. Nora 5874.
Frugtsaftfabrik: Portugalsgade 10, S. Tlf. Amager 1742.
Kølehus og Kødudlevering: Suhmsgade 4, K. Tlf. 13.266.
Bageri: Suhmsgade 4, K. Tlf. 14.371.

Spisesalene.

Møllegade 33, N. Tlf. 6257, Aaben Søn- og Hverdage Kl. 8—20.
Nordre Frihavnsgade 24, Ø. Tlf. Øbro 6832. Aaben Søn- og Hverdage Kl. 8—20.
Suhmsgade 4, K. Tlf. 13.266 og 14.371. Aaben Søn- og Hverdage Kl. 8—20.
Axelborg, V. Tlf. Byen 3011. Aaben Søn- og Hverdage Kl. 8—20.
Portugalsgade 12, S. Tlf. Amager 1742. Aaben Hverdage Kl. 12—19.
Afhentning af Mad finder Sted indenfor Spisesalenes Aabningstider.

I Anledning af Dyrtiden og de dermed følgende vanskelige Forhold besluttede Kommunalbest. i Febr. 1917 under Magistratens 3. Afdl. at oprette et Folkekøkken, hvorfra Publikum for en rimelig Betaling kunde faa leveret varm Mad en Gang daglig (B. F. 1917—18, S. 595 f., 677, 2509 f., 2538.).

Oprindelig hentedes Maden af Publikum til Fortæring i Hjemmene, men samtidig med senere Udvidelser af Folkekøkkeninstitutionen indrettedes Spisesale, saaledes at Maden kan fortæres paa Stedet.

Der serveres daglig Middag samt forskellige Frokost- og à la carte Retter, Grødretter, Grøntretter, Smørrebrød, Kaffe, The m. v. Fra 1. April 1938 henlagdes Folkekøkkenerne under Magistratens 2. Afdl.

Folkekøkkenerne driver egen Pølse- og Frugtsaftfabrik samt Bageri og leverer for Tiden Kød, Flæsk, Paalæg og Brød til Kommunens Hospitaler og Stiftelser m. fl..

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør Antallet af fastansatte Tjenestemænd under Folkekøkkenerne 4, Antallet af Lønarbejdere 112 og Antallet af andre ansatte 24.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 885.055. Udg. Kr. 1.089.776. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 1.128.075. Udg. Kr. 1.165.748. (Bilag 9 III).

Driftsbestyrer (Vedt.s § 13):	*Forvalter* (5):
Larsen, Valdemar.	**Gjeolf**, A. Frederik.

Thorvaldsens Museum.

(Slotsholmen, K. Tlf. Palæ 5097 og 5098. Aabent daglig Kl. 10—15. Søndag, Onsdag og Fredag gratis Adgang, de øvrige Dage mod Betaling af 1 Kr. pro persona.)

Thorvaldsens Museum ejes af Kbhvns. Kommune. Bygningen opførtes i Aarene 1839—1848 efter Arkitekt M. G. Bindesbølls Tegninger ved forenede Bidrag fra Kongerne Frederik den Sjette og Christian den Ottende, fra Kbhvns. Kommune og fra Borgere af alle Stænder, og den rummer alle de Kunstværker, som Thorvaldsen i H. t. sit under 8. Decbr. 1838 og 16. Febr. 1843 kgl. konfirmerede Testamente og Gavebrev af 5. Decbr. 1838 med Tillæg af 25. Jan. 1843 skænkede til sin Fødeby København (B. F. 1844—45, S. 115 og Saml. af Best. vedr. Kbhvns. Kommune 1838, S. 571).

Museet, der aabnedes 17. Septbr. 1848 for Publikum, omfatter de fleste

af Thorvaldsens originale Modeller, en Række af hans Marmorværker, en Del Marmorkopier efter hans Værker og en Mængde af hans Skitser. Desuden rummer det Thorvaldsens righoldige Samlinger af antikke Mønter, Gemmer og andre Antikviteter samt hans betydelige Malerisamling, der har sit Tyngdepunkt i den med Thorvaldsen samtidige Kunst. I Museets Gaard er indrettet et Gravkammer, hvor Thorvaldsens Kiste er nedsænket.

Ledelsen af Museets Anliggender paahviler *Bestyrelsen*. Denne bestod iflg. Thorvaldsens Testamente af 5 selvsupplerende Medlemmer, en Ordning som efterhaanden og navnlig i Tiden efter Aarhundredskiftet viste sig at være forældet. Der rejste sig derfor stærke Røster for en Ændring af Bestyrelsens Sammensætning og i Forbindelse hermed Krav om en mere tidssvarende Ordning af Museets Forhold til Offentligheden. Kommunalbestyrelsen tog Sagen op, og efter langvarige Forhandlinger med Bestyrelsen enedes Parterne om et Forslag til Ændringer af Bestyrelsens Sammensætning, som under 12. Jan. 1916 fik kgl. Stadfæstelse (B. F. 1913—14, S. 3181 f., 3278, Tillæg S. 699 f.; 1914—15, S. 2408 f., Tillæg S. 715 f.; 1915—16, S. 1112 f., 1493, 1946 f., Tillæg S. 392 f.). Herefter bestaar Bestyrelsen af 7 Medlemmer, der vælges paa følgende Maade:

Kunstakademiet vælger 3 Medlemmer, hvoraf 2 skal være Medlemmer af Akademiraadet. Borgerrepræsentationen vælger 3 Medlemmer, en efter Indstilling af Magistraten blandt dennes Medlemmer og to efter Forholdstal blandt Borgerrepræsentationens Medlemmer. Højesteret vælger blandt de retskyndige Dommere ved en af de kollegiale Domstole i København 1 Medlem.

Bestyrelsens Kompetence som kommunal Myndighed er fastlagt i H. t. § 10 i Vedt. af 31. Marts 1920 (B. F. 1919—20, S. 3506 f., Tillæg S. 1095 f., 1103; 1920—21, S. 15). Museets Budget forelægges hvert Aar for Kommunalbestyrelsen, som er den øverste Bevillingsmyndighed i Museets Anliggender.

Til at forestaa Museets daglige Ledelse og Drift er der ansat en kunst- og museumskyndig Direktør (B. F. 1915—16, S. 2340 f.).

Museets fornemste Opgave er at værne om Thorvaldsens efterladte Kunstværker og Samlinger samt at lette den aandelige Tilegnelse af disse Værdier gennem Skrifter, populære Foredrag og Omvisninger. Endvidere tilstræber Museet at være underrettet om, hvor Thorvaldsens Marmororiginaler beror og ved Tid og Lejlighed erhverve saadanne, hvis Indlemmelse i Museet maa betegnes som væsentlige Forbedringer. Bogsamlingen søges stadig holdt à jour med Hensyn til det stadigt voksende Antal Skrifter, der enten omhandler Thorvaldsen, eller som har Betydning for Forstaaelsen af ham og hans Kunst. Noget tilsvarende gælder Museets Fotografisamling, ved hvilken der navnlig lægges Vægt paa at erhverve Fotografier af Thorvaldsens rundt om i Verden spredte Værker.

Antallet af besøgende var i Aaret 1934: 88.293 (heraf 11.048 paa Betalingsdage), i Aaret 1935: 82.188 (heraf 10615 paa Betalingsdage), i Aaret 1936: 80.246 (heraf 11.250 paa Betalingsdage) og i Aaret 1937: 87.676 (heraf 10.378 paa Betalingsdage). I Museet findes et Udsalg, hvorfra der sælges Afstøbninger af Kunstværkerne. Ved Hjælp af Foredrag, Omvisninger og paa andre passende Maader søger Museumsledelsen at vække forøget Interesse for Museet og dets Skatte.

Thorvaldsens efterladte Formue er henlagt til forskellige Fonds, som hver for sig virker til Gavn for Museet; den 31. Marts 1938 udgjorde 1) Grundkapitalen Kr. 258.911, 2) Opstillingsfonden Kr. 52.505, 3) Fonden til Indkøb af Billedhuggerarbejder Kr. 107.554. En Del af Grundkapitalens Renter er Thorvaldsens Descendenter dog berettiget til at oppebære, ligesom disse ogsaa oppebærer Renterne af en i Overformynderiet indestaaende Kapital paa Kr. 82.944.

Museets aarlige Indtægter ved Billet- og Katalogsalg samt Renteindtægterne er ikke tilstrækkelige til at dække Udgifterne ved Driften, det manglende Beløb ydes af Kommunen som et direkte Tilskud.

Kommunalbestyrelsen har ved Vedtagelsen af Museets Budgetter for 1934—35 og 1935—36 tiltraadt Forslag om en Hovedistandsættelse af Museumsbygningen til et samlet Beløb af 175.500 Kr., fordelt over en 5aarig Periode, hvilket Arbejde er under Udførelse. Af det nævnte Beløb ydes 20.000 Kr. som et Tilskud fra Niels Brocks og Triers Legater til Stadens Bedste til Istandsættelse af Dekorationerne i Museumsgaarden omkring Thorvaldsens Grav. Paa Budgettet for 1938—39 er der yderligere bevilget 100.000 Kr. til Hovedistandsættelsen.

1938 er 100-Aaret for Thorvaldsens Hjemkomst fra Rom, for hans Udnævnelse til Æresborger i Københavns Kommune og for Udstedelsen af hans Gavebrev og Testamente. Disse Begivenheder blev mindet ved Festligheder i Museet og paa Københavns Raadhus.

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør Antallet af fast ansatte Tjenestemænd 2, Antallet af Lønarbejdere 12 og Antallet af andre ansatte 5.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 208.293 (heraf Kommunens Tilskud Kr. 165.638), Udg. Kr. 208.293. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 255.463 (heraf Kommunens Tilskud Kr. 217.501), Udg. Kr. 255.463. (Bilag 22 II).

Litteratur: J. M. Thiele: Thorvaldsens Biografi. 1852—1856. — Chr. Brun og L. P. Fenger: Thorvaldsens Museums Historie. 1892. — Aarsberetning 1917. — Aarsberetning 1918. — Albert Repholtz: Thorvaldsens Tegninger. 1920. — Th. Oppermann: Thorvaldsen. Hans Barndom og Ungdom. 1924. — Johannes V. Jensen og Aage Marcus: Thorvaldsens Portrætbuster. 1926. — Th. Oppermann: Thorvaldsen. Manddomsaarene i Rom. 1927. — The Thorvaldsens Museum: Catalogue of the antique engraved gems and cameos by Poul Fossing. 1929. — Meddelelser fra Thorvaldsens Museum 1929. — Th. Oppermann: Thorvaldsen i Rom og i København. 1930. — Meddelelser fra Thorvaldsens Museum 1931. Meddelelser fra Thorvaldsens Museum 1935. Meddelelser fra Thorvaldsens Museum 1938.

Museets Bestyrelse:

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Formand:

Hansen, Julius, Borgmester.

Hansen, Henning, Arkitekt, MB.

Sørensen, C. F., Sparekasserevisor, ML., MB.

Valgt af Kunstakademiet:

Schou, Charles I., Arkitekt.

Rathsack, Svend, Billedhugger, Næstformand.

Jørgensen, Aksel, Kunstmaler, Professor.

Valgt af Højesteret:

Topsøe-Jensen, Vilhelm, Højesteretsdommer.

Direktør (2):

Schultz, Sigurd.

Sekretær (honorarl.):

Ravn, Axel J. C., Ekspeditionssekretær.

Magistratens 3. Afdeling.

I H. t. § 5 i Stadens Vedt. af 31. Marts 1920, saaledes som denne er ændret den 31. Marts 1938 er følgende Sager henlagt under Magistratens 3. Afdeling:

Det almindelige Forsørgelsesvæsen og Børneværn i Henhold til Lovgivningen om offentlig Forsorg og Administrationen af Loven om Folkeforsikring for saa vidt angaar de Omraader, der er henlagt til den kommunale Forvaltning, samt af Lovgivningen om Bekæmpelse af Sygelighed og Dødelighed blandt Børn i de første Leveaar, Arbejdsanvisningen, de til Forsorgen knyttede Institutioner: De Gamles By og Boliger for Aldersrentenydere, Københavns almindelige Hospital og Plejestiftelse, Arbejdsanstalten Sundholm med tilhørende Tvangsarbejdsanstalt samt de kommunale Børnehjem, Optagelseshjem og Daghjem m. v., endvidere de til Forsørgelsesvæsenet og dets Institutioner fundatsmæssig knyttede Legater og Kapitaler.

Borgmester (Vedt.s § 9):
(Raadhuset, V. Tlf. 3800. Træffetid: Tirsdag og Fredag Kl. 11—12.)
Munk, S.

Raadmand (Vedt.s § 9):
(Raadhuset, V. Tlf. 3800.)
Bindslev, Alfred.

Københavns Kommunes Forsørgelsesvæsen.

Indtil Tiden omkring Middelalderens Udgang var der i København saavel som i det øvrige Land intet ordnet Fattigvæsen. Understøttelse af fattige var en Barmhjertighedsgerning og bestod i Almisseuddeling til de omløbende Tiggere, men der eksisterede ingen anden Forpligtelse end den religiøse. Fattigplejen faldt derfor uden for de verdslige Myndigheders Omraade, og Lovgivningens Hovedopgave paa »Fattigvæsenets« Omraade var at holde Tiggeriet indenfor visse Grænser. Til syge og hjælpeløse indrettedes der tidligt *Hospitaler*, der som Regel var oprettet af Kirken og opretholdtes ved milde Gaver (se nærmere Afsnit III, Stiftelser og Børneinstitutioner m. v., S. 190 f.).

Ved Reformationen blev Kirken til en vis Grad et Led af Statsstyrelsen, og Fattigplejen gled efterhaanden over til de verdslige Myndigheder, og efter Fattigforordningerne af 24. Septbr. 1708 og af 16. Novbr. 1771, der opretholdt

en vis statslig Medvirken ved Bestyrelsen af Københavns Fattigvæsen, overdroges denne ved Reskript af 4. April 1781 til Kbhvns. Magistrat, som herved fik Forvaltningen af Almindelig Hospital, der var blevet indviet den 9. April 1769, Vartov, Opfostringshuset, Abel Cathrines Hospital samt Sct. Hans Hospital og Claudi Rossets Stiftelse, som var opført paa Ladegaardens Grund.

Stadige Vanskeligheder vedr. Fattigvæsenets Administration førte til et kgl. aabent Brev af 26. Jan. 1798, iflg. hvilket Fattigvæsenet i København og Forstæderne skulde henlægges under en Direktion, hvis første Opgave var at udarbejde en Plan for Fattigvæsenets fremtidige Bestyrelse. Planen fik kgl. Approbation og traadte i Kraft den 1. Juli 1799. I Spidsen for Fattigvæsenet stod herefter en Direktion paa 24 Medlemmer, og Direktionen delte sig i 5 Kommissioner, en for Forsørgelsen, en for Industrien, en for Skolevæsenet, en for Sygeplejen og en for Fattigvæsenets Politi. Staden inddeltes i 12 Hoveddistrikter og disse igen i mindre Distrikter saaledes, at hver af de deri ansatte Forstandere fik Tilsyn med 15 fattige Familier eller et tilsvarende Antal enlige fattige. I hvert Hoveddistrikt ansattes en Læge. Skelnemærket mellem den gamle og den ny Tid var herefter, at medens man tidligere væsentligst havde indskrænket Fattigunderstøttelsen til Almisseuddeling, maatte Formaalet nu være en *Fattigforsørgelse*, d. v. s. en Forpligtelse for Samfundet til at hindre, at nogen inden for dette skulde lide Nød, en Opsøgen af de trængende. For at simplificere Administrationen indførtes ved Reskript af 20. Oktbr. 1815 en lønnet Direktion paa 3 Medlemmer, under hvilken samtlige Fattigvæsenets Institutioner henlagdes. Den almindelige Direktion var herefter nærmest et Overtilsyn. I det væsentlige bestod denne Ordning, indtil en ny Ordning indførtes ved Kommunalloven af 4. Marts 1857. Ved Grundloven af 5. Juni 1849 havde Fattigplejen imidlertid faaet et helt nyt Retsgrundlag, idet *Grundloven i § 89* (nu § 82) udtalte: »*Den, der ikke kan ernære sig og sine, og hvis Forsørgelse ikke paaligger nogen anden, er berettiget til Hjælp af det offentlige, dog mod at underkaste sig de Forpligtelser, som Lovene herom paabyder.*«

Ved Kommunalloven af 1857 overgik Fattigvæsenets Bestyrelse fra 1. Jan. 1858 atter til Kbhvns. Magistrat og ved Vedt. af 30. Decbr. 1857 til Magistratens 3. Afdeling, hvor Ledelsen stadig beror (B. F. 1857—58, S. 6, 8, 196, 246, 330, 393). Samtidig ophævedes den administrerende Direktion for Fattigvæsenet, og Bestyrelsen af Vartov Hospital og nogle andre Stiftelser samt en Del Legater, der hidtil var bestyret af Fattigvæsenet, overgik til Magistratens 1. Afdeling. I Spidsen for Fattigvæsenet stilledes nu en enkelt Embedsmand, nemlig Borgmesteren for Magistratens 3. Afdeling, men iøvrigt fortsattes efter Reglerne i Planen af 1799 med ulønnede Fattigforstandere som Medhjælpere. De stadige Vanskeligheder med Forstanderinstitutionen førte i 1865 til Nedsættelse af et Udvalg til Undersøgelse af Fattigvæsenets Forhold. Udvalget afgav i 1868 en Betænkning (B. F. 1868—69 Tillæget; 1870—71, S. 111, 333; 1871—72, S. 14, 106), som resulterede i, at Byen fra 1. Maj 1872 inddeltes i 12 Hoveddistrikter, og i hvert Distrikt ansattes en lønnet Distriktsforstander. Der kunde endvidere ansættes ulønnede Tilsynsforstandere, men denne Institution forsvandt snart helt. Endvidere an-

sattes i hvert Fattigdistrikt 2 Kommunelæger. Ved Indlemmelserne i 1901 og 1902 udvidedes Antallet af Distrikter med 2 til 14. I Anledning af Loven af 9. April 1891 om Alderdomsunderstøttelse til værdige trængende uden for Fattigvæsenet blev Staden delt i 3 og fra 1. Jan. 1917 i 4 Kredse (B. F. 1892—93, S. 524 f., 1215 f., 1297 f.; 1916—17, S. 1483 f., 2154 f.), der hver fik et Kontor, ledet af en Kredsinspektør. Til Kredsene henlagdes foruden Sager om Alderdomsunderstøttelse en Del Sager vedr. Hjælp uden Fattighjælps Virkning. Endvidere fik Kredsene Tilsyn med Distrikterne. Fra 1. Maj 1926 sloges de 14 Distrikter sammen til 4 større Distrikter, og Kredsenes Tilsyn med Distrikterne bortfaldt (B. F. 1925—26, S. 2091 f., 2238 f.).

Centraladministrationen bestod oprindelig af et Sekretariat, et Bogholderi og et Kassererkontor. Sekretariaternes Antal er i hvert af Aarene 1871, 1910 og 1917 (B. F. 1870—71, S. 340; 1910—11, S. 365 f.; 1916—17, S. 1483 f., 2154 f.) forøget med et til ialt 4. Fra den 1. Juli 1928 blev Central- og Lokaladministrationen underlagt det nyoprettede Direktorat for Københavns Forsørgelsesvæsens Central- og Lokaladministration (B. F. 1928—29, S. 286 f., 348, 426, Tillæg S. 86 f.).

Efter Grundlovens Ikrafttræden gjordes mange Forsøg paa at reformere den bestaaende Fattiglovgivning. Bestræbelserne førte først til et Resultat ved Lov Nr. 67 af 9. April 1891 om det offentlige Fattigvæsen. Paa dette Grundlag voksede den nyere Tids sociale Lovgivning op, snart som Ændringer af de bestaaende Love snart som nye Love, saaledes at Forsørgelseslovgivningen fandtes spredt i et Kompleks paa nogle og tyve forskellige Love foruden en Række Enkeltbestemmelser.

Trods stadig Forbedring af den offentlige Forsorgs Organisation og et stigende Antal Bestemmelser vedrørende Samfundets sociale Foranstaltninger i Almindelighed, har der stadig og ikke mindst paa Grund af den strenge Virkning, som i Almindelighed var knyttet til Modtagelsen af offentlig Hjælp, vist sig Trang til Understøttelse af fattige uden for det almindelige Fattigvæsen. Ved Lov af 8. Marts 1856 om Tilvejebringelse af Midler til fri Fattigunderstøttelse, en Lov der dog ikke omfattede København, skabtes der Lovhjemmel for Understøttelser uden for det almindelige Fattigvæsen. Udviklingen førte over Lov Nr. 59 af 29. Marts 1904 til Lov Nr. 125 af 4. Maj 1907 om Hjælpekasser, der dog heller ikke omfattede København, hvor den fri Fattigunderstøttelse varetoges af velgørende Foreninger og i særlig Grad af den i 1874 ved Sammenslutning af de i 1860'erne sognevis oprettede Understøttelsesforeninger dannede *Københavns Understøttelsesforening*. Denne Forening administrerede de af Kommunen ydede Bidrag til trængende uden for det offentlige Fattigvæsen (fra 1909 gennem den saakaldte kommunale Afdeling), indtil der i Henhold til Lov Nr. 69 af 11. Febr. 1921 fra 1. April 1921 oprettedes en Hjælpekasse i København.

Den nævnte stykkevise Tilblivelse af den sociale Lovgivning i Forbindelse med de senere Tiders stærke Omdannelse af Samfundets Struktur medførte en stærk Trang til en tidssvarende systematisk Forsørgelseslovgivning med større Ensartethed med Hensyn til saavel Hjælpen som dens Administration og med en rimeligere Udgiftsfordeling end tidligere.

Bestræbelserne for at gennemføre en Ordning resulterede i det Kompleks af Love af 20. Maj 1933, der benævnes »*Socialreformen*«, og som traadte i Kraft den 1. Oktbr. 1933. Medens Udgangspunktet i den tidligere Retstilstand var det, at et Trangstilfælde blev afhjulpet ved Understøttelse i Form af Fattighjælp, hvorimod Hjælp i Henhold til Forsikringslovene og særlige Bestemmelser om Understøttelse uden Fattighjælps Virkning kun stod som en Undtagelse, er Princippet nu det modsatte. Socialreformens Bestemmelser gaar foruden at sikre ensartet Afhjælpning af ensartede Trangstilfælde ud paa at fastslaa, under hvilke Former de enkelte Trangstilfælde skal imødegaas. Fattighjælpen trænges tilbage til snævrere Omraader og kan kun ramme den understøttede i det Tilfælde, hvor det udtrykkeligt er fastsat. Den sociale Lovgivning har allerede tidligere paa forskellige Maader benyttet sig af Forsikringsformen, saaledes med Hensyn til Forsikring mod Arbejdsløshed, Sygdom og Invaliditet. Socialreformen bringer det forsikringsmæssige Moment stærkt i Forgrunden, og af Lovkompleksets 4 Hovedafsnit udgøres de 3 af Forsikringslove. Vedrørende de mere begrænsede Forsikringer henvises til Lov om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m. og Lov om Forsikring mod Følger af Ulykkestilfælde. Medens de sidstnævnte Forsikringer ifølge Sagens Natur er af særlig begrænset Art, findes Regler om en mere almindelig Forsikring i *Lov om Folkeforsikring*, hvor de tidligere Regler om Forsikring mod Sygdom og Invaliditet og Lovgivningen om Aldersrente er sammendraget. I Henhold til Folkeforsikringsloven har enhver, der opfylder Lovens Betingelser, Ret til at blive sygeforsikret enten i en for ubemidlede anerkendt Sygekasse eller i en statskontrolleret Sygeforening. Den, der ikke benytter sig af denne Ret, er forpligtet til at sikre sig Adgang til at blive sygeforsikret i en saadan Sygekasse eller Sygeforening (være bidragydende Medlem). De nævnte Personer er efter nærmere Regler samtidig forsikret mod Invaliditet og berettigede til Aldersrente. Administrationen af Sygeforsikringen henhører som tidligere under Sygekasserne og Sygeforeningerne, hvorimod saavel Invalide- som Aldersrentens Fastsættelse og Udbetaling henlægges under den kommunale Administration.

Hvor de anførte Forsikringslove ikke slaar til, bliver der Anvendelse for den almindelige Forsørgelseslov: *Lov om offentlig Forsorg*. I Overensstemmelse med Tanken i hele Lovkomplekset følger Loven det System først at omhandle de særlige Arter af Trangstilfælde, hvor særlige Hensyn gør sig gældende (Særhjælpsbestemmelserne). I disse Bestemmelser findes den særlige Børnelovgivning (Børneværn, jfr. Side 181 f., Børnebidrag til enlige Forsørgere m. fl. Bestemmelser), Sygehjælp (fortsat Sygekassehjælp, Hjælp til kronisk syge, Forsorgen for abnorme, blinde, aandssvage, sindssyge, vanføre, talelidende, tuberkuløse og kræftlidende), Hjælp i forbigaaende og uforudseelige Trangstilfælde samt en Række Enkeltbestemmelser (Lægehjælp, Medicinalhjælp, Begravelseshjælp, offentlig Skolebespisning m. v.). Finder ingen af det saaledes anførte Systems Regler Anvendelse, ydes Hjælp normalt som Kommunehjælp, der som Retsvirkning kun medfører en vis Kontrol og Pligt til Tilbagebetaling. Naar Kommunehjælpen paa Grund af dens Ydelse til Stadighed eller gennem dens Størrelse faar Karakter af egentlig Forsorg, vil den dog

være at betragte som Fattighjælp, dog kun med den Virkning, at man fortaber Valgbarhed og Valgret til offentlige Forsamlinger eller Raad. Endelig omhandler Loven Ydelse af Fattighjælp. Denne Hjælp vil kort sagt finde Anvendelse paa arbejdssky Personer, groft forsømmelige Forsørgere, Alkoholister og professionelle Vagabonder.

Lovkomplekset betyder med Hensyn til Administrationen en Koncentration særlig derved, at Hjælpekasseinstitutionen og Værgeraadene er blevet ophævet, Med Hensyn til Udgifterne gælder det, at disse i langt højere Grad end tidligere lægges over paa Staten, der direkte og endeligt afholder Udgifterne i en Række Tilfælde. Forsørgelseskommunebegrebet er afskaffet, og Kommunernes Udgifter fordeles paa de enkelte Kommuner efter særlige Regler, som tager Hensyn til Kommunens Evne til at bære disse Udgifter (mellemkommunal Refusion).

Fra den 1. Oktbr. 1933 er Centraladministrationen omorganiseret og bestaar nu af *Københavns Kommunes Socialdirektorat med Direktørens Kontor og et Arkiv, Folkeforsikringskontoret, Børnebidragskontoret og Forsorgskontoret.* Hertil kommer *Børneværnet med Børneværnskontoret, Afdelingens Centralkontor for Regnskabsvæsen og Revision* og *Hovedkassererkontoret.* Med Hensyn til Lokaladministrationen, der som hidtil henhører under Københavns Kommunes Socialdirektorat, er de 4 Kredskontorer og 4 Distriktskontorer ophævet, og Byen er delt i *8 Forsorgsomraader* med hvert sit *Socialkontor.*

Administrationen falder herefter i de *3* Hovedafdelinger:

1. Centraladministrationen,
2. Lokaladministrationen,
3. Stiftelser, Børneinstitutioner m. v.,

hvortil kommer:

4. Husvildeforsorgen.

Legater og Fonds. I ældre Tid var det almindeligt, at man ydede Gaver til Fattigvæsenet, enten i levende Live eller ved Testamente. Fattigvæsenets Virksomhed var i meget væsentlig Grad afhængig af, at saadanne Gaver indkom.

Gaverne forekom enten som direkte, kontante Tilskud til Fattigvæsenets almindelige Virksomhed eller som Legater, der skulde tjene bestemt angivne Formaal.

Efterhaanden som Udgifterne ved Fattigforsorgen gik over paa Skatteborgerne, blev egentlige Gaver til Fattigvæsenet mindre paakrævet, og efter Begyndelsen af det 19. Aarh. blev de sjældnere. Dog er der ogsaa efter den Tid og helt op til vore Dage stadig oprettet Legater, over hvis Renter Fattigvæsenet (nu Magistraten) kan raade i Overensstemmelse med de oprettede Legatfundatser.

Den Legatkapital, som har tilhørt Fattigvæsenet, har ført en omtumlet Tilværelse gennem Tiderne, dels paa Grund af de vanskelige Pengeforhold i Be-

gyndelsen af forrige Aarh., dels paa Grund af de skiftende Forhold, Fattigvæsenet har været ude for.

De under Fattigvæsenet fra gammel Tid henhørende Legatkapitaler og Fonds, hvis Renter ikke uddeles, men indgaar i Kommunens Kasse, bestyres økonomisk af Magistratens 2. Afdeling.

Den Del af Legatkapitalerne, hvis Renter uddeles efter de i Fundatserne angivne særlige Formaal, bestyres sammen med Legater og Fonds af nyere Dato helt af Magistratens 3. Afdeling, i visse Tilfælde i Forbindelse med forskellige i Fundatserne nævnte Institutioner.

Disse Legaters Status udviste den 31. Marts 1938 en samlet Kapital af Kr. 1.218.758. En Fortegnelse over de enkelte Legaters Status findes i Kommunens Beretning for Aaret 1937—38, S. 114 f.

I Aaret 1937—38 var det daglige Middeltal af *understøttede Personer* 96.532 eller 14,32 pCt. af Befolkningen. Fordelingen paa Hovedomraaderne af Understøttelse var følgende:

Invaliderente	6.771
Aldersrente	26.353
Børneværn	2.165
Underholdsbidrag til Børn i og udenfor Ægteskab	9.896
Bidrag til Børn af Enker og Enkemænd samt forældreløse Børn	2.508
Hjælp i en Række særlige Tilfælde (Særhjælp m. v.)	4.058
Kommunehjælp uden Tab af Valgret og Valgbarhed	44.441
Kommunehjælp med Tab af Valgret og Valgbarhed	4.361
Fattighjælp	753
Ialt...	101.306
Heri maa fradrages Antallet af Personer, der samtidig har nydt Hjælp indenfor to eller flere af de nævnte Omraader	4.774
Dagligt Middeltal...	96.532

Desuden har 5.951 Personer alene modtaget Kommunehjælp som Følge af manglende Betaling af Underholdsbidrag.

Forsørgelsesvæsenets Hovedregistrant omfatter ca. 490.700 Personer, der siden 1881 har været i Forbindelse med Forsørgelsesvæsenet.

Regnskab 1937—38 og *Budget* 1938—39 se Oversigten Side 180.

Personale: Ifig. Budgettet for 1938—39 udgør det samlede Antal fast ansatte Tjenestemænd under Forsørgelsesvæsenet 1014, Antallet af Lønarbejdere 380 og Antallet af andre ansatte 1081.

Litteratur: Tabelværk til Kbhvns. Statistik, Nr. 4: Kbhvns. Fattigvæsens Historie 1816—78 (udg. 1879). — Kbhvns. Kommunes Forsørgelsesvæsen i ældre Tider og i Nutiden (udg. af Mag. 3. Afdl. 1914). — Kommunens Aarsberetning. — Forsørgelsesvæsenet i København (Magistratens 3. Afdelings Beretning for Tiden efter 1. Oktober 1933.

Regnskab 1937—38 samt Budget 1938—39.

Social Forsikring og offentlig Forsorg (Bilag 12):	Regnskab 1937—38 Kr.	Budget 1938—39 Kr.
Udgifter i Henhold til Lov om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring	1.680.348	1.900.000
Udgifter i Henhold til Lov om Folkeforsikring	9.118.431	10.024.160
Udgifter i Henhold til Lov om offentlig Forsorg	20.440.341	16.985.260
Administrationsudgifter ved Forsorgen i Byen m. v.	1.825.835	1.883.684
Driftstilskud til Forsørgelsesvæsenets Institutioner	2.557.569	2.948.570
Afvikling af tidligere Love	÷ 44.886	—
Udgifter i Henhold til Lov Nr. 119 af 9. April 1936 og Lov Nr. 67 af 31. Marts 1937 om mellemkommunal Refusion for visse Arbejdsløshedsudgifter	126.649	200.000
Udgifter i Henhold til Lov Nr. 103 af 30. Marts 1935 om Tilskud i Anledning af Ungdomsarbejdsløsheden	32.874	50.000
Udgifter i Henhold til Lov Nr. 317 af 29. Novbr. 1935 om Fordeling af Oksekød	÷ 45.573	—
Udgifter i Henhold til Lov Nr. 86 af 7. April 1936 og Lov Nr. 145 af 7. Maj 1937 om Regulering af Svineproduktionen	204.336	—
Udgifter i Henhold til Lov Nr. 268 af 22. Decbr. 1936 om Fordeling af Oksekød	97.484	—
Udgifter i Henhold til Lov Nr. 108 af 1. Maj 1937 om Beskæftigelse af arbejdsløse	—	500.000
Udgifter i Henhold til Lov Nr. 109 af 6. Maj 1937 om en Smørordning	22.312	—
Udgifter i Henhold til Lov af Nr. 310 af 26. Novbr. 1937 om Brændsel til Alders- og Invaliderentenyder samt Arbejdsløshedsforsikrede	281.826	—
Udgifter i Henhold til Lov Nr. 374 af 22. Decbr. 1937 om Fordeling af Oksekød, Flæsk af Svinekød til trængende Personer og Hjælp til Indkøb af Sødmælk	423.314	960.500
	36.720.860	35.452.174
Forskellige Udgifter (Bilag 22):		
Til Raadighed til forebyggende Børneforsorg	256.700	275.000
Tilskud til forskellige Institutioner	232.895	141.195
Tilskud til Foranstaltninger i Anledning af Ungdomsarbejdsløsheden	45.394	—
Tilskud til Arbejdernes Oplysningsudvalg til Højskoleophold for arbejdsløse	47.216	50.000
Brændselshjælp til arbejdsløse	478.883	325.000
Tilskud m. v. i H. t. Lov Nr. 118 af 7. April 1936 om Tilsyn med Herberger, Arbejdshjem m. v.	1.035	6.200
Tilskud til Driften af Kommunens Boliger for Aldersrentenydere[1])	13.783	—
Centralarbejdsanvisningskontoret	105.127	125.007
	1.181.033	922.402
Udgifter til Centraladministrationen (Bilag 10)	3.542.051	3.555.639
Udgifter ialt...	41.443.944	39.930.215

[1]) Posten er fra 1938—39 henført til Bilag 12 under Driftstilskud til Forsørgelsesvæsenets Institutioner.

I. Centraladministrationen.

Centraladministrationens Opgave er Behandling af Forsørgelsesvæsenets almindelige og organisatoriske Sager, Afgørelser af Sager, som ikke kan afgøres

af Socialkontorerne, Registrering, Korrespondance, Regnskabsførelse og Revision m. v. samt Kasseforretningerne, bortset fra Udbetaling af de gennem Socialkontorerne ydede Understøttelser. For saa vidt angaar de Omraader af Forsorgen, der er henlagt til Børneværnskontoret, Børnebidragskontoret og Folkeforsikringskontoret, sker alle Henvendelser til de paagældende Kontorer, og disse Kontorers Sager er alene undergivet Centraladministrationens Behandling uden Medvirkning af Socialkontorerne. Med Hensyn til det Omraade, der henhører under Forsorgskontoret, sker Behandlingen af Sagerne under Medvirken af Lokaladministrationens Kontorer, Socialkontorerne.

A. Københavns Kommunes Socialdirektorat.

1. Direktørens Kontor. Direktøren er overordnet Myndighed for saavel den centrale som den lokale Administration (se dog særligt under Børneværnskontoret). Under Direktøren er iøvrigt henlagt Behandlingen af alle principielle Spørgsmaal, Tilrettelæggelsen af nye Loves Gennemførelse o. lign., Sager om Løn og Personale, Sager om Legatmidlerne samt Forberedelse af Sager, som skal forelægges Borgmesteren til Afgørelse, herunder Bevillingssager og det aarlige Budget. Endvidere er under Direktøren henlagt Afdelingens Arkiv, med dets Arkivfonds, der er i Behold siden 1798-99, de forudliggende er tilintetgjort ved Branden 6. Sept. 1807.

I Arkivkontoret føres Forsørgslsesvæsenets Hovedregistrant.

Den 30. Juni 1938 nedsattes et Fællesudvalg der skulde have til Opgave at søge Lov Nr. 169 af 13. April 1938 om Beskæftigelse af arbejdsløse udnyttet i videst mulig Grad forsaavidt angaar Københavns Kommune (B.F. 1938—39, Side 402 ff) Udvalgets Sager ekspederes gennem Direktørens Kontor, hvorigennem tillige administreres den af Københavns Kommune tidligere oprettede nu i Henhold til nævnte Lov drevne Lejr for unge arbejdsløse i Asserbo Tisvilde Plantager (Asserbo Lejren).

2. Folkeforsikringskontoret. Herunder sorterer Sager vedrørende Invaliderente og Aldersrente.

3. Børnebidragskontoret. Herunder sorterer Sager vedrørende det offentliges Udbetaling af Bidrag til Børn og Indkrævning af Bidrag, der skal indkræves gennem Magistratens 3. Afdeling.

4. Forsorgskontoret. Herunder sorterer Sager om Særhjælp (Sager om Hjælp i Anledning af Fødsel, fortsat Sygekassehjælp, Hjælp til kronisk syge, Forsorgen for abnorme, vanføre, tuberkuløse og Kræftpatienter og Hjælp til Læge, Medicin, Begravelsesudgifter samt Hjælp i forbigaaende og uforudseelige Trangstilfælde m. v.) og Ydelse af Kommunehjælp (Sygehjælp saavel som Underholdshjælp) og Fattighjælp, Sager om Hjælp til Betaling af Kontingent til Arbejdsløshedskasser og Sygekasser, Udstedelse af Hjemstedsbeviser, Indlæggelse i Stiftelse, Husvildeforsorgen, Behandling af mellemkommunale Forhold m. v..

B. Københavns Kommunes Børneværn.

Til den S. 174 ff. fremsatte historiske Fremstilling af Københavns Kommunes Forsørgelsesvæsen skal, forsaavidt angaar den specielle Gren, som vedrører Forsørgelsen af Børn, føjes følgende:

Børns Forsørgelse varetoges oprindelig udelukkende af det almindelige Forsørgelsesvæsen. Ved Lov Nr. 72 af 14. April 1905 om Behandling af forbryderiske og forsømte Børn og unge Personer indførtes en ny Institution: Værgeraadsinstitutionen, der fik til Opgave under visse Omstændigheder at fjerne Børn fra deres Hjem og anbringe og forsørge dem for det offentliges Regning og til i mindre alvorlige Tilfælde at iværksætte forskellige Foranstaltninger. Loven af 1905 afløstes af Lov Nr. 237 af 12. Juni 1922 om Værgeraadsforsorg m. m., senere ændret ved Lov Nr. 55 af 31. Marts 1926. Disse Love afløstes endelig af Lov om offentlig Forsorg Nr. 181 af 20. Maj 1933.

Ved denne Lov indførtes atter Enhed i Børneforsorgen, idet Lovens Grundtanke var at samle Forsorgen for alle Børn under offentlig Forsorg under eet ogsaa uden Hensyn til, om Aarsagen til Børnenes Forsorg af det offentlige er at søge i Trang i Hjemmet eller i personlige Forhold hos Børnene. Denne Enhed i Børneforsorgen brydes ikke ved de i Lovens Kapitel VI indførte særlige Regler vedrørende København, hvorefter der for Københavns Kommune oprettes et *Børnenævn* til at udøve Børneværnet for de i §§ 130, Stk. 1 og 131 omhandlede Børn, d. v. s. Børn, der fjernes fra deres Hjem. Enheden manifesteres yderligere gennem Bestemmelsen i Lovens § 99, Stk. 3, hvorefter Børnenævnets Formand er Borgmesteren for den Afdeling indenfor Københavns Magistrat, under hvilken Børneværnet iøvrigt hører. Børnenævnets Næstformand er Chef for Børneværnet og det til dette knyttede Kontor, Børneværnskontoret.

Børnenævnet bestaar af en Formand, en Næstformand og 3 Gange saa mange Kredsværger, som der er Børneværnskredse, samt yderligere 6 Medlemmer. Disse 6 Medlemmer danner sammen med Formanden og Næstformanden Forretningsudvalget.

Borgerrepræsentationen vælger under eet efter Forholdstal Kredsværgerne og et tilsvarende Antal Suppleanter, saaledes at der i hver Kreds vælges 3 Kredsværger og 3 Suppleanter. De nærmere Regler for Valget fastsættes af Socialmin. efter Indstilling af Borgerrepræsentationen. Denne vælger endvidere de 6 Forretningsudvalgsmedlemmer, hvoraf Flertallet skal være Medlemmer af Borgerrepræsentationen. De nævnte Valg gælder for 4 Aar. Der tillægges de 6 af Borgerrepræsentationen valgte Medlemmer af Forretningsudvalget et Honorar, der fastsættes af Kommunalbestyrelsen og udredes af Kommunen.

København er af Socialmin. efter Indstilling af Kommunalbestyrelsen delt i 16 Børneværnskredse.

Under Børneværnskontoret er foruden alle Sager af direkte forsorgsmæssig Karakter vedrørende Børn, henlagt Sager om Ammehjælp i Henhold til Forsorgslovens § 239, Sager om Skolebespisning i Henhold til Lovens Kapitel XX og almindelige Sager vedrørende Kommunens Børnehjem og Optagelseshjem og vedrørende Børn, der anbringes paa disse Institutioner eller udgaar af disse under Tilsyn, Sager vedrørende Kystsanatoriet Kastaniegaarden og Kommunens Daghjem og Folkebørnehaver og Sager om Tilskud paa Budgettets Bilag 22 til Institutioner for forebyggende Børneforsorg. Endvidere er Administrationen af Lov Nr. 85 af 31. Marts 1937 om Bekæmpelse af Sygelighed og Dødelighed blandt Børn i de første Leveaar (gennem Sundhedsplejersker) henlagt under Børneværnskontoret.

C. Regnskabs- og Kassevæsen.

1. Afdelingens Centralkontor for Regnskabsvæsen og Revision. Dette Kontor er Regnskabsfører og Revision for de upersonlige Væsener under Afdelingen (Folkeforsikringen, den offentlige Forsorg, Afdelingens Legater m. m.) og desuden løbende Revision i Forhold til Afdelingens selvstændigt regnskabsførende Institutioner (Stiftelserne og Børnehjemmene m. v.). Afdelingens aarlige Budgetforslag, Regnskab og Beretning samles og udarbejdes her.

2. Hovedkassererkontoret forestaar Afdelingens Kasseforretninger med Undtagelse af Udbetalingen af Hjælp, som ydes gennem Socialkontorerne, og er tillige Opbevaringssted for deponerede Værdier, Effekter, Sikkerhedsstillelser samt Værdipapirer tilhørende de af Afdelingen bestyrede Legater m. v.. Endvidere foregaar Udlevering og Indløsning af Kød-, Flæske- og Mælkekort gennem Kontoret.

Centraladministrationen.

A. Københavns Kommunes Socialdirektorat.

(Bernstorffsgade 17, V. Tlf. 2332.)

Direktør (1):
Nielsen, N. P.

1. Direktørens Kontor.
(Ekspeditionstid Kl. 10—15.)

Chef (2):
Conrad, Rud.

Ekspeditionssekretær (4):
Hjorth, O.

Fuldmægtig (5):
Arnskov, H.

Arkivar (4):
Poschmann, C. C.

2. Folkeforsikringskontoret.
(Ekspeditionstid Kl. 10—13.)

Chef (2):
Frøling, E. O.

Ekspeditionssekretærer (4):
Petersen, H. P. Karl.
Lind, H. C. E.
Munch Jensen, K. V.

Fuldmægtige (5):
Münster-Svendsen, Carl V.
Hansen, Harald.
Langeløkke, Thorvald.
Rosendal, Erik G.
Ebbesen, Svend E. B.
Nielsen, Olaf H. V.

3. Børnebidragskontoret.
(Ekspeditionstid Kl. 10—13.)

Chef (2):
Mølgaard, Aage.

Ekspeditionssekretær (4):
Faaberg, Einer.

Fuldmægtige (5):
Mathiesen, Poul.
Lucas, Victor.
Christensen, H.
Møller Lund, Axel.
Langvad, Helge.

4. Forsorgskontoret.
(Ekspeditionstid Kl. 10—13).

Chef (2):
Rosenstand, Wolff.

Ekspeditionssekretærer (4):
Langeløkke, Hans Helge.
Hansen, Peter Kristian.

Fuldmægtige (5):
Rosing, N. F.
Hessen, E.
Jensen, Wilfred.
Nedergaard, William.
Kruuse-Rasmussen, Ib H.

B. Københavns Kommunes Børneværn.

(Stormgade 18, V. Tlf. 16800, Ekspeditionstid Kl. 10—15.)

Børnenævnets Forretningsudvalg.

Formand:

Munk, S., Borgmester.

Næstformand:

Colding, R. E., Chef for Børneværnet.

Arnvig, H. N. A., Skoleinspektør.
Jensen, Anton, Typograf, MB.
Jensen, Caroline, Frue, MB.
Mundt, Gerda, Frk., MF., MB.
Nielsen, Mathilde, Frue, Børnehaveleder, MB.
Petersen, Margrethe, Frue, Skoleinspektør, MB.

Kredsværger.

1. Børneværnskreds.

Medlemmer:

Mørck, Anna, Frue.
Jensen, Alfr., Smed.
Billgren, Poul, Kommunelærer.

2. Børneværnskreds.

Medlemmer:

Olsen, Hansine, Frue.
Olsen, Hans Martin, Betonarb.
Brøndum, Sophy, Frue.

3. Børneværnskreds.

Medlemmer:

Lundbeck, L. D., Toldbodarbejder.
Tryggedsson, Johanne, Frue.
Resendahl, Gunnar, Grosserer.

4. Børneværnskreds.

Medlemmer:

Jepson, M., Frue.
Offersen, Karl E., Overpostbud.
Cohen, J. L. Overretssagfører.

5. Børneværnskreds.

Medlemmer:

Lassen, Th., Undersøger.
Hansen, Emil, Sukkerhusarbejder.
Storch, Dagmar, Frue.

6. Børneværnskreds.

Medlemmer:

Nielsen, Ingeborg, Frue, Lotterikollektrice.
Larsen, A., Kommunelærer.
Rasmussen, H. K., Revisor.

7. Børneværnskreds.

Medlemmer:

Fohlmann Jensen, Anna, Frue.
Ahlstrand, Fritz, Snedker.
Hervard, Anna, Frue.

8. Børneværnskreds.

Medlemmer:

Christensen, Vald., Værkmester.
Simonsen, K., Sporvejsarbejder.
Østerbye, Carla, Frue.

9. Børneværnskreds.

Medlemmer:

Koch, Charles, Sekretær.
Arnsfelt, M., Forretningsfører.
Brodthagen, Johanne, Frue.

10. Børneværnskreds.

Medlemmer:

Jensen, L. M., Kommunalarbejder.
Andreassen, E., Maskinarbejder.
Andersen, Ragnhild, Metalarbejderske.

11. Børneværnskreds.

Medlemmer:

Skjoldbo, A., Frue, MB.
Mejlsing, R., Kommunelærer.
Limschou, Knud, Værkfører.

12. Børneværnskreds.

Medlemmer:

Grouleff, Johanne, Frue.
Saxosen, Vald., Maskinmontør.
Jensen, J. V., Formand.

13. Børneværnskreds.

Medlemmer:

Sachmann, Marie, Frue.
Thomas, L. K., Toldkontrolør.
Permin, Ingeborg, Frue.

14. Børneværnskreds.

Medlemmer:

Helmstedt, Karen, Frue.
Hansen, Else, Frue.
Hansen, Chr., Assistent.

15. Børneværnskreds.

Medlemmer:

Kruuse, A. B., Akkordør.
Andersen, Mary, Frue.
Børgesen, Børge, Kontrolør.

16. Børneværnskreds.

Medlemmer:

Thelsen, Kirstine, Frue.
Thillemann, Chr., Sporvejsfunktionær.
Søgaard, Magdalene, Frue.

Chef for Børneværnet (2 + B):
Colding, R. E.

Børneværnskontoret.
(Ekspeditionstid Kl. 10—15.)

Kontorchef (2):
Høppermann, Aage Lütz.

Ekspeditionssekretærer (4):
Petersen, Knud.
Parkov, Inger, Frk.

Fuldmægtige (5):
Jacobsen, A.
Holm, Børge.
Holm, Aage Zehngraff.
Jacobsen, Knud V.

Læge ved Børneværnet (Vedt.s § 13):
Hertz, Povl, Dr. med.

C. Regnskabs- og Kassevæsen.

(Bernstorffsgade 17, V. Tlf. 2332, Ekspeditionstid Kl. 10—15.)

1. Afdelingens Centralkontor for Regnskabsvæsen og Revision.

Regnskabschef (2 + B):
Abrahams, Ch.

Regnskabschefens Kontor.

Ekspeditionssekretær (4):
Klausen, Aage.

Fuldmægtig (5):
Jørgensen, Kaj.

Bogholderiet.

Kontorchef (2):
Poulsen, H.

Fuldmægtige (5):
Høppermann, Zara Lütz, Frue.
Clemmensen, Margrethe, Frk.
Håkansson, Henry.
Nielsen, Martin.

Revisionen.

Kontorchef (2):
Hansen, H. L. C.

Ekspeditionssekretærer (4):
Aarup Hansen, Jens.
Nielsen, Edmund.

Fuldmægtige (5):
Lykke, Ellen, Frk.
Rosenbom, C. A. O.
Neumann, Bertha, Frk.
Qvist, Ingeborg, Frue.
Løvgreen, Svend Aage.

2. Hovedkassererkontoret.

Chef (2):
Hundertmark, G. A.

Fuldmægtige (5):
Bierrings, O. Kaj.
Brummerstedt, P. C. Otto.

II. Lokaladministrationen.

For saa vidt angaar det Omraade af den offentlige Forsorg, som er henlagt under Forsorgskontoret (Særhjælp, Kommunehjælp, Fattighjælp m. v.), foregaar Sagernes Behandling under Medvirken af Lokaladministrationens Kontorer, hvortil alle Henvendelser finder Sted fra de hjælpsøgende.

Staden er inddelt i 8 Omraader med hvert sit *Socialkontor*, der forestaas af en Kontorchef.

Den trængende, der ønsker Hjælp, henvender sig til Socialkontoret i den Bydel, hvor vedkommende bor. Det er da Kontorets Opgave ved at udspørge den trængende, aflægge Besøg i hans Hjem og iøvrigt søge Oplysninger om ham, at bedømme Trangen, hvorfra den stammer, og paa hvilken Maade den bedst kan afhjælpes. Der optages lovformelig Afhøring. I vidt Omfang gælder det, at Socialkontorerne selv kan tilstaa Hjælp. Hvor dette ikke er Tilfældet, eller hvor der viser sig Tvivl eller Vanskeligheder, tilstaas Hjælpen af Centraladministrationen. Saasnart Afhøring og Forundersøgelse er foretaget, sendes Sagen til Centraladministrationen, der foretager det videre fornødne med Hensyn til den juridiske Prøvelse, eventuel Korrespondance med fremmede Kommuner eller Myndigheder m. v..

Til at yde Forsørgelsesvæsenets Patienter den fornødne Lægehjælp er der ansat Kommunelæger. I lægelig Henseende er Staden delt i 25 *Lægedistrikter*, der hvert forestaas af en Kommunelæge. Dennes Opgave er foruden at yde Lægehjælp til de til ham henviste Patienter tillige at bistaa Administrationen i saadanne Tilfælde, hvor en Læges Skøn maa anses nødvendigt eller ønskeligt. Det paahviler endvidere Kommunelægen at have Opmærksomheden henvendt paa samtlige Sundhedsplejen vedrørende Forhold i Distriktet.

Socialkontorerne.

(Ekspeditionstid Kl. 9—13.)

1. Jagtvej 183 B, Ø. Tlf. 5782.

Grænser for Kontorets Omraade: Nørrebrogade, Jagtvej, Tagensvej, Frederiksborgvej, Bygrænsen, Øresund, Kalkbrænderihavnsgade, Middelfartsgade, Strandboulevarden, Østerbrogade og Søerne.

Chef (2):
Brynskov, Vilhelm.

Fuldmægtige (5):
Sarrauw, K. W.
Christoffersen, C. J.
Østergaard, Kaj W. P.

2. Rosenvængets Sidealle 6, Ø. Tlf. 15.995.

Grænser for Kontorets Omraade: Nyhavn, Gothersgade, Øster Søgade, Østerbrogade, Strandboulevarden, Middelfartsgade og Kalkbrænderihavnsgade.

Chef (2):
v. Jessen, E. B. B.

Fuldmægtige (5):
Pedersen, Stig.
Jordening, H. H. L.
Madsen, Ivy, Frk.

3. Wildersgade 32, K. Tlf. 11.590.

Kontorets Omraade: Christianshavn og den indre By begrænset af Vestervoldgade, Nørrevoldgade, Gothersgade og Nyhavn.

Chef (2):
Holm, Georg.

Fuldmægtige (5):
Stæhr, Johannes.
Reimer, Harald Vilh.
Nielsen, Holger Poulsen.

4. Portugalsgade 12, S. Tlf. 15.956.
Kontorets Omraade: Amagerbro og Sundbyerne.
Chef (2):
Nielsen, Axel.
Fuldmægtige (5):
Jernholt, P.
Smith, Knud.
Løsekraut, Th.

5. Absalonsgade 3, V. Tlf. 15.470.
Grænser for Kontorets Omraade: Vestervoldgade, Nørrevoldgade, Gothersgade, Søerne, Gl. Kongevej, Værnedamsvej, Valdemarsgade og en Linie mod Sydøst til Fiskerihavnen.
Chef (2):
Lindahl, A. E. G.
Fuldmægtige (5):
Bertelsen, O. V.
Boysen, C. C. C.
Jensen, Vald.

6. Dannevirkegade 2, V. Tlf. 15.152.
Grænser for Kontorets Omraade: Valdemarsgade, en Linie mod Sydøst til Fiskerihavnen, og iøvrigt Bygrænsen mod Frederiksberg, Peter Bangs Vej, Damhussøen og Bygrænsen mod Rødovre og Hvidovre.
Chef (2):
Bojers, Sv.
Fuldmægtige (5):
Carlsen, H. C.
Hjorth, Enoch.
Grøn, A.

7. Ravnsborggade 11, N. Tlf. 15.495.
Grænser for Kontorets Omraade: Nørrebrogade, Jagtvej, Tagensvej, Slangerupbanen, Ndr. Fasanvej, Bygrænsen og Søerne.
Chef (2):
Thomsen, Edel, Frue.
Fuldmægtige (5):
Øst, E. M. H.
Gullach, Sv.
Kofoed, Karl Albert.

8. Nørrebrogade 230, N. Tlf. 15.168.
Grænser for Kontorets Omraade: Frederiksborgvej, Tagensvej, Slangerupbanen, Ndr. Fasanvej og Omraadet mod Vest for denne Linie begrænset af Bygrænsen.
Chef (2):
Hougaard, T.
Fuldmægtige (5):
Rump, C. H.
Olsen, Svend Hallenberg.
Schøller, Troels.

Lægedistrikterne.

1. Lægedistrikt.
(Henhører under Socialkontoret, Jagtvej 183 B, Ø.)
Kommunelæge (Vedt.s § 13):
Feilberg, K., Gl. Kalkbrænderivej 2, Ø. Tlf. Øbro 3106.
Konsultation: Hverdage Kl. 13—14.

2. Lægedistrikt.
(Henhører under Socialkontoret, Jagtvej 183 B, Ø.)
Kommunelæge (Vedt.s § 13):
Hansen, N. Johs., Fælledvej 6, N. Tlf. Nora 8748.
Konsultation: Hverdage $11^1/_2$—$12^1/_2$.

3. Lægedistrikt.
(Henhører under Socialkontoret, Jagtvej 183 B, Ø.)

Kommunelæge (Vedt.s § 13):

Holm, V. Eilschou, Østerbrogade 70, Ø.
Tlf. Øbro 785.
Konsultation: Hverdage Kl. 12½—13½.

4. Lægedistrikt.
(Den Nordvest for Østerbrogade beliggende Del henhører under Socialkontoret, Jagtvej 183 B, Ø, den øvrige Del under Socialkontoret, Rosenvængets Sidealle 6, Ø.)

Kommunelæge (Vedt.s § 13):

Thrane, A. L. J. V., Trianglen 4, Ø.
Tlf. Central 5786.
Konsultation: Hverdage Kl. 12—13.

5. Lægedistrikt.
(Henhører under Socialkontoret, Rosenvængets Sidealle 6, Ø.

Kommunelæge (Vedt.s § 13):

Andersen, P. V., Sortedamsdossering 99, Ø.
Tlf. Øbro 5091.
Konsultation: Hverdage Kl. 14—15.

6. Lægedistrikt.
(Henhører under Socialkontoret, Rosenvængets Sidealle 6, Ø.)

Kommunelæge (Vedt.s § 13):

Arenholt, J., Frederiksgade 9, K.
Tlf. Palæ 1120.
Konsultation: Hverdage Kl. 9—10.

7. Lægedistrikt.
(Henhører under Socialkontoret, Wildersgade 32, K.)

Kommunelæge (Vedt.s § 13):

Djørup, Johs., Hausergade 11, K.
Tlf. Byen 8842.
Konsultation: Hverdage Kl. 12½—13½.

8. Lægedistrikt.
(Den Syd for Stadsgraven beliggende Del henhører under Socialkontoret, Portugalsgade 12, S, den øvrige Del under Socialkontoret, Wildersgade 32, K.)

Kommunelæge (Vedt.s § 13):

Larsen, Poul, Overg. o. V. 44, K.
Tlf. Amager 9288.
Konsultation: Hverdage Kl. 11—12.

9. Lægedistrikt.
(Den Nord for Voldgraven beliggende Del henhører under Socialkontoret, Wildersgade 32, K, den øvrige Del under Socialkontoret, Portugalsgade 12, S.)

Kommunelæge (Vedt.s § 13):

Trepka Bloch, H., Strandgade 10, K.
Tlf. Amager 6777.
Konsultation: Hverdage Kl. 10—11.

10. Lægedistrikt.
(Henhører under Socialkontoret, Portugalsgade 12, S.)

Kommunelæge (Vedt.s § 13):

Sylvest, Ejnar, Dr. med., MB., Tyge Krabbes Vej 1, S.
Tlf. Amager 6677.
Konsultation: Hverdage Kl. 9½—10½.

11. Lægedistrikt.
(Henhører under Socialkontoret, Portugalsgade 12, S.)

Kommunelæge (Vedt.s § 13):

Olsen, William, Amagerbrogade 72, S.
Tlf. Amager 6823.
Konsultation: Hverdage Kl. 9—10.

12. Lægedistrikt.
(Henhører under Socialkontoret, Absalonsgade 3, V.)

Kommunelæge (Vedt.s § 13):

Baastrup, Vilh., Vesterbrogade 38, V.
Tlf. Eva 2045.
Konsultation: Hverdage Kl. 12½—13½.

13. Lægedistrikt.
(Henhører under Socialkontoret, Absalonsgade 3, V.)

Kommunelæge (Vedt.s § 13):
Thygesen, Per, Vesterbrogade 80, V.
Tlf. Eva 1100.
Konsultation: Hverdage Kl. 14—15.

14. Lægedistrikt.
(Den Øst for Vesterbrogade, Valdemarsgade, Sdr. Boulevard, Sigerstedgade og en Linie mod Fiskerihavnen beliggende Del henhører under Socialkontoret, Absalonsgade 3, V, den øvrige Del under Socialkontoret, Dannevirkegade 2, V.)

Kommunelæge (Vedt.s § 13):
Kjer-Petersen, R., Dr. med.,
Ingerslevsgade 146, V.
Tlf. Vester 4167.
Konsultation: Hverdage Kl. 9½—10½.

15. Lægedistrikt.
(Henhører under Socialkontoret, Dannevirkegade 2, V.)

Kommunelæge (Vedt.s § 13):
Malling, Knud, Dr. med., Kirkevænget 14, Valby.
Tlf. Valby 3601.
Konsultation: Hverdage Kl. 9—10.

16. Lægedistrikt.
(Henhører under Socialkontoret, Dannevirkegade 2, V.)

Kommunelæge (Vedt.s § 13):
Garde, E., Dr. med., Toftegaards Allé 34, Valby. Tlf. Valby 1414, i Konsultationstiden Valby 1520.
Konsultation: Hverdage Kl. 12½—13½.

17. Lægedistrikt.
(Henhører under Socialkontoret, Ravnsborggade 11, N.)

Kommunelæge (Vedt.s § 13):
Smidt-Nielsen, H., Aaboulevard 50, N.
Tlf. Nora 14.
Konsultation: Hverdage Kl. 9½—10½.

18. Lægedistrikt.
(Henhører under Socialkontoret, Ravnsborggade 11, N.)

Kommunelæge (Vedt.s § 13):
Petersen, Aage, Nørrebrogade 27, N.
Tlf. Nora 6858.
Konsultation: Hverdage Kl. 12—13.

19. Lægedistrikt.
(Henhører under Socialkontoret, Ravnsborggade 11, N.)

Kommunelæge (Vedt.s § 13):
Petersen, Vald., Jagtvej 74, N.
Tlf. Nora 2636.
Konsultation: Nørrebrogade 142, N.
Tlf. Taga 1638. Hverdage Kl. 13—14.

20. Lægedistrikt.
(Den Syd for Slangerupbanen beliggende Del henhører under Socialkontoret, Ravnsborggade 11, N, den øvrige Del under Socialkontoret, Nørrebrogade 230, N.)

Kommunelæge (Vedt.s § 13):
Marner, Aage, Nørrebrogade 142, N.
Tlf. Taga 1638.
Konsultation: Hverdage Kl. 12—13.

21. Lægedistrikt.
(Henhører under Socialkontoret, Nørrebrogade 230, N.)

Kommunelæge (Vedt.s § 13):
Vangsted, A., Fuglebakkevej 78, F.
Tlf. Godthaab 4043.
Konsultation: Hverdage Kl. 12—13.

22. Lægedistrikt.
(Henhører under Socialkontoret, Nørrebrogade 230, N.)

Kommunelæge (Vedt.s § 13):
Andersen, Aa. Ortved, Jernbane Allé 84, Vnl.
Tlf. Damsø 330.
Konsultation: Hverdage Kl. 15—16.

23. Lægedistrikt.
(Henhører under Socialkontoret, Nørrebrogade 230, N.)

Kommunelæge (Vedt.s § 13):
Jensen, Svend, Hulgaardsvej 4, F.
Tlf. Fasan 921.
Konsultation: Hverdage Kl. 9—10.

24. Lægedistrikt.
(Henhører under Socialkontoret, Absalonsgade 3, V.)

Kommunelæge (Vedt.s § 13):
Bang, Inger, Frue, Vesterbrogade 56, V.
Tlf. Vester 7636.
Konsultation: Hverdage Kl. 10—11.

25. Lægedistrikt.
(Den mellem Gyldenløvesgade, Nørrevoldgade, og Gothersgade beliggende Del henhører under Socialkontoret, Absalonsgade 3, V, den Nordøst for Gothersgade beliggende Del under Socialkontoret, Rosenvængets Sidealle 6, Ø, den øvrige Del under Socialkontoret, Wildersgade 32, K.)

Kommunelæge (Vedt.s § 13):
Wandall, E. A., Nørregade 18, N.
Tlf. Byen 8747.
Konsultation: Hverdage Kl. 13—14.

III. Stiftelser og Børneinstitutioner m. v.

Allerede paa et meget tidligt Tidspunkt var der til Underhold af syge og hjælpeløse, der paa Grund af deres Tilstand var udelukket fra at bjerge det nødvendige til Livets Ophold ved Betleri, indrettet *Hospitaler.* Af saadanne kendes fra Middelalderen Sct. Jørgens Hospital, der særlig var bestemt for spedalske, og Helligaandshospitalet, der optog almindelige syge og affældige. Hertil kom senere Sct. Anna Hospital. I 1530 samledes alle 3 Hospitaler under Helligaandshospitalet, der herefter blev Byens almindelige Hospital. Det blev ret snart bestemt, at ingen syge eller fattige maatte indtages i Hospitalet, forinden vedkommende havde faaet Bevis fra Forstanderen i det Sogn, hvortil han hørte, at han var værdig til Indlæggelse.

Omkring Aar 1600 oprettedes af Kongen et Tugthus i København til Optagelse af Løsgængere, der her skulde foretage nyttigt Arbejde, og i 1621 forenedes hermed et Børnehus for at skaffe de omløbende Tiggerbørn et Opholdssted, hvor de kunde oplæres til Orden. Børne- og Tugthuset ophørte allerede 1650, men Fattigvæsenet havde dog sit eget Børnehus, der fra ca. 1660 fik sin Beliggenhed paa Christianshavn.

Helligaandshospitalet tabte efterhaanden sin Forbindelse med Fattigvæsenet og udviklede sig til det senere Vartov. Men i Stedet for fik Fattigvæsenet som Gave Abel Cathrines Boder for Stadens husarme.

Børnehuset var ved det 18. Aarh.s Begyndelse den eneste Opdragelsesanstalt, til hvilken man kunde henvise fattige Børn, men i Aarhundredets Løb opstod der forskellige af Staten oprettede Stiftelser for smaa og større Børn, f. Eks. Vaisenhuset og Opfostringshuset.

Til Fattigvæsenet var knyttet Skoler, som tog sig af fattige Børns Undervisning og Opdragelse (se nærmere under Skolevæsenet S. 107 f.).

Ved en betydelig Gave blev Fattigvæsenet sat i Stand til at købe Ladegaarden, hvor man byggede »Sct. Hans Hospital og Claudi Rossets Stiftelse«

for afsindige Patienter, Patienter med ulægelige Sygdomme og veneriske Syge (se nærmere S. 154 f.).

Den 9. April 1769 indviedes den Stiftelse, der har sin direkte Efterkommer i det nuværende »Almindelig Hospital«. Stiftelsen laa i Amaliegade og var beregnet til at modtage 16 Patienter paa Sygestuerne, 200 Lemmer, der fik frit Underhold, og 400 andre Personer, der fik Husly og Lejlighed til at arbejde. Hospitalet havde bortset fra en kortere Periode sin Plads paa det nævnte Sted indtil 1892, da det flyttedes til Nørre Allé.

Af Institutioner, der tog sig af Stadens trængende uden at høre under det almindelige Fattigvæsen, kan nævnes Søkvæsthuset, der forsørgede Søetatens fattige, og Christians Plejehus, der tog sig af Landetatens fattige.

Som Vederlag for den Understøttelse, de fattige fik, maatte de arbejde, og der oprettedes derfor Arbejdsanstalter, saaledes 1792 i Vor Frue Sogn og senere i andre Sogne. Med disse Arbejdsanstalter forbandtes ogsaa Sognenes Friskoler.

I 1809 udvidedes Almindelig Hospital, idet de veneriske Patienter overflyttedes fra Sct. Hans Hospital. Dette sidste blev samtidig omdannet og flyttet til Bistrupgaard ved Roskilde, der toges i Brug i 1816. Større Udvidelser paa Almindelig Hospital fandt ogsaa Sted i 1832, 1836 og 1844, og det var en meget broget Samling af Individer, som fandtes der. Først Koleraaaret 1853 bragte en Forandring heri, idet Epidemien havde afsløret meget uheldige Forhold. Kommunehospitalet blev bygget, og Almindelig Hospitals Patienter blev overflyttet dertil i 1863. Straks efter maatte Almindelig Hospital dog igen modtage en Del — navnlig kronisk syge — Patienter, og først i 1885, da Sct. Johannes Stiftelse var opført med det dertil knyttede Sygehus, blev Hospitalet, hvad det skulde være — en Plejestiftelse (B. F. 1881—82, S. 487, 787; 1882—83, S. 650 f., 706 f., 1132). I 1885 ophørte den lige fra Hospitalets Oprettelse bestaaende Ordning, at kun de helt hjælpeløse Lemmer fik fuld Forplejning, medens Resten delvis selv maatte skaffe sig Føden, idet samtlige Lemmer blev stillet lige. I 1860 var endvidere Lemmestiftelsen paa Sct. Hans Hospital blevet udskilt fra Sindssygehospitalet, og samtidig overgik Hospitalet fra Fattigvæsenets Administration til Magistratens 2den Afdeling.

Efterhaanden indskrænkedes Tallet paa Arbejdsanstalterne. Længst bevaredes Frue Arbejdshus, der nedlagdes 1885, og Nikolaj og Frelserens Arbejdshuse, der nedlagdes 1892. Beboerne flyttedes til Almindelig Hospital. Som Erstatning havde man fra 1822 indrettet en Arbejdsanstalt paa Ladegaarden efter Sct. Hans Hospitals Flytning. I Forbindelse med Ladegaarden, der var beregnet for arbejdsføre, tildels uværdige trængende, indrettedes et Tvangshus til Afstraffelse af Betlere og fattige, der førte et uværdigt Levned. I 1858—59 opførtes tillige en Husvildeafdeling paa Ladegaardens Grund.

Ladegaardens Bygninger var dog ikke vel egnet til Formaalet, og der udarbejdedes Planer om en Flytning, som dog ikke blev til noget, før Anstalten i 1908 kunde erstattes af den nyopførte Anstalt »Sundholm« paa Amager Fælled (B. F. 1901—02, S. 295 f., 526 f.; 1902—03, S. 1297 f., 1350, Till. S. 383 f.; 1904—05, S. 392 f., 430).

Da Loven om Alderdomsunderstøttelse traadte i Kraft i 1892, indrettedes Nikolaj og Frelserens Arbejdshuse til foreløbigt at tjene som Alderdomshjem

for de gamle, der maatte forsørges i en Stiftelse. Kommunen opførte imidlertid et nyt Alderdomshjem i Guldbergsgade, der toges i Brug i 1901 (B. F. 1896—97, S. 161 f., 490 f.; 1897—98, S. 199 f., 482 f.).

I 1906 modtog Kommunen som Gave af afdøde Grosserer D. B. Adlers og Hustrus Arvinger Lyststedet Nærumgaard i Søllerød Sogn, der indrettedes til Børnehjem fra 1908.

Endvidere modtog Kommunen i 1919 og 1920 som Gaver fra Direktør Ernst Michaelsen og Hustru Vera, f. Christensen, en Ejendom i Jægersborg og en Ejendom i Skodsborg, der i Overensstemmelse med Givernes Bestemmelser er indrettede henholdsvis som Alderdomshjem for ældre Kvinder (»Helene Michaelsens Hjem for ældre Kvinder«) og som Børnehjem (»Børnehjemmet Jacob Michaelsens Minde«). Hertil har Direktør Michaelsen i 1924 føjet en yderligere Donation.

I Aarenes Løb og efterhaanden som den sociale Lovgivning blev moderniseret og humaniseret, saaledes at den egentlige Fattighjælp blev henvist til stadig snævrere Omraader, viste det sig imidlertid, at den Maade, paa hvilken Forsørgelsesvæsenets Stiftelser var placeret og fordelt, var stadig mere uheldig. Navnlig kunde det nye Alderdomshjem i Guldbergsgade ikke tilfredsstille de Krav, der stilledes til det. Der var udarbejdet forskellige Planer til Udvidelser, hvis Virkeliggørelse Verdenskrigen dog udskød, og som alle bortfaldt, da Kommunalbest. i 1917 gav Tilslutning til en ændret Benyttelse af Forsørgelsesvæsenets Stiftelser i det hele (B. F. 1917—18, S. 1611 f.; 1918—19, S. 142 f., 301 f., Till. S. 3 f.). Den Ordning, der derefter fandt Sted i Aarene 1917—19, medførte flg. Ændringer:

Sct. Johannes Stiftelse i Ryesgade nedlagdes. Denne Stiftelses Forsørgelsesafdeling flyttedes til Arbejdsanstalten Sundholm som en Afdeling af denne. Stiftelsens Bygninger blev derefter taget i Brug af Almindelig Hospital, der hidtil havde været beliggende i Nørre Allé, og hvis Bygninger — med Undtagelse af Sygehuset, der indtil Efteraaret 1932 benyttedes til Plejehjem for tuberkuløse — blev benyttet til en haardt tiltrængt Udvidelse af Alderdomshjemmet, hvis Navn nu blev *De Gamles By*.

Ved Socialreformens Ikrafttræden d. 1. Oktbr. 1933 er Almindelig Hospital omdannet til Plejestiftelse for kronisk syge (jfr. §§ 39 og 249 i Lov om offentlig Forsorg), hvortil er knyttet en Sygehusafdeling, der ogsaa modtager Patienter dels fra Byen dels fra andre kommunale Hospitaler.

Stiftelsens Navn er herefter: Københavns almindelige Hospital og Plejestiftelse.

Endvidere er Arbejdsanstalten Sundholm omdannet saaledes, at den svarer til Kravene i Lovens § 36, hvorefter der til Anstalten skal være knyttet en Forsørgelsesafdeling.

I Forbindelse med den foran omtalte Forsorg for Personer, der oppebærer Aldersrente, kan nævnes Kommunens Bestræbelser for at fremskaffe egnede Boliger til Udlejning til Aldersrentenydere, (B. F. 1936—37 S. 152 f., 265). Kommunens første Kompleks »Guldbergs Have« ved Sjællandsgade og Guldbergsgade blev taget i Brug den 1. Maj 1937 og rummer 238 Lejligheder til Ægtepar (1 Værelse og Kammer, Leje 34 Kr. maanedlig) og 295 Lejligheder til enlige (1 Værelse med Alkove, Leje 28 Kr. maanedlig). Kommunens Til-

skud til Driften af dette Boligkompleks er anslaaet til ca. 75.200 Kr. aarlig. Komplekset »Guldbergs Have« administreres under De Gamles By. Et nyt Kompleks af Boliger forventes taget i Brug i Begyndelsen af Aaret 1939 (B. F. 1937—38 S. 792 f.). I Henhold til Folkeforsikringslovens § 40, 6. Stk., saaledes som Loven er ændret ved Lov Nr. 122 af 7. Maj 1937, er der tilvejebragt Hjemmel for, at en Kommunes Tilskud til nye Boliger af den her omhandlede Art efter visse Regler kan opføres som Aldersrenteudgift.

Den 31. Marts 1938 vedtog Kommunalbestyrelsen at overtage de af Foreningen »Fritidshjem for Kommuneskolebørn i København« hidtil drevne 7 Institutioner med tilhørende Kapitalformue og Legatfonds og Ejendomme (B. F. 1937—38, S. 2590 f.).

Forsørgelsesvæsenets Stiftelser er saaledes nu 1) *De Gamles By* 2) *Københavns almindelige Hospital og Plejestiftelse* og 3) *Arbejdsanstalten Sundholm*. Inspektøren for De Gamles By administrerer tillige Helene Michaelsens Hjem for ældre Kvinder. Inspektøren for Almindelig Hospital administrerer tillige Børneoptagelseshjemmene, Daghjemmene for Smaabørn og Fritidshjemmene.

Forsørgelsesvæsenets Børneinstitutioner falder i følgende Grupper: 1) *Børnehjem*, 2) *Børneoptagelseshjem*, 3) *Daghjem for Smaabørn* og 4) *Fritidshjem*.

I det følgende behandles hver af de her nævnte Institutioner for sig.

1. Forsørgelsesvæsenets Stiftelser.

De Gamles By.

(Nørre Allé 41, N.)

Telefoner:		Ekspeditionstid:	
Ekspeditionskontor	1472 og 14.472	Ekspeditionskontor	Kl. 9—18
Forvalter	Nora 3798		
Læger	Nora 745	Besøgstid:	
Sygeafdeling (Forstanderinde)	11.393	Sygeafdeling	Kl. 14—16, samt Onsdag Kl. 18—19
Præst	Nora 5730	Afdl. f. raske	Kl. 14—19

De Gamles By er beregnet til Optagelse af Mænd og Kvinder, der er berettiget til at oppebære Aldersrente, og som har vanskeligt ved at klare Tilværelsen under private Forhold.

Arealets Størrelse er 10,8 ha. Stiftelsen bestaar af 1) den almindelige Afdeling for raske Husfæller og 2) Sygeafdelingen for Husfæller, der trænger til stadig Sygebehandling eller Pleje.

Der raades over 1559 Pladser (618 Mænd og 911 Kvinder), fordelt med 734 paa den almindelige Afdeling og 825 paa Sygeafdelingen. Husfællerne faar deres fulde Underhold samt et mindre ugentligt Beløb i Lommepenge.

I 1936—37 blev ialt 2088 Personer forsørget i De Gamles By. Den 31. Marts 1937 var Tallet 1397.

Under De Gamles By administreres tillige Kommunens Boligkompleks for Aldersrentenydere »Guldbergs Have« i Guldbergsgade, jfr. Side 192.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 1.941.264, Udg. Kr. 2.825.662. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 2.063.807, Udg. Kr. 2.936.349. (Bilag 12 V 1).

Inspektør (2):
Jensen, Herman C.

Forvalter (4):
Bunch-Christensen, M. B.

Fuldmægtig (5):
Bærenholdt, Hugo C.

Overlæge (2):
Geill, T., Dr. med.

Præst (Vedt.s § 105):
Grøn, K. V. A.

Helene Michaelsens Hjem for ældre Kvinder.

(Ermelundsvej 101, Gjentofte. Tlf. Gent. 861.)

Hjemmet aabnedes i 1922 (B. F. 1920—21, S. 2177 f.). Ejendommens Areal udgør 0,24 ha. Hjemmet er skænket Kbhvns. Kommune af Direktør Ernst Michaelsen og Hustru og er beregnet for Kvinder, der er berettiget til at oppebære Aldersrente, fortrinsvis saadanne, som i mindst 15 Aar har været i huslig Tjeneste i samme Familie. Hjemmet har Plads til 21 Husfæller og henhører under De Gamles Bys Administration. Den 31. Marts 1937 var 20 Pladser belagt. Antallet af Personer, der i Aarets Løb var forsørget paa Hjemmet, var 20.

Ledelsen og Driften forestaas af Københavns Magistrat. Ved en af Giverne udfærdiget og af Magistraten tiltraadt Fundats er der oprettet et Tilsynsraad for Hjemmet bestaaende af Overpræsidenten (eventuelt en af denne udnævnt højere Statsembedsmand), Overborgmesteren, det af Kommunalbestyrelsen valgte Medlem af Tilsynsraadet ved Børnehjemmet Jacob Michaelsens Minde og en af Stifterne udnævnt Kvinde.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 30.572, Udg. Kr. 30.751 *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 31.500, Udg. Kr. 32.069. (Bilag 12 V 2).

Tilsynsraad.

Bülow, Johan, Overpræsident.
Christensen, Viggo, Overborgmester.
Jensen, Anna D., Frue.
Michaelsen, Ida, Frk.

Københavns almindelige Hospital og Plejestiftelse.

(Ryesgade 15, N.)

Telefoner:

Hovedkontor	1543 og 1583
Inspektør (som Regel Kl. 13—14)	555
Fuldmægtige	10.843
Kvartermesterkontor	10.868
Overlæge	Nora 4348
Forstanderinde v. Sygehuset	Nora 6536
Forstanderinde v. Plejestiftelsen	Nora 8268
Læger og Sygeplejersker	9142

Ekspeditionstid:

Hovedkontor	Kl. 9—18

Besøgstid:

Sygehus	Kl. 15—16
Plejestiftelse (sengeliggende)	Kl. 14—16
Plejestiftelse (oppegaaende)	Kl. 14—17

Hospitalet omfatter fra 1. Oktbr. 1933:

1. Et *Sygehus*, der foruden syge Husfæller optager Patienter, dels fra Byen, dels fra andre Hospitaler (navnlig Patienter med kroniske Sygdomme) samt Børn fra Kommunens Optagelseshjem.

2. En *Plejestiftelse*, der er beregnet paa at modtage saadanne særlig daarlig stillet kronisk syge eller Invalider, som er for besværlige at pleje i et privat Hjem, et Alderdomshjem eller en Arbejdsanstalts Sygeafdeling, og som paa den anden Side ikke anses for egnet til Behandling paa et almindelig Sygehus eller paa de af Staten drevne eller godkendte Anstalter til Behandling af Patienter med særlige Arter af Sygdomme. Husfællerne faar deres fulde Underhold samt et mindre ugentligt Beløb i Lommepenge.

Hospitalet raader over 759 Pladser (458 Mænd og 301 Kvinder), nemlig 300 i Sygehuset og 459 i Plejestiftelsen.

I 1936—37 har der ialt været indlagt 2021 Personer. Den 31. Marts 1937 var Tallene 384 og 238 i henholdsvis Plejestiftelsen og Sygehuset, heraf 204 Patienter indlagt fra Byen.

Institutionen er under 8. Novbr. 1933 godkendt af Socialmin. i H. t. Lov om offentlig Forsorg § 43, jfr. § 39.

Under Alm. Hospitals Administration sorterer den daglige Ledelse af Børneoptagelseshjemmene og Daghjemmene for Smaabørn.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 822.817, Udg. Kr. 1.755.878. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 948.710, Udg. Kr. 1.893.614. (Bilag 12 V 3).

Inspektør (2):
Hedemark, G. H. S.

Overlæge (2):
Jarløv, E., Dr. med.

Klinikchef (4):
Samuelsen, E.

Fuldmægtige (5):
Poulsen, F. F. E.
Krag, Anker R.

Præst (Vedt.s § 105):
Grøn, K. V. A.

Arbejdsanstalten Sundholm.

(Sundholmsvej, S. Tlf.: 8905, 8906, 9438 og 9468. Ekspeditionstid: Kl. 8—18.)

Anstalten er delt i 1. *Arbejdsanstalten*, 2. *Forsørgelsesafdelingen* og 3. *Sygeafdelingen*.

Paa *Arbejdsanstalten* modtages voksne arbejdsføre Personer, der falder det offentlige til Byrde, og som paa Grund af Arbejdsuvillighed eller andre Forhold skønnes at burde underholdes ved Anbringelse paa Arbejdsanstalt. Lov om offentlig Forsorg hjemler specielt saadan Anbringelse m. H. t. forsømmelige Forsørgere, Alkoholister, Omstrejfere m. fl..

Paa *Forsørgelsesafdelingen* optages Personer, der af forskellige Grunde ikke kan klare sig selv, og som ikke paa anden Maade kan eller bør forsørges paa Plejestiftelse, Alderdomshjem eller særlige Specialanstalter.

Sygeafdelingen er beregnet for de paa Anstalten indlagte Personer, der

trænger til Sygebehandling, men som ikke trænger til eller egner sig til Indlæggelse paa Hospital eller paa Plejestiftelse.

Til Sundholm er knyttet en *Tvangsarbejdsanstalt*, der modtager Personer, der i H. t. Lov om offentlig Forsorg af 20. Maj 1933 ikendes Tvangsarbejde (forsømmelige Forsørgere, Alimentanter o. l. under nærmere i Loven fastsatte Omstændigheder).

Ifølge en derom oprettet Overenskomst er Tvangsarbejdsanstalten fælles for København, de sjællandske, fynske og lolland-falsterske Amter og Købstæder. Den administreres af Magistraten. Et i Henhold til Overenskomstens § 4 nedsat Udvalg paa 4 Medlemmer (1 valgt af Amtsraadsforeningen, 1 af Købstadsforeningen, 1 af De samvirkende Sogneraadsforeninger og 1 af Københavns Kommune udenfor Kommunens Administration) har Ret til at gøre sig bekendt med Regnskabet og til at gøre Henstillinger vedrørende Administrationen.

Arbejdsanstalten raader over 444 Pladser, Forsørgelsesafdelingen over 120 Pladser, hvortil kommer 24 Pladser for samboende indlagte Ægtefæller, Sygeafdelingen over 80 Pladser og Tvangsarbejdsanstalten over 96 Pladser for Mænd og 24 Pladser for Kvinder.

I en af Anstaltens Bygninger er endvidere indrettet et *Herberg* for Hjemløse henvist af »Centralkontoret for Hjemløse Mænd« til Natophold her. Dette Herberg, der raader over 72 Pladser, har ikke været benyttet i de senere Aar, men staar i Nødstilfælde stadig til Raadighed for Centralkontoret.

Saavel paa Arbejdsanstalten som paa Forsørgelsesafdelingen er der Arbejdspligt for de indlagte, der beskæftiges med Arbejde af forskellig Art, saasom Vask, Vævning, Brændeskæring, Kørsel, Haandværk, Mark- og Havebrug m. v. samt Pasning af Svin, idet der til Anstalten er knyttet et Svinehold paa ca. 1000 Svin.

Anstaltens Vaskeri er Centralvaskeri for de kommunale Institutioner med Undtagelse af Hospitalerne.

Den 1. April 1936 var Antallet af indlagte Personer ialt 362, i Aarets Løb er ialt udskrevet 776 Personer og indlagt 789 Personer. Den 31. Marts 1937 var det samlede Antal 375 Personer, hvoraf 55 Personer henlaa paa Sygeafdelingen.

Desuden havde 18 Personer Ophold i Tvangsarbejdsanstalten, heraf henlaa 2 paa Sygeafdelingen.

Arbejdsanstalten er under 8. Septbr. 1934 af Socialmin. godkendt i H. t. Lov om offentlig Forsorg § 43, jfr. § 36.

Under Sundholms Administration sorterer desuden et *Opklædningsdepot*, samt de kommunale Udsalgssteder (ialt 11), der den 1. Oktbr. 1936 overgik til Magistratens 3. Afdeling fra Magistratens 4. Afdeling.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 4.554.715, Udg. Kr. 4.742.694. Industrivirksomhedernes Provenu androg Kr. 116.211.

Budget 1938—39: Anstalten: Indt. Kr. 677.400, Udg. Kr. 1.038.225. Industrivirksomhederne: Indt. Kr. 1.042.850, Udg. Kr. 1.031.780. Depotvirksomheden: Indt. Kr. 1.453.500, Udg. Kr. 1.464.745. Tvangsarbejdsanstalten: Indt. Kr. 57.400, Udg. Kr. 67.700. Udsalgsstederne: Indt. Kr. 1.107.725, Udg. Kr. 1.109.825. (Bilag 12 V 4).

Inspektør (2):
(Træffetid Kl. 10—11.)
Christophersen, V. F. H.

Forvalter (4):
Christensen, Aage K.

Læge (4):
Vollmond, E., Dr. med.

Fuldmægtig (5):
Møller, Axel C.

Bogholder (5):
Sanddahl, M.

Maskinmester (5):
Fabricius, C. R. P.

2. Forsørgelsesvæsenets Børneinstitutioner.

Børnehjemmet Nærumgaard.
(Nærumgaard, Nærum. Tlf. Nærum 49.)

Børnehjemmet er en Gave fra Grosserer D. B. Adlers og Hustrus Arvinger og toges i Brug i 1908 (B. F. 1906—07, S. 2070 f.; 1907—08, S. 265 f., 1387 f.).

Hjemmet modtager fattige, københavnske Børn, som ikke paa Grund af legemlige eller moralske Mangler trænger til en særlig Art Opdragelse. Hjemmet, der har et Areal af ca. 11 ha, har Plads til 100 Børn i Alderen fra 2 Aar til Konfirmationen. Børnene søger den stedlige Kommuneskole.

I Aaret 1936—37 var der ialt anbragt 113 Børn. Den 31. Marts 1937 var Tallet 100.

Hjemmet er en selvstændig Institution, som ledes af en Bestyrelse, bestaaende af Borgmesteren (som Formand) og Raadmanden for Magistratens 3. Afdeling og, som valgt af Borgerrepræsentationen for 5 Aar ad Gangen, tre nuværende eller tidligere Medlemmer af denne, samt af en Repræsentant for Familien Adler. (Om Bestyrelsens Forretningsgang se Saml. af Bestem. vedr. Kbhvns. Kommune 1918, S. 641 og 1920, S. 310, jfr. B. F. 1927—28, S. 572).

Hjemmet er under 18. Decbr. 1933 af Socialmin. godkendt i H. t. Lov om offentlig Forsorg § 157.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 79.765, Udg. Kr. 100.918. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 81.150, Udg. Kr. 96.804. (Bilag 12 V 10).

Bestyrelsen.

Formand:
Munk, S., Borgmester.

Bindslev, Alfred, Raadmand, MF.

Valgt af Borgerrepræsentationen:
Jensen, Anton, Typograf, MB.
Petersen, Margr., Frue, Skoleinspekt., MB.
Brøndum, Sophy, Frue.

Repræsentant for Familien Adler:
Adler, Rigmor, Frk.

Forstander (4):
Pærgaard, H. H.

Børnehjemmet Jacob Michaelsens Minde
(Skodsborg. Tlf. Skodsborg 61.)

Hjemmet er skænket Kbhvns. Kommune af Direktør Ernst Michaelsen og Hustru og toges i Brug i 1921 (B. F. 1920—21, S. 187 f.). Det modtager forældreløse og forsørgerløse Børn i Alderen fra 2 Aar til Konfirmationen.

Børnene søger den stedlige Kommuneskole. Efter en Ombygning og Udvidelse i 1937 har Børnehjemmet Plads til 73 Børn, fordelt i en Hovedafdeling og i en Afdeling for mindre Børn: »Helenes Hjem«.

I 1936—37 var der ialt anbragt 80 Børn. Den 31. Marts 1937 var Tallet 64.

Ledelsen og Driften forestaas af Kbhvns. Magistrat. Ved en af Giverne udfærdiget og af Magistraten tiltraadt Fundats er der oprettet et Tilsynsraad for Børnehjemmet, bestaaende af Overpræsidenten (eventuelt en af denne udnævnt højere Statsembedsmand), Overborgmesteren, en af Kommunalbest. udenfor Magistratens 3. Afdeling udnævnt Person og en af Stifterne udnævnt Mand (B. F. 1920—21, S. 928).

Hjemmet er under 18. Decbr. 1933 af Socialmin. godkendt i H. t. Lov om offentlig Forsorg § 157.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 58.423, Udg. Kr. 95.844. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 65.440, Udg. Kr. 96.816. (Bilag 12 V 11).

Tilsynsraad:

Bülow, Johan, Overpræsident.
Christensen, Viggo, Overborgmester.
Jensen, Anna D., Frue.
Michaelsen, Carl Johan, Direktør.

Forstander (5):

Jensen, M. P.

Børnehjemmet Spanager.
(Lille Skensved. Tlf. Egby 13.)

Børnehjemmet er en Afløser af Børnehjemmet Hvidegaard, beliggende ved Birkerød, som toges i Brug i 1921. Da der snart krævedes en betydelig Udvidelse og Ombygning af Hvidegaard, viste det sig fordelagtigere at købe Hovedgaarden Spanager, beliggende i Eiby og Bjæverskov Kommuner, som i 1923 toges i Brug som Børnehjem (B. F. 1922—23, S. 2587 f.). Det modtager Børn med forsinket og mangelfuld Udvikling. Der er Plads til 63 Børn, og Optagelse finder Sted fra den skolepligtige Alder. Børnenes Undervisning foregaar i den til Børnehjemmet hørende Skole, og deres praktiske Uddannelse paa Hjemmet sker bl. a. ved det til dette knyttede Have- og Landbrug.

I 1936—37 var der ialt anbragt 78 Børn. Den 31. Marts 1937 var Tallet 62.

Hjemmet er under 6. Jan. 1934 af Socialmin. godkendt i H. t. Lov om offentlig Forsorg § 157.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 52.286, Udg. Kr. 83.452. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 51.835. Udg. Kr. 82.834. (Bilag 12 V 12).

Forstander (Vedt.s § 105):
Poulsen, Laurids.

Optagelseshjemmet »Emdrupgaard«.
(Emdrupvej 132, N., Tlf. Søborg 2713.)

Optagelseshjemmet har under 31. Januar 1934 modtaget Socialministeriets Anerkendelse som Optagelseshjem for vanskelige Drenge i Henhold til Lov om offentlig Forsorg § 157. Fra samme Dato er Københavns Kommunes Opdragelseshjem nedlagt. Fra 1. Juli 1934 er Institutionen overgaaet fra Magistratens

1. Afdelings til 3. Afdelings Administrationsomraade. — Hjemmets specielle Anvendelse i Skolevæsenets Tjeneste er herefter faldet bort, og det er indgaaet som Led i Kommunens øvrige Børneværnsforanstaltninger. Anbringelse af Elever sker alene i Henhold til Forsorgslovens Bestemmelser og igennem Børneværnskontoret.

I Aaret 1937 flyttedes Hjemmet fra Ejendommen Vester Fælledvej 108 til »Emdrupgaard« en til Formaalet opført Nybygning, hvor der er Plads til 35 Drenge i Skolealderen og til 7 mellem 14 og 18 Aar.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 28.298, Udg. Kr. 70.996. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 44.334, Udg. Kr. 125.165. (Bilag 12 V 9).

Forstander (Vedt.s § 13):
Jeppesen, N. Klarskov.

Kystsanatoriet Kastaniegaarden.

(Bakkebølle, pr. Nyraad. Tlf. Nymark 71.)

Kbhvns. Kommune havde siden 1876 hvert Aar haft en Del kirtelsvage Børn af fattigunderstøttede Forældre anbragt i et ca. 4 Maaneders Sommerophold i private Hjem paa Bornholm i Nærheden af Stranden. Under Hensyn til, at denne Anbringelsesmaade ikke længere var tidssvarende, købte Kommunen i 1927 ovennævnte Ejendom, beliggende i Bakkebølle, Vordingborg Landsogn, som indrettedes til at modtage Børn i Alderen fra 3 til 14 Aar, fortrinsvis dog under skolepligtig Alder, med lettere Former af Kirtelsyge (B. F. 1927—28, S. 1727 f.). Kystsanatoriet, der er statsanerkendt, aabnedes 1928. Der er Plads til 35 Børn. Alle Pladserne var belagt den 31. Marts 1937.

I 1936—37 var der ialt indlagt 139 Børn.

Der ydes Statstilskud til Sanatoriet efter Bestemmelserne i Lov Nr. 66 af 29. Marts 1924.

Kystsanatoriet ledes af en Forstanderinde, og en stedlig Læge fører Tilsyn med Børnenes Helbredstilstand.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 31.227, Udg. Kr. 42.903. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 31.948, Udg. Kr. 45.916. (Bilag 12 V 13).

Forstanderinde (Vedt.s § 105):
Hansen, Christence.

Børneoptagelseshjemmet Kildevang med Filialer.

Kildevang, Strandvej 26—30, Ø., Tlf.: Afdelingen for større Børn: Ryvang 1540, Afdelingen for mindre Børn: Ryvang 140.

Norges Minde, Strandvej 119, Hellerup, Tlf. Helrup 883.

Frederiksholm, Wagnersvej 15, V., Tlf. Sydhavn 283.

Hjemmet i Snekkersten, Tlf. Snekkersten 55.

Børneoptagelseshjemmet Kildevang oprettedes i Foraaret 1918 som et Led i Omordningen af Forsørgelsesvæsenets Stiftelser, idet den tidligere Optagelses-

anstalt paa St. Johannes Stiftelse samtidig blev nedlagt. (Hjemmet har Plads til 113 Børn i Alderen til 14 Aar samt ekstra 20 Pladser). Filialen: Norges Minde aabnedes 1921 (Plads til 55 Børn i Alderen indtil 7 Aar). Filialen paa Frederiksholm aabnedes 1921 (Plads til 58 Børn i Alderen 2—14 Aar). Filialen i Nørre Allé aabnedes 1921 (Plads til 18 aandssvage Børn i Alderen 2—14 Aar). Filialen i Snekkersten aabnedes 1920 (Plads til 24 Børn i Alderen 2—14 Aar).

Hjemmet med Filialer er ved Socialmin.s Skrivelser af 14. og 22. Decbr.. 1933, 30. Jan. 1934 og 28. Aug. 1934 godkendt i H. t. Lov om offentlig Forsorg § 157.

Hjemmenes Ledelse er henlagt under Almindelig Hospital. Optagelse af Børn sker ved Henvendelse til Børneværnskontoret paa Raadhuset. Hjemmenes Opgave er midlertidigt at modtage 1) Børn, som maa tages under Forsorg af Kommunen; disse forbliver i Optagelseshjemmene, indtil Trangsforholdet er ophørt, eller anbringes i Plejehjem eller paa Kommunens Børnehjem samt 2) Børn, der paa Grund af Moderens Hospitalsindlæggelse eller lign. midlertidigt maa flyttes fra deres Hjem.

Den 31. Marts 1937 var Antallet af Børn 228.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 236.456, Udg. Kr. 390.134. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 258.237, Udg. Kr. 421.926. (Bilag 12 V 5-8).

3. Kommunens Daghjem for Smaabørn.

Daghjem Nr. 1, Sjællandsgade 22, N., Tlf. Nora 7936.

— Nr. 2, Øresundsgade 25, Ø., Tlf. Øbro 4986.

— Nr. 3, Sjællandsgade 15, N., Tlf. Nora 6495.

— Nr. 4, Sjællandsgade 15, N., Tlf. Nora 5306.

— Nr. 5, (Prinsesse Thyras Asyl), Rantzausgade 48, N., Tlf. Nora 5703.

Daghjem Nr. 6, Assensgade 2, Ø., Tlf. Øbro 4986.

— Nr. 7, Erik Ejegodsgade 5, V., Tlf. Eva 461.

— Nr. 8, Erik Ejegodsgade 5, V., Tlf. Eva 220.

— Nr. 9, Lille Istedgade 2, V., Tlf. Eva 1248.

Hjemmenes Ledelse er henlagt under Almindelig Hospital. Der modtages Børn i Dagpleje i Tilfælde, hvor Moderen paa Grund af Arbejde o. l. er forhindret i at yde den nødvendige Pasning. Hjemmene er aabne Hverdage fra Kl. 6—7 til Kl. 17—18.

Daghjemmene Nr. 2, 3 og 8, der ialt raader over 188 Pladser, modtager Børn indtil ca. 3 Aars Alderen. Betalingen er 1 Kr. daglig for spæde Børn og 2 Kr. ugentlig for større Børn. Disse sidste Afdelinger drives delvis som Børnehaver.

Daghjemmene Nr. 1, 4, 5, 6, 7, og 9, der ialt raader over 584 Pladser, drives som Børnehaver og modtager Børn i Alderen ca. 3—6 à 7 Aar. Børnene medbringer selv Smørrebrød, hvortil de faar udleveret Mælk. Betalingen er 2 Kr. ugentlig pr. Barn.

Daghjemmene har ved Socialmin.s Skrivelser af 5., 8. og 9. Jan. 1934

erholdt offentlig Anerkendelse i H. t. Lov om offentlig Forsorg § 126 og modtager Tilskud fra Staten i H. t. Lovens § 127.

Til Spædbørnsafdelingerne er knyttet fast Læge.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 166.908, Udg. Kr. 331.345. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 160.976, Udg. Kr. 362.304. (Bilag 12 V 14 med Undtagelse af Folkebørnehaver, der drives i Tilknytning til Husvildeafdelingen).

4. Kommunens Fritidshjem.

Fritidshjem I, Sjællandsgade 49—51, N., Tlf. Nora 2142, (Oprettet 1927).
— II, Valdemarsgade 21, V., Tlf. Vester 4871, (oprettet 1895).
— III, Istedgade 21, V., Tlf. Vester 4289, (oprettet 1891).
— IV, Høffdingsvej 43, Valby, Tlf. Valby 4321, (oprettet 1935).
Fritidshjem V, Randersgade 16, Ø., Tlf. Tria 421, (oprettet 1892).
— VI, Brobergsgade 10, K., Tlf. Amager 9420, (oprettet 1902).
— VII, Hanstholmvej, Vanløse, Tlf. Damsø 4401, (oprettet 1930).

Hjemmene er overdraget Kommunen af Foreningen »Fritidshjem for Kommuneskolebørn i København«. Foreningen stiftedes i 1891 og har for private Midler og med Tilskud fra det offentlige hidtil drevet Hjemmene. Paa Grund af vanskelige økonomiske Forhold tilbød Foreningen at overdrage Hjemmene med de dertil knyttede 2 faste Ejendomme og Fonds til Kommunens Drift (B. F. 1937—38, S. 2590 f, 2624). Hjemmene er herefter fra 1. April 1938 overgaaet til Kommunen og deres Ledelse er henlagt under Almindelig Hospital.

Der modtages Skolebørn udenfor Skoletiden. Børnene har Adgang til at læse deres Lektier og beskæftiges iøvrigt med Træsløjd, Børstenbinderi, Udskæring af Træ og Linoleum, Haandarbejder, Kurvefletning m. v.. Hjemmene, der er godkendt i H. t. Forsorgslovens § 128, og modtager Tilskud fra Staten i H. t. Lovens § 127, raader over ialt 750 Pladser. Børnene faar udleveret Mælk, og Betalingen er 50 Øre ugentlig pr. Barn.

Budget 1938—39: Indt. Kr. 41.350, Udg. Kr. 153.918. (Bilag 12).

IV. Husvildeforsorgen.

(Administreres under Forsorgskontoret, Bernstorffsgade 17, V. Tlf. 2332. Asylets Bestyrerinde Amager Fælledvej 53. Tlf. Amager 9666).

Med Hensyn til Husvildeforsorgen i ældre Tid henvises til Københavns Kommunalkalender IV. Aarg. 1934 S. 186, hvoraf fremgaar, at der tidligere i Almindelighed kun var Tale om, at Forsørgelsesvæsenet maatte tage sig af de saakaldte *Fattighusvilde*, d. v. s. Personer, som paa Grund af manglende økonomisk Evne ikke saa sig i Stand til at udrede Husleje. I dette Forhold

indtraf der fra Aaret 1916 en Forandring, idet man fra dette Tidspunkt at regne ogsaa blev stillet over for den Opgave at maatte skaffe Husly til Familier, som paa Grund af den voksende *Bolignød* ikke var i Stand til at skaffe sig Lejlighed, uagtet de havde Midler til at betale Husleje. Til Afhjælpning af denne Situation maatte man lægge Beslag paa en Del af Forsørgelsesvæsenets Stiftelser og en Del Skoler, hvori de husvilde Familier blev indkvarteret, ligesom adskillige Barakker blev opført til samme Benyttelse. Endvidere blev det i April Maaned 1917 besluttet at stille et Beløb af 50.000 Kr. til Raadighed til Præmier til Husstande, som optog husvilde Familier eller Personer. Medens Antallet af husvilde Familier den 1. April 1916 udgjorde 14, omfattende ialt 71 Personer, udgjorde de husvilde Familiers Antal den 31. Marts 1917 282, omfattende ialt 1471 Personer. Maksimum blev naaet i Oktbr. 1924, da der var ialt ca. 2200 Familier, omfattende ca. 8700 Personer under Husvildeforsorg.

Fra 1925 mærkes gradvis Nedgang i Antallet af Familier under Husvildeforsorg, og den 31. Marts 1937 udgjorde Tallet 74 Familier, omfattende 348 Personer.

Fra April 1916 og til 31. Marts 1938 har ialt 13.505 Familier været undergivet Husvildeforsorg.

Siden den 1. Oktbr. 1933 administreres Husvildeforsorgen under Forsorgskontoret.

Den 27. Febr. 1935 blev en nyopført Bygning, Amager Fælledvej Nr. 53, taget i Brug som Asyl for husvilde Kvinder med Børn. Asylet kan modtage ialt 50 Kvinder med Børn.

Fra 1. Juni 1936 er to nyopførte Bygninger, beliggende henholdsvis paa Møntmestervej og i Moselgade, taget i Brug som Indkvarteringssteder for husvilde Familier (B. F. 1934—35 S. 1469 ff. og 1935—36 S. 73 ff.). Samtidig blev den sidste Længe af de hidtil anvendte, ved Amager Fælledvej beliggende, Barakker nedrevet. Foruden ovennævnte Ejendomme raader Husvildeforsorgen over en Ejendom Frederikssundsvej 257 med Plads til Indkvartering af 12 husvilde Familier.

I Tilknytning til Husvildeforsorgen og under dennes Administration aabnedes den 15. Juni 1917 ved Sundholm *en Folkebørnehave* med Plads til 70 Børn.

Folkebørnehaven vil efter Tilendebringelsen af de nødvendige Bygningsforandringer blive overflyttet til Stueetagen i den østlige Fløj i Asylbygningen for husvilde Kvinder, Amager Fælledvej Nr. 53.

Folkebørnehaven besøges af Børn i Alderen fra 2 Aar til Skolepligtens Indtræden. Børnehaven er ordentligvis aaben alle Hverdage fra Kl. 7 til 17, Lørdag dog Kl. 7 til 12.

Børnene faar i Børnehaven daglig udleveret nogen Forplejning, herunder $^1/_3$ Liter Mælk til hvert Barn. Betalingen udgør for Børn af indkvarterede husvilde Familier 25 Øre ugentlig for 1 Barn, 35 Øre ugentlig for 2 Børn og 50 Øre ugentlig for 3 Børn og derover fra samme Husstand.

Folkebørnehaven er offentlig anerkendt og modtager Tilskud af Staten.

Regnskab 1937—38: Husvildeafd. Indt. Kr. 48.844, Udg. Kr. 132.173, Folkebørnehaven: Indt. Kr. 10.107, Udg. Kr. 22.063. *Budget* 1938—39: Husvildeafd. Indt. Kr. 66.044, Udg. Kr. 153.298; Folkebørnehaven: Indt. Kr. 6.000, Udg. Kr. 22.624 (Bilag 12 V 13—14).

Centralarbejdsanvisningskontoret.

Hovedkontor:

Løngangstræde 28. K. Tlf. 1560. Ekspeditionstid Kl. 8—16.

Afdelingskontorer:

Ungdomsafdelingen, Farvergade 27, K. Tlf. 1560. By- og Arbejdsdrenge og -piger Kl. 8—9 og Kl. 13—14. Erhvervsvejledning og Lærlingeanvisning Kl. 10—12 og Kl. 14—15, Onsdag tillige Kl. 18—20.
Guldbergsgade 26, N. mdl. Afdl., Kl. 8—15, Tlf. 4895.
Guldbergsgade 26, N. kvl. Afdl.,. Kl. 8—15, Tlf. 1768.
Badstuestræde 17, K. kvl. Afdl., Kl. 8—15, Tlf. 9408.
Allégade 33, F. kvl. Afd., Kl. 8—15, Tlf. Gothåb 2217.
Overgaden ò. Vandet 42, K. kvl, Afdl., Kl. 8—15, Tlf. Amager 5818.
Strandboulevarden 132, Ø. kvl., Afdl., Kl. 8—15, Tlf. Ryvang 3216 og 3280.
Valby Langgade 88 C, Valby. kvl. Afdl., Kl. 8—15, Tlf. Valby 1006.
Frederikssundsvej 179 B, Brh. kvl. Afdl., Kl. 8—15, Tlf. Bella 1301.
Afdl. for Landarbejdere, Farvergade 27 B, K. Kl. 8—15, Tlf. 1560.
Classenske Boliger Y, F. mdl. Afdl., Kl. 8—15, Tlf. Gothåb 2292.
Afdl. for Handels- og Kontorpersonale, Løngangstræde 28, K. Kl. 8—16, Onsdag tillige Kl. 18—20, Tlf. 1560.
Afdl. for Studenter, Løngangstræde 28, K. Kl. 10—15, Tlf. 1560.
Afdl. for Hotel- og Restaurationspersonale, Vesterbrogade 35, V. Kl. 8—14 og Kl. 18—20, Søn- og Helligdage Kl. 10—11½, Tlf. 11840 og 9469.
Farvergade 27 B, K. Kontrolkontor, Kl. 9—10, Tlf. 1560.
Lyrskovgade, V. Kontrolkontor, Kl. 9—14, Tlf. Eva 3373.
Kløvermarksvej, S. Kontrolkontor, Kl. 9—14, Tlf. Amager 6387.

Den 2. Juli 1900 vedtog Kommunalbest. at oprette et offentligt Arbejdsanvisningskontor i København med Navn af *Kbhvns. kommunale Arbejdsanvisningskontor* (B. F. 1899—1900, S. 760 f., 1900—01, S. 747 f.). Kontoret skulde gratis anvise Arbejde af enhver Art til saavel Mænd som Kvinder samt udarbejde statistiske Beretninger om sin Virksomhed og om Arbejdsmarkedets Stilling. Det skulde ledes af en Bestyrelse, hvori sad Repræsentanter for Kommunalbestyrelsen, Arbejdsgiverne og Arbejderne.

Den 5. Juli 1901 begyndte Kontoret sin Virksomhed med en mandlig og kvindelig Afdeling i Guldbergsgade 26. Den 6. Juni 1903 aabnedes et Afdelingskontor for Anvisning af Kvinder i Badstuestræde 17.

Ved Lov af 29. April 1913 om Arbejdsanvisning organiseredes den offentlige Arbejdsanvisning i Danmark; det bestemtes i Loven, at det offentlige Arbejdsanvisningskontor i København skulde virke som Centralarbejdsanvisningskontor for hele Landet. Overledelsen af dette skulde udøves af en Arbejdsanvisningsdirektør samt et af Arbejdsgivere og Arbejdere paritetisk sammensat Tilsynsraad.

Den 21. Septbr. 1916 vedtog Borgerrepræsentationen efter Forhandling med Frederiksberg Kommunalbest. at oprette et af Centralarbejdsanvisningskontoret administreret Afdelingskontor i Frederiksberg Kommune, og samtidig

indtraadte 2 af Frederiksberg Kommunalbest. valgte Medlemmer i Centralarbejdsanvisningskontorets Tilsynsraad (B. F. 1915—16, S. 1139 f.; 1916—17, S. 831 f.).

Den 1. April 1917 oprettede Kontoret en Afdeling for Erhvervsvejledning og Lærlingeanvisning.

Ved Lov Nr. 529 af 22. Decbr. 1921 om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring nedlagdes Stillingen som Arbejdsanvisningsdirektør, og Tilsynet med den offentlige Arbejdsanvisning forenedes med den hidtidige Stilling som Arbejdsløshedsinspektør i et Arbejdsdirektørembede under Staten.

Den 1. Juli 1924 oprettedes forsøgsvis for 3 Aar en Afdeling for psykotekniske Undersøgelser af Lærlinge og Ansøgere til Tjenestemandsstillinger under Kbhvns. Kommune (B. F. 1923—24, S. 1038 f., S. 1120 f.). Afdelingen, der blev opretholdt efter Udløbet af de 3 Forsøgsaar, udskiltes den 1. April 1929 fra Centralarbejdsanvisningskontoret og fortsatte som en selvstændig Institution med Navn af *Psykoteknisk Institut* (se S. 127).

Ved Lov Nr. 151 af 1. Juli 1927 gennemførtes forskellige Ændringer i den hidtidige Lovgivning vedrørende den offentlige Arbejdsanvisning. Det for Kontoret gældende Reglement blev stadfæstet af Indenrigsmin. den 8. Decbr. 1927.

Den 1. Oktbr. 1928 oprettedes i Forbindelse med Hovedkontoret en Specialafdl. for Handels- og Kontorpersonale.

Den 1. Maj 1930 aabnedes et Afdelingskontor for Kvinder i Overgaden o. Vandet 42 og den 2. Jan. 1932 et tilsvarende Afdelingskontor paa Strandboulevarden 132.

De nugældende Regler om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring findes samlet i Lovbekendtg. Nr. 185 af 14. Maj 1937.

For Centralarbejdsanvisningskontorets Vedkommende skal Bestyrelsen bestaa af en Formand og 6 Medlemmer, hvoraf 3 skal være Arbejdsgivere og 3 Arbejdere. De 2 Arbejdsgivere og 2 Arbejdere vælges af Borgerrepræsentationen, medens Frederiksberg Kommunalbestyrelse vælger 1 Arbejdsgiver og 1 Arbejder; Formanden vælges af Borgerrepræsentationen efter Forhandling med Frederiksberg Kommunalbestyrelse. Samtlige Valg gælder for vedkommende kommunale Raads Funktionstid. Bestyrelsen er ulønnet, men dens Medlemmer faar Dagpenge for hver Mødedag.

Bestyrelsens Opgaver er at føre Tilsyn med og bistaa ved Ledelsen af den daglige Virksomhed og at foretage Indstilling om Ansættelse og Afskedigelse af Kontorets Personale, der ansættes og afskediges af Kbhvns. Magistrat og, forsaavidt angaar Personalet i Afdelingskontoret i Frederiksberg Kommune, af dennes Kommunalbestyrelse efter Bestyrelsens Indstilling.

Fra Novbr. 1933 har Kontoret i Samraad med Studenterraadet ved Københavns Universitet paataget sig Anvisningen af Studenter til Lektiehjælp, Eksamenstilsyn, midlertidigt Kontorarbejde etc.

Den 18. Maj 1934 aabnedes et Afdelingskontor for Kvinder i Valby Langgade 88 C og den 1. Maj 1937 et tilsvarende Kontor paa Frederikssundsvej 179 B.

Den 1. Maj 1937 aabnedes en Specialafdl. for Landarbejdere i Farvergade

27 og den 1. Decbr. 1937 en Ungdomsafdeling i Forbindelse med Afdelingen for Erhvervsvejledning og Lærlingeanvisning i Farvergade 27.

Den 1. April 1938 aabnedes en Specialafdeling for Hotel- og Restaurationspersonale paa Vesterbrogade 35 samt et Afdelingskontor for Mænd i De Classenske Boliger Y, Frederiksberg Kommune.

Arbejdssøgende maa som Regel personligt henvende sig paa Kontoret. For arbejdsløse Medlemmer af de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser træder dog de af Kasserne til Hovedkontoret indsendte individuelle Tilmeldingsblanketter i Stedet for personlig Henvendelse paa Kontoret.

Det paahviler Kontoret ved personlig Revision i de under Kontorets Omraade beliggende Afdelinger af statsanerkendte Arbejdsløshedskasser (1. April 1938: 92 Afdl.) at paase, at Til- og Afmelding af samt Kontrol med arbejdsledige Medlemmer udføres overensstemmende med de i Loven om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m. og i Arbejdsløshedskassernes Vedtægter fastlagte Regler.

Efter Arbejdsdirektoratets nærmere Anvisning udarbejder Kontoret Opgørelser og Beretninger over Arbejdsløsheden og Arbejdsforhold i København og paa Frederiksberg.

I H. t. Lov ang. privat Arbejdsanvisning af 13. April 1938 modtager Kontoret fra de inden for dets Omraade beliggende autoriserede Husgerningskontorer (1. April 1938: 34 Kontorer) ugentlige Opgørelser over disses Virksomhed, ligesom Kontoret fører Tilsyn med, at ingen Anvisningsvirksomhed i Strid med nævnte Lovs Bestemmelser finder Sted.

I H. t. Lov Nr. 169 af 13. April 1938 om Beskæftigelse af arbejdsløse paahviler det Kontoret dels at foretage Anvisning af Arbejdskraft til Nødhjælpsarbejder, andre Beskæftigelsesforanstaltninger og Ungdomsforanstaltninger, og dels at føre særlige Fortegnelser over de saaledes anviste.

Andragender i H. t. Lov af 14. April 1937 om Arbejdsanvisning m. m. § 32 om Understøttelser af Arbejdsløshedsfondens Midler til Deltagelse i Kursus- og Skoleundervisning for arbejdsløse paategnes og registreres af Kontoret.

I de til Justitsmin. og Rigspolitiet i H. t. Lov af 15. Maj 1875 om Tilsyn med fremmede og rejsende med senere Ændringer indgivne Andragender om Indrejse- og Arbejdstilladelse for udenlandske Arbejdere afæskes Kontoret Erklæringer vedrørende Muligheden for at anvise dansk Arbejdskraft i Stedet for de paagældende Udlændinge.

Efter Begæring udfører Kontoret Arbejdsløshedskontrollen med Medlemmer af statsanerkendte Arbejdsløshedskasse-Afdelinger (1. April 1938: 7 Afdelinger), samt Arbejdsløshedskontrollen m. m. med uorganiserede arbejdsløse, der fra København og Frederiksberg Kommuner oppebærer Hjælp i H. t. Lov om offentlig Forsorg.

I 1937—38 har 357.818 arbejdssøgende været tilmeldt Kontoret, og 54.439 har gennem Kontoret faaet anvist Arbejde. Endvidere har 258 unge Mennesker faaet anvist Lærepladser. Til Brug for Kontorets Afdeling for Erhvervsvejledning og Lærlingeanvisning samt for Skoler og offentlige Biblioteker har Kontoret udarbejdet et Erhvervskartotek med Oplysninger om Uddannelsen og Vilkaarene i ca. 300 Fag og Erhverv. Kontoret udgiver i Erhvervs-

vejledningsøjemed 4 Gange aarlig et Blad: »Din Fremtid«, der gratis uddeles til samtlige Elever i Kommuneskolernes Afgangsklasser.

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør det samlede Antal fast ansatte Tjenestemænd 19 (18 under Københavns Kommune og 1 under Frederiksberg Kommune), Antallet af andre ansatte 27.

Regnskab 1937—38: Udg. Kr. 184.442, der er fordelt mellem København og Frederiksberg med henholdsvis Kr. 157.669 og Kr. 26.773.

Budget 1938—39: Udg. Kr. 209.914, der fordeles mellem København og Frederiksberg med henholdsvis Kr. 181.114 og Kr. 28.800. Staten refunderer en Trediedel af Kommunernes Udgifter (Bilag 22 III).

Centralarbejdsanvisningskontorets Bestyrelse:

Valgt af Borgerrepræsentationen.

Formand:

Jessen, L., Overretssagfører.

Andersen, C. A., Direktør.
Jacobsen, Hans, Hovedkasserer.
Rasmussen, Victor, Fabrikant.

Valgt af Frederiksberg Kommunalbestyrelse:

Nielsen, Johs., Forretningsfører.
Poulsen, Carl, Snedkermester.

Chef (2):
Vedel-Petersen, K.

Fuldmægtig (5):
Meyer, Ejner.

Magistratens 4. Afdeling.

I H. t. § 5 i Stadens Vedt. af 31. Marts 1920, saaledes som denne er ændret den 31. Marts 1938, er følgende Virksomheder henlagt under Magistratens 4. Afdeling:

Stadsingeniørens Direktorat, Stadsarkitektens Direktorat, Stadskonduktørembedet, Brandvæsenet samt Bygningsvæsenet.

Borgmester (Vedt.s § 9):

(Raadhuset, V. Tlf. 3800. Træffetid: Tirsd., Onsd., Torsd. og Fred. Kl.13—14.)

Sundbo, Arne.

Raadmand (Vedt.s § 9):

(Raadhuset, V. Tlf. 3800.)

Nielsen, Vald.

Magistratens 4. Afdelings Sekretariat.

(Raadhuset, V. Tlf. 3800. Ekspeditionstid: Kl. 10—15.)

Magistratens 4. Afdelings Sekretariat oprettedes samtidig med Afdelingen i H. t. Vedt. af 30. Decbr. 1857. I 1913 deltes Sekretariatet i et 1ste og et 2det Sekretariat, hvoraf sidstnævnte dog blev nedlagt ved Magistratens 5. Afdelings Oprettelse i 1917, idet de Sager, der henhørte under 2. Sekretariat, overgik til Magistratens 5. Afdeling (B. F. 1917—18, S. 205 f., 277 f., 1123 f.).

Gennem Sekretariatet behandles af Magistraten de under 4. Afdeling henlagte Spørgsmaal, der vedrører:

Anlæg og Vedligeholdelse af Byens Gader, Færdselsforhold, Approbation af Gadeplaner og dermed i Forbindelse staaende Bebyggelsesforhold (Byplan), endvidere Overtagelse af Gader som offentlige Gader, Bygningsvæsenet, Kloaker, herunder Approbation af private Kloaker, samt Brandvæsenet. Under Sekretariatet henhører et særskilt Kontor til Behandling af Byggesager; dette Kontor udfærdiger Resolutioner i de til Magistraten som Bygningsmyndighed indsendte Byggesager.

Under Sekretariatet henhører endvidere Ekspeditionen af Sager vedkommende: Fællesudvalget vedr. Færdselsforholdene over Havnen og de fremtidige Bebyggelsesforhold ved denne (se S. 35), Fællesudvalget for Overvejelse af forskellige i Forbindelse med Bygningstilsynet staaende Forhold (se S. 36), Københavns Kommunes Luftværnsudvalg (se S. 54) og Fællesudvalget for det storkøbenhavnske Luftbeskyttelsesomraade (se S. 53). Endvidere ekspe-

derer Sekretariatet Valget af Medlemmer til Repræsentantskabet for Kbhvns. Telefon A/S (se S. 48).

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør det samlede Antal fast ansatte Tjenestemænd under Sekretariatet 17 og Antallet af andre ansatte 3.

Regnskab 1937—38: Kr. 148.696; *Budget* 1938—39: Kr. 153.965 (Bilag 10).

Chef (2):

Meden, Max.

Kontorchef (3):

.....

Ekspeditionssekretærer (4):

Karlsborg, Frederik V. (Byggesagsekspeditionen).

Abrahamsen, Charles A.

Fuldmægtige (5):

Mackeprang, Otto T. (Byggesagsekspeditionen).

Grundtvig, Svend.

Stadsingeniørens Direktorat.

(Stadsingeniøren samt Byplanafdelingen, Byggesagsafdelingen, Vejafdelingerne, Kloakafdelingen og Bogholderi- og Kassererkontoret: Raadhuset, V. Tlf. 3800. Ekspeditionstid: Kl. 10—15. Material- og Broafdelingen samt Stadsgartneren: Løngangsstræde 28, K. Tlf. 16600. Ekspeditionstid Kl. 10—15.)

Omsorgen for Anlæg, Vedligeholdelse og Renholdelse af Københavns Gader og Veje er af gammel Dato, idet Beskikkelser og Instrukser for »Brofogder«, der skulde føre Tilsyn med, at Grundejerne holdt Gaden udfor deres Grund i Orden, kendes tilbage til 1624. Brofogderne eller »Broe-Inspecteurerne«, som de senere kaldtes, var som Regel jævne Borgere, og kun undtagelsesvis havde de paagældende en særlig teknisk Uddannelse, hvilket skyldtes den Omstændighed, at den egentlige Overinspektion varetoges af den »Ingenieur«, der var tilforordnet sagkyndig ved de kgl. Kommissioner, der administrerede Stadens Brolægning.

Indtil 1777 var Stadens Brolægning en privat og ikke en kommunal Opgave, og hver Borger maatte bekoste Arbejdet udfor sin Grund, hvilket medførte, at Brolægningen blev uensartet og slet, saaledes at det gentagne Gange blev nødvendigt at udstede Forordninger om, at samtlige Gader skulde ombrolægges. En gennemgribende Forandring i Forholdene skete ved Forordn. af 20. Aug. 1777, hvorved Brolægningsvæsenet fremtidig blev et kommunalt Anliggende. Styrelsen overgik til en Kommission paa 9 Medlemmer, hvori saavel Magistraten som Stadens 32 Mænd var repræsenteret, og en Ingeniørofficer sad som teknisk sagkyndig, hvem Overinspektionen med Udførelsen af Kommissionens Ordrer paahvilede. Forordningen anordnede et Fællesskab mellem alle Københavns brolægningspligtige Indbyggere, idet der paalignedes en *Brolægningsskat* pr. Kv.Favn brolagt Gadeareal. Til Ledelse af selve Brolægningsarbejdet ansattes en Inspektør med teknisk Uddannelse. Ved kgl. Resolution af 6. April 1819 henlagdes de Kommissionen overdragne Forretninger under Magistratens Bestyrelse, dog saaledes at det paalagdes den Ingeniørofficer, der var Medlem af Kommissionen, at overvære Magistratens Samlinger og Deliberationer Brolægningsvæsnet vedkommende.

Direktionen af Anlæg og Vedligeholdelse af Stadens Veje udenfor Portene var overdraget til Magistraten, indtil den ved kgl. Resolution af 23. Novbr. 1796 henlagdes til det militære Vejkorps; ved kgl. Resolution af 1. Juni 1831 henlagdes Direktionen atter under Magistraten. Det daglige Tilsyn med Vejvæsenets Anliggender blev overdraget Stadens Kæmner under specielt Overtilsyn af en Raadmand.

Ved Reskript af 27. Marts 1844 henlagdes Bestyrelsen af saavel Brolægnings- som Vejvæsenet under en særlig Kommission bestaaende af 2 Medlemmer af Magistraten og 2 Borgerrepræsentanter samt en specielt teknisk Raadgiver for Kommissionen, en af Ingeniørkorpsets Officerer, der udnævntes af Kongen og tillagdes et aarligt Honorar af Staden (B. F. 1843—44, S. 45 f. og 1844—45, S. 62).

Ved Kommunalloven af 4. Marts 1857 ophævedes Kommissionen, idet den dog virkede til Febr. 1858. Embedet som Inspektør for Brolægnings- og Vejvæsenet bevaredes og henlagdes under Magistratens 4. Afdeling.

I de følgende Aar øgedes Brolægnings- og Vejinspektoratets Virksomhed betydeligt, bl. a. grundet paa Gade- og Vejnettets stærke Udvikling m. m., og Kommunalbest. vedtog derfor i 1875 at oprette et Embede som Viceinspektør, og i 1897 vedtoges en Omordning af Brolægnings- og Vejinspektoratet, hvorefter dette fra 1. April 1897 omdannedes til et »*Direktorat for Vej- og Kloakanlægene*«, der deltes i 2 Ingeniørafdelinger (B. F. 1896—97, S. 1320 f., 1955 f.), hvortil i 1900 yderligere som Følge af de forestaaende Indlemmelser kom en 3. Ingeniørafdeling, hvorunder alle Sager vedr. de indlemmede Distrikter henlagdes (B. F. 1900—01, S. 398 f., 1310 f.).

I 1907 vedtog Kommunalbest. yderligere at oprette et Embede som *Afdelingsgartner*, fra 1. Oktbr. 1919 benævnt »Stadsgartner«, samt en *4. Ingeniørafdeling* (B. F. 1904—05, S. 444 f., Till. S. 95 f.; 1906—07, S. 1838 f., Till. S. 415 f.). Den 1. April 1916 oprettedes der en *Kørselsafdeling* under Direktoratet (B. F. 1915—16, S. 1963 f.), men denne Afdeling henlagdes i 1917 til »Københavns Kommunes Kørselsafdeling« (se S. 260 f.), der var oprettet som en selvstændig Underafdeling under den i 1917 nyoprettede 5. Magistratsafdeling (B. F. 1917—18. S. 696 f., 854 f.).

Ved Udgangen af 1924 var Direktoratet for Vej- og Kloakanlægene herefter delt i 4 Ingeniørafdelinger, Stadsgartneren og Bogholderiet (B. F. 1924—25, Till. S. 162 f.). Under disse Afdelinger sorterede Vejinspektører m. m., fire store og en Del mindre Oplagspladser med Materialforvalter m. m., Blomstergartneri med Overgartner m. m..

Ved Kommunalloven af 1857 oprettedes et Embede som *Stadsingeniør* for en Civilingeniør, der skulde have det tekniske Overtilsyn med Affattelsen af Planerne til og Udførelsen af de tekniske Arbejder, der var henlagt til Magistratens 4. Afdeling samt afgive Betænkning og Raad i tekniske Sager, naar Magistraten forlangte det. Stadsingeniøren havde intet særligt Kontor eller nogensomhelst Medhjælp undtagen i ganske enkelte Tilfælde. Heri skete en væsentlig Ændring i 1886, hvor Stadsingeniørens Embedsomraade udvidedes betydeligt ved »Vedtægt betræffende Ledelsen af Kommunens tekniske Arbejder

og Bygningssager« af 11. Aug. 1886 og en hertil knyttet Instruks af 20. Decbr. 1886 (B. F. 1886—87, S. 330 f., 416).

Herefter deltog Stadsingeniøren som Kommunens tekniske Konsulent i Behandlingen af alle tekniske Sager og deltog i Referater i Magistratens 4. Afdeling, afgav særlig Betænkning i alle tekniske Sager, der skulde forelægges Borgerrepræsentationen, projekterede og ledede Udførelsen af alle tekniske Arbejder vedr. Magistratens 3 første Afdelinger. Ved alle Kommunens Husbygningsarbejder paahvilede det Stadsingeniøren at projektere og lede Udførelsen af alle tekniske Arbejder saasom Vandafledning, Opvarmning, Ventilation, Belysning, Vandindlæg m. m., ligesom Vedligeholdelsesarbejderne vedr. disse Anlæg var henlagt under ham, og der tilstræbtes mere og mere, tildels paa Borgerrepræsentationens Foranledning, en Ordning, hvorefter der fra Stadsingeniørens Kontor skulde føres et regelmæssigt Tilsyn med disse kostbare og tildels ret indviklede Anlægs rette Funktionering. Endelig havde Stadsingeniøren overtaget Projekteringen af adskillige betydelige Anlæg, saaledes den nye store Kloakplan, flere store Gade- og Boulevardanlæg m. m.

I 1898 foranledigede dette betydelige Arbejdsstof Oprettelse af to Embeder som Afdelingsingeniører (B. F. 1897—98, S. 168 f., 175 f., 734 f. og 741 f.). Paa Grund af Arbejdets stadige Udvidelse ikke mindst ved Indlemmelserne i 1901 og 02 oprettedes fra 1. Jan. 1907 endnu et Afdelingsingeniørembede under Stadsingeniørembedet (B. F. 1904—05, S. 444 f., Till. S. 95 f.; 1906—07, S. 1838 f., Till. S. 415 f.).

Den nævnte Instruks af 1886 er senere ændret ved Indenrigsm. Skr. af 12. Marts 1908, Lov Nr. 237 af 8. Maj 1917 § 6 med tilhørende Vedt. af 31. Maj 1917 § 6.

Ved Udgangen af 1924 var *Stadsingeniørembedet* herefter delt i 3 Ingeniørafdelinger med dertil hørende Bogholderi og Ekspedition (B. F. 1924—25, Till. S. 162 f.).

Da en Omlægning af Embedsomraaderne for Direktoratet for Vej- og Kloakanlægene og for Stadsingeniøren vilde muliggøre en Forenkling af Forholdene, saaledes at f. Eks. Sager af samme Art ikke behandledes i flere Afdelinger, men henførtes til een Afdeling, vedtog Kommunalbest. paa Foranledning af den af denne nedsatte Sparekommission den 20. Novbr. 1924 en Omlægning af Arbejdet, saaledes at de to Embeder nedlagdes fra 1. April 1925, og der i Stedet opstod en ny Institution, der benævntes Stadsingeniørens Direktorat. Under den nye Institution henlagdes hele Arbejdsomraadet for det tidligere Direktorat for Vej- og Kloakanlægene (med Undtagelse af Tilsynet med Natrenovationen) og den Del af de under det tidligere Stadsingeniørembede hørende Forretninger, som naturligt hørte sammen med Vej- og Kloakanlægene.

Tilsynet med Natrenovationen overførtes fra 1. April 1925 til Kommunens Kørselsafdeling (B. F. 1924—25, S. 1068 f.), medens den resterende Del af det tidligere Stadsingeniørembedes Forretninger under Navn af »Bygningsingeniørkontoret« og omfattende Sager vedr. alle Kommunens Institutioner, Stiftelser og til kommunalt Brug bestemte Bygninger (dog med Undtagelse af de Anlæg ved Belysningsvæsenet, Sporvejene, Vandforsyningen og Stadsingeniørens Direktorat, som disse Institutioner ønskede at udføre ved deres egne

Ingeniører) samt det dertil hørende Bogholderi henlagdes under Stadsingeniørens midlertidige Bestyrelse indtil 1. Oktbr. 1925, da de henlagdes under Stadsarkitektens Direktorat (B. F. 1925—26, S. 324).

Ved Omordningen bestemtes det at yde saavel Stadsingeniøren som den Afdelingsingeniør, der af Magistraten er udpeget til under Stadsingeniørens Forfald at fungere som dennes Stedfortræder, et pensionsgivende Bestillingstillæg samt at oprette et nyt Embede som Afdelingsingeniør.

Ifølge Magistratsbeslutning af 12. Decbr. 1933 foretoges fra 1. Jan. 1934 en Omlægning af enkelte Arbejdsomraader indenfor Kloak- og Broafdelingen og Materialafdelingen, idet Anlæg, Tilsyn og Vedligeholdelse af Broer og Havnekajer overførtes til Materialafdelingen, der herefter benævnes *Material- og Broafdelingen*, medens Anlæg, Tilsyn og Vedligeholdelse af Kloakpumpestationer, Rensningsanlæg m. v. overførtes til Kloak- og Broafdelingen, der herefter benævnes *Kloakafdelingen*.

Paa Budgettet for 1937—38 blev det vedtaget at ændre Vejafdelingernes Organisation, saaledes at den tidligere Deling efter Bydele ændredes til en Deling efter Arbejdets Art. Samtidig nyoprettedes en Stilling som Chef for begge Vejafdelinger.

Stadsingeniørens Direktorat omfatter herefter fig. 7 Afdelinger: I. Byplanafdelingen, II. Byggesagsafdelingen, III. Vejafdelingerne, IV. Kloakafdelingen, V. Material- og Broafdelingen, VI. Stadsgartneren og VII. Bogholderi- og Kassererkontoret med Arbejdsomraader som nedenfor anført.

1. *Byplanafdelingen.* Byplanafdelingen forestaar i Samarbejde med Stadsarkitekten Projekteringerne vedr. Byens Udformning, herunder Paalæggelse af Servitutter tilsigtende en rationel Fordeling af de forskellige Bebyggelsesarter, Parker, Lege- og Sportspladser m. m., Regulering af de ældre Bykvarterer eventuelt i Forbindelse med Gennembrydning for nye Færdselslinier, Retningslinierne for nye Vejprojekter og Bebyggelsesplaner for Kommunens Arealer.

Endvidere udfører Afdelingen Forarbejder med Henblik paa den fremtidige Udvikling, herunder i Forbindelse med andre Institutioner Planlæggelse af Havneudvidelser, Industrikvarterer, Sporforbindelser o. s. v., Udvidelse og Regulering af de eksisterende Hovedfærdselslinier dels direkte og dels ved Fastsættelse af Byggelinier, Forhandling med de omliggende Kommuner, Ordning af Ekspropriationerne ved de i H. t. ovenstaaende foranledigede Arealerhvervelser og Undersøgelser vedr. Byens Bebyggelsesforhold, Trafikforhold o. s. v., samt udarbejder Oversigtskort over København til Brug for Kommunens Kontorer.

Afdelingen fører Forhandlinger med Grundejere og Parcelforeninger vedr. Overenskomster angaaende Anlæg og Vedligeholdelse af private Gader og Veje i H. t. § 8 i Vejloven af 31. Marts 1926 (B. F. 1926—27, S. 268 f., 259 f.) og afgiver Erklæringer i Byggesager, der vedrører Byplanafdelingens Arbejdsomraade.

Byplanafdelingen udfører endvidere de forberedende Arbejder for det under 22. Juni 1928 nedsatte Udvalg til Udarbejdelse af et Byplanforslag for Københavnsegnen.

II. *Byggesagsafdelingen.* Under Byggesagsafdelingen er samlet Ekspedition af samtlige Byggesager (forsaavidt angaar Forhold til Gader, Veje, Servitutter og Vandafledning) og Husspildevandssager i København med indlemmede Distrikter samt hele Tilsynet med private Spildevandsanlæg.

Afdelingen fører endvidere — til Brug for Skatteväsenet — Regnskab over Til- og Afgang i Vandklosetantallet.

Afdelingen har siden 1. Jan. 1926 fælles Journal med det under Magistratens 4. Afdelings Sekretariat oprettede Ekspeditionskontor for Byggesager.

For at støtte dansk Betonrørs-Industri har Afdelingen i Samarbejde med forskellige Nabokommuner tilrettelagt og siden 1. Oktbr. 1926 ført en Kontrol med Fabrikationen af disse Rør (forsaavidt Rørene ønskes anvendt uden anden Prøve i København og de Nabokommuner, med hvilke Overenskomst haves) med det Formaal, at de kan anvendes i Stedet for de fra Udlandet indførte glaserede Lerrør.

III. *Vejafdelingerne.* Disse Afdelinger, der omfatter *Vejafdeling I* (Projektering, Approbationer) og *Vejafdeling II* (Anlæg, Vedligeholdelse) er samlet under en fælles Chef.

Vejafdelingerne varetager for de *offentlige* Gaders og Vejes Vedkommende Nyanlæg, Vedligeholdelse, Vanding og den Del af Renholdelsen (herunder Snekastning og Gadefejning), som paahviler Kommunen, samt Vedligeholdelse af Kloaker og endvidere Tilsyn med de *private* Gaders og Vejes Anlæg og Vedligeholdelse.

Vejafdelingerne istandsætter og vedligeholder endvidere enkelte private Gader og Veje efter Overenskomst i H. t. § 8 i Vejloven af 31. Marts 1926.

For at tilvejebringe et paalideligt Grundlag for Bedømmelsen af de forskellige Gade- og Vejbefæstelsers Anvendelighed efter den forskellige Færdselsintensitet foretager Vejafdelingerne hyppige Færdselstællinger.

Endvidere varetager Vejafdelingerne Driften af Direktoratets Laboratorium for Undersøgelser af Vejmaterialer m. m.

IV. *Kloakafdelingen.* Kloakafdelingen forestaar Projektering, Anlæg, Tilsyn og Vedligeholdelse af offentlige Kloaker, Kloakpumpestationer og Rensningsanlæg med Tilbehør af Trykledninger samt Tilsynet med de afskærende Ledninger og de Hjælpeledninger, der fører fra disse til Øresund og Havnen. Afdelingen varetager Kloakanlægenes Forelæggelse for Vandafledningskommissionen samt administrerer de i Kommissionskendelserne fastsatte Bestemmelser vedr. Paaligning af Kloakbidrag, endvidere behandler den alle Sager vedr. private Gadekloaker og fører Tilsyn med disses Anlæg.

V. *Material- og Broafdelingen.* Afdelingen besørger Indkøb af Direktoratets Forbrug af nye Gade- og Vejmaterialer, drager Omsorg for gamle Materialers Nyttiggørelse, varetager Fabrikationen af Betonstøbegods, Driften af Direktoratets Oplagspladser og Værksteder og Tilsyn med Materiellet. Afdelingen forestaar tillige Projektering, Anlæg, Tilsyn og Vedligeholdelse af Broer, Havnekajer m. m., samt varetager Behandlingen af Lønsager vedr.

Direktoratets Lønarbejdere og af Sager vedrørende Anbringelse af Telegraf- og Telefonledninger i Gader og Veje.

VI. *Stadsgartneren.* Stadsgartneren varetager Administration, Vedligeholdelse og Bevogtning af de kommunale, offentlige Parker, Haveanlæg og Plantninger, projekterer og udfører nye Anlæg og Plantninger, varetager Driften af Kommunens Blomstergartneri og Planteskole, fører Tilsyn med Driften af de offentlige Skøjte- og Kælkebaner, yder Assistance til kommunale Institutioner, der ønsker gartnerisk Vejledning, og fører Overtilsyn med en væsentlig Del af de under andre kommunale Institutioner hørende Haveanlæg.

VII. *Bogholderi- og Kassererkontoret.* Foruden det egentlige Bogførings- og Regnskabsarbejde samt Kassererforretningerne sorterer under Kontoret Behandling af de personelle Sager samt en Række statistiske Arbejder.

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør det samlede Antal fast ansatte Tjenestemænd under Direktoratet ialt 251, Antallet af Lønarbejdere 690 og Antallet af andre ansatte 40.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 1.120.523, Udg. Kr. 16.832.737. Hertil kommer Arbejder, for hvilke Udgifterne afholdes af Stadens Kapitalformue; disse Udgifter androg i 1937—38: Kr. 6.787.570. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 674.770, Udg. Kr. 17.133.180. (Bilag 18).

Litteratur: Særtryk af Kbhvns. Kommunalkalender 1931 udgivet af Stadsingeniørens Direktorat.

Stadsingeniør (1 + B):
Forchhammer, Olaf.

Byplanafdeling.

Afdelingsingeniør (2):
Henningsen, Mogens O.

Ingeniør (3):
Lavlund Rasmussen, Jens K.

Ingeniører (4):
Christensen, Carl H. G.
Hasselager, Jens C.
Blixenkrone-Møller, Chr. A. Ø.
Halberg, Henrik.

Ingeniør (5):
Vasegaard, Viggo S.

Arkitekt (3):
Christiansen, H. Helmuth F.

Arkitekt (4):
Brauer-Christiansen, Frode.

Arkitekt (5):
.....

Fuldmægtige (5):
Klixbüll, Aage L. B.
Sick Petersen, Johan Thor.
Krag, N. P. Johannes J.

Byggesagsafdeling.

Afdelingsingeniør (2):
Lauridsen, Niels K. J.

Ingeniør (3):
Erichsen, Knud.

Ingeniører (4):
Borregaard, Harald C.
Wiedemann, C. P. Erik.

Ingeniører (5):
Lichtenberg, Harald.
Riisbro, Georg E.
Geismar, A. Frithiof.
Sterm, Boie.

Jørgensen, Poul R.
Frejberg Jensen, A.

Fuldmægtig (5):
Carstens, F. F.

Vejafdelingerne.

Chef for Vejafdelingerne (2 + B):
Hüttemeier, B. Chr.

Ingeniør (3):
Blytmann, Erik E.

Fuldmægtig (5):
Lensholm, Laurits P.

Vejafdeling I.
(Projektering, Approbationer m. m.).

Afdelingsingeniør (2):
Emanuel, Emanuel.

Ingeniør (3):
Koefoed, Kai V. M.

Ingeniører (4):
Tønnesen, Tønnes P.
Grove, Hans H. S.

Ingeniører (5):
Lawaetz, Harald J.
Jensen, K. Valdemar.
Johansen, Edmund.
Blitger, Jørgen C. E.

Fuldmægtig (5):
Svelmøe, Carl V. T.

Vejafdeling II
(Anlæg og Vedligeholdelse m. m.).

Afdelingsingeniør (2):
Manicus-Hansen, Carl H. T.

Ingeniør (3):
Johansen, Jens.

Ingeniører (4):
Frandsen, C. Gordon.
Raabyemagle, Hans C.
Krogh, Anders V.

Ingeniører (5):
Christensen, Svend O. A.
Jensen, Axel M.
Hvalsø Olsen, Magnus.

Vejinspektører (5):
Petersen, Anders J. K.
Borrild, Hans A.
Nielsen, Anders P.
Sørensen, Petrus G.
Koch, William.
Gersel Jensen, Johan H.
Nielsen, Vagn.
Faldborg, Harald A.
Christensen, A. E.
Højsteen, Christian J.

Kloakafdeling.

Afdelingsingeniør (2 + B):
Lund, Albert E.

Ingeniør (3):
Hansen, C. Andreas C.

Ingeniører (4):
Andersen, Axel V. J.
Christens, Aage.
Rehof, Kaj P.
Jantzen, Carl F.
Elgaard, Aksel P. J.
Nyholm Poulsen, Georg V.
Hjelt, Alex H.
Skadhauge, Axel C. V. P.

Ingeniører (5):
Schackinger, Kai O.
Tranum Jensen, Svend.
Husted, Otto.
Eriksen, P. H.
Nordfjeld, Ingvar M.

Maskinmestre (5):
Nielsen, Paul.
Lystlund, Jens P. H.
Hansen, Carl O.
Jensen, Georg V.

Fuldmægtig (5):
Ringgaard Jensen, J.

Material- og Broafdeling.

Afdelingsingeniør (2):
Mønsted, Aage.

Ingeniør (4):
Poulsen, Wilhelm.[1])

[1]) Orlov indtil videre.

Plads- og Værkstedsinspektør (4):
Steffensen, H. V. K.

Ingeniører (5):
Hurwitz, Carl F.[1])
Sternow, Einar H.

Stadsgartner (2 + B):
(Træffetid: Kl. 13—15.)
Bergmann, Jakob S. N.

Overgartnere (5):
Østergaard, Jens.
Nørgaard, August H. S.
Andersen, Aksel S.

Bogholderi- og Kassererkontor.

Kontorchef (2):
Nielsen, Rudolf.

Ekspeditionssekretær (4):
Fels, Egon B. W.

Fuldmægtig (5):
Kejser, Karl J.

Kasserer (5):
Larsen, Johan Thuesen.

Stadsarkitektens Direktorat.

(Raadhuset, V. Tlf. 3800. Ekspeditionstid Kl. 10—15.)

Ved Instruks af 25. April 1856 § 9 var der paalagt *Stadsbygmesteren* Pligt til »saavel at udkaste Planer til som at forestaa Ledelsen af de Bygningsforetagender, som udføres for Kommunens Regning . . . ., naar saadant forlanges«, men denne Stadsbygmesterens Forpligtelse til at planlægge og udføre kommunale Byggearbejder bortfaldt ifølge Instruks af 30. Decbr. 1871, efter at Stadsbygmesteren i Forbindelse med Bygningspolitiets Henlæggelse under Magistraten var blevet kommunal Embedsmand. Dog var Stadsbygmesteren fremdeles Magistratens bygningskyndige Konsulent. Hvad Reparationsarbejderne angaar, var det Praksis, at de enkelte Institutioner drog Omsorg herfor hver indenfor sit Omraade.

Fra 1. Marts 1873 (B. F. 1872—73, S. 685 f., 724) oprettedes et Embede som *Bygningskonduktør* eller, som det senere kaldtes, *Stadsbygningskonduktør*, hvem det ved Instruks af 26. Marts 1873 paalagdes at forestaa Udførelsen af Vedligeholdelsesarbejder og mindre Bygningsændringer. Endvidere bestemte Instruksen følgende »Naar der af ham forlanges Betænkning over eller Tegning til mindre, ny Bygninger, Tilbygninger og desl., blive disse at ledsage af detaillerede, nøiagtige Overslag over Bekostningen herved, og har han, naar Udførelsen af en saadan Bygning er besluttet, at føre Tilsyn med dens Opførelse«.

Fra 1. Novbr. 1886 afløstes Bygningskonduktørembedet af *Stadsarkitektembedet* (B. F. 1886—87, S. 330 f., 416). De nærmere Bestemmelser for Stadsarkitektens Virksomhed og Omraade fastsattes i »Vedtægt betræffende Ledelsen af Kommunens tekniske Arbejder og Bygningssager« af 11. Aug. 1886, senere ændret i »Vedtægt for Stadsingeniøren og Stadsarkitekten« af 12. Marts 1908. Ifig. begge disse Vedtægter paahviler det Stadsarkitekten »at bistaa Magistraten i alle Kommunen vedrørende Bygningsanliggender m. m. og at afgive Betænkning i samt deltage i Behandlingen af alle saadanne Sager, naar det forlanges.

[1]) Fungerende Ingeniør i 4. Lønkl.

Han skal drage Omsorg for den tilbørlige Vedligeholdelse af alle Kommunen tilhørende Bygninger. Han skal udarbejde Planer og Overslag til samt forestaa Udførelsen af alle Kommunens Husbygningsarbejder, for saa vidt disse ikke af Kommunalbest. bestemmes udførte ved særlig dertil antagne Mænd, i hvilket Tilfælde Stadsarkitekten dog er pligtig i det Omfang, som af Magistraten forlanges, at medarbejde ved Arbejdets Planlæggelse og Gennemførelse«.

Fra 1. Jan. 1920 overgik Vedligeholdelsesarbejderne til en særlig *Afdeling for Stadens Bygningsvedligeholdelse* (se S. 261 f.). (B. F. 1919—20, S. 1044 f.)

I 1925 henlagdes de tidligere under Stadsingeniøren henhørende Bygningsingeniørarbejder m. m. under Stadsarkitektembedet, og Institutionen benævnes herefter *Stadsarkitektens Direktorat.* (B. F. 1925—26, S. 324 f.).

Ved Kommunalbest. Beslutn. af 22. Marts 1934 (B. F. 1933—34, S. 1846 f.) og Indenrigsmin. Stadfæstelse af 7. April 1934 overførtes den under Bygningsvedligeholdelsesafdelingen udøvede Arkitektvirksomhed ved Projektering og Tilsyn med Vedligeholdelsesarbejder fra 1. April 1934 til Stadsarkitektens Direktorat.

Direktoratets Opgaver er herefter følgende:

1) *Projektering og Tilsyn* med Udførelsen af kommunale Bygningsanlæg, herunder saavel Nybygninger som større Ombygninger og Udvidelser, endvidere af Fabriks- og Industrianlæg o. l., forskellige Fjernopvarmningsanlæg samt forskellige Inventaranskaffelser. *Vedligeholdelse* af de Kommunen tilhørende Bygninger med Undtagelse af de tekniske Direktoraters Bygninger og Anlæg og Kommunens Husejendomme samt Vedligeholdelse af de offentlige Statuer, Mindesmærker og Springvand m. v..
2) I Forbindelse med Stadsingeniørens Direktorat Udførelse af *Gade- og Bebyggelsesplaner* samt Udarbejdelse af Forslag til Servitutter.
3) *Kontrol* med kommunale Bygningsarbejder, der udføres af private Arkitekter, og med private Byggearbejder, der støttes af det offentlige, samt med Fyringsøkonomien ved kommunale Kedelanlæg og iøvrigt med Driften af de tekniske Anlæg i kommunale Bygninger.
4) Forskellig *konsultativ Virksomhed*, saasom Udøvelse af Facade- og Hegnscensur ved Byggeri, hvor saadan Censur er tillagt Magistraten, Erklæringer til Brug ved Udstedelse af Servitutattester, Udøvelsen af kunstnerisk, teknisk og økonomisk Kritik af Byggeprojekter vedrørende privat Boligbyggeri, hvortil søges offentlig Støtte, Bygningsvurderinger, Oplysninger til Brug ved Beregning af Brændselsafgifter for Tjenesteboliger samt Beregning af Afgifter for Levering af Varme eller Kulde fra forskellige kommunale Kedelanlæg til kommunale eller private Forbrugere, Erklæringer om Lønnings- og Ansættelsesforhold for forskelligt teknisk Personale, Fællesindkøb af forskellige tekniske Artikler, Erklæringer i forskellige kunstneriske Spørgsmaal.

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør Antallet af fast ansatte Tjenestemænd under Direktoratet 89 og Antallet af andre ansatte 64.

Regnskab 1937—38: Udg. Kr. 596.620. *Budget* 1938—39: Udg. Kr. 653.930. (Bilag 10).

Stadsarkitekt (1 + B):
Holsøe, Poul.

Arkitektafdeling A:

Afdelingsarkitekt (2):
Rasmussen, Holger.

Arkitekt (3):
Gemzøe, K. H.

Arkitekter (4):
Marston, E. A. W.
Wiinholt, Frits P.

Arkitekter (5):
Benzon, C. Noe.
Gottlieb, Christen.
Beck, Svend.

Fuldmægtig (5):
Hansen, Matthias.

Arkitektafdeling B:

Afdelingsarkitekt (2):
Lunding, Major.

Arkitekt (3):
Engell, Emil.

Arkitekter (4):
Rue, Tage.
Bie, Curt.
Lund, F. C.

Arkitekter (5):
Jensen, K. B.
Lunding, Ib.
Wrang, J.
Jastrau, Frans.
Goll, Arne.

Arkitektafdeling C:

Afdelingsarkitekt (2):
Hansen, Carl.

Arkitekt (3):
Fog, Carl.

Arkitekter (4):
Ishøy, Ellis.
Fenger, Ch. E.
Dujardin, Joh.
Mønsted, Knud M.

Arkitekter (5):
Steen, Hans Chr.
Jerndorff, William.
Clausen, W. Briand.
la Cour, Peter.

Fuldmægtig (5):
.....

Ingeniørkontoret.

Overingeniør (2 + B):
Bruun, Carl.

Afdelingsingeniører (2):
Buus, J. C.
Børge, Johannes.

Ingeniører (3):
Serritslev, Hans Chr.
Overbye, Aage S.

Ingeniører (4):
Funder, J. B.
Biering-Sørensen, S. E.
Jensen, Verner.
Glud, Chr.
Dalgaard, V.
Aastrup, C.
Sannæs, Jørgen.
Bang, Villy.

Ingeniører (5):
Nielsen, Jørgen.
Rungby, S.
Krog, A. R.
Johansen, Stig.
Simonsen, V.
Andreasen, Alf.
Jochimsen, Sven.
Lindbøg-Hansen, Kai.

Fuldmægtige (5):
Hartmann, A. V. E.
Petersen, Thomas.
Møller, Chr. E. S.
Petersen, Ove.
Poulsen, Rudolf.
Nissen, Johannes.

Bogholder- og Ekspeditionskontoret:

Kontorchef (2):

Bjørke, E.

Fuldmægtige (5):

Hansen, Carl Bolinius.
Guldager, K.
Rasmussen, V.

Stadskonduktørembedet[1]).

(Raadhuset, V. Tlf. 3800. Ekspeditionstid Kl. 10—15.)

Stadskonduktørembedet oprettedes som fast Institution i 1690 med den Hovedopgave at holde Orden i Grundtakst-Matrikulen og føre en Ejendoms-Matrikul med Maal for samtlige Grunde. Borgerne forpligtedes til ved Salg at lade Grundstykkerne opmaale og eventuelt taksere af Stadskonduktøren. Det bestemtes endvidere, at intet Skøde maatte tinglæses, uden at det var forsynet med Stadskonduktørens rigtige Maal og Udregning. Ifølge Beskikkelsen samt Instruks af 1694 skulde Stadskonduktøren føre en Maalebrevsprotokol over enhver Plads' Maal og Deling, og ingen Bygning, Mur eller Plankeværk maatte opsættes ud til Gaden, førend Stadskonduktøren havde afsat Byggelinierne, ligesom han skulde udstede Attest for, at disse var overholdt. Desuden skulde han bistaa Indkvarterings- og Grundtakstkommissionerne ved Udregninger og Mandtallers Forfatning samt andre Kommissioner bl. a. Vand- og Brandkommissionerne.

Ogsaa Byens Skattevæsen — dog ikke Opkrævningen — sorterede tildels under Stadskonduktøren, idet han fra 1690 til 1904 udarbejdede Grundlagene for og derefter paalignede samtlige Ejendoms- og Grundskatter. Fra 1904 til 1926 kun for Grund- og Arealskattens og fra 1926 kun for Vandafgiftens Vedkommende. Desuden blev visse Afgifter og Skatter i H. t. Reskripter af 1702 efter Opkrævningen indbetalt til Stadskonduktøren (Portpengene, Lygte- og Sprøjteskatten).

Af de Stadskonduktøren paalagte forskellige Arbejder skal særlig nævnes, at i 1755 udfærdigedes en ny Grundtakst-Matrikul, hvorved Matrikulsnumrene ændredes, i 1802 blev det paalagt Stadskonduktøren til Brug for Paaligning af den samme Aar indførte Bygningsafgift — paa hvis Grundlag der senere lignedes Fattigskat, Vandskat og $^1/_3$ Ligningsskat — at foretage en ny Opmaaling af ethvert Steds Grund i København og at indrette Protokoller, hvori enhver Bygnings Areal samt Afgiftens Størrelse indførtes. I 1803 paalagdes det endvidere Københavns Borgere, at enhver Bygningsforandring ufortøvet skal meddeles Stadskonduktøren, som derefter skal foretage Opmaaling og Afgiftsberegning. Stadskonduktøren underskrev og indsendte Regnskabet over Bygningsafgiften til Statens Revision.

Da Opmaalingerne til Bygningsafgiftens første Beregning var tilendebragt, udfærdigede Stadskonduktøren i 1806—07 et særskilt Matrikuls-Register til Ejendoms-Matrikulen for København, hvorved Matrikulsnumrene ændredes for anden Gang.

[1]) En udførligere Fremstilling af Stadskonduktørembedets Historie og de under Embedet tidligere hørende Forretninger særlig vedrørende forskellige Ejendomsskatters Paaligning findes i Kommunalkalenderens 1. Aarg. 1931, S. 182 f.

Ved Anordn. af 1812 fastsattes Regler for Udarbejdelse af en ny Grundtakst-Matrikul, hvorved der ogsaa toges Hensyn til Bygningsværdierne.

I 1856 approberede Kongen en ny Instruks for Stadskonduktøren (B. F. 1855-56, S. 35, 276). Iflg. Instruksen udnævntes Stadskonduktøren af Kongen efter Indstilling af den samlede Kommunalbest., og der tillagdes ham fast aarlig Gage, medens han tidligere havde været lønnet med Sportler.

I H. t. Kommunalloven af 4. Marts 1857 vælges Stadskonduktøren af Borgerrepræsentationen; Udnævnelsen skulde dog indtil 1917 stadfæstes af Kongen.

I H. t. Lov om en Grundtakst for Stadens *udenbys* Grunde af 14. Decbr. 1857 skal Stadskonduktøren meddele de til Ansættelse af Grundtaksten fornødne Oplysninger, foretage de fornødne Beregninger samt udarbejde Grundtakst-Matrikulen og aarlig foretage de fornødne Ændringer foranlediget ved Bygnings- eller Grundforandringer. Paa denne Grundtakst lignedes for de udenbys Grunde de samme Skatter, som lignedes paa de indenbys Grunde efter disses Grundtakst, samt desuden udenbys Brolægningsskat.

26. Oktbr. 1859 fremkom Bekendtg. fra Magistraten, hvori bestemtes, at enhver Ejendom i København og dens Forstæder, foruden Matrikulsnummer — der hidtil ogsaa havde været benyttet som Gadenummerbetegnelse — fremtidig ogsaa skal have et særskilt Gadenummer, som skal fastsættes af Stadskonduktøren.

Ved Lov af 19. Febr. 1861 om Omordning af de kommunale Skatter (gældende fra 1. Jan. 1862) sammendroges de tidligere Ejendomsskatter med Undtagelse af Bygningsafgiften og Brolægningsskatten til to Skatter nemlig: Arealskatten, der lignedes paa Bygningsafgiftens Grundlag samt Grundskatten, der lignedes paa Grundtaksten.

Fra 1. Jan. 1862 udskiltes et særligt »Skattekontor«. Kontoret kom rent praktisk til at sortere direkte under Borgmesteren for 2. Afdeling, men formelt havde Stadskonduktøren Overtilsynet, indtil Skatteinspektoratet oprettedes i 1888 (B. F. 1861—62, S. 108, 146; 1901—02, Tillæg S. 329).

Stadskonduktøren skulde fremdeles besørge Rigtigholdelsen af Grundlagene for Ejendomsskatterne, forsaavidt angik Arealskat, Grundskat og Bygningsafgift, for hvilken sidste han ogsaa skulde aflægge Regnskabet til Staten.

11. Marts 1872 vedtog Kommunalbest. under Hensyn til Hegnslovens § 3, for hvilket Omraade »de strenge Hegnsregler« skal gælde, og det bestemtes, at et Kort over Arealerne skal ligge til Eftersyn hos Stadskonduktøren, som aarlig (nu femaarlig) skal gøre Forslag om eventuel Udvidelse af Omraadet.

Ved de nye Skattelove af 15. Maj 1903 bortfaldt Bygningsafgiften til Staten fra 1. Juli 1904. Hermed mistede Stadskonduktøren sin Tilknytning til Staten samt dennes Løntilskud og var fra nu af en rent kommunal Embedsmand.

Ved Kommunalbest. Beslutning af 15. Jan. 1906 fandt en Omordning af Embedet Sted, og en ny Instruks blev vedtaget og kundgjort den 30. Marts s. A.

Ved Omordningen blev Embedets Forhold til Skattedirektoratet fastlagt saaledes, at *alle Oplysninger beroende paa Maal og Assurancesummer* fremtidig tilvejebringes af Stadskonduktøren, hvorimod *alle Udregninger af Skatter* og *Regnskabet* over disse foretages af Skattedirektoratet. (Tidligere foregik nogle Skatteudregninger hos Stadskonduktøren og nogle i Skattedirektoratet).

Endvidere blev Tilvejebringelsen af Byens Kortmateriale og dettes Vedligeholdelse samt Optagelsen af et Hovednivellement paa Stadens Grund henlagt under Stadskonduktørembedet. (Hidtil var Opmaalingen og Fremstillingen af Kort delvis besørget af Stadsingeniøren og delvis af Stadskonduktøren).

Ved samme Lejlighed blev Kontoret delt i to *Afdelinger A og B*, og to Stillinger som Afdelingskonduktører (senere benævnt Afdelingschefer) blev oprettet. Under Afdeling A forblev hele Embedets tidligere Virksomhed, medens Kortlægning og Hovednivellement blev henlagt under Afdeling B (B. F. 1901—02, S. 1217, Till. S. 327; 1905—06, S. 1758; 1906—07, S. 3).

I 1917 henlagdes Stadskonduktørembedet — der hidtil havde sorteret under Magistratens 2. Afdeling — under 4. Afdeling (B. F. 1917—18, S. 205 f.).

21. Juli 1919 og 21. Septbr. 1923 stadfæstedes atter nye Instrukser og Reglementer for Stadskonduktøren, væsentligst paa Grund af Takstændringer foranlediget af Forandringer i Prisniveauet.

26. Septbr. 1924 forelaa Landbrugsmin. Bekendtg. om, at Behandlingen af Udstyknings- og Magelægssager i »de indlemmede Distrikter« fra 1. Jan. 1925 overgik til Magistraten, og 11. Novbr. 1924 udstedtes Raadstue-Plakat, hvorved disse Forretninger henlagdes under Stadskonduktøren. Herved udvidedes Stadskonduktørens Embedsomraade fra ca. 2260 ha til ca. 7300 ha, og den Ejendomsmatrikul, der skal holdes i Orden, fra ca. 11.000 Matr.-Nr. til ca. 36.000 Numre.

Ved Lov af 31. Marts 1926 bortfaldt Arealskat, Grundskat og Brolægningsskat, og dermed ophørte Stadskonduktørens mere end 200-aarige Medvirkning ved Beskatningsarbejdet. Dog paahviler det stadig Stadskonduktøren at udregne Vandafgift efter Etagearealet, der udregnes efter den tidligere Bygningsafgifts Regler, samt ved matrikulære Forandringer at fordele den halvaarlige Ydelse for Tiende efter Lov af 15. Maj 1903.

Med Tinglysningslovens Ikrafttræden 1. April 1927 henlagdes atter nye Opgaver til Stadskonduktøren i hans Egenskab af Udstyknings- og Matrikulsmyndighed, bl. a. Udstedelse af Erklæringer om, hvorvidt de en Hovedejendom paalagte Servitutter vedrører fraskilte Parceller. Samtidig bortfaldt Bestemmelserne om, at Stadskonduktøren skal paategne Skødekort og Maalebreve forinden Skøders Tinglysning.

Stadskonduktørembedet er nu en ren kommunal Institution bestaaende af 2 Afdelinger A og B og dets væsentligste Opgaver er følgende:

For Afdeling A's Vedkommende:

1) at holde Stadens Ejendoms-Matrikul og Kommunens Kortmateriale à jour med alle Forandringer af Ejendommenes Grænser, Arealer og Vejudlæg, samt give Tinglysningskontoret, kommunale Institutioner, Vurderingsformænd og Brandforsikringsselskaber Meddelelse desangaaende.
2) Indenfor Stadens Omraade at foretage alle Udstykningsforretninger og Sammenlægninger og udfærdige de nye Matrikulsdokumenter, at afsætte Grundgrænser og Byggelinier, at udstede Byggelinieattester og Servituterklæringer, at udfærdige Situationsplaner til Bygningskommissionen med Opgivelse af bebyggede og ubebyggede Arealer og at udfærdige Prioriterings-

skitser. Samtidig er Stadskonduktøren autoriseret til med offentlig Troværdighed at afgøre ethvert Spørgsmaal angaaende Linie- og Flademaal samt Kubikmaal, i Henseende til Grunde og Bygninger i Staden.

3) At afgive Erklæringer om Grundarealer, Byggelinier, Byggefrihedsindskrænkninger m. m. til Brug ved Byggesagers Behandling.
4) At indstille nye Gadenavne og fastsætte nye Gadenumre.

For Afdeling B's Vedkommende:

1) At fremstille og à jour holde Kort over Byen, at fremstille Opmaalingsplaner til Brug for de tekniske Institutioner og at udføre og à jour holde Stadens Hovednivellement.
2) At beregne og paaligne Vandafgift efter Etagearealet og kvartalsvis meddele Skattedirektoratet de skete Forandringer og Tilkomster, samt at udregne og meddele Skattedirektoratet Størrelsen af de Arealer, for hvilke der — i H. t. Servitutpaalæg i de oprindelige Skøder paa en Mængde udenbys Grunde („røde Grunde") — skal erlægges Afgift p. G. a. Indtagelse til Byggeplads og Gaardsrum.

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør det samlede Antal fast ansatte Tjenestemænd under Stadskonduktørembedet 36 og Antallet af andre ansatte 17.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 85.335, Udg. Kr. 428.325. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 90.000, Udg. Kr. 454.093. (Bilag 1 og 10).

Litteratur: Tidsskrift for Opmaalings- og Matrikulsvæsen (Landinspektørforeningens Medlemsblad). Se navnlig Afdelingschef Boock's »Historiske Bemærkninger« i 3. Binds 6. og 7. Hæfte og 5. Binds 3. Hæfte.

Stadskonduktør (1):

Jørgensen, Lauritz.

Afdeling A.

Afdelingschef (2):

Kjeldsen, Ove.

Landinspektører (4):

Justesen, Chr. (Udstykninger, Afsætninger og Attester i Sundbyøster. — Jernbanesager og Byggesager).

Nielsen, K. K. (Udstykninger, Afsætninger og Attester i Strand, Snarens, Vester, Nørre, Frimands og Klædebo Kvarterer samt i Vanløse og Husum. — Gadenavne og Gadenumre).

Landinspektører (5):

Larsen, B. L. (Udstykninger, Afsætninger og Attester i Øster, Købmager, Rosenborg, Sankt Annæ Øster og Sankt Annæ Vester Kvarterer samt i Utterslev og Brønshøj).

Hansen, Viggo (Udstykninger, Afsætninger og Attester i Emdrup, Kongens Enghave, Christianshavn, Amagerbro, Sundbyvester, Sundby Overdrev og Eksercerpladsen).

Ægidius, K. E. (Udstykninger, Afsætninger og Attester i Valby, Vigerslev og Udenbys Vester, samt Prioriteringsskitser).

Fuldmægtige (5):

Schackinger, V. (Ekspeditionen, Registrering i Matrikulsregistrene, Journaler, Kasse og Regnskab).

Hansen, R. N. (Udstykninger, Afsætninger og Attester i Voldkvartererne og Udenbys Klædebo Kvarter).

Afdeling B.

Afdelingschef (2):

Termansen, Julius.

Landinspektør (4):
Lannung, Sven (Opmaalingsplaner til de tekniske Afdelinger. Fremstilling og à jour Føring af Kort over Byen).

Landinspektør (5):
Jacobsen, E. V

Fuldmægtige (5):
Madsen, H. H. (Fikspunktbestemmelser og Hovednivellementet).
Olsen, Sigfred.
Appel, H. K. (Vandafgift efter Etagearealet. Afgift af Byggeplads og Gaardsrum).

Københavns Brandvæsen.

(Hovedbrandstationen, Vester Voldgade, V. Tlf. 2717.
Ekspeditionstid Kl. 10—15).

De første Bestemmelser angaaende Ildebrand i København findes i Bisp Jens Krags Stadsret af 1294 og i Kristoffer af Bayerns Stadsret af 1443; de tilsigtede at hindre Udslag af den Panik, der i disse Tider i Reglen opstod under Ildebrand. I 1549 fik København en »Vedtægt om Ildebrand«, der viser, at Tømrere, Murere, Fiskere og Baadsmænd dannede Brandmandskabet, medens de øvrige mandlige Borgere som Borgervæbning holdt Ro og Orden i Staden, til Branden var slukket. De første mere udførlige Brandpolitibestemmelser findes i Magistratens Instruks for Rodemestrene af 3. Novbr. 1606, og omtrent samtidig fik Byen sin første større Sprøjte. 1643 udstedte Kbhvns. Magistrat en »Brand- eller Ildordning« for Staden, indeholdende en Række Bestemmelser af forebyggende Art og Regler for, hvorledes man skulde optræde ved Bekæmpelse af Brande; en Organisering af Kommandoforholdene synes endnu ikke at være sket. Af Autoriteter, der havde til Opgave at lede Borgerne i Kampen mod Luerne, kan nævnes Brandmestre (1 for hvert Kvarter), Stadshauptmanden og de øvrige Borgervæbningsofficerer, Stadens Kæmner, Rodemestre og Lavsoldermænd. Kæmneren havde Opsynet med Brandredskaberne. 1653 udstedte Magistraten en ny Brandordning, ikke meget forskellig fra den fra 1643.

En virkelig gennemgribende Reform af Brandvæsenet fandt Sted i 1680'erne. De i Holland opfundne Slangesprøjter blev indført af Kbhvns. første Branddirektør (udnævnt 1686), en Kommission for Brand-, Lygte- og Vægtervæsenet blev oprettet i 1687, og der udstedtes en »Interimsbrandordning«, der i 1689 afløstes af en »Brandordning«. I 1687 oprettedes en særlig Kasse for Brand-, Lygte- og Vægtervæsenet; Midlerne til det nyordnede Brandvæsen fik man ved en i 1689 indført Lygte- og Sprøjteskat. 1714 blev der oprettet en Brand- og Vandkommission (i Stedet for den i 1687 oprettede), der var Brandvæsenets øverste Autoritet.

Branden i 1728 medførte en ny Brandordning af 1734, og forskellige Forbedringer gennemførtes ved en ny Brandordning af 1749. De stadige Kompetencestridigheder mellem Branddirektør, Stadshauptmand og Politimester havde medført, at Overkommandoen over Brandkorpset i Ildebrandstilfælde i 1748 var blevet overdraget Overpræsidenten. En kortvarig Omordning af

Brandvæsenet, der pegede langt ud i Fremtiden, gennemførtes ved Struenses »Reglement af 25. Maj 1771«; men allerede i 1773 vendte man tilbage til de gamle Tilstande.

Christiansborg Slots Brand 1794 og Stadens Brand 1795 medførte ny Drøftelse af Brandvæsenets Forhold og resulterede i Brandordningen af 1799 (traadt i Kraft i 1801); 1801 blev Brand- og Vandkommissionens Forretninger delt mellem to Udvalg, og i 1806 adskiltes disse helt, og der oprettedes en selvstændig Brandkommission.

En Del Forbedringer gennemførtes ved Reglementet af 1818; men derefter skete kun smaa Ændringer i Tiden til 1850'erne. I Aarene 1850—57 rettedes en kraftig Kritik mod Brandvæsenets Organisation, hvilket medførte Nedsættelsen af en Kommission i 1853, der afgav Betænkning i 1857, hvorved der foresloges oprettet faste Brandvagter flere Steder i Byen, en Ordning, der traadte i Kraft fra 1. April 1860.

Et Brandvæsen for »Broerne« var allerede skabt i 1742 og senere yderligere organiseret i 1802, 1805 og 1806. I 1865 blev der etableret to udenbys Vagter (Gasværksvej og Guldbergsgade), og forskellige Mangler blev afhjulpet i de følgende Aar.

Imidlertid var en fuldstændig Omordning af hele Brandvæsenet under Forberedelse. Medens Brandvæsenet hidtil havde været — i alt Fald delvis — en Statsinstitution med en kgl. Kommission som øverste Autoritet, var der nu Tanker fremme om at gøre det til en *kommunal* Institution.

I 1863 blev der nedsat en Kommission med den Opgave at drøfte Ophævelse eller Ændring af Brandkommissionen for København, Omdannelsen af Kbhvns. Brandvæsen, Fremskaffelsen af de fremtidigt fornødne Midler til Brandvæsenet, Ordningen af Forstædernes Brandvæsen, samt Revisionen af de gældende Brandpolitilove af 1805 og 1818; Resultatet af Kommissionens Arbejde blev *Lov af 15. Maj 1868 om Brandvæsenet i København.* Loven, der traadte i Kraft i 1870, bestemte, at Brandvæsenet i København og paa Stadens Grund, med Undtagelse af Nyholm, skulde henlægges under Kbhvns. Kommune. Det bestaaende Brandkorps og Brandkommissionen skulde ophæves, og sidstnævntes dømmende Myndighed skulde overgaa til Kbhvns. Kriminal- og Politiret. Til Kbhvns. Kommune skulde overdrages alt det Materiel, der for Tiden tilhørte Brandvæsenet, heri indbefattet det af »Kbhvns. Brandforsikring« bekostede Brandtelegrafanlæg samt Nikolai Taarn. Det ekstraordinære Understøttelsesfond, der hidtil var bestyret af Brandkommissionen, skulde henlægges under Magistratens Forvaltning. Kirker og offentlige Bygninger skulde ikke mere vedligeholde Sprøjter, derimod skulde Brandvæsenet have Ret til stadig at benytte Sprøjtehusene ved disse Bygninger mod at bekoste deres Vedligeholdelse og Brandforsikring. Om Udgifterne til Brandvæsenet blev det bestemt, at der skulde paalignes samtlige — ogsaa offentlige — Ejendomme paa Stadens Grund et aarligt Bidrag paa 4 Sk. af hver 100 Rdlr. Brandforsikringssum eller Taksationsværdi, og Bidraget for de Bygninger, der var forsikret i »Kbhvns. Brandforsikring« eller i »Den alm. Brandforsikring for Landbygninger«, skulde indbetales af disse Selskaber efter Halvaarsopgørelser af den samlede Forsikringssum. Slog dette Bidrag ikke til til Ud-

gifterne, skulde Restbeløbet udredes af Kommunen. Desuden indeholdt Loven detaillerede Brandsikringsregler.

Borgerrepræsentationen tiltraadte 20. Juli 1868 Magistratens Forslag om, at Brandvæsenet skulde henlægges under Magistratens 4. Afdeling; Opkrævningen af Bidrag til Brandvæsenet og Regnskabsførelsen dermed blev dog lagt under 2. Afdeling (B. F. 1867—68, S. 55 f.).

Iflg. Lovens § 4 skulde de nærmere Regler for Brandvæsenets Personale og Materiel fastsættes ved et af Kommunalbest. vedtaget og af Justitsmin. godkendt Regulativ. Se Regulativ for Kbhvns. Brandvæsen af 21. Juni 1870 (B. F. 1868—69, S. 78, 518 f.; 1869—70, S. 92 f.).

Christiansborg Slots Brand 1884 foranledigede en ny Drøftelse af Brandvæsenets Forhold, og Resultatet blev et nyt Regulativ for Brandvæsenet af 15. Marts 1890 (B. F. 1889—90, S. 725 f., 1317 f.).

Efter den nye Ordning skulde København have følgende Brandstationer: Hovedstationen (Station A), der blev taget i Brug i 1892 og skulde erstatte Stationerne i Nikolai Taarn og Store Kannikestræde og til Dels ogsaa den i Gothersgade. Station B (Adelgade Nr. 115) skulde erstatte Stationerne i Adelgade, Koncertpalæet og til Dels ogsaa den i Gothersgade. Station C (Fælledvej) skulde dannes ved Udvidelse af den forhaandenværende Brandstation paa Fælledvej Nr. 22 og skulde erstatte denne og Stationen paa Nørrebrogade Nr. 151. Stationerne D (Absalonsgade), E (Langebrogade) og F (Østerbro) blev bibeholdt uforandret; derimod skulde Stationen paa Ladegaarden inddrages. Den tidligere Station i Gothersgade skulde foreløbig tjene som Depothus for Brandvæsenets ældre Reservemateriel.

En ny Brandstation paa Østerbro i Østbanegade blev taget i Brug Oktober 1901, medens den tidligere Østerbrostation nedlagdes (B. F. 1899—1900, S. 965 f., 1915 f.; 1901—02, S. 453 f., Till. S. 51).

Københavns store Udvidelse i 1901—02 ved Indlemmelsen af Brønshøj, Valby og Sundbyerne medførte betydelige Udvidelser af Brandvæsenet. I April 1904 blev en nyopført Fællesstation paa Kløvermarksvej for Christianshavn og Sundbyerne taget i Brug (B. F. 1901—02, S. 2004 f.; 1902—03, S. 1803 f.). I Aug. 1905 blev en ny Brandvagt i Valby, Station S i Skolegade, taget i Brug (B. F. 1900—01, S. 884 f.; 1904—05, S. 1176 f.). Endelig blev en Brandstation i Utterslev paa »Tomsgaarden« taget i Brug 1907 (B. F. 1900—01, S. 884 f.; 1905—06, S. 348 f.). En ny stor Brandstation ved Enghavevej blev taget i Brug 1. Novbr. 1929, medens samtidig Vagterne i Absalonsgade og Valby blev nedlagt (B. F. 1927—28, S. 912 f., 2353 f.).

Regulativet for Brandvæsenet af 15. Marts 1890 er senere afløst af nye Regulativer af 1. Marts 1900, 1. Marts 1908, 27. Juli 1909, 18. Oktbr. 1923 og 28. Juni 1933.

1. Febr. 1896 blev Brandvæsenets lille (»mobile«) Reserve ophævet, og ved Lov af 13. Febr. 1903 blev ogsaa det store Reservekorps afskaffet.

København havde haft Dampsprøjte siden 1864, og den 1. April 1913 indrangeredes den første Motorsprøjte blandt Brandvæsenets Materiel. Verdenskrigen standsede foreløbig en videre Udvikling i denne Retning, men i Maj—Juni 1919 vedtoges Anskaffelsen af en Mængde nyt motordrevet Materiel

(B. F. 1919—20, S. 657 f.). Den endelige Overgang til Automobildrift fandt Sted i 1929 ved Anskaffelsen af manglende Automobilmateriel.

I 1898 overtog Brandvæsenet Transporten med de »Foreningen for Lægevagtstationer« tilhørende Ambulancevogne. Den 11. Septbr. 1919 vedtog Kommunalbest., at Brandvæsenet skulde besørge fornævnte Kørsel med egne Ambulancer og bevilligede Anskaffelse af saadanne (B. F. 1919—20, S. 977 f., 1041).

I 1930 oprettedes *Røgskolen*, der har Lokaler paa Brandstationen paa Enghavevej. Paa denne Skole foregaar Uddannelsen af Røgdykkere.

I 1934 oprettedes *Brandskolen* i Lokaler paa Hovedbrandstationen. Paa denne Skole uddannes Udrykningstjenestens Personel til Tjenestens forskellige Dele.

Brandvæsenets nuværende *Opgaver* er dels at virke til brandlidende Personers Redning og hurtigste Slukning af opstaaet Ildløs paa Stadens Grund, dels Haandhævelse af Lovene og Bestemmelserne til Forebyggelse af Ildløs, og endelig som foran nævnt Transport af tilskadekomne og pludseligt syge.

I Medfør af Brandlovens § 14, paahviler det Brandvæsenet at føre Tilsyn med *Skorstensfejervæsenet*, herunder Skorstensfejermestrenes Orlov og Pligt til at have Bolig paa Stadens Grund, Afskedigelse af uegnet Arbejdskraft, Udbrænding af Skorstene, Fejningens forsvarlige Udførelse, Anmeldelse af Mangler ved Rensedøre, Røgledninger og Ildsteder, Tilladelse til Mestrene til at paatage sig Fejning uden for eget Distrikt, Taksternes Overholdelse m. m..

Endvidere vil det i Medfør af Lov Nr. 180 af 29. April 1938 om Beskyttelse af Civilbefolkningen mod Følgerne af Luftangreb paahvile Brandvæsenet at medvirke hertil.

Under Brandchefen er yderligere henlagt Sekretariatsforretningerne for Fællesudvalget angaaende de Brandvæsenet i H. t. Lovgivningen paahvilende Opgaver til Beskyttelse under Luftangreb af Befolkningen i København og omliggende Kommuner (jfr. S. 53). Brandchefen er desuden Formand for det til Fællesudvalget knyttede Amts-Brandvæsenudvalg.

Ved Lov Nr. 96 af 31. Marts 1938 ændredes Bestemmelserne om Bidrag til Brandvæsenet, idet § 9 i Lov af 15. Maj 1868 om Brandvæsenet i København ophævedes. Bidraget udredes herefter af samtlige Bygninger i Staden og fastsættes for en 6-aarig Periode ad Gangen; for Tiden er det sat til 0,6 pro mille af Forsikringssummen; samtidig inddroges Holmen under Bidragspligten, dog kun med 0,3 pro mille af Forsikringssummen.

Brandvæsenets *Materiel* er fordelt paa 7 Brandstationer, nemlig *Hovedbrandstationen (H), V. Voldgade 80; Station A, Adelgade 115; Station C, Markmandsgade 5; Station F, Fælledvej 20; Station T, Frederikssundsvej 93: Station V, Enghavevej 168—170* og *Station Ø, Østbanegade 89*. De 5 af Stationerne er ensartet udstyret og besat med et Slukningstog bestaaende af 3 Køretøjer, Redningsstige, Motorsprøjte og Motortender samt Ambulancevogn, medens Hovedbrandstationen som Depotstation er noget større og Adelgades Brandstation noget mindre (2 Køretøjer i Slukningstoget). Paa Hærens Kaserner findes 4 Stationssprøjter, der iflg. Overenskomst og efter Rekvisition besætter 4 af Brandstationerne i Tilfælde af store Ildebrande. Disse Sprøjter betjenes

af Militæret. Ved større Ildsvaader vil der desuden kunne paaregnes Hjælp af 3 Dampsprøjtebaade tilhørende Havnevæsenet.

Samtlige Brandstationer er indbyrdes forbundne dels ved en Telegraflinie med Hvilestrømsdrift og Telegrafapparaterne anbragt i Serie dels ved Telefonlinier, der udgaar straaleformet fra Hovedbrandstationen. Brandalarmkredsene, der er indrettede efter Morsesystemet — for største Delen Morsesikkerhedssystemet —, er kun indført til den Station, i hvis Distrikt de ligger, men de indgaaede Meldinger overføres automatisk ved Benyttelsen af Telefonlinierne til et paa Hovedbrandstationen anbragt Samlemorseapparat. Til Vandforsyningen, Politiet, Havnevæsenet, Orlogsværftet og Frederiksberg Brandvæsen haves direkte Telefonlinier.

Pr. Telefon modtages *Ildebrandsmeldinger* og *Rekvisitioner paa Ambulancevogne* af Hovedbrandstationen gennem en udelukkende dertil bestemt Telefonlinie fra Telefonselskabets Hovedcentral. Forbindelsen faas ved Opgivelse af »*Ildebrand*« eller »*Ambulance*« uden Angivelse af Telefonnummer.

I Aarene $19^{33}/_{34}$—$^{37}/_{38}$ har det samlede Antal *Alarmeringer* gennemsnitlig aarlig udgjort 1322, af hvilket Antal 179 har været Alarmeringer udenfor Kommunens Grund. I samme Tidsrum har Antallet af *Ildebrande indenfor Kommunens Grund* gennemsnitlig aarlig udgjort 932.

Med de paa de 7 Brandstationer installerede 7 Ambulanceautomobiler er der i $19^{33}/_{34}$—$^{37}/_{38}$ gennemsnitlig aarlig foretaget 9079 Udrykninger og befordret 8659 Personer.

I 1920 aabnedes et *Brandmuseum* paa Hovedbrandstationen. Museet er som Regel tilgængeligt saavel Hverdage som Søndage (dog ikke i Tiden Kl. $12^1/_2$—$14^1/_2$) ved Henvendelse til den vagthavende Brandinspektør.

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør det samlede Antal fast ansatte Tjenestemænd under Brandvæsenet ialt 417, Antallet af Lønarbejdere 34 og Antallet af andre ansatte 33.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 86.392, Udg. Kr. 3.075.150. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 108.711, Udg. Kr. 3.195.140. (Bilag 20).

Litteratur: Arthur G. Hassø: Kbhvns. Brandvæsens Historie 1294—1930 (udgivet af Kbhvns. Brandforsikring 1931), Københavns Brandvæsen 1687—1937, Aarsberetning for Kbhvns. Brandvæsen.

Brandvæsenets Kontor:
(Hovedbrandstationen, Vestervoldgade, V. Tlf. C. 2717. Ekspeditionstid: Kl. 10—15.)

Brandchef (1):
(Træffetid bedst Tirsdag, Onsdag, Torsdag og Fredag Kl. 14—15.)
Vinding, Povl, Dr. techn.

Brandchefens Kontor.

Brandinspektør (4):
Wissing, Knud.

Brandinspektører (honorarlønnet):
Jalser, A. K. Jørgen.
Manicus-Hansen, Poul.

Bogholder (5):
Nielsen, Laurits H. (Budget, Regnskab, Kasse, Ekspedition m. v.)

Afdeling 1.

Vicebrandchef (2):
(Træffetid: Kl. 14—15.)
Borup, Leo (Byggesager, Sager vedrørende Brandlovgivningen, Materiellet).

Brandinspektører (4):

Bækgaard, Johannes (Materiellet). (4 + Tillæg).

Ammitzbøll, Jan H. (Sager vedrørende Brandlovgivningen).

Schmidt, Henrik W. (Sager vedrørende Materiellet).

Brandinspektør (5):

Rasmussen, Axel, M. N.

Brandinspektør (honorarlønnet):

Mønsted, Kaj A.

Afdeling 2.

Vicebrandchef (2):

(Træffetid: Kl. 14—15.)

Holm, Poul (Ildebrands- og Ambulancetjenesten, Telegraftjenesten, Mundering og Inventar, Personel).

Brandinspektør (4):

Lindhard, Hakon E. (Mundering og Inventar).

Brandinspektør (5):

Bau Madsen, A. Johs.

Ingeniør (5):

Bruun, Henning R. (Brandtelegrafen).

Afdeling 3.

Afdelingschef, Brandinspektør (4 + Tillæg):

Schrøder, Einer (Brandmands- og Røgdykkerskolen).

Brandinspektør (5):

Stangerup, Arne H. F.

Københavns Bygningskommission.

(Raadhuset, V. Tlf. 3800. Ekspeditionstid Kl. 10—15.)

Den nuværende *Bygningskommission* oprettedes ved Lov af 17. Marts 1856 og traadte i Stedet for den ved Forordn. af 1. Novbr. 1805 anordnede Brandkommission. Iflg. Instruktion af 25. April 1856 var Politidirektøren Bygningskommissionens Formand; de øvrige Medlemmer var Stadsbygmesteren, Brandmajoren og Stadsfysikus, et Medlem af Kommunalbest., valgt af samme, og to af Justitsmin. valgte tekniske Medlemmer (hvoraf mindst een Arkitekt). Ved Lov af 21. Novbr. 1871 øgedes Antallet af Medlemmer valgt af Kommunalbest. til to, medens Politidirektøren ikke længere som saadan var Medlem; Formanden udpegedes af Justitsmin. (Instruktion 30. Decbr. 1871), der udnævnte to Medlemmer, hvoraf mindst eet teknisk. Den nuværende Bygningskommission bestaar iflg. Bygningsloven af 12. April 1889 (§ 67) af den Borgmester, under hvem Sager vedr. Bygningsvæsenet sorterer, som Formand (jfr. Vedt. af 31. Marts 1920 § 3), Stadsbygmesteren, Stadslægen, Brandchefen (hed i 1889 Brandinspektør) samt to henholdsvis af Justitsmin. og Kommunalbest. paa 4 Aar valgte Medlemmer. Til de to valgte Medlemmer stilles ikke længere særlige Krav. Den til enhver Tid fungerende Vicepolitidirektør har som valgt af Justitsmin. været Medlem af Bygningskommissionen siden 1872 (Justitsmin. Skrivelse af 4. Maj 1889). I Stedet for Justitsmin. er nu traadt Indenrigsmin. (Bekendtg. Nr. 137 af 23. April 1924), og efter Nedlæggelsen af Vicepolitidirektør-Embedet var fra 1. Oktbr. 1927 1ste Politiinspektør og er siden 1. Juli 1934 3de Politiinspektør udnævnt til Medlem af Kommissionen. Som Bygningskommissionens Sekretær fungerer den under Kommissionen

ansatte Kontorchef. Behandlingen af Sagerne foregaar ordentligvis i Møder, der ledes af Formanden. I Tilfælde af Stemmelighed gør Formandens Stemme Udslaget. Kravet om, at Sagerne ordentligvis skal behandles i Møder, skyldes Hensynet til deres hurtigst mulige Fremme; men netop dette Hensyn har ført til, at det efterhaanden er blevet Reglen, at der voteres skriftligt i Sagerne.

Iflg. Lov af 4. Marts 1857 § 1 kan under Magistratens Bestyrelse henlægges de Bygningspolitiet vedr. Sager, som Kongen under Fastsættelse af nærmere med Lovens Grundsætninger overensstemmende Forskrifter maatte finde det hensigtsmæssigt at overdrage til samme.

For Bygningskommissionen er i Medfør af Bygningslovens § 70 udfærdiget Instruktion af 6. Juni 1932.

Til Medhjælp for Stadsbygmesteren ansattes i 1901 en Arkitekt (B. F. 1900—01, S. 804 f., 1543 f.), fra 1. April 1932 benævnt Vicestadsbygmester (B. F. 1931—32, S. 598), og i 1909 blev der under Bygningskommissionen oprettet en særlig Ingeniørafdeling, der efter i 7 Aar at have fungeret under løsere Former erholdt vedtægtsmæssig Anerkendelse i 1916 (B. F. 1908—09, S. 101 f., 229 f.; 1915—16, S. 1559 f.).

Det paahviler Bygningskommissionen at overvaage Overholdelsen af Bestemmelserne i selve Kbhvns. Bygningslov og det for de indlemmede Distrikter gældende Bygningsreglement af 29. April 1930. Ingen ny Bygning maa opføres eller nogen under Bygningslovgivningens Bestemmelser faldende Forandring af Bygninger foretages, forinden vedkommende Bygningsinspektørs Tilladelse er erhvervet. Enhver Byggesag afsluttes med en Bygningsattest.

Med Hensyn til Tilsynet med Overholdelsen af Bygningsloven inddeles Byens Omraade i Distrikter, hvis Antal fastsættes af Kommunalbest. efter Bygningskommissionens Indstilling. I hvert af disse Distrikter — for Tiden 4 — ansættes en *Bygningsinspektør*. Bygningsomraadets Fordeling iblandt Bygningsinspektørerne kan til enhver Tid fastsættes og ændres af Bygningskommissionen efter Indstilling af Stadsbygmesteren, der er Inspektørernes nærmeste foresatte samt tilsynshavende ved deres Virksomhed og i Overensstemmelse med deres Instruks (af 6. Juni 1932) nøje skal vaage over Lovens Overholdelse i enhver Henseende. Ingen Bygningsinspektør maa paatage sig privat Arbejde af bygningsmæssig Art, ligesom han heller ikke paa anden Maade, direkte eller indirekte, maa have Lod eller Del i noget under hans Tilsyn staaende Bygningsarbejde; fra dette Forbud dispenseres kun, hvor ganske særlige Forhold gør sig gældende. Opstaar der i den Henseende noget tvivlsomt Spørgsmaal, afgøres det af Bygningskommissionen.

Ved Bygningskommissionens Oprettelse i 1856 inddeltes Byen i 3 Distrikter; efterhaanden forøgedes Distrikternes Antal, bl. a. grundet paa Indlemmelserne i 1901 og 1902, saaledes at der i 1926 var 12 Bygningsdistrikter.

Den 24. Sept. 1931 vedtog Kommunalbest. en Omordning af Bygningsinspektoraternes Organisation, der traadte i Kraft den 1. April 1932 (B. F. 1931—32 S. 598 f., 670). De 12 Inspektorater erstattedes af 4, hvert normeret med en Bygningsinspektør, en Vicebygningsinspektør, Bygningsassistenter og Bygningskontrollører.

Alle Byggeandragender saavel vedrørende Nybygninger som Bygningsforandringer indsendes til *Byggesagskontoret*, der er oprettet i 1932 til Centralisering af Byggesagers Behandling. Spildevandssager kan dog om ønskes indsendes direkte til Stadsingeniørens Direktorat. Kontoret har den tredobbelte Opgave: 1) at være Indleveringssted for enhver Byggesag, 2) at være det Sted, hvor der til enhver Tid kan faas Oplysning om Byggesagers Ekspedition under deres Behandling af de forskellige Bygningsmyndigheder, idet Byggesagernes Journalisering er fælles for Bygningsinspektoraterne, Bygningskommissionens Kontor, Magistratens 4. Afdelings Kontor for Byggesager og Stadsingeniørens Byggesagsafdeling og 3) at overvaage, at denne Behandling foregaar hurtigst muligt. Foreligger Andragende og Tegninger i tilstrækkeligt Antal og indeholdende fyldestgørende Oplysninger, drager Byggesagskontoret Omsorg for, at Sagen forelægges samtlige vedkommende kommunale Myndigheder.

I Byggesager udstedes ingen selvstændig Afløbsattest; det tidligere for en saadan erlagte Gebyr opkræves i Forbindelse med Bygningsattestgebyret.

I 1937—38 blev der udstedt 5185 Bygningsattester (og 186 Byggetilladelser) til et samlet Beløb af Kr. 435.739.

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør det samlede Antal fast ansatte Tjenestemænd under Bygningskommissionen 54 og Antallet af andre ansatte 24.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 435.181, Udg. Kr. 506.202. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 360.000, Udg. Kr. 546.907. (Bilag 1 og 10).

Litteratur: E. Sivertsen: Haandbog i Bygningslovgivningen (1928). Heinrich Hansen: Historiske Meddelelser om Kbhvns. Bygningsvæsen og dets Personale (1931).

Bygningskommissionen.

Formand:

Sundbo, Arne, Borgmester.

Møller, Svend, Stadsbygmester.
Vinding, Povl, Dr. techn., Brandchef.
Larsen, S. Ahrend, Dr. med., Stadslæge.

Valgt af Indenrigsministeriet:

Larsen, K., Politiinspektør.

Valgt af Kommunalbestyrelsen:

Christiansen, Carl, Forretningsfører, MB.

Stadsbygmesteren.

(Raadhuset, V. Tlf. 3300. Ekspeditionstid Kl. 10—15.)

Stadsbygmester (1):
(Træffetid Kl. 13—14.)
Møller, Svend.

Vicestadsbygmester (2):

. . . . . .

Bygningsassistent (Vedt.s § 13):
Hansen, Einar.

Ingeniørafdeling:

(Trommesalen 7, V. Tlf. 5482 og 12482. Ekspeditionstid Kl. 10—15).

Afdelingsingeniør (2):
Taumose, Alfred.

Ingeniører (4):
Jensen, Ernst.
Jensen, Otto K.

Ingeniører (5):
Jacobsen, Gustav.
Jakobsen, Ove.

Bygningskommissionens Kontor og Byggesagskontoret.

Kontorchef (2):
Sivertsen, E. v. Tangen.

Ekspeditionssekretær (4):
.....

Fuldmægtig og Kasserer (5):
Neis, Edm.

Fuldmægtig (5):
Mathiasen, P. S.

Bygningsinspektoraterne.

(Fælles Kontorer: Trommesalen 7, V. Tlf. 5482 og 12482. Ekspeditionstid Kl. 10—15).

1. Bygningsdistrikt.

Distriktets Omraade: Vigerslev, Valby, Kongens Enghave, Udenbys Vester, Vestervold, Nørre og Vester Kvarterer.

Bygningsinspektør (2):
Gram, P. A. Rosenkilde.

Vicebygningsinspektør (3):
Jeppesen, Asger.

Arkitekt (5):
Ramsby, Svend.

2. Bygningsdistrikt.

Distriktets Omraade: Sundbyøster, Sundbyvester, Sundby Overdrev, Exercerpladsen, Amagerbro, Christianshavns, Frimands, Klædebo, Købmager, Rosenborg, Snarens, Strand og Øster Kvarterer.

Bygningsinspektør (2):
Bræstrup, Cosmus.

Vicebygningsinspektør (3):
Turin, Niels.

Bygningsassistent (Vedt.s § 13):
Hardrup, Eiler.

3. Bygningsdistrikt.

Distriktets Omraade: Udenbys Klædebo Kvarter, Frihavnen, Sct. Annæ Vester, Sct. Annæ Øster, Nørrevold og Østervold Kvarterer.

Bygningsinspektør (2):
Jørgensen, Jens.

Vicebygningsinspektør (3):
Mika, R.

Bygningsassistent (Vedt.s § 13):
Miskow, Poul.

4. Bygningsdistrikt.

Distriktets Omraade: Husum, Vanløse, Brønshøj, Utterslev og Emdrup.

Bygningsinspektør (2):
Schrøder, Kay.

Vicebygningsinspektør (3):
Brendekilde, Arne.

Bygningsassistent (Vedt.s § 13):
Vestergaard-Hansen, E.

Magistratens 5. Afdeling.

I H. t. § 5 i Stadens Vedt. af 31. Marts 1920 saaledes som denne er ændret den 31. Marts 1938 er følgende Virksomheder henlagt under Magistratens 5. Afdeling:

Belysningsvæsenet, Vandforsyningen, Sporvejene, Kørselsafdelingen, Haandværksafdelingen samt Tilsynet med Grundejernes Renholdelsesselskab.

Borgmester (Vedt.s § 9):
(Raadhuset, V. Tlf. 3800. Træffetid: Tirsd., Onsd. og Fred. Kl. 13—14.)
Andersen, O.

Raadmand (Vedt.s § 9):
(Raadhuset, V. Tlf. 3800.)
Magius, A.

Magistratens 5. Afdelings Sekretariat.

(Raadhuset, V. Tlf. 3800. Ekspeditionstid Kl. 10—15.)

Gennem Sekretariatet, der oprettedes samtidig med Afdelingen i H. t. Tillæg til Vedt. af 31. Maj 1917. (B. F. 1917—18, S. 205 f., 277 f., 1123 f.), behandler Magistraten Sagerne vedr. Byens Forsyning med Gas, Elektricitet og Varme, Vandforsyningen, Sporvejs-, Omnibus- og Trolleyvognskørslen, den kommunale Kørsel, Gade- og Husaffaldets Bortførsel, Natrenovationen og Gadernes Vanding samt vedrørende de under Kommunens Maler-, Murer-, Tømrer- og Snedkervirksomheder hørende Arbejder, for saa vidt disse Sager ikke af Borgmesteren er overladt til Direktørernes eller for Haandværksafdelingens Vedkommende til Chefens Afgørelse.

Endvidere udfærdiges gennem Sekretariatet: Bemyndigelser som Sanitets-, Gas- og Vandmester og Elektroinstallatør (i H. t. Lov Nr. 151 af 7. Maj 1937), Tilladelser til Rutebilkørsel med Personautomobiler (i H. t. Lov Nr. 166 af 4. Juli 1927) og Anbringelse af Antenner over offentlige og private Gader (i H. t. Magistratens Bekendtg. af 15. Febr. 1927).

Personale: Ifg. Budgettet for 1938—39 udgør det samlede Antal fast ansatte Tjenestemænd under Sekretariatet 7 og Antallet af andre ansatte 1.

Regnskab: 1937—38: Udg. Kr. 73.500. *Budget* 1938—39: Udg. Kr. 74.648. (Bilag 10).

Chef (2):
Ellebæk, L. L.

Ekspeditionssekretær (4):
.....

Fuldmægtige (5):
Lollesgaard, Michael.
Nobel, Carl.

Københavns Belysningsvæsen.

(Vognmagergade 8, K. Tlf. 7290. Ekspeditionstid Kl. 9—16.)

En egentlig Gadebelysning i København kendes først fra omkring 1680, da der — efter at en Kommission havde beskæftiget sig med Spørgsmaalet — under 25. Juni 1681 og 26. Juli 1683 udkom Forordninger om Gadelygter. Til at begynde med anvendtes Olielygter af Kobber med Hornglas, men efter kort Tids Forløb gik man over fra Olie til Tranbelysning; Lygterne var ikke tændt i Maanederne Maj—August. »Gaardejerne« skulde betale Lygternes Anskaffelse, medens »Lejerne« maatte betale Vedligeholdelse og Underhold. Omkring 1750 sattes Lygtevæsenet i Forbindelse med Brandvæsenet, og der paalignedes Ejerne en Lygte- og Sprøjteskat, der steg efter Lygteantallet, som omkring Aar 1800 var ca. 1200 og 1856—57, det sidste Aar før Gasbelysningens Indførelse, ca. 1800. Omkring 1770 havde Struensee udstedt en Kabinetsordre til en bedre Belysning af Gaderne, og heraf resulterede Lygtevæsenets Omordning og direkte Henlæggelse først under Kommissioner og senere (1819) under Magistraten. Lygterne forsynedes med engelsk Glas til Erstatning for Horn.

Vægterkorpset, der hidtil havde passet Lygterne, erstattedes derefter efterhaanden af faste Lygtetændere, og Korpset forsvandt fuldstændigt ved Kbhvns. Politis Omordning i 1863.

I det følgende skal herefter gives en kortfattet Beskrivelse af *Gasværkernes, Elektricitetsværkernes* og *Varmeværkernes* Historie og nuværende Organisation.

I. Gasværkerne.

I 1853 forelaa Betænkning fra en i 1847 af Kommunalbest. nedsat kombineret Komité for Indførelse af Gas-, Vand- og Kloakanlæg i København (B. F. 1853—54, S. 20 f., 92 f., 172, 228 f.; 1854—55, S. 19 f., 49, 141 f., 252 f., 338, 348 f., 365 f.; 1855—56, S. 5 f.; 1856—57, S. 333 f., 353 f.; 1857—58, S. 5, 8 f., 47).

Det blev herefter overdraget et engelsk Ingeniørfirma at opføre et Gasværk paa Vesterbro ved Kalvebodstrand *(Vestre Gasværk)*. Værket paabegyndtes 1856, og da det var opført, blev det i Tiden Decbr. 1857—Febr. 1858 drevet for Entreprenørernes Regning, hvorefter det overtoges af Kommunen.

Anlægsudgifterne, iberegnet Byledninger, Lygter samt Tunnelanlæg under Havnen, androg ca. 1,9 Mill. Kr.. Den 4. Decbr. 1857 tændtes første Gang ca. 1950 Stk. Gaslygter i Kbhvns. Gader, hvorefter den gamle Tranlampebelysning efterhaanden bortfaldt.

Gasværket var oprindelig bygget til en Maksimums-Døgnproduktion af 300.000 Kbfd. Gas med 2 Gasbeholdere à 110.000 Kbfd. Rumfang, men straks efter Driftens Aabning viste det sig, at man ikke kunde imødekomme den store Efterspørgsel uden Udvidelser. Forskellige Ombygninger og Udvidelser fandt derefter Sted i de følgende Aar, og omkring 1870 var Værket i Stand til at præstere en Døgnproduktion paa 2,5 Mill. Kbfd. Gas.

Ved Udgangen af den første 20aarige Periode havde Gasværket et Areal af ca. 177.000 Kvadratalen, 2 Retorthuse med ialt 680 Retorter, 4 Kulhuse

med Plads til ca. 23.500 Tons Kul samt 8 Gasbeholdere med et samlet Rumfang af ca. 1.700.000 Kbfd.. Af Byledninger fra 2 til 20 Tommers Dimension var lagt ca. 359.500 løb. Fod eller ca. 113 km.

Af senere større Udvidelser skal nævnes Opførelsen af et nyt Retorthus m. fl. Arbejder i 1884—86 (B. F. 1884—85, S. 221 f., 394 f.), Opførelsen af et Vandgasværk i 1892—93 (B. F. 1892—93, S. 245 f., 339 f.) med en Produktionsevne af ca. 700.000 Kbfd. pr. Døgn, nye Kullosningsapparater med Maskineri til automatisk Losning i 1893 (B. F. 1892—93, S. 173 f., 182), et nyt Koksknuseværk til Knusning og Lagring af ca. 300 Tdr. Koks pr. Time i 1896—97 samt Indførelse i 1902 af Lade- og Trækkemaskineri i Retorthuset.

Jævnsides med de senere tilkomne Gasværker vedblev Vestre Gasværk at fungere, indtil det den 8. Juni 1927 nedlagdes som producerende Værk. Herefter blev Arealerne og en Del af Bygningerne i et Par Aar udnyttet i Forretningsøjemed ved Udleje til private (B. F. 1927—28 S. 180 f.).

I 1930 og 1931 er Bygningerne efterhaanden nedrevet og Arealerne overgaaet til Torvedirektoratet, medens Gasværkernes Ingeniørkontors Magasin og Oplagsplads er flyttet til et opfyldt Areal i Tømmergraven. Ved Kommunalbest. Beslutn. af 9. Juni 1932 (B. F. 1932—33, S. 133) toges Bestemmelse om Flytning af Vestre Gasværks Regulator- og Pumpehus bort fra Vestre Gasværks Grund til en nyopført Bygning paa Halmtorvet mellem Ll. Istedgade og Abel Cathrinesgade.

Da Gasproduktionen i Midten af 1870erne var steget saa stærkt, at Vestre Gasværk i sin daværende Skikkelse ikke kunde yde mere, skred man til Opførelse af *Østre Gasværk*, beliggende imellem Strandvej og Øresund lidt Nord for Lille Vibenshus (B. F. 1875—76, S. 838 f.; B. F. 1876—77, S. 658 f.; 1877—78, S. 295 f., 401 f., 497). Værkets Opførelse paabegyndtes i Febr. 1877, og det toges i Brug 23. Oktbr. 1878. Anlægssummen inkl. Gasledningen til Byen var ca. 1,8 Mill. Kr., og det kunde straks producere 1,3 Mill. Kbfd. Gas pr. Døgn, men byggedes saaledes, at det kunde udvides til det dobbelte. Ogsaa dette Værk er i Aarenes Løb bleven betydeligt udvidet. Af de væsentligste af disse Arbejder skal nævnes, at der i 1894—97 foretoges en meget stor Udvidelse og Ombygning af Værket til et Beløb af ca. 2,5 Mill. Kr., hvorved dets Produktionsevne blev ca. 4 Mill. Kbfd. pr. Døgn. Ved denne Udvidelse byggedes bl. a. en Gasbeholder med et Rumfang af 2 Mill. Kbfd. (B. F. 1893—94, S. 946 f.; 1894—95, S. 372 f.). I 1898 byggedes et Vandgasværk med en Døgnproduktion af 2 Mill. Kbfd. (B. F. 1898—99, S. 377 f., 622 f.), og i 1901 paabegyndtes en Ombygning af det ældre Retorthus til Forsyning med Lade- og Trækkemaskineri, Kokskonveyor, Knuseværk m. m. (B. F. 1900—01, S. 639 f., 1607 f., Till. S. 125 f., 547 f.). Af senere større Udvidelser af Værket skal anføres Udvidelsen 1921—26 med en Bekostning af ca. 3 Mill. Kr., hvorved der i Retorthus II installeredes lodrette Retorter (B. F. 1921—22, S. 707, 814), samt forskellige Arbejder og Anlæg med Værkets Modernisering for Øje 1923—26 med en Udgift af ca. 2 Mill. Kr. (B. F. 1923—24, S. 94, 278, 559). Endvidere er med Udgangen af Regnskabsaaret 1931—32 afsluttet Bevilling af 7. Febr. 1929 (B. F. 1928—29, S. 1943)

paa 1 Mill. Kr. til Udvidelse af Gasrenseanlæget. Endelig er der i Marts 1931 bevilget 5,4 Mill. Kr. til den nyeste Udvidelse af Værket. (B. F. 1930—31, S. 2006 f.). Disse Arbejder, hvis Udførelse havde været udsat paa Grund af de vanskelige finansielle Forhold, genoptoges i 1933 paa Basis af en med Entreprenørerne afsluttet Kontrakt. De sidste af disse Arbejder er færdig afleverede i Foraaret 1937. Hele Udgiften blev ca. 4,2 Mill. Kr. I 1933—34 opførtes og fuldendtes et nyt Tjærebassin. I Foraaret 1934 gaves Bevilling til Opførelse af et Anlæg til Vaskning og Tørring af Gassen samt af et Anlæg til Fremstilling og Raffinering af Raabenzol (Budget 1934—35 samt B. F. 1934—35 S. 103, 217).

Værkets samlede Areal er ca. 13,6 ha.

I Aarene 1898—1900 opførte Sundby Kommune et Gasværk *(Sundby Gasværk)* beliggende mellem Øresundsvej og Lergravsvej. Driften aabnedes den 24. April 1900.

Efter Sundby Kommunes Indlemmelse i København den 1. Jan. 1902 indordnedes Værket under Kbhvns. Belysningsvæsen.

Værket var anlagt med en Produktionsevne af ca. 250.000 Kbfd. pr. Døgn og med en Gasbeholder med Rumfang 140.000 Kbfd. og overtoges for en Sum af 825.000 Kr.. Ved Overtagelsen fandtes der 3628 Gasmaalere, 364 offentlige og 8 private Lygter, medens Hovedledningerne havde en Længde af ca. 20 km.

Ved Udvidelsesarbejder i 1909—11 installeredes Maskindrift i Retorthuset, og der opførtes en Gasbeholder med et Rumfang af 1 Mill. Kbfd. (B. F. 1908—09 S. 49 f., 630 f., Till. S. 47 f., 155 f.).

Sundby Gasværk nedlagtes pr. 1. April 1937 som producerende Værk, og i de følgende Maaneder blev det delvis nedrevet. Paa en mindre Del af Arealet opførtes i 1937 en Regulatorstation (B. F. 1937—38, S. 60, 120), som sammen med den største af Gasbeholderne vil forblive i Belysningsvæsnets Besiddelse, medens det øvrige Areal pr. 1. April 1938 blev afstaaet til Ejendomsdirektoratet.

Da Gasforbruget i København i Aarene 1900 og 1901 var steget saa betydeligt, at Vestre og Østre Gasværkers yderste Produktionsevne næsten var naaet, projekteredes Anlægget af et nyt, stort Gasværk (B. F. 1900—01, S. 640 f., 1607 f., 2093 f., Till. S. 125 f., 547 f.).

Værket anlagdes i 1902 paa et ca. 54 Tdr. Land stort Areal i Vigerslev. Værkets Navn blev *Valby Gasværk.*

Værket var baseret paa en Deling i 4 Systemer, hvert med en Maksimumsproduktionsevne af 3 Mill. Kbfd. Gas pr. Døgn. Til Igangsættelse af 1ste System bevilgedes 7,2 Mill. Kr. ekskl. Grunderhvervelsen, Kultransportbane og Arbejderboliger, hvortil bevilgedes særlige Beløb. Paa Værket byggedes bl. a. en Gasbeholder, endnu større end den paa Østre Gasværk, nemlig med et Rumfang af 3 Mill. Kbfd.. Fra Værket, hvis Drift aabnedes den 27. Novbr. 1907, førtes den producerede Gas ad en 36 Tommers Hovedledning til Vestre Gasværk, hvorfra den ad dettes Byledninger distribueredes til Forbrugerne.

Af Udvidelsesarbejder ved Valby Gasværk skal anføres Opførelsen af et Vandgasværk i 1920—23 med en Produktionsevne af ca. 25.000 m^3 (B. F. 1919—20, S. 906 f., 1040 f., Till. S. 217 f.). Ved Anlægget af Vandgasværket

i Forbindelse med det da eksisterende 1ste System naaedes ialt en Døgnproduktion af ca. 140.000 m³.

Udvidelsen af Værket til Halvdelen af den ved Anlægget projekterede Størrelse i Forbindelse med Opførelse af en Gaspumpestation paa Værket paabegyndtes i 1923—24 og var ved Udgangen af 1931—32 helt afsluttet (B. F. 1919—20, S. 2653 f., Till. S. 711 f.; 1920—21, S. 2009 f., Till. S. 277 f.; 1923—24, S. 2343 f., 2406). Af de senere foretagne Udvidelser skal nævnes, at i 1930—31 er Opførelsen af en ca. 125.000 m³ stor Gasbeholder fuldendt (B. F. 1927—28, S. 236, 624). I 1929—30 er opført et Olie-Karbureringsanlæg for Vandgas (B. F. 1928—29, S. 1078 f., 1083 f.). I Foraaret 1934 gaves Bevilling til Opførelse af et Anlæg til Vaskning og Tørring af Gassen samt til Anlæg til Fremstilling af Raabenzol (Budget 1934-35 samt B. F. 1934-35 S. 103, 217).

Til en bedre Forsyning af Christianshavn med Gas anlagdes i 1888 paa en Kommunen tilhørende Grund i Baadsmandsstræde en Pumpestation med en overbygget Gasbeholder af Rumfang 150.000 Kbfd.. Endvidere var her installeret to ved Gasmotorer drevne Ekshaustorer med en Maksimums-Pumpeevne pr. Time af ca. 30.000 Kbfd. Gas (B. F. 1887—88, S. 481 f., 715 f.).

I 1930 blev Værket nedlagt, og Arealet med paastaaende Bygninger overdroges Direktoratet for Stadens faste Ejendomme. I Stedet opførtes en automatisk virkende Distriktsregulator, og lagdes en 200 mm Trykgasledning, der forsynes med Gas fra Højtryksledningen i Sundholmsvej (B. F. 1929—30, S. 202 f., 225).

Da Vestre Gasværk i 1857 traadte i Drift, var der af Byledninger i forskellige Dimensioner fra 2 til 20 Tommer ialt lagt ca. 188.600 løbende Fod med en Bekostning af ca. 782.000 Kr..

Den 1. April 1938 forefandtes ialt 820.267 m alm. Hovedledninger, 38.142 m Trykledninger, 30.091 Stk. Stikledninger, 13 Regulatorhuse, 2 Regulatorbrønde samt 3 Pumpestationer.

Ved Udgangen af 1937—38 fandtes der 6.473 Stk offentlige Lygter og 20 Stk. private.

I 1937—38 var Produktionen 104,0 Mill. m³. Der solgtes 73,7 Mill. m³ til alm. Brug, 16,4 Mill. m³ til industriel Brug og 7,0 Mill. m³ til Gadebelysning, medens 4,9 Mill. m³ anvendtes til Gasfyring under Ovne.

I Henhold til Magistratens Bekendtgørelse af 15. Oktbr. 1937 er den *almindelige Gaspris* 13 Øre pr. m³.

Efter særlig Begæring kan Gas gennem almindelig Maaler leveres for 9 Øre pr. m³ plus en Abonnementsafgift paa 3 Kr. pr. Kvartal. Abonnementet er kun gældende for 1 Maaler og er bindende for mindst 1 Aar. Opsigelse kan ske med 3 Maaneders Varsel til Udløbet af et Regnskabsaar.

Til *erhvervsmæssigt* eller *industrielt* Brug kan Gas — ligeledes efter særlig Begæring — leveres efter følgende Tarif:

Forbrug pr. Md.	Fast Afgift	Gaspris
indtil 999 m³	Kr. 1,00 pr. Md.	9 Øre pr. m³
1000—9999 m³	- 21,00 - -	7 - - -
10000 m³ og derover	- 221,00 - -	5 - - -

Ogsaa her er det en Forudsætning, at Forbruget sker gennem 1 Maaler. Undtagelsesvis kan der ske Afvigelse herfra, idet der i saa Fald maa betales en aarlig Afgift for overskydende Maalere varierende fra 12 Kr. til 108 Kr. aarlig efter Maalerstørrelsen.

Forbrugere, der benytter Gas til Varmtvandsinstallationer og Centralvarmeanlæg kan efter særlig Begæring faa Gassen til en Pris af 5 Øre pr. m^3 i Tiden 1. April—30. September. Der maa desuden betales en fast Afgift paa 18 Kr. for Halvaaret. Gassen kan aftages gennem den eksisterende Maaler til Husholdningsbrug.

II. Elektricitetsværkerne.

Den 24. Marts 1890 vedtog Borgerrepræsentationen at oprette en elektrisk Centralstation i København *(Gothersgade Elektricitetsværk)*. Aaret før havde Kommunen med dette Formaal for Øje erhvervet Ejendommen Gothersgade Nr. 30 og Adelgade Nr. 10. Stationen, der kom i Drift d. 5. Marts 1892, havde en Kapacitet paa 10.000 Glødelamper med Udvidelse til 20.000 Glødelamper (B. F. 1889—90, S. 629 f., 677 f., 1044 f., 1360 f.; 1891—92, S. 387 f., 431 f.).

Til nye Elektricitetsmaalere og til nye Kabelledninger i Gaderne gaves aarlige Bevillinger, og allerede i 1895 havde Stationen naaet en Kapacitet af 17.000 samtidig brændende Glødelamper med Udvidelsesmuligheder indtil 40.000 Lamper. Elektrisk Belysning til det kgl. Teater installeredes i 1896 (B. F. 1895—96, S. 305 f., 325 f.).

I 1895 fandt der bl. a. en større Udvidelse Sted af Stationens Akkumulatorbatteri (B. F. 1894—95, S. 1254 f., 1271 f., 1895—96, S. 254 f., 404 f.). I samme og følgende Aar udvidedes Grundarealerne ved Køb af forskellige tilstødende Ejendomme (B. F. 1895—96, S. 817 f.; 1899—1900, Till. S. 40 f.; 1900—01, S. 874 f., 1096; 1901—02, S. 674 f.).

I 1902—04 foretoges større Udvidelsesarbejder til ca. 1,5 Mill. Kr. (B. F. 1901—02, S. 1949 f., Till. S. 533 f.; 1902—03, S. 289 f., 297 f., 1937 f.). I 1907—08 opstilledes 2 nye Dampdynamoer (B. F. 1905—06, S. 2306 f., 2394; 1906—07, S. 612 f., 2534 f., Till. S. 765 f.), og i 1911—12 fandt en ny Udvidelse af Akkumulatorbatteriet Sted (B. F. 1910—11, S. 253 f., 1877 f., Till. S. 63 f., 585 f.). I de nærmest derefter følgende Aar fandt der ingen betydeligere Udvidelser Sted. I 1920 og følgende Aar overgik Værket delvis til Omformerstation, idet de i den ældste Maskinsal værende 5 Dampmaskiner demonteredes og erstattedes med 2 Stk. Omformere (B. F. 1919—20 S. 1631 f., 2898 f., Till. S. 411) og i 1925 med endnu 2 Stk. Omformere (B. F. 1924—25 S. 1721 f., 1738, Till. S. 478 f.). Det ældste Kedelanlæg blev ligeledes borttaget.

I 1929—30 erhvervedes med Værkets Udvidelse for Øje forskellige Ejendomme (B. F. 1929—30, S. 551, 701); i Tilknytning hertil fuldførtes i 1931—32 Udvidelsesarbejder for en samlet Udgift af ca. 3 Mill. Kr., bestaaende i et Damp-Akkumulator-Anlæg med Turbiner, 3 Omformere, et Transformatoranlæg samt Ombygning af Højspændingsanlæg (B. F. 1929—30, S. 722 f.; 1930—31, S. 90 f.).

I 1932—33 har Belysningsvæsenet overtaget 18 Ejendomme i Karréen mellem Adelgade, Borgergade og Helsingørsgade til samlet Beløb ca. 900.000 Kr..

Den 5. Jan. 1933 blev der givet en Bevilling paa 1.560.000 Kr. til Udvidelse af Gothersgade Elektricitetsværks Kedelanlæg, med en 975 m² Højtrykskedel. I 1933—34 anskaffedes et Manøvrebatteri. Til Udvidelse af Højtrykskedelanlægget med endnu en 975 m² Højtrykskedel blev der i 1935—36 (B. F. 1935—36, S. 165 f.) givet en Bevilling paa 1.060.000 Kr.. Yderligere er der i 1936—37 (B. F. 1936—37, S. 449 f.) givet en Bevilling paa 190.000 Kr. til Opstilling af en 10.000 k. V. A Transformator, der er fuldført i 1937—38.

I Slutningen af 1936 og Begyndelsen af 1937 blev 4 af de gamle Kedler kasserede. Da der samtidig kunde ventes øget Forbrug af Damp i de kommende Aar blev der søgt en Bevilling paa 2.420.000 Kr. til en tredie 975m² Højtrykskedel (B. F. 1937—38, S. 394 f). Kedlen bliver anbragt i et nyt Kedelhus, der er opført paa 3 af de af Belysningsvæsenet i 1932—33 erhvervede Grunde Adelgade 28—30—32. Kedlen ventes fuldført, saa Anlægget kan indgaa i Driften under Maksimum i Vinteren 1938—39.

Elektrisk Belysning i den indre By gennem Gothersgade Værket maatte naturligt hurtigt afføde Trang til Udvidelser, og da dette Værk kun var baseret paa Strømlevering indenfor en nærmere begrænset Forsynings-Rayon, paabegyndtes i 1896 Anlægget af et Elektricitetsværk paa Vesterbro *(Vestre Elektricitetsværk)* (B. F. 1895—96, S. 1377 f.; 1896—97, S. 720 f., 1283, 1310).

Værket fik Beliggenhed paa en ca. 4.750 m² stor Grund i den nuværende Tietgensgade. Dets Anlægssum var ca. 1,3 Mill. Kr., hvortil kom Grundens Værdi ca. 294.000 Kr.. Værket var indrettet til Forsyning af ca. 20.000 samtidig brændende Lamper à 55 Watt samt 440 kW til Sporvejsdrift. Det aabnede Driften den 7. Septbr. 1898. Allerede i de første Aar derefter fandt Udvidelser Sted, saaledes at Værket i 1901 kunde overtage Strømleveringen til Sporvejsdrift (B. F. 1900—01, S. 410 f., 699 f., Till. S. 111 f.). I 1902 forhøjedes Værkets Driftsspænding, og der opstilledes en ny Dampdynamo (B. F. 1901—02, S. 1937 f., 2113 f., Till. S. 519 f.).

I Aarene 1907—08 og 1908—09 udvidedes Værket med en Omformerstation (Omformning af højspændt Strøm fra Østre Elektricitetsværk) ved Opstilling af 3 Stk. 1000 kW Omformere tilligemed Lægning af de nødvendige Højspændings-Forbindelsesledninger mellem Værkerne (B. F. 1906—07, S. 612 f., 2534 f., Till. S. 765 f.).

I Aarene 1918—21 nedlagdes Værket som producerende Værk, og i de gamle Dampmaskiners Sted installeredes Omformere, Akkumulatorbatteri m. m. (B. F. 1917—18, S. 2328 f., 2538 f.; 1919—20, S. 1631 f., 2898 f., Till. S. 411).

Af det ældre Anlæg er en Del af Kedelanlægget bibeholdt som Reserve for Varmeværkerne.

I 1927—29 fandt en Udvidelse Sted med Opstilling af 2 Stk. 2500 kW Omformere og 1 Stk. 2100 kW Ensretter, alt med tilhørende Transformatoranlæg med en samlet Udgift paa ca. 1,2 Mill. Kr. (B. F. 1927—28, S. 242 f., 583, 2334).

I 1932 anskaffedes en 10.000 k. V. A. Transformator (B. F. 1931—32, S. 829—848, Bevilling 10. December 1931).

I 1935 (B. F. 1935—36, S. 139—148) blev der givet en Bevilling til Fjernelse af Pufferbatteriet. Samtidig opførtes en 2100 kWh Sporvejsensretter og et Manøvrebatteri. Udgiften blev i alt ca. 220.000 Kr.

I Aarene 1920—23 opførtes Kontorbygningen »Bernstorffshus« paa Værkets Grund, og dens Lokaler udlejedes til forskellige Institutioner og private Firmaer. Udgiften til Opførelsen androg ca. 1,5 Mill. Kr. (B. F. 1919—20, S. 310 f., 399 f.). Den 1. April 1936 blev »Bernstorffshus« overdraget Ejendomsdirektoratet for Ejendommens nedskrevne Værdi Kr. 774.500.

Østre Elektricitetsværk blev anlagt i 1900—02 (B. F. 1899—1900, S. 2145 f.; 1900—01, S. 547 f., 858 f., 877 f., 1906 f.). Det fik Beliggenhed paa en ca. 6500 m² stor Grund, Øster Allé Nr. 6 samt Østerbrogade Nr. 37 og 39. Det kostede ca. 2,5 Mill. Kr. foruden Grundens Værdi ca. 311.000 Kr.. Værket kunde forsyne ca. 16.000 samtidig brændende Lamper à 55 Watt og kunde levere Strøm til Sporvejsdrift svarende til gennemsnitlig 530 kW. Den 6. Oktbr. 1902 afgaves første Gang Strøm til Sporvogne og den 14. Oktbr. s. A. Strøm til Lysledningsnettet. Af større Udvidelsesarbejder ved Værket kan anføres Udvidelsen i 1907—09 ved Opstilling af 4 nye Kedler, 2 Stk. Dampturbinegeneratorer samt Udvidelse af Lysbatterierne (B. F. 1906—07, S. 612 f., 2534 f., Till. S. 765 f.).

Endvidere foretoges forskellige Udvidelser i de nærmest følgende Aar, idet bl. a. Kapaciteten forøgedes væsentlig ved Opstilling af 1 Turbogenerator og 3 Kedler (B. F. 1909—10, S. 2628 f., 2687 f., Till. S. 731 f.; 1910—11, S. 253 f., 1877 f., 3045 f., Till. S. 63 f., 585 f.), og i 1913—14 opførtes en Beboelsesbygning med Kabelkammer (B. F. 1912—13, S. 323 f., 641 f., 1731 f.). I 1924—27 blev Omformeranlægene betydelig udvidet (B. F. 1924—25, S. 1721 f., 1738, Till. S. 478 f.), og i 1928—29 og 1929—30 installeredes 2 nye Dampkedler m. m. for et Beløb af ca. 700.000 Kr. (B. F. 1927—28, S. 1756 f., 2049 f.).

I 1930—31 opstilledes paa Værket en Transformator til et Beløb af ca. 141.000 Kr. (B. F. 1929—30, S. 339 f., 421 f.); endvidere bevilgedes i 1931—32 en Ensretter m. m., hvortil medgik ca. 323.000 Kr. (B. F. 1931—32, S. 18 f., 208 f.). Den 15. April 1937 (B. F. 1936—37, S. 2500 f) blev der givet en Bevilling paa 270.000 Kr. til Fjernelse af Værkets Pufferbatteri, som stod foran en gennemgribende Hovedreparation, samt Opstilling af en 2100 kW Sporvejsensretter og et Manøvrebatteri.

Allerede faa Aar efter at Østre Elektricitetsværk i 1902 havde aabnet Driften, viste det sig, at Forbruget i Hovedstaden af Strøm saavel til Belysning som særlig til Kraftanlæg var vokset saa stærkt, at de eksisterende Værker i deres daværende Skikkelse ikke kunde belastes yderligere. Saa tidligt som i 1905 forelaa der fra Belysningsdirektøren Forslag om Opførelse af et nyt Kraftværk, men da der ikke paa det Tidspunkt kunde opnaas Enighed om, hvorvidt det økonomisk-tekniske Princip i Udviklingen burde være et enkelt

stort Værk eller flere mindre Værker, besluttedes det foreløbig at udvide de bestaaende Værker og forøge disses Maskinkraft, hvorved Spørgsmaalet om Opførelsen af et nyt, stort Værk kunde udskydes indtil videre.

I 1915 (B. F. 1914—15, S. 2548 f.) forelaa et af Belysningsvæsenet udarbejdet Forslag til Anlæg af et nyt Kraftværk med Beliggenhed paa et Kommunen tilhørende, ca. 43.000 m² stort, opfyldt Areal i Kalvebodstrand. Først omtrent efter et Aars Forløb opnaaedes Enighed om Værkets Opførelse, idet der i Mødet den 24. Febr. 1916 gaves den første Bevilling, og det principielle Spørgsmaal om et enkelt, stort Værk med Dampturbiner eller flere mindre Værker med Dieselmotoranlæg var dermed afgjort til Fordel for Dampanlægget som det billigste og fordelagtigste i Drift (B. F. 1915—16, S. 2049 f., Till S. 583 f.).

I 1916 paabegyndtes Opførelsen af Elektricitetsværket. Til selve dette første Anlæg blev efterhaanden bevilget ialt 6,6 Mill. Kr., men de senere Aars Prisstigninger bevirkede, at de endelige Udgifter kom op paa et Beløb af 9 Mill. Kr. Den 18. Febr. 1920 toges Værket i Brug under Navnet: *H. C. Ørsted Værket.*

Anlægget omfattede 2 Dampturbiner og 6 Kedler, men sinkedes meget ved de store Vanskeligheder, der i Krigstiden var til Stede med at skaffe de bestilte Apparater og Maskiner frem fra Udlandet. Under disse Arbejder forøgedes ogsaa Vanddybden i Havnen i Værkets Nærhed.

Udvidelsesarbejder, herunder Opstilling af 1 Turbogenerator, 4 Kedler m. m. til et Beløb af ca. 4 Mill. Kr., fandt Sted i Aarene 1920—22 (B.F. 1919—20, S. 1631 f., 2898 f., Till. S. 411 f., 763 f.).

Nye Udvidelsesarbejder til samlet Beløb ca. 9,7 Mill. Kr. gennemførtes i Aarene 1924—27 og omfattede Opstilling af 2 Turbogeneratorer (B. F. 1923—24, S. 416 f., 2577 f., 2599 f., Till. S. 129 f.). Med disse Udvidelser var den anden Udbygning af Værket fuldført.

I 1929—30 og 1930—31 foretoges forskellige Ny-Anlæg og Udvidelser vedr. Værkets Transformatorer. I 1930—33 indrettedes en Kulplads m. m. ved Enghave Brygge, hvortil er medgaaet ca. 506.000 Kr. (B. F. 1930—31, S. 60 f., 89).

I Aarenes Løb er der ved Opfyldninger indvundet et Areal paa ca. 13.500 m².

Den 3. Udbygning af Værket (B. F. 1929—30, S 1558 f., Till. S. 421 f.), som har været under Udførelse siden 1930, er i 1933—34 fuldført. Anlægget omfatter 2 Turbogeneratorer og 8 Kedler, alt med tilhørende Hjælpemaskineri og er anlagt i Fortsættelse af de eksisterende Bygninger. Desuden er i en særlig Bygning installeret en Dieselgenerator. Udgiften til den samlede Udvidelse har været ca. 20 Mill. Kr.. Værket har derefter en Kapacitet paa ca. 125.000 kW.

Til Brug ved Statsbanernes Forsyning med Elektricitet til Nærtrafiken er der i Forbindelse med N. E. S. A. opstillet en 26.000 k. V. A. Transformator (sat i Drift 19. Novbr. 1934). Udgifterne hertil, samt til Lægning af 50.000 Volts Kabel m. m. til Ørnegaarden androg ca. 1,2 Mill. Kr. (B. F.1933-34 S. 1690 ff.).

Til en ny Lossekran og et Harpeanlæg paa Kulpladsen blev der d. 16. Maj 1935 givet en Bevilling paa 336.000 Kr. (B. F. 1935—36, S. 33 f.).

Understationerne, hvortil Vestre Elektricitetsværk nu hører, er Omformerstationer, som i Forbindelse med de to gamle Kraftværker Gothersgade og Østre Elektricitetsværker sørger for hele Jævnstrømsforsyningen til Lys og Sporveje. København har foruden Vestre Elektricitetsværk syv saadanne Understationer, nemlig *Bragesgade Understation*, der opførtes i 1913—14 og sattes i Drift 15. Novbr. 1914, *Fælledvej Understation*, der opførtes i 1919—21 og sattes i Drift 12. Oktbr. 1921, *Enghaveplads Understation*, der opførtes i 1924 og sattes i Drift 6. Decbr. 1924, *Østre Gasværks Understation*, der opførtes i 1928—29 og sattes i Drift 23. Febr. 1929, *Eskildsgade Understation*, der opførtes 1930—31 og sattes i Drift 3. Decbr. 1931, *Sundby Understation*, der opførtes i 1932 og sattes i Drift 6. Decbr. 1932, samt *Nyborggade Understation*, der opførtes i 1934—35 og sattes i Drift 1. Novbr. 1935. Til Opførelse af en 8. Understation *Brønshøj Understation* er der 1. Juli 1937 givet en Bevilling (B. F. 1937—38, S. 426). Stationen er indgaaet i Driften i Juni 1938. Ogsaa ved Understationerne har forskellige ret betydelige Udvidelsesarbejder fundet Sted i de forløbne Aar.

Forsyningen af de ydre Bydele foregaar delvis gennem $^{30}/_{6}$ kW Transformatorstationer, hvoraf der findes 3, nemlig *Amager Transformatorstation*, der sattes i Drift 13. Septbr. 1927, *Lygten Transformatorstation*, der sattes i Drift 18. Jan. 1930, samt *Valby Transformatorstation*, der sattes i Drift 10. Decbr. 1934. Baade Transformatorstationerne og Elektricitetsværkernes 30.000 Volts Kabelnet m. m. er i Aarenes Løb udvidet betydeligt.

Den første Nedlægning af *elektriske Ledninger i Byens Gader* maatte naturligt finde Sted samtidig med Anlægget af det første Elektricitetsværk i Gothersgade i 1890—92, og den videre Nedlægning af Ledninger i Kontakt med de foretagne Udvidelsesarbejder og Ny-Anlæg har derefter fundet Sted i H. t. aarlige Bevillinger givet paa Budgettet. Elektricitetsmaalere til Maaling af Strømforbruget blev indkøbt og opsat ligeledes i H. t. aarlige Bevillinger. Foruden de nævnte ordinære Ledningsarbejder har betydelige Ledningsanlæg fundet Sted i Aarenes Løb baade med Tilknytning til Ny-Anlægget af de efterhaanden tilkomne Værker og i H. t. givne særlige Bevillinger til Forstærkning af Ledningsnettet.

Da det første Ledningsnet var etableret, strakte det sig over Størstedelen af den indre By og havde omkring 1895 en Længde af ca. 90 km, og den største Forsyningsradius var ca. 1250 m, maalt i Ledningens Retning. Samtidig var udlejet ca. 1000 Elektricitetsmaalere. Den 1. April 1938 havde Ledningsnettet en samlet Længde af ca. 5284 km samt 423 Transformatorer og 16 Højspændingsmotorer med tilsammen en Kapacitet af 100.671 k. V. A. Der var udlejet 295.696 Elektricitetsmaalere.

Der er i Aarenes Løb oprettet en Del Overenskomster med saavel Institutioner som private vedr. Ledningsanlæg og Strømforbrug.

Den samlede Tilslutning til Elektricitetsværkernes Ledningsnet udgjorde den 1. April 1938 365.836 kW, svarende til ca. 7,3 Mill. Stk. Glødelamper à

0,05 kW. Hertil kommer de elektriske Sporveje (ca. 27.200 kW), Dragør Elektricitetsværk (638 kW), og den paa Statsbanernes Omformerstationer installerede Ensretterkapacitet 24.750 kW.

Den offentlige Gadebelysning med Buelamper skred i Begyndelsen ret langsomt frem. I 1892 opsattes 16 Buelamper paa Kongens Nytorv. Derefter er efterhaanden en Mængde Gader i Hovedstaden med Forstæder forsynet med elektrisk Belysning, idet Buelampebelysningen afløstes af Glødelamper med en Lysstyrke af indtil 1000 Watt, og den hidtidige Gasbelysning borttoges. Den 1. April 1938 var der til Belysning af offentlige Gader og Veje ialt installeret 8473 Glødelamper fra 15—1000 Watt — hvoraf 2262 var Trafikreguleringslamper etc., — medens der til Belysning af en Del private Gader og Veje var installeret 4332 Stk. Glødelamper fra 15—1000 Watt, — hvoraf 71 var Trafikreguleringslamper, Strømforbruget til Gadebelysning i 1937—38 udgjorde ca. 6,7 Mill. kWh.

I det første fuldt forløbne Driftsaar, 1893, var *Elektricitetsproduktionen* 426.480 kWh, hvoraf til Belysning 360.984 kWh, til Motorer 3716 kWh og til Gadebelysning 31.167 kWh.

I det første Aar, hvori Sporvejsdriften indgik, 1897, var Produktionen 1,5 Mill. kWh, hvoraf til Belysning 914.975 kWh, til Motorer 118.791 kWh, til Gadebelysning 48.268 kWh og til Sporvejsdrift 275.057 kWh.

I 1937—38 var Produktionen 384,7 Mill. kWh, hvoraf til Belysning 72,7 Mill. kWh, til fælles Brug 10,4 Mill. kWh, til Motorer 38,5 Mill. kWh, til Motorer med Spærretid 54,9 Mill. kWh, til Sporvejsdrift 26,5 Mill. kWh, til Nordsjællands Elektricitets- og Sporvejs-Aktieselskab 136,7 Mill. kWh, til Banedrift 23,1 Mill. kWh samt til Gadebelysning 6,7 Mill. kWh.

Prisen for *Elektricitet* er iflg. Magistratens Bekendtg. af 15. Oktbr. 1937 følgende:

For *Elektricitet til Belysning* 30 Øre pr. kWh.

En Forbruger, som indenfor samme Bygningskompleks indenfor samme Regnskabsaar aftager større Mængder af Lyselektricitet, faar Rabat efter nedenstaaende Skala. Det er dog en Forudsætning for Ydelsen af Rabat, at Videresalg af Strømmen ikke finder Sted. Rabatten kan beregnes af det samlede Forbrug gennem flere Maalere mod Betaling af særlig Afgift for overskydende Maalere.

For de første 1000 kWh betales 30 Øre pr. kWh.

Derefter falder Prisen successivt, saaledes at f. Eks. et Forbrug mellem 22000 og 25000 kWh betales med 15 Øre pr. kWh.

For de følgende	225.000	kWh	betales	10	Øre pr. kWh.
— - —	250.000	—	—	8	— - —
— - —	500.000	—	—	7	— - —
— - —	500.000	—	—	6	— - —
— - —	1.000.000	—	—	5,5	— - —
Over	2.500.000	—	—	5	— - —

Bolig-Abonnementstarif. Husholdningselektricitet i Privatbeboelser kan efter særlig Begæring leveres for 8 Øre pr. kWh samt en fast Afgift paa 8 Kr.

aarlig pr. Værelse. Abonnementet er bindende for mindst 1 Aar, og Opsigelse maa ske med 3 Maaneders Varsel til Udløbet af et Regnskabsaar.

Elektricitet til Forretnings- og Reklamebelysning kan aftages efter nedenstaaende særlige Tarif *(Abonnementstarif):*

Abonnement kan tegnes for mindst 300 Watt. Der betales en fast Aarsafgift af 20 Kr. pr. 100 Watt. For Forbrug, der aftages indenfor den abonnerede Grænse, betales 8 Øre pr. kWh. Er Forbruget større end det ved Abonnement fastsatte betales 30 Øre pr. kWh for det overskydende Forbrug. Abonnementet gælder for mindst eet Aar og kan opsiges med 3 Maaneders Varsel til Udløbet af et Regnskabsaar eller i Tilfælde af Forretningens Ophør eller Overdragelse.

Forbrugere med en Installation paa under 300 Watt kan ogsaa aftage Strøm til 8 Øre pr. kWh og en fast Aarsafgift paa 20 Kr. pr. 100 Watt. Vilkaarene afviger dog noget fra de anførte.

For *Elektricitet til teknisk Brug* er Prisen 12 Øre pr. kWh. Den falder med stigende Forbrug successivt til laveste Sats 8 Øre pr. kWh som betales for et Aarsforbrug udover 80000 kWh.

For Elektricitet til teknisk Brug uden for den saakaldte Spærretid (fra Kl. 16—19 i Tiden $^1/_{11}$—$^{10}/_2$ inkl.) gælder særlige Takster. Desuden findes særlige Takster for Elektricitet til Køleskabe og Vandvarmere og for Elektricitet til Gartneribrug, i begge Tilfælde aftaget i Nattimerne.

For almindelige Lyselektricitetsmaalere udgør den *faste Maalerafgift* 1 Kr. pr. Kvartal pr. Maaler.

Saafremt flere Maaleres Forbrug samles ved Beregning af Rabat, betales for den første Maaler 1 Kr. pr. Kvartal, for de følgende 3 Kr. pr. Kvartal pr. Maaler.

For Maalere til Registrering af Forbrug efter Abonnementstarif betales 3 Kr. pr. Kvartal og for Maalere for teknisk Strøm er den mindste Afgift 1,50 Kr. pr. Kvartal, stigende efter Installationens Størrelse til 4,50 Kr. pr. Kvartal.

Maalerafgiften beregnes pr. Kalenderkvartal og følger ikke Aflæsningsperioden. Ved Paabegyndelse eller Afslutning af Forbrug beregnes en fuld Maaneds Afgift for den Kalendermaaned, i hvilken Forbruget begynder eller slutter.

For Forsyningen gælder iøvrigt Regulativet for Elektricitetsforsyning fra Københavns Elektricitetsværker.

III. Varmeværkerne.

Varmeværkerne (indtil 1. April 1935 Varmecentralerne) er oprettet i Forbindelse med de eksisterende Elektricitetsværker: Gothersgade Elektricitetsværk, Østre Elektricitetsværk og Vestre Elektricitetsværk i Forbindelse med H. C. Ørsted Værket, med det Formaal at levere Varme til saavel private som kommunale Ejendomme.

1. *Gothersgade Varmeværk.* Den 11. Septbr. 1924 vedtog Borgerrepræsentationen at etablere Varmelevering fra Gothersgade Elektricitetsværk (B. F.

1924—25, S. 646 f., 731, 2513; 1925—26, S. 17 f.), hvorefter Gothersgade Varmeværk blev sat i Drift den 8. Septbr. 1925.

Forsyningsomraadet begrænses for Tiden af Kommunehospitalet—Grønttorvet—Telefonhuset—Købmagergade—Holmens Kanal—Kongens Nytorv—Dr. Tværgade—Ny polyteknisk Læreanstalt.

2. *Østre Varmeværk.* Den 8. April 1926 vedtog Borgerrepræsentationen at etablere Varmelevering fra Østre Elektricitetsværk (B. F. 1925—26, S. 2578 f., 1926—27, S. 4 f.), hvorefter Østre Varmeværk blev sat i Drift den 5. Oktbr. 1926.

Forsyningsomraadet ligger i Øjeblikket indenfor Ryesgade—Sct. Hans Torv —De gamles By. Endvidere er der Ledninger til Idrætsparken samt til Østerbrogade og Rosenvænget.

3. *Vestre Varmeværk.* Den 3. Maj 1928 vedtog Borgerrepræsentationen at etablere Varmelevering fra Vestre Elektricitetsværk (B. F. 1928—29, S. 271, 694). Fra Kedelanlægget her blev der i Forvejen leveret Varme til Rudolph Berghs Hospital og til Bernstorffshus, og denne Levering blev nu lagt ind under Varmeværket. Vestre Varmeværk blev sat i Drift den 6. Septbr. 1928.

Den 25. Juni 1931 bevilgede Borgerrepræsentationen 900.000 Kr. til Etablering af Varmelevering fra *H. C. Ørsted Værket* til Københavns nye Torve- og Slagtehaller m. v. (B. F. 1931—32, S. 359 f., 444 f.), og Anlægget blev sat i Drift den 10. Oktbr. 1932.

I Henhold til Bevilling paa Kapitalbudgettet for 1934—35 blev der etableret Forbindelse fra disse Hovedledninger til Vestre Varmeværk, saaledes at der kunde leveres Damp fra H. C. Ørsted Værket til Vestre Varmeværk, og Kedeldriften her blev nedlagt den 14. Decbr. 1934. Herefter er H. C. Ørsted Værkets Varmecentral gaaet ind under Vestre Varmeværk.

Forsyningsomraadet er for Tiden Kvarteret ved Polititorvet og Glyptoteket, det gl. Banegaardsterræn, Vesterbrogade fra Raadhuspladsen til Trommesalen, samt Torve- og Slagtehallerne.

Endvidere er Gothersgade og Vestre Varmeværk i indbyrdes Forbindelse gennem en Ledning i Nansensgade.

Varmeværkernes Ledningsnet er blevet betydeligt udbygget i Aarenes Løb, dels efter særlige Bevillinger og dels efter Budgetbevillinger, og var den 1. April 1938 ca. 21 km langt med en samlet Rørledningslængde paa ca. 55 km. Største Rørledningsdiameter er 250 mm.

Der er tilsluttet 143 Stk. Varmeanlæg med et samlet maksimalt Forbrug paa 90,8 Mill. Calorier pr. Time; af Anlægene er 24 Stk. kommunale, medens 119 Stk. er Stats- og private Anlæg.

Varmen leveres dels i Damp, dels i cirkulerende varmt Vand, idet der er tilsluttet 76,2 Mill. Calorier pr. Time i Dampanlæg og 14,6 Mill. Calorier pr. Time i Varmtvandsanlæg. Varmesalget har i 1937—38 andraget ialt ca. 177,6 Mill. Calorier, fordelt med 79,2 Mill. Cal. fra Gothersgade Varmeværk, 52,4 Mill. Cal. fra Østre Varmeværk, 39,0 Mill. Cal. fra Vestre Varmeværk.

Den leverede Varme maales og betales med en Pris, som fastsættes for hvert Kvartal i Forhold til Kulprisen i samme Kvartal.

IV. Belysningsvæsenets Administration.

Indtil 1891 varetoges den tekniske Ledelse af Gasværkerne af en Gasværksbestyrer og to Driftsinspektører. Herefter omordnedes Administrationsforholdene for Belysningsvæsenet fuldstændigt, idet der i Spidsen for Administrationen ansattes en Direktør (B. F. 1890—91, S. 1350 f.). Under Direktøren henlagdes ligeledes Administrationen af Elektricitetsværkerne. Med Hensyn til den tekniske Ledelse har Direktøren til Raadighed 3 Overingeniører for henholdsvis Gas-, Elektricitets- og Varmeværkerne.

I Aarene 1910—13 opførtes til Brug for Belysningsvæsenets Administration (samt Sporvejene) en Bygning beliggende paa en Karré imellem Gothersgade og Vognmagergade (B. F. 1909—10, S. 252 f., 372 f., 422, 451, 1320 f., 1416 f., 2932 f.; 1910—11, S. 355 f., Till. S. 123 f.). Grundens Størrelse er ca. 3500 m². I Bygningen findes Kontorer for Direktøren, Bogholderiet, Kassererkontoret, Regningskontoret, Ekspeditionskontoret, Brændselskontoret, Revisionskontoret, Forvalterkontoret, Gasværkernes og Elektricitetsværkernes Ingeniørkontorer, Gasværkernes og Elektricitetsværkernes Overingeniører, Varmeværkerne, Demonstrationslokaler samt Lagerrum og Værksteder.

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør det samlede Antal fast ansatte Tjenestemænd under Belysningsvæsenet ialt 846, Antallet af Lønarbejdere 1270 og Antallet af andre ansatte 290.

Regnskab 1937—38: Indt. Gasværkerne 21,1 Mill. Kr., Elektricitetsværkerne 36,3 Mill. Kr., Varmeværkerne 2,4 Mill. Kr., Udg. Gasværkerne 18,3 Mill. Kr., Elektricitetsværkerne 27,1 Mill. Kr., Varmeværkerne 2,1 Mill. Kr.. Samlet Overskud 12,2 Mill. Kr. *Budget* 1938—39: Indt. Gasværkerne 20,1 Mill. Kr., Elektricitetsværkerne 33,3 Mill. Kr., Varmeværkerne 2,8 Mill. Kr., Udg. Gasværkerne 19,2 Mill. Kr., Elektricitetsværkerne 25,8 Mill. Kr., Varmeværkerne 2,7 Mill. Kr.. Samlet Overskud 8,5 Mill. Kr. (Bilag 5).

Litteratur: Københavns Gasværker 1857 — 4. Decbr. — 1932.

A. Kontorerne.

(Administrationsbygningen, Vognmagergade 8, K. Tlf. 7290. Brændselskontoret Tlf. 2497 (Fri Not.) Befragtningsafdl. Tlf. 5200.)

Ekspeditionstid:

Direktørens Kontor	Kl. 9—16	Kassererkontor (Udbetalinger Kl. 10—14)	Kl. 9—17
Ekspeditions- og Regningskontor	- 9—17	Centralbogholderiet	- 9—16
Gasværkernes Ingeniørkontor	- 9—17	Brændselskontor	- 9—17
Elektricitetsværkernes Ingeniørkontor	- 9—17		

Direktør (1 + B):

Børresen, Johs. E.

Direktørens Kontor og Sekretariat.

Chef (2):

Sørensen, H. E.

Fuldmægtige (5):

Haagensen, P. E. (Kulindkøb og Befragtning).
Jørgensen, O. J. (Diverse Indkøb samt Salg af Biprodukter m. m.).
Jensen, Ancher (Lønnings- og Personalesager).
Jørgensen, A. C. (Lønningskontor)

Ekspeditions- og Regningskontoret.

Chef (2):

Berring, H.

Ekspeditionssekretærer (4):

Sørensen, S. J. M., (Regningskontoret).
Andreasen, Erik (Ekspeditionskontoret).

Fuldmægtige (5):

Christoffersen, A. P.
Andersen, Aage.
Præger, E.
Petersen, A. M.
Andersen, Poul A.
Nielsen, Johanne, Frk.
Vester, K. M.
Thoms, Th. J.
Reimer, K. V. M.

Centralbogholderiet.

Chef (2):

Bruun, Kaj.

Ekspeditionssekretær (4):

Christensen, N. Chr.

Fuldmægtige (5):

Møller, H.
Unger, Otto.

Revisionskontoret.

Chef (3):

Albertsen, G.

Fuldmægtig (5):

Larsen, K. S. P.

Kassererkontoret.

Kasserer (2):

Rytter, C. M.

Underkasserer (4):

Olsen, L. M.

Fuldmægtig (5):

Petersen, J. J. I.

Brændselskontoret.

Ekspeditionssekretær (4):

Runøe, J. L.

Overingeniøren for Gasværkerne.

Overingeniør (2 + B):

Edelberg, J. F. (Gasværkernes Overledelse og Ledelse af Gasværkernes Udvidelsesarbejder).

Ingeniør (4):

Jahncke, A. (Gasværkernes Udvidelsesarbejder).

Ekspeditionssekretær (4):

Hansen, Th. (Sekretariat og Regnskab).

Ingeniør (5):

Hansen, J. W.

Gasværkernes Ingeniørkontor.

Chef (2):

Claudi-Hansen, H. O., kst. (Gasværkernes Ledningsnet).

Ingeniør (3):

..... (Hovedledninger og Lygtevæsen).

Ingeniører (4):

Lauritsen, L. P. (Hovedledninger).
Jensen, A. Herløv.

Ingeniører (5):

Frost-Hansen, K.
Lassen, H. E.

Fuldmægtige (5):

Andreasen, C. (Regnskab).
Aagaard, G. (Stikledninger og Husledninger).
Nielsen, A. K. (Belysningsvæsenets Udstillingslokale og Propagandaafdeling).

Overingeniøren for Elektricitetsværkerne.

Overingeniør (2 + B):

Jensen, R. Johs. (Elektricitetsværkernes Overledelse og Ledelse af Elektricitetsværkernes Udvidelsesarbejder).

Afdelingsingeniør (2):

v. Holstein-Rathlou, E. (Elektricitetsværkernes Udvidelse, elektriske Anlæg).

Ingeniør (4):

Bøgh, A.

Ekspeditionssekretær (4):

Ulrich, A. (Sekretariat og Regnskab).

Ingeniører (5):

Rasmussen, K. O.
Hansen, Leo.

Elektricitetsværkernes Ingeniørkontor.

Chef (2):

Christensen, C. H., (Elektricitetsværkernes Ledningsnet).

Ingeniører (3):

Carstensen, K. (Laboratoriet).
Eriksen, E. (Husinstallationer).

Ingeniører (4):

Skov, E. G.
Hansen, C. V.

Ekspeditionssekretær (4):

Gersløv, L. (Regnskab).

Ingeniører (5):

Rylander, H.
Hansen, P. Flemming (Husinstallationer).
Kristensen, H. Kromann (Laboratoriet).
Mikkelsen, J. (Laboratoriet).
Rasmussen, V. E.
Kristjansen, A. J. F. L.
Dalgaard, E. K.

Fuldmægtige (5):

Tolstrup, H. (Maalerafdeling).
Hansen, Rich. (Gadeledninger).
Laursen, E. G. (Sekretariatet).
Krøyer, Henrik A. Klauman (Gadeledninger).
Pedersen, Chr. A. (Gadebelysningsanlæg).

Overingeniøren for Varmeværkerne.

Overingeniør (2):

Borch, E. (Ledelse af Varmeværkernes Anlæg og Drift).

Ingeniør (4):

Gertsen, N. C.

Ingeniør (5):

Jacobsen, S. P.

B. Værkerne.

1. Gasværkerne.

Østre Gasværk.
(Zionsvej 5, Ø. Tlf. 7312.)

Driftsbestyrer (2):

Øllgaard, B. K.

Driftsingeniør (4):

Jakobsen, N. Rich.

Ingeniør (5):

Frørup, Dan (Laboratoriet).

Fuldmægtig (5):

Elm, O. F., kst.

Værkmester (5):

Pedersen, J.

Valby Gasværk.
(Vigerslev Allé, Valby, Tlf. 9772.)

Driftsbestyrer (2):

Meulengracht, A.

Driftsingeniør (4):

Arnold, Viggo.

Ingeniør (5):

Sick, B. (Laboratoriet).

Fuldmægtig (5):

Petersen, Leon.

Værkmester (5):

Bouet, O., MB.

Sundby Gasværk.
(Øresundsvej, S.)
Værket nedlagt den 1. April 1937.

2. Elektricitetsværkerne.

H. C. Ørstedværket.
(Tømmergravsgade, V., Tlf. 8145, 8947, 13.915, 13.951.)

Driftsbestyrer (2 + B):
Bak, A. K.

Driftsingeniør (4):
Roos, J.

Overmaskinmester (4):
.....

Ingeniører (5):
Ambjørn, V. (Kedelanlægene)
Kjær, A. C. (Maskinanlægene).

Fuldmægtig (5):
Uhre, A.

1. Maskinmestre (5):
Jacobsen, C. A.
Grann, Frode Hansen.
Grann, Jens Hansen.
Binderup, K. A.

Værkstedsmester (5):
Hansen, Devaldt.

Kontor for Omformerstationerne.
(Vognmagergade, 8 K., Tlf. 7290.)

Afdelingsingeniører (2):
Søeborg, J. V. A.
Andersen, L. Møller.

Driftsingeniør (4):
Jensen-Egeberg, T. E.

Ingeniør (5):
Wolff, Niels L. C.

1. Maskinmester (5):
Borg, P. J.

Vestre Elektricitetsværk.
(Tietgensgade, V., Tlf. 4747.)

1. Maskinmester (5):
Geertsen, N. F. S.

Østre Elektricitetsværk.
(Øster Alle 6, Ø., Tlf. 7640.)

1. Maskinmestre (5):
Rasmussen, O. A.
Birkmann, F. C.

Gothersgade Elektricitetsværk.
(Adelgade 10, K., Tlf. 1450.)

1. Maskinmester (5):
Balle, Poul.

Københavns Vandforsyning.

(Axeltorv 12, V. Tlf. 7682. Ekspeditionstid Kl. 9—16.)

Det første Skridt til en fælles Vandforsyning i København foretoges i Aarene 1578—80 af Frederik II, der lod føre en Ledning »Springrende« fra Emdrup Sø gennem Nørreport til 3 Spring paa Gl. Torv, Amagertorv og Købmagergade. I Løbet af det 17. Aarh. tilkom yderligere Springledninger fra Emdrup Sø og Pumpevandsrender fra Peblinge- og Sortedamssø, fra hvilke Render Vandet fordeltes til Participanternes Gaarde i Byen. Renderne hørte under forskellige Vandkompagnier, der til at føre Tilsyn med Renderne hver valgte 2 Inspektører, der atter stod under en af Kongen valgt Overdirektør.

Under denne Ordning forblev Byens Vandforsyning i det væsentlige, indtil det ved Forordn. af 21. April 1812 bestemtes, at samtlige Vandkompagnier skulde ophæves fra 1. Oktbr. 1812, at alle Render, offentlige og pri-

vate, skulde afgives til Stadens Vandvæsen, og at dette, indbefattende alle Søer, Aaløb, Hovedrender m. v., alene skulde sortere under den under 1805 anordnede, saakaldte kgl. Vandkommission, under hvilken der beskikkedes to Vandinspektører.

Til Bestridelse af Udgifterne ved Anlæg og Vedligeholdelse af alt, hvad der vedkom Vandvæsenet, fastsattes en Skat af Vand til Husholdningsbrug, beregnet pr. Kvadratalen af alle Bygningers Etager, men med forskellig Pris for Springvand og Pumpevand. For Vand til Næringsdrift fastsattes en særlig aarlig Tillægsskat, der dog ikke var den samme for alle Næringsbrug.

Byens Vandforsyning var dog vedblivende i høj Grad utilfredsstillende (B. F. 1844—45, S. 8), og den 17. Decbr. 1847 besluttede Kommunalbest., at der skulde nedsættes en kombineret Komité til at udarbejde de fornødne Planer til Anlæg af Vand-, Kloak- og Gasværker (B. F. 1847—48, S. 155). Efter at der var anstillet Prøver med Boringer i Damhussøens vestlige Opland (Harrestrupaa Dalen), vedtog Kommunalbest. den 13. Juni 1853 de projekterede Anlægs Udførelse (B. F. 1853—54, S. 92 f.).

Anlægget toges i Brug fra 9. Aug. 1859; det havde en Kapacitet af ca. 14.000 m^3 pr. Døgn eller det dobbelte af det beregnede Forbrug under den ældre Vandforsyning. Omkostningerne havde været ca. 1,7 Mill. Rdl.

For at denne helt nye Ordning kunde føres ud i Livet, udstedtes der paa Kommunalbest. Foranledning forskellige Love, hvoraf skal nævnes:

Lov af 20. Aug. 1853 om Afstaaelse af Grunde til Vand- og Gasanlæg samt Kloakindretninger i København og dens Forstæder (udløbet). Lov af 20. Aug. 1853 indeholdende nogle Bestemmelser om nye Vandanlæg i København (udløbet). Bekendtg. af 21. Aug. 1856 om Vandforsyningens Tjenestemænds Berettigelse til paa Vandvæsenets Enemærker at udføre fuld Politimyndighed, forsaavidt Vandvæsenets Tjeneste angaar. Lov af 4. Marts 1857 angaaende Berettigelsen til at udføre Arbejder vedk. Kbhvns. Vand- og Gasværker (nu afløst af Lov Nr. 175 af 7. Maj 1937). Lov af 30. Novbr. 1857 angaaende Staden Kbhvns. og dens Grunds Forsyning med Vand fra de nye Vandværker. Denne Lovs §§ 2—5 og 7 er ophævet ved Lov Nr. 83 af 31. Marts 1926 om kommunale Ejendomsskatter. Lov af 30. Novbr. 1857 om Beskyttelse af de til Kbhvns. Vandvæsen henhørende Værker, Anlæg og Beholdere m. v. Denne Lovs § 1 er ophævet ved § 3 i Lov Nr. 127 af 15. April 1930 om Ikrafttræden af borgerlig Straffelov og erstattet med Bestemmelser i sidstnævnte Lov.

Paa Grundlag af de i 1886 paabegyndte og stadig senere fortsatte systematiske geologiske og hydrologiske Undersøgelser af Kbhvns. Omegn er det lykkedes fra 1893 at forsyne Byen udelukkende med Grundvand fra de underjordiske vandførende Lag. Fra Aaret 1900 tilføres alt Vand gennem lukkede Ledninger.

Om *Byens nuværende Vandforsyning* skal anføres følgende:

Vandindvindingsanlægene samler sig i 4 Grupper: 1) Anlægget ved Søndersø og Anlægene Vest for Søndersø. 2) Anlægene i Harrestrupaaens Dal og Valby Vandværk samt Anlægget ved Nybølle. 3) Anlægene ved Thorsbro og ved Taastrup-Valby. 4) Anlægene ved Marbjerg og Lejre.

1. Anlægget ved Søndersø og Anlægene Vest for Søndersø. Søndersø

blev erhvervet i 1871 med Udnyttelse af Søens Vand for Øje, og der blev i 1874—75 bygget en Pumpestation (B. F. 1871—72, S. 168), men da der 1884—85 ved Boreundersøgelser blev fundet Grundvand af udmærket Kvalitet, gik man over til udelukkende at benytte dette. Anlægget er senere flere Gange udvidet, og dets Kapacitet er nu 8,3 Mill. m³ aarlig.

Anlægene Vest for Søndersø: Bogøgaard, Bjellekær og Kildedal er udført i Aarene 1923—30 (B. F. 1923—24, S. 151 f., 563 f.; Till. S. 17 f.; 1924—25, S. 2300 f., 2361; 1927—28, S. 1151 f., 1401). Disse 3 Værkers samlede Kapacitet er 9,0 Mill. m³ aarlig.

2. Anlægene i Harrestrupaaens Dal og Valby Vandværk samt Anlægget ved Nybølle. Anlægene i Harrestrupaa Dalen omfatter 7 mindre Pumpestationer, Kilderne III, VI, VII, X, XI, XIII og XIV, hvoraf de 3 første hidrører fra Vandværkets ældste Anlæg, X og XI fra 1883—84, XIII fra 1897 og XIV fra 1905. Til denne Gruppe henregnes ogsaa Valby Vandværk Syd for Damhussøen. Anlægene er alle senere udvidet og ombygget til elektrisk Drift (B. F. 1921—22, S. 871 f., 1144; 1924—25, S. 1871 f.; 1925—26, S. 963 f., 1022). Nybølleanlægget, der er elektrisk drevet, er udført 1917—20 (B. F. 1916—17, S. 315 f., 351 f., 611 f., Till. S. 51 f.). Hele Gruppens Kapacitet er 14,75 Mill. m³ aarlig.

Valby Vandværk oppumper direkte til Byens Trykledningsnet. Fra de øvrige under 1. og 2. nævnte Anlæg føres Vandet til Filteranlægene i Byen.

3. Anlægene ved Thorsbro og ved Taastrup-Valby. Thorsbroanlægget omfatter Kildepladserne Solhøj Huse, Thorslunde, Thorsbro og Ishøj samt den i 1916 tilkomne Kildeplads i Taastrup-Valby (B. F. 1915—16, S. 1956).

Den første Udbygning fandt Sted 1905—09 (B. F. 1905—06, S. 1597), den anden 1912—14 (B. F. 1912—13, S. 572 f., 604 f.). Efter Ombygning i 1933 (B. F. 1930—31, S. 1968 f.) pumpes Anlægets hele Vandmængde til Byens Trykledningsnet. Den samlede Gruppes Kapacitet er 12,3 Mill. m³ aarlig.

4. Anlægget ved Marbjerg omfatter Kildepladserne Marbjerg og Brokilde og er udført 1931—34 (B. F. 1931—32, S. 287 f., 437 f., Till. S. 31 f.); dets Kapacitet er 4,0 Mill. m³ aarlig.

Udbygningen af Anlægget ved Lejre, til hvilket der er givet Bevilling i 1935 (B. F. 1934—35, S. 1846 f., Till. S. 687 f. og B. F. 1935—36, S. 243—51), er under Udførelse. 1. Udbygning af Anlægget er indgaaet i Driften i Sommeren 1937.

De Vandmængder, der maa aftages fra Vandindvindingsanlægene, er fastsat af en i H. t. Lov Nr. 54 af 31. Marts 1926 nedsat Landvæsenskommission. Denne Lov, der tillige beskytter Grundvandet mod Forurening, bestemmer, at Indvindingsrettigheder kun kan erhverves gennem de i Loven fastsatte Myndigheder, eventuelt ved Ekspropriation mod Erstatning til skadelidende.

Til *Oppumpning i Byen* af de indvundne Vandmængder fra de under 1. og 2. nævnte Anlæg haves følgende Værker, der er beliggende langs Gravitationsledningen.

Islevbro Vandværk umiddelbart inden for Husumenceinten er opført 1918—22 (B. F. 1918—19, S. 1242 f., 1701 f., Till. S. 185 f.). Værket kan behandle ca. 45.000 m³ pr. Døgn.

Noget længere inde i Byen ligger *Vandværket ved Borups Allé*, bygget

1901—03 (B. F. 1901—02, S. 404 f., 2261, Till. S. 33 f.). Værket kan behandle ca. 20.000 m³ pr. Døgn.

Den Del af Gravitationsledningens Vand, som ikke benyttes af de to ovenomtalte Værker, løber til Filtrene ved Vester Søgade eller til Sct. Jørgenssøerne, der benyttes som Udligningsreservoir. Vandet fra Filtrene ledes til *Pumpestationerne ved Axeltorv og Vester Søgade.* Førstnævnte stammer fra Vandværkets ældste Anlæg, men er senere udvidet og noget ombygget; den kan oppumpe ca. 45.000 m³ pr. Døgn. Pumpestationen ved Vester Søgade er bygget 1889—91 (B. F. 1888—89, S. 493 f., 1889—90, S. 241 f.) og ombygget 1931—33 (B. F. 1930—31, S. 1968 f.). Værket kan oppumpe 45.000 m³ pr. Døgn.

Trykledningsnettet, hvorigennem Vandet fordeles til Forbrugerne, er anlagt efter Cirkulationssystemet; dets Længde var den 31. Marts 1938 736,1 km, hvorpaa fandtes 3437 Brandhaner, 3217 Skyderhaner og 47 offentlige Vandopstandere.

Til den Del af Byen, der ligger paa Amager, er Ledningerne ført under Havnen gennem to, henholdsvis 1856—59 og 1921 byggede Tunneler, udhugget i den faste Kalkklippe ca. 20 m under Havspejlet (B. F. 1920—21, S. 638 f., 678 f.).

Paa det højeste Punkt indenfor Byens Grænser er ved Godthaabsvej 1910—14 opført et Højdereservoir af 10.000 m³ Rumindhold (B. F. 1909—10, S. 70 f., 1559 f., 1666, Till. S. 4 f., 425 f.) og ved Tinghøj i Buddinge 1931—33 et Højdebeholderanlæg af 60.000 m³ Rumindhold (B. F. 1930—31, S. 1968 f.). Disse Beholdere tjener saavel til at opretholde et jævnt Tryk i Ledningsnettet som til at udligne Variationer i Vandforbruget.

En lille Del af Byen, der ligger mere end 20 m over Havfladen, danner en særlig Trykzone med højere Vandtryk end den øvrige Del af Byen og har sin egen Højdebeholder (B. F. 1927—28, S. 2374 f.; 1928—29, S. 119 f.).

I H. t. Overenskomster med Frederiksberg, Taarnby, Gladsaxe, Rødovre og Herlev Kommuner paahviler det Kbhvns. Vandforsyning at dække en Del af disse Nabokommuners Vandforbrug (B. F. 1910—11, S. 1853 f., Till. S. 503 f.; 1927—28, S. 87 f., 1768 f.; 1929—30, S. 396 f.).

I H. t. § 1 i Lov af 4. Marts 1857 er *Bestyrelsen af Stadens Vandvæsen* henlagt under Magistraten, der udøver sin Myndighed gennem »Vandinspektøren«, nu »Direktøren for Vandforsyningen« (B. F. 1901—02, S. 806 f.), der træffer Afgørelse i alle almindelige Sager vedr. Vandindlæg og Vandforbrug.

Det gældende Kompleks af *Afgiftsregler* følger efter Kommunalbest. Vedtagelse de tidligere ved Loven af 30. Novbr. 1857 fastlagte Regler (B. F. 1926—27, S. 158 f.).

Vandafgifterne paahviler Grundejeren og opkræves af Skattevæsenet; Vandafgiftens Betaling er sikret ved Lov Nr. 188 af 20. Maj 1933 om kommunale Ejendomsskatter §§ 23 og 24.

I Lov af 30. Novbr. 1857 §§ 8 og 10 er der fastsat Straf for Spild og uretmæssig Benyttelse af Vand fra Vandværkerne. Efter samme Lovs § 9 er der tillagt Vandforsyningens Tjenestemænd fornøden Bemyndigelse til at kontrollere Vandindlæg og Vandforbrug i alle forsynede Ejendomme. Nærmere

Bestemmelse om Vandindlægene og disses Benyttelse findes i det af Indenrigsm. stadfæstede *Regulativ for Københavns Vandværk af 28. Juni 1859.*

Arbejder ved Vandledningerne og de paa disse anbragte Haner og Apparater maa, saavidt de ikke udføres af Vandforsyningen selv, i H. t. Lov Nr. 175 af 7. Maj 1937 alene udføres af de autoriserede Vandmestre. Instruks for disse er udstedt af Magistraten den 22. Septbr. 1920 med Ændring og Tillæg af 6. Oktober 1931. Overenskomst om fælles Vand- og Gasmestre er afsluttet mellem København, Frederiksberg (B. F. 1903—04, S. 112 f., 535 f.), Gjentofte Komm. (B. F. 1910—11, S. 436 f.), Gladsaxe (B. F. 1925—26, S. 377 f.), Taarnby (B. F. 1926—27, S. 1971), Rødovre (B. F. 1928—29, S. 748 f.), Hvidovre (B. F. 1929—30, S. 612) og Lyngby-Taarbæk Kommune (B. F. 1932—33, S. 21 f.).

I 1937—38 oppumpedes til København, Frederiksberg m. fl. 54,3 Mill. m³ Vand. *Forbruget* i København var 47,8 Mill. m³, d. v. s. gennemsnitlig pr. Døgn 131,080 m³ eller 191,41 Liter pr. Individ.

Personale: Ifig. Budgettet for 1938—39 udgør det samlede Antal fast ansatte Tjenestemænd under Kbhvns. Vandforsyning 216, Antallet af Lønarbejdere 208 og Antallet af andre ansatte 21.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 104.538, Udg. Kr. 7.208.658. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 75.760, Udg. Kr. 7.561.314. (Bilag 19).

Vandafgifterne, der indgaar paa Bilag 1, Post 4 og 5, udgjorde i Regnskabsaaret 1937—38 Kr. 7.561.314 og er for 1938—39 budgetteret til Kr. 7.711.000.

Litteratur: Kbhvns. Vandværk 1859—1909. B. F. 1899—1900: Samlet Oversigt over Vandforsyningens nuværende Stilling. Ingeniøren 1916, Nr. 69—71: Kbhvns. Vandforsyning (af H. Borum), Ingeniøren 1930, Nr. 21: Kbhvns. Vandforsynings nyere Anlæg (af Poul Sørensen). Kbhvns. Vandforsyning 1909—34. Ingeniørvidenskabelige Skrifter A. Nr. 36, Hydrologische Untersuchungen.

A. Kontorerne.

(Axeltorv 12, V. Tlf. 7682, Kl. 9—16.)

Direktør (1 + B):

Sørensen, Poul.

Direktørens Kontor.

Kontorchef (3):

Holte, Carl (tillige Tilsyn med indenbys Søer og Løb).

Bogholderiet.

Bogholder (3):

Aagesen, J.

Fuldmægtig (5):

Reinstrup, H.

Afdeling I.

(Vandindvinding, Filtration og Højdebeholdere, Projektering og Udførelse af Nyanlæg, Maskiner undtaget.)

Afdelingsingeniør (2):

Udsen, Martin.

Ingeniører (3):

Nielsen, C. Gynther.
Pape, C. H. (Laboratoriet).

Ingeniører (4):

Albrechtsen, H.
Mortensen, Emil.
Boeck, V.
Madsen, Regnar.
Lassen, R. H. Buus.

Ingeniører (5):

Christensen, Wilfred.
Perregaard, Lars.

Fuldmægtig (5):

Svendsen, N. J.

Afdeling II.
(Maskinafdeling.)

Afdelingsingeniør (2):
Krohn, Henrik.

Ingeniør (4):
Thymann, P.

Maskinmestre (5):
Egidiussen, Chr. (Tlf. Bella 631).
Ottesen, L. O. (Tlf. Bella 631).
Kayser, Chr. (Tlf. Thorslunde 13).
Sørensen Bonde, A. (Tlf. Byen 7819).
Grandjean, H. (Tlf. Ll. Værløse 11).
Stub, Chr. (Tlf. 7682).
Berg, K. W. (Tlf. Taga 5197).
Hansen, L. (Tlf. Lejre 103).

Afdeling III.
(Gade- og Husledninger, Maalere, Vandafgifter og Materialforvaltning.)

Afdelingsingeniør (2):
Jensen, Karl J. P.

Ingeniør (3):
Cammer, Poul.

Ingeniør (4):
Bülow, Vilh.

Ekspeditionssekretærer (4):
Kaae, S. (Vandafgifter).
Nielsen, M. P. (Husledninger).

Fuldmægtige (5):
Nielsen, S.
Hansen, Andreas.

Overværkmester (5):
Wifstrand, August.

Materialforvalter (5):
Nielsen, J. P. (Tlf. Taga 3010).

B. Værkerne, Vandindvindingsanlægene m. v.

Værket ved Axeltorv.
(Axeltorv 12, V. Maskinstue: Tlf. 7682).

Værket v. Vester Søgade.
(Vester Søgade 1, V. Maskinstue: Tlf. Byen 7819).

Filterpladsen v. Vester Søgade.
(Vester Søgade 8, V. Tlf. Byen 7604).

Værket v. Borups Allé.
(Borups Allé 177, Hj. af Hillerødgade, N. Maskinstue: Tlf. Taga 5197, Filterplads: Tlf. Taga 5198).

Værket v. Islevbro.
(Rødovrevej 436—440, Vanløse. Maskinstue og Kildernes Hovedstation: Tlf. Bella 631, Brøndmester: Tlf. Bella 613).

Anlæget v. Søndersø.
(pr. Ballerup.
Maskinstue: Tlf. Ll. Værløse 11, Arbejdsplads: Tlf. Ll. Værløse 68).

Anlæget v. Bogøgaard.
(pr. Maaløv, Tlf. Ganløse 76).

Anlæget v. Bjellekjær.
(pr. Viksø, Tlf. Søsum 73).

Anlæget v. Kildedal.
(pr. Maaløv, Maskinstue: Tlf. Maaløv 291, Brøndmester: Tlf. Maaløv 246).

Valby Vandværk.
(Roskildevej 211—213, Valby, Tlf. Valby 171).

Arbejdsplads v. Aagerup.
(pr. Ballerup, Tlf. Ballerup 8).

Anlæget v. Nybølle.
(pr. Ballerup.
Maskinstue: Tlf. Sengeløse 81, Arbejdsplads: Tlf. Sengeløse 51).

Værket v. Thorsbro.
(Thorslunde pr. Taastrup. Maskinstue: Tlf. Thorslunde 13, Brøndmester: Tlf. Thorslunde 27).

Anlæget v. Taastrup-Valby.
(pr. Taastrup, Tlf. Taastrup 201).

Anlæget v. Marbjerg.
(pr. Hedehusene.
Maskinstue: Tlf. Hedehusene 196.
Brøndmester: Tlf. Hedehusene 194).

Anlæget v. Lejre.
(pr. Lejre. Maskinstue: Tlf. Lejre 103,
Brøndmester: Tlf. Lejre 48).

Materialplads og Værksteder v.
Grøndalsvænge Allé.
(Grøndalsvænge Allé 13, F., Ingeniør:
Tlf. Taga 4310, Materialforvalter: Tlf.
Taga 3010, Maalerværksted: Tlf. Taga
3310 og Smedeværksted: Tlf. Taga 3536).

Højdebeholderen v. Godthaabsvej.
(Brh. Tlf. Gothåb 965).

Højdebeholderen v. Tinghøj.
(Søborg. Tlf. Søborg 673).

Arbejdsplads i Lersøen.
(Ø. Tlf. Taga 673).

Arbejdsplads v. Aalekistehuset.
(Vanløse. Tlf. Damsø 34).

Københavns Sporveje.

(Direktørens Kontor, Bogholderi, Kassererkontor, Trafikafdeling, 1. og 2. Ingeniørafdeling: Gothersgade 53, K. Tlf. 4076. Ekspeditionstid: Kl. 9—16, Kassetid: Kl. 10—15. Vognafdeling: Enghavevej 104, V. Tlf. 6101. Ekspeditionstid: Kl. $8^1/_2$—$15^1/_2$.)

Sporvejsdrift i København-Frederiksberg etableredes i 1863. Efter at den Løjtnant, senere Justitsraad, C. F. Garde givne Koncession af 11. Marts 1862 var videresolgt til et engelsk Selskab »Copenhagen Railway Company Ltd.«, gennemførte dette Anlæget, saaledes at den første Hestesporvogn den 22. Oktbr. 1863 kunde køre fra Frihedsstøtten til Frederiksberg Runddel. Den 1. Jan. 1866 stiftede herefter C. F. Tietgen »*Kjøbenhavns Sporvei-Selskab*«, der overtog de daværende Anlæg og udbyggede Sporvejene videre. En Række Sporvejsselskaber opstod i den følgende Tid: Nørrebroes Sporvejsselskab, Kjøbenhavns Forstæders Sporveisselskab og Sølvgadens Sporvejsselskab, hvortil kom Omnibusselskaberne »Kjøbenhavns Omnibuskompagni«, »Kjøbmagergades Omnibus-Selskab« og »Strandvejens Dampsporvejs-Selskab«.

Alle de københavnske Linier samledes i 1898 hos A/S *De kjøbenhavnske Sporveje*, der forpagtede Driften i H. t. Koncession af 9. Aug. 1898, medens de tidligere frederiksbergske Sporvejsselskaber »Frederiksberg Sporvejsselskab« og »Falkoneralléens Sporvejsselskab« allerede ved Koncession af 13. Novbr. 1897 var sammensluttet i »Frederiksberg Sporvejs- og Elektricitets A/S«.

Kbhvns. Sporveje som kommunal Institution daterer sig fra 1. Aug. 1911, da den under A/S »De kjøbenhavnske Sporveje« samlede Sporvejsdrift overgik til Kommunen, idet Selskabets Materiel overtoges efter Taksation, og Personalet samtidig indgik under de kommunale Rammer (B. F. 1910—11, S. 44 f., 161, 497 f., 592 f., Till. S. 169 f.; 1911—12, S. 50 f., 592 f., 601 f., 1021, Till. S. 113 f., 1059 f.). Sporvejenes Virksomhed blev ved Overgangen henlagt under Magistratens 4de Afdeling og overgik i Aaret 1917 til den nyoprettede 5te Magistrats-Afdeling.

Den afgørende Ændring indenfor Sporvejsdriften, Overgangen fra Heste-

vognene til den elektriske Drift, begyndte med den i 1897 indførte Akkumulatordrift paa Nørrebrolinien, hvorefter i Aarene omkring Aarhundredskiftet fulgte Indførelse af elektrisk Drift med Overledning, samtidig med at Linienettet væsentlig udbyggedes.

Ved Kommunens Overtagelse af A/S »De kjøbenhavnske Sporveje«s Linier i 1911 omfattede Linienettet 102,3 km Enkeltspor (heraf 2,4 km fælles med det frederiksbergske Selskab).

I Aarene 1911—18 tilkom følgende Strækninger:

Den 30. Novbr. 1913, Tagensvej fra Heimdalsgade til Bispebjerg Hospitalsvej. 1. Decbr. 1914, Jagtvej fra Lille Vibenshus til Nørrebros Runddel. 1. Febr. 1915, Rantzausgade og Borups Allé til Hillerødgade. 16. Febr. 1915, Enghavevej fra Remisen til Frederiksholm. 15. Septbr. 1917, Nørregade, Raadhusstræde og Løngangsstræde. 4. Aug. 1918, Nørre Voldgade samt Hammerichsgade og Bernstorffsgade fra V. Farimagsgade til Hovedbanegaarden.

Den 1. April 1919 androg den totale Sporlængde i Gaderne herefter 131,3 km Enkeltspor, hvoraf 11,4 km fælles med det frederiksbergske Selskab.

Ifølge Overenskomst mellem Københavns og Frederiksbergs Kommunalbestyrelser af 30. Juni og 2. Juli 1919 (B. F. 1919—20, S. 726 f., Till. S. 89 f.) bortforpagtedes fra 1. Juli 1919 Frederiksberg Sporveje til Kbhvns. Kommune, hvorefter der etableredes Enhedsdrift, idet der fra 1. Oktbr. s. A. foretoges gennemgribende Ændringer i Linieføringen. Overenskomsten udløb d. 1. Jan. 1938, men Enhedsdriften har dog været fortsat under uændrede Former.

Efter Sporvejssammenslutningen udgjorde den totale Sporlængde i Gaderne 156,8 km Enkeltspor. Herefter er sket følgende Udvidelser af Linienettet:

Den 15. Aug. 1919, Hillerødgade og Sallingvej fra Borups Allé til Sallingvejs 2. Skæring med Godthaabsvej. 1. Oktbr. 1920, Bernstorffsgade og Hambrosgade fra Hovedbanegaarden til Langebro. 15. Oktbr. 1920, Gasværksvej fra Vesterbrogade til Istedgade. 10. Decbr. 1921, Valby Langgade og Aalholmsvej fra Linie 6 Sløjfen til Roskildevej. 12. Maj 1922, Godthaabsvej fra Sallingvej til Aalekistevej. 16. Maj 1924, Frederiksborgvej fra Bispebjerg til Søborg. 1. Oktbr. 1924, Frederikssundsvej fra Brønshøj til Husum. 18. Jan. 1925, Godthaabsvej fra Fasanvej til Hulgaardsvej. 1. Septbr. 1925, Holmbladsgade fra Skaanegade til Østrigsgade. 1. Oktbr. 1925, Tagensvej fra Bispebjerg Hospitalsvej til Krematoriet. 1. Decbr. 1927, Nordre og Søndre Fasanvej samt Svanevej. 1. Oktbr. 1929, Østrigsgade fra Holmbladsgade til Øresundsvej. 20. Novbr. 1929, Godthaabsvej, Primulavej, Annebergvej, Gaunøvej og Brønshøjvej (Hulgaardsvej—Frederikssundsvej). 30. Novbr. 1930, Toftegaards Allé fra Mellemtoftevej til Toftegaards Plads. 7. Decbr. 1930, Vigerslev Allé fra Trekronergade til Toftegaards Plads. 20. Juli 1931, Lyngbyvej fra Vognmandsmarken til Kommunegrænsen ved Emdrup Sø (trafikeres af NESA). 2. Aug. 1931, i Forbindelse med Omlægning af Sporene paa Raadhuspladsen: Vestre Boulevard, Raadhuspladsen, Jarmersgade, Gyldenløvesgade til Nansensgade. Hammerichsgade paa Vestsiden af Paladsteatret. Gl. Kongevej og Axeltorv fra Trommesalen til Jernbanegade. 13. Aug. 1933, Lynette Allé og Backersvej fra Øresundsvej til Italiensvej. 1. Oktbr. 1933, Thorshavnsgade og Njalsgade fra Amager Boulevard til Isafjordsgade. 1. Maj 1936, Jyllingevej

fra Vanløse Allé til Aalekistevej. 15. Maj 1936, Borups Allé fra Hillerødgade til Frederikssundsvej. 15. Oktbr. 1937, Amagerbrogade fra Sundby Remise til Sundbyvestervej og Enghavevej fra P. Knudsens Gade til Mozarts Plads.

Sporanlægget i Gaderne udgjorde den 1. Juni 1938 ialt 203,4 km Enkeltspor.

Motoromnibusdriften paabegyndtes den 5. Novbr. 1913 ved Motorisering af den daværende frederiksbergske Hesteomnibuslinie ad Strøget fra Raadhuspladsen til Kongens Nytorv.

Efter Kbhvns. Kommunes Overtagelse af Omnibusdriften har der fundet følgende Udvidelser af denne Sted:

Den 1. Marts 1926, Forlængelse af Strøglinien ad Vesterbrogade fra Raadhuspladsen til Hovedbanegaarden. 27. Juli 1927, Forlængelse af samme Linie ad Vesterbrogade og Frederiksberg Allé fra Hovedbanegaarden til Frederiksberg Runddel. 19. Maj 1929, Forlængelse af samme Linie ad Bredgade, Grønningen og Østerbrogade fra Kongens Nytorv til Østerport. 27. Decbr. 1933, Ny Linie fra Kongens Nytorv ad Strøget, Raadhusplads, Vesterbrogade, Axeltorv, Kampmannsgade, Danasvej, Thorvaldsensvej, Hostrupsvej, Nyelandsvej, 5. Juni Plads, C. F. Richs Vej til Vanløse (Grøndals Parkvej). 1. Maj 1936, Forlængelse af samme Linie ad Apollovej fra Grøndals Parkvej til Katrinedalsvej (v. Vanløse Jernbanest.). 29. Aug. 1934, Ny Linie fra Toftegaards Plads ad Vigerslev Allé, Lykkebovej, Vigerslevvej, Aalholmsvej, Grøndals Parkvej, Rebildvej, Hulgaardsvej, Tomsgaardsvej, Tuborgvej til Strandvejen. 20. Juli 1938, ny Linie fra Husumvejs Udmunding i Frederikssundsvej ad Husumvej, Aalekistevej, Aalholmsvej, Vigerslevvej, Folehaven, Ellebjergvej, P. Knudsensgade til Frederiksholm.

Den samlede Længde af de 4 nævnte Omnibuslinier er henholdsvis 5,6, 7,0, 13,1 og 10,2 km, tilsammen 35,9 km.

Trolleyvognsdriften paabegyndtes den 21. Maj 1938 ved Etableringen af Linierne fra Nørreport ad Øster Voldgade, Sølvgade, Fredensgade, Tagensvej, Nørre Allé, Lyngbyvej til Emdrupvej, hvorfra NESA viderefører Vognene skiftevis til Lyngby og Jægersborg.

Den samlede Længde af Trolleyvognslinierne udgør til Driftsgrænsen ved Emdrupvej 4,6 km og til Bygrænsen ved Lundehussøen 5,1 km.

Den 1. Maj 1936 etableredes Københavns Sporvejes 3 første Natlinier, A (Ringlinien), B (Sundby—Brønshøj) og C (Hellerup—Vanløse) alle med Omnibusdrift. Heri er senere sket følgende Ændringer:

Den 1. Novbr. s. A. erstattedes Omnibusdriften paa Natlinie B med Sporvognsdrift, og samtidig skete forskellige Omlægninger af Linieføringen. Den 15. Aug. 1937 indførtes Sporgvognsdrift paa Natlinierne A og C, og samtidig med forskellige i Forbindelse dermed staaende Ændringer i Linieføringen etableredes en ny Natlinie D ogsaa med Sporvognsdrift. Natlinierne er herefter for Tiden følgende:

A. Ringlinie.[1]) Længde 13,5 km.
B. Sundby—Raadhusplads—Brønshøj. Længde 11,4 km.
C. Roskildevej—Raadhusplads—Hellerup. Længde 12,4 km.
D. Vanløse—Raadhusplads—Hellerup. Længde 12,7 km.

[1]) Rute: Enghaveplads—Raadhusplads—Højbro—Kongens Nytorv—Strandboulevard—Nørrebros Runddel—Slotskroen.

Samlet Længde af alle 4 Linier 50,0 km. Første Vogn fra Raadhuspladsen Kl. 0,40. Sidste Vogn fra Raadhuspladsen Kl. 2,30.

Den københavnske Sporvejsdrift foregaar paa Basis af Lov Nr. 96 af 10. April 1895 om Eneret til Anlæg og Drift af Sporveje i offentlige Gader og Veje og en Række i Henhold til denne Lov udstedte Eneretsbevillinger, nemlig Eneretsbevilling meddelt Kbhvns. Kommunalbest. af Indenrigsmin. under 9. Aug. 1898, gældende i 40 Aar fra 1. Aug. s. A., og senere Tillæg til samme, den Frederiksberg Kommunalbest. af samme Ministerium under 13. Novbr. 1897 meddelte Eneretsbevilling, gældende i 40 Aar fra den 1. Jan. 1898, med senere Tillæg samt den Kbhvns. Amtsraad af Min. for offentlige Arbejder under 7. Juli 1923 meddelte Eneretsbevilling, gældende i 40 Aar fra 16. Maj 1924, hvilken Eneretsbevilling ligesom den frederiksbergske er forpagtet af Kbhvns. Kommune. Under Hensyn til Forhandlingerne mellem København og Frederiksberg om en ny Overenskomst vedrørende Enhedsdriften er de ovennævnte Eneretsbevillinger, der udløb 1. Aug. 1938 og 1. Jan. 1938, af Min. for off. Arbejder blevet forlænget til 1. Jan. 1939.

Med Nordsjællands Elektricitets- og Sporvejs Aktieselskab (NESA) har der siden Selskabets Start fundet Samarbejde Sted, for hvilket der for Tiden gælder Overenskomsterne af 28. Novbr. og 15. Decbr. 1902 om Anlæg og Drift af Klampenborglinien, af 13. Juli, 16. Juli og 10. Aug. 1929 om Anlæg og Drift af Lyngbyvej-Bernstorffsvejlinien, af 23. Marts, 3. April og 5. Aug. 1937 om Anlæg og Drift af Trolleyvognslinierne fra Nørreport til Lyngby og Jægersborg og af 15. April 1937 om Gennemførelse af hver af Parternes Vogne paa den andens Strækninger m. v.

Foruden de almindelige Bestemmelser i Love, Bekendtgørelser og stedlige Politivedtægter om Færdslen gælder desuden de af Kbhvns. Politi under 11. Jan. 1927 bekendtgjorte Politibestemmelser angaaende Driften af elektriske Sporveje i København, hvortil slutter sig ligelydende Bestemmelser af s. D. fra Frederiksberg Politi om Kørslen paa Frederiksberg Kommunes Grund samt Politibestemmelser udstedt af Nordre Birks Politikammer den 22. Marts 1927 om Kørslen i Kbhvns. Amts Nordre Birk.

Omnibusdriften er underkastet Bestemmelserne i Lov Nr. 166 af 4. Juli 1927 om Omnibus- og Fragtmandskørsel med Motorkøretøjer samt i den almindelige Lovgivning om Automobilkørsel, herunder Lov Nr. 144 af 1. Juli 1927 om Motorkøretøjer med Ændring ved Lov Nr. 130 af 14. April 1932 samt det af Ministeriet under 23. Oktbr. 1935 udfærdigede Regulativ for Omnibuskørsel med Motorkøretøjer.

Takstbestemmelser:

A. Takster for Kørsel mod kontant Betaling.

Daglinier:

For Sporvogne: 20 Øre uden Omstign.
25 Øre med Omstign.
Særtakst: Bispebjerg—Søborg: 15 Øre.

For Omnibusser: 25 Øre uden Omstign.
30 Øre med Omstign.

Ved Omstigning fra Sporvogn til Omnibus erlægges 25 Øre paa Sporvognen og Tillægstakst 5 Øre paa Omnibussen.

Natlinier:

30 Øre uden Omstigning. 35 Øre med Omstigning.

Børn under 5 Aar kører frit, naar de haves paa Skødet. 2 Børn under 12 Aar kører for Enkeltbetaling, naar de kun optager 1 Plads.

Skolebørn, der kører som Klasse under Ledsagelse af Lærer eller Lærerinde, kan dog køre 2 paa een Billet uanset Alder.

B. Takster for Kørsel med Rabat.

Rabatkort og -hæfter.

Rabatkort gældende til 6 Rejser med:

Sporvogn uden Omstigning ...	Kr. 1.00
Omnibus uden Omstigning....	- 1.25
Rabathæfter[1]) med 6 Billetter til Omstigningsrejser med Sporvogne	- 1.25

Tillægs-Rabatkort gældende som 6 Tillægsbilletter til Brug ved Omstigning mellem Sporvogne og Omnibusser..... Kr. 0.25

Abonnementskort.

	Dagdrift Kr. pr. Md.	Dag- og Natdrift Kr. pr. Md.
Til 1 Sporvejslinie indenfor Takstgrænserne	8,00	10,00
- 1 Omnibuslinie	10,00	11,00
- Omstigningsrejser med Sporvogne paa en fastlagt Del af Nettet	10,00	12.00
- Omstigningsrejser med Sporvogne og Omnibusser paa en fastlagt Del af Nettet	12,00	13,00
- hele det københavnske Sporvejsnet indenfor Takstgrænserne inklusive Omnibuslinierne (Partoutkort)	20,00	20,00
- Strækningen Bispebjerg—Søborg	7,00	

Abonnementskort for Børn under 15 Aar.

Til Sporvejslinier alene indenfor Takstgrænserne	Kr. 4.50 pr. Md.
- Omnibuslinierne eller til disse i Forbindelse med andre Linier indenfor Takstgrænserne	- 5.50 - -
- Strækningen Bispebjerg—Søborg	- 3.00 - -

De under Afsnit A. nævnte Takster har med Undtagelse af Særtaksten Bispebjerg—Søborg været gældende siden den 1. Febr. 1932; for Natlinierne dog først fra 1. Maj 1936. Nævnte Særtakst blev nedsat fra 20 til 15 Øre d. 1. Marts 1933 i Anledning af, at Takstgrænsen ved Bispebjerg samme Dato blev flyttet til Emdrupvej.

Indførelsen af Rabatkort og -hæfter samt Abonnementskort skete d. 20. Oktbr. 1932, samtidig med at Omstigningsreglerne ændredes; Prisen for Abonnementskort til Strækningen Bispebjerg—Søborg ændredes dog allerede d. 1. Marts 1933 i Anledning af Takstnedsættelsen for Strækningen, medens

[1]) Disse Billetter kan ogsaa benyttes til Omstigning i Dagdrift mellem Sporvogne og Omnibusser, naar der paa Omnibussen pr. Rejse enten erlægges 5 Øre kontant eller præsenteres et Tillægs-Rabatkort til Annulation af et Felt, og paa Natlinierne mod Erlæggelse af 10 Øre kontant eller Annulation af to Felter

et tidligere Abonnementskort til Strækningen Bispebjerg—Firkløvervej samtidig bortfaldt.

Den 1. Maj 1936 ændredes Taksterne for Rabatkort og -hæfter samt Abonnementskort (med Undtagelse af Søborg-Strækningen) som angivet i Afsnit B, og samtidig ændredes Omstigningsreglerne.

Den 15. August 1937 indførtes i Stedet for de tidligere Skolekort Barneabonnementskort med samme Gyldighed som Abonnementskort for Voksne. Taksterne er de samme som de den 1. April 1926 for Skolekort fastsatte.

Sporvejenes *Vognpark* bestod den 31. Marts 1938 af 883 Vogne, nemlig 424 Motorvogne, 386 Bivogne og 73 Motoromnibusser.

Antallet af *kørte Vognkilometer* har i 1937—38 andraget 40,9 Mill., nemlig 20,2 Mill. Motorvognskilometer, 17,1 Mill. Bivognskilometer og 3,6 Mill. Omnibuskilometer.

Der befordredes i 1937—38 *ialt 145,3 Mill. Passagerer* eller gsntl. 398.164 pr. Dag. Antallet af Sporvejsrejser pr. Indbygger var 180. Efter de den 1. Maj 1936 indførte nye Omstigningsregler, der bl. a. tillader Returkørsel, maa det virkelige Antal Sporvognsrejser pr. Indbygger dog antages at ligge væsentlig højere.

Den samlede Kørselsindtægt udgjorde *29,4 Mill. Kr.* eller gsntl. 80.583 Kr. pr. Dag.

I Spidsen for Sporvejenes *Administration* staar Direktøren. Administrationen er iøvrigt delt i følgende Afdelinger: Direktørens Kontor, Bogholderiet, Kassererkontoret, Trafikafdelingen, 1. og 2. Ingeniørafdeling samt Vognafdelingen.

Personale: Ifig. Budgettet for 1938—39 udgør Antallet af fast ansatte Tjenestemænd under Sporvejene 2920, Antallet af Lønarbejdere 1101 og Antallet af andre ansatte 71.

Regnskab 1937—38: Indt. 29,6 Mill. Kr., Udg. 28,9 Mill. Kr. *Budget* 1938—39: Indt. 30,4 Mill. Kr., Udg. 30,3 Mill. Kr. (Bilag 6).

Litteratur: Teknisk Forenings Tidsskrift, 1913 og 1928. »Die Kopenhagener Strassenbahnen in Vergangenheit und Gegenwart« (København 1927). Københavns Sporveje. 1911—1936. Med en Indledning om Tiden før 1911. (København 1936).

Direktør (1+B):
Juel-Hansen, E. Andreas G. V.

Direktørens Kontor.

Kontorchef (2):
Nielsen, Ejnar J.

Ekspeditionssekretærer (4):
Faurschou Mathiesen, Gunnar.
Høgholt, Henry A.

Fuldmægtig (5):
Petersen, Byrial O. A.

Bogholderiet.

Kontorchef (2):
Moldt, Jens.

Ekspeditionssekretær (4):
Waetzold, Carl E. D.

Fuldmægtige (5):
Sørensen, Carl V. (Billetrevisionskontoret).
Petersen, Aage K. J.

Kassererkontoret.

Kasserer (2):
Andrésen, Knud T.

Ekspeditionssekretær (4):
Hansen, Niels.

Fuldmægtig (5):
Jentzsch, Aage R.

Trafikafdelingen.

Ledende Trafikinspektør (2):
Krag, Holger A.

Trafikinspektører (4):
Tiemroth, Otto E.
Christensen, Orla.

Ekspeditionssekretær (4):
Ranten, Knud A. J. (Køreplanskontoret).

Fuldmægtige (5):
Kongsbøll, H. Aage B.
Pages, Hugo T. J. F. (Køreplanskontoret).
Olsen, Ulrik E. —

Depotbestyrer (5):
Meile, Hans K. (Uniformsdepotet).

1. Ingeniørafdeling.
(Bygninger, Vognkonstruktioner og Automobiler).

Afdelingsingeniør (2):
Flindt, Povl A.

Ingeniører (3):
Stuhlmann, Peter G.
Balslev, Johannes V.

Ingeniør (4):
Lundsteen, Hjalmar.

Ingeniører (5):
Mortensen, Christian L.
Neersø, Knud (Omnibusgaragen).

Fuldmægtig (5):
Hally, Axel K.

2. Ingeniørafdeling.
(Spor og Ledninger).

Afdelingsingeniør (2):
Christophersen, Georg Retzlaff.

Ingeniører (3):
Madsen, H. Emil.
Verland, Johannes A. R.

Ingeniører (4):
Madsen, Peter.
Jacobsen, Holger.
Fabricius-Bjerre, Erik.

Distriktsbaneinspektører (4):
Christensen, J. K. V. Axel
Petersen, H. Grabow.

Ingeniører (5):
Kofoed, Anker V.
Thorsteinsson, Hjørtur.
Nielsen, Edvard.
Rosman, J. P. Kristian.
Petersen, Henning Aage.

Fuldmægtig (5):
Hagenbøl, Svend Trøst.

Ledningsinspektør (5):
Valentiner, O. Walther J.

Vognafdelingen.

Værkstedsbestyrer (2):
Møller, Otto F. S.

Ingeniør (4):
Jørgensen, Ejnar.

Overværkmester (4):
Lund, M. A. M.

Ingeniører (5):
Christensen, K. V.
la Cour, Knud A. H. D. de.

Overværkmester (5):
Braun, Viggo.

Værkmester (5):
Andreasen, S. E.

Fuldmægtig (5):
Nielsen, Holger Søborg.

Materialforvalter (5):
Knudsen, A. O. Carsten (Hovedlageret).

Københavns Kommunes Kørselsafdeling.

(Jagtvej 227, Ø., Hovedkontor: Tlf. 11.266. Ekspeditionstid: Kl. 9—16. Vognbestillingskontor: Tlf. 2721 og 7739. Ekspeditionstid: Kl. 6—18. Dagrenovationskontor: Tlf. 11.266. Ekspeditionstid: Kl. 9—16.)

Kbhvns. Kommunes Kørselsafdeling oprettedes den 1. April 1916 som Underafdeling under det daværende Direktorat for Kbhvns. Vej- og Kloakanlæg (Magistratens 4. Afdeling), men fra 1. Oktbr. 1917 organiseredes Kørselsafdelingen som selvstændig Institution under Magistratens 5. Afdeling (B. F. 1917—18, S. 696 f.).

Kørselsafdelingens Oprindelse skyldtes Erhvervelsen af Vognmand Henrik Meiers Forretning med det Formaal gennem Afdelingen at udføre Kommunens Arbejdskørsel samt bortføre Gade- og Husaffald fra de Dele af Byen, hvor dette paahviler det offentlige (B. F. 1915—16, S. 1963 f.).

Et stadigt stigende Krav til Afdelingen om Udførelse af Kørsel medførte en hurtig Udvidelse af Afdelingens Materiel, bl. a. ved Overtagelse af to bestaaende Vognmandsforretninger, nemlig And. Nielsens Forretning, Jagtvej 217, i Maj Maaned 1917 (B. F. 1917—18, S. 431) og Henri Rasmussen & Søns Forretning, Gasværksvej 4/6, i Juli Maaned 1918 (B. F. 1918—19, S. 856 f.) samt ved Opførelse af Staldbygninger, Garager, Værkstedsbygning og Administrationsbygning. Paa Jagtvej opførtes saaledes en Staldbygning med Garager, Vognskure og Administrationsbygning i Aarene 1918—1920 (B. F. 1918—19, S. 865 f.), og paa Vesterfælledvej opførtes Staldbygning, Garage, Folke- og Værkstedsbygning i Aarene 1919—1920 (B. F. 1918—19, S. 2646 f., 2706; 1919—20, S. 897).

Ved det nævnte Køb af Vognmand Henrik Meiers Forretning erhvervedes Ejendommene Jagtvej 223 og 225; senere er i 1917 erhvervet Grunden Jagtvej 227 (B. F. 1916—17, S. 2951 f.) og Ejendommen Jagtvej 217 (B. F. 1917—18, S. 98 f.), i 1919 Jagtvej 219 (B. F. 1918—19, S. 2704 f.) samt i 1930 Vibevej 14 (B. F. 1930—31, S. 311 f.). Paa Vesterfælledvej er i 1936 opført en Garagebygning (B. F. 1935—36, S. 348).

Fra 1. April 1925 overførtes Tilsynet med Natrenovationen (Kbhvns. Grundejeres Renholdningsselskab) fra Direktoratet for Vej- og Kloakanlægene til Kørselsafdelingen (B.F. 1925—26, S. 239).

Afdelingens *Materiel* udgjorde den 31. Marts 1938 272 Heste, 262 Arbejdsvogne, 2 lukkede støvfri Dagrenovationsvogne, 15 Enspænder-, 9 Tospænder-Vandvogne, 45 Lastbiler og 4 Personbiler. Heste og Vogne er fordelt i Afdelingens 6 Stalde (Jagtvej 217, 219, 223, 227; Vesterfælledvej 75 og Vibevej 14).

Foruden eget Materiel beskæftiger Kørselsafdelingen daglig ca. 100 private Vognmænd ved Dagrenovationen samt et stærkt varierende Antal private Vognmænd ved almindelig Arbejdskørsel.

Af Hensyn til Fourageforsyning og til en skiftevis Udstationering af Afdelingens Heste har Kørselsafdelingen af Direktoratet for Stadens faste Ejendomme forpagtet Landejendommene »Mejlgaard« paa Sundby Overdrev og »Ellegaarden« i Husum; disse Ejendomme drives som Landbrugsejendomme.

De under Kørselsafdelingen henlagte kommunale Funktioner er følgende:
1) Udførelse af Kommunens Arbejdskørsel i H. t. Regulativ af 5. Marts 1923 for Benyttelsen af Kbhvns. Kommunes Kørselsafdeling.
2) Bortførsel af Gade- og Husaffald (Dagrenovation) fra de Dele af Byen (1. Kl. Gader), hvor denne Pligt paahviler det offentlige (Bekendtg. fra Magistraten af 14. Marts 1927), Tværkisters Rensning, Bortkørsel af Gadeaffald fra Gader og Veje af 2. og 3. Kl.
3) Tilsyn med Kbhvns. Grundejeres Renholdningsselskabs Virksomhed i H. t. Kommunalbest. Best. af 27. Juni 1898 (Overenskomst af 19. Juli 1898 med Tillæg af 24. Febr 1938 mellem Kbhvns. Magistrat og nævnte Selskab. Approberet Vedtægt og Regulativ af 4. April 1938. Instruks af 27. Juni 1913).
4) Vanding af Gader og Veje.

Personale: Iflg. Budgettet for 1938—39 udgør Antallet af fast ansatte Tjenestemænd under Afdelingen 3, Antallet af Lønarbejdere 290 (heraf 64 ved Lossepladserne) og Antallet af andre ansatte 54.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 4.648.592, Udg. Kr. 4.366.955. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 4.217.624, Udg. Kr. 4.130.524. (Bilag 9 I).

Direktør (1):

Brun, Chr.

Afdelingsingeniør (2):

Eilertsen, Thorvald G. A. O. (Gade- og Husaffaldets Bortførsel, Vanding af Gader og Veje, Tilsyn med Kbhvns. Grundejeres Renholdningsselskabs Virksomhed (Natrenovationen) samt Vedligeholdelse af Materiel).

Kontorchef (3):

Nørner, Sophus (Sekretariatsforretningerne og Kasse- og Regnskabsvæsenet).

Materialinspektør[1]):

Olsen, Axel (Træffetid: Kl. 7—9 og Kl. 17—18). (Tilsyn med Kørselsafdelingens Materiel, d. v. s. Heste, Vogne, Fourage og Seletøj samt med Landejendommene).

Kørselsinspektør[1]):

Jensen, Ernst (Træffetid: Kl. 6—9 og Kl. 16—18). (Den alm. Arbejdskørsel for Kommunens Institutioner og Entreprenører, Vognbestillinger og Pristilbud).

Bogholder[2]):

Nielsen, Georg.

Kasserer[2]):

Jensen, Carl.

Københavns Kommunes Haandværksafdeling.

(Jagtvej 227, Ø. Tlf. 14701. Ekspeditionstid Kl. 9—16).

Udførelsen af Kommunens Bygningsreparationsarbejder ved egne Folk tog sin Begyndelse i Juli 1911, da der efter Kommunalbest. Beslutn. — midlertidig for 3 Aar — ansattes en i Malerfaget uddannet Mand under Stadsarkitekten til at lede de Malerreparationsarbejder, der maatte blive ham anvist (B. F. 1910—11, S. 772 f., Till. S. 199 f.; 1911—12, S. 387 f., 426), og

[1]) Ikke fast ansat, lønnes efter Reglerne for 4. Lønningsklasse.
[2]) — — — — — — — 5. —

denne Virksomhed kom fra 1. Juli 1914 ved Lederens Ansættelse i daværende 4. Lønklasse ind under mere faste Rammer.

Efter at der inden for Kommunalbest. var forhandlet om Ansættelse af flere kommunale Haandværksmestre (B. F. 1918—19, S. 2082 f., 3169 f.; Till. S. 389 f.; 1919—20, S. 1044 f.), blev der fra 1. Jan. 1920 oprettet en selvstændig Afdeling for Stadens Bygningsvedligeholdelse, hvorunder — foruden Malervirksomheden — kom til at sortere Virksomheder for Murer-, Tømrer- og Snedkerarbejde, og endvidere henlagdes herunder den hidtil under Stadsarkitekten sorterende Arkitektvirksomhed vedrørende de paa det aarlige Budget opførte ordinære og ekstraordinære Vedligeholdelsesarbejder.

Arkitektvirksomheden blev dog ved Vedtagelse paa Budgettet for 1934—35 (B. F. 1933—34, S. 1846 f.) atter overført til Stadsarkitekten fra 1. April 1934, medens Haandværksvirksomhederne bevaredes som en selvstændig Afdeling under Navnet „Københavns Kommunes Haandværksafdeling".

Afdelingen omfatter herefter — foruden Sekretariat, Bogholderi og Kasse — 4 Haandværksvirksomheder, der udfører Maler-, Murer-, Tømrer- og Snedkerarbejdet ved de paa det aarlige Budget vedtagne ordinære og ekstraordinære Bygningsarbejder. Afdelingen udfører endvidere Reparation og Forfærdigelse af Inventar samt Ny- og Ombygningsarbejder.

Personale: Ifig. Budgettet for 1938—39 udgør det samlede Antal fast ansatte Tjenestemænd under Afdelingen 14, Antallet af Lønarbejdere 280 og Antallet af andre ansatte 20. Antallet af Lønarbejdere er dog stærkt varierende; det højeste Antal, der samtidig har været beskæftiget ved de enkelte Haandværksvirksomheder, andrager for 1937—38: 211 Malere, 101 Murere, 71 Tømrere, 102 Snedkere, 76 Murarbejdsmænd og Betonarbejdere samt 21 Arbejdsmænd.

Regnskab 1937—38: Indt. Kr. 3.447.531, Udg. Kr. 3.166.879. *Budget* 1938—39: Indt. Kr. 2.561.383. Udg. Kr. 2.550.195. (Bilag 9 II).

Chef (2 + B):

Wolmar, C.

Sekretariat, Bogholderi og Kasse:

Kontorchef (3):

Heidenheim, H.

Fuldmægtig (5):

Pedersen, Andreas Tue.

Malervirksomheden.

Malermester (4):

Grøntved, N.

Konduktør (5):

Jensen, N. P.

Murervirksomheden.

Murermester (4):

Wilson, Vald.

Bygningskonduktør[1]):

Runge, M.

Tømrervirksomheden.

Tømrermester (4):

Nielsen, Fr.

Bygningskonduktør[1]):

Westerlind, L.

Snedkervirksomheden.

Snedkermester (4):

Jensen, Th.

Bygningskonduktør[1]):

Caspersen, N.

[1]) Ikke fast ansat, lønnes efter Reglerne for 5. Lønningsklasse.

Stiftelser.

I. Under Borgerrepræsentationens Bestyrelse.

Salomon Soldins og Hustru Hanne Soldins Stiftelse.

(Skindergade 34, K. Tlf. Byen 4552.)

Stiftelsen oprettedes ved Testamente af 11. Jan. 1845 af Hanne Soldin, f. Ruben, Enke efter Boghandler Salomon Soldin, og toges i Brug 1854. Fundatsen er af 17. Jan. 1876. Stiftelsen er bestemt til Bolig for uformuende og aldrende Enker eller ugifte Kvinder af Middel- eller Borgerstand og har 39 Friboliger.

Stiftelsens Ejendomsskyldværdi er Kr. 500.000. Desuden ejer Stiftelsen andre Aktiver til et Beløb af ca. Kr. 70.000.

Inspektør:

Funch, Carl, Legatsekretær.

II. Under Magistratens 1. Afdelings Bestyrelse.

1. Abel Cathrines Stiftelse.

(Abel Cathrinesgade 13, V. Tlf. Vester 8673.)

Abel Cathrines Stiftelse, der oprindelig benævntes »Abel Cathrines Hospital« eller »Abel Cathrines Boder«, oprettedes ved Testamente af 27. Decbr. 1675 af Abel Cathrine, Enke efter Hans Hansen (kl. Osten), Proviantskriver paa Kbhvns. Slot og Inspektør over Dronningens Godser paa Lolland og Falster. — Testamentet bestemmer Stiftelsen for »syge, elendige, sengeliggende fattige«.

Opretterinden lod bygge 6 »Boder« (d. v. s. en Længe med 6 Lejligheder, hver paa 1 Værelse, 1 Kammer samt Køkken og Loftsrum) i Dronningens Tværgade (nu Nr. 39). — Som Driftskapital skænkede hun sit Landgods ved Aalborg (det solgtes ved Auktion i 1722 for 20.900 Rdl.) samt bestemte, at eventuelt oplagte Midler skulde anvendes til Udvidelse af Stiftelsen. I Aarene 1726—70 tilbyggedes 18 Boliger samt en Kirke.

Stiftelsen var oprindelig underlagt *Konventhusdirektionen* (Sjællands Biskop, den øverste teologiske Professor ved Universitetet, 2 Borgmestre m. fl.). Ved Forordn. af 16. Novbr. 1771 henlagdes Stiftelsen under den »*Almindelige Plejeanstalt*«, der ophævedes i 1781. Stiftelsen henlagdes derefter under Fattigvæsenet, hvor den forblev, indtil den ved Vedt. af 1857 overgik til Magistratens 1. Afdeling.

I 1884 solgtes Ejendommen i Dronningens Tværgade, og det følgende Aar opførtes den nuværende Bygning, der indeholder 39 Boliger, hver paa 1 Værelse med Alkove og Køkken, samt Boliger for den tilsynsførende Dame og Portneren. — Den nordlige Fløj udgøres af *Kirken*.

I Stiftelsen optoges oprindelig baade Mænd, Kvinder og Børn. — Nu optages kun *Kvinder, hjemmehørende i Kobenhavn*.

Ved Stiftelsen er ansat en Inspektør, en Præst og 4 Funktionærer.

Til Stiftelsen er knyttet 8 *Legater* med en samlet Kapital af Kr. 195.115.

Stiftelsens egen Formue var d. 31. Decbr. 1937 Kr. 318.825 (deraf Ejendommen i Abel Cathrinesgade Kr. 175.000.).

Angaaende Regnskab og Status henvises til Kbhvns. Kommunes aarlige Beretning.

Inspektør:
Abrahamsen, Otto Kierulf.

2. H. J. Andersens og Hustrus Stiftelse.
(Klingseyvej 26, Vanløse.)

Stiftelsen oprettedes af Husejer Hans Jørgen Andersen og Hustru Johanna, født Nilsson, ved Testamente af 17. Maj 1897 og indeholder Friboliger for værdige, trængende københavnske Bygningshaandværkere eller deres Enker. Fortrinsvis berettiget er Stifternes Søskendebørn.

Stiftelsen har 4 Friboliger og 6 udlejede Boliger, og dens Formue udgjorde d. 31. Marts 1938 Kr. 82.284 (heraf Ejendommen paa Klingseyvej Kr. 75.000).

Forstander:
Neiiendam, Viggo, Overassistent.

3. Gammel Kloster.
(Parkallé, Ø., Tlf. Ryvang 4591. Ekspeditionstid 10—14.
Besøgstid paa Sygestuerne 14—16).

Stiftelsen, hvis oprindelige Navn var »Helligaands Hospital« eller »Helligaandshus«, er oprettet omkring 1296 af Biskop Johannes Krag, og dens Formaal var at antage sig fattige, der ramtes af Sygdom eller anden Ulykke; den var beliggende, omtrent hvor nu Helligaandskirken er. Christian I omdannede den til et egentligt Kloster (Augustiner-Ordenen) med en anselig, 4-fløjet Bygning foruden Avlsbygninger m. m.

1530 ophævedes Klosteret som saadant, og Hospitalet forenedes med Sct. Jørgens og Sct. Gertruds Hospitaler under en fælles Forstander, men det

beholdt sin oprindelige Beliggenhed, indtil Christian IV i 1606 — efter et Mageskifte — flyttede det til den gamle Kongsgaard, forhen »Rosbæk Mølle«, nu en Kro, »*Vartov*« (formentlig plattysk »Wartho«: Giv Agt!), ved Strandvejen. I Anledning af Flytningen oprettede Kongen *Fundats for Hospitalet af 30. Novbr. 1607.* — Denne Fundats var gældende indtil 7. Febr. 1936 under hvilken Dato en af Magistraten udfærdiget ny Fundats af 4. s. M. erholdt kgl. Stadfæstelse.

Strandvejs-Kroen viste sig hurtigt uegnet til sit nye Formaal, hvorfor der opførtes en Hospitals-Bygning ved den østre Ende af Sortedamssøen (omtrent ved nuværende Triangel). Bygningen, der indviedes 30. Juni 1630, var omgivet af Volde og Grave og indgik som Led i Stadens nye Befæstning. Under Svenskekrigen 1658 ødelagdes Bygningen, og de følgende 8 Aar tilbragte Beboerne dels i et Lejehus i Pilestræde, dels i »Børnehuset« paa Christianshavn.

1665 erhvervede Hospitalet en Ejendom i Søndergade (nuv. Farvergade), hvor det derefter havde til Huse indtil 1934.

I Aarene 1726—44 opførtes en trefløjet, 2-Etages Bygning i Stedet for den gamle, der nedrevedes. Midt i Længangsstrædefløjen var Kirken anbragt, og Sygestuerne var aabne ind til Kirkerummet. Denne Ordning ophørte i 1755, da den nuværende »Vartov Kirke« opførtes paa en tilkøbt Grund i Længangsstræde. Yderligere Udvidelse af Hospitalets Grund fandt Sted i 1758 og 1840.

1856—60 foretoges en gennemgribende Ombygning af Hospitalet (bl. a. blev Bygningen forhøjet med en Etage), hvorved der opnaaedes 61 nye Sengepladser.

Ved Skøde af 16. Marts 1925 overdroges Kirken (Matr. Nr. 160) og Naboejendommen (Matr. Nr. 159) til Valgmenigheden »Vartov frie Menighedssamfund« for en Betaling af c. 90.000 Kr.

Stiftelsens *Driftsmidler* tilvejebragtes oprindelig dels ved omvandrende »Helligaands-Bedere« dels ved, at Biskop Johannes Krag tillagde Hospitalet en Jordskyld, hvormed han straffede Borgerne for en nylig stedfunden Opsætsighed; denne Jordskyld ophørte inden 1376. — En betydelig Indtægt havde Hospitalet ved en pavelig Tilladelse til Afladshandel (ophørte 1515). Iøvrigt skænkede Kongerne i Tidens Løb Hospitalet store Ejendomme, dels rundt om paa Sjælland, dels i København; de sidstnævnte blev i Almindelighed lejet ud, og Lejen gik i det 15. Aarh. over til en fast Jordskyld, der afløstes i 1921 med c. 10.000 Kr. — Omtrent fra Midten af det 16. Aarh. og op til den nyeste Tid er Hospitalets Formue bleven forøget ved Oprettelse af *private Senge*, for hvilke der ydedes et Vederlag i Penge eller Jordgods; Størstedelen af dette bortsolgtes i Aarene 1784—86 ved Auktion i H. t. Reskript af 17. Marts 1784.

Indtil Reformationen var Stiftelsen under gejstlig Ledelse, derefter underlagdes den de verdslige Myndigheder. Ved Reskript af 7. Oktbr. 1699 ansattes en Direktion for Hospitalet, bestaaende af Sjællands Biskop, de to ældste Borgmestre i København og Sognepræsten ved Helligaandskirken; under Direktionens Tilsyn administrerede Forstanderen ikke blot selve Hospitalet, men ogsaa dets Formue, derunder Jordegodset, paa den Tid c. 1000 Tdr. Hartkorn foruden Konge- og Kirketiende, Møller og Skove.

Ved Forordn. af 16. Novbr. 1771 (Struensee) henlagdes Hospitalet under den nyoprettede »*Almindelige Plejeanstalt*«, der samlede en Række Stiftelsers Kapitaler under en for det offentlige Forsørgelsesvæsen fælles Kasse. Da Plejeanstalten ophævedes ved Forordn. af 4. April 1781, overgik Hospitalet til Magistraten (Fattigvæsenet), men som en selvstændig Stiftelse med sin egen Kapital, af hvilken der dog manglede c. 90.000 Rdl., som Stadens Kasse ikke saa sig i Stand til at udrede. Som Renter af dette Tilgodehavende modtog Hospitalet derefter 4400 Rdl. aarlig, dog saaledes, at Ydelsen eventuelt kunde nedsættes til det Beløb, som Hospitalet behøvede, og at dets Kapitalfordring bortfaldt. I 1859 bestemtes det, at Ydelsen ingensinde maatte gaa under det nævnte aarlige Beløb.

I H. t. Stadens Vedt. af 30. Decbr. 1857 henlagdes Stiftelsen under *Magistratens 1. Afdeling.*

Ved Kommunalbest. Beslutn. af 24. April 1930 (B. F. 1930—31, S. 49 f.) bemyndigedes Magistraten til at afkøbe Stiftelsen dens Ejendom i Farvergade for Kr. 1.700.000 til Anvendelse som Filial af Raadhuset, i hvilken Anledning der byggedes en Forbindelsesgang under Vestervoldgade mellem de to Bygninger.

I 1933—34 opførte Stiftelsen for sine egne Midler en ny Bygning paa en c. 11000 m² stor Grund mellem Parkallé, Aldersrogade, Klostervænget og Biskop Krags Vænge. Grunden, der ejedes af Kommunen, overlodes den 1. April 1931 Stiftelsen imod, at denne fremtidig gav Afkald paa den ovenfor omtalte aarlige Ydelse.

Grundstenen blev nedlagt d. 23. Maj 1933, og den færdige Bygning, bestaaende af 5 Fløje, indviedes d. 12. Juni 1934. Samme Aar besluttedes det at udvide Stiftelsens Omraade ved Opførelsen af endnu 3 Fløje paa en ca. 3700 m² stor tilkøbt Grund mellem Teglværksgade, Biskop Krags Vænge og Klostervænget, hvilken sidste Gade nedlagdes for at indgaa i Stiftelsens Grund. Nybygningen toges i Brug den 1. April 1936, hvorefter Stiftelsen omfatter 8 Fløje, med ialt 33 Trappeopgange, alle med Adgang fra Gaardene, der er anlagt som Haver. I en af Fløjene, opført med Midt-Korridor, er indrettet en *Plejeafdeling* med Plads til 92 Personer, fordelt paa 80 Enestuer og 2 Fællesstuer (Sygestuer), hver paa 6 Senge. Afdelingen ledes af en Plejemoder, der raader over fuldt uddannet Personale. Kælderen optages af Køkken, Vaskeri og Badeanstalt samt Depotrum for Linned, Service og Rengøringsmateriel.

Stiftelsen er iøvrigt indrettet som et almindeligt Beboelseshus og indeholder — foruden Tjenesteboliger og de foran omtalte 92 Pladser i Plejeafdelingen — ca. 320 Lejligheder paa 1—3 Værelser med eller uden Kammer, alle med Entré, Køkken og W. C. samt Pulterrum. Af disse er 81 »Legatboliger«, over hvilke visse Slægter eller Institutioner helt eller delvis disponerer i Overensstemmelse med Fundatserne for de tidligere »Senge« i Vartov Hospital og efter Aftaler mellem Magistraten og de berettigede, hvorved »Sengene« er konverteret til »Boliger« i Forholdet 4:1. De øvrige Lejligheder er underlagt Stiftelsens Bestyrelse. Indtil videre er de fleste af disse Lejligheder udlejet for en moderat Leje; men det er Hensigten med Tiden at gøre alle Boligerne til Friboliger.

Ved Stiftelsen er ansat en Forstander, en Viceforstander, en Læge, en Præst og 54 Funktionærer.

Stiftelsens Obligationsformue var den 31. Decbr. 1937 Kr. 819.393. Fast Ejendom: Kr. 2.575.000 og Prioritetsgæld: Kr. 1.025.800. Til Stiftelsen er knyttet ca. 40 Legater med en samlet Kapital af Kr. 623.399.

Forstander:	*Viceforstander:*
Abrahamsen, Otto Kierulf.	**Bitsch,** Valdemar.

4. Grosserer B. Goldschmidts og Hustrus Stiftelse.
(Ryesgade 31, N.)

Stiftelsen oprettedes af Grosserer og Farver Benny Goldschmidt og Hustru ved Testamente af 24. Juli 1891 og er bestemt til Friboliger for værdige og trængende i eller ved København boende Haandværkssvende og andre Arbejdere ved Haandværksdrift samt saadannes Enker. Fortrinsret til Boligerne har Farversvende eller Farveriarbejdere og deres Enker. I Overensstemmelse med Fundatsen, som er af 5. Septbr. 1893, er af økonomiske Grunde en Del Boliger f. T. udlejet for en lav Leje.

Stiftelsen har f. T. 13 Friboliger og 16 udlejede Boliger, og dens Formue udgjorde den 31. Marts 1938 Kr. 194.190 (heraf Ejendommen i Ryesgade Kr. 140.000).

Forstander:
Hjort, Emil V. R., Fuldmægtig.

5. Det Harboeske Enkefrue-Kloster.
(Stormgade 14, K.)

Klosteret er stiftet den 23. Novbr. 1735 af Geheimeraadinde Christine Harboe, født Baronesse Fuiren, til Bolig for Enker efter Mænd, der har haft Rang i de 5 første Rangklasser. Pladserne i Klosteret besættes af Kongen efter Indstilling af Magistraten, der ved kgl. Reskript af 4. Aug. 1788 overtog Bestyrelsen.

Stiftelsen har 8 Friboliger og 7 udlejede Boliger, og dens Formue udgjorde den 31. Decbr. 1937 Kr. 584.141 (heraf Ejendommen i Stormgade Kr. 350.000).

Klosterskriver:
Rode, E., Overretssagfører.

6. I. W. Heymans og Hustrus Sølvbryllups Stiftelse.
(Peder Hvitfeldts Stræde 8, K.)

Stiftelsen oprettedes af Kommerceraad Isaac Wulff Heyman og Hustru Johanna, født Levysohn, den 5. Juli 1871.

Stiftelsen indeholder Friboliger for værdige og trængende, aldrende, ugifte og enlige Personer. Fundatsen er af 3. Maj 1872.

Stiftelsen har 2 Friboliger og 10 udlejede Boliger, og dens Formue udgjorde den 31. Decbr. 1937 Kr. 80.895 (heraf Ejendommen i Peder Hvitfeldts Stræde Kr. 70.000).

Inspektør:
Abrahamsen, Otto Kierulf.

7. Jomfru Christiane Lassens Stiftelse.

(Landemærket 14, K.)

Stiftelsen oprettedes af Husejerinde Jomfru Sofie Frederikke Christiane Lassen ved Testamente af 4. Oktbr. 1878 for ugifte, sædelige Kvinder, der enten er svagelige eller over 30 Aar, fortrinsvis af Stifterindens Slægt og fortrinsvis saadanne, der har ernæret sig ved Syning. Fundatsen er af 2. Decbr. 1882. Stiftelsen har 5 Friboliger og 4 udlejede Boliger. Stiftelsens Ejendom i Landemærket er vurderet til Ejendomsskyld Kr. 20.000.

Forstander:
Nielsen, A. V., Sagfører.

8. Konferentsraad J. H. Mundts Stiftelse.

(Stormgade 14, Havehuset, K.)

Stiftelsen oprettedes af Konferentsraad, Borgmester Just Henrik Mundt ved Testamente af 29. Juli 1853, og den indeholder Fribolig for 16 ugifte Kvinder.

Stiftelsen, hvis Fundats er af 13. Juli 1863, er knyttet til det ligeledes af Magistraten bestyrede Konferentsraad J. H. Mundts Legat.

Stiftelsen indeholder foruden de nævnte Friboliger 15 Lejeboliger og en Portnerbolig, og dens Formue udgjorde den 31. Marts 1938 Kr. 188.500. Stiftelsens Ejendom er vurderet til Ejendomsskyld Kr. 350.000.

Forstander:
Thorsen, Sigurd, Kontorchef.

9. Det kgl. Opfostringshus og Den Thorupske Stiftelse.

(Randersgade 10, Ø. Tlf. Øbro 2680. Forstanderen træffes Kl. $11^1/_2$—$12^1/_2$ og Mandag desuden Kl. $18^1/_2$—20.)

Initiativet til Oprettelsen af Det kgl. Opfostringshus er udgaaet fra Grev J. H. E. Bernstorff for at hjælpe dansk Erhverv og Handel, idet Drengene, der udgik fra Opfostringshuset, skulde tage Tjeneste hos ». . . . Fabriquerer, Handlende og Søfarende«. Den 29. Juni 1753 underskrev Kong Frederik V Fundatsen »For det kgl. stiftede Fattige Børns Opfostrings-Huus«. Den 1. Oktbr. 1755 aabnedes Opfostringshuset paa Christianshavn i den nye Bygning i Overgaden oven Vandet (Søkvæsthuset).

Det var bestemt til at kunne optage ca. 200 Drenge fra 7 Aars Alderen, der her skulde: ». . . . i deres Gudsfrygt grundig, udi Læsen og Skriven tilstrækkelig, udi Regnen lidet til Fornødenhed undervises . . . .«, samtidig skulde de tage Del i de almindelige Haandværk, der var knyttet til Opfostringshuset.

Midlerne dertil blev fremskaffet ved private Gaver og Indsamlinger, hertil knyttedes en Lotteribevilling paa »20 efter hinanden følgende Generallotterier«, Begyndelsen til det nuværende Klasselotteri, hvor Opfostringshusdrengene den Dag i Dag udtrækker Gevinsterne. Takket være dette Privilegium samledes efterhaanden betydelige Kapitaler tiltrods for, at en Del af Pengene anvendtes til Støtte for andre Institutioner. Saaledes fik Fattigvæsenet i København ca. 70.000 Kr. mod, at Privilegiet forlængedes for en længere Aarrække.

Den 7. Oktbr. 1771 fratog en Kabinetsordre Opfostringshuset Privilegiet, der senere (1784) afløstes af en aarlig Understøttelse paa 6000 Rdl. Den 16. Oktbr. 1771 ophævedes Direktionen for Opfostringshuset, der blev lagt ind under de offentlige Plejeanstalter. Ved kgl. Reskript af 4. April 1781 bestemtes det, at Opfostringshuset skulde bestyres af Kbhvns. Magistrat. Den samlede Magistrat skulde nu afgøre alle større Sager, medens der af dens Medlemmer blev beskikket tre, der som speciel Direktion havde Tilsyn med Stiftelsen. 1799 omordnedes Fattigforsørgelsen, og Opfostringshuset kom nu direkte under Fattigvæsenets Direktion, der bestemte, at Stiftelsen skulde være en Belønningsskole for Stadens flinke Drenge. Dette Forhold vedvarede, indtil Opfostringshuset iflg. Vedt. af 30. Decbr. 1857 blev underlagt Magistratens 1. Afdeling. Kongen er Stiftelsens Protektor.

1776 blev Opfostringshuset flyttet fra Christianshavn til St. Kongensgade, hvor det havde til Huse indtil 1880, da det flyttede ud paa Østerbro, idet Magistraten 1879 skænkede Opfostringshuset dets nuværende Grund i Randersgade (tidl. Kalkbrænderivej).

For første Gang modtog Opfostringshuset 1912 et Statstilskud paa 2860 Kr. med den Tilføjelse, at ».... Opfostringshuset vil kunne forvente eventuelt at komme i Betragtning ved fremtidige Fordelinger paa denne Konto« (Understøttelser af forskellige Børnehjem), og siden da har Opfostringshuset aarligt modtaget Statstilskud. For 1936 udgjorde Tilskudet 24.300 Kr. I Septbr 1918 vedtog Magistraten fremtidig at anvende Renterne af det af Magistraten bestyrede og af Kancelliraad Ole Thorup 1878 stiftede Legat, hvis Kapital da var vokset til Kr. 706.000, til Bedste for Opfostringshuset, og iflg. Bekendtg. af 27. Septbr. 1918 fik Stiftelsen derefter Navneforandring til: *Det kgl. Opfostringshus og Den Thorupske Stiftelse.* Tilskudet fra Thorups Legat udgjorde i 1937 Kr. 31.634. I Marts 1920 vedtog Kommunalbest. at yde Stiftelsen et aarligt Tilskud, der for Aaret 1937 udgjorde Kr. 24.300.

1929 bestemte Magistraten, at der skulde nedsættes en Skolekommission til at føre nærmere Tilsyn med Opfostringshuset.

Det nuværende Opfostringshus er et Børnehjem med en Skole paa fire Klasser. Det optager Drenge fra hele Landet, dog kan kun Drenge, der er hjemmehørende i København, optages paa de Thorupske Pladser. Drengene optages i 10 Aars Alderen og nyder paa Opfostringshuset en noget videregaaende Undervisning, end den alm. Folkeskole giver sine Elever. Tillige faar de gratis Ophold og Beklædning. Forældreretten overdrages til Magistraten, og den udøves af Forstanderen. Efter Konfirmationen er Stiftelsen Forældrene behjælpelige med at finde gode Lærepladser for de udgaaede Elever.

Siden Opfostringshuset begyndte sin Virksomhed den 1. Oktbr. 1755, er der optaget 5143 Elever og udskrevet 5032 Elever. Paa Skolen var der den 1. Jan. 1938 111 Elever. Heraf er 77 Elever fra København, de øvrige fra Provinsbyerne og Landet.

Den 31. Decbr. 1937 ejede Stiftelsen Kr. 844.240 (heraf Ejendommen i Randersgade Kr. 400.000).

Til Stiftelsen er knyttet en Legatkapital paa c. 370.000 Kr. fordelt paa 34 Legater.

Vedr. Stiftelsens Regnskab henvises til Kommunens aarlige Beretning.

Litteratur: A. T. Høy: Det kgl. Opfostringshus 1753—1903 (1903). S. N. Holck: Det kgl. Opfostringshus og Den Thorupske Stiftelse, 1903—28 (1928).

Skolekommissionens Medlemmer:

Formand:

Skjerbæk, O., Overinspektør.

Mundt, Gerda, Frk., MF., MB.

Langkilde, H. P., Gymnastikinspektør.

Forstander:

Holck, S. N.

10. Brødrene Soldenfeldts Stiftelse.

(Dosseringen 85, Ø. og Ryesgade 104, Ø.)

Stiftelsen er oprettet af Brødrene Boghandler Ferdinand Wilhelm Soldenfeldt og Etatsraad Joseph Carl Soldenfeldt ved Testamente af 14. Marts 1881 som en Stiftelse for værdige og trængende aldrende Lærerinder, Husjomfruer, Syjomfruer og andre Kvinder i lignende Stillinger samt værdige og trængende aldrende Tjenestepiger.

Stiftelsen har 125 Boliger, og dens Formue udgjorde den 31. Marts 1938 ialt Kr. 2.135.600 (heraf Ejendommen Kr. 900.000.)

Forstander:

Abrahamsen, Otto Kierulf.

11. Den Nissenske Stiftelse og Det Nissenske Kapelgods.

a. *Den Nissenske Stiftelse* er oprettet af Etatsraad, Raadmand Hans Nicolai Nissen og Hustru, Eva Catharine Pechüle, ved Fundats af 20. Jan. 1764.

Stiftelsen ejer Glostrup og Vallensbæk Kirker, og dens første Formaal er Vedligeholdelsen af disse samt af det Nissenske Kapel, og kun, hvad der herefter bliver tilovers, skal anvendes til Bedste for fattige Børn.

Stiftelsens Formue udgjorde den 31. Decbr. 1937 Kr. 98.321.

b. *Det Nissenske Kapelgods* er oprettet af førnævnte Ægtefæller ved Testamente af 6. Oktbr. 1767 med Tillæg af 6. Febr. 1771. Til Stiftelsen er henlagt det Testatorerne tilhørende Jordegods i Kraghave, Kallerup og Hedehusene i Høje Taastrup Sogn.

Stiftelsens Formue udgjorde den 31. Decbr. 1937 Kr. 155.081.

Godsforvalter:

Abrahamsen, Otto Kierulf.

Organisationer, der omfatter Københavns Kommunes Tjenestemænd, Lønarbejdere m. fl.

I. Organisationer, der har Anerkendelse som Indehavere af Forhandlingsret i H. t. Vedt. af 31. Marts 1920 § 77.

Ifølge Vedt. af 31. Marts 1920 § 77 kan Tjenestemandsorganisationer opnaa Anerkendelse som forhandlingsberettigede over for Administrationen, forsaavidt de efter de for den samlede Magistrat, jfr. Vedt.s § 10, foreliggende Oplysninger enkeltvis eller i Forbund: a) giver Adgang for en efter Kommunens Lønsystem og den administrative Inddeling afpasset større Kreds af Personer i Kommunens Tjeneste, b) ikke giver Adgang til andre end nuværende og forhenværende ansatte i Kommunens Tjeneste eller i Nabokommunernes Tjeneste, c) følger saadanne Regler ved Valg, at der sikres de forskellige Hovedgrupper en passende Repræsentation ved Forhandlinger med Administrationen, d) tilsammen overvejende repræsenterer de adgangsberettigede Tjenestemænd indenfor de under a) angivne Rammer. Anerkendelse meddeles af den samlede Magistrat, jfr. Vedt.s § 10, og der anerkendes ikke samtidig mere end een Organisation som forhandlingsberettiget for samme Kreds.

Ifølge Vedt.s § 78 afgives til de anerkendte Organisationer til Drøftelse Forslag til Ændringer i Vedtægtsbestemmelser, Regulativer og almindelige Instrukser, som vil medføre Forandringer i bestaaende Lønningsregler, den reglementsmæssige Arbejdstid, de ansattes personlige, retlige Stilling over for Administrationen og lignende ikke-tekniske Forhold, derimod ikke Forhold, der alene vedrører Enkeltmand. Endvidere er i Vedt.s § 79 optaget Bestemmelser vedrørende de anerkendte Organisationers Adgang til at træde i Forhandling med Administrationen om faglige Spørgsmaal samt om Adgang for Organisationernes stedlige Tillidsmænd til at henvende sig til den paagældende foresatte om visse tekniske Spørgsmaal.

A. Københavns Kommunalforening.

(Kontor: Vestre Boulevard 4, V. Tlf. Palæ 2986, Formanden træffes som Regel Kl. 16½—17.)

Foreningen er stiftet den 28. Juni 1898 og havde indtil 1909 kun selskabelige Formaal. Dette affødte Dannelsen af forskellige Særforeninger. Saaledes stiftedes i 1901 Foreningen »K. K.« (»Kommunal Kontorarbejderforening«), der alene beskæftigede sig med faglige Spørgsmaal; denne Forening omfattede kun Assistenter og Skrivere ved Belysningsvæsenet. I Jan. 1908 dannede Assi-

stenter og Skrivere udenfor Belysningsvæsenet Foreningen »K. M. K.« (»Kbhvns. Magistrats Kontorassistenter«). Disse to Foreninger sammensluttedes den 20. Decbr. 1909 til een Forening ved Navn »Faglig Forening af kommunale Assistenter og Skrivere«, den nuværende Assistentforening. I samme Aar udvidedes Kommunalforeningens Opgaver til ogsaa at omfatte faglige Spørgsmaal. Den 20. Decbr. 1907 dannede de kommunale Ingeniører Organisationen »Kbhvns. kommunale Ingeniørforbund«.

Den 8. Maj 1908 stiftedes Foreningen: »Kbhvns. Kommunes tekniske Tjenestemænd i 7. Lønklasse«.

Den 27. Maj 1914 stiftedes Foreningen: »Kbhvns. Kommunes Embedsmænd«.

Den 12. April 1916 dannedes paa Foranledning af den daværende kommunale Maskinmesterforening Foreningen: »Kbhvns. Kommunes tekniske Tjenestemænd i 8. Lønklasse«.

I Aaret 1916 blev der foretaget en Reorganisation af Kbhvns. Kommunalforening, idet den paa Generalforsamlingen den 19. April 1916 omdannedes til et Forbund af faglige Særforeninger med Varetagelsen af Standens faglige Interesser som det egentlige Hovedformaal. Vedr. de enkelte Særforeninger henvises iøvrigt til det følgende.

Kommunalforeningens Formaal er ved Sammenslutninger af de ovennævnte Tjenestemænd:

1. at danne en Repræsentation til at varetage disses faglige Interesser, derunder særlig at søge Medlemmernes Løn- og Arbejdsvilkaar forbedret samt at arbejde for retfærdige Avancementsforhold, eventuelt efter Forhandling med andre Organisationer af Tjenestemænd om fælles eller samtidig Optræden til Varetagelse af beslægtede Interesser,
2. ved Foretagender af økonomisk Natur at virke til Gavn for Medlemmerne, deres Hustruer og Efterladte,
3. samt ved Afholdelse af Møder og Sammenkomster at styrke det kollegiale Forhold.

Kommunalforeningens Anliggender varetages af en *Formand* og en *Hovedbestyrelse* gennem et af denne nedsat Forretningsudvalg. *Hovedbestyrelsen* omfatter samtlige Medlemmer af de enkelte Særforeningers Bestyrelse.

Foreningen udgiver et Medlemsblad: »*Absalon*«, der udkommer mindst 1 Gang om Maaneden. Bladets Ledelse henhører under Forretningsudvalget. Foreningens Formand er Bladets ansvarlige Redaktør.

Kommunalforeningen er Ejer af en Understøttelsesfond paa ca. 90.000 Kr. Denne Fond fik sit første Bidrag ved en Koncert den 2. Febr. 1899 og er senere ved Gaver og Henlæggelser fra Foreningskontingent forøget til den førnævnte Størrelse.

Ethvert ordinært Medlem, der i 12 paa hinanden følgende Maaneder har været Medlem af Foreningen, samt et saadant Medlems efterladte vil kunne søge Understøttelse.

Endvidere er der givet Bestyrelsen Bemyndigelse til at udlaane indtil 60.000 Kr. af Fondens Midler til Medlemmer, der opfylder samme Betingelser som foran

nævnt for at kunne opnaa Understøttelse. Laanets Størrelse maa højst være 600 Kr. og forrentes med $4^1/_2$ pCt. p. a. samt skal være tilbagebetalt i Løbet af 20 Maaneder.

Desuden eksisterer der to Legater, der kan søges af efterladte efter Medlemmer af Kbhvns. Kommunalforening, og i hvis Bestyrelse Foreningens Formand har Sæde.

Endelig har Foreningen en *Sygekasse* og en *Begravelseskasse*. Tilgangen til Foreningens Sygekasse er i H. t. Generalforsamlingsbeslutning lukket. Begravelseskassen yder en Hjælp pr. Dødsfald paa 235 Kr.

I Løbet af Vintersæsonen afholder Kommunalforeningen 4 selskabelige Sammenkomster for Medlemmerne og deres nærmeste Paarørende. Medlemmerne har gratis Adgang til disse Sammenkomster.

Ved Indmeldelse i Særforeningerne erhverves tillige Medlemsret i Kbhvns. Kommunalforening.

Foreningens samlede Medlemsantal udgjorde den 1. Jan. 1938 3027 fordelt paa de nedenfor nævnte Særforeninger[1]).

Foreningens Indtægt af Kontingent, Renter m. m. udgjorde i 1937 Kr. ca. 38.000, og Foreningens Formue udgjorde den 31. Decbr. 1937 Kr. ca. 163.000 (inkl. den forannævnte Understøttelsesfond).

Formand:

Kølln, O., Hospitalsforvalter.

Sekretær:

Petersen, Leon, Fuldmægtig.

Kasserer:

Vester, K. M., Fuldmægtig.

Forretningsudvalg:

Formand:

Køllu, O., Hospitalsforvalter.

Repræsentanter for Foreningen »K. K. Embedsmænd«:

Brynskov, Vilhelm, Kontorchef.
Danielsen, Knud Boje, Ekspeditionssekretær.

Repræsentanter for »K. k. Ingeniørforbund«:

Johansen, Jens, Ingeniør.
Christensen, J. K. V. Axel, Distriktsbaneinspektør.

Repræsentanter for Foreningen »Kbhvns. Kommunes tekniske Tjenestemænd i 7. vedtm. Lønklasse«:

Møller, C. S., Bygningskonduktør.
Hansen, A. V., Maskinmester.

Repræsentanter for »Københavns Kommunal-Assistentforening«:

Magnussen, H., Assistent.
Smidt, Chr., Overassistent.

Repræsentanter for Foreningen »Kbhvns. Kommunes tekniske Tjenestemænd i 8. Lønklasse«:

Haase, P., Baneassistent.
Jensen, Oscar, Maskinmester.

a. Foreningen »Københavns Kommunes Embedsmænd«.

(Formand: Strandvej 177, Hellerup. Tlf. Helrup 6216).

Foreningen oprettedes 1914. Som Medlem kan enhver optages, der er ansat under Kbhvns. Kommune i en af de første 5 vedtægtsmæssige Lønklasser eller i Stillinger, som anses for hermed ligestillede, med Undtagelse af Tjeneste-

[1]) 47 Medlemmer staar udenfor Særforeningerne.

mænd, der henhører under andre Særforeninger under Kommunalforeningen. Medlemstallet var den 1. Jan. 1938: 615.

Formand:

Brynskov, Vilhelm, Kontorchef.

b. Københavns kommunale Ingeniørforbund.

(Kontor: Vester Farimagsgade 29, V. Tlf. 4528.)

Forbundet er stiftet 27. Maj 1907 og optager som Medlemmer de under Kbhvns. Kommune ansatte Ingeniører, forsaavidt de er Medlemmer af Dansk Ingeniørforening.

Forbundets Formaal er i H. t. dets Loves § 2 at varetage Medlemmernes Interesser i deres Egenskab af kommunale Ingeniører.

I 1916 traadte Forbundet i nærmere Samarbejde med Kbhvns. Kommunalforening og i 1922 med Foreningen af Ingeniører i Statens Tjeneste og med Ingeniørforbundet af 5. Marts (senere ændret til Almindeligt Ingeniørforbund), sammen med hvilke der udgives et Medlemsblad: Ingeniør og Samfund — tidligere kaldet Polyteknisk Tidsskrift. Tillige driver de tre Forbund sammen med Dansk Ingeniørforening et Engageringsbureau for Ingeniører og har fælles Kontorhold med dette. Fra Begyndelsen af 1934 er alle 3 Ingeniørforbund tilsluttet Dansk Ingeniørforening og Medlemsbladet indgaar herefter som en Del af denne Forenings Tidsskrift »Ingeniøren« og Engageringsbureauet er overgaaet til Ingeniørforeningen og administreres sammen med dennes Arbejdsløshedsforsikring.

Medlemstallet var den 1. Jan. 1938: 217.

Formand:

Johansen, Jens, Ingeniør.

c. Foreningen »Københavns Kommunes tekniske Tjenestemænd i 7. vedtægtsmæssige Lønklasse«.

(Formand: Nærumgade 14, N. Tlf. Taga 3358.)

Organisationen stiftedes den 8. Maj 1908. Foreningens Navn var oprindelig »Kbhvns. Kommunes tekniske Tjenestemænd i 6te vedtægtsmæssige Lønklasse«. Ved Lønreformen 1909 ændredes Navnet til 5te Lønklasse og efter Lønreformen i 1919 til 7de Lønklasse. Foreningens Formaal er Varetagelse af Medlemmernes faglige Interesser og Styrkelse af det kollegiale Forhold. Som Medlemmer optages tekniske Tjenestemænd ansat under Kbhvns. Kommune i 7de Lønklasse samt saadanne udenfor Lønklasserne ansatte, hvis Stilling i det væsentlige maa sidestilles med disse, og som af Kbhvns. Kommunalforening henvises til at være Medlemmer.

Medlemstallet var den 1. Jan. 1938: 152.

Formand:

Møller, C. S., Bygningskonduktør.

d. Københavns Kommunal-Assistent Forening.

(Kontor: Vestre Boulevard 4, V. Tlf. Palæ 2987.)

Den 20. Decbr. 1909 stiftedes »Faglig Forening af kommunale Assistenter og Skrivere« ved Sammenslutning af de daværende to eksisterende Assistent-

foreninger »K. K.« (Kommunens Kontorarbejderforening) og »K. M. K.« (Kbhvns. Magistrats Kontorassistenter). I Septbr. 1919 tog Foreningen Navneforandring og kom til at hedde »Kommunal Assistentforening«, og i Oktober 1932 ændredes Navnet til »Københavns Kommunal-Assistent Forening«.

Som Medlemmer af Foreningen optages de i Kommunens Tjeneste værende Kontortjenestemænd i 7., 8., 9. og 14. Lønklasse med Undtagelse af saadanne, som efter Kbhvns. Kommunalforenings Hovedbestyrelses Skøn henhører under andre Særforeninger. Desuden optages saadanne, hvis Stilling maa sættes i Klasse med de her nævnte.

Medlemstallet var den 1. Jan. 1938: 1801.

Formand:
Magnussen, H., Assistent.

e. Foreningen »Københavns Kommunes tekniske Tjenestemænd i 8. Lønklasse«.

(Formand: Godthaabsvej 341, Vanl. Tlf. Damsø 2630.)

Foreningen er oprettet i 1916 som Særforening under Kbhvns. Kommunalforening og omfatter tekniske Tjenestemænd i 8. Lønklasse og andre lignende ansatte.

Medlemstallet var den 1. Jan. 1938: 201.

Formand:
Haase, P., Baneassistent.

B. Dansk Kommunalarbejderforbund.

(Kontor: Thorvaldsensvej 2, V. Tlf. 14.795.)

I 1899 stiftedes »*Kjøbenhavns kommunale Arbejderforbund*«. Denne Organisation kom imidlertid snart i Modsætningsforhold til Dansk Arbejdsmandsforbund, der ogsaa optog kommunale Arbejdere. En Reorganisation af Forbundet i 1901 medførte herefter en Sprængning, og der dannedes et nyt Forbund, der kun optog Afdelinger, hvis Medlemmer var ansat paa vedtægtsmæssige Lønninger under Kbhvns. Kommune, medens det derimod ikke optog Personer, der beskæftigedes ved almindelig Arbejdsmandsgerning; dette Forbund optoges i Juli 1901 i *De samvirkende Fagforbund*. En Del Funktionærer nægtede imidlertid at gaa med over i det nye Forbund og fortsatte, delvis under Ledelse af den gamle Bestyrelse, under Navnet *Kjøbenhavns kommunale Arbejderforbund af 1899*. I de følgende Aar var der adskillige Stridigheder mellem det nye og gamle Forbund; det sidste bukkede dog under i Kampen og ophørte i 1917. Det nye Forbund omfattede i 1902 Funktionærer ved Stadens civile Fængsler, Belysningsvæsenet, Brandvæsenet, Kvægtorvet og de offentlige Slagtehuse, Opsynsmændene ved Ladegaarden, Tvangsarbejdsanstalter, Hospitaler, de offentlige Parkanlæg, Portnere, Nattevagter og Desinfektionsbetjente. I 1903 optoges Skolebetjentenes og Maskinisternes Organisationer. En Hovedopgave for det nye Forbund var det imidlertid ogsaa at kunne optage de faste Lønarbejdere, men der var stadig her et Modsætningsforhold til de andre bestaaende Arbejderorganisationer; dog lykkedes det i 1905 at faa dannet

De kommunale Arbejdsmænds Organisation. I 1905 optoges under Forbundet en Organisation af Belysningsvæsenets Haandværkere, der senere udvidedes til at blive den nuværende kommunale Haandværker-Organisation; samme Aar ændredes Forbundets Navn til *Kommunalt Arbejderforbund.* I 1906 dannede Sprøjteførerne deres egen Afdeling under Forbundet; denne Organisation udvidedes senere til den nuværende »Forening for kommunale Arbejdsledere«. I 1907 dannedes Tjenestetyendets Organisation, der senere ændrede Navn til »De kommunale Hospitalsarbejderes Organisation«, samme Aar optoges »Opsynsmændenes Organisation i Roskilde« i Forbundet.

En Udvidelse af Forbundets Rammer skete i 1908, da Forbundets Kongres vedtog at organisere Arbejdere og Funktionærer under Frederiksberg Kommune efter samme Regler som i København.

I Sommeren 1916 indmeldtes Sporvejsfunktionærernes Organisation i Forbundet.

I 1919 udtraadte Skolebetjentene af Forbundet. Paa en ekstraordinær Generalforsamling i April 1937 vedtoges det at indmelde Skolebetjentenes Organisation som Klub under De kommunale Opsynsmænds Organisation.

Paa Forbundets Kongres i 1920 vedtoges et Forslag om at udvide Organisationens Rammer til ogsaa at omfatte maanedslønnede Arbejdere i Provinsbyerne, og Forbundets Navn ændredes til *Dansk Kommunalarbejderforbund.* En saadan Udvidelse til et Landsforbund krævede imidlertid De samvirkende Fagforbunds Sanktion, men indenfor disse var nu som tidligere Dansk Arbejdsmandsforbund Modstander af den omtalte Udvidelse. I de følgende Aar førtes der derfor adskillige Forhandlinger mellem de interesserede Organisationer, og først i 1924 godkendte De samvirkende Fagforbund Udvidelsen af Dansk Kommunalarbejderforbund til at være et Landsforbund.

I 1921 oprettedes en *Arbejdsløshedskasse,* hvoraf de tilsluttede Afdelinger obligatorisk er Medlemmer; denne Arbejdsløshedskasse er ikke statsanerkendt.

Fra Juli 1914 har Forbundet udgivet et Medlemsblad »Kommunal-Arbejderen« (fra 1914 til 1. Jan. 1929 hed det »Forbundet«).

Landsforbundet ledes af 1) et Forretningsudvalg paa 7 Medlemmer, 2) en Hovedbestyrelse bestaaende af Formanden, Næstformanden og Hovedkassereren samt af Formændene for de Forbundet tilsluttede Afdelinger i København og 3 Repræsentanter for Provinsen og 3) af et Repræsentantskab, valgt af Afdelingerne i Forhold til deres Medlemstal.

De Forbundet tilsluttede Organisationers samlede Medlemstal udgjorde den 1. Jan. 1938 ialt 11.846, heraf havde de københavnske Afdelinger de 10022 Medlemmer (jfr. det følgende).

Forretningsudvalg:

Formand:

Olsen, R.

Næstformand:

Hansen, A. C.

Hovedkasserer:

Tornkjær, H.

Rasmussen, C. E. (Form. f. Brandf. Organisation).

Jensen, Karmark (Form. f. Sporvejsfunkt. Organisation).

Groth, P. (Form. f. Opsynsmændenes Organisation, Kbhvn.).

Hansen, Aksel H., (Form. f. de kommunale Arbejdsmænds Organisation).

a. De kommunale Arbejdsmænds Organisation.

(Kontor: Nørre Søgade 41, K. Tlf. Byen 7882 og Taga 4677.
Kontortid: Fredag Kl. 19—21 og Lørdag Kl. 17—19.)

Organisationen stiftedes den 1. Aug. 1905 med det Formaal at samle alle Arbejdere under Kbhvns. Kommune under een Afdeling; den omfatter ikke Tjenestemænd.

Foreningen yder Huslejehjælp i Maanederne Decbr. og Jan. til arbejdsløse Medlemmer, der endnu ikke har opnaaet Helaars-Beskæftigelse.

Medlemstallet var den 1. Jan. 1938: 869.

Formand:
Hansen, Aksel H., Arbejdsmand.

b. Brandfolkenes Organisation.

(Formand: Humlebækgade 20, N. Tlf. Taga 1739.)

Brandfolkenes Organisation dannedes den 15. Maj 1898 og omfatter det underordnede Personale (Reservebrandmestre, Brandmænd, Overchauffører og Chaufførere) i de tre storkøbenhavnske Brandvæsener.

Organisationens territoriale Omraade var oprindelig København, men i 1920 sammensluttedes den med tilsvarende Organisationer paa Frederiksberg og i Hellerup.

Organisationens Formaal er at varetage dens Medlemmers Interesser i Løn- og Arbejdsvilkaar. Den har ingen bestemte Understøttelsesformaal, men har i Tidens Løb af sine Midler og gennem Listeindsamlinger blandt Medlemmerne uddelt meget betydelige Beløb til sociale og politiske Formaal.

Organisationen udgiver et Medlemsblad »Brandmanden«, der i væsentlig Grad behandler fagtekniske Spørgsmaal.

Medlemstallet var den 1. Jan. 1938: 417, hvoraf 311 er ansat ved Kbhvns. Brandvæsen.

Formand:
Rasmussen, C. E., Brandmand.

c. Belysnings- og Vandværksfunktionærernes Fagforening.

(Formand: Svinget 17, S. Tlf. Amager 2251 v.)

Foreningen er oprettet den 23. Novbr. 1900.

Formaalet er at samle alle ved Kbhvns. Belysningsvæsen og Kbhvns. Vandforsyning ansatte Funktionærer til Varetagelse af deres fælles Interesser, navnlig: a) at søge opnaaet de bedst mulige Løn-, Pensions- og Arbejdsvilkaar, b) at sikre Medlemmerne mod uberettiget Afskedigelse.

Foreningen har et Hjælpefond, som ved Medlemmers Død udbetaler en Pengehjælp paa 150 Kr. til Enker eller efterlevende Børn.

Medlemstallet var den 1. April 1938: 173 foruden 44 Pensionister.

Formand:
Mortensen, L., Formand.

d. De kommunale Hospitalsarbejderes Organisation.

(Kontor: Stormgade 16, K. Tlf. Byen 2625 y. Kontortid: Tirsdag og Torsdag Kl. 19—21.)

Organisationen blev stiftet den 19. Jan. 1907 under Navnet: Tjenestetyendets Organisation; i 1914 fik den sit nuværende Navn. Den omfatter Husassistenter og Portører beskæftiget ved Kbhvns. og Frederiksberg Kommuners Hospitaler og Stiftelser samt ved Københavns Amts Sygehuse, men derimod ikke Tjenestemænd.

Medlemstallet var den 1. Jan. 1938: 1315, nemlig 1030 Husassistenter og 285 Portører.

Formand:
Schou, Willy, Portør.

e. Fagforeningen for kvindelige kommunale Arbejdere.

(Kontor: Nansensgade 76, K. Tlf. Byen 758 y. Kontortid: Mandag og Onsdag Kl. 19—21 samt Fredag Kl. 14—18.)

Foreningen er stiftet den 29. Decbr. 1909 som Følge af, at Kommuneskolernes Renholdelse, der tidligere havde været i privat Entreprise, nu blev overtaget af Kommunen. Foreningen, der saaledes har sit Grundlag i Organiseringen af det ved Kommuneskolerne beskæftigede kvindelige Personale, har efterhaanden udvidet sit Omraade til at omfatte alle kvindelige Lønarbejdere i Kommunens Tjeneste. Foreningen omfatter ikke Tjenestemænd.

Foreningens Formaal er at samle alle kvindelige kommunale Arbejdere til Varetagelse af deres fælles Interesser, navnlig: a) at søge opnaaet de bedst mulige Løn-, Pensions- og Arbejdsforhold, b) at sikre Medlemmerne mod uberettiget Afskedigelse.

Medlemstallet var den 1. Jan. 1938: 2382.

Formand:
Brasch, Bertha, Frue.

f. Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation.

(Kontor: Nørre Søgade 41, K. Tlf. Byen 6380. Kontortid: Tirsdag og Fredag Kl. 10—15.)

Organisationen er stiftet den 4. Jan. 1897 og omfatter samtlige ved Kbhvns. Sporveje ansatte kørende Tjenestemænd og Prøvefolk samt et ringe Antal (10) ikke kørende Medlemmer, der beskæftiges ved Sporrensning, Sporskiftning eller Værkstedsarbejde. Endvidere staar tilsluttet som en selvstændig Afdeling en Del af det kørende Personale ved Nordsjællands Sporveje.

Organisationen udgiver sit eget Medlemsblad »Sporvognen«, der udkommer en Gang maanedlig i ca. 3000 Eksemplarer.

Medlemstallet var den 1. Jan. 1938: 2613 (heraf 107 i Nordsjællandsafdelingen).

Formand:
Jensen, Karmark, Sporvejsfunktionær.

g. Foreningen for kommunale Arbejdsledere.

(Formand: Øresundsvej 68, S. Tlf. Amager 7368.)

Organisationen er stiftet den 1. Juni 1906 som en Forening af Sprøjteførere ved Kbhvns. Brandvæsen; fra Aaret 1911 udvidedes Rammerne til at omfatte alle kommunale Arbejdsledere. I 1920 og 1921 udvidedes Organisationen til ogsaa at omfatte Arbejdsledere ansat under Frederiksberg og Gjentofte Kommuner.

Medlemstallet var den 1. Jan. 1938: 485 (heraf var de 450 ansat ved Kbhvns. Kommune).

Formand:

Nygaard, F. M. Th., Brandmester.

h. Den kommunale Haandværker-Organisation.

Formand: Æblevej 37, F. Tlf. Gothåb 4359.)

De kommunale Haandværkere stod for Belysningsvæsenets Vedkommende oprindelig organiseret i »Belysningsvæsenets Bestillingsmænds Fællesorganisation«, medens de ved Vej- og Kloakanlægene ansatte Haandværkere stod i »De kommunale Opsynsmænds Organisation, Kbhvn.«. I 1905 udtraadte Belysningsvæsenets Haandværkere og fik Ret til at danne deres egen Afdeling. Da Haandværkerne udenfor Belysningsvæsenet i Begyndelsen af 1908 søgte Optagelse i denne Forening, blev dette dem nægtet. Forbundet gav derefter disse Haandværkere Ret til at danne deres egen Afdeling, hvilket skete den 25. Marts 1908 og medførte, at Belysningsvæsenets Haandværkere kort efter søgte og fik Optagelse i den nuværende Afdeling. I Aarene, der gik, mødte Afdelingen en Del Modstand fra andre faglige Sammenslutninger, saa Tilgangen blev noget mindre end ventet. I 1935 er der ved Forhandlinger med de paagældende opnaaet en Ændring i dette Forhold.

Medlemstallet var den 1. Jan. 1938: 383.

Formand:

Licht-Larsen, Axel, Maskinist.

i. Foreningen for kommunale Maskinister.

(Formand: Amager Boulevard 123, S. Tlf. Amager 2731 x.)

Organisationen er stiftet den 14. Juni 1903, dens Omraade er København, Frederiksberg og Gjentofte Kommune. Organisationen stiftedes af Maskinassistenter ved Belysningsvæsenet og fik senere Tilslutning af Maskinister ved de øvrige Institutioner.

Medlemstallet var den 1. Jan. 1938: 50.

Formand:

Andersen, Joh., Maskinmester.

j. De kommunale Opsynsmænds Organisation, København.
(Formand: Humlebækgade 5, N. Tlf. Taga 2718.)

Efter flere forudgaaende Tilløb til at danne Organisation for Opsynspersonale og ligestillede Funktionærer dannedes De kommunale Opsynsmænds Organisation ved et Møde den 19. Juni 1901. Efterhaanden som der indenfor Dansk Kommunalarbejderforbund oprettedes Særafdelinger for Arbejdsmænd, Opsynsmændene i Roskilde, Hospitalsarbejdere (Tyende), kvindelige Arbejdere, Arbejdsledere og Haandværkere, afgav Organisationen de Medlemmer, som hørte hjemme i disse Afdelinger. Siden 1921 har Organisationen optaget Medlemmer ved Frederiksberg Kommune og siden 1922 ved Gjentofte Kommune.

Organisationsomraadet er uanset det relativt lille Medlemstal det videst mulige, idet Afdelingen har Medlemmer fordelt ved alle kommunale Institutioner, med Undtagelse af Brandvæsen, i København, Frederiksberg og Gjentofte Kommune.

Organisationen udgiver sit eget Medlemsblad »Opsynet«, der udkommer hver Maaned.

Medlemstallet var den 1. Jan. 1938: 892 (heraf var de 189 Kvinder).

Formand:
Groth, P., Opsynsmand.

k. De kommunale Opsynsmænds Organisation, Roskilde.
(Formand: Holbækvej 2, Roskilde. Tlf. Roskilde 1756, Kl. 12—13.)

Organisationen stiftedes i 1905 som Klub under »De kommunale Opsynsmænds Organisation, København«, men fra 1. Jan. 1907 dannede den en selvstændig Afdeling under Dansk Kommunalarbejderforbund. Den omfattede da saavel Funktionærer, faste Haandværkere og Arbejdsmænd som Plejepersonale og Tyende paa Sct. Hans Hospital og Boserup Sanatorium. I 1915 overførtes de ved Institutionen beskæftigede Haandværkere til »Den kommunale Haandværker Organisation«, ligesom enkelte Arbejdsledere har fundet Optagelse i Foreningen for kommunale Arbejdsledere. Foreningen omfatter endvidere de ved Stubberupgaard og Bistrup Gods's Skove beskæftigede Arbejdere.

Medlemstallet var den 1. Jan. 1938: 573.

Formand:
Sørensen, P. M., Plejer.

C. Københavns Kommunelærerforening.
(Formand: Lykkesholms Alle 7, V. Tlf. Vester 5817.)

Foreningen er stiftet 1895 og optager som Medlemmer de ved Kbhvns. kommunale Skolevæsen ansatte Lærere, Viceinspektører og Inspektører.

Organisationens Opgave er at varetage Lærerstandens økonomiske og pædagogiske Interesser. Desuden leder Foreningen Kbhvns. Kommunelærerforenings Ferie- og Svagbørnskolonier med et Budget paa over 300.000 Kr. For-

eningens Medlemsblad er »Københavns Kommuneskole«, der er fælles Medlemsblad for Kbhvns. Kommunelærerforening og Kbhvns. Kommunelærerindeforening.

Medlemstallet var den 1. Januar 1938: 1133.

Formand:

Hartling, M., Kommunelærer.

D. Københavns Kommunelærerindeforening.

(Formand: Howitzvej 55, F. Tlf. Gothåb 9463.)

Foreningen er stiftet 13. Febr. 1891 og omfatter de ved Kbhvns. kommunale Skolevæsen ansatte Lærerinder, Viceinspektricer, kvindelige Inspektører og Faginspektører samt den kvindelige Viceskoledirektør.

Organisationens Opgave er at varetage Lærerindernes økonomiske og pædagogiske Interesser. Desuden leder Foreningen Kbhvns. Kommunelærerindeforenings Ferie- og Svagbørnskolonier og Kbhvns. Kommunelærerindeforenings Kystsanatorium ved Hjerting. Foreningens Medlemsblad er »Københavns Kommuneskole«, der er fælles Medlemsblad for Kbhvns. Kommunelærerindeforening og Kbhvns. Kommunelærerforening.

Medlemstallet var den 31. Marts 1938: 1195.

Formand:

Hanssen, Ph., Frue, Kommunelærerinde.

E. Dansk Kedel- og Maskinpasser-Forbunds kommunale Afdeling.

(Formand: Tyttebærvej 8, F. Tlf. Taga 6367.)

Organisationen er oprettet 1898; dens Omraade var paa dette Tidspunkt Kbhvns. Kommune, men udvidedes i 1917 til at omfatte Frederiksberg og i 1930 til ogsaa at omfatte Gjentofte Kommune. Organisationen er tilsluttet Dansk Kedel- og Maskinpasser-Forbund og dettes Arbejdsløshedskasse.

Medlemstallet var den 1. Jan. 1938: 350.

Formand:

Frantzen, R. H., Kedelpasser.

F. Københavns kommunale Sygeplejerskeforening.

(Formand: Welanderhjemmet, N. Tlf. Taga 1038, Kl. 10—12.)

Kbhvns. kommunale Sygeplejerskeforening stiftedes den 24. Oktbr. 1916 med det Formaal at danne en Sammenslutning af alle under Kbhvns. Kommune ansatte Sygeplejersker til Varetagelse af deres Interesser, derunder særlig at søge Medlemmernes Løn-, Pensions- og Arbejdsvilkaar forbedret.

Foreningen staar i Tilslutning til »Danske Hospitalssygeplejerskers Samraad«.

Selvstændigt Medlemsblad foreligger ikke, men Foreningsmeddelelser offentliggøres i Dansk Sygeplejeraads Tidsskrift »Tidsskrift for Sygepleje«.

Medlemstallet var den 1. Jan. 1938: 898.

Formand:

Post, Hedvig, Frk., Plejemoder.

II. Andre Organisationer.

De nedennævnte Organisationer eller Afdelinger af Organisationer omfatter kun eller overvejende kommunalt ansat Personale. Desuden findes en Række faglige Organisationer, navnlig Lønarbejderorganisationer, som omfatter kommunalt ansatte Personer, uden at disse dog danner nogen selvstændig Afdeling indenfor Organisationen eller udgør en væsentlig Del af dennes Medlemstal.

A. Københavns Skoleinspektørforening.

(Formand: Husum Skole, Brh. Tlf. Bella 768. Kontortid Kl. 11½—13, samt Onsdag Kl. 18—19.)

Foreningen er stiftet 1899. Den omfatter Skolelederne ved Kbhvns. Kommuneskoler, Skoledirektøren, Viceskoledirektørerne samt Forstanderen ved Kommunens Dagarbejdsskole.

Foreningen dannede oprindelig væsentligt et selskabeligt Bindeled mellem Medlemmerne. Snart blev dens andet Formaal: at fremme Medlemmernes forretningsmæssige Samarbejde og at varetage deres Interesser i alt, hvad der vedrører deres Embedsgerning, langt det overvejende.

Medlemstallet var den 1. Jan. 1938: 88.

Formand:

Petersen, Ludvig, Skoleinspektør.

B. Foreningen af kommunale Overlæger i København.

(Formand: Kronprinsensgade 1, K. Tlf. Byen 3899.)

Foreningen er stiftet i 1913 under Navn af »Foreningen af kommunale Overlæger i København og Frederiksberg«, men deltes i 1929 i to Underafdelinger for henholdsvis København og Frederiksberg, der i Almindelighed fungerer selvstændigt og kun i særlige Tilfælde afholder Fællesmøder. Den københavnske Afdeling fører siden 1929 Navnet »Foreningen af kommunale Overlæger i København«.

Foreningens Formaal er at samle de kommunale Lægechefer i København til Forhandling om fælles Spørgsmaal vedr. deres Hospitalsvirksomhed og for at varetage deres Interesser, for saa vidt disse har Sammenhæng med deres kommunale Stilling. — Kun kommunale Overlæger, Klinikchefer og andre Lægechefer kan blive Medlemmer af Foreningen.

Medlemstallet var den 1. Jan. 1938: 43.

Formand:

Kissmeyer, Arne, Dr. med., Professor, Overlæge.

C. Foreningen af kommunalt ansatte Skolelæger i København.

(Formand: Sortedamsdossering 23, N. Tlf. Nora 3875 Kl. 11—12.)

Foreningen oprettedes i 1927, og dens Formaal er at varetage de kommunalt ansatte Skolelægers faglige Interesser. Som Medlemmer kan optages de kom-

munalt ansatte Skolelæger i København, der er Medlemmer af den alm. danske Lægeforening.

Medlemstallet var den 1. Jan. 1938: 19.

Formand:
Ørum, Hans P. T., Dr. med., Lektor, Skolelæge.

D. Københavns Kommunes Sekretærforening.

(Formand: Dosseringen 44, N. Tlf. Nora 4138 y.)

Foreningen er stiftet 1936 og omfatter Sekretærer under Københavns Kommune, uanset om de er fast ansatte eller ej. Endvidere kan i Foreningen optages enhver anden under Københavns Kommune ansat Person, der opfylder de i Vedt.s § 49 Stk. 1 nævnte Betingelser. Foreningens Formaal er at varetage Medlemmernes faglige og økonomiske Interesser. Foreningen er tilsluttet Det juridiske Fællesraad.

Medlemstallet var den 1. April 1938: 58.

Formand:
Jonsen, Jørgen, Sekretær.

E. Kommunal Maskinmesterforening.

(Kontor: Sct. Annæ Plads 16, K. Tlf. 2480 og 10.837. Kontortid Kl. 9—17.)

Foreningen stiftedes i 1905 under Navnet »Maskinmestrenes Forenings kommunale Repræsentantskab«. Den reorganiseredes i 1920 og fik Navnet: »Kommunal Maskinmesterforening«. Foreningens Omraade er København og Frederiksberg.

Foreningen henhører under Landsorganisationen »Maskinmestrenes Forening«, der yder Understøttelse og udgiver Medlemsbladet »Maskinmesteren« samt »Tidsskrift for Maskinvæsen«.

Medlemstallet var den 1. Jan. 1938: 150.

Formand:
Hansen, Hans Chr., Maskinmester.

F. Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening ved kommunale Virksomheder.

(Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Afdeling 6.)

(Formand: Irlandsvej 102, S. Tlf. Sundby 351.)

Foreningen stiftedes 1901 under Navnet »Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening ved Sporvejene« for at varetage de ved Kbhvns. og Frederiksberg Sporveje beskæftigede Smede- og Maskinarbejderes faglige Interesser.

I 1919, da de københavnske Afdelinger under Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund blev reorganiseret, fandt der en Sammenslutning Sted af

Smede- og Maskinarbejdere fra andre kommunale Virksomheder, og Foreningen antog i 1926 det nuværende Navn.

Fagforeningen omfatter nu Smede- og Maskinarbejdere, der er beskæftiget ved Kbhvns., Frederiksberg og Gjentofte Kommune.

Medlemstallet var den 1. Jan. 1938: 810.

Formand:

Norgren, V., Maskinarbejder.

G. Handels- og Kontormedhjælper Foreningens kommunale Kontor-Afdeling.

(Kontor: Gl. Kongevej 1 E, V. Tlf. 13.336, 12.339. Kontortid Kl. 11—15 og Kl. 18—20, Lørdag til Kl. 14.)

Afdelingen er stiftet i 1929 og er tilsluttet »Dansk Handels- og Kontormedhjælper Forbund« og gennem dette De samvirkende Fagforbund. Dens Formaal er at varetage saavel fastansatte som løstansatte Medlemmers faglige, økonomiske og sociale Interesser, samt Styrkelse af Kollegialitets- og Solidaritetsfølelsen i Standen. Som Medlemmer optages alle under de tre Hovedstadskommuner og Forstadskommunerne ansatte Kontorfunktionærer. Medlemmerne er forsikrede gennem Forbundets statsanerkendte Arbejdsløshedskasse. Foreningens Medlemsblad er »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende.«.

Foreningen er endvidere tilsluttet Landsklubben »Kommunale Kontorfunktionærers Fællesklub«, der er stiftet i 1923 og nu omfatter Hovedparten af Købstads- og Landkommunernes Kontorfunktionærer. Fællesklubben varetager foruden det faglige Arbejde Medlemmernes Dygtiggørelse, bl. a. ved Afholdelse af Kursus og Foredrag om kommunale Emner.

Fællesklubbens Medlemstal var den 1. Jan. 1938: 2572, heraf i den københavnske Afdeling 1038.

Formand:

Boje, Sigurd, Kommunebogholder.

H. Belysningsarbejdernes Fagforening for København og Omegn.

(Kontor: Vesselsgade 24, N. Tlf. Nora 141.)

Foreningen er stiftet 1892, og dens Formaal er at varetage Medlemmernes faglige og økonomiske Interesser.

Foreningen optager Arbejdere, som beskæftiges ved Gas- og Elektricitetsproduktion saavel i de tre Hovedstadskommuner som i Forstadskommunerne.

Medlemstallet var den 1. Jan. 1938: 1206.

Formand:

Christiansen, Niels, Formand.

Institutioner, til hvis Ledelse Københavns Kommunalbestyrelse vælger Repræsentanter, eller hvortil Københavns Kommune yder Tilskud.

I. Institutioner, til hvis Ledelse Københavns Kommunalbestyrelse vælger Repræsentanter.[1])

Amagerbanen A/S.

(Kontor: Kastrup Jernbanestation, Kastrup. Tlf. Kastrup 1083.)

I H. t. Kommunalbest. Beslutn. af 5. April 1923 vedr. Kommunens Erhvervelse af Aktiemajoriteten i A/S Amagerbanen har Kommunen erhvervet Aktier til paalydende Værdi af Kr. 250.500, den øvrige Del af Aktiekapitalen (der ialt er paa Kr. 500.000) ejes næsten udelukkende af Taarnby, St. Magleby og Dragør Kommuner (B. F. 1923—24, Till. S. 1160 f.). Fra 1. April 1930 at regne har A/S Amagerbanen erholdt Koncession paa Rutebiltrafik paa Amager for 5 Aar; 1. April 1935, 1936, 1937 og 1938 er Koncessionen fornyet for 1 Aar. Angaaende den nærmere Ordning henvises til den mellem Kbhvns. Kommune og de forannævnte tre Kommuner indgaaede Overenskomst (B. F. 1929—30, S. 833 f.).

I Kommunens Regnskab for 1937—38 er Kommunens Aktier i Amagerbanen opført til en Statusværdi af Kr. 200.500.

Til Amagerbanens Repræsentantskab har Magistraten valgt 4 og Borgerrepræsentationen 8 Medlemmer; Valget ekspederes gennem Mag. 5. Afdl.s Sekretariat.

Valgt af Magistraten:

Andersen, O., Borgmester.
Hansen, Julius, Borgmester.
Sundbo, Arne, Borgmester.
Magius, A., Raadmand.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Høst, Margrethe, MB.
Bonnichsen, J. C. Elster, Dr. phil. Skoleinspektør, MB.
Borlund, J., fhv. Sporvejsfunktionær, MB.
Nielsen, Robert, Sekretær, MB.
Klüwer, C., Hovedkasserer, MB.
Jensen, Anton, Typograf, MB.
Lillie, Rich., Materialforvalter, MB.
Palbo, Hans, Overopsynsmand, MB.

Driftsbestyrer:

Baht, E.

[1]) Herunder er ogsaa medtaget de Institutioner, hvortil Kbhvn.s Kommune baade vælger Repræsentanter og yder økonomisk Støtte.

Danske Luftfartselskab A/S, Det.

(Kontor: Københavns Lufthavn, Kastrup. Tlf. Kastrup 1100.)

Stiftet i 1918. Kbhvns. Kommune vælger 1 Medlem af Bestyrelsen og 2 Medlemmer af Repræsentantskabet (B. F. 1925—26, S. 1012; 1937—38, S. 1710 f., 1776 f. og 2322).

Valget ekspederes gennem Mag. 2. Afdl.s Sekretariat.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 100.000. *Budget* 1938—39: Kr. 100.000. (Bilag 22 II).

Kommunens Repræsentanter:

I Bestyrelsen:

Magius, A., Raadmand.

I Repræsentantskabet:

Lannung, Hermod, Landsretssagfører, MB.

Sørensen, H. P., Redaktør, MB.

Direktør:

Lybye, Knud.

Dronning Louises Børnehospital.

(Ø. Farimagsgade 34, Ø. Tlf. 5706 og 10.752. Besøgstid: Søndag og Torsdag Kl. 15—16. Poliklinikker: Ø. Farimagsgade 34, Ø. Overgaden o. V. 6, K. Valdemarsgade 4, V.)

Hospitalet er aabnet i 1879. Foruden Betaling for Kur og Pleje har Hospitalet Indtægter ved Gaver, Renter og Aarsbidrag af forskellige Legater samt ved Andel i Alm. dansk Vare- og Industrilotteris Overskud. Hospitalet har 165 Senge og modtager Børn, der ikke lider af smitsomme Sygdomme. Paa Poliklinikkerne gives gratis Konsultation samt tildels fri Medicin, Mælk m. m. til fattige Børn. Kbhvns. Kommune belægger mindst 115 af Hospitalets Sengepladser og yder herfor en Betaling af Kr. 8,85 pr. Sygedag. Københavns Kommunes Hospitalsdirektør er Medlem af Hospitalets Bestyrelse.

Kommunens Repræsentant:

Nielsen, K. M., Direktør.

Bestyrelsens Formand:

Ulrich, Kay, Departementschef.

Fagskolen for Haandværkere og mindre Industridrivende (Teknologisk Institut).

(Hagemannsgade 2, V. Tlf. 8760. Ekspeditionstid Kl. 9—17.)

Stiftet i 1907 af Industriforeningen i København og Fællesrepræsentationen for dansk Haandværk og Industri efter forudgaaende Afholdelse af Prøvekursus i 1906. Formaalet er gennem Undervisning, Forsøg og Konsultation at fremme den faglige Dygtighed blandt Landets Haandværkere og mindre Industridrivende. I Bestyrelsen er der bl. a. Delegerede saavel for Handelsministeriet som for Kbhvns. Kommune. Valget af dennes Repræsentant ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 13.500. *Budget* 1938—39: Kr. 13.500. (Bilag 22 I).

Kommunens Repræsentant:	*Direktør:*
Kaper, Ernst, Dr. phil., Borgmester.	**Gregersen**, Gunnar, Ingeniør.

Husassistenternes Fagskole.

(Fensmarksgade 65—67, N. Tlf. 6774.)

Aabnedes i 1906 med det Formaal at skabe en dygtig og oplyst Stab af huslige Kvinder ved Afholdelse af en Række Kursus. Der uddannes aarlig over 500 Elever paa de forskellige Kursus, og Skolen har Plads til 90 boende Elever. Skolen er nu en selvejende Institution med en af Ministeriet for Handel og Industri udnævnt Bestyrelse. Kommunalbest. vælger et Medlem til Bestyrelsen (B. F. 1925—26, S. 1969). Valget ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 3.240. *Budget* 1938—39: Kr. 3.240. (Bilag 22 I).

Kommunens Repræsentant:	*Formand f. Bestyrelsen:*
Pedersen, P. J., fhv. Borgmester.	**Lage**, H., Kontorchef.

Kunstindustrimuseum, Det danske.

(Bredgade 68, K. Tlf. 5936. Samlingen er aaben Kl. 10—13 for 50 Øre og Kl. 13—16 samt Tirsdag og Fredag Kl. 19—21 gratis.
Biblioteket er aabent alle Hverdage Kl. 13—18.)

Stiftet i 1890 af Industriforeningen og Ny Carlsbergs Museumslegat. I Bestyrelsen er Delegerede for Ministeriet for Handel og Industri, Undervisningsministeriet, for Stiftelserne m. fl. samt for Kbhvns. Kommune (B. F. 1894—95, S. 210).

Kommunens Repræsentant:	*Direktør:*
Braae, Karen, Frue, Kommunalrevisor.	**Slomann**, Vilhelm.

Københavns Havn.

(*Havnevæsenets Kontor:* N. Toldbod 7, K. Tlf. 4340. Ekspeditionstid Kl. 9—16 ½, Lørdag 9—13. *Frihavns Akts. Kontor:* Frihavnen, Ø. Tlf. 8304. Ekspeditionstid Kl. 9—16. Havnebestyrelsens Sekretariat: Raadhuset, V. Tlf. 3800, Lokal 234. Havnebestyrelsens Mødesal: Toldbodvej 15, K. Tlf. Palæ 3711.)

Københavns Handelshavn er en selvejende Institution, der ledes af en Havnebestyrelse bestaaende af Overpræsidenten som Formand og 16 Medlemmer, hvoraf 1 udnævnes af Ministeren for offentlige Arbejder, 1 af Ministeren for Handel og Industri, 2 vælges af Folketinget, 2 af Landstinget, 2 af Magistraten, 2 af Borgerrepræsentationen, 2 af Grosserersocietetets Komité samt 2 af Skibsfartens og 2 af Industriens Hovedorganisationer (Lov Nr. 109 af 29. April 1913, jfr. Lov Nr. 78 af 29. Marts 1924). Valget af Kbhvns. Kommunes Repræsentanter ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

Havnevæsenets Drift ledes af en Havnedirektør.

Vedtægten for Havnens Bestyrelse er af 30. Marts 1914.

Kbhvns. Handelshavn deles i *Toldhavnen* og *Frihavnen*. Frihavnen anlagdes 1891—94 for Kbhvns. Havnevæsens Regning i H. t. Lov af 31. Marts 1891 og udvidedes senere i H. t. Lov Nr. 131 af 10. Maj 1915 og Lov Nr. 329 af 3. Juni 1919. Koncession til i 80 Aar at drive Frihavnen er under 27. April 1892 (Tillæg af 22. Marts 1916 og 16. Febr. 1920) meddelt *Kjøbenhavns Frihavns-Aktieselskab*, af hvem Frihavnen er udstyret med de nødvendige Driftsindretninger. Af Selskabets Bestyrelsesmedlemmer udnævner Ministeriet for offentlige Arbejder 2. Endvidere vælger Kbhvns. Havnebestyrelse af sin Midte 2 Medlemmer, medens endelig 4 Medlemmer er valgt af Aktionærerne. Frihavnsselskabet ledes af en Driftsdirektør.

Havnens samlede Vandareal udgjorde i 1937 ialt ca. 2.210 ha, heraf faldt ca. 506 ha paa Havnebassiner og Løb; af dette Areal henhørte atter ca. 472 ha under Toldhavnen og ca. 34 ha under Frihavnen. Havnens samlede Landomraade udgør ca. 164 ha, hvoraf ca. 52 ha i Frihavnen. Den samlede Længde af Bolværker og Kajmure udgjorde i Toldhavnen 31.226 m og i Frihavnen 5.683 m.

Til Toldhavnen indgik i 1937 ialt 21.993 Fartøjer paa tilsammen ca. 5.816.000 Netto Reg. Tons og til Frihavnen 2.816 Fartøjer paa tilsammen ca. 2.189.000 Netto Reg. Tons. Den samlede udlossede Godsmængde udgjorde i Toldhavnen 3.712.400 Tons og i Frihavnen 1.382.600 Tons, og den indladede Godsmængde udgjorde henholdsvis 1.025.400 Tons og 421.600 Tons.

Regnskab: I Aaret 1937 udgjorde Havnevæsenets Driftsindtægter ialt 5,9 Mill. Kr. og Driftsudgifterne 5,2 Mill. Kr., til Reservefonden henlagdes 0,7 Mill. Kr.

Bestyrelsens Formand:

Bülow, Johan, Overpræsident.

Bestyrelsesmedlemmer valgt af Magistraten:

Christensen, Viggo, Overborgmester.
Sundbo, Arne, Borgmester.

Bestyrelsesmedlemmer valgt af Borgerrepræsentationen:

Fløtkjær, A., Forretningsfører, MB.
Nielsen, Robert, Sekretær, MB.

Havnedirektør:

Laub, F. V. H., Kommandørkaptajn, Generalkonsul.

Frihavns-Aktieselskabets Direktion:

Thielsen, O., Driftsdirektør.
Fugl-Meyer, H., Direktør.

Københavns Idrætspark.

(Kontor: Idrætshuset, Ø. Tlf. 6860. Ekspeditionstid Kl. 9—17;
Svømmehallen og Badeanstalten, Idrætsalléen, Ø. Tlf. 8458;
Sundby Idrætspark, Englandsvej, S., Tlf. Amager 2050.
Idrætsanlægget ved Genforeningspladsen, Genforeningspladsen 54. N. Tlf. Taga 5752.
Ryparksbanerne, Lyngbyvej, Ø. Tlf. Ryvang 1852.)

Den af Kbhvns. Kommune i Aarene 1908—14 anlagte Idrætspark er i 1911 overdraget til Institutionen »Kbhvns. Idrætspark« for et Tidsrum af

98 Aar. Institutionens Ledelse bestaar af Repræsentantskab, Bestyrelse og Forretningsudvalg. Til Repræsentantskabet vælger Magistraten 3 og Borgerrepræsentationen 4 Medlemmer. Til Bestyrelsen vælger de af Magistraten og af Borgerrepræsentationen valgte Medlemmer af Repræsentantskabet af deres Midte et Medlem, hvilket Bestyrelsesmedlem iflg. Statutterne tillige er Medlem af Forretningsudvalget, der leder den daglige Drift. Valget af Magistratsmedlemmerne og Borgerrepræsentanterne ekspederes henholdsvis gennem Direktoratet for Stadens faste Ejendomme og gennem Borgerrepræsentationens Sekretariat.

De af Magistraten og Borgerrepræsentationen valgte Medlemmer af Repræsentantskabet vælger yderligere 2 Medlemmer til Forretningsudvalget.

Kbhvns. Idrætspark administrerer, foruden Centralanlægget, der omfatter *Idrætshuset, Fælledklubhuset, Fodboldbanen Øster Alle, Svømmehallen* og *Badeanstalten* samt *Ejendommen Østerbrogade Nr. 79*, indeholdende Park Teatret, Park Teatrets Restaurant- og Selskabslokaler, Træningslokaler m. v. og Skydebaner, ogsaa *Sundby Idrætspark*, der er anlagt i Aarene 1923—24 af Kbhvns. Kommune og overdraget til Idrætsparken i 1925, Idrætsanlægget ved *Genforeningspladsen*, der er anlagt af Kbhvns. Kommune i Aarene 1922—23 og overdraget til Idrætsparken i 1929, *Ryparksbanerne*, anlagt i Aarene 1935—36 af Københavns Idrætspark med Støtte af Københavns Kommune, *Fodboldbanerne paa Nørre Fælled*, der aabnes i 1939, og endelig Idrætsanlægget paa *Valby Fælled*, hvortil de forberedende Arbejder er paabegyndt (som Nødhjælpsarbejde) i Oktober 1937.

Kommunen dækker $^1/_3$ af det med *Svømmehallens* og *Badeanstaltens* Drift forbundne Underskud. *Regnskab* 1937—38: Kr. 46.910. *Budget* 1938—39: Kr. 46.900. (Bilag 23).

Endvidere foretager Kommunen den udvendige Vedligeholdelse af *Fælledklubhuset;* inkl. Forrentningen af Opførelsessummen: *Regnskab* 1937—38: Kr. 15.329. *Budget* 1938—39: 15.180. Kommunen dækker yderligere det med Driften forbundne Underskud af: *Sundby Idrætspark: Budget:* 1938—39: Kr. 51.266. Idrætsanlægget ved *Genforeningspladsen: Regnskab* 1937—38: Kr. 14.804. *Budget* 1938—39: Kr. 21.332. *Ryparksbanerne: Regnskab* 1937—38: Kr. 11.600. *Budget* 1938—39: Kr. 21.100 (Bilag 22 II).

Repræsentantskabet:

Valgt af Magistraten:

Hedebol, Peder, fhv. Borgmester.
Sundbo, Arne, Borgmester.
Munk, S., Borgmester.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Fløtkjær, A., Forretningsfører, MB.
Lillie, Rich., Materialforvalter, MB.
Wanscher, Emil, Overlæge.
Wolf, Otto, Forretningsfører, MB.

Valgt til Bestyrelsen af Magistratens og Borgerrepræsentationens Medl. af Repræsentantskabet og dermed tillige Medlem af Forretningsudvalget:

Munk, S., Borgmester.

Valgt til Forretningsudvalget af Magistratens og Borgerrepræsentationens Medl. af Repræsentantskabet:

Madsen, Hans, Overretssagfører, Forretningsudv. Formand.
Dam, Einar, Grosserer.

Inspektør:

Rasmussen, Moritz.

Københavnske Kvinders Kaffevogn.

(Guldbergsgade 8, N. Tlf. Nora 5178. Kontortid Kl. 9—16.)

Foreningen er stiftet i 1907. Dens Formaal er at udskænke varm Kaffe til billig Pris paa Kbhvns. Gader. Foreningens Overskud anvendes til gratis Udskænkning af Kaffe. Kbhvns. Kommune vælger i H. t. Foreningens Love en Repræsentant i Styrelsen. Valget ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

Kommunens Repræsentant:

Nielsen, August K. N., Direktør.

Direktør:

Nielsen, Bertha, Frue.

Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse.

(Kontor: St. Strandstræde 21, K. Tlf. 1933. Ekspeditionstid Kl. 9—16, Lørdag til Kl. 14).

Stiftet i 1901. Ledes af en Centralbestyrelse, hvortil Kbhvns. Kommune vælger 3 Medlemmer, hvoraf det ene tillige er Medlem af Forretningsudvalget (B. F. 1915—16, S. 1737). Valget ekspederes gennem Mag. 2. Afdl.s Sekretariat.

Valgt af Magistraten:

Hansen, Julius, Borgmester.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Christensen, Mikkel, Forretningsf., MB.
Wanscher, Emil, Overlæge.

Direktion:

Schaldemose, I. Holck, forretningskyndig Direktør.
Sjørslev, Niels, Dr. med., lægekyndig Direktør.

Ny Carlsberg Glyptotek.

(Dantes Plads, V. Tlf. Byen 1065 og Byen 1066. Samlingen er aaben: 16. Maj—14. Okt. Kl. 10—16; 15. Okt.—15. Maj Kl. 13—15.)

Stiftet i 1882 af Brygger Carl Jacobsen og Hustru. Den ældre Bygning indeholder fremragende Billedhuggerværker fra forskellige Lande samt en fransk og en dansk Malerisamling; i den nye Bygning findes en meget betydelig og udsøgt Samling af ægyptisk og græsk-romersk Skulptur.

Bestyrelsen bestaar af Stifterens Søn, 2 Medlemmer valgte af Undervisningsmin., 2 valgte af Kbhvns. Kommunalbest., der ogsaa vælger en Revisor, 2 valgte af Ny Carlsbergfondets Direktion og een valgt af Carlsbergfondets Direktion.

Valget ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat (B. F. 1887—88, S. 1404 f.; 1891—92, S. 37 f.; 1908—09, S. 1441 f.).

Valgt af Kommunalbestyrelsen:

Kaper, Ernst, Dr. phil., Borgmester.
Klüwer, C., Hovedkasserer, MB.

Revisor:

Fløtkjær, A., Forretningsfører, MB.

Direktør:

Poulsen, Fr., Dr. phil.

»Skolebespisningen«, Foreningen.

(Adresse: Skoledirektionen, Raadhuset, V. Tlf. 3800.)

Virksomheden begyndte i Vinteren 1881—82. Siden 1911 vælger Kbhvns. Kommunalbestyrelse 3 af sine Medlemmer til Repræsentanter til Bestyrelsen.

Valgene ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

Bespisningen har hidtil i Almindelighed fundet Sted i de tre Vintermaaneder (B. F. 1911—12, S. 1966 f.), men har — efter Socialreformens Ikrafttræden — siden Aaret 1933—34 været i Gang i Maanederne Novbr.—Marts, ialt i 5 Maaneder. I Vinteren 1937—38 er der bespist gsntl. 11717 Børn daglig. Foreningens Formue udgjorde den 31. Marts 1938: Kr. 66.124.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 362.863. *Budget* 1938—39: Kr. 300.000. (Bilag 12 III).

Kommunens Repræsentanter:

Jessen, L., Overretssagfører.
Sørensen, H. P., Redaktør, MB.
Matthiesen, Hedevig, Frue, MB.

Formand:

Jensen, Thorkild, Skoledirektør.

Revisor:

De kommunale Revisionsmyndigheder.

Stiftelsen »Krigsraad Mørks Minde.«

(Ll. Kannikestræde 4, K. Tlf. 12.554).

Stiftelsen er oprettet i 1865 af Frøken Emilie Mørk. Den indeholder Boliger for Enker og ugifte Kvinder af den bedre Klasse, hvis Kaar i Forhold til deres Stilling er ringe. Magistraten og Borgerrepræsentationen vælger hver et Medlem til Bestyrelsen (B. F. 1864—65, S. 129 f.).

Stiftelsens Sager ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat, der ligeledes foretager Regnskabets Revision og Decision.

Valgt af Magistraten:

Jessen, L., Overretssagfører.

Valgt af Borgerrepræsentationen:

Christiansen, Carl, Forretningsfører, MB.

Studentereksamen, Statens og Hovedstadskommunernes Kursus til.

(Styrelsens Adresse: Frederiksholms Kanal 21, K. Kursus's Adresse: Frederiksberg Alle 22, V. Tlf. Vester 2265. Rektors Træffetid Kl. 12—13, Mandag og Fredag Kl. 19½—20).

Oprettet i 1921 ved Statens og de tre Hovedstadskommuners Overtagelse af Døckers Kursus og Lang og Hjorts Kursus. Drives under en særlig af Staten og de tre Kommuner valgt Styrelse (B. F. 1921—22, S. 333 f.).

Kbhvns. Kommune vælger to Repræsentanter; Valget ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

Kommunens Udgift: *Regnskab* 1937—38: Kr. 30.281. *Budget* 1938—39: Kr. 32.017. (Bilag 16).

Kommunens Repræsentanter:

Kaper, Ernst, Dr. phil., Borgmester.
Pedersen, P. J., fhv. Borgmester.

Rektor:

.....

Tekniske Selskab, Det.

(Hovedskole: Julius Thomsens Gade 5, V. Tlf. 7436. Ekspeditionstid Kl. 12—14 og i Undervisningstiden om Aftenen.)

Oprettet i 1876 ved Sammenslutning af flere Skoler. Formaalet er ved Dag- og Aftenundervisning at meddele Haandværkere og Industridrivende Kundskaber og Færdigheder i teknisk og kunstnerisk Retning. Selskabets Bestyrelse bestaar af 19 Medlemmer, nemlig 2 Medlemmer valgte af Handelsministeriet, repræsenterende henholdsvis de interesserede Erhvervs Mestre og Svende, 4 valgt af Københavns Kommunalbestyrelse, 6 af Haandværkerforeningen i København, 4 af Industriforeningen i København, 2 af Arbejdernes Fællesorganisation samt Skolernes Forstander, denne dog uden Stemmeret. Selskabet modtager Tilskud fra Staten og Kbhvns. Kommune (B. F. 1876—77, S. 259; 1898—99, S. 1969).

Valget af Kbhvns. Kommunes Repræsentanter ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 184.450. *Budget* 1938—39: Kr.194.720 (Bilag 22 I).

Kommunens Repræsentanter:

Kaper, Ernst, Dr. phil., Borgmester.
Kolbjørn, Ib, Raadmand.
Fløtkjær, A., Forretningsfører, MB.
Hansen, Henning, Arkitekt, MB.

Forstander:

Barner Rasmussen, Johs.

Unge Handelsmænds Uddannelse, Foreningen til.

(N. Voldgade 76, K. Tlf. 7422. Ekspeditionstid: Kl. 9—16.)

Stiftet i 1880. Foreningens Virksomhed omfatter Købmandsskolen, Niels Brocks Handelsskole, Den danske Købmandsskole i London, Den handelsvidenskabelige Læreanstalt og Udvalget til unge Handelsmænds Uddannelse i Udlandet.

Kbhvns. Kommune vælger en Repræsentant; Valget ekspederes gennem Mag. 1. Afdl.s Sekretariat.

Kommunen giver Tilskud til Købmandsskolen: *Regnskab* 1937—38: Kr. 23.500. *Budget* 1938—39: Kr. 29.700. (Bilag 22 I).

Kommunens Repræsentant:

Andersen, A. K., Skoleinspektør.

Formand for Bestyrelsen:

Kunst, Aage, Grosserer.

II. Institutioner, hvortil Københavns Kommune yder Tilskud.

Afholdsfolkenes Fællesrepræsentation for København og Frederiksberg.

(Svend Trøstsvej 4 A. Tlf. Vester 5402 u.)

Stiftet i 1906 med det Formaal at samle alle Afholdsorganisationerne i København og Frederiksberg til Samarbejde samt udadtil at repræsentere

Afholdsorganisationerne i de Tilfælde, hvor en samlet Henvendelse til Offentligheden og Myndighederne vil være gavnlig for Sagens Fremme.

Kommunens Tilskud: *Budget* 1938—39: Kr. 500. (Bilag 22 I).

Formand:	*Sekretær:*
Jacobsen, Jens	**Stjerne,** I. A.

Arbejdernes Fællesorganisation i København.

(Rosenørns Alle 12, V. Tlf. 11.549. Ekspeditionstid Kl. 9—17, Lørdag Kl. 9—13.)

Stiftet i 1886 ved lokal Sammenslutning af københavnske Fagforeninger med det Formaal at fremme Fagforeningernes og Arbejdernes almindelige Interesser. Ledes af et Forretningsudvalg.

Kommunen yder Tilskud til Afholdelse af Foredrag og Koncerter for arbejdsløse samt ved Ydelse af et rentefrit Laan til Opførelse af et Herberge.

Endvidere administrerer Fællesorganisationen en kommunal Bevilling til arbejdsløses Brændselsindkøb (Budget 1938—39: Kr. 325.000).

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 13.500. *Budget* 1938—39: Kr. 405. (Bilag 22 I). Endvidere Renter af et Laan til Opførelse af et Herberge: *Regnskab* 1937—38: Kr. 12.500. *Budget* 1938—39: Kr. 12.500. (Bilag 22 III).

Sekretær:

Hansen, Johs.

Arbejdernes Læseselskab.

(N. Søgade 27, K. Tlf. 11.547.)

Stiftet den 7. Oktbr. 1879. Læseselskabet virker for almen Oplysning blandt Arbejder- og Middelstanden, afholder Foredrag, Oplæsninger og Besøg. Læseselskabet har Studiekredsværelser med Haandbibliotek og udgiver Maanedsskriftet »Kulturfronten«. I 1932 reorganiseredes Selskabet som en Sammenslutning af Hovedstadens kulturelle Arbejderorganisationer, der er repræsenteret i Ledelsen.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 1.440. *Budget* 1938—39: Kr. 1.440. (Bilag 22 I).

Formand for Bestyrelsen:

Kolbjørn, Ib, Raadmand.

Arbejdernes Oplysningsudvalg for København.

(N. Søgade 27, K. Tlf. 11.997.)

Udvalget, der traadte i Virksomhed i 1925, er den lokale Afdeling af Arbejdernes Oplysningsforbund. Det organiserer Studiekredse, Skoler, Foredrag, Museumsbesøg, Studierejser m. v. samt administrerer en kommunal Bevilling (Regnskab 1937—38: Kr. 47.216 (Bilag 22 III)) til Hjælp til Højskoleophold for arbejdsløse.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 3.600. *Budget* 1938—39: Kr. 3.600. (Bilag 22 I).

Formand:	*Sekretær:*
Christensen, Ludv., Socialminister.	**Kolbjørn,** Ib, Raadmand.

Arbejdernes Samariterforening.

Kronprinsessegade 46 C., K. Tlf. Palæ 3154. Kontortid Kl. 20—22, undt. Lørdag.)

Stiftet i 1907. Formaalet er Uddannelse af Samariter; endvidere udlaaner Foreningen Senge med Spædbørnsudstyr til ubemidlede Hjem og enligtstillede Mødre.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 450. *Budget* 1938—39: Kr. 450. (Bilag 22 II).

Formand:

Raith, Antonius.

Barnets Hus.

(Annexgaardsvej 5, Rødovre pr. Valby. Tlf. Rødovre 5.)

Hjemmet aabnedes i 1920 og har til Formaal for kortere eller længere Tid gratis eller for en ringe Betaling at optage Børn, der er hjemløse paa Grund af deres Hjems Opløsning eller af andre Grunde, samt Børn fra Hjem, som midlertidig er nødstedt paa Grund af Sygdom eller andre Aarsager.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Renter af Laan Kr. 400. *Budget* 1938—39: Renter af Laan Kr. 400. (Bilag 22 III).

Komitéens Formand:

Goos, K., Universitetskvæstor.

Bedre Byggeskik, Landsforeningen.

(Hans Egedes Gade 7, N. Tlf. Nora 8163.)

Stiftet den 27. Juni 1915 med det Formaal at skabe en almindelig Interesse for Bygningskultur. Udgivelse af eksempelgivende Bygningstegninger, Tegnehjælp for ubemidlede Bygherrer (»Egenhjem«), gratis Vinterkursus for Bygningshaandværkere.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 400. *Budget* 1938—39: Kr. 400. (Bilag 22 IV).

Formand:

Nielsen, Harald, Arkitekt.

Borups Højskole.

(Lokaler: Frederiksholms Kanal 24, K. Tlf. Byen 4617.)

Oprettet i 1891. Undervisningen omfatter almendannende Fag. Der afholdes endvidere offentlige Foredrags- og Oplysningsrækker under Medvirken af Videnskabsmænd og Skuespillere. Skolen besøgtes i 1937 af ca. 400 Elever.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 3.240. *Budget* 1938—39: Kr. 3.240. (Bilag 22 I).

Forstander:

Borup, Hans.

Boserup Minde, Foreningen.

(Nansensgade 90, K. Tlf. Palæ 5718. Ekspeditionstid Tirsdag og Lørdag Kl. 17½—19.)

Stiftet i 1903 og optager som ordinære Medlemmer Mænd og Kvinder i København og Frederiksberg, der har været behandlet for Tuberkulose. Foreningen driver Rekonvalescenthjem i Vassingerød.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 720. *Budget* 1938—39: Kr. 720. (Bilag 22 III).

Formand:

Christiansen, Jens, Grosserer.

Botanisk Have.

Iflg. Overenskomst med Kbhvns. Kommune kan Haven som Vederlag for, at der er blevet tilstedt Passage gennem Haven, ved at Laagen ved Sølvgade er blevet aabnet, bruge indtil 70.000 Tdr. filtreret Vand.

Kommunens Udgifter: *Regnskab* 1937—38: Kr. 1.214. *Budget* 1938—39: Kr. 1.400. (Bilag 22 II).

Byplanlaboratorium, Dansk.

(Kontor og Studiesamling: Stormgade 12, K. Tlf. Byen 7281. Ekspeditionstid Kl. 11—13.)

Selskab til Byplanlægningens Fremme. Stiftet den 18. Novbr. 1921 som en selvejende og selvbestemmende Institution. Studiesamlingen er offentlig tilgængelig og bestaar af et Bibliotek og en Samling af Kort, Planer m. m. Byplanlaboratoriet besvarer vederlagsfrit Henvendelser fra Kommunalraad, Myndigheder, Foreninger og private vedrørende Byplanlægningsspørgsmaal, men paatager sig ikke Projektering.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 900. *Budget* 1938—39: Kr. 900. (Bilag 22 IV).

Arbejdsudvalgets Formand:

Hendriksen, Kai, Kontorchef.

Centralkontoret for hjemløse Mænd.

(Tagensvej 33, N., Tlf. 14.204. Ekspeditionstid Kl. 12—14 og Kl. 18½—20.)

Oprettet den 19. April 1922. Sammenslutningen bestaar for Tiden af Foreningen Arbejde adler, Frelsens Hær, Fængselshjælpen, Kirkens Korshær, Kbhvns. Arbejdshjem samt Missionen blandt hjemløse Mænd. Anviser Logis til hjemløse Mænd.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 18.000. *Budget* 1938—39: Kr. 18.000. (Bilag 22 III).

Bestyrelsens Formand:

Nielsen, N. P., Socialdirektør.

Dansk Blindesamfund af 1911.

(Randersgade 68, Ø. Tlf. 11.506. Ekspeditionstid Kl. 10—16.)

Stiftet og ledet af blinde til fælles Støtte og Virksomhed. Medlemstal ca. 1200, Bidragydere ca. 4000.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 10.000. *Budget* 1938—39: Kr. 10.000. (Bilag 22 III).

Forretningsfører og Formand:

Jørgensen, Ernst.

Danske Kvinders Velfærd.

(Optagelseshjem: Kronprinsessegade 4, K. Tlf. 12.683.)

Stiftet i 1922 med det Formaal at tage sig af enligtstillede Kvinder fra Land og By og yde dem personlig Hjælp og Vejledning gennem Banegaardsværn og Patienthjælpsarbejde. I Gæsteafdelingen kan modtages 6 nødstedte Kvinder. Optagelseshjemmet er statsanerkendt med Plads til 30 Piger i Alderen 14—18 Aar.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 2.000. *Budget* 1938—39: Kr. 2.000. (Bilag 22 III).

Leder:

Nørregaard, Ellen, Frue.

Dansk Kunstflidsforening og Institut for Haandarbejdsterapi.

(Amagertorv 4, K. Tlf. Byen 7180.)

Stiftet i 1900 med det Formaal at bevare Interessen for den nationale Haandgerning og ophjælpe Markedet for Kvinders Haandarbejde i Ind- og Udland samt uddanne Lærerinder til at undervise Patienter og Invalider.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 360. *Budget* 1938—39: Kr. 360. (Bilag 22 I).

Bestyrelsens Formand:

Warming, Agnete, Frue.

Dansk Skolescene, Foreningen.

(Sortedamsgade 5, N. Tlf. 6280 og 2241.)

Foreningen »De højere Skolers Kunstaftener«, stiftet i 1920, udvidedes i 1923 til at omfatte alle Skoler under Navn af »Foreningen Dansk Skolescene«. Foreningen ledes af et Repræsentantskab, bestaaende af en Bestyrelse, valgt af en Lærerrepræsentation fra Gymnasier og Seminarier, hvis Elever udgør »Dansk Skolescenes« ældste Afdeling (De højere Skolers Kunstaftener), samt Repræsentanter for en Række Lærerorganisationers Bestyrelser, ialt 18 Medlemmer.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 4.620. *Budget* 1938—39: Kr. 4.620. (Bilag 22 I).

Repræsentantskabets Formand:
Roose, Th., Skuespiller.

Driftsleder:
Hejle, Th., Direktør.

Dansk Tunghøreforening.

(Badstuestræde 17, K. Tlf. 412. Ekspeditionstid Kl. 10—16.)

Stiftet i 1912. Virker ved Afholdelse af Kursus i Mundaflæsning, ved at skaffe arbejdsløse tunghøre passende Beskæftigelse samt ejer en for tunghøre gratis tilgængelig Samling af Høreapparater. Udgiver »Tidsskrift for Tunghøre«.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 1.080. *Budget* 1938—39: Kr. 1.080. (Bilag 22 II).

Bestyrelsens Formand:
Larsen, H. P., Stabssergent.

Fattige Børns Fodbeklædning, Foreningen.

(Østergade 35, K. Tlf. 10.527.)

Stiftet 1889. Foreningen uddeler Kapsko til fattige, skolesøgende Børn.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 2.000. *Budget* 1938—39: Kr. 2.000. (Bilag 22 III).

Bestyrelsens Formand:
Heiberg, J. A., Politikommissær.

Forsømte Børns Frelse, Foreningen af 1837 til.

(Puggaardsgade 11, V. Tlf. Byen 7822. Ekspeditionstid Kl. 9—11.)

Tager sig af vanskelige og forsømte Børn, fortrinsvis hjemmehørende i København, til Anbringelse paa Landet eller i Opdragelseshjem. Har for Tiden 280 Børn under Opdragelse.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 3.500. *Budget* 1938—39: Kr. 3.500. (Bilag 22 III).

Bestyrelsens Formand:
Riise, Chr., fhv. Højesteretsdommer.

Fredehjem for svagtbegavede Kvinder, Frk. J. K. Erlangs.

(Bachersvej 150, S. Tlf. Amager 7301.)

Hjemmet aabnedes 15. Decbr. 1929 og har til Formaal at skabe et Hjem for Kvinder, der paa Grund af svage Aandsevner er ude af Stand til at klare sig i Samfundet.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Renter af Laan Kr. 1.750. *Budget* 1938—39: Renter af Laan Kr. 1.750 (Bilag 22 III).

Leder:
Erlang, J. K., Frk.

Fængselshjælpen, Foreningen.

(Ny Kongensgade 9, K. Tlf. 12978. Kontortid Kl. 9—16, Ekspeditionstid Kl. 9—11.)

Stiftet i 1902. Tilknyttet »De danske Fængselselskabers Samvirke«. Virker for Forsorgen af Personer, som er kommet i Konflikt med Straffeloven —

særlig de betinget benaadede — ved at skaffe dem Pladser eller yde anden Hjælp. Ejer to Optagelseshjem for Personer mellem 14—21 Aar.

Herunder »Dansk Værneselskab«, der virker for Forsorgen af og fører Tilsyn med betinget domfældte og med Personer, der er fritaget for Tiltale, samt foretager de i Straffelovens § 56 Stk. 2 omhandlede Undersøgelser.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 4.000. *Budget* 1938—39: Kr. 4.000. (Bilag 22 III).

Forretningsfører:

Leudesdorff, K., Kontorchef.

Gabriel Jensens Ferieudflugter.

(Georginevej 9, S. Tlf. Amager 9205).

Stiftet i 1906 (»Vesterbros Friluftsforening«).

Formaalet er at skaffe Børn, der maa tilbringe Sommerferien i Hovedstaden, Lejlighed til Udflugter i det fri.

Til Dækning af Udgifterne ved københavnske Skolebørns Befordring ud til Sommerlejre i Kbhvns. Omegn yder Kommunen Tilskud.

Kommunens Tilskud: *Regnskab:* 1937—38: Kr. 2.850. *Budget* 1938—39: Kr. 2.850. (Bilag 16).

Leder:

Chrestensen, Knud, Kommunelærer.

Havebyens Badeanstalt, Brønshøj.

(Egevangen 4, Brh.)

Badeanstalten, der ejes af Arbejdernes Andels Boligforening, opførtes i 1923 og er aaben for alle.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 1.749. *Budget* 1938—39: Kr. 2.300. (Bilag 23).

Hjælpekorpset paa Kalvebod Bastion.

(Christianshavns Vold, K. Tlf. Amager 6437. Ekspeditionstid Kl. 12—13.)

Stiftet i 1909. Korpsets Formaal er ved praktiske Foranstaltninger at komme Byens ubemidlede Tuberkulose-Rekonvalescenter effektivt til Hjælp.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 25.841. *Budget* 1938—39: Kr. 10.841. (Bilag 22 II).

Bestyrelsens Formand:

Hoff, Troels, Landsdommer.

Komitéen for ubemidlede Husmødres Rekonvalescens.

(Kommunehospitalet, K. Tlf. 7858.)

Stiftet i 1919 med det Formaal at anbringe ubemidlede Husmødre fra Stor-København paa gratis Landophold.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 2.916. *Budget* 1938—39: Kr. 2.916. (Bilag 22 II).

Formand:

Falster, Otto, Kontorchef.

Kronprinsesse Louises praktiske Husgerningsskole.

(Emiliegade 3, V. Tlf. Vester 1011 y.)

Skolen aabnedes i 1872 og modtager indtil 38 nykonfirmerede Piger for i et 2aarigt Kursus at oplære dem i enhver Slags huslig Gerning.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 900. *Budget* 1938—39: Kr. 900. (Bilag 22 I).

Formand:

Hansen, C. P. M., Kabinetssekretær.

Kvindehjemmet.

(Læssøesgade 6 og 8A, N. Tlf. 10.938.)

Aabnet i 1902 med det Formaal at yde Hjælp til Selvhjælp for pladssøgende Kvinder, vordende Mødre og Mødre med spæde Børn. Gæstehjem og Folkekøkken, Vuggestue, Børneasyl m. m.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 2.000. *Budget* 1938—39: Kr. 2.000. (Bilag 22 III).

Formand:

Nyrop, Sophie, Frue.

Københavns Legepladsforening.

(Mariendalsvej 20, F.)

Stiftet i 1891. Formaalet var at »tilvejebringe tilfredsstillende Legeforhold i København«. Foreningen indrettede i de første Aar 2 Legepladser, men da Kommunen i stor Udstrækning derefter anlagde Legepladser som Led i en systematisk Byggeplan, ændredes Foreningens Opgave til »at vejlede i Leg, organisere Leg og støtte Leg« paa offentlige Legepladser. Under Foreningens Virksomhed er fra 1. April 1936 henlagt de af Københavns Kommunelærer- og Kommunelærerindeforening i 1933 oprettede Sportscentrer.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 10.000. *Budget* 1938—39: Kr. 10.000. (Bilag 22 I).

Formand:

Thomsen, Else, Gymnastikinspektør.

Lægevagten.

(Amaliegade 5, K. Tlf. »Lægevagten«.)

Administreres af Kbhvns. Lægeforening og Dansk Røde Kors. Sikrer Beboerne i København og paa Frederiksberg Lægehjælp i paatrængende Tilfælde i Tiden mellem Kl. 20 og 8, Helligdage hele Døgnet.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 12.000. *Budget* 1938—39: Kr. 12.000. (Bilag 22 II).

Formand:

Fogh Andersen, V., Overkirurg.

Maskinistskole, Københavns.

(Nørrebrogade 5, N. Tlf. 8078. Ekspeditionstid Kl. 9—15 og Kl. 18—20, undt. Lørdag Aften.)

Oprettet 1. Jan. 1906 ved Sammenslutning af to tidl bestaaende Skoler, er en selvejende Institution, i hvis Direktion der sidder Repræsentanter for Søfartsmin. og forskellige Erhvervs- og Fagorganisationer.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 6.885. *Budget* 1938—39: Kr. 6.885. (Bilag 22 I).

Skoleforstander:
Gille, Heinrich.

Mødrehjemmet i Valby.

(Eschrichtsvej 7, Valby. Tlf. Valby 74x.)

Stiftet i 1907. Optager første Gang fødende, ugifte Mødre.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 800. *Budget* 1938—39: Kr. 800. (Bilag 22 III).

Formand:
Waage, Christiane, Frue.

Forstanderinde:
Wendt, Paula, Frk.

Mødrehjælpen, Foreningen.

(Sortedamsdossering 67, Ø. Tlf. 15.885. Ekspeditionstid Kl. 12—14, Lørdag Kl. 12—13.)

Begyndte sin Virksomhed i 1905. Formaalet er at bringe enhver enlig og ulykkelig stillet fødende Kvinde under gode og sunde Forhold. Yder gratis Retshjælp, giver Forskud paa Bidrag, driver et Mødrehjem og et Hjem for svangre Kvinder. Fra Februar 1936 er desuden paabegyndt Aftenkonsultation, Mandag og Torsdag Kl. 20, specielt for Kvinder i Svangerskabets første Maaneder. Man yder her saavel lægelig Kontrol som social Vejledning.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 12.000. *Budget* 1938—39: Kr. 15.000. (Bilag 22 III).

Formand:
Hauch, E., Dr. med., Professor, Overlæge.

Møltrup Optagelseshjem.

(Vildbjerg. Tlf. Vildbjerg 16.)

Oprettet i 1912 som et Redningshjem for Mænd.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 800. *Budget* 1938—39: Kr. 800. (Bilag 22 III).

Forstander:
Kastrup, P., Pastor.

Navigationsskolen.

(Ny Toldbodgade 3, K. Tlf. Palæ 213x.)

Skolen ejes af »Foreningen til Søfartens Fremme«. Siden 1. April 1922 har Søfartsmin. meddelt Foreningen Godkendelse af Skolen for Københavns Vedkommende paa Betingelse af, at Foreningen efter Ministeriets nærmere Bestemmelser vederlagsfrit stiller de til Skolens Drift til enhver Tid fornødne Lokaler med Inventar og Skolemateriel til Raadighed, og at den underkaster sig Ministeriets Tilsyn med Hensyn til den forsvarlige Vedligeholdelse af Skolebygning og det nævnte Materiel. Der er, saalænge denne Ordning bestaar, sikret Foreningens Bestyrelse en vis Indflydelse med Hensyn til Ledelsen og Undervisningen ved Skolen.

Skolen modtager fra Kbhvns. Kommune et fast Tilskud paa Kr. 2250 samt et Beløb paa Kr. 40 for hver Elev, der i mindst 3 Maaneder har besøgt Skolen og i den Tid haft Bopæl i Kommunen.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 7.490. *Budget* 1938—39: Kr. 7.850. (Bilag 22 I).

Formand:	*Forstander:*
Cold, F., Kontreadmiral.	**Funder**, Th. P.

Provinsbørns Ferieophold i København, Foreningen til.

(Vægtergaarden, Axeltorv, V. Tlf. Palæ 1229y.)

Stiftet i 1895. Foranstalter som Gengæld for københavnske Børns Ophold paa Landet Besøg i København af Børn fra Landsbyskoler. Børnenes Ophold i Byen varer fra 1—5 Dage. Foreningen sørger for Fører i Byen samt for Indkvartering og Bespisning (i 1937 for ca. 25.000 Børn + Lærere).

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 26.000. *Budget* 1938—39: Kr. 53.551. (Bilag 22 I).

Formand:

Sørensen, Philip, adm. Direktør.

Pædagogiske Studiesamling, Statens.

(Frederiksberg Allé 22, V. Tlf. Vester 8136. Aaben Hverdage undt. Lørdag. Samlingerne Kl. 15—17. Biblioteket Kl. 14—17.)

Oprettet i 1887 under Navnet »Dansk Skolemuseum« med det Formaal at fremskaffe en Samling af det bedste Skolemateriel i Ind- og Udland. Studiesamlingen omfatter nu to Afdelinger, nemlig 1) en Samling af Skolemateriel og Elevarbejder til Belysning af moderne Undervisning og 2) et pædagogisk Bibliotek (ca. 40.000 Bd.), hvortil hører en Læsestue med Haandbibliotek og pædagogiske Tidsskrifter. Samlingen arrangerer skiftende pædagogiske Udstillinger flere Gange aarlig. Ministeriet beskikker Bestyrelsen.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 648. *Budget* 1938—39: Kr. 648. (Bilag 22 I).

Bestyrelsens Formand:	*Inspektør:*
Kaalund-Jørgensen, F. C., Statskonsulent.	**Müller**, Poul.

Røde Kors, Dansk. Afdelingen for København og Omegn.
(Dr. Tværgade 9, K. Tlf. 7587. Ekspeditionstid Kl. 10—17.)

Afdelingen, der er tilsluttet Landsforeningen Dansk Røde Kors, er stiftet 1917.

Kommunens Tilskud til Uddannelse af Samariter: *Regnskab* 1937—38: Kr. 450. *Budget* 1938—39: Kr. 450. (Bilag 22 II).

Formand:
Guildal, P., Overlæge.

Samvirkende Menighedsplejer, De.
(Vendersgade 28, K. Tlf. Byen 7385 og Byen 2588. Ekspeditionstid Kl. 10—16, Juni—August Kl. 10—14.)

Stiftet i 1902 med det Formaal at fremme Forbindelsen mellem de enkelte Menighedsplejer. Endvidere hører forskellige filantropiske Institutioner herunder, saaledes Børneplejestationerne, Sygehjemmet i Gjentofte, Gamles Vel, to Sommerhjem for Gamle og et Rekonvalescenthjem for Kvinder.

Kommunens Tilskud til Sygehjemmet: *Regnskab* 1937—38: Kr. 3.256. *Budget* 1938—39: Kr. 3.000. (Bilag 22 III).

Leder:
Jørgensen, Alfred Th., Dr. theol.

Frk. Josephine Schneiders Børnehjem.
(Kontor: P. Rørdamsvej 15, N. Tlf. Taga 4274.)

Stiftet i 1874. Optager indtil 100 Pigebørn og fordeler dem paa fem forskellige Hjem.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Renter af Laan Kr. 2.000. *Budget* 1938—39: Renter af Laan. Kr. 2.000. (Bilag 22 III).

Formand:
Monrad, S., Dr. med., Professor.

Skolebiblioteksforeningen af 1917.
(Kathrinedals Skole, Vanløse Allé 30, F. Tlf. Damsø 1742.)

Foreningens Formaal er at virke for, at Elevernes Opøvelse i at arbejde med Bøger paa egen Haand indgaar som Led i Skolens Arbejde, og for Tilvejebringelsen af det til denne Virksomhed nødvendige Bogmateriale.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 2.025. *Budget* 1938—39: Kr. 2.025. (Bilag 22 I).

Formand:
Petersen, Margrethe, Frue, Skoleinspektør, MB.

»Skolehaven«, Foreningen.
Københavns Kreds.
(Aagade 112, N. Tlf. Gothåb 8671.)

Foreningen er stiftet i 1903; den driver for Tiden 24 Skolehaver med 6200 Elever, der hver har en lille Have paa ca. 10 m².

Undervisningen i Skolehaven er obligatorisk for Forsøgsklasserne ved føl-

gende 4 Skoler: Husum Skole, Katrinedal Skole, Skolen ved Skellet og Grøndalsvængets Skole.

I de øvrige 20 Haver er Undervisningen frivillig.

Foreningens Formaal er at styrke Elevernes Sundhed, lære dem Glæden ved legemligt Arbejde, udvikle deres Sans for Naturen og oplære dem til at blive gode Havebrugere.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 90.307. *Budget* 1938—39: Kr. 95.619. (Bilag 22 I).

Formand:

Kristensen, Jes, Viceskoleinspektør.

»Stift Rosenborg«, Alderdomshjem og Rekonvalescenthospital.

(Hamborg.)

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 2.000. *Budget* 1938—39: Kr. 2.000. (Bilag 22 III).

Formand:

Yde, M. L., Generalkonsul.

Studentersamfundets Retshjælp for Ubemidlede.

(Vestre Boulevard 4, V. Ekspeditionstid Kl. 19—21, undt. Lørdag og Søndag.)

Virksomheden paabegyndtes i 1885. Formaalet er at yde Ubemidlede vederlagsfri, retskyndig Bistand i retslige Anliggender.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 17.070. *Budget* 1938—39: Kr. 17.070. Bilag 22 I).

Formand:

Richter, E., Landsretssagfører.

Sygekasser i København, De samvirkende.

(Gl. Kongevej 6, V. Tlf. 12.718 og 12.918.)

Stiftet i 1884. Kommunen yder Tilskud til Driften af Foreningens tre Massageklinikker.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 50.000. *Budget* 1938—39: Kr. 50.000. (Bilag 22 II).

Formand:

Johansen, A., Hovedkasserer.

Tegne- og Kunstindustriskolen for Kvinder.

(V. Boulevard 10, V. Tlf. Byen 359. Ekspeditionstid Kl. 13—14.)

Grundlagt i 1875, statsanerkendt teknisk Skole. Aarlig ca. 300 Elever.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 450. *Budget* 1938—39: Kr. 450. (Bilag 22 I).

Formand:

Dorph, Bertha, Malerinde.

Trængende Skolebørns Beklædning, Foreningen til.

(Ribegade 3, Ø. Tlf. Øbro 7172.)

Stiftet i 1884 med det Formaal at skaffe trængende københavnske Skolebørn en god og hensigtsmæssig Beklædning.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 3.500. *Budget* 1938—39: Kr. 3.500. (Bilag 22 III).

Formand:

Laage-Petersen, Holger, Grosserer.

Turistforeningen for Danmark.

(Bernstorffsgade 8, V. Tlf. 4220 og 14.760. Ekspeditionstid Kl. 9—17.)

Stiftet i 1923 ved Sammenslutning af den danske Turistforening (1888) og Foreningen til Turistsagens Fremme i Danmark (1922), reorganiseret i 1935, saaledes at Foreningen nu bestaar af 2 Afdelinger: en indenlandsk og en udenlandsk. Kommunen giver Tilskud til Foreningens Propaganda for øget Fremmedbesøg i København og til Foreningens Virksomhed for en betryggende Ordning af Anvisning af Hotelværelser.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 20.000. *Budget* 1938—39: Kr. 20.000. (Bilag 22 I).

Præsidiets Formand:

Eskelund, K. J., Kontorchef.

Præsidiets Sekretær:

Bure, Kristjan, Underarkivar.

Afdelingsledere:

Indenlandsk Afdeling

Nordahl-Petersen, A., Redaktør.

Udenlandsk Afdeling

Lichtenberg, Mogens, cand. polyt.

Udstillingen for Arbejderbeskyttelse.

(N. Voldgade 12, K. Tlf. Byen 1260y. Aaben Søndag Kl. 10—12, Tirsdag og Torsdag Kl. 12—13, Onsdag og Fredag Kl. 19—22.)

Den i 1912 af Dansk Forening for Arbejderbeskyttelse foranstaltede Udstilling for Arbejderbeskyttelse er i 1929 overtaget af en selvejende Institution, hvis Midler tilvejebringes dels af Forsikringsselskaberne, som udreder ca. Halvdelen, dels af Staten, Kbhvns. Kommune, Arbejdsgiverforeningen og de samvirkende Fagforbund. Adgangen er gratis.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 1.215. *Budget* 1938—39: Kr. 1.215. (Bilag 22 I).

Formand:

Ottesen, Carl J., fhv. Fabrikinspektør.

Unge Kvinders Oprejsning, Foreningen til.

(Politigaarden, V, Tlf. 1448, Lok. 8, Ekspeditionstid Kl. $14^1/_2$—$16^1/_2$.)

Stiftet i 1928 med det Formaal at søge at oprejse unge Kvinder, som er over 18 Aar, ikke er under Børneværnsforsorg, og som er kommet ind paa Løsagtighed.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 2.500. *Budget* 1938—39: Kr. 2.500. (Bilag 22 III).

Formand:

Boas, Harald, Dr. med., Overlæge.

Forstanderinde:

Effersøe, Th., Frue.

Utterslev Folkebørnehave, Fritids- og Daghjem.

(Tidligere Fortsættelsesasylet af 1. Novbr. 1890).

(Møntmestervej 54, N. Tlf. Taga 3566 x og y).

Institutionen, der blev startet 1. Novbr. 1890, har til Formaal at yde ubemidlede, fortrinsvis boende paa Nørrebro, i Brønshøj og Utterslev, Hjælp til Pleje og Pasning af Børn i den Tid, da disse ikke kan være hjemme, fordi Forældrene eller Værgerne er paa Arbejde eller af andre Aarsager er forhindret i at tage sig af dem.

Virksomheden, der i sine to Afdelinger (Børnehave og Fritidshjem-Vuggestue) modtager Børnene fra de bliver født til Udgangen af Skolen, har siden 25. Oktbr. 1936 tilhuse i egen Ejendom, specielt bygget til Formaalet.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Renter af Laan Kr. 2.500. *Budget* 1938—39: Renter af Laan Kr. 2.500. (Bilag 22 III).

Formand:	*Sekretær:*
Thomsen, Edel, Frue, Kontorchef.	**Gullach,** Sv. E., Fuldmægtig.

Vanføre og Lemlæstede, Landsforeningen af.

(Gl. Mønt 25, K. Tlf. Palæ 2302. Ekspeditionstid Kl. 9—12.)

Stiftet i 1925. Ser sin Opgave i gennem Raad og Vejledning at støtte vanføre og invaliderede Mennesker i alle Livets Forhold, særlig dog i at skaffe Beskæftigelse saavel i offentlig som i privat Tjeneste.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 800. *Budget* 1938—39: Kr. 800. (Bilag 22 III).

Formand:

Rasmussen, R., Arkitekt.

Veterinær- og Landbohøjskole, Den kgl.

(Bülowsvej 13, V. Tlf. 11.419. Ekspeditionstid Kl. 9—15.)

Veterinærhøjskolen har overtaget Udførelsen af samtlige under Kbhvns. Politi hørende Veterinærpolitiforretninger.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 5.000. *Budget* 1938—39: Kr. 5.000. (Bilag 22 IV).

Direktør:

Hansen, Carl H., Professor.

Værneforeningen af 1915.

(Kastrupvej 17, S. Tlf. Amager 1729 y. Ekspeditionstid Kl. 9—11.)

Formaalet er at støtte tungnemme unge, fortrinsvis i de første Aar efter Udskrivningen af Skolen. Foreningen har oprettet forskellige Beskæftigelseshjem.

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 16.200. *Budget* 1938—39: Kr. 16.200. (Bilag 22 I).

Formand:

Ørum, Hans P. T., Dr. med., Lektor, Skolelæge.

Zoologisk Have.

(Roskildevej 32, F. Tlf. 6825. Ekspeditionstid Kl. 10—15.)

I H. t. Kommunalbest. Bestemmelse angaaende Vandforsyningen til Zoologisk Have giver Kommunen Haven et aarligt Tilskud. (B. F. 1917—18, S. 2337 f., 2351)

Kommunens Tilskud: *Regnskab* 1937—38: Kr. 2.430. *Budget* 1938—39: Kr. 2.430. (Bilag 22 I).

Adm. Direktør:

Alving, Th.

II.
STATISTIK m. m.

A. Københavns Inddeling i forskellige Distrikter, Sogne m. v.

Hygiejniske Distrikter.

(Grænserne, der findes anført paa den ene Side af Kortet bag i Kalenderen, følger overalt Gadernes Midterlinie. Distrikternes Folketal er anført i Tabel 2 og 3.)

Efter den fra 1. Jan. 1928 gældende Distriktsinddeling er København delt i 8 hygiejniske Distrikter.

I. Distrikt (*Byen indenfor Søerne samt Christianshavn*). Distriktet begrænses mod Nord af Frihavnen og Classensg., mod Vest af Søerne og mod Syd af Gl. Kongevej, Trommesalen, Helgolandsg., Kvægtorvsg., Tietgensg., Bernstorffsg., Ved Hallerne, Havnen og Christianshavns Voldgrav til Sydsiden af Luftmarinestationen og mod Øst af Øresund.

II. Distrikt (*Østerbro*). Distriktets Grænse mod Nord er Kommunegrænsen mod Gjentofte Kommune og Ryparkens Syd- og Østgrænse, mod Vest Lyngbyvej, Ø. Allé og Østerbrog., mod Syd Grænsen mod I. Distrikt og mod Øst af Øresund.

III. Distrikt (*Indre Nørrebro*). Distriktets Grænser er Østerbrog., Ø. Allé, Jagtvej, Kommunegrænsen mod Frederiksberg, Peblinge- og Sortedamssøen.

IV. Distrikt (*Ydre Nørrebro*). Distriktet begrænses af Lyngbyvej, en Linie gennem Lersøen og langs Lygten, Lundtofteg., Kommunegrænsen mod Frederiksberg og Jagtvej.

V. Distrikt (*Vesterbro*). Distriktet begrænses mod Nord af Kommunegrænsen mod Frederiksberg og af Grænsen mod I. Distrikt, mod Øst af Havnen, mod Syd af Vasbyg. og mod Vest af Enghavevej, Tranehavevej, Johan Kellers Vej, Hans Olriks Vej, V. A. Borgens Vej og en Linie Øst for Vestre Kirkegaard og gennem Carlsberg Bryggerierne.

VI. Distrikt (*Valby*). Distriktet begrænses mod Øst af Havnen, Vasbyg., Enghavevej, Tranehavevej, Johan Kellers Vej, Hans Olriks Vej, V. A. Borgens Vej og en Linie Øst for Vestre Kirkegaard og gennem Carlsberg Bryggerierne, endvidere af Kommunegrænsen mod Frederiksberg, Grøndalsaaen, Damhussøen og Kommunegrænsen mod Rødovre og Hvidovre Kommuner.

VII. Distrikt (*Brønshøj*). Distriktet begrænses mod Nord af Kommunegrænsen mod Gjentofte og Gladsaxe Kommuner, mod Vest af Kommunegrænsen mod Herlev og Rødovre Kommuner, mod Syd af Damhussøen og Grøndalsaaen, Kommunegrænsen mod Frederiksberg og mod Øst af Lundtofteg., en Linie langs Lygten og gennem Lersøen fortsat paa den anden Side Lyngbyvej til Ingeniørregimentets Øvelsesplads, derfra langs denne til Kommunegrænsen mod Gjentofte Kommune.

VIII. Distrikt (*Amagerbrokvarteret samt Sundbyerne*). Distriktet begrænses mod Nord af Christianshavns Voldgrav og mod Syd af Kommunegrænsen mod Taarnby Kommune. Distriktet deles i Amagerbrokvarteret og Sundbyerne ved Linien: Prags Boulevard, Norgesg., Amagerfælledvej, Amager Boulevard, Artillerivej og Axel Heides Gade.

Sogne.

(Grænserne følger overalt Gadernes Midterlinie. — Sognenes Folketal findes i Tabel 4.)

København er i kirkelig Henseende delt i 5 Provstier og 58 Sogne. Grænserne for de forskellige Sogne er iflg. kgl. Resolutioner (sidst af 22. Marts 1935) følgende:

Vor Frue Provsti.

Vor Frue Sogn. Sognet begrænses af Gl. Kongevej, Trommesalen, Vesterbrog., Raadhuspladsen, Frederiksbergg., Gl. Torv, Skinderg., Ll. Kannikestræde, St. Kannikestræde, Fiolstræde, Nr. Voldg., Gyldenløvesg., Nr. Farimagsg., Schacksg., Nansensg., Turesensg., Peblinge- og Sct. Jørgens Sø.

Helligaands Sogn. Sognet begrænses af Mønterg., Klareboderne, Købmagerg., Skinderg., Gl. Torv, Ny Torv, Raadhusstræde, Nybrog., Gl. Strand, Højbro Plads, Østerg., Kg. Nytorv og Gothersg.

Trinitatis Sogn. Sognet begrænses af Skinderg., Købmagerg., Klareboderne, Mønterg., Kronprinsesseg., Sølvg., Sølvtorvet, Ø. Farimagsg., Nr. Farimagsg., Ahlefeldtsg., Nr. Voldg., Fiolstræde, St. og Ll. Kannikestræde.

Sct. Andreas Sogn. Sognet begrænses af Turesensg., Nansensg., Schacksg., Nr. Farimagsg., Gyldenløvesg., Nr. Voldg., Ahlefeldtsg., Nr. Farimagsg., Ø. Farimagsg., Gammeltoftsg., Sortedams- og Peblingesøen.

Nazaret Sogn. Sognet begrænses af Østerbrog., Trianglen, Blegdamsvej, Helgesensg. og Sortedamssøen.

Fredens Sogn. Sognet begrænses af Helgesensg., Blegdamsvej, Fredensg. og Sortedamssøen.

Sct. Johannes Sogn. Sognet begrænses af Fredensg., Blegdamsvej, Ø. Allé, Jagtvej, Tagensvej, Sjællandsg., Refsnæsg., Meinungsg., Nørrebrog. og Sortedamssøen.

Blaagaards Sogn. Sognet begrænses af Nørrebrog., Slotsg., Korsg. og Peblingesøen.

Brorsons Sogn. Sognet begrænses af Rantzausg., Skytteg., Struenseg., Hans Egedes G., Jagtvej og Kommunegrænsen mod Frederiksberg.

Helligkors Sogn. Sognet begrænses af Hans Egedes G., Struenseg., Skytteg., Rantzausg., Gartnerg., Slotsg., Nørrebrog. og Jagtvej.

Bethlehems Sogn. Sognet begrænses af Korsg., Gartnerg., Kommunegrænsen mod Frederiksberg og Peblingesøen.

Simeons Sogn. Sognet begrænses af Meinungsg., Refsnæsg., Sjællandsg., Tagensvej, Jagtvej og Nørrebrog.

Vestre Provsti.

Maria Sogn. Sognet begrænses af Ved Hallerne, Bernstorffsg., Vesterbrog., Trommesalen, Gl. Kongevej, Stenosg., Viktoriag., Istedg., Gasværksvej, Halmtorvet, Sdr. Boulevard, Sommerstedsg., Dybbølsg., Dybbølsbro og Havnen.

Elias Sogn. Sognet begrænses af Gasværksvej, Istedg., Viktoriag., Stenosg., Gl. Kongevej, Værnedamsvej, Vesterbrog., Absalonsg., Sdr. Boulevard og Halmtorvet.

Apostelkirkens Sogn. Sognet begrænses af Absalonsg., Vesterbrog., Oehlenschlægersg. og Istedg.

Gethsemane Sogn. Sognet begrænses af Absalonsg., Istedg., Oehlenschlægersg. og Sdr. Boulevard.

Sct. Matthæus Sogn. Sognet begrænses af Oehlenschlægersg., Kommunegrænsen mod Frederiksberg, Kingosg., Enghavevej, Haderslevg. og Sdr. Boulevard.

Absalons Sogn. Sognet begrænses af Dybbølsbro, Dybbølsg., Sommerstedsg., Sdr. Boulevard, Erik Ejegods G., en Linie i Forlængelse af Erik Ejegods G. og Havnen.

Kristkirkens Sogn. Sognet begrænses af Haderslevg., Enghavevej, Kingosg., Kommunegrænsen mod Frederiksberg, Kvartergrænsen mod Valby og Ny Carlsberg Vej.

Enghave Sogn. Sognet begrænses af Vasbyg., Jernbanelinien, Vestre Kirkegaards Østgrænse, Kvartergrænsen mod Valby, Ny Carlsberg Vej, Haderslevg., Erik Ejegods G., og en Linie i Forlængelse af Erik Ejegods G.

Valby (Jesus Kirkens) Sogn. Sognet begrænses af Vestre Kirkegaards Østgrænse, Grænsen for Valby Kvarteret, Kommunegrænsen mod Frederiksberg, Mosedalsvej, Valby Tingsted, Mellemtoftevej, Toftegaards Allé, Gl. Køge Landevej og en Linie langs Jernbanelinien.

Frederiksholms Sogn. Sognet begrænses af Vasbyg., en Linie langs Jernbanelinien, Gl. Køge Landevej, Kommunegrænsen mod Hvidovre og Kalvebod Strand.

Timotheus Sogn. Sognet begrænses af Gl. Køge Landevej, Toftegaards Allé, Mellemtoftevej, Valby Tingsted, Mosedalsvej, Kommunegrænsen mod Frederiksberg, Grænsen mod 7. hygiejniske Distrikt, Kommunegrænsen mod Rødovre og Hvidovre Kommuner.

Holmens Provsti.

Holmens Sogn. Sognet begrænses af Nyhavn, Kg. Nytorv, Østerg., Højbro Plads, Ved Stranden og Havnen.

Christiansborg Slotssogn. Sognet begrænses af Kanalerne, Raadhusstræde, Ny Torv, Frederiksbergg., Raadhuspladsen, Vesterbrog., Bernstorffsg., Ved Hallerne og Havnen.

Zebaoths (Garnisons) Sogn. Sognet begrænses af Gothersg., Kg. Nytorv, Nyhavn, Havnen, Toldbodvej, Bredg., Dr. Tværg. og Kronprinsesseg.

Frederiks Sogn. Sognet begrænses af Dr. Tværg., Bredg., Toldbodvej, Gernersg., Borgerg., Klerkeg., Adelg., Sølvg. og Kronprinsesseg.

Sct. Pauls Sogn. Sognet begrænses af Sølvg., Adelg., Klerkeg., Borgerg., Gernersg., Toldbodvej, Grønningen, Østerbrog., Jernbanelinien og Ø. Voldg.

Esajas (Østervold) Sogn. Sognet begrænses af Ø. Voldg., Jernbanelinien, Østerbrog., Sortedamssøen, Gammeltoftsg., Ø. Farimagsg. og Sølvg.

Frihavns Sogn. Sognet begrænses af Classensg., Strandboulevarden, Næstvedg., Rosenvængets Allé og Østerbrog.

Citadels Sogn. Sognet begrænses af Frihavnsgitteret, Jens Munks G., Strandboulevarden, Classensg., Østerbrog., Grønningen, Toldbodvej og Havnen.

Sct. Jakobs Sogn. Sognet begrænses af Trianglen, Østerbrog., I. E. Ohlsens G., Ribeg., Rothesg., Randersg., Løgstørg., Viborgg., Østerbrog., Strandvejen, Hjortøg., Reersøg., Fanøg., Nygaardsvej, Sct. Kjelds Plads, Sct. Kjelds G., Jagtvej og Ø. Allé.

Rosenvængets (Luther Kirkens) Sogn. Sognet begrænses af Strandboulevarden, Viborgg., Løgstørg., Randersg., Rothesg., Ribeg., I. E. Ohlsens G., Østerbrog., Rosenvængets Allé og Næstvedg.

Davids Sogn. Sognet begrænses af Løgstørg., Strandboulevarden, Svendborgg., Nyborgg., Østerbrog. og Viborgg.

Hans Egedes Sogn. Sognet begrænses af Løgstørg., Viborgg., Strandboulevarden, Jens Munks G., Frihavnsgitteret, Kalkbrænderihavnens Sydkaj, Østbaneg. og Middelfartg.

Nørre Provsti.

Samuels Sogn. Sognet begrænses af Jagtvej, Tagensvej, Raadmandsg., Allersg. og Nørrebrog.

Kingos Sogn. Sognet begrænses af Sleipnersg., Mimersg., Ægirsg., Dagmarsg., Raadmandsg., Tagensvej, Jagtvej, Vermundsg., en Linie i Forlængelse af Vermundsg. og Distriktsgrænsen mod 7. hygiejniske Distrikt.

Sct. Stefans Sogn. Sognet begrænses af Tisvildeg., Stefansg., Julius Bloms G., Jagtvej, Nørrebrog., Allersg., Dagmarsg., Ægirsg., Mimersg., Sleipnersg., Distriktsgrænsen mod 7. hygiejniske Distrikt og Kommunegrænsen mod Frederiksberg.

Annas Sogn. Sognet begrænses af Jagtvej, Julius Bloms G., Stefansg., Tisvildeg. og Kommunegrænsen mod Frederiksberg.

Kapernaums Sogn. Sognet begrænses af Tagensvej, Lersøvej, Frederiksborgvej, Dortheavej, Tomsgaardsvej, Frederikssundsvej, Stærevej, Ørnevej, Musvaagevej, Glentevej, Nordre Fasanvej, Kommunegrænsen mod Frederiksberg og Distriktsgrænsen mellem 7. og 4. hygiejniske Distrikt.

Brønshøj Sogn.[1]) Sognet begrænses af Bellahøjvej, Frederikssundsvej, Tomsgaardsvej, Dortheavej, Støvnæs Allé, en Linie i Forlængelse af Støvnæs Allé, Kommunegrænsen mod Gladsaxe Kommune, Kvartergrænsen mod Husum, Pilesvinget, Gaaseurtvejs Nordside, Aakandevej, Frederikssundsvej, Hvalsøvej, Højstrupvej, Lindholmsvej, Havdrupvej, Sallingvej, Godthaabsvej, Brønshøjvej, Torbenfeldtvej, Næsbyholmvej, Fuglsang Allé og Kvartergrænsen mellem Utterslev og Brønshøj.

Husum Sogn. Sognet begrænses af Kvartergrænsen mellem Brønshøj og Husum, Pilesvinget, Gaaseurtvejs Nordside, Aakandevej, Frederikssundsvej, Hvalsøvej, Højstrupvej, Lindholmsvej, Tølløsevej, Husumvej, Slotsherrensvej og Kommunegrænsen mod Rødovre, Herlev og Gladsaxe Kommuner.

Bispebjerg Sogn.[2]) Sognet begrænses af Støvnæs Allé og en Linie i Forlængelse af Støvnæs Allé, Dortheavej, Frederiksborgvej, Lersøvej, Tagensvej, Distriktsgrænsen mod 4. og 2. Distrikt og Kommunegrænsen mod Gjentofte og Gladsaxe Kommuner.

Grøndals Sogn. Sognet begrænses af Borups Allé, Hvidkildevej, Bellahøjvej, Kvartergrænsen mellem Brønshøj og Utterslev, Fuglsang Allé, Næsbyholmvej, Torbenfeldtvej, Brønshøjvej, Godthaabsvej, Kvartergrænsen mod Vanløse (en Linie Øst for Bangsbovej) og Kommunegrænsen mod Frederiksberg.

Vanløse Sogn. Sognet begrænses af Kvartergrænsen mellem Vanløse og Brønshøj (indtil Godthaabsvej), Godthaabsvej, Sallingvej, Havdrupvej, Lindholmsvej, Tølløsevej, Husumvej, Slotsherrensvej og Kommunegrænsen mod Rødovre, Grænsen mod 6. hygiejniske Distrikt og Kommunegrænsen mod Frederiksberg.

Ansgarkirkens Sogn. Sognet begrænses af Nordre Fasanvej, Glentevej, Musvaagevej, Ørnevej, Stærevej, Frederikssundsvej, Bellahøjvej, Hvidkildevej, Borups Allé og Kommunegrænsen mod Frederiksberg.

Sions Sogn. Sognet begrænses af Lyngbyvej, Borgervænget, Edvard Griegs G., H. C. Lumbyes G., Fanøg., Reersøg., Hjortøg., Strandvejen, Nyborgg., Strandboulevarden, Middelfartsg., Østbaneg., Kalkbrænderihavnens Sydkaj, Frihavnsgitteret, Havnen, Kommunegrænsen mod Gjentofte Kommune og Distriktsgrænsen mod 7. hygiejniske Distrikt.

Kildevælds Sogn. Sognet begrænses af Jagtvej, Sct. Kjelds G., Nygaardsvej, Fanøg., H. C. Lumbyes G., Edvard Griegs G., Borgervænget og Lyngbyvej.

[1]) Brønshøj Sogn er fra $^{1}/_{12}$ 1938 delt i Brønshøj Sogn og Utterslev Sogn. [2]) Bispebjerg Sogn er fra $^{13}/_{11}$ 1938 delt i Bispebjerg Sogn og Lundshus Sogn.

Aldersro Sogn. Sognet begrænses af Lyngbyvej, Distriktsgrænsen mod 7. hygiejniske Distrikt, en Linie i Forlængelse af Vermundsg., Vermundsg. og Jagtvej.

Søndre Provsti.

Christians Sogn. Sognet begrænses af Amagerbrog., Torveg., Havnen, Amager Boulevard, Amagerfælledvej og Hollænderdybet.

Islands Brygges (Hans Tavsens Kirkens) Sogn. Sognet begrænses af Havnen, Amager Boulevard, Artillerivej til Axel Heides G. og derfra af Grænsen mod Skydebanerne.

Vor Frelsers Sogn. Sognet begrænses af Havnen, Torveg., Amagerbrog. og Prags Boulevard.

Nathanaels Sogn. Sognet begrænses af Prags Boulevard, Amagerbrog., Hollænderdybet, Amagerfælledvej, Sundholmsvej, Brigadevej, en Linie Syd for Blekingeg. og Bøhmensg., Mecklenborgg., Holmbladsg. og Vermlandsg.

Allehelgens Sogn. Sognet begrænses af Prags Boulevard, Vermlandsg., Holmbladsg., Mecklenborgg., Frankrigsg. og Øresundsvej.

Sundby Sogn. Sognet begrænses af Grønjordsvej, Tingvej, Skotlandsg., Englandsvej, Øresundsvej, Frankrigsg., Mecklenborgg., en Linie Syd for Bøhmensg. og Blekingeg., Brigadevej, Sundholmsvej, Amagerfælledvej, Amager Boulevard, Artillerivej til Axel Heides G. og derfra af Grænsen mod Skydebanerne.

Filips Sogn. Sognet begrænses af Øresundsvej, Amagerbrog., Parmag., Kastrupvej og Italiensvej.

Simon Peters Sogn. Sognet begrænses af Italiensvej, Kastrupvej, Parmag., Amagerbrog. og Kommunegrænsen mod Taarnby Kommune.

Højdevangs Sogn. Sognet begrænses af Grønjordsvej, Tingvej, Skotlandsg., Englandsvej, Amagerbrog. og Kommunegrænsen mod Taarnby Kommune.

Valgkredse til Rigsdags- og Borgerrepræsentationsvalg.

(Grænserne, der findes anført paa den ene Side af Kortet bag i Kalenderen, følger overalt Gadernes Midterlinie. Kredsenes Folketal er anført i Tabel 6.)

I. H. t. Valgloven af 11. April 1920 er *København og Frederiksberg* delt i 3 *Storkredse*, hver af disse er delt i *Opstillingskredse* og flere af disse atter i *Afstemningsomraader.*

For *Københavns* Vedkommende er nedenfor anført Grænserne for Byens 15 Opstillingskredse.

1. Kreds (Vesterbro Kredsen). Kredsen begrænses af Ingerslevsg., Reventlowsg., Vesterbrog., Sct. Jørgens Allé, Gl. Kongevej, Kommunegrænsen mod Frederiksberg, Vesterbrog., Dannebrogsg., Istedg., Saxog. og Dybbølsg.

2. Kreds (Christianshavns Kredsen). Kredsen deles i en nordlig og en sydlig Del. Kredsen omfatter hele Christianshavn (herunder Søforterne) og den vestlige Del af Amager, der begrænses af Amagerbrog., Tingvej, Røde Mellemvej og en Linie i Forlængelse af Røde Mellemvej.

3. Kreds (Raadhuskredsen). Kredsen begrænses af Frederiksholms Kanal, Raadhusstræde, Magstræde, Snarcg., Naboløs, Hyskenstræde, Vimmelskaftet, Skoubog., Skinderg., Fiolstræde, Nr. Voldg., Gothersg., Peblinge- og Sct. Jørgens Sø, Gl. Kongevej, Sct. Jørgens Allé, Vesterbrog., Reventlowsg., Ingerslevsg., Dybbølsbro og Havnen.

4. Kreds (*Ravnsborg Kredsen*). Kredsen deles i en nordlig og en sydlig Del. Kredsen begrænses af Østerbrog., Trianglen, Øster Allé, Nr. Allé, Sct. Hans Torv, Guldbergsg., Mølleg., Nørrebrog. og Sortedamssøen.

5. Kreds (*Blaagaards Kredsen*). Kredsen begrænses af Nørrebrog., Kapelvej, Rantzausg., Brohusg., Kommunegrænsen mod Frederiksberg og Peblingesøen.

6. Kreds (*Østbane Kredsen*). Kredsen begrænses af Sølvg., Ø. Voldg., Sdr. Frihavnsvej, Viaduktvej, Frihavnsgitteret, Ndr. Frihavnsg., Østerbrog. og Sortedamssøen.

7. Kreds (*Rosenborg Kredsen*). Kredsen begrænses af Gothersg., Nr. Voldg., Fiolstræde, Skinderg., Skoubog., Vimmelskaftet, Hyskenstræde, Læderstræde, Højbro Plads, Østerg., Kg. Nytorv, Bredg., Fredericiag., Borgerg., Klerkeg., Rigensg., Ø. Voldg., Sølvg. og Sortedamssøen.

8. Kreds (*Havnekredsen*). Kredsen begrænses af Frihavnsgitteret, Viaduktvej, Sdr. Frihavnsvej, Ø. Voldg., Rigensg., Klerkeg., Borgerg., Fredericiag., Bredg., Kg. Nytorv, Østerg., Højbro Plads, Læderstræde, Naboløs, Snareg., Magstræde, Raadhusstræde, Frederiksholms Kanal og Havnen.

9. Kreds (*Sundby Kredsen*). Kredsen deles i en nordlig, en østlig og en sydlig Del. Kredsen omfatter den østlige Del af Amager, afgrænset af den foran under 2. Kreds omtalte Grænse.

10. Kreds (*Østerbro Kredsen*). Kredsen begrænses af Kommunegrænsen mod Gjentofte Kommune, Strandvejen, Jagtvej, Øster Allé, Trianglen, Ndr. Frihavnsg., Frihavnsgitteret og Havnen.

11. Kreds (*Nørrebro Kredsen*). Kredsen deles i en nordlig og en sydlig Del. Kredsen begrænses af Mølleg., Guldbergsg., Sct. Hans Torv, Nr. Allé, Jagtvej, Tagensvej, Baldersg. og Nørrebrog.

12. Kreds (*Bispeeng Kredsen*). Kredsen deles i 4 Omraader: den østlige Del, Grøndalsvænge, Brønshøj og Vanløse. Kredsen begrænses af Brohusg., Rantzausg., Kapelvej, Nørrebrog., Frederikssundsvej, Kommunegrænsen mod Herlev og Rødovre Kommuner, Roskildevej og Kommunegrænsen mod Frederiksberg.

13. Kreds (*Enghave Kredsen*). Kredsen begrænses af Dybbølsbro, Dybbølsg., Saxog., Istedg., Dannebrogsg., Vesterbrog., Oehlenschlægersg., Matthæusg., Enghavevej, Mozarts Plads, Glucksvej, Wagnersvej, Sjælør Boulevard, Mozartsvej, Stubmøllevej, Ellebjergvej, Gl. Køge Landevej, Kalvebodstrand og Havnen.

14. Kreds (*Valby Kredsen*). Kredsen deles i en nordlig, en sydlig og en østlig Del. Kredsen begrænses af Gl. Køge Landevej, Ellebjergvej, Stubmøllevej, Mozartsvej, Sjælør Boulevard, Wagnersvej, Glucksvej, Mozarts Plads, Enghavevej, Matthæusg., Oehlenschlægersg., Kommunegrænsen mod Frederiksberg, Roskildevej og Kommunegrænsen mod Rødovre og Hvidovre Kommuner.

15. Kreds (*Bispebjerg Kredsen*). Kredsen deles i en nordlig, en sydlig og en vestlig Del. Kredsen begrænses af Strandvejen, Kommunegrænsen mod Gjentofte og Gladsaxe Kommuner, Frederikssundsvej, Nørrebrog., Baldersg., Tagensvej og Jagtvej.

Postdistrikter.

Københavns Overpostmesterembede omfatter København, Frederiksberg, Amager samt følgende Kommuner: Gjentofte, Hvidovre, Rødovre, Glostrup, Brøndbyerne, Herlev, Gladsaxe, Lyngby-Taarbæk og Vallensbæk; endvidere næsten hele Søllerød Kommune og Dele af Værløse, Ballerup-Maaløv, Smørum-Ledøje og Herstedøster-vester Kommuner.

Københavns Kommune er fra 15. Januar 1933 delt i følgende Postdistrikter:

Postdistrikt K. Distriktet omfatter hele Christianshavn og Byens Centrum, afgrænset ved Kastellet, en Linie gennem Østre Anlæg og Nord for Sølvg., Sortedams- og Peblingesøen, Gyldenløvesg. og en Linie Nord for V. Voldg.

Postdistrikt V. Distriktet begrænses for sit københavnske Omraades Vedkommende (Postdistriktet omfatter ogsaa en Del af Frederiksberg afgrænset ved en Linie Øst for Pile Allé, Allégade og Falkonér Allé) af Kalvebodstrand, Havnen, en Linie Nord for V. Voldg., Gyldenløvesg., Aaboulevard, Kommunegrænsen mod Frederiksberg og en Linie gennem Carlsberg Bryggerierne Nord og Vest om Vestre Kirkegaard og i Forlængelse af Trekronerg.

Postdistrikt Valby. Distriktets københavnske Del begrænses mod Øst af en Linie gennem Carlsberg Bryggerierne, Nord og Vest om Vestre Kirkegaard og i Forlængelse af Trekronerg., endvidere af Kommunegrænsen mod Frederiksberg, en Linie Nord for Peter Bangs Vej og Syd for Damhussøen, Kommunegrænsen mod Rødovre og Hvidovre Kommuner og Kalvebodstrand. Under Valby Postdistrikt hører tillige en Del af Frederiksberg begrænset af en Linie Nord for Roskildevej og Øst for Pile Allé.

Postdistrikt N. Distriktets københavnske Del begrænses af en Linie Nord for Fredensg. og Tagensvej, Øst for Nr. Allé og gennem Nr. Fælled, en Linie Syd for Vermundsgade, Øst for Bispebjærg Hospital og Tuborgvej, Kommunegrænsen mod Gjentofte og Gladsaxe Kommuner, en Linie gennem Utterslev Mose, Nord for Skolevangen, Øst for Dyblandsvangen og Hovedvangen og Vest for Borups Allé, Kommunegrænsen mod Frederiksberg, Aaboulevarden og Peblinge- og Sortedamssøen. En lille Del af Frederiksberg (afgrænset af Borups Allé) hører tillige under Postdistrikt N.

Postdistrikt Ø. Distriktet begrænses af en Linie Øst for Tuborgvej, Øst for Bispebjærg Hospital, Syd for Vermundsgade gennem Nr. Fælled, Øst for Nr. Allé, Nord for Tagensvej og Fredensg., Nord for Sølvg., gennem Østre Anlæg og Syd for Kastellet, Havnen, Kommunegrænsen mod Gjentofte, en Linie Syd for Gl. Vartovsvej og Kommunegrænsen mod Gjentofte. Under Postdistrikt Ø hører tillige Søforterne.

Postdistrikt Hellerup. Distriktet omfatter af Kbhvns. Kommune den Del, der ligger Nord for en Linie Syd for Gl. Vartovs Vej.

Postdistrikt Brh. (Brønshøj). Distriktets københavnske Del begrænses af en Linie Øst for Hovedvangen og Dyblandsvangen, Nord for Skolevangen gennem Utterslev Mose, Kommunegrænsen mod Gladsaxe, Herlev og Rødovre Kommuner og en Linie Nord for Slotsherrensvej, Sallingvej og Godthaabsvej og Syd for Bellahøjvej.

Postdistrikt Vanløse. Distriktets københavnske Del begrænses af en Linie Øst for Bangsbovej, Nord for Sallingvej og Slotsherrensvej, Kommunegrænsen mod Rødovre Kommune, Damhussøen, en Linie Nord for Peter Bangsvej og Kommunegrænsen mod Frederiksberg.

Postdistrikt F. En Del af Kbhvns. Kommune henhører under dette Distrikt. Distriktet begrænses af en Linie Øst for Pile Allé, Allégade og Falkonérallé, Kommunegrænsen mellem København og Frederiksberg, en Linie Vest for Borups Allé, Syd for Bellahøjvej, Nord for Godthaabsvej, Øst for Bangsbovej, Kommunegrænsen mellem København og Frederiksberg og en Linie Nord for Roskildevej.

Postdistrikt S. Distriktet omfatter hele den københavnske Del af Amager.

B. Tabeller.

Tabel 1. Københavns Areal, fordelt paa Bydele.

Hygiejn. Distrikt[1])	København (Havnen ikke medregnet).	1. Januar 1938
		ha
I.	Byen indenfor Søerne samt Christianshavn	828[2])
II.	Østerbro (inkl. Frihavnskvarteret).....	581
III.	Indre Nørrebro	286
IV.	Ydre Nørrebro.....	271
V.	Vesterbro.....	352
VI.	Valby.....	1183
VII.	Brønshøj (inkl. Damhussøen)	2156[3])
VIII a.	Amagerbrokvarteret	216
VIII b.	Sundbyerne.....	1474
	Ialt...	7347

[1]) Efter den fra 1. Jan. 1928 gældende Distriktsinddeling. [2]) Heraf udgør Søerne samt Christianshavns Voldgrav 92 ha. [3]) Heraf udgør Damhussøen og Emdrup Sø 50 ha.

Tabel 2. Københavns Folketal indenfor hygiejniske Distrikter 1901—1938.

Distrikt[1])	Folketal							
	1/2 1901	1/2 1911	1/2 1921	5/11 1935			5/11 1937	5/11 1938
				Mænd	Kvinder	Ialt		
I. København indenf. Søerne samt Christianshavn	152722	127785	128812	48099	58397	106496	102811	102209
II. Østerbro (inkl. Frihavnskvarteret) ..	36251	61724	76083	36021	45981	82002	82349	83059
III. Indre Nørrebro...	83328	81111	89402	34950	44485	79435	78969	78455
IV. Ydre Nørrebro ...	22182	42661	50407	26867	30584	57451	57790	57456
V. Vesterbro	65564	74681	84820	34690	38473	73163	71924	71822
VI. Valby	7484	13679	26507	26556	29036	55592	59709	61375
VII. Brønshøj.....	9964	18214	32677	51854	55769	107623	122423	126539
VIIIa. Amagerbrokvart..	151	3692	19479	10232	12309	22541	22543	22336
VIIIb. Sundbyerne	22340	37620	51788	39090	41578	80668	85862	88916
Skibe i Havnene og paa Reden.....	589	994	1369	1227	71	1298	1298	1298
København ialt...	400575	462161	561344	309586	356683	666269	685678	693465

[1]) Distriktsinddelingen er for alle Aarene den fra 1. Jan. 1928 gældende, jfr. S. 309 samt Kortet bag i Kalenderen.

Tabel 3. Folketallet i Kobenhavn indenfor hygiejniske Distrikter og Roder[1]) *den 5. Novbr. 1938 og 1937.*

I. Distr. Byen indenf. Søerne samt Christianshavn.	1938	1937
1 Vandværkets Rode	1084	1039
2 Helgolandsgades —	1901	1840
3 Reventlowsgades —	2767	2735
4 Tivolis —	2658	2624
5 Peblingesøens —	3408	3481
6 Gyldenløves —	2498	2571
7 Ørstedsparkens —	2328	2333
8 Sct. Peders —	1346	1313
9 Bispegaardens —	1713	1780
10 Raadhusets —	849	889
11 Kalvebodernes —	1254	1252
12 Sølorvets —	1773	1857
13 Rømersgades —	682	672
14 Frederiksborggades —	1679	1725
15 Fiolstrædes —	410	406
16 Synagogens —	1510	1587
17 Reformert Kirkes —	1816	1859
18 Universitetets —	882	874
19 Trinitatis Kirkes —	511	632
20 Frimands Kvarter ...	924	981
21 Pilestrædes Rode	866	912
22 Hovedvagtens —	1421	1322
23 Snarens Kvarter	1235	1205
24 Gammelstrands Rode	299	310
25 Nikolaj —	1641	1623
26 Slotsholms —	139	141
27 Holmens Kirkes —	409	407
28 Gammelholms —	4629	4705
29 Kommunehosp.s —	2142	2411
30 Rørholms —	2513	2456
31 Kongens Haves —	2073	2061
32 Gothersgades —	1704	1757
33 Borgergades —	1603	1644
34 Palægades —	195	176
35 Nyhavns —	2002	2039
36 Webersgades —	1055	1097
37 Sølvgades —	2584	2617
38 Garnisons Hosp.s —	1028	893
39 Fredericiagades —	2143	2139
40 Adelgades —	740	713
41 Frimurerlogens —	2433	2537
42 Marmorkirkens —	1523	1472
43 Amalienborgs —	1426	1372
44 Østerfarimagsgades —	1683	1670
45 Collinsgades —	618	604
46 Børnehospitalets —	1960	2024
47 Rigensgades —	1679	1713
48 Nyboders Rode	5044	4926
49 Frederiks Hosp.s —	1565	1557
50 Classens —	5408	5248
51 Kastellets —	1054	1115
52 Frederiks Kirkes —	2783	3022
53 Skydeskolens —	2588	2614
54 Prinsessegades —	1303	1311
55 Accisebodens[2]) —	334	»
56 Frelsers Kirkes —	3021	2965
57 Nyholms —	5373	5583
I. Distrikt ialt...	102209	102811
II. Distrikt. Østerbro.		
58 Østerbros Rode	4962	5008
59 Sorøgades —	1302	1301
60 Rosenvængets —	1507	1384
61 Aggersborgs —	5260	4849
62 Frihavnskvarteret ...	28	29
63 Redhavnens Rode	»	»
64 Faxegades —	2917	2976
65 Kalkbrænderiets —	2329	2319
66 Niels Finsens —	3645	3636
67 Jens Munks —	1106	1108
68 Viborggades —	4027	4022
69 Strandboulevard.s —	2272	2239
70 Aalborggades —	4067	4033
71 Øresunds —	2940	3023
72 Struergades —	3576	3598
73 Bogensegades —	3803	3656
74 Sions Kirkes —	3273	3046
75 Sct. Jakobs Kirkes —	3908	3918
76 Nygaardsvejs —	3844	3844
77 Hesseløgades —	2790	2824
78 Manøgades —	3218	3208
79 Bryggervangens —	1942	1892
80 Livøgades —	2561	2566
81 Lange-Müllers —	1914	1948
82 Landskronagades —	2915	2869
83 Kuhlausgades —	2399	2459
84 Kildevælds —	4536	4598
85 Strandvejens —	1416	1425
86 Ryvangens —	2228	2256
87 Ingeniørkasernens —	597	547
88 Rebekkavejs —	1777	1768
II. Distrikt ialt...	83059	82349

[1]) Ved Kommunalbest. Beslutn. af 12. Novbr. 1936 er Antallet af Roder forøget, idet en Række bestaaende Roder er delt med Gyldighed fra 1. Juli 1937.

Tabel 3 (fortsat). Folketallet i København indenfor hygiejniske Distrikter og Roder den 5. Novbr. 1938 og 1937 (fortsat).

	1938	1937
III. Distr. Indre Nørrebro		
89 Blegdams Rode	5012	5117
90 Rigshospitalets —	2568	2503
91 Ryesgades —	5367	5355
92 Læssøesgades —	5230	5443
93 Sct. Hans —	5183	5159
94 Nørre Allés —	3022	3012
95 Militærhosp.s —	523	473
96 Guldbergsgades —	5784	5881
97 Stevnsgades —	3243	3250
98 Ravnsborgs —	2452	2576
99 Elmegades —	3044	2973
100 Fælled —	5078	5201
101 Blaagaards —	3991	3965
102 Slotsgades —	2859	2848
103 Kirkegaards —	6113	5985
104 Hellig Kors Kirkes —	1951	1949
105 Evaldsgades —	1418	1504
106 Korsgades —	4013	4102
107 Sct. Josephs Hosp. —	1729	1764
108 Rantzausgades —	2284	2288
109 Struensegades —	1485	1529
110 Aaboulevardens —	3330	3301
111 Landsarkivets —	2776	2791
III. Distrikt ialt...	78455	78969
IV. Distr. Ydre Nørrebro.		
112 Kronborggades Rode	7431	7459
113 Husumgades —	2392	2379
114 Sct. Stefans Kirkes —	4373	4363
115 Havremarkens —	6198	6349
116 Esromgades —	2956	3013
117 Odinsgades —	1641	1661
118 Raadmands —	3776	3813
119 Thorsgades —	1580	1538
120 Ægirs —	3928	3982
121 Balders —	2006	2036
122 Heimdalsgades —	5454	5444
123 Haraldsgades —	3282	3290
124 Vibekegades —	2064	2131
125 Klostervængets —	2192	2185
126 Lyngbyvejs —	3187	3246
127 Lersøens —	4996	4901
IV. Distrikt ialt...	57456	57790

	1938	1937
V. Distrikt. Vesterbro.		
128 Stenosgades Rode	1813	1792
129 Abel Cathrines —	3014	2988
130 Gasværkets —	6257	6246
131 Kvægtorvets —	749	745
132 Gl. Kongevejs —	1767	1805
133 Absalons —	2342	2262
134 Skydebanens —	3066	3116
135 Saxogades —	3399	3296
136 Gethsemane Kirkes —	1200	1221
137 Istedgades —	6234	6249
138 Sønderboulevard.s —	3385	3465
139 Arkonagades —	1542	1558
140 Sorte Hests —	2517	2545
141 Kaalundsgades —	3264	3160
142 Sct. Matthæus K.s —	5472	5489
143 Sankelmarks —	4553	4680
144 Stenderupgades —	2855	2772
145 Ingerslevgades —	4565	4564
146 Enghavevejs —	5484	5430
147 Jerichausgades —	5885	6018
148 Vesterfælled —	2459	2523
V. Distrikt ialt...	71822	71924
VI. Distr. Valbydistr.		
149 Sydhavnens Rode	5405	5372
150 Stubmøllens —	4820	4674
151 Jesus Kirkens —	4042	4111
152 Bavnehøjs —	1862	1862
153 Trekronergades —	5474	5477
154 Ellebjergs —	1451	1492
155 Mosedals —	3591	3557
156 Søndermarkens —	3746	3826
157 Skellets —	1136	1085
158 Overbys —	2499	2523
159 Tingstedets —	1450	1479
160 Toftegaards —	4806	4131
161 Vigerslev Skoles —	1903	1959
162 Gl. Køgevejs —	3504	2968
163 Flaskekroens —	2463	2181
164 Danshøjs —	2023	2039
165 Harrestrups —	3529	3462
166 Hansteds —	2203	2181
167 Langvaddams —	2219	2152
168 Roskildevejs —	3249	3178
VI. Distrikt ialt...	61375	59709

Tabel 3 (fortsat). Folketallet i København indenfor hygiejniske Distrikter og Roder den 5. Novbr. 1938 og 1937 (fortsat).

		1938	1937
VII. Distrikt.			
Brønshøjdistriktet.			
169 Aabjerg	Rode	4218	3903
170 Krogebjergs	—	1927	1910
171 Nøragers	—	1999	1903
172 Bogholdergaard.s	—	7575	6471
173 Katrinedals	—	5170	5086
174 Skjulhøj	—	2910	2813
175 Islevhus	—	1632	1536
176 Slotsherrens	—	1911	1863
177 Taastrupvejs	—	602	583
178 Knabstrupvejs	—	4637	4437
179 Glumsøvejs	—	1351	1380
180 Kagsbroens	—	3781	3668
181 Dybendals	—	2193	2096
182 Frederiksgaard.s	—	6514	6401
183 Annebergvejs	—	4600	4683
184 Valløvejs	—	4292	4296
185 Degnemosens	—	3794	3733
186 Hvedevejs	—	1162	1144
187 Nebbegaards	—	4615	4644
188 Grøndalsvængets	—	3522	3600
189 Genforeningsplads.	—	3515	3516
190 Bakkehusenes	—	1002	1035
191 Bellahøjs	—	17	18
192 Borups	—	»	»
193 Hulgaards	—	11	12
194 Vestergaards	—	2371	2389
195 Mejsevængets	—	4895	4943
196 Lærkevejs	—	4542	4598
197 Glentevejs	—	3680	3517
198 Ørnevejs	—	877	880
199 Blytækkervejs	—	1404	1369
200 Provstevejs	—	5081	5053
201 Bispebjergs	—	2062	2038
202 Ringertoftens	—	4138	4138
203 Tomsgaards	—	2926	2911
204 Parkstykkets	—	1806	1791
205 Hyrdevangens	—	1739	1716
206 Frederiksborgv.s	—	2720	2064
207 Oldermandsvejs	—	2578	2107
208 Hovmestervejs	—	1228	1192
209 Grundtvigs Kirkes	—	3836	3566
210 Søborghus	—	3386	3142
211 Lundehus	—	4320	4278
VII. Distrikt ialt...		126539	122423

		1938	1937
VIII. Distr. Amagerbro og Sundbyerne.			
A. Amagerbro.			
212 Kløvermarks	Rode	6475	6527
213 Hollænderdybets	—	4081	4098
214 Thorshavns	—	2040	2038
215 Njalsgades	—	1438	1466
216 Islands Brygges	—	8302	8414
Amagerbrokvart. ialt...		22336	22543
B. Sundbyerne.			
217 Artillerivejs	Rode	»	»
218 Eksercerpladsen.....		2652	2657
219 Sundby Overdrev ...		1462	1331
220 Sundholms	Rode	4420	4438
221 Tingvejs	—	2745	2748
222 Englandsvejs	—	4260	3979
223 Torben Oxes	—	1915	1878
224 Hans Bogbinders	—	2437	2412
225 Thingvalla	—	2961	2837
226 Vejlands	—	4218	3702
227 Saltholms	—	6501	6545
228 Reberbanens	—	1675	1654
229 Lyongades	—	3343	3314
230 Tyrolsgades	—	836	855
231 Hveens	—	3774	3786
232 Højdevejs	—	3602	2927
233 Hessensgades	—	9897	9863
234 Jenagades	—	3280	3064
235 Milanovejs	—	3436	3400
236 Sundby Hospitals	—	3668	3638
237 Tycho Brahes	—	2459	2471
238 Elbagades	—	3060	2707
239 Smyrnavejs	—	2750	2757
240 Cypernsvejs	—	2386	2261
241 Amsterdamsvejs	—	3122	2864
242 Grækenlandsvejs	—	2179	2163
243 Kastrupvejs	—	3020	2881
244 Backersvejs	—	2838	2730
Sundbyerne ialt...		88916	85862
VIII. Distrikt ialt...		111252	108405
Skibene i Havnene og paa Reden.....		1298	1298
København ialt...		693465	685678

Tabel 4. Folketallet i Københavns Sogne den 5. Novbr. 1937 og 1936.

Vor Frue Provsti.	1937	1936
1. Vor Frue Sogn	7455	7457
2. Helligaands —	4730	5077
3. Trinitatis —	8295	8648
4. Sct. Andreas —	9152	9124
5. Nazaret —	5117	5073
6. Fredens —	5355	5467
7. Sct. Johannes —	23591	23846
8. Blaagaards —	7944	7999
9. Brorsons —	8223	8216
10. Helligkors —	10253	10257
11. Bethlehems —	5606	5601
12. Simeons —	12380	12391
Ialt...	108601	109156
Vestre Provsti.		
13. Maria Sogn	9857	9918
14. Elias —	8217	8257
15. Apostelkirkens —	8674	8669
16. Gethsemane —	7470	7589
17. Sct. Matthæus —	13093	13020
18. Absalons —	7952	8005
19. Kristkirkens —	9976	9935
20. Enghave —	13117	13424
21. Valby (Jesus Kirkens) —	12668	12318
22. Frederiksholms —	10099	9426
23. Timotheus —	35079	34007
Ialt...	136202	134568
Holmens Provsti.		
24. Holmens Sogn	6735	6866
25. Christiansb.Slots—	4824	4965
26. Zebaoths(Garnis.)—	8484	8753
27. Frederiks —	7445	7576
28. Sct. Pauls —	9528	9653
29. Esajas (Østervold)—	10459	10534
30. Frihavns —	10840	10758
31. Citadels —	5981	6131
32. Sct. Jacobs —	14717	14709
33. Rosenvængets (Luther Kirkens) Sogn	10328	10961
34. Davids —	9409	9525
35. Hans Egedes —	9847	9663
Ialt...	109097	110094
Nørre Provsti.		
36. Samuels Sogn	7012	7073
37. Kingos —	13098	12549
38. Sct. Stefans —	16523	16615
39. Annas —	11292	11349
40. Kapernaums —	16684	15938
41. Brønshøj —	25155	24217
42. Husum —	9621	9701
43. Bispebjerg —	19203	16697
44. Grøndals —	16743	15371
45. Vanløse —	22977	21543
46. Ansgarkirkens —	12046	11480
47. Sions —	12511	12522
48. Kildevælds —	13850	13755
49. Aldersro —	9865	9680
Ialt...	206580	198490
Søndre Provsti.		
50. Christians Sogn	10235	10332
51. Islands Brygges (Hans Tavsens Kirk.)—	11918	11983
52. Vor Frelsers —	13347	12999
53. Nathanaels —	12009	12015
54. Allehelgens —	12927	13050
55. Sundby —	15646	15317
56. Filips —	20032	18340
57. Simon Peters —	14553	14065
58. Højdevangs —	13233	13009
Ialt...	123900	121110
Skibene i Havnene og paa Reden	1298	1298
København ialt...	685678	674716

Anm. Sognegrænserne er angivet S. 310ff.

Tabel 5. Antal Personer i Aldersgrupper med visse offentlige Pligter eller Rettigheder i Kobenhavn d. 5. Novbr. 1935.

Alder vedrørende:	5/11 1935		
	Mænd	Kvinder	Ialt
Undervisningspligt (8-13 Aar, 3/4 af Aldersklassen 7 Aar og 1/4 af 14 Aar)	29 841	29 856	59 697
Myndighed (21 Aar og derover) ...	216 723	261 766	478 489
Offentlige Valg:			
25 Aar og derover (Folketing m. v.) .	190 478	232 699	423 177
35 Aar og derover (Landsting)	129 452	162 359	291 811
Skatteforhold (Personer over 18 Aar med Fradrag af gifte Kvinder)	232 076	134 320	366 396
Aldersrente (60 Aar og derover)	29 472	43 891	73 363
Heraf gifte Personer	19 531	13 827	33 358

Tabel 6. Folketallet i de københavnske Opstillingskredse[1]) d. 5. Novbr. 1938, 1937 og 1936.

Opstillingskredse:	5/11 1938	5/11 1937	5/11 1935
1. Kr. Vesterbro-Kredsen	26 833	26 685	26 337
2. — Christianshavns-Kredsen ..	47 674	47 838	48 267
heraf nordlig Del	15 402	15 495	15 943
heraf sydlig —	32 272	32 343	32 324
3. Kr. Raadhus-Kredsen	23 567	23 826	24 470
4. — Ravnsborg-Kredsen	25 535	25 908	25 772
heraf nordlig Del	12 947	12 975	12 724
heraf sydlig —	12 588	12 933	13 048
5. Kr. Blaagaards-Kredsen	25 387	25 409	25 786
6. — Østbane-Kredsen	30 339	29 811	30 037
7. — Rosenborg-Kredsen	24 063	24 476	26 038
8. — Havne-Kredsen	23 223[2])	23 241[2]	24 327[2]
9. — Sundby-Kredsen	78 980	76 062	70 885
heraf nordlig Del	24 240	24 010	23 028
heraf østlig —	29 281	28 081	21 757
heraf sydlig —	25 459	23 971	25 500
10. Kr. Østerbro-Kredsen	35 279	34 990	34 488
11. — Nørrebro-Kredsen	33 902	34 065	34 359
heraf nordlig Del	25 416	25 640	26 493
heraf sydlig —	8 486	8 425	7 866
12. Kr. Bispeeng-Kredsen	111 437	109 458	101 244
heraf østlig Del.....	29 912	30 180	30 880
heraf Grøndalsvænge	24 415	24 490	23 126
heraf Brønshøj.....	30 475	30 102	26 054
heraf Vanløse.....	26 635	24 686	21 184
13. Kr. Enghave-Kredsen	33 876	34 002	34 241
14. — Valby-Kredsen	74 692	73 110	70 116
heraf østlig Del.....	27 328	27 172	26 716
heraf nordlig —	25 262	25 319	18 747
heraf sydlig —	22 102	20 619	24 653
15. Kr. Bispebjerg-Kredsen	98 678	96 797	89 902
heraf nordlig Del	23 273	23 317	21 392
heraf sydlig —	21 488	21 609	22 965
heraf vestlig —	53 917	51 871	45 545
København ialt...	693 465	685 678	666 269

[1]) Om Kredsenes Grænser henvises til S. 313 samt Kortet bag i Kalenderen. [2]) Herunder er i alle tre Aar indbefattet Skibene i Havnene og paa Reden med 1298 Personer.

Tabel 7. Staden Københavns løbende Regnskab for Regnskabsaaret 1937—38 samt Budget for 1938—39.

		Regnskab 1937—38	Budget 1938—39[2])
	Indtægts-Bilag.	Kr. Ø.	Kr. Ø.
Bilag 1	Skatter og Afgifter	104 487 418,98	103 720 500,00
— 2	Begravelsesvæsenet[1])	»	»
— 3	Stadens Jorder og faste Ejend. samt Bidstrup Skovdistrikt	264 476,24	÷ 38 430,00
— 4	Torvevæsenet	÷ 380 290,52	÷ 336 518,00
— 5	Belysningsvæsenet:		
	Gasværkerne	2 726 103,56	865 204,00
	Elektricitetsværkerne	9 206 415,25	7 519 858,00
	Varmeværkerne	285 342,22	149 271,00
— 6	Sporvejene	634 670,71	74 152,00
— 7	Rentekonto	÷ 5 028 198,54	÷ 3 122 272,00
— 8	Forskellige Indtægter	60 884,20	76 130,00
— 9	Forskellige komm. Virksomheder	357 568,39	60 615,00
	Overført fra Kommunens Udvidelseskonto	5 856 752,20	6 044 677,00
	Overskud overført fra 1936—37	1 790 699,98	—
	Underskud	—	4 045 855,00
	Ialt	120 261 842,67	119 059 042,00
	Udgifts-Bilag.		
Bilag 10	Administrationsudgifter	10 557 537,08	11 218 103,00
— 11	Tilskud til Pensions-Kontoen	3 612 795,47	6 594 000,00
— 12	Forsørgelsesvæsenet	36 720 859,74	35 452 174,00
— 13	Hospitalsvæsenet	13 012 971,36	13 229 025,00
— 14	Sindssygevæsenet	2 224 771,20	2 786 405,00
— 15	Sundhedsvæsenet	616 479,44	696 367,00
— 16	Skolevæsenet	14 888 354,79	15 613 390,00
— 17	Politi- og Fængselsvæsenet	4 924 345,53	1 243 707,00
— 18	Stadsingeniørens Direktorat	15 712 213,83	16 458 410,00
— 19	Vandforsyningen	7 104 120,53	7 685 762,00
— 20	Brandvæsenet	2 988 758,86	3 086 429,00
— 21	Kommunebibliotekerne	765 070,56	823 465,00
— 22	Forskellige Udgifter	3 847 256,72	3 626 080,00
— 23	Nødtørftsanstalter og Badeanstalter	516 226,74	545 725,00
	Overskud	2 770 080,82	—
	Ialt	120 261 842,67	119 059 042,00

[1]) Begravelsesvæsenets Overskud er overført dels til Konto for Driftsoverskud, dels til Krematoriefonden. Krematoriets Overskud er henlagt til Krematoriefonden.
[2]) Efter Forhøjelse af Lønninger og Forsorgssatser.

Tabel 8. Staden Københavns Status pr. 31. Marts 1936, 1937 og 1938.

	31/3 1936	31/3 1937	31/3 1938
	Kr.	Kr.	Kr.
Aktiver.			
Stadens faste Ejendomme	480 806 170	481 888 074	481 325 056
Heraf:			
Ejendomme, der tjener alm. komm. Formaal	152 474 850	165 910 016	163 988 037
— , der har alm. økonm. Betydning	169 026 916	159 751 225	162 816 512
Kommunens Driftsvirksomheder:			
Gasværkerne	28 674 553	27 982 466	27 446 102
Elektricitetsværkerne	70 927 670	70 188 240	69 702 755
Varmeværkerne	4 095 408	4 165 414	4 277 612
Sporvejsanlæg	25 770 737	24 508 477	24 317 626
Torve- og Slagtehallerne samt Grønttorvet	26 992 982	26 592 834	26 059 561
Andre Virksomheder	2 843 054	2 789 402	2 716 851
Diverse Anlæg, der tjener kommunale Formaal	62 273 383	64 427 821	75 490 034
Baandlagte Kapitaler	2 061 371	2 025 894	2 041 046
Kommunens Brandforsikrings- og Erstatningsfond	3 452 006	3 501 732	3 688 536
Andre Fonds	2 317 407	2 489 104	2 765 069
Panteobligationer	46 286 450	49 351 302	48 553 269
Bankhæftelsesobligationer	24 844	24 844	24 844
Tilgodehavende for:			
Anlæg af nye Veje, Brolægnings- og Asfalteringsarbejder	9 117 638	8 926 173	8 925 699
Vand-, Gas- og Elektricitetsledninger	811 464	533 452	370 819
Kloakanlæg	19 129 751	17 568 377	17 163 066
Varebeholdninger og Driftskapitaler	18 663 843	20 957 355	22 424 219
Tilgodehavende hos Staten	24 743 274	22 569 785	24 508 112
Indtægtsrestancer	44 488 286	48 798 342	72 627 400
Obligationer og Aktier	10 277 809	8 659 116	8 910 024
Kassebeholdning	21 369 743	9 640 169	3 833 713
Diverse Debitorer (Versurer m. v.)	1 990 857	1 821 315	1 197 287
Driftsunderskud overført til næste Aars Regnskab	»	»	»
Ialt	747 814 296	743 182 855	773 848 193
Passiver.			
Stadens Laan	497 032 810	486 303 630	486 022 272
Gæld overtaget ved Brønshøj, Valby og Sundbyernes Indlemmelse	178 715	141 983	104 699
Gæld til Entreprenører	6 845 163	5 335 177	3 196 375
Prioritetsgæld	81 295 329	83 384 434	82 958 452
Kommunens Selvforsikringer	3 452 007	3 501 732	3 688 536
Diverse Fonds	2 317 407	2 489 104	2 765 069
Mellemværende med Staten vedrørende Banegaardsforholdenes Omordning	888 892	»	»
Udgiftsrestancer	22 678 651	25 824 855	48 704 177
Konto for Inkassationer for fremm. Kasser	3 703 219	3 848 761	8 059 787
Kommunens Pensionsfond	43 991 590	46 191 170	48 500 728
Diverse Kreditorer	10 909 472	9 874 509	9 456 671
Kapitalkonto	72 730 341	74 496 800	77 621 346
Heraf:			
Stadens almindelige Formue	47 146 323	48 912 782	52 037 328
Begravelsesvæsenets særlige Formue	518 210	518 210	518 210
Kommunens Udvidelseskonto	25 065 808	25 065 808	25 065 808
Driftsoverskud overført til næste Aars Regnskab	1 790 700	1 790 700	2 770 081
Ialt	747 814 296	743 182 855	773 848 193

Tabel 9. Regler, hvorefter Københavns Kommunes Beboere betaler personlige Skatter til Staten, Udligningsfonden og Kommunen samt kirkelige Afgifter i Skatteaaret 1938—39.

A. STATSSKAT.

a. Indkomstskatten udredes i H. t. Lov Nr. 149 af 10. April 1922 efter nedenstaaende Skala:

Skattepligtig Indkomst	Skattens Størrelse
Under 500 Kr.	0,4 pCt. af Beløbet
500— 950 Kr.	2 Kr. af 500 Kr. og 1 pCt. af Resten
1 000— 1 950 Kr.	7 Kr. af 1 000 Kr. og 2 pCt. af Resten
2 000— 2 950 Kr.	27 Kr. af 2 000 Kr. og 3 pCt. af Resten
3 000— 3 950 Kr.	57 Kr. af 3 000 Kr. og 3½ pCt. af Resten
4 000— 4 950 Kr.	92 Kr. af 4 000 Kr. og 4 pCt. af Resten
5 000— 5 950 Kr.	132 Kr. af 5 000 Kr. og 4½ pCt. af Resten
6 000— 6 950 Kr.	177 Kr. af 6 000 Kr. og 5 pCt. af Resten
7 000— 7 950 Kr.	227 Kr. af 7 000 Kr. og 5½ pCt. af Resten
8 000— 9 950 Kr.	282 Kr. af 8 000 Kr. og 6½ pCt. af Resten
10 000— 14 950 Kr.	412 Kr. af 10 000 Kr. og 7½ pCt. af Resten
15 000— 19 950 Kr.	787 Kr. af 15 000 Kr. og 9½ pCt. af Resten
20 000— 29 950 Kr.	1 262 Kr. af 20 000 Kr. og 11 pCt. af Resten
30 000— 39 950 Kr.	2 362 Kr. af 30 000 Kr. og 12 pCt. af Resten
40 000— 49 950 Kr.	3 562 Kr. af 40 000 Kr. og 13½ pCt. af Resten
50 000— 74 950 Kr.	4 912 Kr. af 50 000 Kr. og 15½ pCt. af Resten
75 000— 99 950 Kr.	8 787 Kr. af 75 000 Kr. og 17½ pCt. af Resten
100 000—199 950 Kr.	13 162 Kr. af 100 000 Kr. og 20 pCt. af Resten
200 000—499 950 Kr.	33 162 Kr. af 200 000 Kr. og 22 pCt. af Resten
500 000—999 950 Kr.	99 162 Kr. af 500 000 Kr. og 24 pCt. af Resten
1 000 000 Kr. og derover	219 162 Kr. af 1 000 000 Kr. og 25 pCt. af Resten

Den skattepligtige Indkomst beregnes saaledes:

I den enkelte skattepligtiges samlede Nettoindkomst fradrages de til Stat, Kommune og Kirke i det paagældende Regnskabsaar — normalt Kalenderaaret — betalte personlige Skatter og Afgifter samt et Beløb af indtil 400 Kr. for betalte Præmier til personlige Forsikringer m. v. (Dette Beløb benævnes den ansatte Indkomst).

Inden Skatten beregnes foretages der et fast Fradrag i alle Indkomster paa under 10 000 Kr. Fradraget, der er forskelligt for Forsørgere og Ikke-Forsørgere, udgør følgende Beløb:

Ansat Indkomst	Fradragets Størrelse: Forsørgere	Ikke-Forsørgere
Under 5 000 Kr.	1 600 Kr.	800 Kr.
5 000—5 999 Kr.	1 350 Kr.	700 Kr.
6 000—6 999 Kr.	1 100 Kr.	550 Kr.
7 000—7 999 Kr.	800 Kr.	400 Kr.
8 000—8 999 Kr.	550 Kr.	300 Kr.
9 000—9 999 Kr.	300 Kr.	200 Kr.
10 000 Kr. og derover	0 Kr.	0 Kr.

For hvert Barn, der er under 15 Aar og som ikke har Midler til eget Underhold, gives der uden Hensyn til Indkomstens Størrelse et skattefrit Fradrag, der udgør 300 Kr.

For Forsørgere, hvis Hustru har selvstændig Virksomhed, som ikke grundes eller vedligeholdes væsentligt ved Mandens eller Fællesboets Midler, fradrages yder-

ligere Halvdelen af Hustruens Indkomst af Selverhvervet, dog højst Halvdelen af det Fradrag, der ifølge det foranstaaende tilkommer den skattepligtige selv.

Det efter disse Fradrag fremkomne Beløb, der benævnes den skattepligtige Indkomst, afrundes nedad til et med 50 deleligt Tal, forinden Skatten udregnes efter foranstaaende Skala.

Anm. 1. I Henhold til Bemyndigelse i forskellige Kriselove opkræves Statsindkomstskatten iflg. Bekendtg. af 5. April 1938 for 1938—39 med et Tillæg paa 15 pCt.

Anm. 2. For Personer, hvis skattepligtige Indkomst for Skatteaarene 1938—39 og 1939—40 er mindst 8000 Kr., svares yderligere til Staten en Tillægsskat, jfr. Lov Nr. 107 af 18. Marts 1938.

Tillægsskatten udredes efter nedenstaaende Skala:

Skattepligtig Indkomst	Skattens Størrelse
8 000 Kr.— 9 950 Kr.	0 Kr. af 8 000 Kr. og 1 pCt. af Resten
10 000 - —14 950 -	20 - - 10 000 - - 2 - - —
15 000 - —19 950 -	120 - - 15 000 - - 3 - - —
20 000 - —29 950 -	270 - - 20 000 - - 4 - - —
30 000 - —49 950 -	670 - - 30 000 - - 5 - - —
50 000 - —99 950 -	1 670 - - 50 000 - - 6 - - —
100 000 Kr. og derover	4 670 - - 100 000 - - 7 - - —

Anm. 3. For Personer, hvis skattepligtige Indkomst for Skatteaarene 1938—39 og 1939—40 er mindst 10000 Kr. og desuden er mindst 7000 Kr. større end Gennemsnittet af de tilsvarende Indkomster for Skatteaarene 1933—34, 1934—35 og 1935—36 svares endelig en Merindkomstskat til Staten, jfr. Lov Nr. 107 af 18. Marts 1938, dog kun saafremt Tillægsskatten ikke vil blive større end Merindkomstskatten, idet den mindste af disse Skatter bortfalder for Skatteydere, der er paalignet dem begge.

b. Formueskatten udredes i H. t. Lov Nr. 149 af 10. April 1922 med Ændringer ved Lov Nr. 102 af 31. Marts 1933 efter nedenstaaende Skala:

Formuens Størrelse	Skattens Størrelse
10 000 Kr. og derunder	0 Kr.
10 100— 14 900 Kr.	0,65 p. m. af Beløbet[1])
15 000— 19 900 -	10 Kr. af 15 000 Kr. og 1 p.m. af Resten
20 000— 29 900 -	15 - - 20 000 - - 2 - - —
30 000— 49 900 -	35 - - 30 000 - - 3 - - —
50 000— 99 900 -	95 - - 50 000 - - 5 - - —
100 000—199 900 -	345 - - 100 000 - - 7 - - —
200 000—499 900 -	1 045 - - 200 000 - - 10 - - —
500 000—999 900 -	4 045 - - 500 000 - - 13 - - —
1 000 000 Kr. og derover	10 545 - - 1 000 000 - - 16 - - —

Forinden Skatten udregnes efter ovenstaaende Skala, afrundes Formuen nedad til et med 100 deleligt Tal.

Anm. 1. Formueskatten efter ovenstaaende Skala nedsættes med 5 pCt. for hver 2 Promille eller Del deraf, hvormed den ansatte Indkomst (se foran under a) er under 3 pCt. af den ansatte skattepligtige Formue. Er Indkomsten ikke positiv, nedsættes Formueskatten med 80 pCt. Hvor Formuen ikke er over 100 000 Kr., gives om fornødent en yderligere Nedsættelse, saaledes at Skatten, hvor Indkomsten

er under 2 000 Kr., mindst nedsættes med 60 pCt.
hvor Indkomsten er 2 000—3 499 - — — - 40 -
— — - 3 500—4 500 - — — - 20 -

[1]) Formuer paa 15 000 Kr. og derunder er kun skattepligtige, naar den paagældende Person er indkomstskattepligtig.

B. FÆLLESKOMMUNAL SKAT.

a. Indkomstskatten udredes i H. t. Lov Nr. 100 af 14. April 1937 efter nedenstaaende Skala:

Skattepligtig Indkomst	Skattens Størrelse
Forsørgere	
Under 1200 Kr.	0 Kr.
1200— 1950 -	2 - af 1200 Kr. og 2,0 pCt. af Resten
2000— 2950 -	18 - - 2000 - - 2,5 - - —
3000— 4950 -	43 - - 3000 - - 3,0 - - —
5000— 9950 -	103 - - 5000 - - 3,6 - - —
10000— 19950 -	283 - - 10000 - - 4,2 - - —
20000— 29950 -	703 - - 20000 - - 4,9 - - —
30000— 49950 -	1193 - - 30000 - - 5,6 - - —
50000— 99950 -	2313 - - 50000 - - 6,4 - - —
100000—199950 -	5513 - - 100000 - - 7,2 - - —
200000—299950 -	12713 - - 200000 - - 8,1 - - —
300000 Kr. og derov.	20813 - - 300000 - - 9,0 - - —
Ikke-Forsørgere	
Under 1200 Kr.	0 Kr.
1200— 1950 -	3 - af 1200 Kr. og 2,5 pCt. af Resten
2000— 2950 -	23 - - 2000 - - 3,0 - - —
3000— 4950 -	53 - - 3000 - - 3,6 - - —
5000— 9950 -	125 - - 5000 - - 4,2 - - —
10000— 19950 -	335 - - 10000 - - 4,9 - - —
20000— 29950 -	825 - - 20000 - - 5,6 - - —
30000— 49950 -	1385 - - 30000 - - 6,4 - - —
50000— 99950 -	2665 - - 50000 - - 7,2 - - —
100000—199950 -	6265 - - 100000 - - 8,1 - - —
200000—299950 -	14365 - - 200000 - - 9,0 - - —
300000 Kr. og derov.	23365 - - 300000 - - 10,0 - - —

Ved Fastsættelsen af den skattepligtige Indkomst for den fælleskommunale Indkomstskat lægges den foran (S. 324) under Statsskatten anførte ansatte Indkomst til Grund. Fra den ansatte Indkomst fratrækkes 400 Kr. for hvert Barn under 15 Aar, som ikke har Midler til eget Underhold. For Indkomst ved Hustrus Selverhverv foretages samme Fradrag som for Statsskattens Vedkommende. Det fremkomne Beløb afrundes nedad til et med 50 deleligt Tal og udgør herefter den skattepligtige Indkomst.

For 1938—39 opkræves Indkomstskatten med det Grundbeløb, der fremkommer ved Anvendelsen af ovenstaaende Skala med en Nedsættelse af 20 pCt.

b. Formueskatten udredes i H. t. Lov Nr. 100 af 14. April 1937 efter nedenstaaende Skala:

Formuens Størrelse	Skattens Størrelse
Under 30 000 Kr.	0 Kr.
30 000— 49 900 -	4 - af 30 000 Kr. og 0,5 p. m. af Resten
50 000— 99 900 -	14 - - 50 000 - - 1,0 — - —
100 000— 199 900 -	64 - - 100 000 - - 1,5 — - —
200 000— 499 900 -	214 - - 200 000 - - 2,0 — - —
500 000— 999 900 -	814 - - 500 000 - - 2,5 — - —
1 000 000—4 999 900 -	2 064 - - 1 000 000 - - 3,0 — - —
5 000 000 Kr. og derover	14 064 - - 5 000 000 - - 3,5 — - —

Forinden Skatten udregnes efter ovenstaaende Skala, afrundes Formuen nedad til et med 100 deleligt Tal.

C. KOMMUNESKAT.

Den personlige Opholdskommuneskat til Københavns Kommune udredes i H. t. Lov Nr. 110 af 18. April 1910 med Ændringer ved Lov Nr. 671 af 22. Decbr. 1919 (jfr. Lov Nr. 25 af 30. Jan. 1925) efter nedenstaaende Skala. Reglerne vedrørende personlig Skat til Kommunen findes iøvrigt i Lov Nr. 28 af 18. Febr. 1937.

Skattepligtig Indkomst	Skattens Størrelse
Under 800 Kr.	1,5 pCt. af Beløbet
800— 950 -	12 Kr. af 800 Kr. og 4 pCt. af Resten
1 000— 1 950 -	20 - - 1 000 - - 6 - - —
2 000— 3 950 -	80 - - 2 000 - - 8 - - —
4 000— 9 950 -	240 - - 4 000 - - 9 - - —
10 000— 19 950 -	780 - - 10 000 - - 10 - - —
20 000— 39 950 -	1 780 - - 20 000 - - 13,1 - - —
40 000— 99 950 -	4 400 - - 40 000 - - 16 - - —
100 000—199 950 -	14 000 - - 100 000 - - 18 - - —
200 000—399 950 -	32 000 - - 200 000 - - 20 - - —
400 000—999 950 -	72 000 - - 400 000 - - 23 - - —
1 000 000 Kr. og derover	210 000 - - 1 000 000 - - 25 - - —

Ved Fastsættelsen af den skattepligtige Indkomst til Kommunen lægges den foran under Statsskatten anførte ansatte Indkomst til Grund. Er denne under 800 Kr., betales ingen Skat. Er den ansatte Indtægt mindst 800 Kr., foretages et Fradrag paa 400 Kr. for hvert Barn under 15 Aar, der ikke har Midler til eget Underhold, endvidere foretages det samme Fradrag for Indtægt ved Hustrus Selverhverv som for Statsskattens Vedkommende. Den skattepligtige Indtægt kan dog ikke ved Fradrag bringes ned under 400 Kr. Det fremkomne Beløb afrundes nedad til et med 50 deleligt Tal forinden Udregningen af Skattens Størrelse.

Anm. 1. For 1938—39 opkræves Skatten med det Grundbeløb, der fremkommer ved Anvendelsen af ovenstaaende Skala.

Anm. 2. Efter at Erhvervsbeskatningen mellem København og Frederiksberg og mellem København og Gjentofte Kommune ved Lov Nr. 84 af 31. Marts 1937 er bortfaldet, vil Kommuneskatteydere med Bopæl i København kun komme til at svare Erhvervskommuneskat, saafremt de har deres Erhverv udenfor de nævnte Kommuner, jfr. Lov Nr. 28 af 18. Febr. 1937.

D. KIRKELIGE AFGIFTER.

I H. t. Lov Nr. 76 af 14. April 1904 og Lov Nr. 143 af 28. April 1931 samt Lov Nr. 281 af 30. Juni 1922 udskrives Præste-, Degne- og Klokkerpenge samt Kirkebidraget i Tilslutning til den kommunale Skatteligning. Afgifterne, der betales af Medlemmer af Folkekirken, opkræves for 1938—39 med ialt 3,2 Promille af den til Kommunen skattepligtige Indkomst.

Tabel 10. Antal Personer i Kommuner

Institutioner:	Budget Bilag	Løn 1	2	3	4	5	6	7	8
Overborgmesterens Afdeling:									
Sekretariatet	10	1[1])	1	»	»	1	»	»	1
Direkt. f. Stadens Regnskabsv.	10	—[1])	3	»	2	2	»	4	1
Stadens Hovedkasse	10	»	1	»	1	1	»	»	1
Direkt. f. Stadens adm. Revision	10	1	2	»	7	4	»	3	1
Skattedirektoratet	10	1	9	18	40	28	»	118	12
Lønningsdirektoratet	10	1	1	»	1	1	»	1	1
Dir. f. Stadens faste Ejendomme	3, 22, 23	1	3	1	3	10	»	4	11
Ialt...	—	5	20	19	54	47	»	130	26
Magistratens 1. Afdeling:									
Sekretariatet og Legatkontoret	8, 10	»	1	1	1	7	»	1	1
Statistisk Kontor	10	»	1	»	1	2	»	4	2
Komm.bibliotekerne o. Raadhusbiblioteket	21	»	1	»	2	11	»	»	2
Begravelsesvæsenet	2	1	1	2	3	4	»	9	3
Skolevæsenet	16	1	6	70	6	19	2064	2	1
Torvevæsenet	4	1	3	2	7	4	»	10	1
Iøvrigt[4])	10, 22	»	»	1	1	»	»	»	1
Ialt...	—	3	13	76	21	47	2064	26	18
Magistratens 2. Afdeling:									
Sekretariatet	10	»	1	»	»	1	»	»	1
Hospitalsvæsenet	13	3	25	1	23	14	»	8	19
Sindssygevæsenet:	14	2	7	1	1	5	»	4	1
Sundhedsvæsenet	15	1	3	1	5	»	»	2	2
Kommunens Beboelsesejendomme	3	»	1	»	2	1	»	3	1
Raadhusforvalterens Kontor	10, 23	»	1	»	1	3	»	3	4
Iøvrigt[5])	19, 22	»	1	»	»	1	»	2	1
Ialt...	—	6	39	3	32	25	»	22	31
Magistratens 3. Afdeling ialt:	10, 12, 22	1	24	»	18	65	»	57	40
Magistratens 4. Afdeling:									
Sekretariatet	10	»	1	1	2	3	»	1	2
Stadsingeniørens Direktorat	18	1	9	7	23	48	»	23	24
Stadsarkitektens Direktorat	10	1	7	4	19	32	»	9	4
Stadskonduktørens Kontor	10	1	2	1	2	9	»	5	12
Brandvæsenet	20	1	2	»	6	8	»	5	9
Bygningskommissionen	10	1	7	4	3	5	»	2	8
Ialt...	—	5	28	17	55	105	»	45	59
Magistratens 5. Afdeling:									
Sekretariatet	10	»	1	»	1	2	»	»	1
Belysningsvæsenet	5	1	15	3	20	58	»	115	61
Vandforsyningen	19	1	3	5	9	16	»	29	14
Sporvejene	6	1	7	4	16	25	»	54	74
Haandværksafdelingen	9	»	1	1	4	2	»	1	1
Kørselsafdelingen	9	1	1	1	»	»	»	»	1
Ialt...	—	4	28	14	50	103	»	199	150
Borgerrepræsentationen	10	»	1	»	1	»	»	»	4
Overpræsidentens Sekretariat	10	»	3	»	2	4	»	»	6
Tilsammen...	—	24	156	129	233	396	2064	479	334
Heraf Kvinder	—	*	2	15	8	27	1082	77	15

[1]) Om Lønsatserne indenfor de enkelte Lønklasser henvises til Tabel 11, S. 330 f. [2]) D. v. s. det i Aarets Lø
desuden Ledelsen af Direktoratet for Stadens Regnskabsvæsen. [4]) Herunder Stadsarkivet, Bymuseet. Psykotek

Anm. Tabellen omfatter kun Personale, der lønnes paa Kommunens løbende Budget (herunder ogsa
ikke er medregnet. Vakante Stillinger er indbefattet i Tallene. Af de Stillinger der i Forbindelse med Frem
danne, der er blevet vedtaget af Kommunalbestyrelsen d. 15. Febr. og 30. Juni 1938.

jeneste ifølge Budgettet for 1938—39.

.asse[1])							Tjene-stemd. udenf. Løn-klass.	Ialt Tjenestemænd			Løn-arbej-dere[2])	Andre ansat., herun. Kontor-elever	Tilsammen		
9	10	11	12	13	14	15		Mænd	Kv.	Ialt			Mænd	Kv.	Ialt
»	»	»	»	»	2	»	»	4	2	6	»	»	4	2	6
4	»	»	»	»	5	»	»	13	8	21	»	6	15	12	27
1	»	»	»	»	3	»	»	5	2	7	»	»	5	2	7
9	»	»	»	»	2	»	»	27	1	28	»	14	39	3	42
35	»	»	4	»	150	»	»	307	208	515	»	175	361	329	690
2	»	»	»	»	2	»	»	7	3	10	»	3	8	5	13
20	4	2	1	»	11	»	»	57	14	71	55	21	124	23	147
71	4	2	5	»	175	»	»	420	238	658	55	219	556	376	932
1	»	»	»	»	11	»	»	16	12	28	»	9	21	16	37
7	»	»	1	»	54	»	»	19	53	72	»	131	43	160	203
32	»	»	»	»	30	»	»	22	56	78	7	112	78	119	197
7	8	42	47	»	10	»	5	128	14	142	238	101	345	136	481
7	»	»	71	17	9	26	60	1170	1189	2359	898	443	1459	2241	3700
7	3	13	63	»	»	»	»	115	3	118	208	37	309	54	363
1	»	»	»	»	2	»	»	4	1	5	»	25	22	8	30
62	11	55	182	17	116	26	65	1474	1328	2802	1351	858	2277	2734	5011
1	»	»	»	»	1	»	»	2	2	4	»	1	2	3	5
24	23	102	100	661	16	24	8	230	821	1051	812	2210	806	3267	4073
6	9	30	74	79	2	»	»	131	94	225	121	666	369	643	1012
3	»	»	11	16	4	4	15	33	34	67	25	35	50	77	127
8	»	»	»	»	11	»	1	16	11	27	»	1085	327	785	1112
10	8	14	114	»	36	56	»	142	108	250	434	35	205	514	719
»	»	»	»	»	»	»	1	4	2	6	124	29	72	87	159
52	40	146	299	756	70	84	25	558	1072	1630	1516	4061	1831	5376	7207
54	15	21	102	155	211	22	29	562	452	1014	380	1081	969	1506	2475
4	»	»	»	»	3	»	»	13	4	17	»	3	16	4	20
20	33	21	30	»	12	»	»	239	12	251	690	40	951	30	981
8	»	»	»	»	5	»	»	81	8	89	»	64	141	12	153
3	»	»	»	»	1	»	»	28	8	36	»	17	41	12	53
4	57	91	231	»	3	»	»	412	5	417	34	33	461	23	484
5	»	»	1	»	10	»	8	46	8	54	»	24	61	17	78
44	90	112	262	»	34	»	8	819	45	864	724	181	1671	98	1769
2	»	»	»	»	»	»	»	5	2	7	»	1	6	2	8
01	39	285	158	»	»	»	»	831	15	846	1270	290	2181	225	2406
7	16	74	24	»	8	»	»	208	8	216	208	21	421	24	445
52	64	»	2582	»	25	»	6	2881	39	2920	1101	71	3914	178	4092
4	»	»	»	»	1	»	»	12	2	14	280	20	311	3	314
»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	3	290	54	341	6	347
76	119	359	2764	»	34	»	6	3940	66	4006	3149	457	7174	438	7612
2	»	»	»	»	1	»	5	11	3	14	»	2	13	3	16
3	»	»	»	»	3	»	»	14	7	21	»	6	18	9	27
54	279	695	3614	928	644	132	138	7798	3211	11009	7175	6865	14509	10540	25049
9	20	79	73	928	505	132	29	—	—	3211	2510	4819	—	—	10540

nlede Antal beskæftigede Personer omregnet til helaarsbeskæftigede Personer. [2]) Økonomidirektøren har
k Institut samt forskell. Kommissioner og Nævn. [5]) Herunder Folkekøkkenerne og Thorvaldsens Museum.
rvaldsens Museums Budget), medens derimod Personale, der lønnes af Bevillinger paa Kapitalformuen
telsen af Budgetforslaget for 1938—39 blev foreslaaet nyoprettet eller omnormeret, er kun medtaget saa

Tabel 11. Københavns Kommunes normerede Lønsatser, gældende fra 1. April 1937.
Lønklasselønninger ifølge Bestyrelsesvedtægtens § 11.

		Gifte Tjenestemænd og dermed ligestillede		Andre Tjenestemænd over 40 Aar		Øvrige Tjenestemænd	
		Løn ialt	Heraf Reguleringstillæg	Løn ialt	Heraf Reguleringstillæg	Løn ialt	Heraf Reguleringstillæg
		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1. Lønklasse	1. Trin	14 520,00	1 020,00	14 180,00	680,00	13 840,00	340,00
	2. —	15 720,00	1 020,00	15 380,00	680,00	15 040,00	340,00
2. —	1. Trin	9 114,00	864,00	8 826,00	576,00	8 538,00	288,00
	2. —	10 086,00	936,00	9 774,00	624,00	9 462,00	312,00
	3. —	10 986,00	936,00	10 674,00	624,00	10 362,00	312,00
3. —	1. Trin	8 414,00	864,00	8 126,00	576,00	7 838,00	288,00
	2. —	9 114,00	864,00	8 826,00	576,00	8 538,00	288,00
	3. —	9 814,00	864,00	9 526,00	576,00	9 238,00	288,00
4. —	1. Trin	7 354,00	804,00	7 086,00	536,00	6 818,00	268,00
	2. —	7 954,00	804,00	7 686,00	536,00	7 418,00	268,00
	3. —	8 614,00	864,00	8 326,00	576,00	8 038,00	288,00
5. —	1. Trin	6 206,00	756,00	5 954,00	504,00	5 702,00	252,00
	2. —	6 804,00	804,00	6 536,00	536,00	6 268,00	268,00
	3. —	7 354,00	804,00	7 086,00	536,00	6 818,00	268,00
6. —	1. Trin	4 156,00	696,00	3 924,00	464,00	3 692,00	232,00
	2. —	4 556,00	696,00	4 324,00	464,00	4 092,00	232,00
	3. —	4 956,00	696,00	4 724,00	464,00	4 492,00	232,00
	4. —	5 416,00	756,00	5 164,00	504,00	4 912,00	252,00
	5. —	5 916,00	756,00	5 664,00	504,00	5 412,00	252,00
	6. —	6 416,00	756,00	6 164,00	504,00	5 912,00	252,00
	7. —	7 044,00	804,00	6 776,00	536,00	6 508,00	268,00
7. —	1. Trin	5 358,63	756,00	5 106,63	504,00	4 854,63	252,00
	2. —	5 783,63	756,00	5 531,63	504,00	5 279,63	252,00
	3. —	6 208,63	756,00	5 956,63	504,00	5 704,63	252,00
8. —	1. Trin	4 798,63	696,00	4 566,63	464,00	4 334,63	232,00
	2. —	5 073,63	696,00	4 841,63	464,00	4 609,63	232,00
	3. —	5 408,63	756,00	5 156,63	504,00	4 904,63	252,00

Anm. 1. De i Tabellen nævnte Tal for Reguleringstillægets Størrelse gælder kun Regnskabsaaret 1938—39. Endvidere ydes i 1938—39 et særligt Løntillæg til Tjenestemænd, der som Hovedregel for gifte og dermed ligestillede udgør 168 Kr., for andre Tjenestemænd over 40 Aar 112 Kr. og under 40 Aar 56 Kr.

Anm. 2. I den udbetalte Løn fradrages et Pensionsbidrag paa 5 pCt. af Grundlønnen.

Anm. 3. For 1. Lønklasse er der 5 Aar mellem hvert Løntrin, for alle de øvrige Lønklasser 3 Aar

Tabel 11 (fortsat). Københavns Kommunes normerede Lønsatser, gældende fra 1. April 1937. Lønklasselønninger ifølge Bestyrelsesvedtægtens § 11.

		Gifte Tjenestemænd og dermed ligestillede		Andre Tjenestemænd over 40 Aar		Øvrige Tjenestemænd	
		Løn ialt	Heraf Reguleringstillæg	Løn ialt	Heraf Reguleringstillæg	Løn ialt	Heraf Reguleringstillæg
		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
9. Lønklasse	1. Trin	3 560,00	660,00	3 340,00	440,00	3 120,00	220,00
	2. —	3 896,00	696,00	3 664,00	464,00	3 432,00	232,00
	3. —	4 196,00	696,00	3 964,00	464,00	3 732,00	232,00
	4. —	4 746,00	696,00	4 514,00	464,00	4 282,00	232,00
	5. —	5 356,00	756,00	5 104,00	504,00	4 852,00	252,00
10. —	1. Trin	4 418,63	696,00	4 186,63	464,00	3 954,63	232,00
	2. —	4 628,63	696,00	4 396,63	464,00	4 164,63	232,00
	3. —	4 838,63	696,00	4 606,63	464,00	4 374,63	232,00
11. —	1. Trin	4 038,63	696,00	3 806,63	464,00	3 574,63	232,00
	2. —	4 228,63	696,00	3 996,63	464,00	3 764,63	232,00
	3. —	4 418,63	696,00	4 186,63	464,00	3 954,63	232,00
12. —	1. Trin	3 632,63	660,00	3 412,63	440,00	3 192,63	220,00
	2. —	3 853,63	696,00	3 621,63	464,00	3 389,63	232,00
	3. —	4 038,63	696,00	3 806,63	464,00	3 574,63	232,00
13. —	1. Trin	3 040,00	660,00	2 820,00	440,00	2 600,00	220,00
	2. —	3 200,00	660,00	2 980,00	440,00	2 760,00	220,00
	3. —	3 360,00	660,00	3 140,00	440,00	2 920,00	220,00
	4. —	3 520,00	660,00	3 300,00	440,00	3 080,00	220,00
	5. —	3 796,00	696,00	3 564,00	464,00	3 332,00	232,00
14. —	1. Trin	2 760,00	660,00	2 540,00	440,00	2 320,00	220,00
	2. —	3 045,00	660,00	2 825,00	440,00	2 605,00	220,00
	3. —	3 330,00	660,00	3 110,00	440,00	2 890,00	220,00
	4. —	3 615,00	660,00	3 395,00	440,00	3 175,00	220,00
	5. —	3 936,00	696,00	3 704,00	464,00	3 472,00	232,00
15. —	1. Trin	2 812,63	660,00	2 592,63	440,00	2 372,63	220,00
	2. —	3 012,63	660,00	2 792,63	440,00	2 572,63	220,00
	3. —	3 212,63	660,00	2 992,63	440,00	2 772,63	220,00

Tabel 12. Borgerrepræsentant

a. Vælgeranta

Afstemningskredse:[1])	Valget den 9/3 1937					
	Antal Personer opført paa Valglisten for 1937-38 forinden Slettelsen af Skatterestanter	Antal Personer slettet paa Grund af Skatterestance		Vælgertal		
		Ialt	i pCt. af det før Slettelsen opførte Antal Personer	Mænd	Kvinder	Ialt
København.			pCt.			
1. Vesterbro-Kreds	13472	1489	11,1	5291	6692	1198
2. Christianshavns-Kreds:						
Nordlig Del	7013	771	11,0	2787	3455	624
Sydlig -	17997	774	4,3	7849	9374	1722
3. Raadhus-Kreds	12333	954	7,7	4495	6884	1137
4. Ravnsborg-Kreds:						
Nordlig Del	6405	432	6,7	2218	3755	597
Sydlig -	6662	526	7,9	2668	3468	613
5. Blaagaards-Kreds	12428	1423	11,4	4659	6346	1100
6. Østbane-Kreds	17389	471	2,7	6331	10587	1691
7. Rosenborg-Kreds	11496	1348	11,7	4125	6023	1014
8. Havne-Kreds	12782	999	7,8	5533	6250	1178
9. Sundby-Kreds:						
Nordlig Del	13204	614	4,7	5957	6633	1259
Østlig -	13595	1003	7,4	5991	6001	1259
Sydlig -	12285	714	5,8	5594	5977	1157
10. Østerbro-Kreds	20323	859	4,2	8199	11265	1946
11. Nørrebro-Kreds:						
Nordlig Del	14042	944	6,7	5724	7374	1309
Sydlig -	5014	357	7,1	1891	2766	465
12. Bispeeng-Kreds:						
Østlig Del	16456	1255	7,6	6938	8263	1520
Vestlig Del:						
Grøndalsvænge	13337	797	6,0	5969	6571	1254
Brønshøj	15636	798	5,1	7239	7599	1483
Vanløse	11885	663	5,6	5389	5833	1122
13. Enghave-Kreds	17654	1655	9,4	7554	8445	1599
14. Valby-Kreds:						
Østlig Del	14237	1211	8,5	5826	7200	1302
Nordlig -	14440	423	2,9	6575	7442	1401
Sydlig -	10242	314	3,1	4775	5153	992
15. Bispebjerg-Kreds:						
Nordlig Del	12977	424	3,3	5588	6965	1255
Sydlig -	12174	470	3,9	5114	6590	1170
Vestlig -	23957	1715	7,2	10560	11682	2224
Ialt 1937	359435	23403	6,5	150839	185193	33603
— 1933	310117	44055	14,2	117420	148642	26606
— 1929	284001	46916	16,5	104231	132854	23708

[1]) Om Kredsenes Grænser henvises til S. 313 samt Kortet bag i Kalenderen.

alget d. 9. Marts 1937.

g Valgdeltagelse.

Af Vælgerne stemte			Valget den $^{9}/_{3}$ 1933				Valget den $^{12}/_{3}$ 1929			
			Antal Personer slettet paa Grund af Skatterestance		Vælgertal	Af Vælgerne stemte	Antal Personer slettet paa Grund af Skatterestance		Vælgertal	Af Vælgerne stemte
Mænd	Kvinder	Ialt	Ialt	i pCt. af det for Slettelsen opførte Antal Personer			Ialt	i pCt. af det for Slettelsen opførte Antal Personer		
pCt.	pCt.	pCt.		pCt.		pCt.		pCt.		pCt.
76,5	66,1	70,7	2408	18,3	10752	75,3	2665	19,6	10927	77,4
81,8	72,9	76,9	1488	20,0	5941	80,7	1712	23,2	5653	81,5
78,9	69,0	73,5	1686	10,5	14413	74,0	2320	15,3	12820	75,7
77,7	63,1	68,7	1569	12,5	10945	72,4	1750	13,1	11559	75,2
82,7	68,5	73,7	1003	16,0	5261	78,0	983	15,3	5428	79,7
79,6	68,0	73,1	682	10,7	5669	78,2	936	14,2	5660	79,6
80,7	69,3	74,1	2450	19,6	10021	77,8	2900	23,1	9631	80,1
76,4	64,0	68,6	978	5,9	15738	72,8	1037	6,5	15039	75,0
72,9	58,4	64,3	2343	19,5	9695	68,5	2842	21,9	10115	71,1
63,0	63,8	63,4	1820	14,0	11140	68,0	2012	15,1	11304	73,4
83,9	75,7	79,6								
82,6	74,5	78,3	1813	13,2	11948	81,1	2035	15,8	10814	83,0
79,1	68,4	73,6	2395	14,0	14740	79,8	2185	16,6	11008	82,4
80,8	69,8	74,4	1829	10,0	16497	78,5	1973	11,2	15627	78,6
86,4	77,5	81,4	2273	16,4	11604	83,6				
82,3	65,6	72,4	656	13,0	4397	75,2	3153	18,1	14275	83,7
84,9	75,4	79,7	2217	14,3	13235	79,4	3379	17,9	15525	82,8
85,7	77,2	81,2	1637	15,0	9269	83,5				
80,3	69,8	74,9	1341	15,9	7099	81,2	1531	18,8	6602	77,7
77,7	66,9	72,1	970	13,5	6200	75,5	960	19,1	4062	78,1
85,3	75,2	80,0	3045	17,9	13954	82,3	3433	20,0	13695	82,3
82,9	71,3	76,5	2004	16,3	10292	79,7	1899	17,5	8943	81,4
81,2	68,9	74,7	1654	15,6	8945	79,0				
84,2	75,1	79,5	1174	14,7	6803	82,2	2349	16,3	12062	81,3
80,6	70,0	74,7	930	9,4	8943	78,9				
78,2	70,1	73,7	1056	9,5	10007	75,7	2415	12,3	16522	78,7
82,1	71,3	76,6	2634	17,3	12554	77,7	2447	20,0	9814	80,4
80,5	70,0	74,7	—	—	—	—	—	—	—	—
83,0	73,3	77,6	44055	14,2	266062	77,6	—	—	—	—
84,5	74,7	79,0	—	—	—	—	46916	16,5	237085	79,0

Tabel 12 (fortsat). b. Listernes Stemmetal.

København. Valget den 9/3 1937. Afstemningskredse:	Liste A Socialdemokratiet	Liste B Radikale Venstre	Liste C Konservative Folkeparti[1])	Liste E Danmarks Retsforbund	Liste F Liberale Venstreliste	Liste K Danmarks Kommunistiske Parti	Liste N Danm. Nationalsocialist. Arbejd. Parti	Ugyldige og blanke Stemmesedler	Ialt
1. Vesterbro-Kreds	5742	693	1505	43	—	414	45	29	8471
2. Christianshavns-Kreds:									
Nordlig Del.....	3126	400	970	35	—	228	26	14	4799
Sydlig -	7754	1453	2737	80	—	506	90	41	12661
3. Raadhus-Kreds	3580	726	3080	63	—	303	60	20	7832
4. Ravnsborg-Kreds:									
Nordlig Del.....	2805	343	990	50	—	183	23	11	4405
Sydlig -	2978	369	875	43	—	193	19	6	4483
5. Blaagaards-Kreds	5539	581	1423	49	—	511	46	11	8160
6. Østbane-Kreds	4195	1281	5715	122	—	216	53	30	11612
7. Rosenborg-Kreds.....	3200	597	2247	56	—	370	36	17	6523
8. Havne-Kreds	3924	618	2496	57	—	286	67	23	7471
9. Sundby-Kreds:									
Nordlig Del.....	7291	891	1268	48	—	455	35	29	10017
Østlig -	7172	869	1210	49	—	515	34	16	9865
Sydlig -	5113	1058	1850	60	—	358	48	27	8514
10. Østerbro-Kreds	7997	1481	4364	160	—	402	60	20	14484
11. Nørrebro-Kreds:									
Nordlig Del.....	8120	770	1217	64	—	434	39	18	10662
Sydlig -	2611	220	358	21	—	115	8	39	3372
12. Bispeeng-Kreds:									
Østlig Del	8895	1066	1417	77	—	614	34	15	12118
Vestlig Del:									
Grøndalsvænge ..	7462	949	1128	102	—	481	38	27	10187
Brønshøj.....	7315	1216	1964	100	—	430	72	20	11117
Vanløse.....	4693	938	2005	120	—	279	40	12	8087
13. Enghave-Kreds	9603	1091	1280	93	—	665	42	22	12796
14. Valby-Kreds:									
Østlig Del.....	7171	835	1374	61	—	466	36	18	9961
Nordlig -	6714	1146	2115	106	—	330	38	20	10469
Sydlig -	5559	886	1043	78	—	265	32	26	7889
15. Bispebjerg-Kreds:									
Nordlig Del.....	5781	978	2143	88	—	315	57	16	9378
Sydlig -	5051	939	2160	119	—	289	45	19	8622
Vestlig -	12464	1423	2019	132	—	897	80	35	17050
Antal Stemmer ialt .	161855	23817	50953	2076	—	10520	1203	581	251005
Heraf personlige.....	555	341	567	76	—	120	9	—	1668
Antal valgte { M.	28	4	9	»	—	2	»	—	43
Kandidater { Kv.	9	1	2	»	—	»	»	—	12
Valget 1933: Ialt...	37	5	11	»	—	2	»	—	55
Antal Stemmer ialt .	126940	16411	54421	2792	—	5061	299	414	206338
Antal valgte { M.	28	2	11	»	—	1	»	—	42
Kandidater { Kv.	7	2	4	»	—	»	»	—	13
Valget 1929: Ialt...	35	4	15	»	—	1	»	—	55
Antal Stemmer ialt .	116341	13818	51130	1109	2029	1113	—	1835	187375
Antal valgte { M.	29	3	12	»	»	»	—	—	44
Kandidater { Kv.	6	1	4	»	»	»	—	—	11
Ialt...	35	4	16	»	»	»	—	—	55

[1]) Ved Valgene i 1933 og 1929: Den borgerlige Fællesgruppe

III.
PERSONREGISTER.

Aarstallet efter Bogstavet f. betegner Fødselsaaret. Aarstallet i Parantes betegner Aaret for Udnævnelsen i den nuværende Lønklasse.

Angaaende Tjenestemændenes Kontortelefon og Træffetid henvises til Kalenderafdelingen.

Tallene efter S. angiver de Sider i Kalenderen, hvor vedkommende er omtalt. Hvis en Person er omtalt paa flere Sider, henviser det Tal, der er sat med Kursiv, til den Institution, i hvilken vedkommende har sin Hovedbeskæftigelse.

A.

Aagaard, G., f. 85, Fuldm. u. Belysningsvæsenet (27). — Rughavevej 1, Valby. Tlf. Valby 771 x. — S. 245.

Aagesen, J., f. 76, Bogholder u. Vandforsyningen (37). — Peter Bangs Vej 89, F. Tlf. Gothåb 5772 v. — S. 251.

Aarsbo, J., f. 78, Stadsbibliotekar (35). — Gersonsvej 23, Hell. Tlf. Helrup 5420. — S. 43, *99*, 101.

Aarup Hansen, Jens, f. 97, Ekspeditionssekr. i Mag. 3. Afd. Centralkontor for Regnskabsvæsen (34). — Nyelandsvej 45, F. — S. 185.

Aastrup, C., f. 95, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsarkitektens Direkt. (36). — Hans Egedes G. 19, N. Tlf. Nora 1087 v. — S. 217.

Abrahams, Ch., f. 76, Regnskabschef i Mag. 3. Afd. (25). — Jægersborg Allé 110, Charl. Tlf. Ordrup 2958. — S. 185.

Abrahamsen, Charles A., f. 93, cand. jur., Ekspeditionssekr. i Mag. 4. Afd. Sek. (36). — Hortensiavej 10, V. Tlf. Vester 7560. — S. 208.

Abrahamsen, Otto Kierulf, f. 79, Forstander f. Gl. Kloster (15). — Klædebo Parkallé, Ø. Tlf. Ryvang 4597. — S. 264, *267*, 268, 270.

Albertsen, G., f. 89, Kontorchef u. Belysningsvæsenet (38). — Travervænget 6, Charl. Tlf. Ordrup 2860. — S. 245.

Albrechtsen, H., f. 85, cand. polyt., Ingeniør u. Vandforsyningen (21). — Østerbrog. 50, Ø. Tlf. Øbro 6310. Sommer: Hvidørevej 4, Klampenborg. Tlf. Ordrup 2468. — S. 251.

Albrectsen, Hans F. Leth, f. 89, cand. jur., Ekspeditionssekr. i Skatteväsenet (37). — Stockflethsvej 34, F. Tlf. Gothåb 6262. — S. 75.

Altorp, Francis, f. 00, Revisor i Stadens administrative Revision (38). — Ringkøbingg. 7, Ø. Tlf. Øbro 9289 u. — S. 64.

Ambjørn, V., f. 03, cand. polyt., Ingeniør u. Belysningsvæsenet (33). — H. C. Ørsted Værket, Tømmergravsg., V. Tlf. 8947. — S. 247.

Ammitzbøll, Jan H., f. 04, cand. polyt., Brandinspektør (36). — Rysensteensg. 16, V., Tlf. Byen 8116. — S. 227.

Andersen, Aa. Ortved, f. 00, Kom-

munelæge (32). — Herlufsholmvej 20, Vanløse. Tlf. Damsø 447. — S. 189.

Andersen, A. K., f. 72, Skoleinspektør (18). — Øster Farimagsgades Skole, Ø. Farimagsg. 40, Ø. Tlf. Øbro 2404. — S. *123*, 292.

Andersen, Aage, f. 79, Fuldm. u. Belysningsvæsenet (17). — Islands Brygge 29, S. — S. 245.

Andersen, Adolf, f. 96, Fuldm. u. den offentlige Vejning og Maaling udenfor Frihavnen (21). — Frøbels Allé 4, F. Tlf. Fasan 9. — S. 136.

Andersen, Aksel, f. 95, cand. polit., Kontorchef i Mag. 2. Afd. Sek. (30). — Kratholmsvej 4, Holte. Tlf. Frederiksdal 6622. — S. 138.

Andersen, Aksel S., f. 03, Overgartner u. Stadsingeniørens Direkt. (38). — Gudenaavej 18, F. Tlf. Gothåb 7153. — S. 215.

Andersen, Ammon, f. 97, Skolebestyrer (32). — Tagensvej 204, N. Tlf. Taga 7127. — S. 124.

Andersen, Anders C., f. 73, Kasserer i Skatteværsenet (16). — Matthæusg. 18, V. — S. 76.

Andersen, Andreas, f. 99, Fuldm. u. Hospitalsvæsenet (35). — Sct. Hans Hosp., Roskilde. Tlf. Roskilde 2089. — S. 157.

Andersen, Arnold, f. 89, fg. Bestyrer ved Filialskolen, Nørregade. — Vagtelvej 38, F. Tlf. Gothåb 6933. — S. 120.

Andersen, Axel, f. 80, Fuldm. i Mag. Legatkontor (17). — Rantzausg. 72, N. — S. 92.

Andersen, Axel V. J., f. 81, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (26). — Trondhjemsg. 10, Ø. Tlf. Øbro 5506. — S. 214.

Andersen, Bent, f. 02, Reservelæge p. Børnehosp. — Egernvej 49, F. Tlf. Gothåb 6077. — S. 151.

Andersen, C. A., f. 78, Direktør, Medlem af Centralarbejdsanvisningskontorets Best. — Hartmannsvej 70, Charl. Tlf. Helrup 2667. — S. 206.

Andersen, Carl, f. 03, Revisor i Stadens administrative Revision (38). — Ejgaardsvej 14 A, Charl. Tlf. Ordrup 4670. — S. 64.

Andersen, Carl R. la Cour, f. 85, cand. polit., Inspektør u. Hospitalsvæsenet (20). — Ø. Søg. 10, K. Tlf. Byen 6604. — S. 144.

Andersen, Ernst A., f. 92, Fuldm. i Skatteværsenet (36). — Jesper Brochmands G. 17, N. — S. 76.

Andersen, Joh., f. 97, Maskinmester, Formand f. Foreningen for kommunale Maskinister. — Amager Boulevard 123, S. Tlf. Amager 2731 x. — S. 279.

Andersen, Karen, f. 96, Frk., Speciallæge v. Centralstationen f. Tuberkulosebekæmpelsen (36). — Vestbanevej 17, Valby. Tlf. Valby 1121. — S. 163.

Andersen, L. Møller, f. 96, cand. polyt., Afdelingsingeniør u. Belysningsvæsenet (38). — Gothersg. 28, K. Tlf. 1450. — S. 247.

Andersen, N. P., f. 08, cand. polit., Fuldm. u. Hospitalsvæsenet (37). — Grøndalsvej 36, F. Tlf. Gothåb 3972 y. — S. 143.

Andersen, Nina, f. 00, Frue, Borgerrepræsentant, MF. — St. Kongensg. 75, K. Tlf. Palæ 5744. — S. *28*, 29, 34, 37, 38, 43, 99.

Andersen, O., f. 76, Borgmester f. Mag. 5. Afd. (36). — Glentevej 54, N. Tlf. Taga 467. — S. 34, 35, 37, 40, 42, 43, 47, 54, *231*, 285.

Andersen, P. V., f. 06, Kommunelæge (38). — Sortedamsdossering 99, Ø. Tlf. Øbro 5091. — S. 188.

Andersen, Poul, f. 09, Revisor i Stadens administrative Revision (38). — Vestbanevej 10, Valby. — S. 64.

Andersen, Poul A., f. 93, Fuldm. u. Belysningsvæsenet (35). — Langøg. 10, Ø. Tlf. Ryvang 696 x. — S. 245.

Andersen, Rasmus, f. 85, Kontorchef i Skattevæsenet (36). — Birkholmvej 11, Vanl. Tlf. Damsø 771. — S. 75.

Andersen, Tage, f. 99, cand. jur., Fuldm. i Skattevæsenet (37). — Steen Blichers Vej 2, F. Tlf. Gothåb 3283 x. — S. 75.

Andersen, Vilhelm S., f. 82, Maskinmester u. Raadhusforvalterens Kontor (28). — V. Voldg. 82, V. Tlf. 3800, fra Kl. 22 til 8½ og Søn- og Helligdage: 7804. — S. 168.

Andersson, C. J., f. 90, Apoteker p. Øresundshosp. (32). — Blegdamsvej 102, Ø. Tlf. Øbro 9793 y. — S. 147.

Andersson, Josef, f. 85, Forretningsfører, Borgerrepræsentant. — Alsg. 2, V. Tlf. Eva 1194. (Kontor: Tlf. 10.518). — S. *28*, 29, 34, 37, 38, 39, 43, 44, 48, 50, 116, 162.

Andreasen, Alf, f. 04, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsarkitektens Direkt. (36). — Ole Suhrs G. 19, K. Tlf. Palæ 4633. — S. 217.

Andreasen, C., f. 79, Fuldm. u. Belysningsvæsenet (18). — Egilsg. 28, S. — S. 245.

Andreasen, Erik, f. 98, Ekspeditionssekr. u. Belysningsvæsenet (36). — Valby Langg. 135, Valby. Tlf. Valby 1604 y. — S. 245.

Andreasen, Niels, f. 83, cand. jur., Sekretær f. Borgerrepræsentationen (37). — Amagerfælledvej 18, S. Tlf. Amager 1976. — S. *55*, 125.

Andreasen, S. E., f. 78, Værkmester v. Sporvejene (35). — Allég. 20 B, F. Tlf. Vester 2755 v. — S. 259.

Andrésen, Knud T., f. 82, Kasserer v. Sporvejene (28). — Frederiksborgg. 44, K. Tlf. Byen 949 y. — S. 258.

Appel, H. K., f. 84, Fuldm. u. Stadskonduktørembedet (34). — Vesterbrog. 48, V. Tlf. Vester 7176. — S. 222.

Arenholt, J., f. 76, Kommunelæge (20). — Frederiksg. 9, K. Tlf. Palæ 1120. — S. 188.

Arffmann, Johannes S., f. 74, Kontorchef i Skattevæsenet (25). — Svinget 8, S. — S. 77.

Arnefelt, Ella, f. 84, Frk., Skoleinspektør v. Christianshavns Skole (34). — Prinsesseg. 54, K. Tlf. Amager 5108. — S. 115.

Arnold, Viggo, f. 09, cand. polyt., Driftsingeniør u. Belysningsvæsenet (37). — Valby Gasværk, Vigerslev Allé, Valby. Tlf. Valby 4231 v. — S. 246.

Arnskov, H., f. 06, cand. jur., Fuldm. i Socialdirekt. (36). — Havdrupvej 21, Brh. Tlf. Bella 746. — S. 183.

Arnvig, H. N. A., f. 78, Skoleinspektør (20). — Brønshøj Skole, Liselundvej, Brh. Tlf. Bella 36. — S. *115*, 125, 184.

Avnslev, Henry f. 05, cand. jur., Inspektør u. Hospitalsvæsenet (38). — Avnstrup Sanatorium. — S. 151.

B.

Baastrup, Chr. I., f. 85, Overlæge p. Bispebjærg Hospital (22). — Jens Kofods G. 1, K. Tlf. 10.740. — S. 150.

Baastrup, Vilh., f. 98, Kommunelæge (35). — Vesterbrog. 38, V. Tlf. Eva 2045. — S. 188.

Bach, Carl G. V., f. 03, Bestyrer f. Skoletandklinik (36). — Grøntoften 8, Søborg. Tlf. Søborg 119. — S. 126.

Bahnsen, Poul P., f. 99, mag. art., Leder af Psykoteknisk Institut (37). — Helmsvej 20, Bagsværd. Tlf. Bagsværd 386. — S. 128.

Bahnson, Sofus P., f. 70, Kasserer i Skattevæsenet (08). — Kløckersvej 36, Gjentofte. Tlf. Gentofte 735. — S. 76.

Bak, A. K., f. 92, cand. polyt., Driftsbestyrer u. Belysningsvæsenet (33). — C. F.

Richs Vej 23, F. Tlf. Gothåb 7063. — S. 247.

Balle, Poul, f. 93, Maskinmester u. Belysningsvæsenet (36). — Gothersg. 30, K., Tlf. Palæ 482 y. — S. 247.

Balslev, Johannes V., f. 82, cand. polyt., Ingeniør v. Sporvejene (36). — Strandagervej 1, Hell. — S. 259.

Bang, Inger, f. 01, Frue, Kommunelæge (38). — Vesterbrog. 56, V. Tlf. Vester 7636. — S. 190.

Bang, O., f. 01, Dr. med., Reservelæge p. Kommunehosp. — Ø. Søg. 20, K. Tlf. Byen 3814. — S. 145.

Bang, Villy, f. 00, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsarkitektens Direkt. (38). — Ved Klosteret 2, Ø. Tlf. Ryvang 2891 x. — S. 217.

Baruël, Frédéric, f. 80, cand. jur., Fuldm. i Skoledirekt. Kontor (18). — Amagerfælledvej 18, S. Tlf. Amager 7029. — S. 113.

Battaglia, Valborg, f. 87, Frk., Viceskoledirektør (36). — Amager Boulevard 127, S. Tlf. Amager 61. — S. 113.

Bau Madsen, A. Johs., f. 11, cand. polyt., Brandinspektør (38). — Frimestervej 34, N. Tlf. Taga 7353. — S. 227.

Beck, Svend, f. 89, Arkitekt u. Stadsarkitektens Direkt. (37). — Nr. Søg. 49, K. Tlf. Palæ 93. — S. 217.

Behnke, Benedict, f. 95, cand. jur., Fuldm. i Mag. 1. Afd. Sek. (34). — Vesterbrog. 65, V. Tlf. Vester 2836 x. — S. 91.

Bender, Max, f. 85, Murer, Borgerrepræsentant. — Gustav Bangs G. 21, V. Tlf. Sydhavn 246. — S. *28*, 29, 36, 39, 41, 113, 114.

Bendtsen, Peder C., f. 81, Rodemester og fg. Kasserer i Skattevæsenet (17). — Valbygaardsvej 34 C, Valby. Tlf. Valby 1173. — S. 79.

Bentved, Edmund, f. 93, Ekspeditionssekr. i Skoledirekt. Kontor (36). — Pyrus Allé 7, Kastrup. Tlf. Kastrup 200. — S. 113.

Benzon, C. Noe, f. 77, Arkitekt u. Stadsarkitektens Direkt. (36). — Frisersvej 14, Charl. Tlf. Ordrup 1053. — S. 217.

Berg, K. W., f. 83, Maskinmester u. Vandforsyningen (36). — Vandværket v. Borups Allé, N. Tlf. Taga 5197. — S. 252.

Bergmann, Jakob S. N., f. 99, Stadsgartner (36). — Blomstergartneriet, Bispebjergvej, N. Tlf. Taga 4357. — S. 215.

Berring, H., f. 82, Kontorchef u. Belysningsvæsenet (22). — Krøyersvej 3, Klampenborg. Tlf. Ordrup 2832. — S. 245.

Bertelsen, O. V., f. 81, Fuldm. i 5. Socialkontor (30). — Østerbrog. 132, Ø. Tlf. Øbro 2757 x. — S. 187.

Berthelsen, Verner, f. 97, Revisor i Stadens administrative Revision (38). — Hasselvej 29, Virum. Tlf. Frederiksdal 346. — S. 64.

Beyer, C., f. 60, fhv. Markfuldmægtig. — Stuckenbergsvej 35, Lyngby. Tlf. Lyngby 1083. — S. 52.

Bie, Curt, f. 96, Arkitekt u. Stadsarkitektens Direkt. (35). — Hillerødg. 73, N. Tlf. Taga 4312. — S. 217.

Biering, Georg, f. 78, Overlæge p. Kommunehosp. (37). — Ny Vesterg. 18, V. Tlf. Byen 4005. — S. 145.

Biering-Sørensen, S. E., f. 82, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsarkitektens Direkt. (31). — Sølvg. 104, K. Tlf. Byen 1204 x. — S. 217.

Bierrings, O. Kaj, f. 85, Fuldm. i Mag. 3. Afd. Hovedkassererkontor (31). — Fiolstræde 28 A, K. Tlf. Byen 383 y. — S. 185.

Binderup, K. A., f. 91, Maskinmester u. Belysningsvæsenet (38). — Saxhøjvej 14, Valby. Tlf. Damsø 2020. — S. 247.

Bindslev, Alfred, f. 96, cand. theol., Raadmand f. Mag. 3. Afd. (38), MF. — Stockholmsg. 37, Ø. Tlf. Øbro 9880. — S. 34, 37, 40, 44, 54, *174.*

Bing, H. J., f. 71, Dr. med., Professor, Overlæge p. Kommunehosp. (21). — Østbaneg. 19, Ø. Tlf. 3757. — S. 144.

Birch, Adolf, f. 76, Kontorchef i Skattevæsenet (26). — Borgmester Jensens Allé 9, Ø. Tlf. Øbro 6996. — S. 77.

Birkmann, F. C., f. 79, Maskinmester u. Belysningsvæsenet (34). — Barsehøj 5, Hell. Tlf. Gentofte 2261. — S. 247.

Bisgaard, A. E., f. 75, Dr. med., Overlæge (15). — Sct. Hans Hosp., Roskilde. Tlf. Roskilde 803. — S. 157.

Bitsch, Valdemar, f. 93, cand. jur., Viceforstander v. Gl. Kloster (34). — Vodroffsvej 41, V. Tlf. Vester 271 v. — S. 267.

Bjering, Tage, f. 99, Dr. med., Reservelæge p. Kommunehosp. — Ø. Søg. 20, K. Tlf. Byen 7827. — S. 144.

Bjerke, Oskar H., f. 73, Kontorchef i Skattevæsenet (28). — Fossgaardsvej 7, Vanl. Tlf. Damsø 999. — S. 78.

Bjernum, C., f. 87, Fuldm. i Skattevæsenet (35). — Hvedevej 15, Brh. Tlf. Bella 267. — S. 78.

Bjerregaard, Knud, f. 85, cand. jur., Direktør f. Stadens faste Ejendomme (30). — Serridslevvej 8, Ø. Tlf. Øbro 5151. — S. 83.

Bjørke, E., f. 84, Kontorchef u. Stadsarkitektens Direkt. (37). — Johan Wilmanns Vej 20, Lyngby. Tlf. Lyngby 50. — S. 218.

Bjørklund, Carl H., f. 79, Kontorchef i Skattevæsenet (26). — Prs. Maries Allé 13, V. Tlf. Eva 1683. — S. 78.

Bjørn, Leo, f. 86, Fuldm. v. Vestre Kirkegaard (34). — Willemoesg. 51, Ø. Tlf. Øbro 4488 v. — S. 107.

Bjørn, Orla G. A., f. 81, Inspektør v. Bispebjerg Kirkegaard (18). — Bispebjerg Kirkegaard, N. Tlf. Taga 59. — S. 106.

Bjørneboe, M., f. 72, Frue, Borgerrepræsentant. — Olfert Fischers G. 10, K. Tlf. Palæ 922 x. — S. *28,* 29, 34, 37, 38, 39, 43, 116.

Blauenfeldt, Johs., f. 97, cand. theol., Kredsbibliotekar (36). — Østbaneg. 33, Ø. Tlf. Øbro 223. — S. 100.

Blegvad, Niels Rh., f. 80, Overlæge p. Øresundshosp. (37). — Vestagervej 5, Ø. Tlf. Ryvang 838. — S. 147.

Blinkenberg, Kirsten, f. 96, Frk., Skoletandlæge (28). — Kathrinevej 29, Hell. Tlf. Helrup 1723 y. — S. 127.

Blitger, Jørgen C. E., f. 00, cand, polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (38). — Ø. Farimagsg. 75, Ø. Tlf. Øbro 1724 u. — S. 214.

Blixenkrone-Møller, Chr. A. Ø., f. 95, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (34). — Jægersborg Allé 27 B, Charl. Tlf. Ordrup 4944 x. — S. 213.

Blomquist, K. J., f. 87, Skoleinspektør (34). — Randersgades Skole, Randersg. 38, Ø. Tlf. Øbro 874. — S. 120.

Blytmann, Erik E., f. 76, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (28). — H. Schneekloths Vej 1, F. Tlf. Gothåb 7648. — S. 214.

Bo, A. M., f. 85, Frue, cand. mag., Rektor (31). — Chr. Winthers Vej 29, Lyngby. Tlf. Lyngby 734. — S. 125.

Bodenhoff-Olsen, N. Ejnar, f. 87, Kontorchef i Skattevæsenet (33). — Østerbrog. 80, Ø. Tlf. Øbro 7080. — S. 79.

Boeck, V., f. 93, cand. polyt., Ingeniør u. Vandforsyningen (26). — Svejgaardsvej 13, Hell. Tlf. Helrup 1382. — S. 251.

Boesen, Peter, f. 73, Forstander f. den offentlige Vejning og Maaling udenfor Frihavnen (25). — H. Schneekloths Vej 17, F. Tlf. Gothåb 8185. — S. 136.

Boje, Sigurd, f. 03, Kommunebogholder, Formand f. Handels- og Kontormedhjælper Foreningens kommunale Kontor-Afdeling. — Roskildevej 278, Valby. Tlf. Rødovre 732. — S. 284.

Bojers, Sv., f. 88, Chef f. 6. Socialkontor (34). — Vejlesøvej 21, Holte. Tlf. Holte 1132. — S. 187.

Bojlén, K., f. 89, Dr. med., Reservelæge p. Blegdamshosp., Sanitetslæge u. Sundhedskommissionen (37). — Blegdamshosp., N. Tlf. 7380. — S. 147, *163*.

Bomholtz, Edvin, f. 04, Statsaut. Revisor, Revisor i Stadens administrative Revision (38). — Hvidkildevej 24, F. Tlf. Taga 5648 y. — S. 64.

Bondesen, Betzi, f. 91, Frk., Fuldm. i Skattevæsenet (24). — Refsnæsg. 50, N. Tlf. Nora 1978 u. — S. 75.

Bonnichsen, J. C. Elster, f. 83, Dr. phil., Skoleinspektør (23), Borgerrepræsentant. — Vanløse Skole, Aalekistevej 111, Vanl. Tlf. Damsø 95. — S. 29, 34, 37, 38, 40, 43, *122*, 285.

Boolsen, Detleff F. L. J., f. 81, Skoleinspektør (27). — Stevnsgades Skole, Stevnsg. 38, N. Tlf. Nora 1760. — S. 121.

Borch, E., f. 77, cand. polyt., Overingeniør u. Belysningsvæsenet (21). — Gothersg. 28, K. Tlf. Palæ 1121. — S. 246.

Borg, P. J., f. 86, Maskinmester u. Belysningsvæsenet (33). — Strandboulevarden 107, Ø. Tlf. Øbro 1875 x. — S. 247.

Borlund, J., f. 72, fhv. Sporvejsfunktionær, Borgerrepræsentant. — Elbag. 5, S. Tlf. Amager 8987 x. — S. *28*, 29, 36, 38, 39, 41, 117, 285.

Borregaard, Harald C., f. 80, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (21). — Ved Amagerport 2, S. Tlf. Amager 850 y. — S. 213.

Borrild, Hans A., f. 70, Vejinspektør u. Stadsingeniørens Direkt. (20). — Nørrebrog. 218, N. Tlf. Taga 1735. — S. 214.

Borring, Sverre, f. 02, cand. jur., Fuldm. i Direkt. f. Stadens faste Ejendomme (36). — Valbygaardsvej 34, Valby. — S. 83.

Borup, Leo, f. 83, cand. polyt., Vicebrandchef (38). — Østerbros Brandstation, Ø. Tlf. Øbro 2411 (Sommer: Ordrup 2105). — S. 226.

Bouet, O., f. 79, Værkmester u. Belysningsvæsenet (21), Borgerrepræsentant. — Valby Gasværk, Vigerslev Allé, Valby. Tlf. Valby 296. — S. 29, 34, 38, 39, 40, 48, *246*.

Boysen, C. C. C., f. 96, Fuldm. i 5. Socialkontor (34). — Finsensvej 61, F. S. 187.

Braae, Johs., f. 87, mag. scient., Rektor (30). — Carl Baggers Allé 16, Charl. Tlf. Ordrup 2462. — S. 125.

Braae, Karen, f. 82, Frue, Kommunalrevisor (35). — Aaboulevard 86, N. Tlf. Nora 791. — S. *57*, 287.

Brasch, Bertha, f. 87, Frue, Formand f. Fagforeningen f. kvindelige kommunale Arbejdere. — Enghave Plads 7, V. Tlf. Vester 6300. — S. 278.

Brauer-Christiansen, Frode, f. 00, Arkitekt u. Stadsingeniørens Direkt. (38). — Dannevirkeg. 13, V. Tlf. Vester 4137. — S. 213.

Braun, Viggo, f. 76, Overværkmester v. Sporvejene (32). — Allég. 20 B, F. Tlf. Vester 8166. — S. 259.

Bredmose, Enevold, f. 97, cand. jur., Ekspeditionssekr. i Skattevæsenet (37). — Peter Bangs Vej 114, F. Tlf. Damsø 1894 x. — S. 75.

Brendekilde, Arne, f. 91, Vicebygningsinspektør (38) — Fuglebakkevej 44 B, F. Tlf. Gothåb 9620. — S. 230.

Brochmann, Andrea, f. 68, Frue, Borgerrepræsentant, ML. — Vennemindevej 7, Ø. Tlf. Ryvang 833. — S. *28*, 29, 38, 39, 40, 122.

Brodersen, Hans C., f. 80, cand. jur., Kontorchef i Skattevæsenet (34). — Madvigs Allé 9, V. Tlf. Vester 4245. — S. 75.

Brummerstedt, P. C. Otto, f. 85, Fuldm. i Mag. 3. Afd. Hovedkassererkontor

(16). — Pile Allé 43, F. Tlf. Vester 1955 x. — S. 185.

Brun, Chr., f. 86, Direktør f. Kørselsafd. (36). — Jagtvej 225, Ø. Tlf. Ryvang 815. — S. 261.

Bruun, Britha, f. 95, Frk., Forstanderinde (33). — Sct. Hans Hosp., Roskilde. — S. 157.

Bruun, Carl, f. 80, cand. polyt., Overingeniør u. Stadsarkitektens Direkt. (31). — Ø. Voldg. 4 B, K. Tlf. Palæ 4893. — S. 217.

Bruun, Ellen, f. 92, Frue, Kredsbibliotekar (19). — Almenskolen, Herrestræde 11, Slagelse. Tlf. Slagelse 1111. — S. 100.

Bruun, Henning R., f. 03, cand. polyt., Ingeniør u. Brandvæsenet (35). — Glænøg. 24, Ø. Tlf. Ryvang 3773. — S. 227.

Bruun, Kaj, f. 86, Kontorchef u. Belysningsvæsenet (35). — Østerbrog. 138, Ø. Tlf. Øbro 6345. — S. 245.

Bruun-Rasmussen, P., f. 96, cand. polit., Administrationschef, Borgerrepræsentant. — Borgervænget 3, Ø. Tlf. Ryvang 2329 (Kontor: Tlf. 2603). — S. *28*, 29, 37, 38, 40, 41.

Bruus, J. A. E. f. 86, Fuldm. og fg. Kasserer i Skattevæsenet (34). — Tyborøn Allé 68, Vanl. Tlf. Damsø 1805. — S. 78.

Brynskov, Vilhelm, f. 88, Chef f. 1. Socialkontor (34). — Strandvej 177, Hell. Tlf. Helrup 6216. — S. *186*, 273, 274.

Bræstrup, Cosmus, f. 77, Bygningsinspektør (32). — Ø. Voldg. 10, K. Tlf. Palæ 601 x. — S. 230.

Brøndum, Sophy, f. 79, Frue. — Strandboulevarden 44, Ø. Tlf. Øbro 8434 v. — S. 197.

Buchhave, H., f. 91, Skoleinspektør (36). — Raadmandsgades Skole, Raadmandsg. 22, N. Tlf. Taga 578. — S. 120.

Buhmann, Arne, f. 04, Reservelæge p. Kommunehosp. — Agavevej 13, Hell. Tlf. Helrup 6383. — S. 145.

Bunch-Christensen, M. B., f. 91, Forvalter v. De Gamles By (36). — Nørre Allé 41, N. Tlf. Nora 3798. — S. 194.

Busch-Møller, Hans H., f. 93, cand. jur., Fuldm. i Overpræsidiet (35). — Bernstorffsvej 169, Charl. Tlf. Ordrup 5264. — S. 15.

Buus, J. C., f. 93, cand. polyt., Afdelingsingeniør u. Stadsarkitektens Direkt. (38). — Hagens Allé 28, Hell. Tlf. Søborg 1272. — S. 217.

Bülow, Johan, f. 85, cand. jur., Overpræsident (28). — Amalieg. 40, K. Tlf. 6838. — S. *15*, 41, 194, 198, 288.

Bülow, Kaj, f. 92, cand. jur., Fuldm. i Mag. 1. Afd. Sek. (21). — N. Frihavnsg. 52, Ø. Tlf. Øbro 3038 y. — S. 91.

Bülow, Vilh., f. 92, cand. polyt., Ingeniør u. Vandforsyningen (35). — Vagtelvej 40, F. Tlf. Gothåb 7569. — S. 252.

Bækgaard, Johannes, f. 02, cand. polyt., Brandinspektør (36). — Adelgades Brandstation, K. Tlf. Palæ 915. — S. 227.

Bærenholdt, Hugo C., f. 03, Fuldm. v. De Gamles By (37). — Stærevej 24, N. — S. 194.

Bøgh, A., f. 88, cand. polyt., Ingeniør u. Belysningsvæsenet (36). — Sundvænget 42, Hell. Tlf. Helrup 3225 y. — S. 246.

Bøgh, F., f. 80, mag. scient., Rektor (24). — Ulrikkenborg Allé 49, Lyngby. Tlf. Lyngby 2382. — S. 125.

Børge, Johannes, f. 76, cand. polyt., Afdelingsingeniør u. Stadsarkitektens Direkt. (25). — Bolbrovej 4 A, Rungsted. Tlf. Rungsted 247. — S. 217.

Børresen, Johs. E., f. 84, cand. jur., Direktør f. Belysningsvæsenet (20). — Østerbrog. 4, Ø. Tlf. 7740. — S. 43, 54, *244*.

C.

Cadovius, Ingeborg, f. 79, Frk., Skoleinspektør (22). — Enghave Plads Skole, Enghave Pl. 21, V. Tlf. Vester 4305. — S. 115.

Cammer, Poul, f. 89, cand. polyt., Ingeniør u. Vandforsyningen (31). — Ved Lindevangen 10, F. Tlf. Gothåb 9811. — S. 252.

Carlsen, H. C., f. 82, Fuldm. i 6. Socialkontor (17). — Nybrovej 53, Lyngby. Tlf. Lyngby 253. — S. 187.

Carlsholt, Niels C., f. 77, Kontorchef i Skattevæsenet (33). — Nørrebrog. 140, N. Tlf. Taga 46. — S. 77.

Carstens, F. F., f. 94, Fuldm. u. Stadsingeniørens Direkt. (35). — Skjalm Hvides G. 2, V. Tlf. Vester 9542 x. — S. 214.

Carstensen, K., f. 86, cand. polyt., Ingeniør u. Belysningsvæsenet (37). — Hyldegaards Tværvej 16, Charl. Tlf. Ordrup 2736. — S. 246.

Caspersen, N., f. 83, Konduktør u. Haandværksafd. — Nebbegaardsbakken 23, Brh. Tlf. Bella 2494. — S. 262.

Christens, Aage, f. 95, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (27). — Nr. Søg. 29, K. Tlf. Palæ 6215. — S. 214.

Christensen, A. E., f. 00, cand. polyt., Vejinspektør u. Stadsingeniørens Direkt. (34). — Rud. Berghs G. 39, Ø. Tlf. Ryvang 1941. — S. 214.

Christensen, Aage K., f. 90, Forvalter v. Arbejdsanstalten Sundholm (33). — Sundholm, S. Tlf. Amager 6271 y. — S. 197.

Christensen, Arne, f. 05, cand. jur., Fuldm. i Direkt. f. Stadens faste Ejendomme (34). — Himmerlandsvej 4, F. Tlf. Gothåb 8142. — S. 83.

Christensen, Axel, f. 91, Bestyrer v. Brønshøj Kirkegaard (33). — Haabets Allé 44, Brh. Tlf. Bella 1297. — S. 107.

Christensen, C. H., f. 93, cand. polyt. Kontorchef u. Belysningsvæsenet (38). Østerbrog. 39, Ø. Tlf. Øbro 7247. — S. 246.

Christensen, Carl H. G., f. 90, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (29). — Peter Rørdams Vej 24, N. Tlf. Taga 3522. — S. 213.

Christensen, Ejner V., f. 96, Fuldm. i Skatteværsenet (38). — Teglværget 9, Charl. Tlf. Ordrup 1104. — S. 75.

Christensen, H., f. 90, cand. jur., Fuldm. i Børnebidragskontoret (33). — C. F. Richs Vej 134, F. — S. 183.

Christensen, J. Georg V., f. 78, Kasserer i Skatteværsenet (12). — Wilhelm Hansens Allé 7, Kastrup. Tlf. Kastrup 1068. — S. 79.

Christensen, J. K. V. Axel, f. 81, cand. polyt., Distriktsbaneinspektør v. Sporvejene (20). — Gjentofteg. 56, Gjentofte. Tlf. Gentofte 736. — S. *259*, 273.

Christensen, K. V., f. 03, cand. polyt., Ingeniør v. Sporvejene (35). — Kjeldsgaardsvej 36, Valby. Tlf. Valby 4985. — S. 259.

Christensen, M. C., f. 85, Skoleinspektør (28). — Vibenshus Skole. Strandboulevarden 147, Ø. Tlf. Øbro 3432 x. — S. 122.

Christensen, Mikkel, f. 79, Forretningsfører, Borgerrepræsentant. — Nr. Voldg. 15, K. Tlf. Byen 3234 (Kontor: Tlf. 6268). — S. *28*, 29, 35, 36, 37, 38, 39, 45, 119, 290.

Christensen, N. Chr., f. 74, Ekspeditionssekr. u. Belysningsvæsenet (21). — J. G. Smiths Allé 19, Hvidovre pr. Valby. Tlf. Hvidovre 427. — S. 245.

Christensen, N. K., f. 87, Kontorchef v. Københavns Kommunes Beboelsesejendomme (30). — Henrik Rungs G. 14, N. Tlf. Nora 6521. — S. 165.

Christensen, Niels, f. 75, Revisor i Stadens

administrative Revision (38). — Stefansg. 48, N. Tlf. Taga 3695 x. — S. 64.

Christensen, Orla, f. 02, cand. polyt., Trafikinspektør v. Sporvejene (35). — Nr. Farimagsg. 33, K. Tlf. 8621. — S. 259.

Christensen, P., f. 85, Formand, Stedfortræder til Borgerrepræsentationen. — Isafjordsg. 7, S. Tlf. Sundby 785. — S. 30.

Christensen, Rosa M. C., f. 00, Frk., Skoletandlæge (28). — Uraniavej 21, V. Tlf. 4577. — S. 126.

Christensen, Svend O. A., f. 96, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (35). — Raadhusvej 60, Charl. Tlf. Ordrup 382. — S. 214.

Christensen, Viggo, f. 80, Overborgmester (38). — V. Boulevard 41, V. Tlf. Byen 6183. — S. 34, 35, 36, 37, 48, 54, *58*, 194, 198, 288.

Christensen, Viggo, f. 89, Formand, Borgerrepræsentant. — Katrinedalsvej 30 B, Vanl. Tlf. Damsø 2009 (Kontor: Tlf. 14732). — S. *28*, 29, 37, 38, 39, 118.

Christensen, Wilfred, f. 07, cand. polyt., Ingeniør u. Vandforsyningen (35). — Hostrups Have 12, V. Tlf. Nora 8124 y. — S. 251.

Christiansen, Carl, f. 72, Forretningsfører, Borgerrepræsentant. — Horsebakken 8, N. Tlf. Bella 870. (Kontor: Tlf. 14.459). — S. *28*, 29, 36, 37, 38, 39, 229, 291.

Christiansen, H. Helmuth F., f. 90, Arkitekt u. Stadsingeniørens Direkt. (38). — Ejderstedg. 10, V. Tlf. Eva 1182. — S. 213.

Christiansen, Harald, f. 98, Dr. med., Afdelingslæge p. Bispebjærg Hosp. — Vanløse Allé 2 B, Vanl. Tlf. Damsø 1766. — S. 150.

Christiansen, Harald C. Fog, f. 89, Fuldm. v. Grønttorvet (19). — Svend Gønges Vej 5, Brh. Tlf. Bella 395. — S. 134.

Christiansen, Niels, f. 77, Formand for Belysningsarbejdernes Fagforening for København og Omegn. — Rygaards Allé 60, Hell. Tlf. Helrup 2843 y. — S. 284.

Christoffersen, A. P., f. 75, Fuldm. u. Belysningsvæsenet (15). — Carl Plougs Vej 7, V. Tlf. Vester 5086 x. — S. 245.

Christoffersen, C. J., f. 80, Fuldm. i 1. Socialkontor (34). — Hillerødg. 139, F. Tlf. Taga 5377. — S. 186.

Christophersen, A., f. 94, cand. jur., Direktør f. Skattevæsenet (38). — Sct. Peders Vej 6, Hell. Tlf. Helrup 6378. — S. 75.

Christophersen, Christian, f. 86, Dyrlæge v. Torve- og Slagtehallerne (35). — Ludvig Hegners Allé 7, Taastrup. Tlf. Taastrup 361. — S. 134.

Christophersen, Georg Retzlaff, f. 84, cand. polyt., Afdelingsingeniør v. Sporvejene (28). — Gyldenholms Allé 22, Gjentofte. Tlf. Gentofte 2563. — S. 259.

Christophersen, V. F. H., f. 86, Inspektør v. Arbejdsanstalten Sundholm (33). — Sundholm, S. Tlf. Amager 2354. — S. 197.

Claudi-Hansen, H. O., f. 70, cand. polyt., kst. Kontorchef u. Belysningsvæsenet (26). — Enghavevej 61, V. Tlf. Eva 1110. — S. 55, *245*.

Claudi-Hansen, Rigmor, f. 88, Frk., Skoleinspektør (36). — Jagtvejens Skole, Jagtvej 34, N. Tlf. Nora 3310. — S. 118.

Clausen, W. Briand, f. 91, Arkitekt u. Stadsarkitektens Direkt. (35). — Rødkildevej 48, F. Tlf. Gothåb 3457 x. — S. 217.

Clemmensen, Margrethe, f. 87, Frk., Fuldm. i Mag. 3. Afd. Centralkontor f. Regnskabsvæsen (34). — Enghave, Rungsted. Tlf. Rungsted 342. — S. 185.

Clemmesen, A. J. C. C., f. 99, Dr. med., Overlæge (38). — Bispebjærg Hosp., N. Tlf. Taga 7272. — S. 150.

Clemmesen, Sv., f. 01, Dr. med., Badelæge v. Kommunehospitalets Bade- og Massageklinik (38). — Brogaardsvej 10, Gjentofte. Tlf. Gentofte 3593. — S. 145.

Colberg, H. A., f. 00, cand. jur., Ekspeditionssekr. i Mag. 1. Afd. Sek. (31). — N. Fasanvej 80, F. Tlf. Gothåb 4123. — S. 91.

Cold, Sigurd, f. 03, Reservelæge — Øresundshosp. Ø. Tlf. Ryvang 1428. — S. 147.

Colding, R. E., f. 82, cand. polit., Chef f. Børneværnet (27). — Sølvg. 30, K. Tlf. Palæ 2080. — S. 184, *185.*

Conrad, Rud., f. 97, cand. jur., Kontorchef i Socialdirekt. (33). — Skolevej 12, Holte. Tlf. Holte 1009. — S. 183.

la Cour, Knud A. H. D. de, f. 10, cand. polyt., Ingeniør v. Sporvejene (38). — Borgmester Jensens Allé 4, Ø. Tlf. Øbro 1217. — S. 259.

la Cour, Peter, f. 78, Arkitekt u. Stadsarkitektens Direkt. (37). — Nyhavn 35, K. Tlf. Palæ 1016 y. — S. 217.

D.

Dahl, Flemming, f. 96, cand. mag., Stadsarkivar (36). — Mantziusvej 4, Hell. Tlf. Helrup 590. — S. 96.

Dahl, Ingvard, f. 94, Tømrer, Borgerrepræsentant. — Næstvedg. 23, Ø. Tlf. Øbro 6676. (Kontor: Tlf. 13.935). — S. *28,* 29, 36, 37, 38, 39, 41.

Dalgaard, E. K., f. 09, cand. polyt., Ingeniør u. Belysningsvæsenet (38). — Ejderstedg. 4, V. Tlf. Eva 3402. — S. 246.

Dalgaard, Knud, f. 95, cand. polit., Direktør f. Lønningsdirekt. (39). — Gjentofteg. 56 E, Gjentofte. Tlf. Gentofte 1684. — S. *81,* 84.

Dalgaard, V., f. 98, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsarkitektens Direkt. (34). — Grøndalsvej 36, F. Tlf. Gothåb 9975. — S. 217.

Dalsgaard, Arne Thorstensen, f. 99, Apoteker p. Kommunehosp. (36). — Udbyg. 14, N. — S. 145.

Danielsen, Frode, f. 91, Sporvejsfunktionær, Stedfortræder til Borgerrepræsentationen. — Taasingeg. 54, Ø. — S. 30.

Danielsen, Knud Boje, f. 95, Ekspeditionssekr. i Skattevæsenet (30). — Amicisvej 25, V. Tlf. Vester 3356. — S. *75,* 273.

Dansgaard, Gunnar, f. 97, Fuldm. i Skoledirekt. Kontor (31). — Thyvej 21, F. Tlf. Gothåb 9506. — S. 113.

Danstrup, J. P., f. 81, cand. polyt., Ingeniør, Borgerrepræsentant. — Frederiksborgg. 54, K. Tlf. Palæ 2288. (Kontor: Tlf. 733). — S. *29,* 35, 37, 38.

Darum, Karen J., f. 04, Frue, Bestyrer f. Skoletandklinik (36). — Enghavevej 61, V. Tlf. Eva 435. — S. 126.

Daugaard Peters, K. F., f. 97, cand. polyt., Inspektør v. Torve- og Slagtehallerne (33). — Azaleavej 36, Valby. Tlf. Valby 4292. — S. 134.

Degerbøl, S., f. 89, Skoleinspektør (36), Stedfortræder til Borgerrepræsentationen. — Nansensgades Skole, Nansensg. 44—46, K. Tlf. Byen 3103. — S. 30, 48, *119.*

Dencker-Christensen, Manna, f. 69, Frk., visiterende Læge u. Sundhedskommissionen (16). — Sortedamsg. 9, N. Tlf. Nora 6447. — S. 164.

Diekmeiss, P., f. 03, Afdelingslæge (36). — Sct. Hans Hosp., Roskilde. Tlf. Roskilde 1947. — S. 157.

Djørup, Johs., f. 96, Kommunelæge (38). — Hauserg. 11, K. Tlf. Byen 8842. — S. 188.

Dornonville de la Cour, Henri, f. 66, Forstander f. den offentlige Vejning og Maaling i Frihavnen (26). — Amager Boulevard 129, S. Tlf. Amager 2539 v. — S. 136.

Drewes, Aage, f. 90, Fuldm. i Skattevæsenet (36). — Buddingevej 34 A, Lyngby. Tlf. Lyngby 1034. — S. 79.

Dujardin, Joh., f. 83, Arkitekt u. Stadsarkitektens Direkt. (34). — Buddingevej 27 B, Lyngby. Tlf. Lyngby 1512. — S. 217.

E.

Ebbesen, Svend E. B., f. 08, cand. jur., Fuldm. i Folkeforsikringskontoret (38). Frederiksberg Allé 29, V. Tlf. Eva 609. — S. 183.

Edelberg, J. F., f. 70, cand. polyt., Overingeniør u. Belysningsvæsenet (20). — Hultmannsvej 10, Hell. Tlf. Helrup 2356. — S. 245.

Egerod, Oluf, f. 88, Skoleinspektør (36). — Bellahøj Skole, Svenskelejren 18, Brh. Tlf. Bella 2782. — S. 114.

Egidiussen, Chr., f. 79, Maskinmester u. Vandforsyningen (18). — Vandværket v. Islevbro, Vanl. Tlf Bella 631. — S. 252.

Eilertsen, Thorvald G. A. O., f. 80, cand. polyt., Afdelingsingeniør u. Kørselsafd. (26). — Jagtvej 219, Ø. Tlf. Ryvang 356. — S. 261.

Eldahl, Arnold, f. 99, Dr. med., Reservelæge. — Blegdamshosp., N. Tlf. 7380. — S. 147.

Elgaard, Aksel P. J., f. 91, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (35). — Smalleg. 46, F. — S. 214.

Ellebæk, L. L., f. 83, cand. jur., Kontorchef i Mag. 5. Afd. Sek. (36). — Manøg. 2, Ø. Tlf. Ryvang 5039. — S. 231.

Ellermann, M., f. 04, Dr. med., Afdelingslæge (38). — Sct. Hans Hosp., Roskilde. Tlf. Roskilde 1947. — S. 157.

Elm, O. F., f. 93, kst. Fuldm. u. Belysningsvæsenet (38). — Dr. Olgas Vej 2, F. Tlf. Gothåb 1134 v. — S. 246.

Emanuel, Emanuel, f. 70, cand. polyt., Afdelingsingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (26). — S. Fasanvej 29, F. Tlf. Gothåb 6120. — S. 214.

Enevoldsen, S. K., f. 92, Kontorchef i Skattevæsenet (37). — Sundholmsvej 21, S. — S. 78.

Engell, Emil, f. 90, Arkitekt u. Stadsarkitektens Direkt. (35). — Herthavej 3, Charl. Tlf. Ordrup 3175. — S. 217.

Engelstorp, Oscar A. F., f. 70, cand. theol., Skoleinspektør f. Den Classenske Legatskole (18). — Torveg. 47, K. Tlf. Amager 4727. — S. 115.

Erichsen, Knud, f. 98, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (38). — Fuglebakkevej 28, F. Tlf. Gothåb 4686. — S. 213.

Erichsen, L. Kjeld, f. 80, Skoleinspektør (22). — Valby Skole, Rughavevej 8, Valby. Tlf. Valby 475. — S. 122.

Erichsen, Peter F. T., f. 78, Rodemester og fg. Kasserer i Skattevæsenet (17). — Hans Egedes G. 7, N. Tlf. Nora 6111. — S. 78.

Eriksen, E., f. 90, cand. polyt., Ingeniør u. Belysningsvæsenet (37). — Dr. Hindhedes Allé 25, Vanl. Tlf. Damsø 814. — S. 44, *246*.

Eriksen, Gerda, f. 05, Frue, Skoletandlæge (37). — Hyldevænget 5, Lyngby. Tlf. Lyngby 2460. — S. 127.

Eriksen, P. H., f. 03, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (35). — Ulrikkenborgvej 82, Lyngby. Tlf. Lyngby 2308. — S. 214.

Erlandsen, Vilh., f. 96, Fuldm. i Direkt. f. Stadens faste Ejendomme (31). — Langøg. 8, Ø. Tlf. Ryvang 2753 y. — S. 83.

Estrup, Lauritz, f. 90, cand. polit., Redaktør, Borgerrepræsentant. — Strandg. 21, K. Tlf. Amager 9877. — S. 29.

F.

Faaberg, Einer, f. 91, Ekspeditionssekr. i Børnebidragskontoret (38). — Vallerød, Rungsted Kyst. Tlf. Rungsted 373. — S. 183.

Fabricius, C. R. P., f. 84, Maskinmester v. Arbejdsanstalten Sundholm (29). — Sundholm, S. Tlf. Amager 2282 x. — S. 197.

Fabricius-Bjerre, Erik, f. 99, cand. polyt., Ingeniør v. Sporvejene (37). — Gustav Johannsens Vej 15, F. Tlf. Damsø 1121. — S. 259.

Faldborg, Harald A., f. 02, cand. polyt., Vejinspektør u. Stadsingeniørens Direkt. (34). — Ved Klosteret 10, Ø. Tlf. Ryvang 4665. — S. 214.

Falster, Otto, f. 81, cand. jur., Kontorchef u. Hospitalsvæsenet (17). — Kansleg. 4, Ø. Tlf. Øbro 5252. — S. *143*, 298.

Faurschou Mathiesen, Gunnar, f. 03, cand. jur., Ekspeditionssekr. v. Sporvejene (37). — Elmevej 9, Glostrup. Tlf. Glostrup 527. — S. 258.

Fellberg, Johanne, f. 78, Frk., visiterende Læge u. Sundhedskommissionen (15). — Valkendorfsg. 20, K. Tlf. Byen 7375. — S. 164.

Feilberg, K., f. 77, Kommunelæge (19). — Gl. Kalkbrænderivej 2, Ø. Tlf. Øbro 3106. — S. 187.

Felbo, Immanuel, f. 88, Hovedkasserer i Stadens Hovedkasse (36). — Vejlesøvej 15, Holte. Tlf. Holte 43. — S. 63.

Felding, Svend, f. 93, Dr. med., Chef f. Gynækologisk Poliklinik p. Kommunehosp. — N. Fasanvej 33 A, F. Tlf. Gothåb 6248. — S. 146.

Feldthaus, Clara, f. 96, Frk., Forstanderinde p. Kommunehosp. (36). — Gammeltoftsg. 1, K. Tlf. Byen 6618. — S. 145.

Fels, Egon B. W., f. 01, Ekspeditionssekr. u. Stadsingeniørens Direkt. (35). — Venusvej 22, Søborg. Tlf. Søborg 550. — S. 215.

Fenger, Ch. E., f. 83, Arkitekt u. Stadsarkitektens Direkt. (29). — Rødkildevej 42, F. Tlf. Gothåb 3182 u. — S. 217.

Finsen, H., f. 93, visiterende Læge u. Sundhedskommissionen (33). — Jægersborg Allé 126, Charl. Tlf. Ordrup 2325. — S. 164.

Flindt, Povl A., f. 84, cand. polyt., Afdelingsingeniør v. Sporvejene (33). — Marskensg. 10, Ø. Tlf. Øbro 5362. — S. 259.

Fløtkjær, A., f. 92, Forretningsfører, Borgerrepræsentant. — Blegdamsvej 86, Ø. Tlf. Øbro 6820. (Kontor: Tlf. 6068). — S. *28*, 29, 35, 36, 37, 38, 39, 288, 289, 290, 292.

Fog, Carl, f. 75, Arkitekt u. Stadsarkitektens Direkt. (34). — Engdraget 45, Valby. Tlf. Valby 3201. — S. 217.

Foged, Jens, f. 97, Dr. med., Professor, Overkirurg. (37). — Bispebjærg Hospital, N. Tlf. Taga 1193. — S. 150.

Forchhammer, Olaf, f. 81, cand. polyt., Stadsingeniør (36). — Bagsværd. Tlf. Bagsværd 198. — S. 54, *213*.

Frandsen, C. Gordon, f. 88, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (33). — Ørnekulsvej 13, Charl. Tlf. Ordrup 1227. — S. 214.

Frandsen, K. K. E., f. 89, Fuldm. i Skatteväesenet (37). — Tryggevældevej 81—83, Brh. Tlf. Damsø 1827. — S. 77.

Frantzen, R. H., f. 90, Kedelpasser, Formand f. Dansk Kedel- og Maskinpasser-Forbunds kommunale Afdeling. — Tyttebærvej 8, F, Tlf. Taga 6367. — S. 281.

Fredebo, S. P., f. 87, Skoleinspektør (32). — Skolen v. Sundet, Samosvej, S. Tlf. Amager 7508. — S. 121.

Frederiksen, Hans, f. 96, cand. jur., Kontorchef i Direkt. f. Stadens faste Ejendomme (37). — Dr. Louises Vej 1, Charl. — S. 83.

Frederiksen, Viggo, f. 03, Ekspeditionssekr. i Stadens administrative Revision (38). — Holdanvej 22, Ballerup. Tlf. Ballerup 361. — S. 64.

Frejberg Jensen, A., f. 05, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (37). — Godthaabsvej 127, F. Tlf. Gothåb 5840 u. — S. 214.

Friderichsen, C., f. 86, Dr. med., Overlæge p. Sundby Hosp. (33). — Grønningen 15, K. Tlf. Palæ 3231. — S. 148.

Friedenreich, S. L. V., f. 87, Afdelingslæge (19). — Sct. Hans Hosp., Roskilde. Tlf. Roskilde 368. — S. 157.

Frigast-Hansen, Ejnar, f. 81, cand. jur., Vicedirektør i Skattevæsenet (24). — St. Kongensg. 66, K. Tlf. Palæ 1915 y. — S. 75.

Frigast-Hansen, K., f. 90, Skoleinspektør (36). — Sundbyvester Skole, Sundholmsvej 4, S. Tlf. Amager 2308. — S. 121.

Friis, E., f. 77, Rodemester (17), Borgerrepræsentant, **MF.** — Upsalag. 7, Ø. Tlf. Øbro 8815. (Kontor: Tlf. Palæ 3680). — S. 28, 29, 38, 39, 40, 44, 46, *76*, 102.

Friis, Peter, f. 79, Kommunalrevisor (25). — Grøndals Parkvej 58, F. Tlf. Damsø 1211. — S. 57.

Frost-Hansen, K., f. 92, cand. polyt., Ingeniør u. Belysningsvæsenet (31). — Vesterfælledvej 41, V. Tlf. Eva 1142. — S. 245.

Fræmohs, Albert, f. 83, cand. jur., Kontorchef i Direkt. f. Stadens Regnskabsvæsen (28). — Ellinorsvej 24, Charl. Tlf. Ordrup 2369. — S. 62.

Frøling, E. O., f. 80, Overretssagfører, Chef f. Folkeforsikringskontoret (28). — C. V. E. Knuths Vej 8, Hell. Tlf. Helrup 2503. — S. 183.

Frørup, Dan, f. 07, cand. polyt., Ingeniør u. Belysningsvæsenet (35). — Bellmans Plads 30, Ø. Tlf. Ryvang 3161. — S. 246.

Fuglsang, C., f. 03, Fuldm. v. Københavns Kommunes Beboelsesejendomme (35). — Tokkekøbvej, Lillerød. Tlf. Allerød 191. — S. 165.

Funch, Carl, f. 74, Legatsekr. u. Borgerrepræsentationen (20). — Skinderg. 34, K. Tlf. Byen 4552. — S. *56*, 263.

Funder, J. B., f. 77, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsarkitektens Direkt. (28). — Hollændervej 14, V. Tlf. Vester 1361 x. — S. 217.

Funding, Inge Louise, f. 94, Frk., Forstanderinde (32). — Bispebjærg Hosp., N. Tlf. Taga 1228. — S. 150.

Følger, Henrik E., f. 86, Overdyrlæge v. Torve- og Slagtehallerne (35). — Sct. Thomas Allé 12, V. Tlf. Vester 7338. — S. 134.

G.

Galatius, Gunnar, f. 88, Sløjdinspektør (35). — Lipkesg. 28, Ø. Tlf. Tria 66. — S. 123.

Garde, E., f. 87, Dr. med., Kommunelæge (20). — Skovbogaards Allé 9, Valby. Tlf. Valby 1414. — S. 189.

Garde, Jacob N. A., f. 85, cand. jur., Ekspeditionssekr. i Skattevæsenet (38). — Ordrupdalvej 33, Charl. Tlf. Ordrup 3082. — S. 75.

Geertsen, N. F. S., f. 75, Maskinmester u. Belysningsvæsenet (33). — Vestre Elektricitetsværk, Bernstorffsg. 15, V. Tlf. 4747. — S. 247.

Gehl, Ernst, f. 79, Skoleinspektør (24). — Sølvgades Skole, Sølvg. 16, K. Tlf. Palæ 1476. — S. 113, *122*.

Geill, T., f. 96, Dr. med., Overlæge v. De Gamles By (36). — Barsehøj 18, Hell. Tlf. Gentofte 2717. — S. 194.

Geismar, A. Frithiof, f. 01, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (34). — Amagerbrog. 20, S. Tlf. Amager 1629 u. — S. 213.

Gelbjerg-Hansen, G., f. 89, visiterende Læge u. Sundhedskommissionen (32). — Valbirkvej 3, Hell. Tlf. Helrup 6322. — S. 163.

Gemzøe, K. H., f. 79, Arkitekt u. Stadsarkitektens Direkt. (29). — Rosenørns Allé 68, V. Tlf. Nora 7883. — S. 217.

Genner, Viggo, f. 87, Dr. med., visiterende Læge u. Sundhedskommissionen (37). — Classensg. 54, Ø. Tlf. Byen 4342. — S. 164.

Georg, Carl, f. 86, Direktør f. Stadens administrative Revision (37). — Kirsteinsg. 2, Ø. Tlf. Øbro 1108. — S. *64*, 125.

Gersel Jensen, Johan H., f. 90, Vejinspektør u. Stadsingeniørens Direkt. (20). — Sct. Kjelds G. 8, Ø. Tlf. Ryvang 1163. — S. 214.

Gersløv, L., f. 73, Ekspeditionssekr. u. Belysningsvæsenet (36). — Skovbrynet 25, Lyngby. Tlf. Lyngby 2359. — S. 246.

Gertsen, N. C., f. 00, cand. polyt., Ingeniør u. Belysningsvæsenet (36). — Tovesvej 22, Nærum. Tlf. Nærum 184. — S. 246.

Gjeddebæk, Harald, f. 90, Fuldm. i Direkt. f. Stadens Regnskabsvæsen (25). — Jagtvej 202, Ø. Tlf. Øbro 3408. — S. 62.

Gjeolf, A. Frederik, f. 89, Forvalter v. Folkekøkkenerne (38). — Fennevangen 17, Gjentofte. Tlf. Gentofte 3527. — S. 171.

Gjødesen, Niels C. P., f. 81, Kontorchef i Direkt. f. Stadens Regnskabsvæsen (37). — Jacobys Allé 4, V. Tlf. Vester 9673 y. — S. 62.

Glud, Chr., f. 92, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsarkitektens Direkt. (34). — Frisersvej 22, Charl. Tlf. Ordrup 2338. — S. 217.

Goll, Arne, f. 98, Arkitekt u. Stadsarkitektens Direkt. (37). — Fristedet 5, Hell. Tlf. Gentofte 1775. — S. 217.

Gottlieb, Christen, f. 82, Arkitekt u. Stadsarkitektens Direkt. (37). — Evaldsg. 2, N. Tlf. Nora 7633. — S. 217.

Gram, H. C., f. 90, Dr. med., Professor, Overlæge p. Sundby Hosp. (33). — Bredg. 51, K. Tlf. 10.880. — S. 148.

Gram, P. A. Rosenkilde, f. 83, Bygningsinspektør (32). — Strandboulevarden 112, Ø. Tlf. Øbro 101. — S. 230.

Grandjean, H., f. 89, Maskinmester u. Vandforsyningen (35). — Vandværket v. Søndersø pr. Ballerup. Tlf. Lille Værløse 11. — S. 252.

Grann, Frode Hansen, f. 87, Maskinmester u. Belysningsvæsenet (35). — Strandboulevarden 77 B, Ø. Tlf. Øbro 3682 x. — S. 247.

Grann, Jens Hansen, f. 88, Maskinmester u. Belysningsvæsenet (36). — Straussvej 4, V. Tlf. Sydhavn 473 y. — S. 247.

Gregersen, Niels F., f. 99, Dr. med., Reservelæge. — Bispebjærg Hosp., N. Tlf. Taga 4721. — S. 150.

Groth, Ernst R., f. 72, Kontorchef i Skattevæsenet (33). — Tuxensvej 30, Brh. Tlf. Bella 2076. — S. 78.

Groth, P., f. 90, Opsynsmand, Formand f. De kommunale Opsynsmænds Organisation, København. — Humlebækg. 5, N. Tlf. Taga 2718. — S. 276, *280*.

Groth-Petersen, E., f. 00, Reservelæge. — Øresundshosp. Ø. Tlf. Ryvang 390. — S. 146.

Grove, Hans H. S., f. 90, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (36). — Peter Bangs Vej 135, Valby. Tlf. Damsø 2393. — S. 214.

Grundtvig, Svend, f. 99, cand. jur., Fuldm. i Mag. 4. Afd. Sek. (32). — Blidahpark 4, Charl. Tlf. Helrup 2534 u. — S. 208.

Grøn, A., f. 01, Fuldm. i 6. Socialkontor. — Amagerbrog. 30, S. — S. 187.

Grøn, K. V. A., f. 88, Præst v. De Gamles By og Kbhvns. alm. Hosp. og Plejestiftelse (29). — Nr. Allé 41, N. Tlf. Nora 5730. — S. *194*, 195.

Grøntved, N., f. 80, Malermester u. Haandværksafd. (27). — Havdrupvej 102, Vanl. Tlf. Damsø 1221. — S. 262.

Guldager, K, f. 94, Fuldm. u. Stadsarkitektens Direkt. (26). — Kærmindevej 10, Lyngby. Tlf. Lyngby 1231. — S. 218.

Gullach, Sv., f. 98, Fuldm. i 7. Socialkontor (33). — Vennemindevej 23, Ø. Tlf. Ryvang 3377. — S. *187*, 305.

Gullach Petersen, A., f. 01, Reservelæge p. Kommunehosp. — Dalgas Boulevard 59, F. Tlf. Fasan 910. — S. 145.

Gunnersen, Ingeborg, f. 91, Frue, Inspektør v. Tunghøreskolen (32). — V. Voldg. 100, V. Tlf. Byen 2728. — S. 124.

H.

Haagensen, P. E., f. 93, Fuldm. u. Belysningsvæsenet (33). — Strandvej 369, Klampenborg. Tlf. Ordrup 820. — S. 245.

Håkansson, Henry, f. 98, Fuldm. i Mag. 3. Afd. Centralkontor f. Regnskabsvæsen (34). — Koldingg. 9, Ø. Tlf. Øbro 1402 y. — S. 185.

Haase, P., f. 78, Baneassistent, Formand f. Foreningen af Kbhvns. Kommunes tekniske Tjenestemænd i 8. Lønklasse. — Godthaabsvej 341, Vanl. Tlf. Damsø 2630. — S. 273, *275*.

Hagenbøl, Svend Trøst, f. 84, Fuldm. v. Sporvejene (35). — Fjords Allé 20, V. Tlf. Nora 5898. — S. 259.

Halberg, Henrik, f. 96, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (37). — Tokkekøbvej, Lillerød. Tlf. Allerød 89. — S. 213.

Hally, Axel K., f. 86, Fuldm. v. Sporvejene (36). — Ellegaardsvænge 20, Gjentofte. Tlf. Gentofte 2021. — S. 259.

Hansen, Aage C. V., f. 75, Kasserer i Skatteværsenet (25). — Geysers Allé 12, S. Tlf. Amager 3158. — S. 79.

Hansen, Aksel H., f. 97, Arbejdsmand, Formand f. De kommunale Arbejdsmænds Organisation. — Hillerødg. 122, F. — Tlf. Taga 4677. — S. 276, *277*.

Hansen, Anders P., f. 87, Fuldm. i Skatteværsenet (36). — Mathildevej 8, F. — S. 78.

Hansen, Andreas, f. 80, Fuldm. u. Vandforsyningen (31). — Stenderupg. 3, V. Tlf. Vester 1033 v. Sommer: Aavendingen 9, Brh. Tlf. Damsø 943. — S. 252.

Hansen, C. Andreas C., f. 81, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (34). — Grundtvigsvej 6 A, V. Tlf. Vester 8661. — S. 214.

Hansen, C. V., f. 03, cand. polyt., Ingeniør u. Belysningsvæsenet (38). — Estersvej 37, Hell. Tlf. Helrup 3511 u. — S. 246.

Hansen, Carl, f. 71, Kontorchef i Skatteværsenet (26). — Gardes Allé 2, Hell. Tlf. Helrup 2417 x. — S. 77.

Hansen, Carl, f. 82, Afdelingsarkitekt u. Stadsarkitektens Direkt. (29). — Grøndalsvænge Allé 7, F. Tlf. Taga 2012. — S. 217.

Hansen, Carl Bolinius, f. 82, Fuldm. u. Stadsarkitektens Direkt. (19). — Sdr. Boulevard 122, V. — S. 218.

Hansen, Carl O., f. 78, Maskinmester u. Stadsingeniørens Direkt. (38). — Østbaneg. 89, Ø. Tlf. Øbro 2402. — S. 214.

Hansen, Christence, f. 97, Frk., Forstanderinde f. Kystsanatoriet Kastaniegaarden (35). — Bakkebølle pr. Nyraad. Tlf. Nymark 71. — S. 199.

Hansen, Devaldt, f. 78, Værkstedsmester u. Belysningsvæsenet (37). — Delosvej 25, S. — S. 247.

Hansen, E. Rørbæk, f. 01, Fuldm. i Skoledirekt. Kontor (36). — Cæciliavej 44, Valby. Tlf. Valby 985. — S. 113.

Hansen, Einar, f. 92, Bygningsassist. u. Bygningskommissionen (23). — Strandboulevarden 23, Ø. Tlf. Øbro 6215. — S. 229.

Hansen, Gregers, f. 00, cand. polit., Ekspeditionssekr. i Direkt. f. Stadens faste Ejendomme (33). — Kastanievej 15, Holte. Tlf. Holte 874. — S. 83.

Hansen, H. J., f. 92, Overdyrlæge u. Sundhedskommissionen (28). — Godthaabsvej 114, F. Tlf. Fasan 1455. — S. 163.

Hansen, H. L. C., f. 94, Kontorchef u. Mag. 3. Afd. Centralkontor f. Regnskabsvæsen (33). — V. Søg. 66, V. Tlf. Palæ 6002 y. — S. 185.

Hansen, Hans Chr., f. 86, Maskinmester, Formand f. Kommunal Maskinmesterforening. — Politigaarden, V. Tlf. 1448. — S. 283.

Hansen, Harald, f. 97, cand. jur., Fuldm. i Folkeforsikringskontoret (34). — Middelfartsg. 10, Ø. — S. 183.

Hansen, Henning, f. 80, Arkitekt, Borgerrepræsentant. — Bjerregaardsvej 8, Valby. Tlf. Valby 1412. — S. *28*, 29, 35, 36, 38, 39, 40, 47, 125, 162, 173, 292.

Hansen, Henning, f. 96, Fuldm. u. den offentlige Vejning og Maaling i Frihavnen (33). — Silkeborgg. 14, Ø. Tlf. Øbro 7462. — S. 136.

Hansen, J. W., f. 96, cand. polyt., Ingeniør u. Belysningsvæsenet (37). — Saltværksvej 111, Kastrup. Tlf. Kastrup 502. — S. 245.

Hansen, J. V. Clausen, f. 83, cand. jur., Kontorchef i Overpræsidiet (33). — Martensens Allé 5, V. Tlf. Vester 1505 y — S. 15.

Hansen, Johannes, f. 08, Sekretær, Borgerrepræsentant. — A. F. Beyersvej 6, F. (Kontor: Tlf. 5399.) — S. *29*, 38.

Hansen, Julius, f. 92, Borgmester f. Mag. 2. Afd. (38). — Dr. Dagmars Allé 22, Valby. Tlf. Valby 499. — S. 34, 35, 36, 37, 45, 50, 54, *137*, 162, 173, 285, 290.

Hansen, Jutta A., f. 01, Frk., Skoletandlæge (37). — V. Boulevard 45, V. — S. 127.

Hansen, K. H., f. 98, Forvalter u. Hospitalsvæsenet (38). — Prs. Charlottes G. 28, N. — S. 152.

Hansen, L., f. 94, Maskinmester u. Vandforsyningen (36). — Vandværket v. Lejre. Tlf. Lejre 103. — S. 252.

Hansen, Laur., f. 94, Sekretær, Borgerrepræsentant. — Gaaseurtvej 14, Brh, Tlf. Bella 1548. (Kontor: Tlf. 3541). — S. *28*, 29, 34, 38, 48, 51.

Hansen, Leo, f. 04, Fuldm. u. Hospitalsvæsenet (36). — Flakholmen 6, Vanl. — S. 143.

Hansen, Leo, f. 05, cand. polyt., Ingeniør u. Belysningsvæsenet (38). — Godthaabsvej 359, Vanl. Tlf. Damsø 927 x. — S. 246.

Hansen, Matthias, f. 88, Fuldm. u. Stadsarkitektens Direkt. (34). — Rosenørns Allé 36, V. Tlf. Nora 6544. — S. 217.

Hansen, N. Johs., f. 02, Kommunelæge (38). — Fælledvej 6, N. Tlf. Nora 8748. — S. 187.

Hansen, Niels, f. 79, Ekspeditionssekr. v. Sporvejene (35). — Sdr. Boulevard 96, V. Tlf. Vester 6336 y. — S. 259.

Hansen, P. Flemming, f. 02, cand. polyt., Ingeniør u. Belysningsvæsenet (33). — Kastelsvej 28, Ø. Tlf. Øbro 9518. — S. 44, *246*.

Hansen, Peter Kristian, f. 99, cand. jur., Ekspeditionssekr. i Forsorgskontoret

(38). — Fuglsang Allé 94, Brh. Tlf. Bella 1225. — S. 183.

Hansen, R. N., f. 71, Fuldm. u. Stadskonduktørembedet (18). — Sylows Allé 12, F. Tlf. Fasan 653. — S. 221.

Hansen, Rich., f. 79, Fuldm. u. Belysningsvæsenet (19). — Ørholmsvej 31, Søllerød. Tlf. Holte 942. — S. 246.

Hansen, S. V., f. 88, Afdelingslæge (22). — Sct. Hans Hosp., Roskilde. Tlf. Roskilde 1068. — S. 157.

Hansen, Svend, f. 86, Dr. med., Professor, Overkirurg (34). — Sundby Hosp., S. Tlf. Amager 7506. — S. 85, *148.*

Hansen, Th., f. 70, Ekspeditionssekr. u. Belysningsvæsenet (18). — Willemoesg. 31, Ø. Tlf. Øbro 636. — S. 245.

Hansen, Viggo, f. 01, Landinspektør u. Stadskonduktørembedet (31). — Østervej 28, Glostrup. Tlf. Glostrup 323. — S. 221.

Hanssen, Ph., f. 98, Frue, Kommunelærerinde, Formand f. Kbhvns. Kommunelærerindeforening. — Howitzvej 55, F. Tlf. Gothåb 9463. — S. 113, *281.*

Hardrup, Eiler, f. 88, Bygningsassist. u. Bygningskommissionen (20). — Strandboulevarden 109, Ø. Tlf. Øbro 4196 y. — S. 230.

Hartling, M., f. 85, Kommunelærer, Formand f. Kbhvns. Kommunelærerforening. — Lykkeholms Allé 7, V. Tlf. Vester 5817. — S. 113, *281.*

Hartmann, A. V. E., f. 74, Fuldm. u. Stadsarkitektens Direkt. (19). — Ved Volden 10, K. Tlf. Sundby 1069 v. — S. 217.

Hartoft, N. J. B., f. 95, Fuldm. u. Hospitalsvæsenet (26). — Nordborgg. 11, Ø. Tlf. Øbro 999 y. — S. 147.

Haslund, Otto, f. 76, visiterende Læge u. Sundhedskommissionen (16). — Danasvej 1, V. Tlf. Vester 3502. — S. 164.

Hasselager, Jens C., f. 91, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (34). — Sdr. Boulevard 122, V. — S. 213.

Hasselbalch-Larsen, Kjeld, f. 94, cand. theol., Bibliotekar (22). — Borgmester Jensens Allé 3, Ø. Tlf. Øbro 8119. — S. 99.

Haunsø, K., f. 80, Skoleinspektør v. Værneskolerne (34). — Svinget 20, S. Tlf. Amager 3054. — S. 124.

Heckscher, H., f. 93, Dr. med., Overlæge p. Kommunehosp. — Maglemosevej 61, Hell. Tlf. Helrup 3385. — S. 145.

Hedborn, Edelhard J., f. 91, cand. jur., Kontorchef i Direkt. f. Stadens faste Ejendomme (37). — Kanslerg. 2, Ø. — S. 83.

Hedebol, Peder, f. 74, fhv. Borgmester. — Østbaneg. 13, Ø. Tlf. Øbro 2296. — S. 45, 54, 289.

Hedegaard, Harry, f. 94, Direktør, Stedfortræder til Borgerrepræsentationen. — Mikkel Vibes G. 3, K. Tlf. Amager 6562. — S. 30.

Hedemark, G. H. S., f. 71, Inspektør v. Kbhvns. alm. Hosp. og Plejestiftelse (19). — Sortedamsdossering 35, N. Tlf. Nora 657. — S. 195.

Heidenheim, H., f. 71, Kontorchef u. Haandværksafd. (37). — Nørrebrog. 26, N. Tlf. Nora 277 y. — S. 262.

Heising, Villy, f. 05, Ingeniør, cand. polyt., Borgerrepræsentant. — Blaamejsevej 3, N. Tlf. Taga 6599. (Kontor: Tlf. 1919, Lokal 85). — S. *28,* 29, 37.

Hellberg, Sigvald, f. 90, Typograf, Borgerrepræsentant. — Ved Klosteret 23, Ø. Tlf. Ryvang 2059. — S. *28,* 29, 37, 38.

Helmstedt, Otto L., f. 86, cand. jur., Kontorchef i Skattevæsenet (37). — Ejderstedg. 14, V. Tlf. Eva 1189. — S. 75.

Hempel, Inger, f. 89, Frue, Kontorassistent, Stedfortræder til Borgerrepræsentationen. — Nørregade 40 A, K. Tlf. Byen 5634. — 30, 125.

Henningsen, Einer V. M., f. 81, visiterende Læge u. Sundhedskommissionen (29). — Sølvg. 34, K. Tlf. Palæ 1763. — S. 163.

Henningsen, Mogens O., f. 91, cand. polyt., Afdelingsingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (36). — Goldschmidtsvej 8, F. Tlf. Damsø 2022. — S. 213.

Henningsen, Viggo, f. 99, cand. jur., Fuldm. i Skattevæsenet (34). — Smalleg. 42, F. Tlf. Gothåb 156 v. — S. 75.

Henriksen, Kaj, f. 93, cand. jur., Chef for Mag. Legatkontor (26). — Strandvej 166, Charl. Tlf. Ordrup 1765. — S. 41, *92.*

Herling, Ingeborg, f. 79, Frk., Skoleinspektør (25). — Enghavevejs Skole, Enghavevej 49, V. Tlf. Vester 4306. — S. 116.

Hermann, E. S., f. 01, cand. polit., Fuldm. i Direkt. f. Stadens faste Ejendomme (33). — Hvidørevej 60, Klampenborg. Tlf. Ordrup 4461. — S. 83.

Hermann, Jacques, f. 86, cand. jur., Kontorchef i Skattevæsenet (24). — Kastrupvænge 8, Kastrup. Tlf. Kastrup 692. — S. 75.

Hersløv, H. A., f. 86, Ekspeditionssekr. i Skattevæsenet (37). — Buddingevej 38 B, Lyngby. — S. 77.

Hertz, Povl, f. 81, Dr. med., Læge ved Børneværnet (24). — Kronprinsesseg. 32, K. Tlf. Palæ 866. — S. 113, *185.*

Hessen, E., f. 01, cand. jur., Fuldm. i Forsorgskontoret (34). — Fuglegaardsvænget 18, Gjentofte. Tlf. Gentofte 1878. — S. 183.

Hindskov, R., f. 87, Kontorchef i Skattevæsenet (37). — Strandboulevarden 125, Ø. Tlf. Øbro 7300. — S. 79.

Hjelme, Niels, f. 87, Skoleinspektør (34). — Østrigsgades Skole, Østrigsg. 14, S. Tlf. Amager 436. — S. 123.

Hjelt, Alex H., f. 94, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (36). — Schlegels Allé 8, V. Tlf. Vester 9691 x. — S. 214.

Hjermind, Poul, f. 10, cand. jur., Sagfører, Stedfortræder til Borgerrepræsentationen. — Lindenovsg. 5, Ø. Tlf. Øbro 9119. — S. 30.

Hjort, Emil V. R., f. 84, cand. jur., Fuldm. i Mag. 1. Afd. Sek. (18). — Holmegaardsvej 18, Charl. Tlf. Ordrup 573. — S. *91,* 267.

Hjorth, Enoch, f. 03, Fuldm. i 6. Socialkontor (34). — Bjergtoften 3, Hell. Tlf. Gentofte 1483. — S. 187.

Hjorth, O., f. 99, cand. jur., Ekspeditionssekr. i Socialdirekt. (36). — Hvidkildevej 1, F. Tlf. Taga 5403. — S. 84, *183.*

Holck, S. N., f. 93, Forstander f. Det kgl. Opfostringshus (38). — Randersg. 10, Ø. Tlf. Øbro 2680. — S. 270.

Holm, Aage Zehngraff, f. 06, cand. jur., Fuldm. i Børneværnskontoret (38). — Julius Valentiners Vej 28, F. Tlf. Gothåb 645 v. — S. 185.

Holm, Axel, f. 97, cand. polit., Ekspeditionssekr. i Statistisk Kontor (34). — Ulrikkenborgvej 84, Lyngby. Tlf. Lyngby 1633. — S. 94.

Holm, Børge, f. 02, cand. polit., Fuldm. i Børneværnskontoret (37). — Jagtvej 218, Ø. — S. 185.

Holm, Ejler, f. 87, Dr. med., Professor, Overlæge p. Kommunehosp. (29). — Norgesmindevej 24, Hell. Tlf. Helrup 3748. — S. 145.

Holm, Georg, f. 92, Chef f. 3. Socialkontor (38). — Krøyersvej 8, Klampenborg. Tlf. Ordrup 4888. — S. 186.

Holm, Johs., f. 02, Dr. med., Reservelæge p. Øresundshosp. — Kochsvej 26, V. Tlf. Eva 2266. — S. 147.

Holm, Poul, f. 88, cand. polyt., Vicebrandchef (37). — Fælledvejs Brandstation, N. Tlf. Nora 4242. — S. 227.

Holm, Sigrid, f. 97, Frk., Afdelingslæge v. Centralstationen f. Tuberkulosebekæmpelsen (35). — Nyvej 21, V. Tlf. Vester 8038. — S. 163.

Holm, V. Eilschou, f. 71, Kommunelæge (12). — Østerbrog. 70, Ø, Tlf. Øbro 785. — S. 188.

v. Holstein-Rathlou, E., f. 82, cand. polyt. Afdelingsingeniør u. Belysningsvæsenet

(17). — Ellinorsvej 7, Charl. Tlf. Ordrup 1690. — S. 246.

Holsøe, Poul, f. 73, Stadsarkitekt (25), — Tranevænget 8, Hell. Tlf. Helrup 5033. — S. 217.

Holte, Carl, f. 89, cand. polyt., Kontorchef. u. Vandforsyningen (35). — V. Søg. 70, V. Tlf. Palæ 5456. — S. 251.

Hougaard, T., f. 94, Kontorchef i 8. Socialkontor (38). — Strandvej 4 D, Ø. — S. 187.

Hundertmark, G. A., f. 83, Chef f. Mag. 3. Afd. Hovedkassererkontor (33). — Gjentofteg. 56 C, Gjentofte. Tlf. Gentofte 1461. — S. 185.

Hurwitz, Carl F., f. 99, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (30). — Gustav Johannsens Vej 1, F. Tlf. Damsø 957. — S. 215.

Husted, Erik, f. 00, Dr. med., Reservelæge p. Kommunehosp. — Ø. Søg. 18, K. Tlf. Byen 4566. — S. 144.

Husted, Otto, f. 02, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (35). — Sct. Kjelds G. 31, Ø. Tlf. Ryvang 2542 x. — S. 214.

Husum, Rudolf M., f. 80, Kontorchef i Skatteværsenet (25). — Jul. Thomsens G. 18, V. Tlf. Nora 8687. — S. 76.

Hvalsø Olsen, Magnus, f. 01, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (38). — Ved Fortunen 1, Klampenborg. Tlf. Lyngby 1191. — S. 214.

Hvid-Hansen, Ove, f. 08, Fuldm. u. Hospitalsvæsenet (38). — Bispebjærg Hosp., N. Tlf. Taga 1185. — S. 149.

Hüttemeier, B. Chr., f. 72, cand. polyt., Chef f. Vejafdelingerne (37). — Hattensens Allé 6, F. Tlf. Gothåb 8636. — S. 214.

Høffner Jacobsen, C., f. 92, Formand f. den kommunale Revision (37). — Sundholmsvej 51, S. Tlf. Amager 6911 v. — S. 57.

Høgholt, Henry A., f. 02, cand. polyt., Ekspeditionssekr. v. Sporvejene (38). — Mariendalsvej 19, F. Tlf. Gothåb 7638. — S. 258.

Højlund, Ths., f. 85, Skoleinspektør (26). — Ravnsborgg. 11, N. Tlf. Nora 5676. — S. 126.

Højsteen, Christian J., f. 01, cand. polyt., Vejinspektør u. Stadsingeniørens Direkt. (35). — Backersvej 108, S. Tlf. Amager 3657. — S. 214.

Høppermann, Aage Lütz, f. 90, cand. jur., Kontorchef i Børneværnskontoret (34). — Kirkevej 19 A, Charl. Tlf. Ordrup 2956. — S. 185.

Høppermann, Zara Lütz, f. 85, Frue, Fuldm. i Mag. 3. Afd. Centralkontor f. Regnskabsvæsen (26). — Kirkevej 19 A, Charl. Tlf. Ordrup 2956. — S. 185.

Høst, Margrethe, f. 89, Frk., Kontorassistent, Borgerrepræsentant. — Ved Amagerport 14, S. Tlf. Amager 3295. — S. *28*, 29, 35, 37, 38, 46, 114, 285.

I.

Illemann, A. V., f. 87, Skoleinspektør (33). — Hvedevej 18, Brh. Tlf. Bella 379. — S. 117.

Ingvorsen, Holger, f. 87, Maskinmester u. Hospitalsvæsenet (35). — Sct. Hans Hosp., Roskilde. Tlf. Roskilde 2037. — S. 157.

Ipsen, Kaj K., f. 00, cand. polit., Fuldm. i Lønningsdirektoratet (30). — Himmerlandsvej 6, F. Tlf. Gothåb 8496. — S. 81.

Isaksen, Thorvald M., f. 89, Dyrlæge v. Torve- og Slagtehallerne (35). — Kong Georgs Vej 18, F. Tlf. Gothåb 7661. — S. 134.

Ishøy, Ellis, f. 81, Arkitekt u. Stadsarkitektens Direkt. (28). — Willemoesg. 43, Ø. Tlf. Øbro 7040. — S. 217.

Iversen, Povl, f. 89, Dr. med., Overlæge p. Kommunehosp. (36). — Bredg. 43, K. Tlf. Palæ 4304. — S. 85, 143, *145*.

J.

Jacobi, H., f, 98, Byretsdommer, Forhørsleder. — Klockersvej 11, Gjentofte. Tlf. Gentofte 2446. — S. 85.

Jacobsen, A., f. 99, cand. jur., Fuldm. i Børneværnskontoret (34). — Amagerbrog. 232 A, S. Tlf. Amager 4084 v. — S. 185.

Jacobsen, A. W., f. 91, cand. jur., Ekspeditionssekr. u. Hospitalsvæsenet (35). — Solvej 2, F. — S. 143.

Jacobsen, Aage, f. 88, Skoleinspektør (34). — Sundbyøster Skole, Smyrnavej 7, S. Tlf. Amager 419. — S. 121.

Jacobsen, Anne-M., f. 87, Frk., Kredsbibliotekar (20). — Mariendalsvej 73, F. Tlf. Gothåb 6377. — S. 100.

Jacobsen, Børge, f. 07, Sekretær, Stedfortræder til Borgerrepræsentationen. — Tagensvej 202, N. Tlf. Taga 7295. — S. 30.

Jacobsen, C. A., f. 72, Maskinmester u. Belysningsvæsenet (20). — Amagerbrog. 76, S. Tlf. Amager 6283 y. — S. 247.

Jacobsen, Conrad, f. 91, cand. jur., Fuldm. i Statistisk Kontor (31). — Strandboulevarden 14, Ø. Tlf. Øbro 4059 u. — S. 94.

Jacobsen, E. V., f. 02, Landinspektør u. Stadskonduktørembedet (36). — Egilsg. 45, S. Tlf. Amager 3847 x. — S. 222.

Jacobsen, Folke, f. 90, Skoleinspektør (26). — Ellekilde, Lyngby. Tlf. Bagsværd 226. — S. 126.

Jacobsen, Gustav, f. 04, cand. polyt., Ingeniør u. Bygningskommissionen (34). — Sønderborgg. 6, Ø. Tlf. Øbro 4565 y. — S. 229.

Jacobsen, Hans, f. 72, Hovedkasserer, Medlem af Centralarbejdsanvisningskontorets Best. — Eriksholmvej 14, Vanl. Tlf. Damsø 1228. — S. 206.

Jacobsen, Holger, f. 90, cand. polyt., Ingeniør v. Sporvejene (28). — Peter Bangs Vej 137, F. Tlf. Damsø 1837. — S. 259.

Jacobsen, Knud V., f. 08, cand. jur., Fuldm. i Børneværnskontoret (38). — Peter Bangs Vej 2, F. Tlf. Gothåb 1112 v. — S. 185.

Jacobsen, Otto, f. 00, Afdelingslæge (37). — Sct. Hans Hosp., Roskilde. Tlf. Roskilde 678. — S. 157.

Jacobsen, S. P., f. 05, cand. polyt., Ingeniør u. Belysningsvæsenet (36). — Slotsvej 48, Charl. Tlf. Ordrup 2282. — S. 246.

Jacobsen, William, f. 80, cand. jur., Fuldm. i Skattevæsenet (20). — Birkerød. Tlf. Birkerød 175. — S. 75.

Jahncke, A., f. 83, cand. polyt., Ingeniør u. Belysningsvæsenet (19). — N. Frihavnsg. 32, Ø. Tlf. Øbro 3496 y. — S. 245.

Jakobsen, N. Rich., f. 99, cand. polyt., Driftsingeniør u. Belysningsvæsenet (31). — Østre Gasværk, Zionsvej 5, Ø. Tlf. Ryvang 3228. — S. 246.

Jakobsen, Ove, f. 09, cand. polyt., Ingeniør u. Bygningskommissionen (37). — Bratskovvej 12, Vanl. Tlf. Damsø 3504. — S. 229.

Jalser, A. K. Jørgen, f. 12, cand. polyt., Brandinspektør. — Malmøg. 3, Ø. Tlf. Øbro 8565. — S. 226.

Jantzen, Carl F., f. 72, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (34). — Prs. Alexandrines Allé 15, Charl. Tlf. Ordrup 988. — S. 214.

Jarløv, E., f. 88, Dr. med., Overlæge v. Kbhvns. alm. Hosp. og Plejestiftelse (36). — Strandpromenaden 27, Ø. Tlf. Ryvang 288. — S. 195.

Jarnholt, H. E. M., f. 88, Fuldm. i Skattevæsenet (37). — Amager Boulevard 120, S. Tlf. Amager 1709. — S. 79.

Jastrau, Frans, f. 96, Arkitekt u. Stadsarkitektens Direkt. (35). — Elmevej 20, Holte. Tlf. Holte 1131. — S. 217.

Jensen, Aage, f. 97, Kredsbibliotekar (37).

— Usserød Kongevej 95, Hørsholm. — S. 99.

Jensen, A. Herløv, f. 00, cand. polyt., Ingeniør u. Belysningsvæsenet (31). — Rughavevej 1, Valby. Tlf. Valby 592 x. — S. 245.

Jensen, Ancher, f. 00, Fuldm. u. Belysningsvæsenet (36). — Lombardig. 25, S. Tlf. Amager 743. — S. 245.

Jensen, Anna D., f. 67, Frue. — Wildersg. 45, K. — S. 194, 198.

Jensen, Anton, f. 73, Typograf, Borgerrepræsentant. — Vatnavej 18, S. Tlf. Amager 3784. — S. *28*, 29, 34, 35, 37, 38, 40, 41, 43, 46, 51, 184, 197, 285.

Jensen, Axel M., f. 04, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (35). — Sct. Kjelds G. 4, Ø. Tlf. Ryvang 5071. — S. 214.

Jensen, Carl, f. 78, Kasserer u. Kørselsafd. — Steenstrups Allé 7, V. Tlf. Nora 3948 u. — S. 261.

Jensen, Carl, f. 92, Inspektør v. Sundby Kirkegaard (33). — Kastrupvej 51, S. Tlf. Amager 343. — S. 107.

Jensen, Caroline, f. 75, Frue, Borgerrepræsentant. — Karensg. 2, Valby. Tlf. Valby 1078. — S. *28*, 29, 37, 39, 41, 114, 184.

Jensen, Chr. Axel, f. 78, mag. art., Museumsinspektør. — Søndermarksvej 14, Valby. Tlf. Valby 119. — S. 102.

Jensen, Ejner, f. 97, Fuldm. u. Hospitalsvæsenet (34). — Ved Klosteret 13, Ø. Tlf. Ryvang 2162 x. — S. 149.

Jensen, Ernst, f. 92, Kørselsinspektør u. Kørselsafd. — Classensg. 72, Ø. Tlf. Øbro 6417. — S. 261.

Jensen, Ernst, f. 96, cand. polyt., Ingeniør u. Bygningskommissionen (34). — Fridtjof Nansens Pl. 8, Ø. Tlf. Øbro 3481 v. — S. 229.

Jensen, Ewald, f. 90, Skoleinspektør (36). — Alsgades Skole, Alsg. 14, V. Tlf. Vester 3052. — S. 114.

Jensen, Georg V., f. 92, Maskinmester u. Stadsingeniørens Direkt. (38). — Scherfigsvej 6, Ø. Tlf. Ryvang 5. — S. 214.

Jensen, Gudrun M., f. 03, Frk., Skoletandlæge (37). — Ved Sønderport 9, S. Tlf. Amager 2849 y. — S. 127.

Jensen, Hans, f. 65, fhv. Direktør. — Borgmester Jensens Allé 5, Ø. Tlf. Øbro 5522. — S. 47.

Jensen, Herman C., f. 90, Inspektør v. De Gamles By (36). — Nr. Allé 41, N. Tlf. 4161. — S. 194.

Jensen, Jørgen, f. 70, Dr. med., Overlæge p. Kommunehosp. (20). — Falkoner Allé 86, F. Tlf. Nora 3111. — S. 143, *146*.

Jensen, K. B., f. 91, Arkitekt u. Stadsarkitektens Direkt. (29). — Paa Højden 2, Hell. Tlf. Gentofte 997. — S. 217.

Jensen, K. Valdemar, f. 00, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (34). — Sømarksvej 13, Hell. Tlf. Helrup 1470. — S. 214.

Jensen, Karl J. P., f. 76, cand. polyt., Afdelingsingeniør u. Vandforsyningen (22). — Næsbyholmvej 20, Brh. Tlf. Bella 86. — S. 55, *252*.

Jensen, Karmark, f. 84, Sporvejsfunktionær, Formand f. Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation. — Sjællandsg. 27, N. — S. 276, *278*.

Jensen, M. P., f. 85, Forstander (26). — Børnehjemmet Jacob Michaelsens Minde, Skodsborg. Tlf. Skodsborg 61. — S. 198.

Jensen, Margr., f. 98, Frk., Skoletandlæge (28). — Grønbakken 2, Vanl. Tlf. Damsø 319. — S. 127.

Jensen, Marie, f. 01, Frk., Skoletandlæge (37). — Peter Bangs Vej 231, Valby. — S. 127.

Jensen, N. P., f. 85, Konduktør u. Haandværksafd. (28). — Lilliendalsvej 13, Brh. Tlf. Bella 745. — S. 262.

Jensen, Otto K., f. 02, cand. polyt., Ingeniør u. Bygningskommissionen (37). — Vardeg. 4, Ø. Tlf. Øbro 9344 x. — S. 229.

Jensen, R. Johs., f. 85, cand. polyt., Overingeniør u. Belysningsvæsenet (29). — Gothersg. 30, K. Tlf. 4852. — S. 246.

Jensen, Richard, f. 94, Formand, Borgerrepræsentant. — Genuavej 36, S. Tlf. Amager 4400. (Kontor: Tlf. 8436). — S. *29*, 37, 38.

Jensen, S. Chr., f. 70, Kunstmaler, Tegneinspektør (19). — Nybrovej 180, Lyngby. Tlf. Lyngby 108. — S. 123.

Jensen, Svend, f. 92, Kommunelæge (38). — Hulgaardsvej 4, F. Tlf. Fasan 921. — S. 190.

Jensen, Th., f. 79, Snedkermester u. Haandværksafd. (21). — Jægersborgvej 40, Lyngby. Tlf. Lyngby 527. — S. 262.

Jensen, Thorkild, f. 88, Skoledirektør (33). — Husumg. 44, N. Tlf. Taga 5030. — S. 51, *113*, 291.

Jensen, Vald., f. 87, Fuldm. i 5. Socialkontor (34). — Skovbovænget 50, Hareskov By. — S. 187.

Jensen, Verner, f. 91, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsarkitektens Direkt. (32). — Amagerbrog. 26, S. Tlf. Amager 1288. — S. 217.

Jensen, Wilfred, f. 00, cand. jur., Fuldm. i Forsorgskontoret (36). — Grøndalsvej 8, F. Tlf. Gothåb 5974 y. — S. 183.

Jensen-Egeberg, T. E., f. 03, cand. polyt., Driftsingeniør u. Belysningsvæsenet (38). — Østerbrog. 39, Ø. Tlf. 7640. — S. 247.

Jentzsch, Aage R., f. 92, Fuldm. v. Sporvejene (29). — Madvigs Allé 5, V. Tlf. Vester 638 x. — S. 259.

Jeppesen, Asger, f. 90, Vicebygningsinspektør (32). — Vendersg. 29, K. Tlf. 3401. — S. 230.

Jeppesen, N. Klarskov, f. 85, Forstander (32). — Optagelseshjemmet Emdrupgaard, Emdrupvej 132, N. Tlf. Søborg 2713. — S. 199.

Jerndorff, William, f. 83, Arkitekt u. Stadsarkitektens Direkt. (31). — Genforeningspladsen 47, F. Tlf. Taga 5220. — S. 217.

Jerner, Gotfred, f. 87, Underkasserer i Stadens Hovedkasse (36). — Grünersvej 21, Holte. Tlf. Holte 354. — S. 63.

Jerning, E. P. A., f. 89, Fuldm. i Skattevæsenet (38). — Esbjergg. 13, Ø. Tlf. Øbro 7131. — S. 76.

Jernholt, P., f. 81, Fuldm. i 4. Socialkontor (19). — Ingolfs Allé 24 B, S. Tlf. Amager 3894 y. — S. 187.

Jespersen, Jens Christian, f. 80, cand. jur., Ekspeditionssekr. i Skattevæsenet (21). — Aggersvej 9, Skodsborg. Tlf. Skodsborg 323. — S. 75.

v. Jessen, E. B. B., f. 85, Chef f. 2. Socialkontor (34). — Engelstedsg. 63, Ø. Tlf. Ryvang 3360. — S. 186.

Jessen, Jørgen K. H., f. 85, Husinspektør v. Københavns Kommunes Beboelsesejendomme (27). — Bergensg. 5, Ø. Tlf. Øbro 525. — S. 165.

Jessen, L., f. 68, Overretssagfører, Form. for Centralarbejdsanvisningskontorets Best. — Antoinettevej 7, Valby. Tlf. Valby 363. (Kontor: Tlf. 3898). — S. 45, 47, 48, *206*, 291.

Jochimsen, Sven, f. 01, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsarkitektens Direkt. (37). — Solbakkevej, Rungsted Kyst. Tlf. Rungsted 257. — S. 217.

Johansen, Chr. F. A., f. 80, Kontorchef i Skattevæsenet (32). — Exnersvej 27, Klampenborg. Tlf. Ordrup 4802. — S. 77.

Johansen, Edmund, f. 02, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (34). — Hasselvej 35, Lyngby. Tlf. Frederiksdal 285. — S. 214.

Johansen, Georg C. J., f. 73, Kasserer i Skattevæsenet (08). — Ordrup Jagtvej 48 D, Charl. Tlf. Ordrup 5487 y. — S. 79.

Johansen, H., f. 92, Ekspeditionssekr. v. Københavns Kommunes Beboelsesejendomme (29). — Ny Carlsberg Vej 27, V. Tlf. Eva 2331. — S. 165.

Johansen, Jens, f. 93, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (36). — Peter Bangs Vej 67, F. Tlf. Gothåb 4209. — S. *214*, 273, 274.

Johansen, Johs., f. 88, Kontorchef i Skattevæsenet (37). — Gevningevej 7, Brh. — S. 79.

Johansen, Kjeld, f. 95, cand. polit., Chef f. Statistisk Kontor (31). — Tonysvej 1, Charl. Tlf. Ordrup 2007. — S. 94.

Johansen, Stig, f. 02, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsarkitektens Direkt. (36). — Dalgas Boulevard 29, F. Tlf. Gothåb 3012 v. — S. 217.

Johansen, V., f. 75, cand. jur., Inspektør u. Hospitalsvæsenet (12). — Sct. Hans Hosp., Roskilde. Tlf. Roskilde 814. — S. 157.

Johansen, W., f. 87, Inspektør u. Hospitalsvæsenet (33). — Sundby Hosp., S. Tlf. Amager 2162. — S. 148.

Johnstad-Pedersen, M., f. 00, Reservelæge. — Boserup Sanatorium, Roskilde. Tlf. Roskilde 1809. — S. 151.

Jonsen, Jørgen, f. 07, cand. jur., Sekretær, Formand f. Københavns Kommunes Sekretærforening. — Dosseringen 44, N. Tlf. Nora 4138 y. — S. 283.

Jordening, H. H. L., f. 92, Fuldm. i 2. Socialkontor (32). — Strandvej 349, Klampenborg. — S. 186.

Juel-Hansen, E. Andreas G. V., f. 78, cand. polyt., Direktør f. Sporvejene (26). — Sortedamsdossering 29, N. Tlf. 10.616. — S. 258.

Justesen, Chr., f. 91, Landinspektør u. Stadskonduktørembedet (29). — Peter Bangs Vej 59, F. — S. 221.

Juul, Svend, f. 06, cand. jur., Fuldm. i Skattevæsenet (38). — Fridtjof Nansens Plads 8, Ø. Tlf. Øbro 7471 u. — S. 75.

Jürgensen, C. A., f. 80, cand. theol., Skoleinspektør (21). — Grundtvigskolen, Hovmestervej, N. Tlf. Taga 1590. — S. 116.

Jørgensen, A. C., f. 97, Fuldm. u. Belysningsvæsenet (38). — Brannersvej 9, Charl. Tlf. Ordrup 4862 x. — S. 245.

Jørgensen, Aksel, f. 83, Kunstmaler, Professor, Medlem af Best. f. Thorvaldsens Museum. — Kongens Nytorv 1, K. Tlf. Palæ 2169. — S. 173.

Jørgensen, Axel C. L., f. 86, Ekspeditionssekr. i Skattevæsenet (36). — Strandvej 215, Charl. Tlf. Helrup 4189 v. — S. 77.

Jørgensen, Ejnar, f. 88, cand. polyt., Ingeniør v. Sporvejene (25). — Joakim Larsens Vej 8, F. Tlf. Gothåb 3845 x. — S. 259.

Jørgensen, Emil L. P., f. 82, Rodemester i Skattevæsenet (17). — Tuborgvej 125, Hell. Tlf. Helrup 3480. — S. 78.

Jørgensen, Gustav E., f. 78, Dr. med., Skole-Overlæge (37). — Østerbrog. 142, Ø. Tlf. Øbro 2674. — S. 126.

Jørgensen, H. C., f. 06, cand. polit., Fuldm. i Statistisk Kontor (35). — Struerg. 17, Ø. Tlf. Øbro 9531 u. — S. 94.

Jørgensen, Halvor, f. 97, Fuldm. u. Hospitalsvæsenet (34). — Solsortvej 76, F. Tlf. Gothåb 1470 x. — S. 144.

Jørgensen, Harry, f. 04, Ekspeditionssekr. i Direkt. f. Stadens Regnskabsvæsen (38). — Strandvej 175, Hell. Tlf. Helrup 481 u. — S. 62.

Jørgensen, Jens, f. 85, Bygningsinspektør (38). — Gl. Kongevej 92, V. Tlf. Vester 3333. — S. 230.

Jørgensen, Jørgen J., f. 87, Skoleinspektør (29). — Hillerødgades Skole, N. Tlf. Taga 1214. — S. 117.

Jørgensen, Kaj, f. 01, Fuldm. i Mag. 3. Afd. Centralkontor f. Regnskabsvæsen (34). — A. F. Beyers Vej 17, F. Tlf. Gothåb 5511 y. — S. 185.

Jørgensen, Laur., f. 87, Skoleinspektør (31).

— Grøndalsvængets Skole, Vibevej, N. Tlf. Taga 3350. — S. 116.

Jørgensen, Lauritz, f. 72, Landinspektør, Stadskonduktør (27). — Egholmsvej 1, Holte. Tlf. Holte 129. — S. 221.

Jørgensen, N. K. J., f. 80, Inspektør v. Assistens Kirkegaard (19). — Assistens Kirkegaard, N. Tlf. Nora 2304. — S. 106.

Jørgensen, O. J., f. 96, Fuldm. u. Belysningsvæsenet (36). — Østerbrog. 148, Ø. Tlf. Øbro 1232 x. — S. 245.

Jørgensen, Peter N., f. 84, Rodemester og fg. Kasserer i Skattevæsenet (18). — Holmbladsvænge 12, S. Tlf. Amager 4839. — S. 77, 123.

Jørgensen, Poul R., f. 98, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (36). — Ved Klosteret 21, Ø. Tlf. Ryvang 3040. — S. 214.

Jørgensen, R. Jørgen, f. 73, Skoleinspektør (19). — Biskop Krags Vænge, Ø. Tlf. Ryvang 380. — S. 118.

K.

Kaae, N., f. 94, cand. mag., Kredsbibliotekar (36). — Høje Skodsborg 26, Skodsborg. Tlf. Skodsborg 367. — S. 100.

Kaae, S., f. 82, Ekspeditionssekr. u. Vandforsyningen (29). — Sct. Markus Allé 13, V. Tlf. Nora 187 y. — S. 252.

Kaarøe, Laur., f. 86, Raadhusforvalter (33). — Raadhuset, V. Tlf. 3800, fra Kl. 22—8½ og Søn- og Helligdage: 50.724. — S. 168.

Kaper, Ernst, f. 74, Dr. phil., Borgmester f. Mag. 1. Afd. (17). — Kristianiag. 2, Ø. Tlf. Øbro 7705. — S. 34, 35, 36, 37, 40, 41, 42, 43, 46, 47, 50, 54, 55, *86*, 99, 102, 113, 287, 290, 291, 292.

Karlsborg, Frederik V., f. 88, cand. jur., Ekspeditionssekr. i Mag. 4. Afd. Sek. (26). — Dyrehavevej 14, Klampenborg. — S. 208.

Kayser, Chr., f. 80, Maskinmester u. Vandforsyningen (24). — Vandværket v. Thorsbro pr. Taastrup. Tlf. Thorslunde 13. — S. 252.

Kejser, Karl J., f. 04, Fuldm. u. Stadsingeniørens Direkt. (35). — Hejrevej 42, N. Tlf. Taga 5727 x. — S. 215.

Kettel, Karsten, f. 99, Dr. med., Reservelæge p. Kommunehosp. — Ø. Søg. 20, Ø. Tlf. Byen 6482. — S. 145.

Kiil, Johannes H., f. 91, cand. jur., Ekspeditionssekr. i Skatteväsenet (24). — Kochsvej 4, V. Tlf. Vester 9417 x. — S. 75.

Kisbye, Margrethe S. E., f. 93, Frue, Skoletandlæge (28). — Holsteinsg. 7, Ø. Tlf. Øbro 3858. — S. 127.

Kissmeyer, A. H., f. 89, Dr. med., Professor, Overlæge p. Kommunehosp. (32). — Kronprinsensg. 1, K. Tlf. Byen 3899. — S. 143, *145*, 282.

Kjeldsen, Ove, f. 93, Landinspektør, Afdelingschef u. Stadskonduktørembedet (27). — Ballerup. Tlf. Ballerup 230. — S. 221.

Kjer-Petersen, R., f. 73, Dr. med., Kommunelæge (12). — Ingerslevsg. 148, V. Tlf. Vester 4167. — S. 189.

Kjær, A. C., f. 07, cand. polyt., Ingeniør u. Belysningsvæsenet (37). — Bryggervangen 2, Ø. Tlf. Ryvang 1476 v. — S. 247.

Kjørtsholtsen, Olaf H. P., f. 94, Fuldm. v. Bispebjerg Kirkegaard (34). — Korsg. 21, N. — S. 106.

Klausen, Aage, f. 00, Ekspeditionssekr. i Mag. 3. Afd. Centralkontor f. Regnskabsvæsen (34). — Engbakkevej 11, Charl. — S. 185.

Klitsøe, Ejnar, f. 95, kst. Revisor i Stadens administrative Revision (38). — Bryggervangen 34, Ø. Tlf. Ryvang 3528 u. — S. 64.

Klixbüll, Aage L. B., f. 75, Fuldm. u.

Stadsingeniørens Direkt. (20). — Sundvænget 48, Charl. Tlf. Helrup 3293 x. — S. 213.

Klug-Andersen, C., f. 94, Direktør f. Torvevæsen og Slagtehaller (37). — Høstvej 19, Charl., Tlf. Ordrup 4580. — S. 134.

Klüwer, C., f. 80, Hovedkasserer, Borgerrepræsentant. — Emdrupvej 1, Ø. (Kontor: Tlf. 8008, Lokal 10.) — S. *28*, 29, 35, 38, 40, 48, 50, 51, 56, 102, 115, 285, 290.

Knudsen, A. O. Carsten, f. 85, Materialforvalter v. Sporvejene (30). — Hvidovrevej 62, Rødovre. Tlf. Rødovre 524. — S. 259.

Knudsen, H. Søgaard, f. 05, cand. jur., Fuldm. i Mag. 1. Afd. Sek. (38). — Jægersborg Allé 27 B, Charl. — S. 91.

Knudtzon, T. G., f. 00, Dr. med., Overkirurg p. Kommunehosp. (36). — Ø. Farimagsg. 3, K. Tlf. Byen 4240. — S. 145.

Kobbernagel, Thora, f. 85, Frk., Skoleinspektør (35). — Oehlenschlægersgades Skole, Oehlenschlægersg. 57, V. Tlf. Vester 4312. — S. 120.

Koch, William, f. 87, Vejinspektør u. Stadsingeniørens Direkt. (20). — Bjørnsonsvej 33, Valby. Tlf. Valby 886. — S. 214.

Kock, Peter M. K., f. 74, Skoleinspektør (19). — Øresundsvejs Skole, Øresundsvej 6, S. Tlf. Amager 162. — S. 123.

Koed, Holger Johannes, f. 92, cand. polit., Økonomidirektør (38). — A. N. Hansens Allé 35, Hell. Tlf. Helrup 5296. — S. *58*, 59, 62.

Koefoed, Kai V. M., f. 90, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (37). — Stockflethsvej 9, F. Tlf. Gothåb 6907. — S. 214.

Kofoed, Anker V., f. 87, cand. polyt., Ingeniør v. Sporvejene (25). — Grundtvigsvej 8 C, V. — S. 259.

Kofoed, Karl Albert, f. 04, Fuldm. i 7. Socialkontor (34). — Njalsg. 10, S. — S. 187.

Kolbjørn, Ib, f. 05, Raadmand f. Mag. 1. Afd. (38). — Hvidkildevej 71, F. Tlf. Taga 4623. (Kontor: Tlf. 11.997). — S. 34, 36, 40, 41, 43, 44, 49, 50, *86*, 99, 102, 113, 292, 293, 294.

Kongsbøll, H. Aage B., f. 77, Fuldm. v. Sporvejene (19). — Sønderengen 45, Gjentofte. Tlf. Søborg 2140. — S. 259.

Kongsdam, Heinrich, f. 00, Revisor i Stadens administrative Revision (38). — Parkvej 66, Holte. Tlf. Frederiksdal 31. — S. 64.

Korsbjerg, A., f. 87, visiterende Læge u. Sundhedskommissionen (30). — Frederiksborgg. 19, K. Tlf. Byen 2819 y. — S. 164.

Korsgaard, K., f. 85, cand. polit., Kontorchef, Borgerrepræsentant. — Christiansmindevej 2, Ø. Tlf. Ryvang 2830. (Kontor: Tlf. 1592). — S. *28*, 29, 35, 36, 37, 118.

Krabbe, Knud H., f. 85, Dr. med., Overlæge p. Kommunehosp. (33). — Dr. Tværg. 6, K. Tlf. 9084. — S. 145.

Krag, Anker R., f. 94, Fuldm. v. Kbhvns. alm. Hosp. og Plejestiftelse (36). — Dalgas Boulevard 27, F. Tlf. Gothåb 3761 y. — S. 195.

Krag, Holger A., f. 87, Ledende Trafikinspektør v. Sporvejene (35). — Skaaneg. 13, S. Tlf. 2031. — S. 259.

Krag, J., f. 04, cand. jur., Bogholder i Begravelsesvæsenet (38). — Østbaneg. 3, Ø. Tlf. Øbro 5526. — S. 106.

Krag, N. P. Johannes J., f. 98, Fuldm. u. Stadsingeniørens Direkt. (32). — Angelg. 17, V. Tlf. Eva 2636. — S. 213.

Krarup, L. V., f. 91, Skovrider v. Bidstrup Skovdistrikt u. Direkt. f. Stadens faste Ejendomme (31). — Valborup Skovridergaard pr. Hvalsø. Tlf. Hvalsø 13. — S. 83.

Krener, George, f. 78, cand. jur., Kontorchef i Overpræsidiet (26). — Enghave Pl. 14, V. Tlf. Vester 3823. — S. 15.

Krieger Lassen, H., f. 01, Dr. med., Reservelæge. — Bispebjærg Hosp., N. Tlf. Taga 1429. — S. 150.

Kristensen, Bjørn, f. 01, Dr. med., Reservelæge. — Sundby Hosp., S. Tlf. Amager 1852. — S. 148.

Kristensen, H. Kromann, f. 03, cand. polyt., Ingeniør u. Belysningsvæsenet (34). — Udsigten 23, Gjentofte. Tlf. Gentofte 2644. — S. 246.

Kristensen, N. F. S., f. 90, Forvalter u. Hospitalsvæsenet (37). — Bispebjærg Hosp., N. Tlf. Taga 2707. — S. 149.

Kristjansen, A. J. F. L., f. 10, cand. polyt., Ingeniør u. Belysningsvæsenet (37). — Sct. Annæ G. 24 A, K. Tlf. Amager 3406 x. — S. 246.

Kristjansen, Aage, f. 93, Dr. med., Overlæge p. Rud. Berghs Hosp. (37). — Fiolstræde 14, K. Tlf. Byen 3332. — S. 148.

Krog, A. R., f. 99, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsarkitektens Direkt. (34). — Sophus Bauditz Vej 21, Charl. Tlf. Ordrup 4158. — S. 217.

Krogh, Anders V., f. 96, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (34). — Willemoesg. 91, Ø. Tlf. Øbro 5856. — S. 214.

Krohn, C. Chr. L., f. 90, Chef f. Skoletandplejevirksomheden (34). — I. E. Ohlsens G. 7, Ø. Tlf. Øbro 6919. — S. 126.

Krohn, Henrik, f. 82, cand. polyt., Afdelingsingeniør u. Vandforsyningen (14). — Axeltorv 12, V. Tlf. 7682. — S. 252.

Kruuse-Rasmussen, Ib H., f. 98, cand. jur., Fuldm. i Forsorgskontoret (38). — Esthersvej 41, Hell. Tlf. Helrup 2440 y. — S. 183.

Krøyer, Henrik A. Klauman, f. 93, Fuldm. u. Belysningsvæsenet (34). — Henrik Ibsens Vej 3, V. Tlf. Vester 399 x. — S. 246.

Kunov, Chr., f. 94, Fuldm. u. Hospitalsvæsenet (38). — Hans Egedes G. 19, N. Tlf. Nora 6216. — S. 144.

Kunov, N., f. 96, cand. theol., Kredsbibliotekar (27). — Funkiavej 38, S. Tlf. Amager 7167. — S. 100.

Kunst, Aage, f. 85, Grosserer. — Stavangerg. 6, Ø. Tlf. Øbro 6319. — S. 48, 292.

Kyrre, Hans, f. 85, Skoleinspektør (25). — Skolen v. Skellet, Vibeholmen 1. Valby. Tlf. Valby 2632. — S. 121.

Køllu, O., f. 98, Forvalter p. Kommunehosp. (36). — Bartholinsg. 4, K. Tlf. Byen 6606. — S. *144*, 273.

Kønigsfeldt, Albert H., f. 80, cand. jur., Kontorchef i Skattevæsenet (30). — Asmussens Allé 2, V. Tlf. Vester 1744 v. — S. 75.

L.

Ladekarl, Peter Møller, f. 97, Dr. med., Reservelæge p. Kommunehosp. — Danstrupvej 18, Ø. Tlf. Ryvang 3110. — S. 145.

Lahn-Andersen, Ejner, f. 93, Kasserer v. Torve- og Slagtehallerne (24). — Nansensg. 23, K. Tlf. Palæ 3511. — S. 134.

Lambertsen, L. H., f. 74, Inspektør u. Hospitalsvæsenet (19). — Bispebjærg Hosp., N. Tlf. Taga 1175. — S. 149.

Langeløkke, Hans Helge, f. 01, cand. jur., Ekspeditionssekr. i Forsorgskontoret (34). — Østerled 4, Ø. Tlf. Ryvang 14. — S. 183.

Langeløkke, Thorvald, f. 99, cand. jur., Fuldm. i Folkeforsikringskontoret (33). — Grundtvigsvej 6 D, V. Tlf. Eva 3840. — S. 183.

Langkilde, H. P., f. 79, Oberstløjtn., Gymnastikinspektør (19). — Egernvej 17, F. Tlf. Gothåb 2783. — S. *123*, 270.

Langvad, Helge, f. 87, cand. jur., Fuldm. i Børnebidragskontoret (24). — Høeghsmindevej 17, Gjentofte. Tlf. Helrup 1837. — S. 183.

Lannung, Hermod, f. 95, Landsretssagfører, Borgerrepræsentant. — Svinget 14, S. Tlf. Amager 7242. (Kontor: Tlf. 9376). — S. *28*, 29, 35, 36, 39, 40, 46, 286.

Lannung, Sven, f. 97, Landinspektør u. Stadskonduktørembedet (36). — Amager Boulevard 127. S. Tlf. Amager 7280. — S. 222.

Larsen, B. L., f. 91, Landinspektør u. Stadskonduktørembedet (31). — Gladsaxevej 59-61, Søborg. Tlf. Søborg 814. — S. 221.

Larsen, Egon, f. 98, cand. jur., Fuldm. i Direkt. f. Stadens faste Ejendomme (34). — Juliusvej 4, Gjentofte. Tlf. Gentofte 3383. — S. 83.

Larsen, Ernst, f. 05, Sekretær, Stedfortræder til Borgerrepræsentationen. — Slien 6, V. Tlf. Eva 2486. — S. 30.

Larsen, Hans P., f. 85, cand. jur., Ekspeditionssekr. i Skatteväsenet (25). — Strandboulevarden 7, Ø. Tlf. Øbro 3228 v. — S. 75.

Larsen, Helga, f. 84, Frue, Borgerrepræsentant. — Amagerfælledvej 53, S. Tlf. Amager 9666. — S. *28*, 29, 37, 38, 39, 119.

Larsen, Johan Thuesen, f. 73, Kasserer u. Stadsingeniørens Direkt. (17). — Hans Egedes G. 13, N. Tlf. Nora 4689 v. — S. 215.

Larsen, K., f. 80, cand. jur., Politiinspektør. — Rosenvængets Allé 22, Ø. Tlf. 2341. — S. 162, 229.

Larsen, K. S. P., f. 01, Fuldm. u. Belysningsvæsenet (38). — Aarestrupsvej 9, Valby. Tlf. Valby 1850 x. — S. 245.

Larsen, Knud, f. 05, cand. jur., Fuldm. i Overpræsidiet (37). — Fossgaardsvej 11, Vanl. — S. 15.

Larsen, Poul, f. 03, Kommunelæge (35). — Overg. o. V. 44, K. Tlf. Amager 9288. — S. 188.

Larsen, S. Ahrend, f. 97, Dr. med., Stadslæge (34). — Ny Kongensg. 20, V. Tlf. Palæ 5896. — S. 54, *159*, 162, 163, 229.

Larsen, Svend, f. 64, Overdyrlæge. — Ryvangs Allé 74, Hell. Tlf. Helrup 601. — S. 49.

Larsen, Søren, f. 93, cand. polyt., Ingeniør u. Sundhedskommissionen (33). — Edv. Falcks G. 5, V. Tlf. Palæ 5089. — S. 163.

Larsen, Vald., f. 85, Skoleinspektør (34). — Østre Gasværk Skole, Zionsvej 1, Ø. Tlf. Ryvang 215. — S. 123.

Larsen, Valdemar, f. 73, Driftsbestyrer f. Folkekøkkenerne (29). — Nr. Allé 41, N. Tlf. Nora 7457. — S. 171.

Lassen, H. C. A., f. 00, Dr. med., Reservelæge. — Blegdamshosp., N. Tlf. 7380. — S. 147.

Lassen, H. E., f. 01, Ingeniør u. Belysningsvæsenet (37). — Amalieg. 26, K. Tlf. Palæ 5603. — S. 245.

Lassen, R. H. Buus, f. 92, cand. polyt., Ingeniør u. Vandforsyningen (35). — Hulgaardsvej 71, F. Tlf. Gothåb 7145. — S. 251.

Laulund Rasmussen, Jens K., f. 99, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (38). — Tryggevældevej 2, Vanl. Tlf. Damsø 1361. — S. 213.

Lauridsen, Niels K. J., f. 88, cand. polyt., Afdelingsingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (36). — Strandboulevarden 7, Ø. Tlf. Øbro 7066. — S. 55, *213*.

Lauridsen Vang, Aage, f. 98, kst. Revisor i Stadens administrative Revision (38). — H. Schneekloths Vej 2, F. Tlf. Gothåb 4821. — S. 64.

Lauritsen, L. P., f. 85, cand. polyt., Ingeniør u. Belysningsvæsenet (28). — Høstvej 30, Charl. Tlf. Ordrup 2557. — S. 245.

Laursen, E. G., f. 89, Fuldm. u. Belysningsvæsenet (33). — Amagerfælledvej 17, S. Tlf. Amager 786 x. — S. 246.
Laustrup, J. Møller, f. 87, Skoleinspektør (30). — Højdevangens Skole, Irlandsvej, S. Tlf. Amager 1977. — S. 117.
Lawaetz, Harald J., f. 78, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (10). — Willemoesg. 43, Ø. — S. 214.
Ledertoug, Henrik Aa., f. 86, Ekspeditionssekr. i Skattevæsenet (34). — Straussvej 3, V. Tlf. Sydhavn 323 y. — S. 76.
Lehmann, Karl, f. 97, Dr. med., Reservelæge p. Kommunehosp. — Ø. Søg. 20, K. Tlf. Byen 6257. — S. 145.
Lensholm, Laurits P., f. 89, Fuldm. u. Stadsingeniørens Direkt. (37). — Koldingg. 1, Ø. Tlf. Øbro 9509. — S. 214.
Lerche, Aug., f. 88, Skoleinspektør (34). — Vigerslev Allés Skole, Vigerslev Allé 108—110, Valby. Tlf. Valby 330. — S. 122.
Lerkentorp, Steen Lerche, f. 86, Kontorchef i Skattevæsenet (35). — Bredg. 76, K. Tlf. Palæ 5038 y. — S. 76.
Licht-Larsen, Axel, f. 76, Maskinist, Formand f. Den kommunale Haandværker-Organisation. — Æblevej 37, F. Tlf. Gothåb 4359. — S. 279.
Lichtenberg, Harald, f. 78, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (19). — Kildebakkegaards Allé 67, Søborg. Tlf. Søborg 371. — S. 213.
Liisberg, Gunnar, f. 98, cand. jur., Fuldm. i Skattevæsenet (37). — Taarbækdalsvej 12, Klampenborg. — S. 75.
Lillie, Rich., f. 84, Materialforvalter v. Statsbanerne, Borgerrepræsentant. — Lipkesg. 2, Ø. Tlf. Øbro 660 x. (Kontor: Tlf. 400, Lokal 833). — S. *28*, 29, 35, 37, 38, 39, 50, 113, 116, 285, 289.
Lind, H. C. E., f. 89, cand. jur., Ekspeditionssekr. i Folkeforsikringskontoret (34). — Sct. Kjelds G. 2, Ø. Tlf. Ryvang 2068 x. — S. 183.
Lindahl, A. E. G., f. 77, Chef f. 5. Socialkontor (34). — Halls Allé 1, V. Tlf. Vester 6268 x. — S. 187.
Lindblom, Albert, f. 85, cand. jur., Kontorchef i Direkt. f. Stadens faste Ejendomme (30). — Aaboulevard 86, N. Tlf. Nora 7043. — S. 83.
Lindbøg-Hansen, Kai, f. 03, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsarkitektens Direkt. (38). — Avnstrup Sanatorium, pr. Jystrup. Tlf. Kirkebjerg 61. — S. 217.
Lindegaard Hansen, Albert, f. 05, cand. jur., Fuldm. i Skattevæsenet (38). — »Mia Mara«, Kirkebjerg Allé, Glostrup. Tlf. Glostrup 703. — S. 75.
Lindhard, Hakon E., f. 90, cand. polyt., Brandinspektør (31). — Frederiksundsvejs Brandstation, Brh. Tlf. Taga 452. — S. 227.
Lollesgaard, Michael, f. 73, cand. jur., Fuldm. i Mag. 5. Afd. Sek. (11). — Hans Egedes G. 25, N. Tlf. Nora 4439. — S. 231.
Lorentzen, Helge H. C., f. 85, Ekspeditionssekr. i Skattevæsenet (34). — Gothersg. 56, K. Tlf. Palæ 1603. — S. 77.
Lorentzen, Karen, f. 92, Frue, Stedfortræder til Borgerrepræsentationen. — Stenosg. 5, V. Tlf. Vester 4566. — S. 30, 124.
Lucas, Victor, f. 79, cand. jur., Fuldm. i Børnebidragskontoret (21). — Livjægerg. 23, Ø. — S. 183.
Lund, Albert E., f. 72, cand. polyt., Afdelingsingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (17). — Amagerbrog. 32, S. Tlf. Amager 3177. — S. 214.
Lund, F. C., f. 96, Arkitekt u. Stadsarkitektens Direkt. (36). — Drosselvej 28, F. Tlf. Gothåb 6260. — S. 217.
Lund, M. A. M., f. 83, Overværkmester v. Sporvejene (38). — Laurids Skaus G. 15, N. Tlf. Nora 797 y. — S. 259.
Lund, R., f. 87, Dr. med., Professor,

Overlæge p. Sundby Hosp. (33). — Kronprinsesseg. 18, K. Tlf. Palæ 1568. — S. 148.

Lunding, Ib, f. 95, Arkitekt u. Stadsarkitektens Direkt. (29). — Amicisvej 19, V. Tlf. Vester 3240. — S. 217.

Lunding, Major, f. 80, Afdelingsarkitekt u. Stadsarkitektens Direkt. (29). — Edisonsvej 7, V. Tlf. Eva 1385. — S. 217.

Lundkvist, A. L., f. 85, Skoleinspektør (32). — Sct. Hans Gades Skole, Sct. Hans G. 25, N. Tlf. Nora 2309. — S. 120.

Lundsteen, Hjalmar, f. 95, cand. polyt., Ingeniør v. Sporvejene (33). — Vejrøg. 12, Ø. Tlf. Ryvang 963 y. — S. 259.

Lykke, Ellen, f. 83, Frk., Fuldm. i Mag. 3. Afd. Centralkontor f. Regnskabsvæsen (25). — Ø. Søg. 108, Ø. Tlf. Øbro 7776. — S. 185.

Lystlund, Jens P. H., f. 84, Maskinmester u. Stadsingeniørens Direkt. (37). — Hveensvej 28, S. — S. 214.

Løber, Jacob, f. 76, cand. theol., Skoleinspektør (19). — Bispebjerg Skole, Frederiksborgvej, N. Tlf. Taga 4521. — S. 114.

Løhren, Alfred P. T. N., f. 73, Kasserer i Skattevæsenet (25). — Svanemøllevej 110, Hell. Tlf. Helrup 2822. — S. 77.

Løsekraut, Th., f. 99, Fuldm. i 4. Socialkontor (34). — Ærtevej 11, Brh. — S. 187.

Løvgreen, Svend Aage, f. 03, Fuldm. i Mag. 3. Afd. Centralkontor f. Regnskabsvæsen (34). — Ingersvej 29, Charl. Tlf. Ordrup 5230. — S. 185.

M.

Maagaard, Otto V. M. C. T., f. 88, cand. jur., Kontorchef i Skattevæsenet (38). — H. C. Ørsteds Vej 12, V. Tlf. Vester 9414 v. — S. 75.

Mackeprang, Otto T., f. 94, cand. jur., Fuldm. i Mag. 4. Afd. Sek. (26). — Egehøjvej 16, Charl. Tlf. Ordrup 5343. — S. 208.

Madsen, Agnes, f. 91, Frue, Viceskoleinspektrice (31). — Bakkevej 7, F. Tlf. Gothåb 2571. — S. 124.

Madsen, Einar, f. 98, cand. jur., Fuldm. i Skoledirekt. Kontor (30). — Kratvænget 6, Charl. Tlf. Ordrup 2850. — S. 113.

Madsen, H. Emil, f. 85, cand. polyt., Ingeniør v. Sporvejene (28). — S. Boulevard 104, V. Tlf. Vester 3295. — S. 259.

Madsen, H. H., f. 79, Fuldm. u. Stadskonduktørembedet (18). — Svalevej 11, Hell. Tlf. Helrup 2775. — S. 222.

Madsen, Harald M., f. 73, Overgartner v. Vestre Kirkegaard (25). — Ejderstedg. 12, V. Tlf. Vester 6664 x. — S. 107.

Madsen, Ivy, f. 00, Frk., Fuldm. i 2. Socialkontor (34). — Madvigs Allé 1, V. Tlf. Vester 9418 x. — S. 186.

Madsen, J. P., f. 99, Dr. med., Afdelingslæge (32). — Sct. Hans Hosp., Roskilde. Tlf. Roskilde 1458 x. — S. 157.

Madsen, Johannes E., f. 98, Fuldm. u. Hospitalsvæsenet (34). — Tuborgvej 56, Hell. Tlf. Helrup 5132 x. — S. 146.

Madsen, Kaj V. Bløsch, f. 88, Fuldm. i Skattevæsenet (36). — Lyngbyvej 93, Ø. — S. 78.

Madsen, Peter, f. 93, cand. polyt., Ingeniør v. Sporvejene (30). — Magnoleavej 24, Valby. Tlf. Valby 1655. — S. 259.

Madsen, Regnar, f. 95, cand. polyt., Ingeniør u. Vandforsyningen (34). — Rothesg. 15, Ø. Tlf. Øbro 4818. — S. 251.

Magius, A., f. 69, Raadmand f. Mag. 5. Afd. (17). — Herman Triers Pl. 7. V. Tlf. Nora 2200. — S. 34, 35, 36, 41, 45, 48, 51, *231*, 285, 286.

Magnussen, H., f. 98. Assistent v. Sporvejene, Formand f. Kbhvns. Kommunal-Assistent Forening. — Nærumg. 14, N. Tlf. Taga 5705. — S. 273, *275*.

Malling, Knud, f. 79, Dr. med., Kommunelæge (17). — Kirkevænget 14, Valby. Tlf. Valby 3601. — S. 189.

Malmstrøm, Chr., f. 74, Bogholder og Kasserer u. Hospitalsvæsenet (19). — Bispebjærg Hosp., N. Tlf. Taga 1180. — S. 149.

Manicus-Hansen, Carl H. T., f. 77, cand. polyt., Afdelingsingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (37). — Amagerfælledvej 3, S. Tlf. Amager 25x. — S. 214.

Manicus-Hansen, Poul, f. 14, cand. polyt., Brandinspektør.— Kristianiag. 16, Ø. Tlf. Øbro 7626. — S. 226.

Manscher, Niels, f. 95, Statsaut. Revisor, Kontorchef i Stadens administrative Revision (38). — Borgm. Jensens Allé 22, Ø. Tlf. Øbro 5864. — S. 64.

Mark, Svend K., f. 04, cand. jur., kst. Kontorchef i Lønningsdirekt. (39). — Dalgas Boulevard 11, F. Tlf. Gothåb 6718. — S. 81.

Marner, Aage, f. 89, Kommunelæge (26). — Nørrebrog. 142, N. Tlf. Taga 2045. — S. 189.

Marston, E. A. W., f. 75, Arkitekt u. Stadsarkitektens Direkt. (18). — Vesterbrog. 123, V. Tlf. Vester 4601. — S. 217.

Mathiasen, P. S., f. 08, cand. jur., Fuldm. u. Bygningskommissionen (36). — Teglværksbakken 19, Hell. Tlf. Gentofte 3134. — S. 230.

Mathiasen, Valdemar, f. 88, Skoleinspektør (34). — Hans Tavsens G. 5, N. Tlf. Nora 2305. — S. 117.

Mathiesen, Poul, f. 81, cand. jur., Fuldm. i Børnebidragskontoret (19). — Overg. o. V. 40 A, K. Tlf. Amager 3406 v. — S. 183.

Matthiesen, Hedevig, f. 77, Frue, Borgerrepræsentant. — Bergensg. 5, Ø. Tlf. Øbro 7740. — S. *29*, 34, 37, 38, 41, 42, 46, 48, 50, 51, 56, 102, 113, 118, 291.

Meden, Max, f. 82, cand. jur., Chef f. Mag. 4. Afd. Sek. (38). — S. Fasanvej 69, F. Tlf. Gothåb 7814. — S. 208.

Meile, Hans K., f. 75, Depotbestyrer v. Sporvejene (17). — Fælledvejens Passage 10, N. Tlf. Nora 6675. — S. 259.

Meincke, H. C., f. 74, visiterende Læge u. Sundhedskommissionen (12). — Lakseg. 6, K. Tlf. Byen 3119. — S. 163.

Mejlbo, Erik G., f. 95, Dyrlæge, Laboratorieforstander u. Sundhedskommissionen (35). — Hovmarksvej 38, Charl. Tlf. Ordrup 2681. — S. 163.

Meldal, Andreas, f. 83, Ekspeditionssekr. i Skattevæsenet (34). — Glahns Allé 3, F. Tlf. Gothåb 5989 y. — S. 79.

Mellerup, Einer, f. 82, cand. jur., Politiinspektør. — Politigaarden, V. Tlf. 8286. — S. 50.

Meulengracht, Einar, f. 87, Dr. med., Professor, Overlæge (24). — Bispebjærg Hosp., N. Tlf. Taga 1185. — S. 150.

Meulengracht, N. A. J., f. 75, cand. polyt., Driftsbestyrer u. Belysningsvæsenet (22). — Valby Gasværk, Vigerslev Allé, Valby. Tlf. 9772. — S. 246.

Meyer, Ejner, f. 97, Fuldm. u. Centralarbejdsanvisningskontoret (22). — Frederiksg. 12, K. Tlf. Palæ 1290. — S. 206.

Meyer, Torkild, f. 97, Afdelingslæge p. Kommunehosp. — Nr. Farimagsg. 74, K. Tlf. Byen 4278. — S. 145.

Mika, R., f. 82, Vicebygningsinspektør (32). — Ryesg. 125, Ø. Tlf. Øbro 6331. — S. 230.

Mikkelsen, J., f. 07, cand. polyt., Ingeniør u. Belysningsvæsenet (37). — Ane Katrines Vej 8, F. Tlf. Gothåb 5938 u. — S. 246.

Mikkelsen, Otto, f. 95, Dr. med., Over-

kirurg p. Kommunehosp. (37). — Ø. Søg. 18, K. Tlf. Byen 6517. — S. 144.
Miskow, Poul, f. 96, Bygningsassist. u. Bygningskommissionen (25). — Egholmvej 1, Vanl. Tlf. Damsø 835. — S. 230.
Mogensen, Erik, f. 02, Dr. med., Reservelæge. — Bispebjærg Hosp. N. Tlf. Taga 1178. — S. 150.
Moldt, Jens, f. 84, Kontorchef v. Sporvejene (11). — Søvejen 23, Holte. Tlf. Holte 133. — S. 258.
Mortensen, Christian L., f. 87, cand. polyt., Ingeniør v. Sporvejene (33). — Julius Valentiners Vej 8, F. — S. 259.
Mortensen, Emil, f. 89, cand. polyt., Ingeniør u. Vandforsyningen (23). — Classensg. 17 B, Ø. Tlf. Øbro 4883 v. — S. 251.
Mortensen, L., f. 80, Formand f. Belysnings- og Vandværksfunktionærernes Fagforening. — Svinget 17, S. Tlf. Amager 2251 v. — S. 277.
Mortensen, Niels P., f. 94, Statsaut. Revisor, Fuldm. i Skatteväesenet (36). — Gaaseurtvej 20, Brh. Tlf. Bella 3065. — S. 75.
Mossing, Bodil, f. 07, Frue, Skoletandlæge (36). — Ulrikkenborgvej 68, Lyngby. Tlf. Lyngby 1924. — S. 127.
Munch Jensen, K. V., f. 01, cand. jur., Ekspeditionssekr. i Folkeforsikringskontoret (38). — Ingolfs Allé 35, S. Tlf. Amager 2761. — S. 117, *183*.
Munch-Petersen, C. J., f. 96, Dr. med., Reservelæge p. Kommunehosp. — Sølvg. 36, K. Tlf. Byen 4028. — S. 145.
Mundt, Gerda, f. 74, Frk., Borgerrepræsentant, MF. — Stormg. 14 B, K. Tlf. Palæ 3632. — S. *29*, 34, 35, 37, 38, 43, 51, 99, 115, 184, 270.
Munk, S., f. 91, Borgmester f. Mag. 3. Afd. (38), Ny Carlsberg Vej 36, V. Tlf. Eva 1186. — S. 34, 35, 37, 41, 43, 47, 48, 54, *174*, 184, 197, 289.
Mygind, S. H., f. 84, Dr. med., Overlæge p. Kommunehosp. (23). — Danstrupvej 22, Ø. Tlf. Ryvang 1330. — S. 145.
Müller, Ernst, f. 88, Skoleinspektør (33). — Amagerbrog. 117, S. Tlf. Amager 7427 u. — S. 116.
Münster-Swendsen, Carl V., f. 90, Fuldm. i Folkeforsikringskontoret (23). — Ved Sønderport 11, S. — S. 183.
Mølgaard, Aage, f. 82, cand. jur., Chef f. Børnebidragskontoret (38). — Callisensvej 9, Hell. Tlf. Helrup 303 y. — S. 183.
Møller, Axel C., f. 84, Fuldm. v. Arbejdsanstalten Sundholm (30). — Høveltsvang, Lillerød. Tlf. Vassingerød 16. — S. 197.
Møller, C. S., f. 88, Bygningskonduktør, Formand f. Foreningen Kbhvns. Kommunes tekniske Tjenestemænd i 7. vedtm. Lønklasse. — Nærumg. 14, N. Tlf. Taga 3358. — S. 273, *274*.
Møller, Chr. E. S., f. 73, Fuldm. u. Stadsarkitektens Direkt. (20). — Vejlesøvej 23, Holte. Tlf. Holte 1288. — S. 217.
Møller, H., f. 80, Fuldm. u. Belysningsväesenet (17). — Ved Linden 10, S. — S. 245.
Møller, H. C. V., f. 54, Dr. techn., fhv. Borgmester. — Sct. Jakobs Pl. 6, Ø. Tlf. Øbro 2015. — S. 42, 48.
Møller, Otto F. S., f. 83, cand. polyt., Værkstedsbestyrer v. Sporvejene (31). — Mariendalsvej 19, F. Tlf. Gothåb 2699. — S. 259.
Møller, Svend, f. 90, Stadsbygmester (38). — Forchhammersvej 22, V. Tlf. Nora 5744. — S. 229.
Møller, Viggo C. C. P., f. 77, Kasserer i Skatteväesenet (08). — Tagensvej 204, N. Tlf. Taga 602. — S. 78.
Møller Lund, Axel, f. 88, cand. jur., Fuldm. i Børnebidragskontoret (23). — Bartholinsg. 15, K. — S. 183.
Møller Mikkelsen, Carl, f. 00, cand. jur.,

Kontorchef i Overborgm. Sek. (38). — Østerbrog. 124, Ø. Tlf. Øbro 5911. — S. 59.

Mønsted, Aage, f. 84, cand. polyt., Afdelingsingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (34). — Fuglebakkevej 33, F. Tlf. Gothåb 8141. — S. 214.

Mønsted, Kaj A., f. 13, cand. polyt., Brandinspektør. — Fuglebakkevej 33, F. Tlf. Fasan 1335. — S. 227.

Mønsted, Knud M., f. 90, Arkitekt u. Stadsarkitektens Direkt. (35). — Toftegaards Pl. 10, Valby. Tlf. Valby 2269. — S. 217.

N.

Nathanielsen, Selma, f. 79, Frk., Forstanderinde v. den kommunale Hjemmesygepleje (20). — Gothersg. 95, K. Tlf. Byen 7630. — S. 154.

Nedergaard, William, f. 08, cand. jur., Fuldm. i Forsorgskontoret (37). — Solbakkevej 1, Gjentofte. Tlf. Ordrup 2905. — S. 183.

Neersø, Anna, f. 00. Frk., Skoletandlæge (36). — Sdr. Fasanvej 80 D, Valby. Tlf. Valby 3522. — S. 127.

Neersø, Knud, f. 98, cand. polyt., Ingeniør v. Sporvejene (35). — Nitivej 9, F. Tlf. Gothåb 8832. — S. 259.

Neliendam, Viggo, f. 92, Overassistent i Mag. Legatkontor, Forstander f. H. J. Andersens og Hustrus Stiftelse. — Rebekkavej 13, Hell. Tlf. Helrup 3009 v. — S. 264.

Neis, Edm.., f. 85, Fuldm. og Kasserer u. Bygningskommissionen (31). — Rakelsvej 6. Hell. Tlf. Helrup 1755. — S. 230.

Neumann, Bertha, f. 88, Frk., Fuldm. i Mag. 3. Afd. Centralkontor f. Regnskabsvæsen (33). — Middelfartsg. 14, Ø. Tlf. Tria 244. — S. 185.

Neumann, Karen, f. 91, Frk., Bibliotekar (19). — Classensg. 54, Ø. Tlf. Øbro 647 y. — S. 99.

Nielsen, A. K., f. 96, Fuldm. u. Belysningsvæsenet (35). — V. Boulevard 45, V. Tlf. 6801. — S. 245.

Nielsen, A. V., f. 64, Sagfører, Forstander f. Jomfru Christiane Lassens Stiftelse. — S. Fasanvej 51, F. — S. 268.

Nielsen, Anders P., f. 77, Vejinspektør u. Stadsingeniørens Direkt. (20). — Thingvalla Allé 52, S. Tlf. Amager 1425. — S. 214.

Nielsen, August K. N., f. 70, cand. jur., Direktør f. Begravelsesvæsenet (31). — Ellinorsvej 40, Charl. Tlf. Ordrup 478. — S. *106*, 290.

Nielsen, Axel, f. 80, Chef f. 4. Socialkontor (34). — Svinget 2, S. Tlf. Amager 9406. — S. 187.

Nielsen, Axel, f. 83, Skoleinspektør (27). — Bavnehøjens Skole, Natalie Zahles Vej, V. Tlf. Eva 1378. — S. 114.

Nielsen, C. Gynther, f. 78, cand. polyt., Ingeniør u. Vandforsyningen (28). — Magdelonevej 24, N. Tlf. Taga 3261. — S. 251.

Nielsen, Christa, f. 82, Frk., Skolekøkkeninspektør (33). — Nansensg. 47, K. Tlf. Byen 4768. — S. *123*, 126.

Nielsen, Edel, f. 98, Frue, Bestyrer f. Skoletandklinik (36). — Schlegels Allé 6, V. Tlf. Vester 2883 y. — S. 127.

Nielsen, Edith, f. 94, Frk., Stedfortræder til Borgerrepræsentationen. — Hardenbergvej 8, Valby. Tlf. Valby 3179. — S. 30.

Nielsen, Edmund, f. 94, Ekspeditionssekr. i Mag. 3. Afd. Centralkontor f. Regnskabsvæsen (34). — Prs. Charlottes G. 28, N. Tlf. Nora 6059. — S. 185.

Nielsen, Edvard, f. 96, cand. polyt., Ingeniør v. Sporvejene (30). — Strindbergsvej 50, Valby. Tlf. Valby 719. — S. 259.

Nielsen, Einar, f. 95, cand. jur., Fuldm. i Overpræsidiet (33). — Dalgas Boulevard 61, F. Tlf. Gothåb 6001. — S. 15.

Nielsen, Ejnar J., f. 96, cand. polit., Kontorchef v. Sporvejene (37). — Amagerbrog. 15, S. Tlf. Amager 8046. — S. 258.

Nielsen, Erhardt, f. 90, Kontorchef i Stadens administrative Revision (38). — Aalholmsvej 50, Valby. Tlf. Damsø 2885. — S. 64.

Nielsen, Fr., f. 81, Tømrermester u. Haandværksafd. (22). — I. P. E. Hartmanns Allé 2 A, Valby. Tlf. Valby 303. — S. 44, *262.*

Nielsen, Georg, f. 85, Bogholder u. Kørselsafd. — Godthaabsvej 264, F. Tlf. Gothåb 7926. — S. 261.

Nielsen, H. Chr., f. 97, cand. mag., Rektor (36). — Markvej 9, F. Tlf. Gothåb 3383 x. — S. 125.

Nielsen, Hans, f. 99, cand. polit., Fuldm. i Skattevæsenet (37). — Otto Mallings G. 3, Ø. Tlf. Ryvang 2774 x. — S. 75.

Nielsen, Holger Poulsen, f. 96, Fuldm. i 3. Socialkontor (38). — Wernersvej 7, Charl. Tlf. Ordrup 3055. — S. 187.

Nielsen, Holger Søborg, f. 86, Fuldm. v. Sporvejene (29). — Smalleg. 28, F. Tlf. Gothåb 1228 v. — S. 259.

Nielsen, Inger, f. 04, Frk., Skoletandlæge (36). — Bandholmvej 2, Valby. Tlf. Valby 2582. — S. 127.

Nielsen, J. P., f. 81, Materialforvalter v. Vandforsyningen (37). — Sdr. Boulevard 96, V. — S. 252.

Nielsen, Johanne, f. 89, Frk., Fuldm. u. Belysningsvæsenet (35). — Kastelsvej 12 A, Ø. — S. 245.

Nielsen, Johs., f. 69, Forretningsfører, Medlem af Centralarbejdsanvisningskontorets Best. — Fuglebakkevej 63, F. — S. 206.

Nielsen, Julius, f. 87, Formand, Borgerrepræsentant. — Borrebyvej 28, Brh. Tlf. Damsø 1812. (Kontor: Tlf. 12.358). — S. *28,* 29, 35, 38, 52, 53.

Nielsen, Jørgen, f. 99, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsarkitektens Direkt. (34). — Rydsletten 1, Vanl. Tlf. Damsø 3323 y. — S. 217.

Nielsen, K. K., f. 01, Landinspektør u. Stadskonduktørembedet (36). — Grønbakken 1, Vanl. Tlf. Damsø 1609. — S. 221.

Nielsen, K. M., f. 75, cand. polit., Direktør f. Hospitalsvæsenet (10). — Kommunehosp., K. Tlf. Byen 6602. — S. 54, *143,* 286.

Nielsen, Kai, f. 90, Skoleinspektør (33). — Thorvaldsensvej 27, V. Tlf. Vester 2114 v. — S. 118.

Nielsen, Kay, f. 02, cand. jur., Fuldm. i Direkt. f. Stadens faste Ejendomme (36). — Tuborgvej 60, Hell. — S. 83.

Nielsen, Laurits H., f. 85, Bogholder u. Brandvæsenet (30). — Kastanievej 4, Fredensborg. Tlf. Fredensborg 180. — S. 226.

Nielsen, M. P., f. 69, Ekspeditionssekr. u. Vandforsyningen (30). — Arnevej 5, Holte. — S. 252.

Nielsen, Martin, f. 96, Fuldm. i Mag. 3. Afd. Centralkontor f. Regnskabsvæsen (38). — Ved Klosteret 15, Ø. Tlf. Ryvang 1642 y. — S. 185.

Nielsen, Mathilde, f. 83, Frue, Børnehaveleder, Borgerrepræsentant. — Øresundshosp. Funktionærbolig. Ø. Tlf. Ryvang 1182. — S. *28,* 29, 37, 38, 39, 42, 48, 124, 184.

Nielsen, N. P., f. 77, cand. jur., Socialdirektør (28). — S. *183,* 296.

Nielsen, N. P. V., f. 77, Maskinmester u. Hospitalsvæsenet (19). — Kommunehospitalet, K. Tlf. Byen 6610. — S. 144.

Nielsen, Olaf H. V., f. 01, cand. jur., Fuldm. i Folkeforsikringskontoret (38). — Valby Langg. 28, Valby. Tlf. Valby 4169. — S. 183.

Nielsen, Otto V., f. 97, Kommunelærer, Borgerrepræsentant. — Frederikssundsvej 122 D, Brh. Tlf. Bella 2757. — S. *28*, 29, 34, 38, 43.

Nielsen, Paul, f. 78, Maskinmester u. Stadsingeniørens Direkt. (23). — Kløvermarksvej 30, S. Tlf. Amager 211. — S. 214.

Nielsen, Robert, f. 86, Sekretær, Borgerrepræsentant. — Kirkegaardsvej 45, S. Tlf. Amager 6849. (Kontor: Tlf. 2140, Lokal 12). — S. *28*, 29, 34, 37, 38, 39, 285, 288.

Nielsen, Rudolf, f. 91, Kontorchef u. Stadsingeniørens Direkt. (37). — Øresundsg. 1, Ø. Tlf. Øbro 3079 x. — S. 84, *215*.

Nielsen, S., f. 83, Fuldm. u. Vandforsyningen (30). — Christiansmindevej 12, Ø. Tlf. Ryvang 1781 v. — S. 252.

Nielsen, Svend Aage, f. 04, cand. jur., Fuldm. i Mag. 1. Afd. Sek. (35). — Borups Allé 127, N. Tlf. Gothåb 7173. — S. 91.

Nielsen, Vagn, f. 98, cand. polyt., Vejinspektør u. Stadsingeniørens Direkt. (29). — Goldschmidtsvej 5, F. Tlf. Damsø 1122. — S. 214.

Nielsen, Vald., f. 85, Raadmand f. Mag. 4. Afd. (31). — Cæciliavej 16, Valby. Tlf. Valby 2482. (Kontor: Taga 155). — S. 34, 35, 36, 44, 48, *207*.

Nissen, Axel, f. 78, Ekspeditionssekr. i Direkt. f. Stadens faste Ejendomme (31). — S. Boulevard 84, V. Tlf. Vester 7417. — S. 83.

Nissen, Johannes, f. 93, Fuldm. u. Stadsarkitektens Direkt. (36). — Peter Bangs Vej 139, Valby. Tlf. Damsø 3814. — S. 217.

Nissen, Valdemar V. T., f. 69, Sanitetslæge u. Sundhedskommissionen (21). — Niels Brocks G. 4, V. Tlf. 7011. — S. 163.

Nobel, Carl, f. 03, cand. jur., Fuldm. i Mag. 5. Afd. Sek. (36). — Hovgaardsg. 6, Ø. Tlf. Tria 527. — S. 231.

Nordfjeld, Ingvar M., f. 02, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (36). — N. Fasanvej 85, F. Tlf. Gothåb 8169. — S. 214.

Norgren, V. F., f. 94, Maskinarbejder, Formand f. Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening v. kommunale Virksomheder. — Irlandsvej 102, S. Tlf. Sundby 351. — S. 284.

de Nully, Caj B., f. 74, Rodemester og fg. Kasserer i Skattevæsenet (17). — Tranegaardsvej 55, Hell. — S. 78.

Nygaard, F. M. Th., f. 77, Brandmester, Formand f. Foreningen for kommunale Arbejdsledere. — Øresundsvej 68, S. Tlf. Amager 7368. — S. 279.

Nyholm Poulsen, Georg V., f. 94, Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (35). — Baunegaardsvej 6, Gjentofte. Tlf. Gentofte 2886 u. — S. 214.

Nystad, Th., f. 87, mag. art., Viceskoledirektør (33). —Drosselvej 7, F. Tlf. Gothåb 2065. — S. 113.

Næsgaard, A., f. 85, Frue, Haandarbejdsinspektør (35). — Upsalag. 18, Ø. Tlf. Øbro 1925. — S. *123*, 126.

Nørby, Viggo, f. 09, cand. jur., Fuldm. i Direkt. f. Stadens faste Ejendomme (37). — Enighedsvej 6 F, Charl. Tlf. Ordrup 1324 y. — S. 83.

Nørgaard, August H. S., f. 90, Overgartner u. Stadsingeniørens Direkt. (34). — Buddingevej 35 B, Lyngby. Tlf. Lyngby 1562. — S. 215.

Nørner, Sophus, f. 87, Kontorchef u. Kørselsafd. (25). — Kong Georgs Vej 40, F. Tlf. Gothåb 2018. — S. 261.

O.

Obelitz, G. W. F., f. 82, Fuldm. u. Hospitalsvæsenet (25). — Bartholinsg. 4, K. Tlf. Byen 6608. — S. 144.

Oberbech-Clausen, O., f. 75, Maskinmester u. Hospitalsvæsenet (27). — Bispebjærg Hosp., N. Tlf. Taga 1207. — S. 150.

Olfert, Frantz A. E., f. 76, Kasserer i Skattevæsenet (12). — Læssøesg. 24, N. Tlf. Nora 4679y. — S. 77.

Olivarius, Hans R., f. 88, Kontorchef i Skattevæsenet (38). — Ellinorsvej 34, Charl. Tlf. Ordrup 5125. — S. 77.

Olsen, Axel, f. 90, Materialinspektør u. Kørselsafd. — Strandboulevarden 72. Ø. Tlf. Øbro 4323. — S. 261.

Olsen, J. P., f. 69, Skoleinspektør (18). — Lergravsvejens Skole, Frankrigsg. 67, S. Tlf. Amager 2036. — S. 118.

Olsen, K. V., f. 90, Inspektør u. Hospitalsvæsenet (33). — Blegdamshosp., N. Tlf. 7380. — S. 147.

Olsen, Kai, f. 95, Kasserer p. Raadhusforvalterens Kontor (29). — Sassvej 8, Gjentofte. Tlf. Gentofte 1404. — S. 168.

Olsen, Karl V., f. 78, Kasserer i Skattevæsenet (12). — Bogenseg. 4, Ø. Tlf. Øbro 4877. — S. 79.

Olsen, L. M., f. 93, Underkasserer u. Belysningsvæsenet (38). — Enghavevej 60, V. Tlf. Eva 2450. — S. 245.

Olsen, Lars M., f. 05, Sekretær, Borgerrepræsentant. — Guldbergs Plads 12, N. Tlf. Nora 6094. (Kontor: 13.705). — S. *28*, 29, 34, 35, 36, 37, 41, 42, 43, 48, 99.

Olsen, Lauritz, f. 97, Skovfuldm. v. Bidstrup Skovdistrikt (37). — Bidstrup Skovkontor pr. Hvalsø. Tlf. Hvalsø 16. — S. 83.

Olsen, O. Chr., f. 76, Kommunalrevisor (29). — Ved Volden 6, K. Tlf. Sundby 1008. — S. 57.

Olsen, Ole, f. 86, Gartnerassistent, Medlem af Skoledirektionen. — Langøg. 8, Ø. Tlf. Ryvang 2753 u. — S. *113*, 122.

Olsen, Ove M., f. 92, Fuldm. i Skattevæsenet (21). — Hellebæk. Tlf. Hellebæk 103. — S. 75.

Olsen, R., f. 82, Formand f. Dansk Kommunalarbejderforbund. — Ejderstedg. 16, V. Tlf. Eva 3581. (Kontor: 14.795). — S. 276.

Olsen, Sigfred, f. 72, Fuldm. u. Stadskonduktørembedet (28). — Amalie Skrams Allé 7, Valby. Tlf. Valby 429y. — S. 222.

Olsen, Svend Hallenberg, f. 03, Fuldm. i 8. Socialkontor (34). — Ny Adelg. 9, K. — S. 187.

Olsen, Ulrik E., f. 88, Fuldm. v. Sporvejene (34). — Vedbækg. 2, N. — S. 259.

Olsen, Valdemar, f. 75, Kontorchef i Skoledirekt. Kontor (19). — Gjentofteg. 54, Gjentofte. Tlf. Gentofte 1176. — S. 84, *113*.

Olsen, William, f. 88, Kommunelæge (32). — Amagerbrog. 72, S. Tlf. Amager 6823. — S. 188.

Ottesen, L. O., f. 76, Maskinmester u. Vandforsyningen (23). — Vandværket v. Islevbro, Vanl. Tlf. Bella 631. — S. 252.

Overbye, Aage S., f. 76, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsarkitektens Direkt. (34). — Høyrups Allé 7, Hell. Tlf. Helrup 3492. — S. 217.

Overgaard, Ellen la Cour, f. 76, Frue, Stedfortræder til Borgerrepræsentationen. — Strandboulevarden 12, Ø. Tlf. Øbro 8287. — S. 30.

Ovesen, H. Glahn, f. 88, Forvalter p. Rudolph Berghs Hosp. (34). — Lyrskovg. 19, V. Tlf. Eva 2042. — S. 148.

Oxhøj, H. C., f. 84, Forvalter u. Hospitalsvæsenet (20). — Sct. Hans Hosp., Roskilde. Tlf. Roskilde 502 x. — S. 157.

P.

Pages, Hugo T. J. F., f. 74, Fuldm. v. Sporvejene (22). — Møllebakken 29, Brh. Tlf. Bella 3217. — S. 259.

Pagh, Charlotte, f. 81, Frk., Skoleinspektør (22). — Skolen v. Nørre Vold, Nr. Voldg. 28, K. Tlf. Byen 3107. — S. 120.

Palbo, Hans, f. 71, Overopsynsmand, Borgerrepræsentant. — Bispebjærg Hosp., N. Tlf. Taga 1203. (Kontor: Tlf. Taga 1195). — S. *28*, 29, 35, 37, 38, 43, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 99, 285.

Palludan-Nielsen, Louis A., f. 90, cand. jur., Fuldm. i Overpræsidiet (20). — Nr. Voldg. 12, K. Tlf. Byen 4190. — S. 15.

Pape, C. H., f. 89, cand. polyt., Ingeniør u. Vandforsyningen (34). — Rebekkavej 2, Hell. Tlf. Helrup 1610 y. — S. 251.

Parkov, Inger, f. 90, Frk., cand. polit., Ekspeditionssekr. i Børneværnskontoret (33). — Johannevej 2 A, Charl. Tlf. Ordrup 466. — S. 185.

Pedersen, Andreas Tue, f. 85, Fuldm. u. Haandværksafd. (35). — Hvidkildevej 67, F. Tlf. Taga 5267. — S. 262.

Pedersen, Chr. A., f. 90, Fuldm. u. Belysningsvæsenet (36). — Ejderstedg. 4, V. Tlf. Vester 1160 u. — S. 246.

Pedersen, Hans Ejler, f. 90, Skoleinspektør (33). — Ny Carlsberg Vejs Skole, Ny Carlsberg Vej 35, V. Tlf. Vester 3801. — S. 119.

Pedersen, J., f. 75, Værkmester u. Belysningsvæsenet (20). — Østre Gasværk, Zionsvej 5, Ø. Tlf. Ryvang 665 y. — S. 246.

Pedersen, Jens, f. 93, Kredsbibliotekar (19). — Alsg. 2, V. Tlf. Vester 4957. — S. *99*, 113, 119.

Pedersen, Marius, f. 81, Dyrlæge v. Torve- og Slagtehallerne (31). — Fortunvej 70, Charl. Tlf. Ordrup 2080. — S. 134.

Pedersen, P. J., f. 70, fhv. Borgmester. — Serridslevvej 4, Ø. Tlf. Øbro 6672. — S. 43, 46, 47, 48, 287, 291.

Pedersen, Stig, f. 92, Fuldm. i 2. Socialkontor (26). — Mosebakken 7, Holte. — S. 186.

Pedersen, Torben, f. 01, cand. jur., Fuldm. i Skattevæsenet (38). — Bjørnsonsvej 72, Valby. Tlf. Valby 3563. — S. 75.

Pedersen, Vald., f. 92, Bogtrykker, Borgerrepræsentant. — Degnemose Allé 39, Brh. Tlf. Bella 107. (Kontor: Tlf. 14 110). — S. *28*, 29, 37, 38, 39, 41, 42, 48.

Pedersen-Bjergaard, Kaj, f. 04, Apoteker p. Bispebjærg Hosp. (37). — Primulavej 6, F. Tlf. Gothåb 7829. — S. 150.

Perregaard, Lars, f. 07, cand. polyt., Ingeniør u. Vandforsyningen (35). — Landsdommervej 13, N. — S. 251.

Persson, Aksel, f. 04, Revisor i Stadens administrative Revision (38). — Hammerensg. 3, K. Tlf. Palæ 2083 x. — S. 64.

Petersen, A. M., f. 80, Fuldm. u. Belysningsvæsenet (30). — Duntzfelts Allé 1, Hell. Tlf. Helrup 3392. — S. 245.

Petersen, Aa. R., f. 94, Fuldm. u. Hospitalsvæsenet (37). — Sct. Hans Hosp., Roskilde. — S. 157.

Petersen, Aage, f. 97, Kommunelæge (35). — Nørrebrog. 27, N. Tlf. Nora 6858. — S. 189.

Petersen, Aage K. J., f. 86, Fuldm. v. Sporvejene (14). — Fredericiag. 6, K. Tlf. Palæ 848. — S. 258.

Petersen, Anders J. K., f. 73, Vejinspektør u. Stadsingeniørens Direkt. (20). — Sct. Kjelds G. 2, Ø. Tlf. Ryvang 3278. — S. 214.

Petersen, Byrial O. A., f. 97, Fuldm. v. Sporvejene (37). — Dyssegaardsvej 115, Søborg. Tlf. Søborg 2882. — S. 258.

Petersen, Carl L., f. 88, Kasserer u. Hospi-

talsvæsenet (23). — Søllerødgaardsvej 5, Holte. Tlf. Holte 1239. — S. 144.

Petersen, Ellen, f. 86, Frk., Skoleinspektør (36). — Frankrigsgades Skole, Frankrigsg. 4, S. Tlf. Amager 263. — S. 116.

Petersen, Georg E., f. 91, Fuldm. i Skattevæsenet (36). — Rodosvej 57, S. Tlf. Amager 5606. — S. 79.

Petersen, H. Grabow, f. 84, cand. polyt., Distriktsbaneinspektør v. Sporvejene (25). — Skyggelundsvej 9, Valby. Tlf. Valby 1222. — S. 259.

Petersen, H. P. Karl, f. 83, cand. jur., Ekspeditionssekr. i Folkeforsikringskontoret (28). — Blekingeg. 1, S. Tlf. Amager 1235 y. — S. 183.

Petersen, Henning Aage, f. 99, cand. polyt., Ingeniør v. Sporvejene (33). — Judithsvej 13, Hell. Tlf. Helrup 5811. — S. 259.

Petersen, Hjalmar O. H. P., f. 76, visiterende Læge u. Sundhedskommissionen (13). — Alhambravej 20, V. Tlf. Vester 4568. — S. 164.

Petersen, J. J. I., f. 88, Fuldm. u. Belysningsvæsenet (38). — Borgmester Godskesens Plads 9, F. Tlf. Gothåb 3912 x. — S. 245.

Petersen, Knud, f. 79, Ekspeditionssekr. i Børneværnskontoret (23). — Martensens Allé 7, V. Tlf. Eva 591 y. — S. 185.

Petersen, Leon, f. 82, Fuldm. u. Belysningsvæsenet (21). — Sæbyholmsvej 34, Vanl. Tlf. Damsø 2468. — S. *246*, 273.

Petersen, Ludvig, f. 87, Skoleinspektør (30). — Husum Skole, Karlslundevej, Brh. Tlf. Bella 768. — S. 113, *117*, 282.

Petersen, Margrethe, f. 78, Frue, Skoleinspektør (19), Borgerrepræsentant. — Katrinedals Skole, Vanløse Allé 30, F. Tlf. Damsø 1742. — S. 28, 29, 34, 36, 37, 38, 39, 41, 43, 48, 51, 56, 99, 102, *118*, 184, 197, 302.

Petersen, Niels A., f. 83, Maskinmester v. Torve- og Slagtehallerne (29). — Halmtorvet, V. Tlf. Eva 2818. — S. 134.

Petersen, Ove, f. 84, Fuldm. u. Stadsarkitektens Direkt. (33). — Lyngholmvej 7 A, Vanl. Tlf. Damsø 920. — S. 217.

Petersen, Thomas, f. 74, Fuldm. u. Stadsarkitektens Direkt. (20). — Lundsg. 10, Ø. Tlf. Øbro 3512 x. — S. 217.

Petersen, Thorvald, f. 70, Malermester, Borgerrepræsentant. — Julius Bloms G. 37, N. Tlf. Taga 2187. — S. *29*, 36, 39, 41, 50.

Petersen, Vald., f. 86, Kommunelæge (27). — Jagtvej 74, N. Tlf. Nora 2636. — S. 189.

Petri, Sv., f. 95, Dr. med., Prosektor p. Kommunehosp. (31). — Gruts Allé 4, Hell. Tlf. Helrup 3215. — S. 145.

Pio, Frantz, f. 70, Dr. polit., Overretssagfører, Borgerrepræsentant. — Østbaneg. 9, Ø. Tlf. Øbro 8003. (Kontor: Tlf. 5789). — S. *29*, 35, 36, 39, 40, 45, 46, 52.

Plesner, Thorkild, f. 93, cand. jur., Ekspeditionssekr. i Skatteværsenet (36). — Maglekildevej 11, V. Tlf. Vester 3021. — S. 75.

Poschmann, C. C., f. 78, Arkivar i Socialdirekt. (33). — Lipkesg. 30, Ø. Tlf. Øbro 7120. — S. 183.

Poser, Axel, f. 72, Landbrugskandidat, Ekspeditionssekr. i Direkt. f. Stadens faste Ejendomme (17). — Strandboulevarden 44, Ø. — S. 83.

Post, Hedvig, f. 73, Frk., Plejemoder, Formand f. Kbhvns. kommunale Sygeplejerskeforening. — Welanderhjemmet, Bispebjergvej, N. Tlf. Taga 1038. — S. 281.

Poulsen, Carl, f. 70, Snedkermester, Medlem af Centralarbejdsanvisningskontorets Best. — Jernbane Allé 84, Vanl. Tlf. Damsø 1959. — S. 206.

Poulsen, F. F. E., f. 95, Fuldm. v. Kbhvns. alm. Hosp. og Plejestif-

telse (33). — Forchhammersvej 29, V. — S. 195.

Poulsen, H., f. 88, Kontorchef i Mag. 3. Afd. Centralkontor f. Regnskabsvæsen (34). — Toftegaards Allé 47, Valby. Tlf. Valby 3650. — S. 185.

Poulsen, Kai Aage, f. 98, Sanitetslæge u. Sundhedskommissionen (34). — Sct. Knuds Vej 8, V. Tlf. Eva 3417. — S. 163.

Poulsen, Laurids, f. 89, Forstander (22). — Børnehjemmet Spanager pr. Lille Skensved. Tlf. Egby 13. — S. 198.

Poulsen, Rudolf, f. 01, Fuldm. u. Stadsarkitektens Direkt. (34). — Clarasvej 8, Charl. Tlf. Ordrup 4449 v. — S. 217.

Poulsen, Vald., f. 79, Dr. med., Overlæge p. Børnehosp. (36). — Drosselvej 38, F. Tlf. 3557. — S. 151.

Poulsen, Wilhelm, f. 77, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (22). — Gyldenlundsvej 8, Charl. Tlf. Ordrup 2397. — S. 214.

Prause, Anton G. E., f. 81, Kasserer i Skattevæsenet (16). — Svanevænget 1, Ø. Tlf. Ryvang 3281 x. — S. 77.

Præger, E., f. 86, Fuldm. u. Belysningsvæsenet (23). — Nr. Voldg. 20, K. Tlf. Byen 1203 v. — S. 245.

Pærgaard, H. H., f. 93, Forstander (31). — Nærumgaard Børnehjem pr. Nærum. Tlf. Nærum 49. — S. 197.

Q.

Quist, Eigil, f. 06, Overgartner u. Begravelsesvæsenet (37). — Jernbaneg. 4, K. — S. 106.

Qvist, Ingeborg, f. 93, Frue, Fuldm. i Mag. 3. Afd. Centralkontor f. Regnskabsvæsen (34). — Sct. Thomas Allé 4, V. — S. 185.

R.

Raabyemagle, Hans C., f. 93, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (34). — Berlingsbakke 24, Charl. Tlf. Ordrup 4546. — S. 214.

Raaschou-Nielsen, E. H., f. 85, Frk., Bestyrerinde v. Amagerbroskolens Filialskole (38). — Ved Volden 7, K. Tlf. Amager 1737. — S. 114.

Rabes, Christian B. N., f. 79, Rodemester og fg. Kasserer i Skattevæsenet (17). — Holmegaardsvej 8, Charl. Tlf. Ordrup 2935 u. — S. 79.

Rahbek, Alfred C., f. 92, Ekspeditionssekr. i Skattevæsenet (37). — Solsortvej 6, F. Tlf. Gothåb 731 v. — S. 75.

Ramsby, Svend, f. 02, Arkitekt u. Bygningskommissionen (31). — Ordrupdalvej 34, Charl. Tlf. Ordrup 4775. — S. 230.

Rankov, K., f. 94, Fuldm. i Skattevæsenet (37). — Mathilde Fibigers Vej 15, F. Tlf. Gothåb 3467 u. — S. 79.

Rannow, Rich. V. E., f. 70, Torveinspektør v. Grønttorvet (18). — Mosegaard, Engblommevej, N. — S. 134.

Ranten, Knud A. J., f. 84, Ekspeditionssekr. v. Sporvejene (37). — Overg. n. Vandet 29, K. Tlf. Amager 9792. — S. 259.

Rasmussen, A. Stampe, f. 87, Skoleinspektør (32). — Prs. Charlottes Gades Skole, Prs. Charlottes G. 42, N. Tlf. Nora 2306. — S. 113, *120.*

Rasmussen, Axel M. N., f. 09, cand. polyt., Brandinspektør (38). — Vald. Holmers G. 36, Ø. Tlf. Ryvang 5073. — S. 227.

Rasmussen, C. E., f. 95, Brandmand, Formand f. Brandfolkenes Organisa-

tion. — Humlebækg. 20, N. Tlf. Taga 1739. — S. 116, 276, *277*.

Rasmussen, Holger, f. 71, Afdelingsarkitekt u. Stadsarkitektens Direkt. (18). — Grøndalsvænge Allé 3, F. Tlf. Taga 5384. — S. 217.

Rasmussen, K. A., f. 97, Chef f. Bade- og Massageklinikken p. Bispebjærg Hosp. (33). — Sømarksvej 10, Hell. Tlf. Helrup 2006. — S. 150.

Rasmussen, K. O., f. 05, cand. polyt., Ingeniør u. Belysningsvæsenet (38). — Thingvalla Allé 24, S. Tlf. Amager 9155. — S. 246.

Rasmussen, Kaj, f. 01, Kontorchef u. Hospitalsvæsenet (36). — Sct. Hans Hosp., Roskilde. Tlf. Roskilde 820. — S. 157.

Rasmussen, O. A., f. 74, Maskinmester u. Belysningsvæsenet (20). — Ellehøj 9, Hell. Tlf. Helrup 2852. — S. 247.

Rasmussen, S. V., f. 84, Dr. phil., Bestyrer v. Holsteinsgades Filialskole (34). — Rolighedsvej 7, V. Tlf. Nora 3421 y. — S. 117.

Rasmussen, Th., f. 91, Skoleinspektør (36). — Matthæusgades Skole, Matthæusg. 33, V. Tlf. Vester 4309. — S. 119.

Rasmussen, Theodor, f. 83, Kontorchef i Begravelsesvæsenet (25). — Egernvej 1, F. Tlf. Gothåb 8725. — S. 106.

Rasmussen, Thorvald, f. 89, Fuldm. i Skattevæsenet (37). — Njalsg. 16, S. — S. 78.

Rasmussen, V., f. 01, Fuldm. u. Stadsarkitektens Direkt. (38). — Abrikosvej 2, F. Tlf. Taga 1354. — S. 218.

Rasmussen, V. E., f. 05, cand. polyt., Ingeniør u. Belysningsvæsenet (37). — Angelg. 3, V. Tlf. Vester 5650 x. — S. 246.

Rasmussen, Victor, f. 82, Fabrikant, Medlem af Centralarbejdsanvisningskontorets Best. — Nørrebrog. 45, N. Tlf. 3746. — S. 206.

Rathje, H., f. 89, Bestyrer f. Dagarbejdsskolen (31). — Stevnsg. 34, N. Tlf. Nora 2595. — S. 125.

Rathsack, Svend, f. 85, Billedhugger, Medlem af Best. f. Thorvaldsens Museum. — Mathilde Fibigers Vej 3, F. Tlf. Gothåb 6918. — S. 173.

Ravn, Axel J. C., f. 89, cand. jur., Ekspeditionssekr. i Lønningsdirektoratet (21). — Bernstorffsvej 86, Hell. Tlf. Helrup 2736. — S. *81*, 173.

Reerstorp, Alb. R., f. 85, Dyrlæge v. Torve- og Slagtehallerne (38). — Hattensens Allé 16, F. Tlf. Fasan 276. — S. 134.

Rehof, Kaj P., f. 94, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (29). — Oxford Allé 37, S. Tlf. Amager 9525. — S. 214.

Reimer, Harald Vilh., f. 98, Fuldm. i 3. Socialkontor (34). — C. F. Richs Vej 110, F. Tlf. Gothåb 734 v. — S. 187.

Reimer, K. V. M., f. 99, Fuldm. u. Belysningsvæsenet (38). — Teglstrupvej 24, Ø. Tlf. Ryvang 24. — S. 245.

Reinstrup, H., f. 95, Fuldm. u. Vandforsyningen (24). — Jul. Valentiners Vej 24, F. Tlf. Gothåb 8643. — S. 251.

Retlev-Abrahamsen, H. E., f. 85, Dr. med., Professor, Overkirurg (27). — Bispebjærg Hospital, N. Tlf. Taga 3833. — S. 150.

Reumert, Ellen Ponsaing, f. 89, Frk., Forstanderinde (34). — Blegdamshosp., N. — S. 147.

Reyn, Arne, f. 96, Reservelæge p. Rudolph Berghs Hosp., Sanitetslæge u. Sundhedskommissionen (38). — Poul Ankers G. 2, K. Tlf. Byen 6671. — S. 148, *164*.

Ridter, H. Chr. S., f. 86, Inspektør u. Hospitalsvæsenet (22). — Øresundshosp., Ø. Tlf. Ryvang 462. — S. 146.

Riemke, Vilh., f. 95, Dr. med., Reservelæge. — Sundby Hosp., S. Tlf. Amager 99. — S. 148.

Rifbjerg, S. M., f. 86, Frk., mag. art., Skoleinspektør, Leder af det skole-

psykologiske Arbejde (38). — Kochsvej 8, V. Tlf. Vester 7813. — S. 124.

Riisbro, Georg E., f. 78, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (19). — Strandvej 4 A, Ø. Tlf. Ryvang 405. (Sommer: Tlf. Holte 476). — S. 213.

Ringgaard Jensen, J., f. 99, Fuldm. u. Stadsingeniørens Direkt. (35). — Valmuevej 3, S. — S. 214.

Rischel, Axel, f. 03, Dr. med., Overlæge (37). — Boserup Sanatorium, Roskilde. Tlf. Roskilde 1396. — S. 151.

Rode, E., f. 74, Overretssagfører, Klosterskriver v. Det Harboeske Enkefrue-Kloster. — Solvej 2, F. Tlf. Gothåb 521 x. — S. 267.

Rolff, H., f. 93, Tilsynsførende Bibliotekar (35). — Birkerød. Tlf. Birkerød 299. — S. 99.

Roos, J., f. 03, cand. polyt., Driftsingeniør u. Belysningsvæsenet (33). — H. C. Ørsted Værket, Tømmergravsg., V. Tlf. 8947. — S. 247.

Rosenbom, C. A. O., f. 95, Fuldm. i Mag. 3. Afd. Centralkontor f. Regnskabsvæsen (33). — Strandvej 240, Snekkersten. — S. 185.

Rosendal, Erik G., f. 03, cand. jur., Fuldm. i Folkeforsikringskontoret (37). — H. Schneekloths Vej 13, F. Tlf. Gothåb 9987. — S. 183.

Rosenstand, Wolff, f. 95, cand. jur., Kontorchef i Forsorgskontoret (36). — Næstvedg. 4, Ø. Tlf. Øbro 2413 v. — S. 183.

Rosenvinge, Svend V., f. 77, cand. jur., Chef f. Overpræsidentens Sekretariat (33). — Parkvænget 18, Charl. Tlf. Helrup 3752. — S. 15.

Rosing, N. F., f. 02, cand. jur., Fuldm. i Forsorgskontoret (34). — Jagtparken 19, Charl. Tlf. Ordrup 5037 u. — S. 183.

Rosman, J. P. Kristian, f. 93, cand. polyt., Ingeniør v. Sporvejene (31). — Peter Bangs Vej 99, F. Tlf. Damsø 2870. — S. 259.

Rostrup, Hakon, f. 02, cand. jur., Fuldm. i Mag. 1. Afd. Sek. (34). — Skovmindevej 11, Holte. Tlf. Holte 1529. — S. 91.

Rovsing, Chr. M., f. 91, Chef f. kirurgisk Poliklinik p. Bispebjærg Hosp. — Rosenvængets Allé 38, Ø. Tlf. Øbro 6143. — S. 150.

Rue, Tage, f. 93, Arkitekt u. Stadsarkitektens Direkt. (31). — Dosseringen 44, N. Tlf. Nora 6774. — S. 217.

Rukov, H., f. 96, Fuldm. i Direkt. f. Stadens faste Ejendomme (30). — Nyropsg. 18, V. Tlf. Palæ 2323. — S. 83.

Rump, C. H., f. 96, Fuldm. i 8. Socialkontor (32). — Paa Bjerget 28, N. Tlf. Taga 1825 y. — S. 187.

Rungby, S., f. 96, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsarkitektens Direkt. (34). — Venusvej 14, Søborg. Tlf. Søborg 1023. — S. 217.

Runge, M., f. 88, Konduktør u. Haandværksafd. — Mindevej 7, Søborg. Tlf. Søborg 782. — S. 262.

Runøe, J. L., f. 87, Ekspeditionssekr. u. Belysningsvæsenet (33). — Øresundsg. 13, Ø. Tlf. Øbro 5334. — S. 245.

Rylander, H., f. 01, cand. polyt., Ingeniør u. Belysningsvæsenet (31). — Hyldegaardsvej 34 A, Charl. Tlf. Ordrup 3924 y. — S. 246.

Rytter, C. M., f. 89, Kasserer u. Belysningsvæsenet (38). — Godthaabsvej 177, F. Tlf. Gothåb 4138. — S. 245.

Røjel, Johannes F. P., f. 82, Skoleinspektør (23). — Frederikssundsvejs Skole, Frederikssundsvej 79, N. Tlf. Taga 3057. — S. 116.

Rønsted, Karmark, f. 95, Landsretssagfører, Formand f. Borgerrepræsentationen. — Serridslevvej 6, Ø. Tlf. Øbro 7762. (Kontor: Tlf. 33). — S. *28*, 29, 35, 36, 39, 48, 50, 53.

S.

Samuelsen, E., f. 88, Klinikchef v. Kbhvns alm. Hosp. og Plejestiftelse (35). — Bülowsvej 48 A, V. Tlf. Nora 5502. — S. 195.

Sanddahl, M., f. 00, Bogholder v. Arbejdsanstalten Sundholm (34). — Sundholm, S. Tlf. Amager 5183. — S. 197.

Sannæs, Jørgen, f. 95, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsarkitektens Direkt. (37). — Kastelsvej 12 C, Ø. Tlf. Øbro 7627. — S. 217.

Sarrauw, K. W., f. 88, Fuldm. i 1. Socialkontor (23). — Blidahpark 29, Charl. Tlf. Helrup 1570. — S. 186.

Saunte, Edel, f. 04, Frue, Landsretssagfører, Borgerrepræsentant. — Linnésg. 28, K. Tlf. Byen 2301 v. (Kontor: Tlf. 5907). — S. *28*, 29, 35, 36, 37, 38, 44, 45, 125.

Schackinger, Kai O., f. 02, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (34). — Ordrupdalvej 46, Charl. Tlf. Ordrup 5405. — S. 214.

Schackinger, V., f. 75, Fuldm. u. Stadskonduktørembedet (18). — Hollandsvej 28, Lyngby. Tlf. Lyngby 1442. — S. 221.

Scharthi, C., f. 87, Viceskoleinspektør (34). — Sønderengen 23, Søborg. Tlf. Søborg 1189. — S. 124.

Scheibel, Vilhelm L., f. 70, Kontorchef i Skattevæsenet (25). — Vesterbrog. 123, V. Tlf. Vester 6833 y. — S. 79.

Schepelern, Vilhelm E., f. 80, Dr. phil., Skoleinspektør (20). — Hindeg. 4, K. Tlf. Palæ 158 x. — S. 118.

Scheuermann, H. W., f. 77, Overlæge p. Sundby Hosp. (33). — Amalieg. 49, K. Tlf. Palæ 2102. — S. 148.

Schibbye, Richard, f. 86, cand. jur., Ekspeditionssekr. i Overpræsidiet (33). — Vintervej 18, Charl. Tlf. Ordrup 2682. — S. 15.

Schieltved, Aage C. L., f. 92, Fuldm. i Stadens Hovedkasse (24). — Langøg. 4, Ø. Tlf. Ryvang 4298 x. — S. 63.

Schierning, Julie A., f. 85, cand. jur., Kontorchef u. Torvedirekt. (35). — Hartmannsvej 71, Charl. — S. 134.

Schmidt, Henrik W., f. 05, cand. polyt., Brandinspektør (38). — Godthaabsvej 121 St., F. Tlf. Fasan 1350. — S. 227.

Schmidt, Holger, f. 78, Dr. ing., Overingeniør u. Sundhedskommissionen, Chef f. Boligtilsynet (21). — Kristianiag. 4, Ø. Tlf. Øbro 2786 v. — S. 163.

Schmidt, R. Hay, f. 00, cand. jur., Fuldm. i Skattevæsenet (37). — Toftegaards Plads 4, Valby. Tlf. Valby 1855 x. — S. 75.

Schmidt, S. S. K. Serritslev, f. 95, Frk., Forstanderinde (32). — Sundby Hosp., S. Tlf. 15.455. — S. 148.

Schmidt, Vilhelm K., f. 79, Rodemester og fg. Kasserer i Skattevæsenet (18). — Hvilevej 13, Hell. Tlf. Helrup 3288. — S. 77.

Schou, Charles I., f. 84, Arkitekt, Medlem af Best. f. Thorvaldsens Museum. — Sveasvej 5 A, V. Tlf. Vester 8860. — S. 173.

Schou, Willy, f. 12, Portør, Formand f. De kommunale Hospitalsarbejderes Organisation. — Børnehosp. p. Fuglebakken, F. — S. 278.

Schrøder, Einer, f. 97, cand. polyt., Brandinspektør (36). — Enghavevejs Brandstation, V. Tlf. Eva 1626. — S. 227.

Schrøder, Julius, f. 79, Kommunalrevisor (37), MF. — Raadmandsg. 50 A, N. Tlf. Taga 6232 v. — S. 57.

Schrøder, Kay, f. 77, Bygningsinspektør (32). — Holbergsg. 7, K. Tlf. Byen 8032. — S. 230.

Schultz, Sigurd, f. 94, Direktør f. Thor-

valdsens Museum (32). — Sdr. Fasanvej 61, F. Tlf. Gothåb 8402. — S. 173.

Schultzer, Poul, f. 95, Dr. med., Chef f. medicinsk Poliklinik p. Kommunehosp. — Gothersg. 107, K. Tlf. Byen 4515. — S. 146.

Schumacher, E., f. 95, Frk., Skoletandlæge (36). — Søllerødvej 12, Holte. Tlf. Holte 989. — S. 127.

Schwalbe Hansen, P. A., f. 04, Reservelæge p. Bispebjærg Hosp. — Trianglen 2, Ø. Tlf. Øbro 8311. — S. 150.

Schøller, Troels, f. 95, Fuldm. i 8. Socialkontor (38). — Parkstykket 3, Brh. Tlf. Bella 377. — S. 187.

Secher, Knud I. A., f. 83, Dr. med., Professor, Overlæge (21). — Bispebjærg Hosp., N. Tlf. Taga 1257. — S. 150.

Seidel, Kaj V., f. 99, Dyrlæge u. Sundhedskommissionen (28). — Vesterbrog. 55 A, V. Tlf. Vester 4198. — S. 163.

Serritslev, Hans Chr., f. 77, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsarkitektens Direkt. (34). — Strandvej 20 C, Ø. Tlf. Ryvang 3784 x. — S. 217.

Sick, B., f. 10, cand. polyt., Ingeniør u. Belysningsvæsenet (35). — Jydeholmen 35 B, Vanl. Tlf. Damsø 1497 v. S. 246.

Sick-Petersen, Johan Thor, f. 77, Fuldm. u. Stadsingeniørens Direkt. (28). — Gl. Kalkbrænderivej 12, Ø. Tlf. Øbro 3487 x. — S. 213.

Simonsen, Anders J., f. 94, Ekspeditionssekr. i Skattevæsenet (38). — Ingersvej 32, Charl. Tlf. Ordrup 2745. — S. 75.

Simonsen, K. K., f. 87, Fuldm. u. Hospitalsvæsenet (31). — Sct. Hans Hosp., Roskilde. Tlf. Roskilde 1757. — S. 157.

Simonsen, V., f. 00, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsarkitektens Direkt. (36). — Sundbyvestervej 18, S. Tlf. Amager 3192. — S. 217.

Sivertsen, E. v. Tangen, f. 77, cand. jur., Kontorchef u. Bygningskommissionen (14). — Sortedamsdossering 25, N. Tlf. Nora 2146 y. — S. 230.

Sjøntoft, N. P., f. 84, Bogholder v. Torve- og Slagtehallerne (24). — Isafjordsg. 4, S. Tlf. Amager 4551 x. — S. 134.

Skadhauge, Axel C. V. P., f. 00, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (38). — Skovridergaardsvej 37, Holte. Tlf. Holte 847. — S. 214.

Skibelund Eeg, Jens, f. 89, Skoleinspektør (34). — Amagerfælledvej 49, S. Tlf. Amager 818. — S. 114.

Skjoldbo, A., f. 98, Frue, Borgerrepræsentant. — Hornbækg. 10, N. Tlf. Gothåb 3834 v. — S. *28*, 29, 37, 113, 117.

Skov, Chr. P., f. 85, Forvalter p. Balders Hosp. (22). — Frederiksborgvej 144, N. Tlf. Taga 6612. — S. 149.

Skov, E. G., f. 06, cand. polyt., Ingeniør u. Belysningsvæsenet (38). — Frederiksberg Allé 44, V. Tlf. Vester 9894. — S. 246.

Skrydstrup, Christian B., f. 79, Inspektør v. Vestre Kirkegaard (19). — Inspektørboligen, V. Kirkegaard, V. Tlf. 6820. — S. 44, *107*.

Sletø, Chr., f. 92, Ekspeditionssekr. i Københavns Kommunes Beboelsesejendomme (35). — Jagtvej 157 D, N. Tlf. Taga 1762. — S. 165.

Smidt-Nielsen, H., f. 92, Kommunelæge (31). — Aaboulevard 50, N. Tlf. Nora 14. — S. 189.

Smith, Asbjørn, f. 03, Bestyrer f. Skoletandklinik (36). — Sortedamsdossering 61, Ø. Tlf. Nora 5336. — S. 126.

Smith, Jens Chr., f. 92, Dr. med., Overlæge p. Kommunehosp. (37). — N. Søg. 7, K. Tlf. Palæ 6586. — S. 85, *145*, 149.

Smith, Knud, f. 95, Fuldm. i 4. Socialkontor (33). — Dronningensg. 54, K. — S. 187.

Solem, G. A., f. 84, Fuldm. u. Hospitalsvæsenet (22). — J. E. Ohlsens G. 3, Ø. Tlf. Øbro 2391 v. — S. 148.

Spager, Ingeborg C., f. 77, Frue, Skoleinspektør (19). — Nørre Allés Skole, Nr. Allé 7, N. Tlf. Nora 2307. — S. 119.

Spøhr, Jes, f. 95, cand. jur., Ekspeditionssekr. i Overpræsidiet (37). — Jac. Erlandsens G. 9, Ø. Tlf. Øbro 1923 v. — S. 15.

Staberg, Carl J. A., f. 80. Kontorchef i Skattevæsenet (32). — Frændevej 29 Søborg. Tlf. Søborg 918. — S. 78.

Stamer, Inger, f. 04, Frue, Skoletandlæge (36). — Grøndalsvænge Allé 70, F. Tlf. Gothåb 6313. — S. 127.

Stamm, Ivan, f. 88, cand. jur., Politidirektør. — Helsebakken 2, Hell. Tlf. Gentofte 1965. — S. 40, 162.

Stangerup, Arne H. F., f. 03, cand. polyt., Brandinspektør (37). — Holbergsg. 16, K. Tlf. Palæ 6455. — S. 227.

Starklint, I. Chr., f. 89, Skoleinspektør (36). — Vognmandsmarkens Skole, Bellmansg. 1, Ø. Tlf. Ryvang 397. — S. 122.

Steen, Hans Chr., f. 78, Arkitekt u. Stadsarkitektens Direkt. (19). — Thorvaldsensvej 27, V. Tlf. Vester 912 y. — S. 217.

Steffensen, H. V. K., f. 97, cand. polyt., Plads- og Værkstedsinspektør u. Stadsingeniørens Direkt. (36). — Ragnhildg. 1, Ø. Tlf. Ryvang 3686. — S. 215.

Steffensen, Irmgard, f. 02, Frue, Skoletandlæge (37). — Ragnhildg. 1, Ø. Tlf. Ryvang 3686. — S. 127.

Sterm, Boie, f. 01, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (35). — Emil Slomanns Vej 8, F. Tlf. Gothåb 3958 v. — S. 213.

Sternow, Einar H., f. 00, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (34). — Frederiksg. 8, K. Tlf. Palæ 1509 v. — S. 215.

Stjerngren, Einer J. A., f. 91, cand. jur., Ekspeditionssekr. i Skattevæsenet (34). — Frederiksberg Allé 25, V. Tlf. Vester 9567 v. — S. 75.

Stjernqvist, Henry, f. 99, cand. polit., Kontorchef, Borgerrepræsentant. — Lindehøjen 6, Vanl. Tlf. Damsø 1443. — S. *28*, 29, 36, 38, 53.

Stoltz-Andersen, Anna, f. 03, Frue, Skoletandlæge (36). — Vagtelvej 5, F. Tlf. Gothåb 1162 y. — S. 127.

Storm, R. C. F., f. 83, Forstander (31). — »Faarupgaard«, Jelling. Tlf. Jelling 22. — S. 152.

Straarup, O., f. 00, Landbrugskandidat, Markfuldm. i Direkt. f. Stadens faste Ejendomme (31). — Tuborgvej 134, Hell. Tlf. Helrup 5594. — S. 52, *83*.

Strange-Andersen, P., f. 95, Viceskoleinspektør (37). — Bakkevej 30, F. Tlf. Gothåb 3487 v. — S. 125.

thor Straten, Jens V., f. 81, Kontorchef i Skattevæsenet (33). — Strandlodsvej 114, S. — S. 79.

Stricker-Petersen, A. F. K., f. 89, Skoleinspektør (34). — Gasværksvejens Skole, Gasværksvej 22, V. Tlf. Vester 4310. — S. 116.

Struckmann, Ingrid, f. 89, Frue, Tilsynsførende Bibliotekar (35). — Helleruplunds Allé 23, Hell. Tlf. Helrup 3291. — S. 99.

Stub, Chr., f. 76, Maskinmester u. Vandforsyningen (36). — Axeltorv 12, V. Tlf. 7682. — S. 252.

Stuhlmann, Peter G., f. 87, cand. polyt., Ingeniør v. Sporvejene (33). — Ehlersvej 10, Hell. Tlf. Helrup 1880. — S. 259.

Stæhr, Johannes, f. 97, Fuldm. i 3. Socialkontor (32). — Søtoften 16, Gjentofte. Tlf. Gentofte 2250. — S. 187.

Suhr, L. A., f. 84, Skoleinspektør (29). — Nyboder Skole, Ø. Voldg. 13, K. Tlf. Palæ 2476. — S. 119.

Sundbo, Arne, f. 86, Borgmester f. Mag. 4. Afd. (38). — Bjerregaardsvej 6, Valby. Tlf. Valby 3570. — S. 34, 35, 36, 37, 44, 48, 49, 53, 54, *207*, 229, 285, 288, 289.

Svane, Hans A., f. 69, Viceskoledirektør (16). — Nøjsomhedsvej 4, Ø. Tlf. Øbro 517. — S. 113.

Svanholm, Hans, f. 92, cand. jur., Fuldm. i Skattevæsenet (28). — Edithsvej 1, Charl. Tlf. Ordrup 2401. — S. 75.

Svanholt, Jens M., f. 77, Rodemester og fg. Kasserer i Skattevæsenet (17). — Mantziusvej 20, Hell. Tlf. Helrup 954 y. — S. 78.

Svelmøe, Carl V. T., f. 95, Fuldm. u. Stadsingeniørens Direkt. (36). — Korsørg. 38, Ø. Tlf. Øbro 5775. — S. 214.

Svendsen, Em., f. 64, Direktør. — Aaboulevard 84, N. Tlf. Nora 7212. — S. 42, 49, 52.

Svendsen, N. J., f. 73, Fuldm. u. Vandforsyningen (20). — Holstebrog. 4, Ø. Tlf. Øbro 9182. — S. 251.

Sylvest, Ejnar, f. 80, Dr. med., Kommunelæge (26), Borgerrepræsentant. — Tyge Krabbes Vej 1, S. Tlf. Amager 6677. — S. 28, 29, 37, 38, 125, *188.*

Søeborg, J. V. A., f. 85, cand. polyt., Afdelingsingeniør u. Belysningsvæsenet (37). — Svinget 12, S. Tlf. 3843. — S. 247.

Sølvkjær, J. P., f. 99, Bogholder p. Raadhusforvalterens Kontor (32). — Niels Finsens Allé 52, Søborg. — S. 168.

Søndergaard, Hans J., f. 74, Skoleinspektør (19). — Bryggervangens Skole, Wennerbergsg. 1, Ø. Tlf. Ryvang 683. — S. 115.

Sørensen, C. F., f. 70, Sparekasserevisor, Borgerrepræsentant, ML. — Ejderstedg. 2, V. Tlf. Vester 3830. — S. *28,* 29, 35, 38, 39, 44, 48, 52, 173.

Sørensen, Carl V., f. 73, Fuldm. v. Sporvejene (11). — Skovridergaardsvej 14, Holte. Tlf. Holte 984. — S. 258.

Sørensen, H. E., f. 86, Kontorchef u. Belysningsvæsenet (28). — Øresundsg. 25, Ø. Tlf. Øbro 4224 y. — S. 84, *245.*

Sørensen, H. J. P., f. 84, Ekspeditionssekr. i Skattevæsenet (35). — Strandboulevarden 116, Ø. Tlf. Øbro 2736. — S. 79.

Sørensen, H. P., f. 86, Redaktør, Borgerrepræsentant. — Peter Bangs Vej 213, Valby. Tlf. Damsø 1425. (Kontor: Tlf. 1395). — S. *28,* 29, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 45, 48, 50, 102, 125, 286, 291.

Sørensen, Karl, f. 90, cand. jur., Fuldm. og Kasserer i Skattevæsenet (33). — Stockfletsvej 21, F. Tlf. Gothåb 9334. — S. 75.

Sørensen, L. Lykke, f. 86, Frk., Skoleinspektør (30). — Classensg. 62, Ø. Tlf. Øbro 3942 u. — S. 120.

Sørensen, P. M., f. 98, Plejer, Formand f. De kommunale Opsynsmænds Organisation, Roskilde. — Holbækvej 2, Roskilde, Tlf. Roskilde 1756. — S. 280.

Sørensen, Petrus G., f. 89, Vejinspektør u. Stadsingeniørens Direkt. (20). — Strandboulevarden 106, Ø. Tlf. Øbro 5016. — S. 214.

Sørensen, Poul, f. 73, cand. polyt., Direktør f. Vandforsyningen (22). — Axeltorv 12, V. Tlf. 7682. — S. 54, *251.*

Sørensen, S. J. M., f. 83, Ekspeditionssekr. u. Belysningsvæsenet (35). — N. Fasanvej 214, N. — S. 245.

Sørensen Bonde, A., f. 85, Maskinmester u. Vandforsyningen (29). — V. Søg. 3, V. Tlf. Byen 7819. — S. 252.

T.

Taumose, Alfred, f. 90, cand. polyt., Afdelingsingeniør u. Bygningskommissionen (33). — Reventlowsg. 26, V. Tlf. Vester 1820 v. — S. 229.

Teglbjærg, Anne M. Stubbe, f. 01, Frk., Bestyrer f. Skoletandklinik (36). — Dragsholmvej 6, Vanl. Tlf. Damsø 3220. — S. 126.

Termansen, Julius, f. 79, Landinspektør, Afdelingschef u. Stadskonduktørembedet (17). — Bjørnsonsvej 57, Valby. Tlf. Valby 478. — S. 221.

Thalbitzer, S., f. 71, Dr. med., Overlæge (12). — Sct. Hans Hosp., Roskilde. Tlf. Roskilde 816. — S. 157.

Thoms, Th. J., f. 89, Fuldm. u. Belysningsvæsenet (36). — Overbys Allé 9, Valby. Tlf. Valby 4910. — S. 245.

Thomsen, E., f. 91, Dr. med., Professor, Chef f. kirurgisk Poliklinik p. Sundby Hosp. — Østerbrog. 40, Ø. Tlf. Øbro 1106. — S. 148.

Thomsen, Edel, f. 85, Frue, Chef f. 7. Socialkontor (34). — Kongens Nytorv 1, K. Tlf. 15.931. — S. *187*, 305.

Thomsen, Else, f. 79, Frk., Gymnastikinspektør (19). — Mariendalsvej 20, F. Tlf. Gothåb 6425. — S. *123*, 299.

Thomsen, Joh., f. 75, Frk., Bestyrerinde v. Ø. Farimagsgades Filialskole (34). — Ægirsg. 55, N. Tlf. Taga 653 x. — S. 123.

Thomsen, Peter, f. 93, cand. jur., Ekspeditionssekr. i Skattevæsenet (38). — Allég. 15, F. Tlf. Gothåb 929 v. — S. 75.

Thomsen, Svend, f. 85, cand. mag., Kredsbibliotekar (17). — Markvej 13, F. Tlf. Gothåb 829 x. — S. 99.

Thorlund, S., f. 81, Formand, Borgerrepræsentant, — Borups Plads 26, N. Tlf. Taga 3865. — S. *28*, 29, 48.

Thorsen, Sigurd, f. 94, cand. jur., Kontorchef i Mag. 1. Afd. Sek. (31). — Maglemosevej 29, Charl. Tlf. Helrup 256. — S. 85, *91*, 268.

Thorsteinsson, Hjørtur, f. 89, cand. polyt., Ingeniør v. Sporvejene (29). — Priorvej 5, F. Tlf. Gothåb 9432. — S. 259.

Thostrup, Georg C. J., f. 79, Dyrlæge v. Torve- og Slagtehallerne (30). — Normasvej 27, Valby. Tlf. Valby 433. — S. 134.

Thrane, A. L. J. V., f. 73, Kommunelæge (17). — Trianglen 4, Ø. Tlf. 5786. — S. 188.

Thrane, M. K., f. 04, Dr. med., Vicestadslæge (38). — Jacob Erlandsens G. 5, Ø. Tlf. Øbro 6622. — S. *159*, 163.

Thuesen, Axel Kragh, f. 91, Ekspeditionssekr. p. Raadhusforvalterens Kontor (29). — Amicisvej 1, V. Tlf. Vester 3810. — S. 168.

Thunbo, Margrete, f. 75, Frk., Kredsbibliotekar (16). — Forchhammersvej 23, V. Tlf. Eva 1245 u. — S. 99.

Thune Andersen, W., f. 00, Dr. med., Reservelæge. — Bispebjærg Hosp., N. Tlf. Taga 1169. — S. 150.

Thygesen, Per, f. 95, Kommunelæge (32). — Vesterbrog. 80, V. Tlf. Eva 1100. — S. 189.

Thymann, P., f. 88, cand. polyt., Ingeniør u. Vandforsyningen (20). — Broholms Allé 10 A, Charl. Tlf. Ordrup 2781. — S. 252.

Tiemroth, Otto E., f. 87, Trafikinspektør v. Sporvejene (21). — Tietgensg. 66, V. Tlf. Eva 4855. — S. 259.

Tjørnehøj, Erik, f. 11, cand. polit., Fuldm. i Direkt. f. Stadens Regnskabsvæsen (37). — Johan Kellers Vej 57, V. — S. 62.

Tobiesen, Poul L., f. 85, cand. polit., Kontorchef i Direkt. f. Stadens Regnskabsvæsen (18). — Blidahpark 10, Hell. Tlf. Helrup 5344 x. — S. 62.

Toft, Edvard A., f. 83, cand. jur., Vicedirektør i Skattevæsenet (30). — Østerbrog. 54 D, Ø. Tlf. Øbro 8825. — S. 75.

Tolstrup, H., f. 81, Fuldm. u. Belysningsvæsenet (17). — Bjørnsonsvej 69 A, Valby. Tlf. Valby 64. — S. 246.

Topsøe-Jensen, J. F., f. 66, cand. jur., fhv. Kontorchef. — Christiansholms Tværvej 1, Klampenborg. Tlf. Ordrup 3180. — S. 136.

Topsøe-Jensen, Vilhelm, f. 74, Højesteretsdommer, Medlem af Best. f. Thorvaldsens Museum. — Kildeskovsvej 45, Gjentofte. Tlf. Gentofte 305. — S. 173.

Tranum Jensen, Svend, f. 00, cand. polyt.,

Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (35). — Sct. Lukas Vej 3, Hell. — S. 214.

Trepka Bloch, H., f. 81, Kommunelæge (20). — Strandg. 10, K. Tlf. Amager 6777. — S. 188.

Tscherning, E., f. 83, Skoleinspektør (27). — Holsteinsgades Skole, Livjægerg. 36—38, Ø. Tlf. Øbro 4697. — S. 117.

Turin, Niels, f. 87, Vicebygningsinspektør (32). — Aaboulevard 11, V. Tlf. Nora 2922 x. — S. 230.

Tønder, Thea, f. 80, Frue, Raadmand f. Mag. 2. Afd. (38). — Henrik Rungs G. 16, N. Tlf. Nora 8252. — S. 34, 37, 41, 50, *137*.

Tønnesen, Tønnes P., f. 76, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (10). — Geysers Allé 4, S. Tlf. Amager 5615 x — S. 214.

Tørning, Kjeld, f. 99, Dr. med., Overlæge (36). — Øresundshosp., Ø. Tlf. Ryvang 1428. — S. 147.

U.

Udsen, Martin, f. 90, cand. polyt., Afdelingsingeniør u. Vandforsyningen (19). — Strandboulevarden 112, Ø. Tlf. Øbro 5238. — S. 251.

Uhre, A., f. 89, Fuldm. u. Belysningsvæsenet (38). — Mothsvej 33, Holte. Tlf. Holte 1006. — S. 247.

Ulrich, A., f. 72, Ekspeditionssekr. u. Belysningsvæsenet (18). — Sigridsvej 22, Hell. Tlf. Helrup 1365. — S. 246.

Ulrichsen, H. F., f. 88, Overretssagfører, Stedfortræder til Borgerrepræsentationen, MF. — Amagerfælledvej 7, S. Tlf. Amager 3203. — S. 30.

Unger, Otto, f. 82, Fuldm. u. Belysningsvæsenet (20). — Gaasebæksvej 17, Valby. Tlf. Valby 542x. — S. 245.

V, W.

Waetzold, Carl E. D., f. 79, Ekspeditionssekr. v. Sporvejene (19). — C. F. Richs Vej 104, F. Tlf. Gothåb 7676. — — S. 258.

Valentiner, O. Walther J. V., f. 77, Ledningsinspektør v. Sporvejene (11). — Carit Etlars Vej 8, F. Tlf. Eva 2508. — S. 259.

Wandall, E. A., f. 98, Kommunelæge (38). — Nørreg. 18, K. Tlf. Byen 8747. — S. 190.

Vangsted, A., f. 86, Kommunelæge (26). — Fuglebakkevej 78, F. Tlf. Gothåb 4043. — S. 189.

Wanscher, Emil, f. 75, Overlæge. — Nr. Farimagsg. 41, K. Tlf. 4712. — S. 45, 289, 290.

Vasegaard, Viggo S., f. 04, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (36). — Himmerlandsvej 16, F. Tlf. Gothåb 3085 v. — S. 213.

Vedel-Petersen, K., f. 92, cand. polit., Chef f. Centralarbejdsanvisningskontoret (37). — Solsortvej 63, F. Tlf. Gothåb 2296. — S. 206.

Vedsø, Fr., f. 83, Maskinmester, Borgerrepræsentant. — Øresundshospitalet, Ø. Tlf. Ryvang 1422. — S. *28*, 29, 36, 37, 38, 42, 43, 45, 46, 47, 48, 53, 113, 123.

Weikop, O., f. 97, Grosserer, Borgerrepræsentant. — Østerbrog. 142, Ø. Tlf. Øbro 8284. (Kontor: Tlf. 11.925). — S. *29*, 37, 39, 41, 48.

Verland, Johannes A. R., f. 89, cand. polyt., Ingeniør v. Sporvejene (34). — Christiansvej 44, Charl. Tlf. Ordrup 1917. — S. 259.

Vester, K. M., f. 83, Fuldm. u. Belysningsvæsenet (36). — Engelsborgvej 54, Lyngby. Tlf. Lyngby 868. — S. *245*, 273.

Vestergaard-Hansen, E., f. 01, Bygningsassist. u. Bygningskommissionen (25). — Allég. 25, F. Tlf. Fasan 841. — S. 230.

Westerkjær, A., f. 73, Skoleinspektør (19). — Sjællandsgades Skole, Prs. Charlottes G. 12, N. Tlf. Nora 7390. — S. 121.

Westerlind, L., f. 94, Konduktør u. Haandværksafd. — Lauggaards Allé 83, Søborg. Tlf. Søborg 377. — S. 262.

Vibe-Hastrup, Johs., f. 86, Overretssagfører, Borgerrepræsentant. — Scherfigsvej 5, Ø. Tlf. Ryvang 1302. (Kontor: Tlf. 7119). — S. *29*, 35, 36, 39, 50.

Wiberg Larsen, Børge, f. 09, cand. jur., Fuldm. i Overborgm. Sek. (38). — Ane Katrines Vej 24, F. Tlf. Gothåb 5259 v. — S. 59.

Wiedemann, C. P. Erik, f. 91, cand. polyt., Ingeniør u. Stadsingeniørens Direkt. (35). — Godthaabsvej 341, Vanl. Tlf. Damsø 1180. — S. 213.

Wifstrand, August, f. 80, Overværkmester u. Vandforsyningen (20). — Frederiksborgvej 173, N. Tlf. Søborg 2664. — S. 252.

Wiinholt, Frits P., f. 77, Arkitekt u. Stadsarkitektens Direkt. (20). — Jagtvej 57, N. — S. 217.

Vikelsøe Jensen, A., f. 06, cand. jur., Fuldm. i Mag. 2. Afd. Sek. (36). — Dybbølsg. 12, V. Tlf. Vester 6062 v. — S. 84, *138*.

Willumsen, Hans P. T., f. 81, Ekspeditionssekr. i Skatteväsenet (34). — Enemarksvej 4, Gjentofte. Tlf. Gentofte 514. — S. 77.

Wilson, Vald., f. 73, Murermester u. Haandværksafd. (21). — Guldbergsg. 101, N. Tlf. Nora 6068. — S. 44, *262*.

Vimtrup, B. J., f. 90, Dr. med., Prosektor p. Bispebjærg Hosp. (29). — Slotsvej 54, Charl. Tlf. Ordrup 1936. — S. 150.

Vinding, Povl, f. 86, Dr. techn., Brandchef (36). — Hovedbrandstationen, V. Tlf. Palæ 219. — S. 54, *226*, 229.

Winge, Knud, f. 99, Dr. med., Overlæge v. Centralstationen f. Tuberkulosebekæmpelsen (35). — Kastelsvej 9, Ø. Tlf. Øbro 9555. — S. 163.

Vinten, Gunnar, f. 90, Ekspeditionssekr. i Skatteväsenet (37). — Nr. Søg. 33, K. Tlf. Byen 233 v. — S. 79.

Winther, O., f. 02, Dyrlæge u. Sundhedskommissionen (37). — Asmussens Allé 4, V. Tlf. Vester 5249 x. — S. 163.

Wissing, Knud, f. 76, cand. polyt., Brandinspektør (26). — Hovedbrandstationen, V. Tlf. Byen 6729. — S. 226.

Wolf, Otto, f. 94, Forretningsfører, Borgerrepræsentant. — Enghavevej 66, V. Tlf. Eva 865. (Kontor: Tlf. 3824). — S. *28*, 29, 37, 38, 125, 289.

Wolff, Aage O., f. 80, Overlæge p. Øresundshosp. (34). — Holck Winterfeldts Allé 7, Hell. Tlf. Helrup 4465. — S. 147.

Wolff, Niels L. C., f. 00, cand. polyt., Ingeniør u. Belysningsvæsenet (32). — Rymarksvej 8, Hell. Tlf. Helrup 5015. — S. 247.

Vollmond, E., f. 90, Dr. med., Læge v. Arbejdsanstalten Sundholm (36). — Frederiksberg Allé 35, V. Tlf. Vester 7968. — S. 197.

Wolmar, C., f. 76, Chef f. Haandværksafd. (34). — Exnersvej 40, Klampenborg. Tlf. Ordrup 2033. — S. 262.

Wrang, J., f. 99, Arkitekt u. Stadsarkitektens Direkt. (34). — Sdr. Boulevard 112, V. Tlf. Vester 5377 x. — S. 217.

Würtzen, C. H., f. 69, Dr. med., Overlæge p. Øresundshosp. (16). — St. Kongensg. 110, K. Tlf. Palæ 2329. — S. 146.

Wøldike, Mogens A., f. 97, mag. art., Sanginspektør v. De forenede Kirkeskoler (Sangskolen) (38). — Frederiksholms Kanal 20, K. Tlf. Palæ 7070. — S. 118.

Z.

Zahle, Karen B., f. 80, Frue, Kassekontrolør i Direkt. f. Stadens Regnskabsvæsen (26). — Taarbæk Strandvej 59 M, Klampenborg. Tlf. Bellevue 82. — S. 62.

Zangenberg, H. C. R., f. 92, Forvalter v. Børnehosp. p. Fuglebakken (36). — Egernvej 53, F. Tlf. Gothåb 6043. — S. 151.

Zangenberg, Julius G., f. 74, Rodemester i Skatteværsenet (17). — Englandsvej 7, S. Tlf. Amager 7799. — S. 77.

Æ.

Ægidius, K. E., f. 07, Landinspektør u. Stadskonduktørembedet (36). — Dalgas Boulevard 3, F. Tlf. Gothåb 2029. — S. 221.

Ø.

Øllgaard, B. K., f. 73, cand. polyt., Driftsbestyrer u. Belysningsvæsenet (20). — Østre Gasværk, Zionsvej 5, Ø. Tlf. Ryvang 1129. — S. 246.

Ørum, Hans P. T., f. 77, Dr. med., Lektor, Skolelæge. — Sortedamsdossering 23, N. Tlf. Nora 3875. — S. 113, *283*, 306.

Øst, E. M. H., f. 90, Fuldm. i 7. Socialkontor (23). — Skandrup Allé 19, Hareskov. Tlf. Hareskovby 80. — S. 187.

Østergaard, Jens, f. 84, Overgartner u. Stadsingeniørens Direkt. (37). — Aalykkevej 3 B, F. Tlf. Gothåb 7398. — S. 215.

Østergaard, Kaj W. P., f. 01, Fuldm. i 1. Socialkontor (34). — Bolbro Villavej 12, Rungsted. Tlf. Rungsted 486. — S. 186.

SAGREGISTER.

Abel Cathrines Stiftelse 263
Afgifter og Skatter 68, 324
Afholdsfolkenes Fællesrepræsentation for Kbhvn. og Frederiksberg.... 292
Afstemningsomraader..... 313
Afvænningshjemmet Faarupgaard.. 152
Albertina, Bestyrelsen for Legatet. 39
Alderdomshjemmet »Stift Rosenborg«..... 303
Aldersgrupper, med visse offentlige Pligter eller Rettigheder, Antal Personer i..... 321
Aldersrentenydere, Udvalget ang. Opførelse af Boliger for 39
Alkoholspørgsmaalet, Kommission til Undersøgelse af..... 42
Almenskoler 111, 114
Almindelige Hospital og Plejestiftelse, Kbhvns..... 194
Amagerbanen A/S 285
Ambulancer..... 225, 226
Andersens, H. J., og Hustrus Stiftelse..... 264
Arbejderbeskyttelse, Udstillingen for 304
Arbejderboliger, Foreningen af 1865 til Opførelse af billige..... 44
Arbejdernes Fællesorganisation i Kbhvn..... 293
— Læseselskab 293
— Oplysningsudvalg for Kbhvn. 293
— Samariterforening..... 294
Arbejdsanstalten Sundholm 195
Arbejdsanvisning..... 203
Arbejdshjem m. v., Udvalget ang. Tilsynet med Herberger 44
Arbejdsledere, Foreningen for kommunale 279
Arbejdsløse, Udvalget til Udnyttelse af Loven om Beskæftigelse af... 34
Arbejdsmænds Organisation, De kommunale 277
Areal, Kbhvns..... 316
Assistens Kirkegaard..... 103, 106
Assistens Kirkegaard, Katolsk 104
Assistentelever og Underassistenter, Kommissionen til Førelse af Tilsynet med den teoretiske Uddannelse af..... 84
Assistentforening, Kbhvns. Kommunal- 274
Auktion, Kbhvns. Grønttorvs 132
Avishuse..... 129
Avislæsesal..... 101
Avnstrup Sanatorium..... 151

Backhausenske Legaters Bestyrelse. 50
Badeanstalt, Havebyens 298
Badeanstalten i Helsingørsgade 17—19 169
Badeanstalten ved Kalvebodstrand 83
— - Langebro..... 83
— i Lyrskovgade 2—4 170
— - Sjællandsgade 170
— - Sofiegade 15—17..... 169
— - Sundbyøster Skole, Smyrnav. 170
— - Vigerslev Allés Skole, Vigerslev Allé 170
Bageri, Folkekøkkenernes 171
Balders Hospital..... 140, 149
Barnets Hus 294
Barselpleje, Den kommunale..... 154
Bedre Byggeskik, Landsforeningen.. 294
Beboelsesejendomme, Kbhvns. Komm..... 164
Begravelsesvæsenet..... 102
Belysningsarbejdernes Fagforening for Kbhvn. og Omegn 284
Belysnings- og Vandværksfunktionærernes Fagforening..... 277
Belysningsudvalget..... 37
Belysningsvæsenet 232
Kontorerne..... 244
Værkerne 246
Besigtigelses- og Ekspropriationskommissioner v. Jernbaneanlæg . 42
Beskæftigelse af Arbejdsløse, Udvalg til Udnyttelse af Loven om..... 34
Bespisning af Skolebørn 291
Beværterbevillinger, Bevillingsnævnet for 50
— , Overbevillingsnævnet for.. 46
— , Udvalget for..... 39
Biblioteker.....93, 96, 101
Biblioteksraadet 43
Bidstrup Skovdistrikt 82
Biografteaterbevillinger, Udvalget vedr. Erklæringer om..... 34

Biografteatrene, Tilsyn med 43
Bispebjerg Kirkegaard 104, 106
Bispebjærg Hospital 140, 149
Blegdamshospitalet 139, 147
Blindesamfund af 1911, Dansk 296
Boligtilsynet 161, 163
Borgerlig Vielse 88
Borgerrepræsentanter 28
Borgerrepræsentantvalgbestyrelsen . 39
Borgerrepræsentantvalget d. 9. Marts 1937, Vælgerantal og Valgdeltagelse 332
— , Listernes Stemmetal 334
Borgerrepræsentationen 21
— , Stedfortrædere til 30
— , Udvalg nedsat af 26, 37
— , Valg, Valgret og Valgbarhed til 21, 22
Borgerrepræsentationens Forretningsorden 24
— Legatkontor 56
— Medlemmer 28
— Presseloge 30
— Præsidium 28
— Sekretariat 55
Borgerrepræsentationsvalglister, Udarbejdelse af 93
Borgmestre 16, 34
se tillige vedk. Magistratsafd. samt i Personregistret under Borgmestrenes Navne.
Borups Højskole 294
Boserup Minde, Foreningen 295
Boserup Sanatorium 151
Botanisk Have 295
Brandfolkenes Organisation 277
Brandmuseum 226
Brandstationer 224, 225
Brandvæsenet 222
Broafdeling, Stadsingeniørens 211, 212, 214
Brændselskontoret 245
Brønshøj Kirkegaard 104, 107
Budget 1938—39, Kbhvns. Komm.s 322
Budgetforslag, Behandling af 26
Budgetkontoret 61
Budgetudvalget 26
Byggesagsafd., Stadsingeniørens 212, 213
Byggesagskontoret 229, 230
Bygge-Støtte, Kontoret for ... 82, 83
Bygningsdistrikter 228, 230
Bygningsinspektorater 228, 230
Bygningskommissionen 227, 229
Bygningstilsynet staaende Forhold, Udvalget for Overvejelse af forskellige i Forbindelse med 36
Bymuseum, Kbhvns. 101
Byplanafd., Stadsingeniørens . 211, 213
Byplanlaboratorium, Dansk 295
Børnebidragskontoret 181, 183
Børnehjem 197, 302
Børnehospital, Dr. Louises ... 141, 286
Børnehospitalet paa Fuglebakken 140, 150
Børneinstitutioner, Forsørgelsesvæsenets 190, 197
Børnenævnet 182, 184
Børneoptagelseshjem 198, 199
Børneværnskontoret 181, 185
Børneværnskredse 184

Centralarbejdsanvisningskontoret .. 203
Centralkontoret for hjemløse Mænd 295
Centralstationen for Tuberkulosebekæmpelsen 162, 163

Dagarbejdsskolen 108, 112, 125
Daghjem for Smaabørn, Kommunens 200
Daghjem, Utterslev Folkebørnehave, Fritids- og 305
Dansk Blindesamfund af 1911 296
— Byplanlaboratorium 295
— Kedel- og Maskinpasser-Forbunds kommunale Afd. 281
— Kommunalarbejderforbund .. 275
— Kunstflidsforening og Institut for Haandarbejdsterapi 296
— Røde Kors, Afdelingen for Kbhvn. og Omegn 302
— Skolescene, Foreningen 296
— Tunghøreforening 297
Danske Kunstindustrimuseum, Det. 287
— Kvinders Velfærd 296
— Luftfartselskab A/S, Det ... 286
Decisionsudvalget 37
Delegerede til Forhandling med Gladsaxe og Lyngby-Taarbæk Sogneraad 35
Desinfektionsstation, Kbhvns. offentlige 162
Destruktionsanstalt 130, 134
Diagnosecentral, Kbhvns. Komm.s 162, 163
Direktorater:
Kbhvns. Begravelsesvæsen 102
Kbhvns. Belysningsvæsen 232
Kbhvns. Hospitalsvæsen 138
Kbhvns. Komm.s Kørselsafdeling 260
Kbhvns. Komm.s Lønnings- og Pensionsvæsen 80
Kbhvns. Komm.s Socialdirektorat 174, 181, 183
Kbhvns. Skattevæsen 65
Kbhvns. Skolevæsen 107
Kbhvns. Sporveje 253
Kbhvns. Torvevæsen 128
Kbhvns. Vandforsyning 247
Stadens administrative Revision. 63
Stadens faste Ejendomme 81
Stadens Regnskabsvæsen 59

Stadsarkitektens Direktorat 215
Stadsingeniørens Direktorat 208
Dronning Louises Børnehospital 141, 286
Dyrlægepersonale, Sundhedskommissionens 163
Dødsfald, Anmeldelse af..... 105

Efterslægtsselskabets Direktion.... 51
Ejendoms- og Motorskatter, Kontoret for..... 74, 75
Ejendomsdirektoratet..... 81
Eksamensbestyrelsen for Prøven for Sanitets-, Gas- og Vandmestre .. 55
Ekspropriationskommissioner..... 42
Elektricitetsraadet 43
Elektricitetsværkerne..... 236, 246, 247
Elektro-Installatørprøve, Eksamensbestyrelsen for den kommunale.. 43
Embedsmænd, Foreningen Kbhvns. Komm.s 273
Emdrupgaard, Optagelseshjemmet.. 198
Erhvervsskat..... 70, 327
Erhvervsskatteudvalget..... 53
Evakueringsudvalget 53

Faarupgaard, Afvænningshjemmet.. 152
Fagforeningen for kvindelige kommunale Arbejdere..... 278
— for Smede- og Maskinarbejderne ved kommunale Virksomheder..... 283
Faginspektører..... 110, 123
Fagskole, Husassistenternes..... 287
Fagskolen for Haandværkere og mindre Industridrivende..... 286
Faste Udvalg 26, 37
Fattige Børns Fodbeklædning, Foreningen..... 297
Fattigvæsenet..... 174
Ferieudflugter, Gabriel Jensens.... 298
Fiskenoteringsudvalget 133
Fisketorvet..... 133, 134
Fjerkræhallen.....130, 131, 134
Flæskehallen 129, 131, 134
Fodbeklædning, Foreningen Fattige Børns..... 297
Folkebørnehave, Utterslev, Fritids- og Daghjem..... 305
Folkebørnehaver..... 202
Folkeforsikringskontoret 181, 183
Folkekøkkenerne 171
Folkeregistret 93
Folketal, Kbhvns..... 316
Folketingsvalglister, Udarbejdelse af 93
Foreningen af 1837 til forsømte Børns Frelse..... 297
— af 1865 til Opførelse af billige Arbejderboliger 44
Foreningen af komm. Overlæger i Kbhvn..... 282
— af kommunalt ansatte Skolelæger i Kbhvn..... 282
— Boserup Minde..... 295
— Dansk Skolescene..... 296
— Fattige Børns Fodbeklædning 297
— for kommunale Arbejdsledere 279
— for kommunale Maskinister.. 279
— Fængselshjælpen 297
— Kbhvns. Kommunes Embedsmænd..... 273
— Kbhvns. Kommunes tekniske Tjenestemænd i 7. vedtægtsmæssige Lønklasse 274
— Kbhvns. Kommunes tekniske Tjenestemænd i 8. Lønklasse 275
— Mødrehjælpen 300
— »Skolebespisningen«..... 291
— »Skolehaven« 302
— til Provinsbørns Ferieophold i Kbhvn..... 301
— til trængende Skolebørns Beklædning 303
— til unge Handelsmænds Uddannelse 292
— til unge Kvinders Oprejsning 304
Foreninger, der omfatter Kbhvns. Kommunes Tjenestemænd, Lønarbejdere m. fl..... 271
Forfatning, Kbhvns..... 13, 16, 20
Forfatning, Udvalget til Overvejelse af Ændringer i Kommunens 35
Forfatnings Historie, Kbhvns..... 16
Forhørslederinstitutionen..... 85
Forligskommission, Kbhvns..... 41
Formueskat til Staten..... 325
— - Udligningsfonden .. 326
Forretningsorden, Borgerrepræsentationens..... 24
— , Magistratens 31
Forsorgskontoret..... 181, 183
Forsømte Børns Frelse, Foreningen af 1837 til 297
Forsørgelsesvæsen, Kbhvns. Kommunes 174
Forsørgelsesvæsenets Børneinstitutioner 190, 197
— Centraladministration 180
— Lokaladministration 186
— Lægedistrikter..... 187
— Socialkontorer 186
— Stiftelser 190, 193
Fortsættelseskursus..... 112, 126
Forældreraad..... 89, 110, 114
Fragtmandshal, Kbhvns..... 130
Fredehjem for svagtbegavede Kvinder, Frk. J. K. Erlangs 297

Frederiksholm, Børneoptagelseshjemmet ... 199
Fredningsnævnet ... 44
Frihavn, Kbhvns. ... 288
Fritidshjem, Kommunens ... 201
Fritids- og Daghjem, Utterslev Folkebørnehave ... 305
Frugtsaftfabrik, Folkekøkkenernes . 171
Fælledklubhuset ... 289
Fælleskommunal Skat ... 71, 326
Fælleslærerraadet ... 110, 113
Fællesorganisation i Kbhvn., Arbejdernes ... 293
Fællesudvalg nedsat af Kommunalbestyrelsen ... 34
Fængselshjælpen, Foreningen ... 297
Færdselsforholdene over Havnen og de fremtidige Bebyggelsesforhold ved denne, Udvalget for ... 35
Fødeafdeling C, Rigshospitalets ekstraordinære ... 141

Gabriel Jensens Ferieudflugter ... 298
Gadebelysning ... 232, 241
Gader, Udvalget ang. Udvidelse af Sølvgade m. fl. ... 39
Gaders Benævnelse, Udvalget for .. 35
Gamles By, De ... 193
Gammel Kloster ... 264
Gasværkerne ... 232, 245, 246
Genforeningsplads, Idrætsanl. ved . 289
Gladsaxe og Lyngby-Taarbæk Sogneraad, Delegerede til Forhandl. med 35
Glyptotek, Ny Carlsberg ... 290
Goldschmidts, B. og Hustrus Stiftelse 267
Gothersgades Elektricitetsværk 236, 240
Grundforbedring, Lov om ... 90
Grønttorvene ... 132, 134
Grønttorvet, Udvalget vedr. Udvidelse af ... 39, 133
Grønttorvs Auktion, Kbhvns. ... 132
Guldbergs Have ... 192
Gymnasier ... 109, 125
Gymnastikinspektører ... 110, 123
Gyvelholm, Plejehjemmet ... 152

Haandarbejdsinspektør ... 110, 123
Haandværkere, Kommunens ... 261
— og mindre Industridrivende, Fagskolen for ... 286
Haandværker-Organisation, Den kommunale ... 279
Haandværksafdeling, Kbhvns. Kommunes ... 261
Halmtorvet ... 133
Handels- og Kontormedhjælper-Foreningens kommunale Kontor-Afd. 284
Handelsmænds Uddannelse, Foreningen til Unge ... 292
Harboeske Enkefrue-Kloster, Det .. 267
Havebyens Badeanstalt ... 298
Havn, Kbhvns ... 287
Hegels, Fr. Vilh., Minde, Rekonvalescenthjemmet ... 153
Hegnsynsmænd ... 44
Herberg for Hjemløse paa Sundholm 196
Herberger, Arbejdshjem m. v., Udvalget ang. Tilsynet med ... 44
Heymans, I. W. og Hustrus Sølvbryllups Stiftelse ... 267
Historie og Topografi, Selskab for Staden Københavns ... 95
»Historiske Meddelelser om Staden København og dens Borgere« ... 96
Hjemløse Mænd. Centralkontoret for 295
Hjemmesygepleje, Den kommunale 154
Hjælpekorpset paa Kalvebod Bastion 298
Hoffmanns Mindelegat, Karen og C. I. 51
Holdeplads for Bøndervogne, Torve og Pladser bestemt til ... 134
Hospitaler ... 143
Hospitalsarbejderes Organisation, De kommunale ... 278
Hospitalsraadet ... 142
Hospitalsraadsudvalget ... 142, 143
Hospitalsudvalget ... 38
Hospitalsvæsenet ... 138
Hovedbogholderikontoret ... 61, 62
Hovedkasse, Staden Kbhvns. ... 62
Husassistenternes Fagskole ... 287
Husdyr, Voldgiftsmænd i Tvistigheder ang. Handel med ... 49
Husgerningsskole, Kronprinsesse Louises praktiske ... 299
Husmødres Rekonvalescens, Komitéen for ubemidlede ... 298
Husvildeforsorgen ... 201
Hverv, hvortil Kommunalbestyrelsen, Borgerrepræsentationen eller Magistraten foretager Valg ... 39
Hvidøreudvalget ... 54
Hygiejniske Distrikter, Folketallet indenfor ... 316
— , Grænserne for ... 309
Højskoleunderstøttelse ... 89

Idrætshuset ... 289
Idrætspark, Kbhvns ... 288
— , Sundby ... 289
Indbyggerantal, Kbhvns ... 316
Indfødsret ... 89
Indkomstskat til Kommunen ... 327
— - Staten ... 324
— - Udligningsfonden 326

Ingeniørforbund, Kbhvns. kommunale 274
Institutioner, hvortil Kbhvns. Kommune yder Tilskud..... 292
Institutioner, til hvis Ledelse Kbhvns. Kommunalbestyrelse vælger Repræsentanter 285

Jordafdelingen (under Direktoratet for Stadens faste Ejendomme) . 82, 83
Jægersborg Dyrehave og Hegn, Udvalget vedr. Tilsyn med Driften af 54

Kaffevogn, Københavnske Kvinders 290
Kalvebod Bastion, Hjælpekorpset paa 298
Kalvebodstrand, Søbadeanstalten v. 83
Karantænekommissionen i Kbhvn. 54
Kassekontrollen..... 61, 63
Kastaniegaarden, Kystsanatoriet .. 199
Katolsk Assistens Kirkegaard..... 104
— Vestre Kirkegaard 104
Kedel- og Maskinpasser-Forbund, Dansk, kommunale Afd..... 281
Kildevang, Børneoptagelseshjemmet 199
Kirkegaarde 102, 106
Kirkelige Afgifter..... 72, 327
Kirkeskolerne, Kuratelet for 51
Kirkevæsenet, Sager vedkommende 88
Kloakafd., Stadsingeniørens .. 212, 214
Kloakudvalget..... 38
Komitéen for ubemidlede Husmødres Rekonvalescens..... 298
Kommissionen til Førelse af Tilsynet med den teoretiske Uddannelse af Københavns Kommunes Assistentelever og Underassistenter 84
Kommissioner..... 39
Kommunal-Assistent Forening Kbhvns..... 274
— Maskinmesterforening..... 283
Kommunalarbejderforbund, Dansk . 275
Kommunalbestyrelsen..... 16
Kommunale Arbejdsledere, Foreningen for 279
— Arbejdsmænds Organisation, De..... 277
— Haandværker-Organisation, Den..... 279
— Hospitalsarbejderes Organisation, De 278
— Maskinister, Foreningen for . 279
— Opsynsmænds Organisation, København, De..... 280
— Opsynsmænds Organisation, Roskilde, De 280
— Overlæger i Kbhvn., Foreningen af 282
— Revision, Den..... 57
Kommunalforening, Kbhvns..... 271
Kommunalloven..... 13, 20
Kommunebiblioteker, Kbhvns..... 96
Kommunehospitalet 138, 143
Kommunelæger..... 186, 187
Kommunelærerforening, Kbhvns... 280
Kommunelærerindeforening, Kbhvns. 281
Kommuneskat..... 327
Kommuneskoler..... 107, 114
Kontrolkontor, Skattevæsenets.. 74, 75
Kredsbestyrelser for Storkredsene.. 40
Kredsbiblioteker..... 97, 99
Kredsværger..... 182, 184
Krematorier 104
»Krigsraad Mørks Minde«, Stiftelsen 291
Kronprinsesse Louises praktiske Husgerningsskole 299
Kunstflidsforening og Institut for Haandarbejdsterapi, Dansk..... 296
Kunstindustrimuseum, Det danske . 287
Kunstindustriskolen for Kvinder, Tegne- og..... 303
Kunstneriske Formaals Fremme, Udvalget for..... 36
Kuratelet for Kirkeskolerne..... 51
Kursus til Præliminæreksamen 109, 111, 126
Kursus til Studentereksamen.... 109, 291
Kvindehjemmet..... 299
Kvindelige kommunale Arbejdere, Fagforeningen for..... 278
Kvægtorvet..... 129, 134
Kystsanatoriet Kastaniegaarden ... 199
Københavns (se ogsaa under de næstfølgende Ord)
Københavns almindelige Hospital og Plejestiftelse..... 194
— Forfatning..... 13, 16, 21
— Forfatnings Historie..... 16
— Forligskommission 41
— Fragtmandshal 130
— Havn..... 287
— Historie..... 3
— Idrætspark 288
— Kommunal-Assistent Foren.. 274
— Kommunalbestyrelse 16
— kommunale Ingeniørforbund. 274
— kommunale Sygeplejerskeforening 281
— Kommunalforening..... 271
— Kommunelærerforening 280
— Kommunelærerindeforening.. 281
— Kommunes Beboelsesejendomme 164
— Kommunes Embedsmænd, Foreningen..... 273
— Kommunes Luftværnsudvalg 54
— Kommunes Sekretærforening 283

Københavns Kommunes tekn. Tjenestemænd i 7. vedtægtsm. Lønkl., Foreningen 274
— Kommunes tekn. Tjenestemænd i 8. Lønkl., Foren.... 275
— Legepladsforening 299
— Maskinistskole 300
— Skoleinspektørforening 282
— Stadsarkiv 94
— Understøttelsesforening 176
Københavnske Kvinders Kaffevogn 290
Kødkontrollen 131, 134
Kønssygdomme, Kommunens vederlagsfri Konsultation i 162, 163
Kørselsafdeling, Kbhvns. Komm.s. 260

Laan, Kontoret for Stadens 61
Laan, Udvalget for Optagelse af nye 36
Laanebestyrelse, Overformynderiets 52
Laboratorium, Sundhedskommissionens 162, 163
Landbohøjskole, Den kgl. Veterinær- og 305
Landsforeningen af Vanføre og Lemlæstede 305
— Bedre Byggeskik 294
Landstingskreds, Valgbestyr. for 1ste 41
Landstingsvalglister, Udarbejdelse af 93
Landvæsenskommissioner angaaende Kbhvns. Vandforsyning, Befuldmægtigede til 45
Langebro, Søbadeanstalten ved.... 83
Lassens Stiftelse, Jomfru Christiane 268
Legater og Fonds under Forsørgelsesvæsenet 178
Legatkontor, Borgerrepræsentationens 56
— , Magistratens 91
Legatudvalg, Borgerrepræsentationens 56
Legepladsforening, Kbhvns..... 299
Lig, Modtagelse af 105
Ligbrænding 104
Ligningskommissionen 65
Ligningskontorer 74, 75
Ligningsmænd 51, 65
Luftangreb, Fællesudvalget ang. Brandvæsenets Opgaver under .. 53
Luftbeskyttelsesplan, Fællesudvalget til Udarbejdelse af en 53
Luftfartselskab A/S, Det danske .. 286
Luftfartsraadet 45
Luftværnsforening, Dansk..... 54
Luftværnsudvalg, Kbhvn.s Kommunes 54
Lukkeloven, Kommissionen til Fremsættelse af Forslag til Ændringer i 45

Lægedistrikter, Forsørgelsesvæsenets 186, 187
Lægehjælp, Raadet for kommunal.. 45
Lægevagten 299
Lærerraad 110
Lærlingevoldgift 88
Læseselskab, Arbejdernes 293
Lønarbejdere i Kommunens Tjeneste, Antal 328
Lønarbejdere, Organisationer, der omfatter Kbhvns. Kommunes... 271
Lønklasser 328, 330
Lønnings- og Pensionsvæsen, Direktoratet for Kbhvns. Kommunes.. 80
Lønsatser, Kbhvns. Kommunes normerede 330

Maaling, den offentlige 135
Magistraten 30
Magistratens 1. Afdl. 86
— 1. Afdl.s Sekretariat 87
— 2. Afdl. 137
— 2. Afdl.s Sekretariat..... 137
— 3. Afdl. 174
— 4. Afdl. 207
— 4. Afdl.s Sekretariat 207
— 5. Afdl. 231
— 5. Afdl.s Sekretariat 231
— Legatkontor..... 91
Markudvalget..... 36
Maskinister, Foreningen for kommunale 279
Maskinistskole, Kbhvns..... 300
Maskinmesterforening, Kommunal . 283
Maskinsynsmænd 45
Material- og Broafd., Stadsingeniørens..... 211, 212, 214
Menighedsplejer, De samvirkende.. 302
Merindkomstskat 325
Michaelsens, Helene, Hjem for ældre Kvinder 194
— , Jacob, Minde, Børnehjemmet 197
Mitchells Legat, Mary Ronald, Bestyrelsen for..... 50
Mobilisering, Syns- og Vurderingsmænd ved Udpegning af Heste og Vogne ved 52
Mundts, Konferentsraad J. H., Stiftelse..... 268
Musik, offentlig..... 90
Mødrehjemmet i Valby..... 300
Mødrehjælpen, Foreningen 300
Møltrup Optagelseshjem 300
Mørks Minde, Krigsraad, Stiftelsen. 291

Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse 290

Naturfredning, Taksationskommissionen angaaende 51
Navigationsskolen 301
Nikolai Taarn og Kirkebygning ... 84
Nissenske Stiftelse og det Nissenske Kapelgods, Den 270
Norges Minde, Børneoptagelseshjemmet 199
Ny Carlsberg Glyptotek 290
Næringsvæsenet 87
Nærumgaard Børnehjem 197
Næsseslottet, Rekonvalescenthjemmet 153
Nævningekreds' Aarsliste, Udvalget for Kbhvns. 46
Nævningekreds' Grundlister, Udvalget for Kbhvns. 52
Nødtørftsanstalter, De offentlige... 168

Offentlige Pligter eller Rettigheder, Ant. Personer i Aldersgruppe med 321
Offentlige Vejning og Maaling, Den 135
Opfostringshus og den Thorupske Stiftelse, Det kgl. 268
Opklædningsdepotet 196
Oplysningsudvalg for Københavns Arbejdernes 293
Opstillingskredse til Rigsdags- og Borgerrepræsentationsvalg, Folketallet i 321
— - —, Grænserne for 313
Opsynsmænds Organisation, De kommunale, Kbhvn. 280
— Organisation, De kommunale, Roskilde 280
Optagelseshjem, Møltrup 300
Optagelseshjemmet Emdrupgaard.. 198
Organisationer, der omfatter Kbhvns. Komm. Tjenestemænd, Lønarbejdere m. fl. 271
Overbevillingsnævnet for Beværterbevillinger 46
Overborgmesteren 34, 58
Overborgmesterens Afdl. 58
— Sekretariat 59
se ogsaa under Magistraten.
Overformynderiets Laanebestyrelse. 52
Overlæger i Kbhvn., Foreningen af kommunale 282
Overpræsidenten 13, 15
Overpræsidentens Sekretariat 14
Oversynskommissærer 46
Overøvrighedsforretninger 14

Pensioneringsraadet 85
Pensionsbidrag 330
Pensionsvæsen, Direktoratet for Kbhvns. Komm. Lønnings- og.. 80
Plejehjem 152, 153
Plejestiftelse, Kbhvns. alm. Hosp. og 194
Poliklinikker 146, 148, 150, 163
Politiraadet 40
Postdistrikter, Grænserne for 314
Presseloge, Borgerrepræsentationens 30
Prisnoteringsudvalg under Direkt. for Kbhvns. Torvevæsen 131, 133
Provinsbørns Ferieophold i Kbhvn., Foreningen til 301
Provstier 310
— , Folketallet i 320
Præliminæreksamen, Kursus til 109, 111, 126
Psykoteknisk Institut 127, 204
Pædagogiske Studiesamling, Statens 301

Raadhus, Kbhvns. 165
Raadhusbiblioteket 101
Raadhusforvalterens Kontor 167
Raadhushallen, Udvalget vedr. Benyttelse af 36
Raadmænd 16, 34
se tillige vedk. Magistratsafd. samt i Personregistret under Raadmændenes Navne.
Raadstuearkivet, se Københavns Stadsarkiv.
Regnskab 1937—38, Kbhvns. løbende 322
Regnskabsvæsen, Direkt. f. Stadens 59
Reguleringstillæg 330
Rekonvalescens, Komitéen for ubemidlede Husmødres 298
Rekonvalescenthjem 152, 153, 303
Renholdelse, Byens 212, 260
Renovation 212, 260
Retshjælp for Ubemidlede, Studentersamfundets 303
Revision, den kommunale 57
— , Direktoratet for Stadens administrative 63
Rigsdagsvalg, Valgudvalget for 40
Rigsdagsvalglister, Udarbejdelsen af 93
Rigshospitalets ekstraordinære Fødeafdeling C 141
Rodeforvaltningen 67, 76
Rodekontorer 67, 76
Rodemestre 66, 76
Roder, Folketallet indenfor 317
Rudolph Berghs Hospital 139, 147
Rundetaarn 91
Rydholt, Plejehjemmet 153
Ryparksbanerne 289
Røde Kors, Dansk, Afdelingen for Kbhvn. og Omegn 302

Samariterforening, Arbejdernes 294
Samvirkende Menighedsplejer, De.. 302

Samvirkende Sygekasser i København, De 303
Sanatoriet Kastaniegaarden 199
Sanginspektør 118
Sanitetslægerne 160, 163
Sct. Hans Hospital 154
Schneiders Børnehjem, Frk. Josephine 302
Schriches Legats Bestyrelse 50
Sekretariat, Mag. 1. Afdl.s 87
— , Mag. 2. Afdl.s 137
— , Mag. 4. Afdl.s 207
— , Mag. 5. Afdl.s 231
— , Overborgmesterens 59
Sekretærforening, Kbhvns. Kommunes 283
Selskab for Staden Københavns Historie og Topografi 95
Sessionen 40, 89
Sindssygevæsenet 154
Skatteligningen 65, 74, 75
Skatteoppebørselen 66, 74, 75
Skatteraadet 50, 66
Skatter og Afgifter, historisk Oversigt 68
— - — i Skatteaaret 1938—39 324
Skattevalg 22
Skattevæsen, Direktoratet f. Kbhvns. 65
Skjoldborg, Rekonvalescenthjemmet 152
Skoleafgift 109
»Skolebespisningen«, Foreningen ... 291
Skolebibliotheksforeningen af 1917 .. 302
Skolebogsamlinger 111
Skolebørns Beklædning, Foreningen til trængende 303
— Ferieophold 112
Skoledirektionen 89, 109, 113
»Skolehaven«, Foreningen 302
Skolehygiejniske Virksomheder 112, 126
Skoleinspektører 110, 114
Skoleinspektørforening, Københavns 282
Skolekøkkeninspektør 110, 123
Skolelægeinstitutionen 112, 126
Skolelæger i Kbhvn., Foreningen af kommunalt ansatte 282
Skolepsykologisk Arbejde, Leder af 110, 124
Skoler 114
Skolescene, Foreningen Dansk 296
Skolesparekasser 111
Skolesygeplejersker 112
Skoletandplejevirksomheden ... 112, 126
Skoleudvalget 38
Skolevæsenet 107
Skorstensfejervæsenet, Tilsyn med .. 225
Slagtehuse, De offentlige . 129, 131, 134
Sløjdinspektør 110, 123
Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening ved kommunale Virksomheder 283
Socialdirektoratet 174, 181, 183
Socialkontorer 186
Socialreformens Gennemførelse, Udvalget vedr. 36
Sogne, Folketallet i 320
— , Grænserne for 310
Soldenfeldts Stiftelse, Brødrene 270
Soldins Stiftelse 263
Spanager, Børnehjemmet 198
Sparekassen for Kbhvn. og Omegn, Revisorer for 52
Spisesale, Folkekøkkenernes 171
Sporveje, Kbhvns. 253
Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation 278
Sporvejsudvalget 38
Staaende Udvalg, Det 27, 37
Staden Kbhvns. Hovedkasse 62
— — statistiske Kontor 92
Stadens administrative Revision, Direktoratet for 63
— faste Ejendomme, Direktoratet for 81
— Laan, Kontoret for 61
— Regnskabsvæsen, Direktoratet for 59
Stadsarkitektens Direktorat 215
Stadsarkiv, Kbhvns. 94
Stadsbygmesteren 227, 229
Stadsgartneren 213, 215
Stadsingeniørens Direktorat 208
Stadskonduktørembedet 218
Stadslægeembedet 157, 161
Statens og Hovedstadskommunernes Kursus til Studentereksamen 109, 291
Statens pædagogiske Studiesamling. 301
Statistiske Kontor, Staden Kbhvns. 92
Statsskat 324
Statsskolebygninger, Udvalget vedr. Hovedstadens 55
Status, Staden Kbhvns. 323
Stedfortrædere til Borgerrepræsentationen 30
Stenslettegaard, Plejehjemmet 153
Stiftelser 89, 263, 291
— , Forsørgelsesvæsenets .. 190, 193
»Stift Rosenborg«, Alderdomshjemmet 303
Storkredsbestyrelser 40
Storkredse, Grænserne for 313
Studentereksamen, Statens og Hovedstadskommunernes Kursus til 109, 291
Studentersamfundets Retshjælp for ubemidlede 303
Sundby Gasværk 234
— Hospital 139, 148
— Idrætspark 289

Sundby Kirkegaard 104, 107
Sundhedskommissionen 159
Sundhedskommissionens Laboratorium 162, 163
Sundhedsvæsenet 157
Sundholm, Arbejdsanstalten 195
Svagsyns- og Taleklasser 124
Svinereguleringsnævnet 46
Svømmehallen 289
Sygekasser i Københavns, De samvirkende 303
Sygekasser, Udvalget ang. Optagelse i 47
Sygeplejerskeforening, Kbhvns. kommunale 281
Syns- og Vurderingsmænd ved Udpegning af Heste og Vogne ved Mobilisering 52
Søbadeanstalter, Kommunens 83
Sø- og Handelsretten, Valg af Medlemmer til Valgforsamlingerne til Valg af Medlemmer til 47

Taksationskomm. ang. Naturfredn.. 51
— i Anl. af Jernbaneanlæg.... 47
Takster, Begravelsesvæsenets..... 105
— , Belysningsvæsenets... 235, 241
— , Hospitalsvæsenets 142
— , Sporvejenes..... 256
Tegne- og Kunstindustriskolen for Kvinder 303
Tegneinspektør 110, 123
Tekniske Selskab, Det..... 292
Tekniske Tjenestemænd i 7. vedtægtsm. Lønkl., Foreningen Kbhvns. Komm.s..... 274
Tekniske Tjenestemænd i 8. Lønkl., Foreningen Kbhvns. Komm.s ... 275
Teknologisk Institut 286
Telefonabonnenter, Repræsentation af 48
Thorupske Stiftelse 268
Thorvaldsens Museum..... 171
Tillægsskat..... 325
Tjenestemænd, Antal..... 328
Tjenestemænd gældende Bestemmelser, Udvalget vedr. Ændringer i de for Kommunens..... 37
— , Lønninger for Kbhvns. Kommunes..... 330
— , Organisationer, der omfatter Kbhvns. Kommunes 271
Toldhavnen 288
Torvevæsen, Direktoratet for Kbhvns..... 128
Trængende Skolebørns Beklædning, Foreningen til..... 303
Tuberkulosebekæmpelsen, Centralstationen for..... 162, 163
Tuberkulosens Bekæmpelse, Nationalforeningen til..... 290
Tunghøreforening, Dansk 297
Tunghøreskolen..... 124
Turistforeningen for Danmark..... 304
Turistraadet..... 49
Tvangsarbejdsanstalten paa Sundholm 49, 196

Udlaansfilialer, Kommunebibliotekernes..... 100
Udlejning af Lokaler, Autorisation til erhvervsmæssig 90
Udligningsfonden 71
— , Skat til..... 326
Udsalgssteder, De kommunale 196
Udstillingen for Arbejderbeskyttelse 304
Udvalg..... 26, 34, 37, 39
Umyndiges Midler m. m., Vurderingsmænd ved Udlaan af 53
Underassistenter, se Assistentelever.
Understøttelsesforening, Kbhvns. .. 176
Undervisningspligt 110
Ungdomsskole, frivillig... 111, 112, 126
Unge Handelsmænds Uddannelse, Foreningen til..... 292
— Kvinders Oprejsning, Foreningen til 304
Utterslev Folkebørnehave, Fritids- og Daghjem 305

Valby Fælled, Idrætsanl. paa 289
Valby Gasværk 234
Valgbestyrelsen for Borgerrepræsentantvalget..... 39
Valgbestyrelsen for 1ste Landstingskreds..... 41
Valgbestyrelserne og Valgstyrerne for hvert Afstemningsomraade ved Rigsdagsvalg 42
Valgkredse, Folketallet i..... 321
— , Grænserne for..... 313
Valglister, Udarbejdelse af..... 93
Valgret til Borgerrepræsentationen 21
Valgstyrere for de enkelte Afstemningsomraader ved Borgerrepræsentantvalg..... 42
Valgudvalget for Rigsdagsvalg 40
Vandafledningskommissionen, Befuldmægtigede til at give Møde for 49
Vandforsyning, Befuldmægtigede til Landvæsenskommissioner angaaende Kbhvns..... 45
Vandforsyningen..... 247
Kontorerne..... 251
Værkerne, Anlægene m. v..... 252
Vandforsyningsudvalget..... 38

Vandværksfunktionærernes Fagforening, Belysnings- og 277
Vanføre og Lemlæstede, Landsforeningen af 305
Varetægtsfangers Behandling m. v., Tilsyn med 51
Varmbadeanstalter 169
Varmeværkerne 242, 246
Vartov Hospital 265
Vejafdelinger, Stadsingeniørens 212, 214
Vejkrydsninger, Udvalget for Sikring af Færdselen ved 52
Vejning og Maaling, Den offentlige . 135
Vestre Elektricitetsværk 237
— Gasværk 232
— Kirkegaard 103, 107
— Kirkegaard, Katolsk 104
Veterinær- og Landbohøjskole, Den kgl. 305
Voldgiftsmænd i Tvistigheder ang. Handel med Husdyr 49
Vurderingsmænd ved Udlaan af umyndiges Midler m. m. 53
— ved Vurdering til Ejendomsskyld 49, 66
Værger og Lavværger, Beskikkelse af 88
Værneforeningen af 1915 305
Værneskoler 111, 124

Zoologisk Have 306

Ægteskabs Indgaaelse 88

Økonomidirektøren 58, 59, 61, 62
Øresundshospitalet 139, 146
Ørsted Værket, H. C. 239
Østre Elektricitetsværk 238
— Gasværk 233
Øvrighedsforretninger 14, 87

Udgaaet fra Trykkeriet den 16. Januar 1939

TIL

STADEN KØBENHAVNS STATISTISKE KONTOR

GYLDENLØVESGADE 15, V.

Undertegnede foreslaar herved følgende Ændringer og Tilføjelser til Københavns Kommunalkalender:

København, d. *193*

Navn .....

Adresse ..... Tlf. .....

Anm. Det bedes anført, til hvilke Sidetal de foreslaaede Ændringer og Tilføjelser refererer sig.